ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν
(ΑΛΜΑΝΑΚ 1959)

Ὁ παρὼν τόμος διαιρεῖται εἰς 5 τμήματα :

Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει εἰσαγωγικά τινα περὶ ἡμερολογίου.

Τὸ δεύτερον περιέχει τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ 1959, μὲ βιογραφικὰ σημειώματα, γνωμικά, παροιμίας καὶ διάφορα λαογραφικὰ στοιχεῖα, ὡς καὶ τὸ «Σχολικὸν Ἡμερολόγιον» μὲ προγραμματισμένην τὴν δρᾶσιν τῆς Σχολῆς.

Τὸ τρίτον περιέχει στατιστικοὺς πίνακας ἀναφερομένους εἰς τὴν «Οἰκονομικὴν Ἑλλάδα» τοῦ 1957.

Τὸ τέταρτον ἀποτελεῖ τὸ Ἐγκόλπιον τοῦ σπουδαστοῦ, μὲ σχετικὰ πρὸς τὴν θρησκευτικήν, ἐθνικήν, διεθνικήν, εὐρωπαϊκὴν καὶ σχολικὴν ἀγωγήν.

Τὸ πέμπτον περιλαμβάνει μελέτας ἐπὶ ἐνδιαφερόντων ἐπιστημονικῶν καὶ πρακτικῶν ζητημάτων.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 1959

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΟΧΟΥ

'Επώνυμον	....
"Ονομα	....
Πατρώνυμον	....
Ταχυδρ. διεύθυνσις	....
Τηλέφωνον	....
Τόπος καταγωγῆς	....
'Αστυν. ταυτότης	....
Σχολικὴ ταυτότης	....
"Υψος σώματος	....
Βάρος σώματος	....

ΤΟ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

(Α Λ Μ Α Ν Α Κ 1959)

Ἐ ξ ε δ ό θ η

ἐπὶ Προεδρίας

Σ Τ Α Υ Ρ Ο Υ Κ Ω Σ Τ Ο Π Ο Υ Λ Ο Υ

καὶ Διευθύνσεως

Σ Τ Ρ Α Τ Ο Υ Κ. Π Α Π Α · Ι · Ω Α Ν Ν Ο Υ

Ἐπιμελείᾳ :

Σ ί α ς Κ. Π α ν α γ ι ω τ ο π ο ύ λ ο υ

ΤΡΙΤΟΝ ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ προπερυσινὴ καὶ ἡ περυσινὴ προσπάθεια τῆς Σχολῆς μας, ἡ ὁποία τόσον ἐξετιμήθη ἀπὸ ὅσους ἀνέγνωσαν τὸ Ἀλμανάκ, συνεχίζεται καὶ ἐφέτος.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ πόσος ἐνθουσιασμὸς καὶ πόσος μόχθος ἀπητήθη νὰ παρουσιασθῇ ἓν τόσον ἀξιόλογον, πρωτότυπον, ζωντανὸν καὶ ποικίλης ὕλης Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον, χρήσιμον οὐχὶ μόνον διὰ τοὺς σπουδαστάς, ἀλλὰ καὶ διὰ κάθε φίλον τῆς προόδου.

Ὁ Α' τόμος (1957) ἐκ τριῶν τευχῶν, περιέλαβεν, εἰς 460 σελίδας, 52 Εὐαγγέλια, 508 γνωμικὰ καὶ παροιμίας, 104 ἐπίκαιρα συνοπτικὰ μελετήματα, 362 βιογραφικὰ σημειώματα σκαπανέων τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου, 58 ἐκλεκτὰ ποιήματα καὶ 76 διάφορα ἄλλα θέματα καὶ ἐπὶ πλέον 96 εἰκόνας.

Ὁ Β' τόμος (1958) ἐκ δύο τευχῶν περιέλαβεν, εἰς 296 σελίδας, 52 περιλήψεις Εὐαγγελίων, 30 μελετήματα, 278 βιογραφικὰ σημειώματα, 350 γνωμικὰ καὶ παροιμίας καθὼς καὶ ἄλλα θέματα καὶ ἐπὶ πλέον 107 εἰκόνας.

Ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία ἐγένετο, παρὰ τὰ γλίσχρα οἰκονομικὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ Σχολή μας, χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῶν ποὺ συνέλαβον τὴν ἰδέαν καὶ ἀμισθὶ τὴν ἐπραγματοποίησαν, ἐνῷ διὰ τὰ ξένα παρόμοια Ἀλμανὰκ χρησιμοποιεῖται ὁλόκληρον ἐπιτελεῖον ἐπιστημόνων καὶ λογίων συστηματικῶς ἐργαζομένων καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ ἁδρῶς ἀμειβομένων.

Δι' ὃ θεωρῶ ὑποχρέωσίν μου, ὅπως ἐκφράσω τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας πρὸς ὅλους τοὺς συνεργάτας οἱ ὁποῖοι ἀφιλοκερδῶς συνετέλεσαν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὡραίας αὐτῆς ἐκδόσεως. Ὅλοι περιέβαλον τὸ Ἀλμανὰκ μὲ στοργὴν καὶ ἀγάπην, ὥστε τοῦτο νὰ καταστῇ ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Σχολῆς.

Τὸ νέον Ἡμερολόγιον ἐκδίδεται εἰς ἕνα μόνον τόμον τοῦ αὐτοῦ μὲ τὰ προηγούμενα σχήματος. Ἡ περιεχομένη ὕλη καὶ διάταξις παραμένει ἐπίσης περίπου ἡ αὐτή.

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ ἡ τρίτη μας ἔκδοσις θὰ συναντήσῃ τὴν ἰδίαν ἐπιτυχίαν, ἐφ' ὅσον ἐγένετο μετὰ τῆς αὐτῆς φροντίδος καὶ στοργῆς. Ἡ ἐπίγνωσις ὅτι προσφέρομεν κάτι καλὸν διὰ τὸν τόπον μας ἀποτελεῖ ἄλλωστε τὴν μόνην ἀνταμοιβὴν τῶν τόσων κόπων καὶ θυσιῶν μας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου ἔτους 1959, αἱ σκέψεις μας καὶ αἱ εὐχαί μας στρέφονται καὶ πάλιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα καὶ ἰδίως τὴν σπουδάζουσαν. Πρὸς τοὺς Νέους αὐτοὺς ἡ Σχολὴ εὔχεται κάθε προκοπὴν καὶ εὐημερίαν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Σχολῆς
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

«Ἡμερολόγιον» εἶναι τὸ σύστημα προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαρκείας καὶ λήξεως τοῦ ἔτους καὶ τῶν ὑποδιαιρέσεων αὐτοῦ καὶ στηρίζεται εἰς τρία βασικὰ δι' αὐτὸ ἀστρονομικὰ φαινόμενα :

1. Τὴν κίνησιν τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον.
2. Τὴν κίνησιν τῆς Σελήνης περὶ τὴν Γῆν.
3. Τὴν περιστροφὴν τῆς Γῆς περὶ τὸν ἄξονά της.

Ἡ ἀνάγκη τῆς μετρήσεως τοῦ χρόνου καὶ τῆς συντάξεως τοῦ ἡμερολογίου εἶναι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν πρώτων προβληθεισῶν εἰς τὸν πολιτισμένον ἄνθρωπον ἀναγκῶν, διότι ὅλαι αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ, τοποθετημέναι εἰς χρονικὰ ὅρια, ὑφίστανται τὰς ἐπιδράσεις τῶν φυσικῶν μεταβολῶν τοῦ περιβάλλοντος, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων εἶναι περιοδικοῦ χαρακτῆρος. Οἱ γεωργοί, οἱ ποιμένες καὶ οἱ κυνηγοί—διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰς τρεῖς κυριωτέρας τῶν πρώτων ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων — εὑρέθησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀντιμέτωποι εἰς τὰς καιρικὰς συνθήκας καὶ ᾐσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην μιᾶς συστηματικῆς μελέτης τῆς παρατηρουμένης περιοδικότητος τῶν μεταβολῶν αὐτῶν. Καὶ — ἐπειδὴ ὁ χρόνος τῆς ἐπανόδου τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους, τῶν ἐποχῶν τῶν καρπῶν κλπ. δὲν εἶναι κανονικὸς – ἐζητήθησαν σημεῖα περισσότερον ἀσφαλῆ, ὡς τοιαῦτα δὲ ἐξελέγησαν τὰ ἀστρονομικὰ φαινόμενα.

Ἡ ἡμέρα εἶναι ἡ πρώτη ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῆς φύσεως ὑποδιαίρεσις τοῦ ἔτους. Ὁ μεγάλος ὅμως ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν υἱοθέτησιν καὶ κάποιας ἄλλης ὑποδιαιρέσεως. εἰς τοῦτο δὲ ἐβοήθησεν ἡ κίνησις τῆς Σελήνης. Ἡ χρονικὴ διάρκεια ἡ μεταξὺ δύο διαδοχικῶν φάσεων τῆς Σελήνης παρήγαγε τὸν μῆνα.

Λόγῳ ὅμως τοῦ ὅτι μία πλήρης περιφορὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον εἶναι διαρκείας 365 ἡμερῶν, 6 ὡρῶν, 9 λεπτῶν καὶ 9,5 δευτερολέπτων, δηλαδὴ δὲν εἶναι ἀκέραιον πολλαπλάσιον ὄχι μόνον ἡμερῶν ἀλλὰ οὔτε καὶ ὡρῶν ἀκόμη, ἡ κατασκευὴ ἑνὸς ἡμερολογίου συναντᾷ πολλὰς δυσκολίας. Ἐπίσης ὁ χρόνος περιφορᾶς τῆς Σελήνης περὶ τὴν Γῆν εἶναι 27 ἡμέραι, 7 ὧραι 43 λεπτὰ καὶ 11 δευτερόλεπτα, μία δὲ πλήρης περιστροφὴ τῆς Γῆς περὶ τὸν ἄξονά της διαρκεῖ 23 ὥρας 56 λεπτὰ καὶ 4,091 δευτερόλεπτα. Ἡ ἀδυναμία λοιπὸν τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἔτους εἰς ἀκέραιον ἀριθμὸν ἡμερῶν καὶ μηνῶν ἦτο ὁ λόγος τῆς ἐμφανίσεως ἡμερολογίων ποικίλων, ἐξ ὧν τὰ γνωστότερα εἶναι τὰ ἑξῆς :

1. Τὸ Βαβυλωνιακόν. 2. Τὸ Αἰγυπτιακόν. 3. Τὰ Ἑλληνικὰ (Ἀθηνῶν, Δήλου, Δελφῶν, Κρήτης, Ἰωνίας, Κύπρου). 4. Τὸ Ρωμαϊκόν. 5. Τὸ ἡμερολόγιον τῶν Μάγια καὶ τῶν Μεξικανῶν. 6. Τὸ Ἰουλιανόν. 7. Τὸ Γρηγορια-

νόν. 8. Τὸ Κινεζικόν. 9. Τὸ Ἑβραϊκόν. 10. Τὸ Μουσουλμανικόν. 11. Τὸ Δημοκρατικὸν ἢ Ἐπαναστατικόν. 12. Τὸ Κοπτικόν. 13 Τὸ Νέον Ρωσικόν.

Τὸ ἐν Ἑλλάδι ἰσχῦον ἀπὸ τοῦ 1923 ἡμερολόγιον εἶναι τὸ Γρηγοριανόν, κατασκευασθὲν εἰς διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ὑπὸ τοῦ Ποντίου Ἕλληνος σοφοῦ ἀστρολόγου, ἱστορικοῦ καὶ θεολόγου Νικηφόρου Γρηγορᾶ κατὰ τὸ ἔτος 1317 καὶ καθιερωθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1582 ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου ΙΓ', ὅστις καὶ ἔδωσε τὸ ὄνομά του εἰς αὐτό, μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ἀμέρικος Βεσπούτσι ἔδωσε τὸ ὄνομά του στὴ χώρα ποὺ ἀνεκάλυψεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος. Ἐπειδὴ ὁ Σωσιγένης εἶχεν ὑπολογίσει τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας καὶ 242 χιλιοστά, εἰς τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ἡ 6 Φεβρουαρίου ἐμετρεῖτο δύο φορὰς κάθε 4 ἔτη, ἀντὶ τῆς καθιερωθείσης εἰς τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον 29ης Φεβρουαρίου, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲ συμπληροῦνται τὰ 242 χιλιοστὰ τὰ ἐλλείποντα ἀπὸ τὰ ἔτη τῶν 365 ἡμερῶν.

Τὸ ἔτος τῶν Βαβυλωνίων, συμφώνως πρὸς στοιχεῖα προκύψαντα ἐξ ἀνασκαφῶν, ἦτο σεληνοηλιακὸν καὶ διῃρεῖτο εἰς μῆνας τῶν 30 ἡμερῶν, τὰ ὀνόματα ὅμως τῶν μηνῶν μετεβάλλοντο μετὰ τῶν ἐποχῶν· ἦσαν πάντως σχετικὰ μὲ τὰς ἀγροτικάς των ἀσχολίας.

Ἐξ ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν ἡμερολογίων λεπτομερίστερον ἦτο τὸ Ἀθηναϊκόν. Περιελάμβανε 12 σεληνιακοὺς μῆνας, ἔγινε δὲ ἀποδεκτὸν ὅτι ἕκαστος σεληνιακὸς μὴν περιελάμβανε 29 ½ ἡμέρας (ἀντὶ τῶν 29ἡμ. 12ω. 44λ. 2,98δ.) διὰ τὸν συμψηφισμὸν τῆς ἡμισείας ἡμέρας, ἐλάμβανον τὸν ἕνα μῆνα μὲ 30 ἡμέρας καὶ τὸν ἕτερον μὲ 29, ἐναλλάξ. Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν αὐτῶν ἦσαν τὰ κατωτέρω, μὲ ἀντίστοιχον σημερινὴν χρονικὴν περίοδον τὴν ἀναγραφομένην εἰς τὴν τελευταίαν στήλην.

1.	Ἑκατομβαιὼν	(30 ἡμ.)	16. VII – 15. VIII
2.	Μεταγειτνιὼν	(29 ἡμ.)	16. VIII – 15. IX
3.	Βοηδρομιὼν	(30 ἡμ.)	16. IX – 15. X
4.	Πυανεψιὼν	(29 ἡμ.)	16. X – 15. XI
5.	Μαιμακτηριὼν	(30 ἡμ.)	16. XI – 15. XII
6.	Ποσειδεὼν	(29 ἡμ.)	16. XII – 15. I
7.	Γαμηλιὼν	(30 ἡμ.)	16. I – 15. II
8.	Ἀνθεστηριὼν	(29 ἡμ.)	16. II – 15. III
9.	Ἐλαβηβολιὼν	(30 ἡμ.)	16. III – 15. IV
10.	Μουνυχιὼν	(29 ἡμ.)	16. IV – 15. V
11.	Θαργηλιὼν	(30 ἡμ.)	16. V – 15. VI
12.	Σκιροφοριὼν	(29 ἡμ.)	16. VI – 15. VII

Οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι ἀπεδέχθησαν τὸ ἡμερολόγιον τῆς πόλεως τοῦ Λατίου Alba Longa, ἥτις εἶχε σεληνιακὸν ἡμερολόγιον ἐκ 10 μηνῶν τῶν 30 καὶ 31 ἡμερῶν – συνόλου 304 ἡμερῶν – καὶ ὀνομαζομένων διὰ τοῦ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ τῆς σειρᾶς των, δηλαδὴ μὴν πρῶτος, μὴν δεύτερος κ.ο.κ. Ἀπὸ τοῦ Ρωμύλου ὁ πρῶτος μὴν ὠνομάσθη Μάρτιος ὡς καθιερωμένος εἰς τὸν Ἄρην (Mars), ὁ δεύτερος Ἀπρίλιος ἐκ τοῦ ἐπωνύμου τῆς Ἀφροδίτης Aprilis, ὁ τρίτος Μάιος ἀπὸ τῆς Μαίας (Maja), μητρὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ ὁ τέταρτος Ἰούνιος ἀπὸ τῆς Ἥρας (Juno). Ὁ πέμπτος ὠνομάσθη Ἰούλιος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὁ δὲ ἕκτος Αὔγουστος ἀπὸ τῆς τιμητικῆς προσηγορίας τοῦ αὐτοκράτορος Ὀκταβιανοῦ. Τὰ ὑπόλοιπα ὀνόματα ἦσαν τὰ αὐτὰ μὲ τὰ παλαιὰ ὡς καὶ σήμερον ἀποκαλοῦνται September, October, November, December. Οἱ μῆνες Ianuarius καὶ Februarius, ὁ πρῶτος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰανοῦ (Jano) καὶ ὁ δεύτερος ἐκ τῶν καθαρτηρίων (Februa), προσετέθησαν ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Νουμᾶ.

Τὸ ἡμερολόγιον τῶν Μάγια, θεωρούμενον ὡς τὸ ἀκριβέστερον τῶν προμνημονευθέντων ἡμερολογίων, διαιρεῖται εἰς 365 ἡμέρας καὶ περιλαμβάνει σεληνιακοὺς μῆνας μὲ 29,52 ἡμέρας. Τὸ ἔτος διῃρεῖτο εἰς 18 μῆνας τῶν 20 ἡμερῶν, μὲ 5 ἐπιπροσθέτως θεωρουμένας ἡμέρας εἰς τὸ τέλος ὅλων τῶν μηνῶν.

Οἱ Σῖναι καὶ οἱ Ἰάπωνες, ὡς καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ, εἶχον παλαιότατα κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς ἀκόμη χρόνους τὸ κοινὸν ἔτος τῶν 360 ἡμερῶν καὶ ἀπὸ τῆς 3ης χιλιετηρίδος τὸ σεληνοηλιακὸν τῶν 12 μηνῶν μὲ 29 καὶ 30 ἡμέρας διαδοχικῶς καὶ ἑνὸς ἐμβολίμου μηνὸς περιοδικῶς.

Τὸ Κοπτικὸν ἡμερολόγιον, χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοπτῶν καὶ τῶν Αἰθιόπων τῆς Ἀβησσυνίας, συνίσταται ἐκ 12 μηνῶν τῶν 30 ἡμερῶν μὲ 5 ἐπαγομένας ἡμέρας, δηλαδὴ ὅπως καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον. Ὡς ἀρχὴν τῆς χρονολογίας των οἱ Κόπται ἔχουν τὸ 261 μ.Χ., ἥτις λέγεται «τῶν Μαρτύρων».

Τὸ Περσικὸν ἔτος ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 μῆνας τῶν 30 ἡμερῶν μὲ πέντε ἐπαγομένας κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη καὶ ἓξ τοιαύτας κατὰ τὰ δίσεκτα, ἔχουν δὲ περίοδον 33 ἐτῶν διαιρουμένην εἰς 7 τετραετηρίδας καὶ μίαν πενταετηρίδα.

Αἱ ἀτέλειαι ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἡμερολογίων ὡδήγησαν τοὺς ἀστρονόμους εἰς τὴν ἐπινόησιν νέων ἡμερολογίων μεγαλυτέρας ἀκριβείας, ἐξ ὧν τὰ σπουδαιότερα εἶναι :

1. Τὸ θεωρηθὲν ὡς ἰδεῶδες ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.
2. Τὸ ἡμερολόγιον τῆς Γαλλικῆς Ἀστρονομικῆς Ἑταιρείας.
3. Τὸ παγκόσμιον ἡμερολόγιον.

Τὸ ἡμερολόγιον τῆς Κ.Τ.Ε. περιλαμβάνει 13 μῆνας τῶν 28 ἡμερῶν, δηλαδὴ 364 ἡμέρας διὰ τὸ ἔτος. Ἡ 365η ἡμέρα κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη καὶ 366η κατὰ τὰ ἐμβόλιμα θὰ παραμείνουν ἐκτὸς ἀριθμήσεως καὶ θὰ εἶναι ἡμέραι παγκοσμίου ἑορτῆς.

Εἰς τὸ νέον παγκόσμιον ἡμερολόγιον τοῦ Ο.Η.Ε., τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς 4 τρίμηνα· κάθε τρίμηνον περιλαμβάνει 91 ἡμέρας, ἤτοι 13 πλήρεις ἑβδομάδας. Οἱ πρῶτοι μῆνες κάθε τριμήνου, ἤτοι οἱ Ἰανουάριος, Ἀπρίλιος, Ὀκτώβριος, περιλαμβάνουν 31 ἡμέρας ἕκαστος, οἱ δὲ ἄλλοι 30 ἡμέρας. Συνεπῶς ὁλόκληρον τὸ ἔτος θὰ περιλαμβάνῃ $4 \times 91 = 364$ ἡμέρας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χρόνος μιᾶς πλήρους περιφορᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον περιλαμβάνει 365 ἡμέρας καὶ $^1/_4$ τῆς ἡμέρας, εἰς τὸ νέον ἡμερολόγιον θὰ προσαριθμεῖται 1 ἡμέρα ἐπὶ πλέον καὶ ἀνὰ τριετίαν 2 ἡμέραι ἐπὶ πλέον. Κατὰ τὰ ἄλλα διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐτῶν τῶν ἐχόντων 366 ἡμέρας θὰ ἰσχύουν οἱ κανόνες τοῦ ἤδη ὑφισταμένου Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου. Ἡ μία ἢ αἱ δύο προσαριθμούμεναι ἡμέραι θὰ ὀνομάζωνται λευκαί, θ' ἀφιερωθοῦν δὲ εἰς παγκόσμιον ἑορτασμόν.

Δ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΩΡΙΑΙΩΝ ΑΤΡΑΚΤΩΝ

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐμπορικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν διαφόρων Χωρῶν ἦτο φυσικὸν νὰ συναντήσῃ ὡρισμένας δυσκολίας ὀφειλομένας εἰς τοὺς διαφόρους χρόνους οἱ ὁποῖοι ὑφίσταντο μεταξὺ τῶν διαφόρων σημείων τῆς Γῆς. Θεμελιώδης μονὰς μετρήσεως τοῦ χρόνου εἶναι ὡς γνωστὸν ἡ ἡμέρα διακρινομένη εἰς ἀστρικὴν καὶ μέσην ἡλιακὴν ἡμέραν, τῆς τελευταίας οὔσης μικροτέρας τῆς ἀστρικῆς κατὰ 3 λ. 59 δ.· ἡ ἐξακρίβωσις τῆς ὥρας ἑκάστης ἡμέρας γίνεται δι' ἀναγνώσεως ταύτης ἐπὶ ὡρολογίων μεγάλης ἀκριβείας—φυλασσομένων εἰς τὰ ἀστεροσκοπεῖα—τῆς καλῆς λειτουργίας αὐτῶν ἐλεγχομένης διὰ περιοδικῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων. Ὁ πολιτικὸς χρόνος ἑνὸς τόπου εἶναι ὁ μέσος χρόνος τοῦ τόπου τούτου, ἀρχόμενος κατὰ τὸ μεσονύκτιον εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ κέντρου τοῦ Ἡλίου διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου ἡ ὥρα εἶναι 12. Ἡ ἀσύμφορος ὕπαρξις ὅμως χρόνων τόσων ὅσοι καὶ οἱ τόποι τῆς Γῆς, ἤγαγε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς παραδοχῆς μιᾶς παγκοσμίου ὥρας, δηλαδὴ τῆς ὥρας ἑνὸς διεθνοῦς μεσημβρινοῦ, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς γηίνης σφαίρας εἰς 24 ἀτράκτους δι' ἰσαρίθμων μεσημβρινῶν. Ὡς διεθνὴς μεσημβρινὸς λαμβάνεται ὁ τοῦ Γκρήνουϊτς τῆς Ἀγγλίας διὰ τοῦ μέσου δὲ ἑκάστου τῶν ἀτράκτων διέρχονται 24 ἡμιμεσημβρινοὶ ἀπέχοντες κατὰ σειρὰν 15°, 30°, 45°,... ἢ 1, 2, 3... ὥρας ἀπὸ τοῦ διεθνοῦς μεσημβρινοῦ. Εἰς ἕκαστον τῶν ἀτράκτων λαμβάνεται ὡς ὥρα ἡ ὥρα τοῦ κεντρικοῦ μεσημβρινοῦ ἡ ὁποία εἶναι ἡ ὥρα Γκρήνουϊτς ηὐξημένη ἢ ἠλαττωμένη κατὰ ἀκέραιον ἀριθμὸν ὡρῶν ἀναλόγως τῆς τάξεως τοῦ ἀτράκτου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὰ ὡρολόγια τῶν διαφόρων τόπων τὰ κανονιζόμενα κατὰ τὸ σύστημα τῶν ὡριαίων ἀτράκτων, αἱ μὲν ὧραι εἶναι διάφοροι, ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν λεπτῶν καὶ τῶν δευτερολέπτων εἶναι ὁ αὐτὸς πανταχοῦ.

Τὰ περισσότερα κράτη ἀπεδέχθησαν τὸ σύστημα τοῦτο καλούμενον Παγκόσμιον σύστημα ὡριαίων ἀτράκτων.

Πρακτικῶς ὅμως ὡς ὅρια δύο ἐφεξῆς ἀτράκτων λαμβάνονται ὄχι πλέον οἱ μεσημβρινοί, ἀλλὰ τὰ σύνορα δύο ἐπικρατειῶν ἢ δύο ἐπαρχιῶν τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας. Εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὅρια τῶν ἀτράκτων ἀποτελοῦνται ἐκ δύο εἰδῶν γραμμῶν : Εἰς μὲν τὰς θαλάσσας πέραν τῶν χωρικῶν ὑδάτων λαμβάνουσι παραλλήλους τοὺς διερχομένους ἀκριβῶς διὰ τῶν μεσημβρινῶν 7°30', 22°30, κ.τ.λ. ἀνατολικῶς καὶ 172°30', 157°30' κ.τ.λ. δυτικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς, εἰς δὲ τὰ χωρικὰ ὕδατα ἡ γραμμὴ ἡ χωρίζουσα δύο ἀτράκτους ἀκολουθεῖ τὰς ἀκτὰς καὶ εἰς τὰ ἄκρα ἑνοῦται μετὰ τοῦ μεσημβρινοῦ καὶ ἢ εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον ἢ καὶ εἰς ἀμφότερα λήγει ἐπὶ τῆς ἀκτῆς εἰς τὸ ὅριον τοῦ ἀτράκτου δύο Χωρῶν.

Οἱ ἄτρακτοι ἀριθμοῦνται ἀπὸ 0 ἕως 23 ἀπὸ τοῦ Γκρήνουϊτς πρὸς ἀνατολάς· ἡ Ἑλλὰς ἀνήκει εἰς τὸν ἄτρακτον 2 καίτοι μέγα μέρος αὐτῆς ἔχει μῆκος μικρότερο τῶν 22° 30'. Οὕτω ὅταν ἐν Λονδίνῳ εἶναι $3^{ω}$ $7^{λ}$ ἐν Ἀθήναις εἶναι $5^{ω}$ $7^{λ}$. Διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν χρόνον οἱασδήποτε πόλεως, γνωρίζοντες τὸν χρόνον τῶν Ἀθηνῶν, προσθέτομεν εἰς τὸν τελευταῖον τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἀτράκτου εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ πόλις ἐκείνη ἠλαττωμένον κατὰ 2, ἐὰν δὲ τὸ ἄθροισμα εἶναι μεγαλύτερον τῶν 24 ὡρῶν ἀφαιροῦμεν τὸν ἀριθμὸν 24. Οὕτω τὴν $8^{ω}$ $35^{λ}$ $26^{δ}$ Ἀθηνῶν ἐν Λονδίνῳ εἶναι $8^{ω}\ 35^{λ}\ 26^{δ} + (0-2) = 6^{ω}\ 35^{λ}\ 26^{δ}$ εἰς δὲ τὸ Τόκιο—τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν ἄτρακτον 9—εἶναι $8^{ω}\ 35^{λ}\ 26^{δ} + (9-2) = 15^{ω}\ 35^{λ}\ 26^{δ}$.

Ὅταν τὰ πλοῖα διέρχωνται διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ 180° ἀνατολικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς, μεταβάλλουσι τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, τῆς χρονολογίας πρὸς δυσμὰς οὔσης μεταγενεστέρας τῆς πρὸς ἀνατολάς. Δηλαδὴ ὅταν τὸ πλοῖο διερχόμενον τὸν μεσημβρινὸν αὐτὸν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, ἀφαιρεῖ μίαν ἡμέραν· π. χ. διερχόμενον τὴν 7ην ὥραν τῆς Δευτέρας τῆς 7 Δεκεμβρίου μεταβάλλει τὴν χρονολογίαν εἰς Κυριακὴν 6 Δεκεμβρίου.

Χῶραι μὴ παραδεχθεῖσαι τὸ σύστημα τῶν ὡριαίων ἀτράκτων ἔχουσιν ὡς πολιτικὸν χρόνον τὸν τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς πρωτευούσης αὐτῶν.

Δ. Σ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν αἱ Ὧραι, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν—Εὐνομία, Δίκη, Εἰρήνη — ἦσαν θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θεμίδος καὶ ἦσαν οἱ φύλακες τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ, τὰς ὁποίας ἤνοιγον ἢ ἔκλειον μὲ τὴν συστολὴν ἢ διαστολὴν ἑνὸς νέφους ἔμπροσθεν τοῦ Ὀλύμπου. Τὸ ὄνομά των σημαίνει τὴν καλλονὴν εἰς τὴν ἀκμήν της (ὥρα). Εἰς τὰς Ἀθήνας τὰς ἐλάτρευον μὲ τὰ ὀνόματα Θαλὼ καὶ Καρπώ· τῆς πρώτης ὑπενθυμιζούσης τὴν βλάστησιν τῆς ἀνοίξεως καὶ τῆς δευτέρας τοὺς καρποὺς τοῦ θέρους. Αἱ Ὧραι ἀπεικονίζοντο χορεύουσαι, κρατοῦσαι κλάδους καὶ ὀπώρας.

Αἱ λεπτομέρειαι τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους ὡς εἶναι ἡ διάφορος διάρκεια τῶν ἡμερῶν, ἡ διάφορος ἔντασις φωτισμοῦ καθὼς καὶ τῆς θερμότητος κ. ἄ. ἐξηγοῦνται διὰ τοῦ σχήματος τῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον.

Ἡ Γῆ περιφερομένη περὶ τὸν Ἥλιον διαγράφει τροχιὰν γνωστὴν μὲ τὸ ὄνομα «ἔλλειψις», ἰδέαν δὲ ταύτης λαμβάνει κανεὶς ἐὰν παρατηρήσῃ περιφέρειαν κύκλου ὄχι καθέτως πρὸς τὸ ἐπίπεδόν της ἀλλὰ λοξῶς. Ἐξ ὅλων τῶν εὐθυγράμμων τμημάτων τὰ ὁποῖα ἔχουν τὰ ἄκρα τους ἐπὶ τῆς ἐλλείψεως, ὑπάρχει ἓν μικρότερον ὅλων καὶ ἓν μεγαλύτερον, καλούμενα ἀντιστοίχως μικρὸς καὶ μεγάλος ἄξων, ἐπὶ δὲ τοῦ τελευταίου ὁρίζονται καταλλήλως δύο σημεῖα καλούμενα «ἑστίαι» τῆς ἐλλείψεως· εἰς μίαν τῶν ἑστιῶν τῆς ἐλλειπτικῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς εὑρίσκεται ὁ Ἥλιος. Τὰ δύο ἄκρα τοῦ μεγάλου ἄξονος καλοῦνται «ἡλιοστάσια» (τὸ ἓν «περιήλιον» καὶ τὸ ἄλλο «ἀφήλιον»), τὰ δὲ τοῦ μικροῦ «ἰσημερίαι» (ἡ «ἐαρινὴ» καὶ ἡ ἄλλη «φθινοπωρινή»).

Λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἄξων τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς τῆς Γῆς δὲν σχηματίζει ὀρθὴν γωνίαν μὲ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐλλειπτικῆς περὶ τὸν Ἥλιον τροχιᾶς της, εἰς τὴν θέσιν μὲν τῆς ἐαρινῆς καθὼς καὶ τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας, ὁ κύκλος φωτισμοῦ διέρχεται διὰ τῶν δύο πόλων καὶ ἡ ἡμέρα εἶναι ἴση πρὸς τὴν νύκτα διὰ πάντας τοὺς τόπους τῆς Γῆς· κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς ὅμως αἱ περὶ τὸν Β πόλον Χῶραι εἶναι ἐστραμμέναι πρὸς τὸν Ἥλιον καὶ ἔχουσι διαρκῶς ἡμέραν, αἱ δὲ περὶ τὸν νότιον πόλον ἔχουσι νύκτα.

Κατὰ τὴν ἡμερησίαν περιστροφὴν τῆς Γῆς ὅλοι οἱ τόποι τοῦ Β ἡμισφαιρίου, εὑρίσκονται ἐπὶ περισσότερον χρόνον εἰς τὴν φωτεινὴν ζώνην καὶ ἔχουν ἡμέραν μεγαλυτέραν τῆς νυκτός.

Ἡ Γῆ κινεῖται ταχύτερον περὶ τὸ περιήλιον, καὶ βραδύτερον περὶ τὸ ἀφήλιον, διὰ τοῦτο αἱ ἐποχαὶ δὲν εἶναι ἴσαι· τὸ ἔαρ ἰσοῦται πρὸς 92 ἡμ. 20 ὥρ., τὸ θέρος πρὸς 93 ἡμ. 15 ὥρ., τὸ φθινόπωρον πρὸς 89 ἡμ. 19 ὥρ., καὶ ὁ χειμὼν πρὸς 89 ἡμ. Τὸ ἔαρ ἄρχεται τὴν 21 Μαρτίου, τὸ θέρος τὴν 21 Ἰουνίου, τὸ φθινόπωρον τὴν 23 Σεπτεμβρίου καὶ ὁ χειμὼν τὴν 22 Δεκεμβρίου. Γίνεται ὅμως διάκρισις μεταξὺ ἀστρονομικοῦ καὶ μετεωρολογικοῦ ἔαρος π.χ., διότι τὸ δεύτερον ἐξαρτᾶται, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησίν του εἰς τὸν χρόνον, ἐκ διαφόρων τοπικῶν παραγόντων· εἰς τὴν εὔκρατον ζώνην τοῦ Β ἡμισφαιρίου, π.χ., τὸ ἔαρ περιλαμβάνει τοὺς μῆνας Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάιον, συμπῖπτον περίπου μὲ τὸ ἀστρονομικόν.

Κατωτέρω (εἰς τὰς σελ. 16, 18, 20 καὶ 22) δίδομεν πληροφορίας τινὰς περὶ ἑκάστης ἐποχῆς, εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἄνω γενικῶν περὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους.

Δ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΟΙ "ΤΕΣΣΕΡΕΙΣ ΕΠΟΧΕΣ" ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟ ΒΙΒΑΛΝΤΙ

Ἡ χαρακτηριστικώτερη ἴσως μουσικὴ σύνθεση ποὺ γράφτηκε ποτὲ γιὰ νὰ ὑμνήση τὶς ἐποχὲς τοῦ ἔτους εἶναι καὶ τὰ τέσσερα κοντσέρτα γκρόσσι τοῦ Ἀντώνιο Βιβάλντι ποὺ φέρουν τὸν τίτλο «Οἱ Τέσσερεις Ἐποχές».

Ὁ Ἀντώνιο Βιβάλντι, ποὺ στὸ μουσικὸ στερέωμα τῆς Ἰταλίας στέκει ἀνάμεσα στοὺς φημισμένους βιολιστὰς συνθέτας τοῦ τέλους τοῦ 17ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰώνα, γεννήθηκε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα στὴ Βενετία τὸ 1678 καὶ πέθανε στὴ Βιέννη τὸ 1743 σὲ μεγάλη ἀθλιότητα. Ἔζησε ἐπισκεπτόμενος τὰ μεγαλύτερα κέντρα τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐνεφανίζετο ὡς δεξιοτέχνης τοῦ βιολιοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς συνθέτης τῶν ἑξακοσίων καὶ πλέον κοντσέρτων του.

Χαρακτηριστικό, ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, εἶναι ἡ ἀνωτέρω σύνθεσή του. Τὸ γοητευτικὸ αὐτὸ ἔργο τοῦ ὀνομαζομένου «κοκκινομάλη παππᾶ», τοῦ ἔξοχου βιολιστὴ ἀλλὰ καὶ ἀναμφισβήτητα μεγάλου μουσικοῦ τῆς ἐποχῆς του, κατορθώνει μὲ τὰ ἄπειρα μελωδικὰ καὶ ρυθμικά του στοιχεῖα νὰ μεταφέρη τὸν ἀκροατὴ σὲ περιοχὲς βασικῶν συναισθημάτων ἀπ' ὅπου ὅμως δὲν λείπει καὶ ἡ περιγραφὴ συγκεκριμένων καταστάσεων, ὅπως ἡ βροχή, ἡ βροντὴ ἢ ἡ φλογέρα τοῦ μικροῦ τσοπάνου.

Τὸ σύντομο σονέτο ποὺ ὁ συνθέτης προτάσσει στὴν ἀρχὴ κάθε κοντσέρτου —ἀνωνύμου ποιητοῦ ἀλλὰ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν καὶ τοῦ Βιβάλντι—ἐπιζητεῖ νὰ δημιουργήση στὰ κοντσέρτα αὐτὰ—ποὺ φέρουν τὸν ὑπότιτλο «Ἄνοιξι», «Καλοκαῖρι», «Φθινόπωρο» καὶ «Χειμώνα»—μιὰ ἰδιαίτερη μουσικὴ εἰκόνα, ποὺ παρ' ὅλη τὴν πολύχρωμη ἐκφραστικότητά της, ἀπὸ τὸ τρυφερὸ πιανίσσιμο ὥς τὸν πιὸ βίαιο δυναμισμό, δημιουργεῖ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἁπαλότητος καὶ γαλήνης.

Ἡ «Ἄνοιξι» γεμίζει μὲ τὰ χαρούμενα τραγούδια τῶν πουλιῶν ποὺ χαιρετοῦν καὶ πανηγυρίζουν τὸν ἐρχομό της. Στὸν ἦχο τῆς φλογέρας χορεύουν οἱ νύμφες καὶ οἱ βοσκοὶ ἐνῷ σειοῦνται τὰ λουλούδια στὸ λιβάδι.

Τὸ «Καλοκαῖρι» ὁ ἥλιος καίει καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κούκου ἀκούγεται. Ἀπὸ μακρυὰ ὅμως δὲν ἀργεῖ νὰ φανῇ ὁ βοριᾶς. Ὁ μικρὸς τσοπάνος βλέποντας τὴν χειμωνιὰ νὰ πλησιάζη κλαίει, ἐνῷ ἀρχίζει νὰ ἀστράφτη καὶ νὰ ρίχνη χαλάζι.

Τὸ «Φθινόπωρο» καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴ φύση στὴν μεγάλη χαρὰ τοῦ γλυκοῦ ὕπνου ὕστερ' ἀπὸ τὴν πλούσια ἐσοδειὰ ποὺ γιορτάστηκε μὲ χοροὺς καὶ τραγούδια.

Ὁ «Χειμώνας» ἔφθασε καὶ μαζί του οἱ ἄγριες πνοὲς τοῦ ἀνέμου καὶ τὰ χιόνια. Ἀλλὰ ἐνῷ βρέχει καὶ ἡ ἄγρια παγωνιὰ κάνει νὰ τρέμουν τὰ δόντια, ὁ χειμώνας φέρνει καὶ αὐτὸς τὶς χαρές του κοντὰ στὸ ἀναμένο τζάκι.

Ἡ τρυφερότης καὶ οἱ ἄπειροι δεξιοτεχνικοὶ ἀκροβατισμοὶ ποὺ πλημμυρίζουν τὴν ἐναλλαγὴ τῶν εἰκόνων κάνουν τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ εἶναι γραμμένο γιὰ σόλο βιολί, συνοδείᾳ ἀπλῆς ὀρχήστρας ἐγχόρδων, νὰ παραμείνη ὄχι μόνον σὰν τὸ πρῶτο δεῖγμα τῆς ὀνομαζομένης προγραμματικῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα, γιὰ τὴν ὑψηλὴ ποιότητα τῆς μουσικῆς του τεχνικῆς, τὴν τελειότητα τῆς φόρμας καὶ τὴν τονικὴ ἀκρίβεια τῆς συνθέσεώς του.

Μ. Α. Π.

Άνοιξις

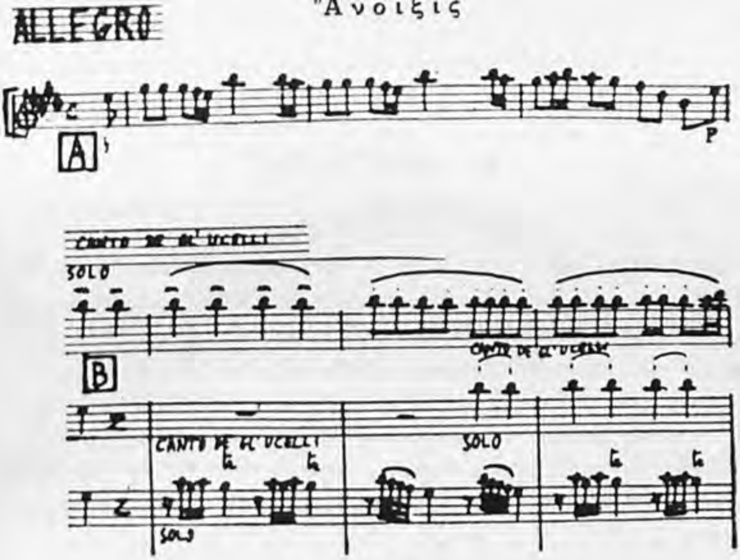

Θέρος

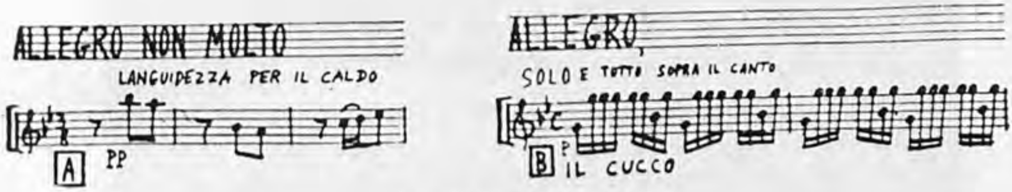

Φθινόπωρον

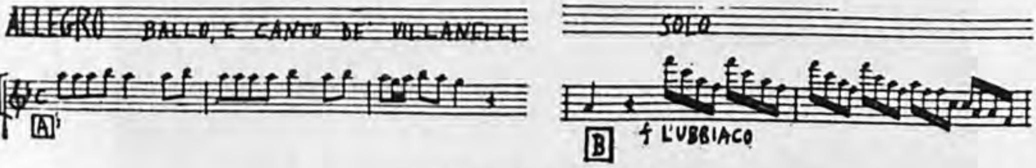

Χειμών

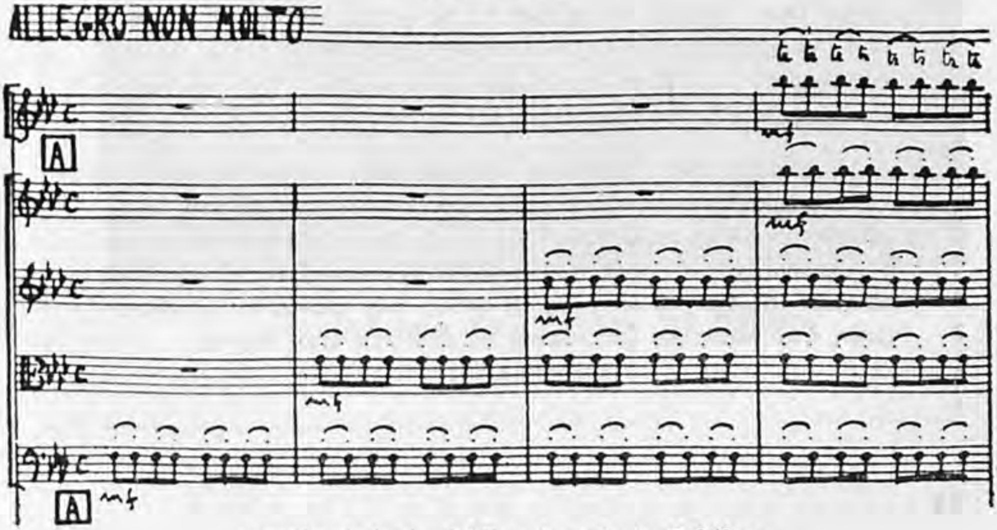

Μοτίβα ἀπὸ τὶς 4 Ἐποχὲς τοῦ Α. Βιβάλντι.

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Κατά τὴν ἀφήγησιν τοῦ Παυσανίου ἡ ἄνοιξις ὑπεδηλοῦτο – ὁμοῦ μετὰ τοῦ θέρους – δι' ἑνὸς τῶν δύο ὑπαρχόντων ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγαλμάτων τῶν «Ὡρῶν» τοῦ ἔτους, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐλατρεύετο μὲ τὸ ὄνομα Θαλώ, ὑπενθυμίζουσα τὴν βλάστησιν τῆς ἀνοίξεως. Κατὰ τὸν Σκαρλᾶτον ἡ ἄνοιξις ἀποτελεῖ τὴν πιστὴν κατ' ἔννοιαν ἀπόδοσιν τῆς ἀρχαίας λέξεως «ἔαρ» ἥτις σχετίζεται μὲ τὴν λέξιν «ἀὴρ» ἡ ὁποία σημαίνει, μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ «καιρὸς» καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν «ἀνοίγει ὁ καιρός».

Εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ὡς ἀρχὴ τῆς ἀνοίξεως θεωρεῖται ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἐγκαταλείπων τοὺς Ἰχθεῖς εἰσέρχεται εἰς τὸν Κριόν, ὡς τέλος δὲ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἐγκαταλείπων τοὺς Διδύμους εἰσέρχεται εἰς τὸν Καρκῖνον.

Ἀρχὴ τῆς ἀνοίξεως κατὰ τὸ 1959, διὰ τὸ Β. ἡμισφαίριον, θὰ εἶναι ἡ 11η ὥρα τῆς 21ης Μαρτίου, στιγμὴ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν Κριόν, θὰ διαρκέσῃ δὲ 92 ἡμ. καὶ 20 ὥρ. Ἀρχὴ τῆς ἀνοίξεως διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀλλὰ διὰ τὸ Ν. ἡμισφαίριον θὰ εἶναι ἡ 21η ὥρα τῆς 23ης Σεπτεμβρίου, δηλαδὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ φθινοπώρου διὰ τὸ Β. ἡμισφαίριον· τοῦτο δὲ διότι αἱ ἐποχαί, ἐξεταζόμεναι κλιματολογικῶς, εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια εἶναι ἀντίθετοι. Μετεωρολογικῶς, εἰς τὸ Β. ἡμισφαίριον, τὴν ἄνοιξιν ἀποτελοῦν οἱ μῆνες Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος.

Ἡ μέση θερμοκρασία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1957 ἦτο, τὸν Μάρτιον 15,6° C, τὸν Ἀπρίλιον 19,8° C, τὸν Μάιον 18,6° C. Τὸ ὁλικὸν ὕψος βροχῆς, εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου, ἦτο τὸν Μάρτιον 19,4, τὸν Ἀπρίλιον 32,8, τὸν Μάιον 58,7, αἱ δὲ ἡμέραι βροχῆς —ἀριθμὸς ἡμερῶν κατὰ τὰς ὁποίας ἔβρεξε—ἦσαν: τὸν Μάρτιον 9 τὸν Ἀπρίλιον 7 τὸν Μάιον 11.

Ἡ ἄνοιξις εἶναι ἡ ἐποχὴ ἡ ὁποία παρουσιάζει παντοῦ τὴν περισσοτέραν γλυκύτητα, ἀνανεώνουσα ὅλους τοὺς ζῶντας ὀργανισμοὺς καὶ δίδουσα ἐκ νέου κίνησιν εἰς ὅσα εἶχεν ἀκινητοποιήσει ἡ χειμερινὴ νάρκη. Διὰ τοῦτο ἡ ἄνοιξις ὑμνήθη ἀπὸ πλῆθος ποιητῶν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ ἀπηθανατίσθη ἀπὸ ἐκλεκτοὺς ζωγράφους εἰς ἀθάνατα ἔργα τέχνης.

'Από τὴν ἔκδοσιν τῶν «'Εποχῶν» τοῦ ***Βιβάλντι.***

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

ΤΟ ΘΕΡΟΣ

Ἡ θερμοτέρα τῶν τεσσάρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους· ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τῶν σιτηρῶν.

Κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Παυσανίου τὸ θέρος ὑπεδηλοῦτο —ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἔαρος—δι' ἑνὸς τῶν δύο ὑπαρχόντων ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγαλμάτων τῶν «Ὡρῶν» τοῦ ἔτους. Ὅταν ἀργότερον αἱ Ὧραι τῶν ἀρχαίων ἔγιναν τρεῖς, ἐτάχθη τοῦτο τελευταῖον, εἰς δὲ τὸ ἀνάγλυφον τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα θεῶν, τὸ θέρος εἰκονίζεται ὡς εὔμορφος παρθένος, φέρουσα εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα στάχυν καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς συγκρατοῦσα τὸ ἔνδυμά της.

Ἀρχὴ τοῦ θέρους κατὰ τὸ 1959, διὰ τὸ Β. ἡμισφαίριον, θὰ εἶναι ἡ 6η ὥρα τῆν 22ας Ἰουνίου, στιγμὴ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν Καρκίνον, θὰ διαρκέσῃ δὲ 93 ἡμ. 15 ὡρ. Ἀρχὴ τοῦ θέρους διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀλλὰ διὰ τὸ Ν. ἡμισφαίριον θὰ εἶναι ἡ 17 ὥρα τῆς 22ας Δεκεμβρίου, δηλαδὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ Β. ἡμισφαίριον. Εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον αἱ ἐποχαὶ ἐξεταζόμεναι κλιματολογικῶς εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς τοῦ Βορείου· δι' αὐτὸ ἡ ἔναρξις τοῦ θέρους εἰς τὸ Ν. ἡμισφαίριον συμπίπτει μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ Βόρειον.

Ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ θέρος εἶναι μεγαλυτέρα ἢ κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐν τούτοις εἶναι ἡ μέση θερμοκρασία κατ' αὐτὸ μεγαλυτέρα, λόγῳ τῆς καθέτου προσπτώσεως τῶν ἀκτίνων. Μετεωρολογικῶς, εἰς τὸ Β. ἡμισφαίριον, τὸ θέρος ἀποτελοῦν οἱ μῆνες, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος.

Ἡ μέση θερμοκρασία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1957 ἦτο, τὸν Ἰούνιον 26,2°C, τὸν Ἰούλιον 28,1°C, τὸν Αὔγουστον 28,7°C. Τὸ ὁλικὸν ὕψος βροχῆς, εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου ἦτο, τὸν Ἰούνιον 3,0, τὸν Ἰούλιον 0, τὸν Αὔγουστο 0, οἱ δὲ ἡμέραι βροχῆς—ἀριθμὸς ἡμερῶν κατὰ τὰς ὁποίος παρετηρήθη πτῶσης βροχῆς—ἦσαν τὸν Ἰούνιον 2, τὸν Ἰούλιον 0, τὸν Αὔγουστον 2.

Τὰ ὑπὸ τὸν καυστικὸν Ἥλιον τοῦ θέρους χρυσίζοντα στάχυα, οἱ πυρακτούμενοι βράχοι, τὰ λάμποντα ὕδατα, δὲν ἄφησαν ἀσυγκινήτους τοὺς τόσους ὑμνητὰς τῆς δημιουργίας. Ἰταλοὶ καὶ Φλαμανδοὶ κυρίως ζωγράφοι ἐξέφρασαν δι' ὑπερόχων ἔργων τὴν φλεγομένην γοητείαν τοῦ θέρους.

'Απὸ τὴν ἔκδοσιν τῶν «'Εποχῶν» τοῦ Βιβάλντι.

ΤΟ ΘΕΡΟΣ

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

'Η ἐποχὴ τῶν πολλῶν βροχῶν, μεταφέρουσα ἀπὸ τὸ ἡφαίστειον τοῦ θέρους εἰς τοὺς πάγους τοῦ χειμῶνος· ἡ ἐποχὴ ἡ συμβολίζουσα τὴν ὡριμότητα.

'Απὸ τῆς ἀρχαιότητος ὑπῆρξε θέμα διὰ τοὺς καλλιτέχνας, ἰδιαιτέρως δὲ τοὺς ζωγράφους. 'Η ἐποχὴ αὕτη θεωρουμένη ὡς τὸ κορύφωμα τῆς ὡριμότητος τῆς φύσεως παρίσταται πολλὰς φορὰς μὲ μορφὴν ὡρίμου γυναικὸς περιβαλλομένης ὑπὸ πάσης φύσεως ὀπωρῶν, ὑπὸ τὴν μορφὴν δὲ ταύτην ἀπεικονίσθη καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς μία τῶν 'Ωρῶν, καλουμένη «Καρπώ».

Εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ὡς ἀρχὴ τοῦ φθινοπώρου θεωρεῖται ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἐγκαταλείπων τὴν Παρθένον εἰσέρχεται εἰς τὸν Ζυγόν, ὡς τέλος δὲ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἐγκαταλείπων τὸν Τοξότην εἰσέρχεται εἰς τὸν Αἰγόκερον.

'Η ἔναρξις τοῦ φθινοπώρου διὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ κατὰ τὸ 1959 θὰ γίνη εἰς τὰς 21 ὥρ. τῆς 23 Σεπτεμβρίου, θὰ διαρκέση δὲ 93 ἡμ. 15 ὥρ. Εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον ἔναρξις φθινοπώρου θὰ εἶναι ἡ 11 ὥρ. τῆς 21 Μαρτίου, θὰ διαρκέση δὲ τοῦτο 92 ἡμ. 19 ὥρ. Εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον, ὡς γνωστόν, αἱ ἐποχαὶ ἐξεταζόμεναι κλιματολογικῶς εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς τοῦ Βορείου· δι' αὐτὸ ἡ ἔναρξις τοῦ φθινοπώρου εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον συμπίπτει μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνοίξεως εἰς τὸ Βόρειον. Μετεωρολογικῶς, εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον, τὸ φθινόπωρον ἀποτελοῦν οἱ μῆνες Σεπτέμβριος, 'Οκτώβριος, Νοέμβριος. 'Η μέση θερμοκρασία 'Αθηνῶν κατὰ τοῦ μῆνας Σεπτέμβριον, 'Οκτώβριον, Νοέμβριον 1957 ἦτο ἀντιστοίχως 23,5°C, 19,3°C, 13,8° τὸ δὲ ὁλικὸν ὕψος βροχῆς δι' ἕνα ἕκαστον τῶν μηνῶν τούτων ἦτο ἀντιστοίχως 12,1 χ.μ., 104,8 χ.μ., 53,9 χ.μ., ὁ δὲ ἀριθμὸς ἡμερῶν βροχῆς ἀντιστοίχως 8 ἡμ., 10 ἡμ., 12 ἡμ.

Τὸ «νοτισμένο ἀπ' τὴ βροχὴ χῶμα» μὲ τὸ τόσο χαρακτηριστικὸ ἄρωμά του, τὰ «πεσμένα κίτρινα φύλλα», τὸ «κρυφτὸ τοῦ φεγγαριοῦ στὰ κυνηγημένα σύννεφα», δὲν μποροῦσαν παρὰ νὰ συγκινήσουν κι' αὐτὰ τοὺς μελαγχολικῶς—ἰδιαιτέρως—προδιατεθειμένους καλλιτέχνας, εἰς τρόπον ὥστε καὶ τραγούδια καὶ ποιήματα καὶ πίνακες καὶ τόσες ἄλλες συνθέσεις νὰ θυμίζουν παντοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἐποχὴ ποὺ σβύνει τὸ φλογισμένο ὄργιο τοῦ θέρους καὶ πεθαίνει ὁ πλούσιος κόσμος τῶν χρωμάτων καὶ τοῦ φωτός.

'Από τήν ἔκδοσιν τῶν «'Εποχῶν» τοῦ Βιβάλντι.

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

Ο ΧΕΙΜΩΝ

Ἡ ψυχροτέρα τῶν τεσσάρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους· ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἐπικρατεῖ τό χεῖμα, ὁ βροχερὸς καιρός, αἱ χιόνες, οἱ πάγοι, οἱ ἄνεμοι.

Ὁ χειμὼν ἄρχεται διὰ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἡλίου διὰ τοῦ ἡλιοστασίου καὶ λήγει ὅταν φθάση οὗτος εἰς τὸν ἰσημερινόν. Εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον ὡς ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θεωρεῖται ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἐγκαταλείπων τὸν Τοξότην εἰσέρχεται εἰς τὸν Αἰγόκαιρω, ὡς τέλος δὲ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἐξέρχεται τῶν Ἰχθύων καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν Κριόν. Κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον ἡ μὲν μέση θερμοκρασία εἶναι μικροτέρα πάσης ἄλλης ἐποχῆς, ἡ δὲ μέση ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις μεγαλυτέρα, ἐνῶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς παρατηροῦνται αἱ πλέον ἀκανόνιστοι μετοβολαὶ τῆς θερμοκρασίας.

Ἡ ἔναρξις τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον κατὰ τὸ 1959, θὰ γίνη εἰς 17 ὥρας τῆς 22 Δεκεμβρίου, θὰ διαρκέση δὲ 89 ἡμ. Εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον ἡ ἔναρξις τοῦ χειμῶνος εἶναι ἡ 6 ὥρα τῆς 22 Ἰουνίου καὶ διάρκεια αὐτοῦ 93 ἡμ. 15 ὡρ. Εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον αἱ ἐποχαί, ἐξεταζόμεναι κλιματολογικῶς, εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς τοῦ Βορείου, διότι ἡ ἔναρξις τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον συμπίπτει μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ θέρους εἰς τὸ Βόρειον.

Ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι μικροτέρα ἢ κατὰ τὸ θέρος, ἐν τούτοις ἡ θερμοκρασία κατ' αὐτὸν εἶναι μικροτέρα λόγῳ τῆς πλαγίας προσπτώσεως τῶν ἀκτίνων. Μετεωρολογικῶς, εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον, τὸν χειμῶνα ἀποτελοῦν οἱ μῆνες Δεκέμβριος, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος. Ἡ μέση θερμοκρασία Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον, Φεβρουάριον καὶ Δεκέμβριον 1957 ἦτο ἀντιστοίχως 7,8°C, 10,6°C, 9,6°C, τὸ δὲ ὁλικὸν ὕψος βροχῆς 54,7 χ.μ., 7,3 χ.μ., 38,8 χ.μ. ὁ δὲ ἀριθμὸς βροχερῶν ἡμερῶν 15 ἡμ., 2 ἡμ., 18 ἡμ.

«Τὰ Χριστούγεννα καὶ οἱ μάγοι», «ἡ Πρωτοχρονιὰ καὶ ὁ Ἅγιος Βασίλης», «τὰ χιονισμένα ἔλατα», «τὸ τζάκι μὲ τὰ παραμύθια», «κι' οἱ τόσες ἄλλες γοητεῖες τῆς παγωμένης ἐποχῆς» ὑπῆρξαν θέματα ἀνεξάντλητα διὰ τὴν ὀργιάζουσαν φαντασίαν τῶν καλλιτεχνῶν ὑμνητῶν τῆς δημιουργίας. Χιλιάδες ἀνὰ τὸν κόσμον καλλιτεχνήματα διεκδικοῦν τὰ πρωτεῖα τῆς ἀρίστης ὑμνήσεως τῆς νεροκρυστάλλινης ἐποχῆς τοῦ ἔτους.

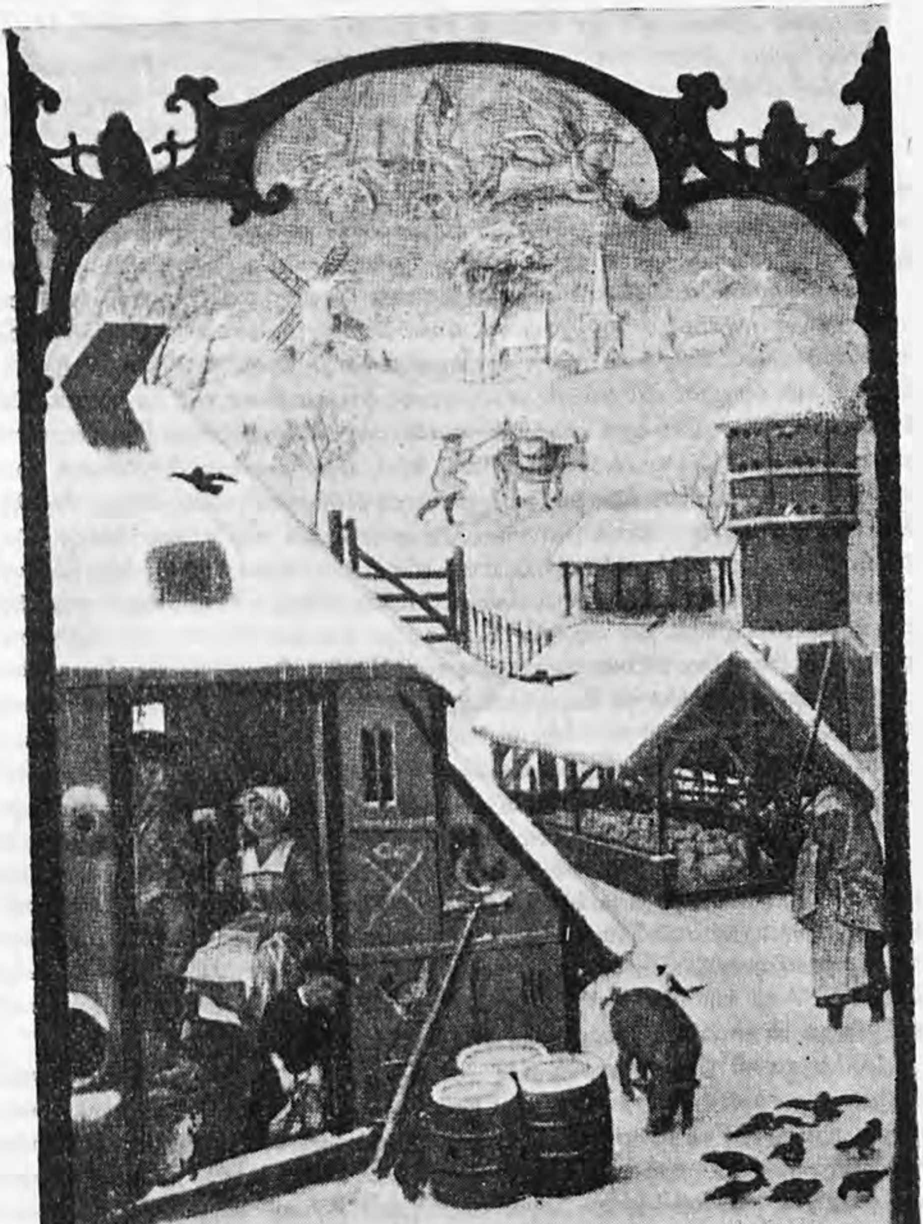

'Από τὴν ἔκδοσιν τῶν «'Εποχῶν» τοῦ Βιβάλντι.

Ο ΧΕΙΜΩΝ

Τοῦ κ. Κ. ΡΩΜΑΙΟΥ

Α΄. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Μετὰ τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ μαρασμὸ τῶν δέντρων, ἀρχίζει ἡ βασιλεία τοῦ χειμώνα. Ἡ τυραννικὴ παρουσία του ἐκφράζει τὴ νίκη τοῦ πνεύματος τῆς φθορᾶς, τοῦ γενικοῦ μαρασμοῦ, τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς τοῦ ἔργου ποὺ κατόρθωσαν ἡ προηγούμενη Ἄνοιξη καὶ τὸ Καλοκαίρι.

Δὲν εἶναι ὅμως τυχαῖο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἔχει τοποθετηθῆ στὴν καρδιὰ τοῦ χειμώνα, ἀκριβῶς στὶς μέρες τῶν χειμερινῶν τροπῶν τοῦ ἡλίου. Στὶς ἴδιες μέρες γεννιόταν καὶ ὁ Μίθρας, ὁ θεὸς τοῦ ἡλίου. Οὔτε εἶναι ἄσχετο καὶ τὸ ἄλλο γεγονὸς ὅτι τὰ ἔθιμα τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἔχουν ἐπίτηδες πάρει ἕναν τόσο ἔντονο ἑορταστικὸ χαρακτῆρα. Στὴν πρώτη περίπτωση ἑορτάζεται ἡ γέννηση τοῦ θεοῦ, στὴ δεύτερη ἡ γέννηση τοῦ νέου χρόνου. Καὶ στὶς δυὸ ὅμως περιπτώσεις ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θέλει, παράλληλα, νὰ αἰσθάνεται ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς φθορᾶς καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν πάντων, ποὺ βασιλεύει ἀλόγυρα στὴ φύση, δὲν πρόκειται νὰ ἔχῃ μόνιμη τὴν κυριαρχία του. Τὸ ἀντίθετο, ἀκριβῶς τώρα, πάνω στὸ μεσουράνημα τῆς βασιλείας τοῦ Κακοῦ, ἕνα σίγουρο ἐλπιδοφόρο μήνυμα ἔρχεται γιὰ γρήγορη φθορὰ καὶ ἀπαλλαγή. Εἶναι τὸ μήνυμα ποὺ συμβολίζεται ἀπὸ τὴ «Γέννηση».

Οἱ γιορτὲς τῆς Ἁγίας Βαρβάρας καὶ τοῦ Ἁγίου Σάββα στὴν ἀρχὴ Δεκεμβρίου, μὲ ἐπίκεντρο τὸν Ἅγιο Νικόλαο, σχετίζονται μὲ τὴν παντοδυναμία τοῦ πνεύματος τοῦ κακοῦ, μὲ τὸ χιόνι, τὸ κρύο καὶ τοὺς βοριάδες στὴ στεριά, μὲ τὶς μεγάλες φουρτοῦνες στὴ θάλασσα. Οἱ Καλικάντζαροι τοῦ Δωδεκαημέρου τῶν Χριστουγέννων συνεχίζουν ἐπίσης τὸν ἴδιο ρόλο, γι' αὐτὸ στὶς παγερὲς νύχτες χορεύουν καὶ καγχάζουν καταστρέφοντας ὅ,τι βροῦν καὶ βασανίζοντας τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Γέννηση ὅμως ἦρθε. Μὲ τὴ βάπτιση καὶ τὸ βούλιαγμα τοῦ Σταυροῦ στὴν ταραγμένη θάλασσα τῶν Θεοφανείων, τὸ Κακὸ ἐξαφανίζεται ὁριστικὰ νικημένο καὶ τὸ γενικὸ μίασμα παύει νὰ ὑπάρχη. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων «φωτίζονται τὰ νερά», λὲν οἱ ναυτικοί. Τώρα τὰ καράβια μποροῦν νὰ ταξιδεύουν μὲ θάλασσα γαληνεμένη.

Ἀλλὰ καὶ τὸ Φεβρουάριο ἡ ἴδια ἐξακολουθεῖ νοοτροπία. Μὲ τὶς πρῶτες ἡμέρες του, τὰ ἔθιμα σὲ γιορτὲς σὰν τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος, τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς ἀναφέρονται προπάντων στὴν ἐγκυμοσύνη, στὴ γέννηση καὶ στὴν προετοιμασία γιὰ τὴ βλάστηση. Ἀνάλογο συνεχίζεται καὶ στὶς γιορτὲς τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους καὶ Ἁγίου Βλασίου. Ἐξ ἄλλου, στὸ τέλος τοῦ μηνὸς ὁ λαϊκὸς στοχασμὸς προσηλώνεται στὸ ἐπιθυμητὸ «διώξιμο τοῦ κακοῦ Χειμώνα». Αὐτὸ τὸ νόημα ἔχει καὶ ἀπὸ τέτοια νοοτροπία ξεκίνησε ὁ ἑορτασμὸς γιὰ τὸ διώξιμο τοῦ Κουτσοφλέβαρου, τοῦ σημαδιακοῦ καὶ κακοῦ μήνα, ἀνάπηρου στὸ σῶμα καὶ μυσαροῦ στὴν ψυχή. Τὸ διώξιμο αὐτὸ ἄλλοτε ἑορταζόταν μὲ τυμπανοκρουσίες, θορύβους καὶ εὐφρόσυνο ἀλαλαγμὸ νίκης καὶ συνεχιζόταν στὴν πρώτη τοῦ Μάρτη.

Β΄. ΑΝΟΙΞΗ

Ἄνοιξη δὲν εἶναι μόνο ἡ ἐποχὴ ποὺ «ἀνοίγουν» τὰ δέντρα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐποχὴ ποὺ ἀνοίγει ἡ Γῆ καὶ γίνεται «ἡ ἄνοδος» τῆς Περσεφόνης, θεᾶς τῆς βλαστήσεως. Αὐτὸ εἶναι τὸ βασικὸ γνώρισμα ὅλης τῆς ἐποχῆς, καὶ μ' αὐτὸ σὰν ἐπίκεντρο πρέπει νὰ ἰδοῦμε τὰ ἀνοιξιάτικα λατρευτικὰ ἔθιμα, γιὰ νὰ κατανοήσουμε σωστὰ τὸ χαρακτήρα τους.

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς Πρώτης τοῦ Μάρτη ἦταν παλαιότερα πιὸ ἔντονος καὶ κληρονομοῦσε ἔθιμα ἀναγεννητικὰ πρωτοχρονιάτικα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Μάρτης ἦταν ὁ πρῶτος μήνας τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἔτους. Ἀπὸ τέτοια κληρονομιὰ συνεχίζεται στὶς παραδόσεις, π.χ. στὸ «βουτσὶ τῶν Δώδεκα μηνῶν», ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Μάρτης εἶναι γέρος, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι πρωτότοκος, ἄρα ὁ γεροντότερος ἀπὸ τ' ἄλλα ἀδέρφια του.

Τὰ χελιδόνια ποὺ ξαναγυρίζουν διαμορφώνονται καὶ αὐτὰ σὲ σύμβολα ἑορταστικὰ τοῦ ξαναγεννημοῦ, καὶ τὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ τραγουδοῦν τὰ ἀνοιξιάτικα κάλαντα, κρατοῦν τὸ ξύλινο ὁμοίωμα ἑνὸς χελιδονιοῦ. Τὰ κάλαντα αὐτά, ποὺ τὰ τραγουδοῦν τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου ἢ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἶναι σχεδὸν πιστὴ μετάφραση τῶν ἀρχαίων «Χελιδονισμάτων». Ἀρχίζουν μὲ τοὺς ἴδιους ἀκριβῶς στίχους καὶ περιέχουν τὰ ἴδια νοήματα καὶ πράγματα, ἀκόμη καὶ στὰ ἀντικείμενα ποὺ τὰ ἀναφέρουν τὰ παιδιὰ σὰν χαρίσματα ποὺ τὰ ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὴ νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Οἱ Ἀπόκριες, ἐξ ἄλλου, καὶ τὸ λαϊκὸ πανηγύρι τῆς Καθαρῆς Δευτέρας ἐξακολουθοῦν νὰ γιορτάζουνται μὲ μιμητικὰ δραματικὰ ἔθιμα, ποὺ κληρονομοῦν τὴν ὑπόθεσή τους ἀπὸ τὰ παρόμοια «δρώμενα» καὶ τὴ λατρεία τοῦ Διονύσου. Τὰ Ἀνθεστήρια τῶν ἀρχαίων δὲν χάθηκαν ὁριστικά.

Μὲ τὸν ἴδιο χαρακτήρα εἶναι πλαισιωμένο καὶ τὸ ἑλληνικὸ Πάσχα. Ὁλόκληρες οἱ μέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καὶ γύρω ἀπ' αὐτήν, πρὶν καὶ μετά, ἔχουν στενὸ σύνδεσμο μὲ παλαιὰ ἔθιμα καὶ ἔχουν πλουτιστῆ μὲ ἀνάλογα νεώτερα, ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ δρᾶμα τοῦ «θνήσκοντος Θεοῦ», ποὺ πεθαίνει πάνω στὴν ἀκμὴ τῆς θαλερῆς του νεότητος καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἀνασταίνεται. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἄμεση ἀνάσταση εἶναι στὰ λατρευτικὰ ἔθιμα μιὰ ἄλλη παράλληλη ἔκφραση τῆς «καθόδου» καὶ «ἀνόδου» τῆς νεαρῆς Περσεφόνης.

Ἕνα ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῶν ἀνοιξιάτικων ἑορτῶν εἶναι τὰ πολλὰ καὶ γεμάτα εὔθυμο τόνο πανηγύρια ἀπὸ τὸ Πάσχα καὶ ἔπειτα. Στοιχεῖα ποὺ περιέχουν εἶναι οἱ χοροί, τὰ κοινὰ συμπόσια καὶ τὰ λαϊκὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα ποὺ ἀποτελοῦν ἄμεση λατρευτικὴ κληρονομιὰ ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα ἀρχαῖα ἑλληνικά. Κυριώτερα ἀγωνίσματα εἶναι τὸ τρέξιμο, τὸ πήδημα, τὸ πάλεμα, τὸ λιθάρι, οἱ ἱπποδρομίες. Ὅλα αὐτά, καθὼς γίνονται εἰδικὰ τὴν ἄνοιξη, ἀπηχοῦν τὴν ἀδυσώπητη πάλη τοῦ Χειμώνα καὶ Καλοκαιριοῦ καὶ τὴ σωτήρια νίκη τοῦ δευτέρου. Γιορτὲς σὰν τοῦ Ἅϊ-Γιωργιοῦ, τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ ἄλλες, εἶναι ἰδιαίτερα ἀγαπητὲς στὸ σημερινὸ ἑλληνικὸ λαό, γίνονται συνήθως σὲ ξωκλήσια, καὶ συνοδεύονται μὲ γραφικὰ ἔθιμα, ποὺ κλείνουν σπουδαῖες δυνατότητες γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν αὔξηση τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος μὲ γνήσιο νεοελληνικὸ χρῶμα.

Γ'. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Τὸ Καλοκαίρι εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ κύριο γνώρισμά της ἔχει ὅ,τι σημαίνει τὸ ἀρχαῖο της ὄνομα «Θέρος». Ὁ θερισμὸς καὶ τὸ ἁλώνισμα εἶναι δυὸ φάσεις ἀπὸ τὴν ἐνιαύσια ἱστορία τοῦ σταριοῦ, ποὺ ἔχουν πλῆθος γραφικὰ ἔθιμα, ἰδιόρρυθμες δοξασίες καὶ πλῆθος ἄλλα στοιχεῖα, χρησιμώτατα γιὰ ὅποιον θέλει νὰ μελετήση τὴν ἑλληνικὴ παράδοση καὶ τὴν ἀντοχή της στοὺς αἰῶνες. Συνήθειες ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἡσιόδου, σχετικὲς μὲ τὴν καλλιέργεια τοῦ σίτου, ἐπιβιοῦν ἀκόμη καὶ σήμερα. Καὶ εἶναι τέτοια ἡ ἐπίδραση θερισμοῦ καὶ ἁλωνίσματος πάνω στὴ ζωή, ὥστε καὶ οἱ δυὸ μῆνες Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος ἔχασαν τὰ ἄλλιῶς ἀκατάληπτα ρωμαϊκὰ ὀνόματά τους καὶ ἔγιναν Θεριστὴς καὶ Ἀλωνάρης.

Σχετικὰ μὲ τὶς χριστιανικὲς γιορτὲς τοῦ καλοκαιριοῦ, κυριώτερα χαρακτηριστικά τους εἶναι τὰ ἑξῆς: Ὅτι σπουδαία θέση κατέχουν οἱ δυὸ καλοκαιρινὲς γιορτὲς τοῦ Ἁϊ-Γιάννη (24 Ἰουν. καὶ 29 Αὐγ.), καὶ οἱ δυὸ σχετικὲς μὲ τὸν ἥλιο. Ὅτι παρουσιάζονται συχνὲς γιορτὲς ἀφιερωμένες σὲ Ἅγιες μὲ δυναμικὴ λατρεία, καὶ ὅτι σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ γιορτάζονται οἱ περισσότεροι θεραπευτὲς Ἅγιοι, ποὺ εὐεργετοῦν τοὺς ἄρρωστους μὲ τὰ θαύματά τους (Ἁγία Μαρίνα, Ἁγία Παρασκευή, Ἅγιος Παντελεήμων καὶ ἄλλοι). Ὅτι σπουδαιότατη γιὰ τὶς πιὸ πάνω θαυματουργὲς ἰδιότητες εἶναι ἡ μεγάλη γιορτὴ τῆς Παναγίας, τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων καὶ σεβάσμιας Δέσποινας τοῦ Δεκαπενταυγούστου, ποὺ γιορτάζεται μὲ κοσμοσυρροὴ σὲ πλῆθος σεβαστὰ μοναστήρια καὶ σὲ μεγαλύτερο ἀριθμὸ τοπικῶν πανηγυριῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ πανήγυρη τῆς Τήνου δικαιωματικὰ συγκεντρώνει τὴν προσοχὴ καὶ τὴ λατρεία ὁλόκληρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅτι μερικὲς καλοκαιρινὲς γιορτὲς συνδέονται στενὰ μὲ τὸν καιρὸ καὶ τὴν πρόγνωση τοῦ μέλλοντος, ἡ ὁποία παρουσιάζει διπλὴ μορφή, διακρίνεται δηλ. σὲ πρόγνωση τοῦ καιροῦ ποὺ θὰ κάμη τοὺς ἐρχόμενους δώδεκα μῆνες (ἔθιμα Μεταμορφώσεως μὲ τὶς Δρίμες καὶ τὰ Μερομήνια) καὶ σὲ πρόγνωση τῆς μοίρας τῶν ἀνθρώπων ποὺ τοὺς ἀναμένει στὸ χρόνο ποὺ θὰ 'ρθῆ, δηλ. ἂν θὰ παντρευτοῦν, ἂν θὰ ζήσουν ἢ ὄχι (ὁ κλήδονας τοῦ Ἁϊ Γιαννιοῦ, τὰ ριζικάρια). Ὅτι σ' αὐτὴ τὴ γενικώτερη σχέση τῶν Ἁγίων μὲ τὶς καιρικὲς μεταβολές, τὶς προγνώσεις καὶ τὶς ἐξουσιαστικὲς ἰδιότητες πάνω στὸν καιρό, ἀνήκει καὶ ὁ Ἅγιος τῶν ἑλληνικῶν κορυφῶν, ὁ Ἅγιος Ἠλίας, τοῦ ὁποίου τὸ πανηγύρι πάνω στὶς ράχες ἀποτελεῖ σπουδαιότατη γιορτὴ τοῦ Ἰουλίου. Σ' αὐτήν, καὶ μέσα στὴν ἀνυπόφορη ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, λατρεύεται ὁ Ἅγιος, ποὺ τὸ ὄνομά του θυμίζει τὸν ἥλιο ποὺ ἀνελέητα τὶς ἴδιες μέρες κατακαίει τὴν ἀπροστάτευτη γῆ. Μάλιστα ὄχι μόνο θυμίζει τὸν ἥλιο ποὺ προβάλλει στὶς κορυφὲς τῶν βουνῶν, ἀλλὰ καὶ κληρονόμησε τὴν ἀρχαία λατρεία τοῦ ἴδιου Θεοῦ.

Δ'. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Φθινόπωρο εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ φθίνουν οἱ ὀπῶρες. Ἀρχίζει τότε ὁ γενικὸς μαρασμός, πρόλογος γιὰ τὸ δρᾶμα τοῦ χειμώνα. Τὸ κυριώτερο γνώρισμα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς εἶναι ἡ σπορὰ τοῦ σταριοῦ. Ἡ ταφὴ τοῦ σπό-

ρου βαθειὰ στὴ γῆ ἀντιστοιχεῖ καὶ θυμίζει τὴν «κάθοδον» τῆς Περσεφόνης στὸν ἀνήλιο Ἅδη καὶ στὸν Πλούτωνα, τὸ βασιλιά του καὶ σύζυγό της.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι οἱ σπουδαιότερες γιορτὲς τοῦ φθινοπώρου ἔχουν, σὲ ἔθιμα ἢ παραδόσεις ἢ ὀνόματα, ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴ σπουδαία παρουσία τῆς σπορᾶς. Ἔτσι ἡ Παναγία (21 Νοεμβρίου) ὀνομάζεται Μεσοσπορίτισσα, ὁ Ἅγιος Γεώργιος (3 Νοεμβρίου) λέγεται Σποριάρης καὶ ὁ Ἅγιος Φίλιππος (14 Νοεμβρίου) συνδέεται μὲ παραδόσεις ὅτι ἦταν φτωχὸς καὶ «ἀπόκρευε» στὸ χωράφι του σπέρνοντας. Ὅσο γιὰ τὴ μεγάλη γιορτὴ τοῦ Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου), αὐτὴ ἔχει πάρει τὸ χαρακτήρα μιᾶς μεγάλης χριστιανικῆς γιορτῆς, ἀφιερωμένης εἰδικὰ στὴν εὐλογία τοῦ σπόρου. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὅλοι οἱ γεωργοὶ στὰ χωριὰ φέρνουν στὴν ἐκκλησιὰ ἕνα σακκουλάκι μὲ σπόρο, καὶ ὁ παπάς, διαβάζοντας εἰδικὴ εὐχή, δέεται στὸν Ὕψιστο νὰ εὐδοκήση νὰ κάμη τὸ σπόρο νὰ πληθύνη.

Μιὰ ἄλλη γεωργικὴ ἐργασία, ποὺ δίνει τὸ χρῶμα της στὸ φθινόπωρο, εἶναι ὁ τρυγητός. Ὁ ἴδιος ἄλλαξε καὶ τὸ ἀκατάληπτο σημασιολογικὰ ὄνομα τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τὸ ἔκαμε Τρυγητής. Στὶς λεπτομέρειες τοῦ νεοελληνικοῦ τρυγητοῦ διατηροῦνται ἀναμνήσεις καὶ προβάλλουν στοιχεῖα συγγενικὰ μὲ τὴν ἀρχαία λατρεία τοῦ θεοῦ Διονύσου.

Ἀπὸ τὶς γιορτὲς τοῦ φθινοπώρου σημαντικώτερη εἶναι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Εἶναι γιὰ τὸ φθινόπωρο ὅ,τι ἡ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου γιὰ τὴν ἄνοιξη. Παλαιότερα οἱ χειμερινὲς συμφωνίες καὶ μισθώσεις ἄρχιζαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τέλειωναν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Δυὸ καβαλλάρηδες Ἅγιοι τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔστεκαν σὰν ὁρόσημα στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος τοῦ χειμώνα καὶ τοῦ καλοκαιριοῦ.

Τὸ ὄνομα τοῦ μυροβλήτου Ἁγίου Δημητρίου εἶναι μόνο κατὰ τύχη ὅμοιο μὲ τῆς Δήμητρας, θεᾶς τοῦ σίτου καὶ τῶν ἄλλων δημητριακῶν. Μερικὰ ὅμως ἔθιμα, ποὺ συνεχίζονται στὴ Θράκη τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς του, φανερώνουν ὅτι ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἔχει ἐκεῖ ἀμεσώτερο σύνδεσμο μὲ τὰ ἔθιμα τῆς σπορᾶς ποὺ φέρνουν τὸ ὄνομα «τζαμάλα» καὶ περιέχουν μιμικὲς δραματικὲς παραστάσεις, ποὺ ὑπόθεσή τους ἔχουν τὸ θάνατο καὶ τὴν ξαφνικὴ ἀνάσταση κάποιου ἀπ' αὐτοὺς ποὺ λαβαίνουν μέρος. Πρόκειται δηλ. γιὰ τὴν ταφὴ τοῦ σπόρου, ποὺ γίνεται τὶς μέρες ἐκεῖνες, καὶ γιὰ τὴ βλάστηση ποὺ τὸν καρτερεῖ. Ἡ μιμικὴ παράσταση, μὲ τὸ φόνο καὶ τὴν ἀνάσταση ἑνὸς ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ μετέχουν στὴν παράσταση, ἀποτελεῖ τὴν «ἐξανθρωπισμένη παραλλαγὴ» τῆς ἴδιας ἱστορίας.

Ἡ γιορτὴ ὅμως τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἔχει καὶ ἄλλη γενικώτερη σημασία. Ἔχει συνδεθῆ μὲ τὸ πανηγυρικὸ τὴν ἴδια μέρα ἄνοιγμα τῶν βαρελιῶν καὶ τὴ γεύση τοῦ νέου κρασιοῦ, ποὺ γίνεται μὲ τὴν ὁμαδικὴ ἐπίσκεψη τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι.

Τέλος τὸ φθινόπωρο τελειώνει μὲ τὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα (30 Νοεμβρίου). Ἡ λαϊκὴ παρετυμολογία τοῦ ὀνόματος, ὅτι δηλ. «ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀντριᾶ ἀντριεύεται τὸ κρύο», εἶναι χαρακτηριστική. Φανερώνει ὅτι ἡ γιορτὴ αὐτὴ δὲν εἶναι μόνο τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπότομη ἔναρξη τῆς τυραννικῆς βασιλείας τοῦ χειμώνα. Ὁ κύκλος τοῦ ἔτους ἀρχίζει πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Ἡ Σχολὴ εὐχαριστεῖ θερμῶς ὅσους παρακολουθοῦν μὲ ἀγάπην καὶ κατανόησιν τὸ ἔργον της καὶ παραστέκουν εἰς τὴν τόσον ἐπίπονον προσπάθειάν της.

Ἡ Σχολὴ παρακαλεῖ τοὺς φίλους της νὰ ὑποδείξουν τὶ δέον νὰ πράξῃ διὰ τὴν ἔτι καλυτέραν ἐμφάνισιν τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Ἡμερολογίου. Πᾶσα ὑπόδειξις θὰ εἶναι πολύτιμος ἐνίσχυσις εἰς τὸ ἔργον της.

Γράψατέ μας εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ὁδοῦ Ἀδημίας 84. Καὶ πάλιν σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

Η Α.Σ.Β.Σ.

ΕΦΕΤΗΡΙΣ

(ALMANACH)

ΤΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ

1837

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

Α. Ι. ΚΛΑΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑΣ.

(ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡΙΘ. 17)

1837

Τὸ ἐξώφυλλον τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ Ἀλμανάκ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

'Αφ οὗ ὀκτὼ ὁλοκλήρους μῆνας ἀπαύστως καταγινόμενοι, καὶ μὴ φειδευθέντες οὔτε πόνους οὔτε δαπάνας, ἠδυνήθημεν τέλος νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τὸ πολύμοχθον ἔργον 'Εφετηρίδος 'Ελληνικῆς ἐρχόμεθα νὰ τὴν ἐκδώσωμεν σήμερον εἰς φῶς ἐνδίδοντες εἰς τὴν δικαίαν ἀνυπομονησίαν τοῦ Κοινοῦ.

Πολλοὶ λόγοι δύνανται νὰ μᾶς δικαιώσωσι ὅτι δὲν ἐφθάσαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν 'Εφετηρίδα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους, ὡς ἦτον πάντοτε ὁ σκοπὸς σύμφωνος μὲ τὴν γενικὴν προσδοκίαν, νομίζομεν περιττὸν νὰ τοὺς ἀναφέρωμε ὅλους. Δώσαντες ὑπόσχεσιν νὰ βαδίσωμεν εἰς τὴν ἐπιχείρησίν μας ταύτην σύμφωνα μὲ τὰς ἀξιολόγους Εὐρωπαϊκὰς 'Εφετηρίδας, ἦτο χρέος μας ἱερὸν νὰ μὴ παραλείψωμεν ἔξω τῆς ἰδικῆς μας, εἰμὴ ὅ,τι μόνον ἦτον παντελῶς ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶμεν καὶ καταχωρήσωμεν. 'Επ' αὐτῷ τούτῳ, ἐστρέψαμεν ὅλην τὴν προσοχήν μας εἰς συλλογὰς τῶν περιέργων καὶ χρησίμων, ἀλλ' ἂν ἡ σπουδή μας ἦτον μεγάλη καὶ ἡ ἐπιθυμία μας ζωηροτάτη εἰς τὸ νὰ δώσωμεν πέρας εἰς τὸ ἔργον πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους 1836, ὁ ὁλικὸς χρόνος ἀφ' ἑνὸς αἱ πολλαὶ δυσκολίαι τὰς ὁποίας ἀπαντήσαμεν εἰς τὴν συλλογὴν μέρους τινὸς τῆς ὕλης ἀφ' ἑτέρου, καὶ τελευταῖον παρεμπεσοῦσαι τυπογραφικαὶ δυσχαίρειαι, οὐδετέρωσαν κατὰ μέγα τὸν ζῆλον μας καὶ παρεξέτεινον ἀναγκαστικῶς τὴν προσδιορισμένην εἰσέτι ἐποχὴν τῆς δημοσιεύσεως.

Τὸ Κοινὸν ἀναλογιζόμενον ὅλα ταῦτα, καὶ πρὸ πάντων ὅτι τὸ ἔργον εἶναι νεοφανὲς εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐπιδεκτικὸν προϊόντος τοῦ χρόνου ὅλων τῶν δυνατῶν βελτιώσεων, ἂν δὲν μᾶς γνωρίση χάριν διὰ τοὺς πόνους τοὺς ὁποίους κατεβάλλαμεν περὶ τὴν σύνταξίν του, θέλει τοὐλάχιστον, ἐλπίζομεν, νὰ μᾶς ἐπαινέση διότι πρῶτοι δεικνύομεν εἰς τοὺς συμπολίτας μας, ὅτι ὑπάρχει εἶδος τι συλλογῆς ἀναντιρρήτως χρησίμου, καὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς πράγμασι ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου, καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς τὸν ἰδιωτικὸν βίον διάγοντας ἄνευ ἐξαιρέσεως.

'Επιχειρήσομεν ἔργον εἰς τοῦ ὁποίου τὴν δημιούργησιν αἱ εὐχαὶ ὅλων μᾶς ἐσυνώδευσαν· τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλύτερον δεῖγμα ὅτι ἡ 'Εφετηρὶς τοῦ 1837 εἶναι κοινωφελὲς ἐπιχείρημα.

'Αθῆναι τὴν 1 Φεβρουαρίου 1837

'Ο 'Ιατρὸς Α. Ι. ΚΛΑΔΟΣ

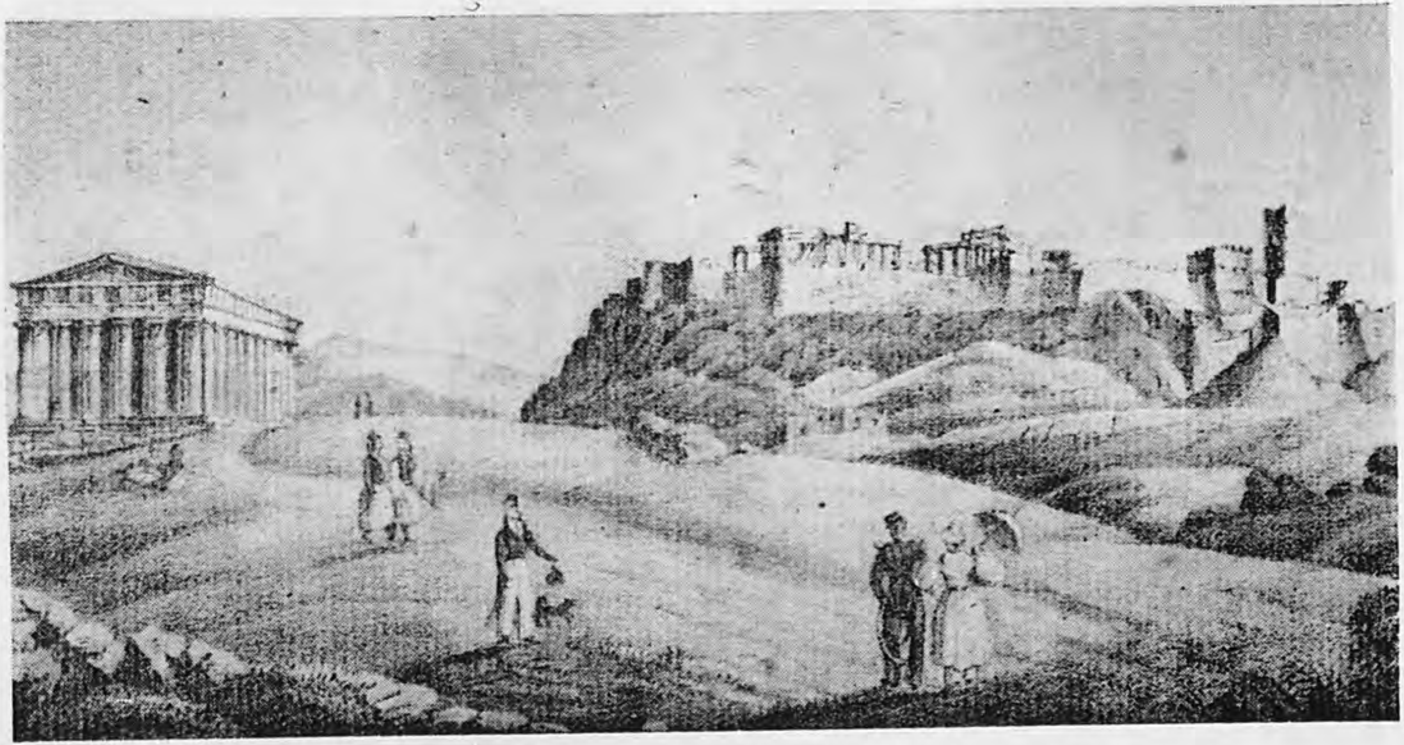

Μία ὄψις τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ πρῶτον «Ἑλληνικὸν Ἀλμανὰκ 1837».

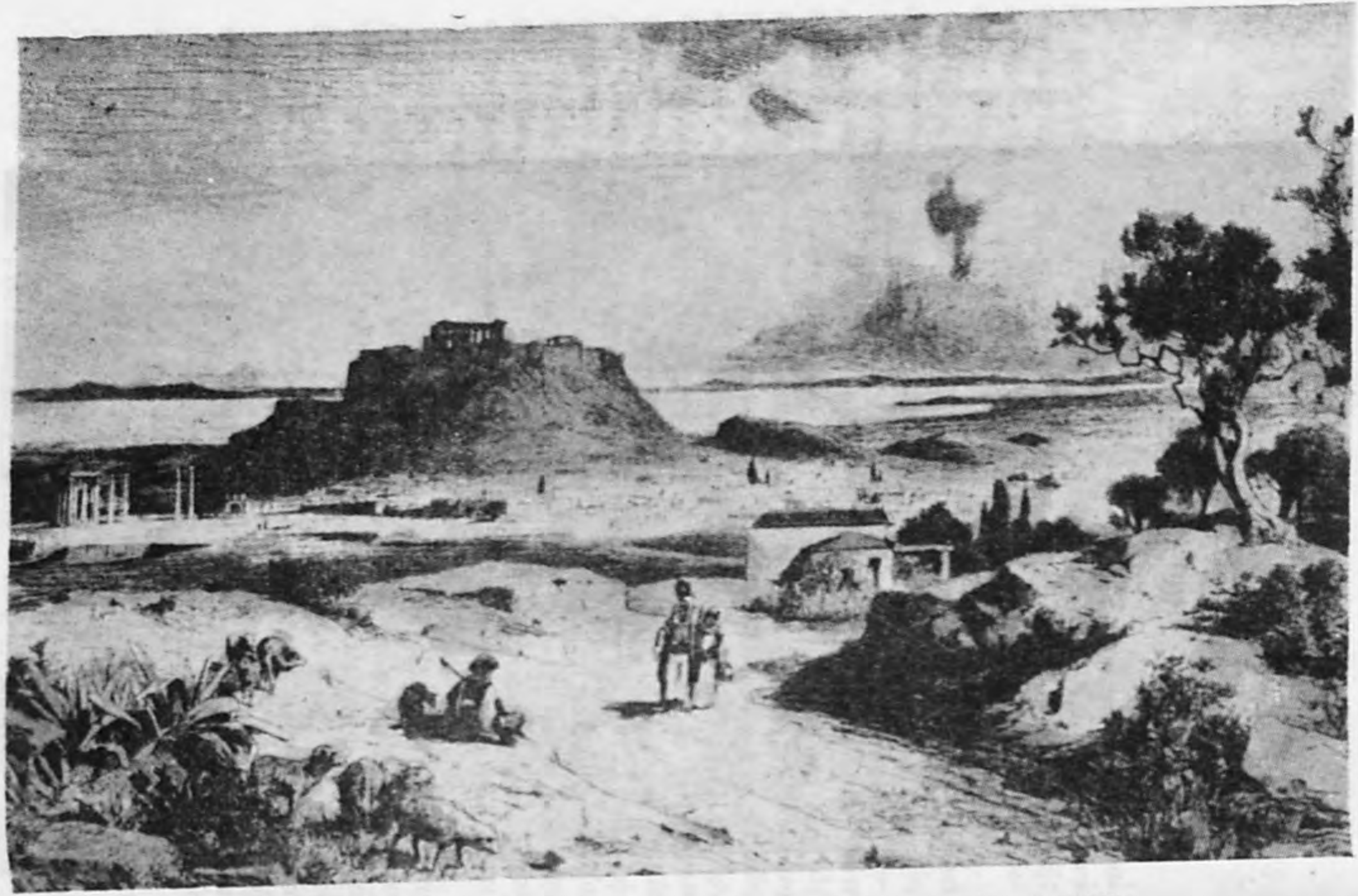

Μία ἄλλη εἰκὼν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν «Ἀλμανὰκ 1837».

1959

Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Ἡ Σχολὴ εὔχεται εἰς ὅλους τὸ νέον ἔτος 1959 νὰ εἶναι ἔτος εἰρήνης, προόδου καὶ εὐημερίας.

ΕΥΧΑΙ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

Εἶναι φυσικὸν τῆς Σχολῆς ἡ πρώτη σκέψις, μὲ τὸ ρόδισμα τῆς αὐγῆς τοῦ νέου χρόνου, νὰ στρέφεται μὲ ἀγάπην καὶ στοργὴν πρὸς τοὺς Νέους τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς Ἕλληνας Νέους οἱ ὁποῖοι σπουδάζουν εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα εἴτε ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν Νεότητα ἀπευθύνονται καὶ αἱ πρῶται εὐχαί μας διὰ μίαν καλυτέραν ζωὴν κατὰ τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος. Ὑπὲρ τῶν Νέων αἱ πρῶται εὐχαί μας, τῶν Νέων οἱ ὁποῖοι περνοῦν τὴν νεότητά των εἰς τόσον χαλεποὺς καιρούς, χωρὶς εὐημερίαν, καὶ ἰδίως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται καὶ μορφώνονται, ἐπαναλαμβάνοντες, ἐν πολλοῖς τὸ παράδειγμα τοῦ Φρεάντλη. Ὑπὲρ τῶν Νέων τοὺς ὁποίους χρέος μας εἶναι νὰ καθοδηγοῦμεν, νὰ ἐμπνέωμεν, νὰ ἐνθουσιάζωμεν, νὰ διαφωτίζωμεν, νὰ μορφώνωμεν καὶ νὰ διαπλάσσωμεν, ὥστε νὰ γίνουν καλύτεροί μας, διότι μόνον τότε τὸ παρὸν εἶναι καλύτερον τοῦ παρελθόντος καὶ μόνον τότε τὸ παρὸν εἶναι ἄξιον τοῦ μέλλοντος.

Ὑπὲρ τῶν Νέων αἱ εὐχαί μας, τῶν Νέων οἱ ὁποῖοι πεινοῦν καὶ διψοῦν διὰ μόρφωσιν, ἐκείνων ποὺ ἡ νεανική των ψυχὴ ἀγωνιᾶ, καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁποίων πρέπει, ὡς ἄνθρωποι καὶ ὡς διδάσκαλοι, νὰ χαράξωμεν πίστιν εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἰδανικά, εἰς τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην, εἰς τὰς πολιτιστικὰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι διεκηρύχθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ τοὺς ἐμποτίσωμεν διὰ τὸ μέλλον μὲ ἐμπιστοσύνην καὶ αἰσιοδοξίαν, μὲ θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησιν, πράγματα ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ στηριχθοῦν παρὰ μόνον εἰς τὸ ἦθος καὶ τὴν μόρφωσιν.

Εὐχόμεθα εἰς τοὺς νέους ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Τέχνην νὰ καταδείξῃ κατὰ τὸ νέον ἔτος ὅτι εἶναι ἱκανὴ νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια διὰ τὴν Εἰρήνην, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δημιουργικὴν πρόοδόν της μέσα εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς ἡνωμένης Εὐρώπης καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξίν των μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς παγκοσμίου συνεργασίας.

Εὐχόμεθα εἰς τοὺς νέους νὰ γίνουν ἀκόμη καλύτεροι, καὶ μέσα εἰς τὸν κύκλον τῆς ἁρμοδιότητός των νὰ ἐπιτελέσουν μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ γνῶσιν, τὸ καθῆκον των. Εὐχόμεθα νὰ θέσουν ὡς προμετωπίδα τῆς ζωῆς των τὴν ἀρχὴν ὅτι «πᾶς ἄνθρωπος γεννώμενος συνάπτει μὲ τὴν κοινωνίαν ἓν συμβόλαιον πλῆρες ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πλῆρες δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ διεκδικήσῃ».

Εὐχόμεθα εἰς τοὺς νέους νὰ φιλοδοξήσουν νὰ καταστοῦν καλοὶ Ἕλληνες, ν' ἀγαπήσουν τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Λαοῦ. Εὐχόμεθα νὰ φιλοδοξήσουν νὰ γίνουν καλοὶ ἐπαγγελματίαι, μέλη ἀπαραίτητα τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Χώρας, διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν ἄνετον διὰ τὸν ἑαυτόν των ζωήν, καὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου. Εὐχόμεθα νὰ φιλοδοξήσουν νὰ καταστοῦν χρήσιμοι καὶ ἀποδοτικοὶ ἄνθρω-

ποι, ἐλεύθεροι καὶ ἀξιοπρεπεῖς, μὲ πίστιν εἰς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικά, ποὺ εἶναι καὶ ἑλληνικὰ ἰδανικά, ἀντάξια τῶν ἀγνώστων μαρτύρων καὶ ἡρώων τοῦ πολιτισμοῦ.

Εὐχόμεθα εἰς τοὺς νέους νὰ κατανοήσουν πόσον γόνιμος καὶ πόσον δημιουργικὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς πατριωτισμός, ποὺ σημαίνει συμβολὴν εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῆς Ἀνθρωπότητος, ἀνάτασιν μέχρι τῆς ἰδέας τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος, θυσίαν ὑπὲρ τοῦ Συνόλου, συνεργασίαν ἐλευθέραν καὶ σεινηδητὴν τῶν πολιτῶν, μὲ σύμβολον ζωῆς ὄχι τὸ «μαχαίρι» ἀλλὰ τὴν ἀγάπην, ὄχι τὸ μῖσος ἀλλὰ τὸν ἀλληλοσεβασμὸν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν.

Εὐχόμεθα εἰς τοὺς νέους νὰ πραγματοποιήσουν, εἰς τὸν χιλιοματωμένον καὶ πολυαγάπητον αὐτὸν τόπον, βίον εἰρήνης καὶ συνεργασίας, προόδου καὶ εὐημερίας, διὰ νὰ γίνῃ, ὅπως λέγουν οἱ μεγάλοι μας Ποιηταί, «Ναὸς ἡ Πατρίδα, ποὺ εἶναι στὴν γῆν πάνω ἡ πλατυτέρα, τῶν Λαῶν καὶ τῶν Ἐθνῶν ἡ θεία Μητέρα», νὰ γίνουν «στολίδια τῆς Πατρίδος», ἀφοῦ ἔχουν «τὴν ἀκατάλυτη ψυχὴ τῶν Σαλαμίνων», ἀφοῦ «μοῖρα των εἶναι νὰ φυλάγουν Θερμοπύλες».

«Θέλει τόλμην καὶ ἀρετὴν ἡ Ἐλευθερία», λέγει ὁ Κάλβος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁλόκληρος ἡ ζωὴ θέλει τόλμην καὶ ἀρετήν. Αὐτὴν τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀρετὴν εὐχόμεθα εἰς τοὺς Νέους, διὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὸν στίχον τοῦ μεγάλου μας Παλαμᾶ: «Παιδί μου, τὸ περιβόλι μου, ποὺ θὰ κληρονομήσῃς, —ὅπως τὸ βρῇς καὶ ὅπως τὸ ἰδῇς νὰ μὴ τὸ παρατήσῃς.—Σκάψε το ἀκόμα πιὸ βαθιὰ καὶ φράξε το πιὸ στέρια—Γίνου ὀργοτόμος, φυτευτής, διαφεντευτής».

Καὶ μέσα ἀπ' τὴν στενὴν καὶ ἐπίπονον ὁδὸν τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς μορφώσεως, τῆς δημιουργίας ἤθους καὶ ψυχικῆς ἀνατάσεως, τῆς καλλιεργείας πνεύματος ἐρεύνης καὶ ἐλευθερίας, αἰσθήματος δικαιοσύνης καὶ ἀνθρωπισμοῦ νὰ εὕρουν τὴν δικαίαν χαρὰν ποὺ τοὺς ἀξίζει.

ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ

Παρῆλθον ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον:

2.709 ἔτη ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ πρώτου νομίσματος (Φείδων 750 π.Χ.)

2.479 » » τοῦ πρώτου περίπλου τῆς Ἀφρικῆς (Ἄννων Καρχηδόνιος, 520 π.Χ.)

2.362 » » τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Ἑλλ. ἀλφαβήτου (403 π.Χ.)

2.284 » » » ἐξερευνήσεως τοῦ Ἰνδικ. Ὠκεανοῦ (Νέαρχος,325 π.Χ.)

702 » » » ἐφευρέσεως τῆς πυρίτιδος (Ρογῆρος, Βάκων, 1256μ.Χ.)

509 » » » » τῆς τυπογραφίας (Γουτεμβέργιος, 1450 μ.Χ.)

473 » » » ἀνακαλύψεως τῆς θαλ.ὁδοῦ πρὸς τὰς Ἰνδίας (1486μ.Χ.)

467 » » » » » Ἀμερικῆς (Κολόμβος, 1492 μ. Χ.)

440 » » τοῦ πρώτου περίπλου τῆς γῆς (Μαγελλᾶνος, 1519 μ.Χ.)

439 » » τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἡλιοκεντρικοῦ συστήματος (Κοπέρνικος, 1520 μ.Χ.)

340 » » » ἀνακαλύψεως τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος (Χάρβεϋ, 1619 μ.Χ.)

273 » » » ἀνακαλ. τῶν νόμων τῆς βαρύτητος (Νεύτων 1686 μ.Χ.)

259 » » » ἐφευρέσεως τῆς ἀτμομηχανῆς (Παπῖνος, 1700)

189 » » » ἀνακαλύψεως τῆς Αὐστραλίας (Κούκ, 1770 μ.Χ.)

182 » » » τελειοποιήσεως τῆς ἀτμομηχανῆς (Βάττ, 1777)

176 » » » ἀνυψώσεως τοῦ ἀεροστάτου τῶν Μογγολφιέρων (1783)

161 » » τῆς ἐφευρέσεως τοῦ κατὰ τῆς εὐλογίας δαμαλισμοῦ (Τζένερ, 1789)

152 » » » ἐποχῆς ἀπόπλου τοῦ πρώτου ἀτμοπλ. (Φοῦλτων, 1807)

138 » » » λειτουργίας πρώτου σιδηροδρόμου (Στέβενσον, 1821)

124 » » » ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου (Μόρς, 1835)

119 » » » » » γραμματοσήμου (Ρόουαλντ Χίλ, 1940)

97 » » » » » αὐτοκινήτου (Λενουάρ, 1862)

89 » » » » » τηλεφώνου (Μπέλ, 1870)

77 » » » » » ἠλεκτροφωτισμοῦ (Ἔντισον, 1882)

68 » » » » » κινηματογράφου (Ἔντισον, 1891)

64 » » » ἀνακαλύψεως τῶν ἀκτίνων Ραΐντγκεν (1895)

62 » » » ἐφευρέσεως τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγρ. (Μαρκόνι, 1897)

56 » » » ἐπιβολῆς τῆς ἀεροδυναμικῆς ἀεροπορίας (Ράιτ, 1903)

31 » » τοῦ διάπλου Ἀτλαντικοῦ δι' ἀεροπλάνου (Λίντμπεργκ,1927)

15 » » » ἐφευρέσεως τῆς ἀτομικῆς βόμβας (1944)

14 » » » ἱδρύσεως τοῦ Ο.Η.Ε. (1945)

Ἄλλαι ἐνδιαφέρουσαι χρονολογίαι ἀπὸ 1850-1900

1850. Ἔκδοσις τοῦ «Δαυὶδ Κόπερφιλντ» τοῦ Ντίκενς.
1852. Ὁ Lots ἐκδίδει τὴν «Πατρικὴν Ψυχολογίαν».
1853. Ὁ J. Tomson θέτει τὰς βάσεις τοῦ θερμο-χημικοῦ συστήματος.
1854. Μέθοδος βιομηχανικῆς παρασκευῆς τοῦ ἀλουμινίου ἀπὸ τὸν Sainte-Claire Deville.
1855. «Ἀρχαὶ Ψυχολογίας» τοῦ Σπένσερ.
1856. Ἀνακάλυψις τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Neandertal.
1857. Ἔκδοσις τῆς «Madame Bovary» τοῦ Flaubert.
1857. Ἔκδοσις τῶν «Ἀνθέων τοῦ Κακοῦ» τοῦ Baudelaire.
1859. Bessemer : «Μέθοδος παρασκευῆς τοῦ χάλυβος».
1859. Ὁ Ντάρβιν ἐκδίδει τὸ ἔργον του «Ἡ γένεσις τῶν εἰδῶν».
1859. Ἔναρξις ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πετρελαίου.
1862. Ἐκδίδονται οἱ «Ἄθλιοι» τοῦ V. Hugo.
1862. Μέτρησις τῆς ταχύτητος τοῦ φωτὸς ἀπὸ τὸν Foucault.
1863. Μέθοδος τοῦ Solvay πρὸς παρασκευὴν τῆς σόδας.
1863. «Θεωρία τῶν ἀριθμῶν» τοῦ Dirichet.
1865. Ἐργασίαι θερμοχημικαὶ τοῦ Restetot.
1865. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς πειραματικῆς Ἰατρικῆς τοῦ C.Bernard.
1865. Ὁ Ἰούλιος Βὲρν ἐκδίδει τὸ ἔργον του «Ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν σελήνην».
1869. Ἐκδίδεται τὸ ἔργον τοῦ Τολστόϊ «Πόλεμος καὶ Εἰρήνη».
1869. Ὁ Κ. Κρὸς διατυπώνει τὴν θεωρίαν του περὶ φωτογραφίας τῶν χρωμάτων.
1869. Κήρυξις τοῦ Ἀλαθήτου τοῦ Πάπα ἐν τῇ ἐν τῷ Βατικανῷ Συνόδῳ.
1870. Ὁ Γαλλογερμανικὸς πόλεμος.
1871. Ἡ Κομμούνα τῶν Παρισίων.
1871. Κατάργησις τοῦ κοσμικοῦ κράτους τῶν Παπῶν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν.
1871. Ὁ Maxwell δημοσιεύει τὴν θεωρίαν του περὶ θερμότητος.
1872. Ὁ Βὰντ ἱδρύει εἰς τὴν Λειψίαν τὸ πρῶτον ἐργαστήριον Ψυχολογίας.
1877. Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος.
1878. Ἱδρύεται τὸ Μέγαρον τῆς Βιομηχανίας.
1878. Ὁ Claude Bernard δημοσιεύει τὸ ἔργον του «Ἡ πειραματικὴ Ἐπιστήμη».
1880. Ὁ Ντοστογιέφσκι δημοσιεύει τοὺς «Ἀδελφοὺς Καραμαζώφ».
1887. Ὁ Levistone ἐπινοεῖ τὴν μονοτυπίαν.
1888. Ὁ Ribot δημοσιεύει τὴν «Ψυχολογίαν τῆς προσοχῆς».
1889. Ἡ Διεθνὴς Ἔκθεσις Παρισίων. Κατασκευὴ τοῦ Πύργου τοῦ Ἄϊφελ.
1890. Ὁ Chardonnet παρατείνει τὰς ἐργασίας του ἐπὶ τῆς τεχνητῆς μετάξης.
1894. Ὁ Durkheim ἐκδίδει τὸ ἔργον του «Κανόνες τῆς κοινωνιολογικῆς μεθόδου».
1895. Πρώτη κινηματογραφικὴ προβολὴ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Lumière.
1895. Ὁ Roentgen ἀνακαλύπτει τὰς ἀκτίνας Χ.
1895. Ἡ θεωρία τῆς Ψυχαναλύσεως ἀπὸ τὸν S. Freud.
1896. Πρώτη ραδιοτηλεγραφικὴ μετάδοσις ἀπὸ τὸν Marconi.
1896. Ἀναβίωσις τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων (Α' Ὀλυμπιὰς 1898 ἐν Ἀθήναις)
1897. Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος.
1898. Τὸ ζεῦγος Curie ἀνακαλύπτει τὸ ράδιον.
1900. Πρῶτον κατευθυνόμενον ἀεροπλάνον τοῦ Zeppelin.
1900. Ὁ Max Plank δημοσιεύει τὴν θεωρίαν τῶν Κβάντα.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ γίνουν τρεῖς ἐκλείψεις, δύο τοῦ Ἡλίου καὶ μία τῆς Σελήνης ὡς ἑξῆς:

1. Τὴν 24ην Μαρτίου μερικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης ὁρατὴ ἐν Ἑλλάδι. Αἱ ὧραι τῶν κυριωτέρων φάσεων τῆς ἐκλείψεως εἶναι:

Εἴσοδος τῆς Σελήνης εἰς τὴν σκιὰν	*21*	*16*
Μέσον τῆς ἐκλείψεως	*22*	*11*
Ἔξοδος τῆς σελήνης ἐκ τῆς σκιᾶς	*23*	*7*

Κατὰ τὸ μέσον τῆς ἐκλείψεως θὰ καλυφθοῦν τὰ 0,27 τῆς Σεληνιακῆς διαμέτρου.

2. Τὴν 8ην Ἀπριλίου Δακτυλιοειδὴς ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου ἀόρατος ἐν Ἑλλάδι καὶ

3. Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου ὁρατὴ ἐν Ἑλλάδι ὡς μερική. Αἱ ὧραι τῶν κυριωτέρων φάσεων εἶναι:

Ἀρχὴ τῆς ἐκλείψεως	*13*	*50*	*20*
Μέσον » »	*14*	*53*	*46*
Τέλος » »	*14*	*51*	*5*

Κατὰ τὴν μεγίστην φάσιν θὰ καλυφθοῦν τὰ 0,36 τῆς διαμέτρου τοῦ Ἡλίου.

*

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1959 (͵αϡνθ' — ζυξζ')

Ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου: *Κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα (Ο')*
5508 + 1959 = 7467. Κατὰ τοὺς Ἑβραίους 5618

Τὸ Τριῴδιον ἄρχεται Φεβρουαρίου 22

Ἡ Ἀπόκρεω	*Μαρτίου 8*
Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ἄρχεται .	*Μαρτίου 16*
Λατίνων Πάσχα	*Μαρτίου 29*
ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ	*Μαΐου 3*
Ἡ Ἀνάληψις	*Ἰουνίου 11*
Ἡ Πεντηκοστὴ	*Ἰουνίου 21*

ΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ

Ἰούλιος Καῖσαρ

Σωσιγένης

Πάπας Γρηγόριος

ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

			Ὥρ.	Λ.
Ἰανουαρίου	2	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	12	50
»	9	ΝΕΑ ΣΕΛ.	7	34
»	16	ΠΡ. ΤΕΤ.	23	26
»	24	ΠΑΝΣΕΛ.	21	32
»	31	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	21	6
Φεβρουαρ.	7	ΝΕΑ ΣΕΛ.	21	22
»	15	ΠΡ. ΤΕΤ.	21	20
»	23	ΠΑΝΣΕΛ.	10	54
Μαρτίου	2	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	4	54
»	9	ΝΕΑ ΣΕΛ.	12	51
»	17	ΠΡ. ΤΕΤ.	17	10
»	24	ΠΑΝΣΕΛ.	22	2
»	31	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	13	6
Ἀπριλίου	8	ΝΕΑ ΣΕΛ.	5	29
»	16	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	32
»	23	ΠΑΝΣΕΛ.	7	13
»	29	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	22	38
Μαΐου	7	ΝΕΑ ΣΕΛ.	22	11
»	15	ΠΡ. ΤΕΤ.	22	9
»	22	ΠΑΝΣΕΛ.	14	56
»	29	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	10	13
Ἰουνίου	6	ΝΕΑ ΣΕΛ.	13	53
»	14	ΠΡ. ΤΕΤ.	7	22
»	20	ΠΑΝΣΕΛ.	22	0
»	28	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	0	12

			Ὥρ.	Λ.
Ἰουλίου	6	ΝΕΑ ΣΕΛ.	4	0
»	13	ΠΡ. ΤΕΤ.	14	1
»	20	ΠΑΝΣΕΛ.	5	33
»	27	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	16	22
Αὐγούστου	4	ΝΕΑ ΣΕΛ.	16	34
»	11	ΠΡ. ΤΕΤ.	19	10
»	18	ΠΑΝΣΕΛ.	14	50
»	26	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	10	3
Σεπτεμβρ.	3	ΝΕΑ ΣΕΛ.	3	55
»	10	ΠΡ. ΤΕΤ.	0	7
»	17	ΠΑΝΣΕΛ.	2	51
»	25	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	4	22
Ὀκτωβρίου	2	ΝΕΑ ΣΕΛ.	14	31
»	9	ΠΡ. ΤΕΤ.	6	22
»	16	ΠΑΝΣΕΛ.	17	58
»	24	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	22	22
Νοεμβρίου	1	ΝΕΑ ΣΕΛ.	0	41
»	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	15	23
»	15	ΠΑΝΣΕΛ.	11	42
»	23	ΤΕΛ, ΤΕΤ.	15	3
»	30	ΝΕΑ ΣΕΛ.	10	46
Δεκεμβρίου	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	4	11
»	15	ΠΑΝΣΕΛ.	6	49
»	23	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	5	28
»	29	ΝΕΑ ΣΕΛ.	21	9

(Στοιχεῖα εὐγενῶς παραχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπείου)

ΗΛΙΚΙΑ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Ἡμερ.	Ἰανουάρ.	Φεβρ.	Μάρτιος	Ἀπρίλ.	Μάιος	Ἰούνιος	Ἰούλιος	Αὔγ.	Σεπτέμβ.	Ὀκτώβρ.	Νοέμβρ.	Δεκέμβρ.
1	22	24	22	23	24	25	25	27	28	29	Ν. ΣΕΛ.	1
2	Τ. ΤΕΤ.	25	Τ. ΤΕΤ.	24	25	26	26	28	29	Ν. ΣΕΛ.	2	2
3	24	26	24	25	26	27	27	29	Ν. ΣΕΛ.	1	3	3
4	25	27	25	26	27	28	28	Ν. ΣΕΛ.	2	2	4	4
5	26	28	26	27	28	29	29	1	3	3	5	5
6	27	29	27	28	29	Ν. ΣΕΛ.	Ν. ΣΕΛ.	2	4	4	6	6
7	28	Ν. ΣΕΛ.	28	29	Ν. ΣΕΛ.	1	2	3	5	5	ΠΡ. ΤΕΤ.	ΠΡ. ΤΕΤ.
8	29	1	29	Ν. ΣΕΛ.	1	2	3	4	6	6	8	8
9	Ν. ΣΕΛ.	2	Ν. ΣΕΛ.	2	2	3	4	5	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	9
10	2	3	1	3	3	4	5	6	ΠΡ. ΤΕΤ.	8	10	10
11	3	4	2	4	4	5	6	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	9	11	11
12	4	5	3	5	5	6	7	8	10	10	12	12
13	5	6	4	6	6	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	11	11	13	13
14	6	7	5	7	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	10	12	12	14	14
15	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	6	8	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	10	11	13	13	ΠΑΝΣΕΛ.	ΠΑΝΣΕΛ.
16	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	7	ΠΡ. ΤΕΤ.	9	10	11	12	14	ΠΑΝΣΕΛ.	16	16
17	9	10	ΠΡ. ΤΕΤ.	10	10	11	12	13	ΠΑΝΣΕΛ.	15	17	17
18	10	11	9	11	11	12	13	ΠΑΝΣΕΛ.	16	16	18	18
19	11	12	10	12	12	13	14	15	17	17	19	19
20	12	13	11	13	13	ΠΑΝΣΕΛ.	ΠΑΝΣΕΛ.	16	18	18	20	20
21	13	14	12	14	14	15	16	17	19	19	21	21
22	14	15	13	15	ΠΑΝΣΕΛ.	16	17	18	20	20	22	22
23	15	ΠΑΝΣΕΛ.	14	ΠΑΝΣΕΛ.	16	17	18	19	21	21	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	ΤΕΛ. ΤΕΤ.
24	ΠΑΝΣΕΛ.	17	ΠΑΝΣΕΛ.	17	17	18	19	20	22	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	24	24
25	17	18	16	18	18	19	20	21	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	23	25	25
26	18	19	17	19	19	20	21	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	24	24	26	26
27	19	20	18	20	20	21	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	23	25	25	27	27
28	20	21	19	21	21	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	23	24	26	26	28	28
29	21		20	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	ΤΕΛ. ΤΕΤ.	23	24	25	27	27	29	Ν. ΣΕΛ.
30	22		21	23	23	24	25	26	28	28	Ν. ΣΕΛ.	1
31	ΤΕΛ. ΤΕΤ.		ΤΕΛ. ΤΕΤ.		24		26	27		29		2

Στοιχεῖα εὐγενῶς παραχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπείου.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1959

Ἡμέραι	*Ἰανουάριος*	*Φεβρουάριος*	*Μάρτιος*	*Ἀπρίλιος*	*Μάιος*	*Ἰούνιος*	*Ἰούλιος*	*Αὔγουστος*	*Σεπτέμβριος*	*Ὀκτώβριος*	*Νοέμβριος*	*Δεκέμβριος*
Κυριακὴ	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Δευτέρα	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	2	—
Τρίτη	—	3	3	—	—	2	—	—	1	—	3	1
Τετάρτη	—	4	4	1	—	3	1	—	2	—	4	2
Πέμπτη	1	5	5	2	—	4	2	—	3	1	5	3
Παρασκευὴ	2	6	6	3	1	5	3	—	4	2	6	4
Σάββατον	3	7	7	4	2	6	4	1	5	3	7	5
Κυριακὴ	4	8	8	5	3	7	5	2	6	4	8	6
Δευτέρα	5	9	9	6	4	8	6	3	7	5	9	7
Τρίτη	6	10	10	7	5	9	7	4	8	6	10	8
Τετάρτη	7	11	11	8	6	10	8	5	9	7	11	9
Πέμπτη	8	12	12	9	7	11	9	6	10	8	12	10
Παρασκευὴ	9	13	13	10	8	12	10	7	11	9	13	11
Σάββατον	10	14	14	11	9	13	11	8	12	10	14	12
Κυριακὴ	11	15	15	12	10	14	12	9	13	11	15	13
Δευτέρα	12	16	16	13	11	15	13	10	14	12	16	14
Τρίτη	13	17	17	14	12	16	14	11	15	13	17	15
Τετάρτη	14	18	18	15	13	17	15	12	16	14	18	16
Πέμπτη	15	19	19	16	14	18	16	13	17	15	19	17
Παρασκευὴ	16	20	20	17	15	19	17	14	18	16	20	18
Σάββατον	17	21	21	18	16	20	18	15	19	17	21	19
Κυριακὴ	18	22	22	19	17	21	19	16	20	18	22	20
Δευτέρα	19	23	23	20	18	22	20	17	21	19	23	21
Τρίτη	20	24	24	21	19	23	21	18	22	20	24	22
Τετάρτη	21	25	25	22	20	24	22	19	23	21	25	23
Πέμπτη	22	26	26	23	21	25	23	20	24	22	26	24
Παρασκευὴ	23	27	27	24	22	26	24	21	25	23	27	25
Σάββατον	24	28	28	25	23	27	25	22	26	24	28	26
Κυριακὴ	25	—	29	26	24	28	26	23	27	25	29	27
Δευτέρα	26	—	30	27	25	29	27	24	28	26	30	28
Τρίτη	27	—	31	28	26	30	28	25	29	27	—	29
Τετάρτη	28	—	—	29	27	—	29	26	30	28	—	30
Πέμπτη	29	—	—	30	28	—	30	27	—	29	—	31
Παρασκευὴ	30	—	—	—	29	—	31	28	—	30	—	—
Σάββατον	31	—	—	—	30	—	—	29	—	31	—	—
Κυριακὴ	—	—	—	—	31	—	—	30	—	—	—	—
Δευτέρα	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	—

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΙΣ

διὰ τὰ βιογραφικὰ σημειώματα τοῦ 'Εγκυκλοπαιδικοῦ 'Ημερολογίου

[Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὴν εἰσήγησιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς μας κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου εἰς τὴν λαμπρὰν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Σταύρου Σταυροπούλου μὲ θέμα «Ἥρωες καὶ Μάρτυρες τοῦ Πολιτισμοῦ», γενομένην τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1950 εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Σχολῆς εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς «Ἡμέρας τῆς Παιδείας»[1]. Ἡ Σχολὴ χαίρει ἰδιαζόντως, διότι μὲ τὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον» ἐπραγματοποίησε τὴν τόσον ὡραίαν ἰδέαν τοῦ Διευθυντοῦ της καὶ οὕτω παραπλεύρως εἰς τὸ ὄνομα τοῦ δικαίως τιμωμένου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἁγίου περιλαμβάνεται τὸ βιογραφικὸν σημείωμα ἑνὸς μεγάλου ἀνδρὸς συντελέσαντος εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος].

«Σήμερα, σύμφωνα μὲ παλιὸ Νόμο τοῦ Κράτους, ὅλα τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ἱδρύματα, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν ὡς τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο τοῦ πιὸ μικροῦ χωριοῦ, γιορτάζουν τοὺς τρεῖς μεγιστάνες τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων: τὸ Βασίλειο τὸ Μέγα, τὸ Γρηγόριο τὸ Θεολόγο καὶ τὸν Ἰωάννη τὸ Χρυσόστομο, λαμπερὰ πνεύματα τῆς Βυζαντινῆς μας Ἱστορίας.

Καινοτομώντας σ' αὐτὸ ἡ Σχολή μας, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 75 τοῦ Ὀργανισμοῦ της, ὅρισε τὴν σημερινὴν ἡμέρα τῆς 30 Ἰανουαρίου, γιὰ νὰ θυμηθεῖ καὶ νὰ τιμήσει τοὺς Ἐπιστήμονες, ποὺ ὑπῆρξαν πρωτοπόροι καὶ πρωτεργάτες στὸ ἔργο τῆς Προόδου καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ.

Τί εἶνε ἡ Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος, σὲ ἀδρὲς γραμμές;

Μιὰ ἀτελεύτητη ἀγωνιώδης προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ πάψει νὰ εἶνε θηρίο ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ ἔνστικτό του, προσπάθεια νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ Φῶς τῆς Γνώσεως, νὰ δημιουργήσει ἄφθονα ἀγαθὰ καὶ νὰ καταργήσει τὸν καταθλιπτικὸ νόμο τῆς στενότητος, γιὰ νὰ πάψει νὰ φροντίζει κυρίως γιὰ τὸν ἐπιούσιο καὶ νὰ δοθεῖ στὰ ἔργα ποὺ ὑψώνουν πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ πραγματοποιήσει δηλαδή, ὅ,τι βαθύτερο καὶ οὐσιαστικώτερο νοοῦμε μὲ τὶς λέξεις Πολιτισμὸς καὶ Ἀνθρωπισμός. Τί εἶναι ἀληθινὰ ἡ Ἱστορία;

Ἀγωνιώδης καὶ ἀτελεύτητη σειρὰ γεγονότων καὶ προσώπων, πάλης καὶ συμφερόντων, μίσους καὶ ἀγάπης, αἵματος καὶ καλωσύνης, προδοσίας καὶ θυσίας, ὀπισθοδρομήσεως καὶ προόδου, βορβόρου καὶ ἀνατάσεως, καταστροφῆς καὶ δημιουργίας.

Δυστυχῶς ἡ Ἱστορία, ποὺ συνήθως διδάσκεται, εἶνε ἐξιστόρηση καὶ ἐξύμνηση μαχῶν καὶ αἵματος, ἀντὶ νὰ εἶνε ἐξύμνηση καὶ ἐξιστόρηση εἰρήνης, συνεργασίας, εὐγενικῆς ἅμιλλας τῶν ἀνθρώπων γιὰ κάτι χρησιμώτερο, κάτι ἀνώτερο. Εἶνε ἐξιστόρηση καὶ ἐξύμνηση τῶν μεγάλων καταστροφέων

1. Ἰδὲ «Ἐπιστημονικὴν Ἐπετηρίδα» τῆς Σχολῆς, Τόμος Β, 1949—1950 σελ. 53—106.

καὶ ὄχι τῶν μεγάλων Δημιουργῶν. Ὁ κόσμος μαθαίνει τὸν Ταμερλάνο καὶ τὸν Ἀττίλα, τὸν Νέρωνα καὶ τὸν Χίτλερ, μὰ ἀγνοεῖ Ἐκείνους τοὺς Μεγάλους Ἥρωες τοῦ Πνεύματος, τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης. Ὅσους μᾶς χάρισαν τὴ Γνώση καὶ τὴν Ὀμορφιά. Ὅσους ἀφιέρωσαν τὸν ἑαυτό τους γιὰ νὰ γίνει ὁ κόσμος καλύτερος, ὀμορφότερος, πιὸ εὐτυχισμένος. Ὅσους θυσιάστηκαν γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ «εὖ ζῆν».

Ὁ κόσμος γνωρίζει τὶς πολύνεκρες μάχες, ἀλλὰ ἀγνοεῖ ποιὸς κατασκεύασε τὴν πρώτη ὑφαντικὴ μηχανή, ποιὸς τὸ πρῶτο πλοῖο, ποιὸς τὴν ἀτμομηχανή, ποιὸς τὶς μηχανὲς ἐσωτερικῆς καύσεως, ποιὸς πολέμησε τὸν πόνο μὲ τὸ χλωροφόρμιο καὶ τὸν αἰθέρα, ποιὸς βρῆκε τὰ μικρόβια, ποιὸς ἔφτιαξε τὸ πρῶτο τηλεσκόπιο καὶ τὸ μικροσκόπιο. Καί, ἂν ἐξαιρέσουμε τὸν Κολόμβο καὶ τὸν Ντὲ Γκάμα, ὁ κόσμος ἀγνοεῖ τοὺς Ἥρωες ποὺ ἐπεξέτειναν τὰ στενὰ καὶ μικρὰ ὅρια τῆς Γῆς, ὡς τὰ σημερινά, μὲ τὶς δραματικὲς ἐξερευνήσεις τους.

Τὸ τρισμέγιστο Ἑλληνικὸ πνεῦμα δημιούργησε τὸ μῦθο τοῦ Προμηθέως, Δημιουργοῦ καὶ Μάρτυρα, πρώτου μεγάλου καὶ χαρακτηριστικοῦ θύματος τῶν σκοτεινῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων. Ἡ Ἱστορία τοῦ Προμηθέα—τὸ δρᾶμα, στὴν οὐσία, τῶν Μεγάλων Δημιουργῶν— ἐπαναλήφθηκε ἄπειρες φορὲς στοὺς διάφορους τόπους, στὴ διαδρομὴ χιλιάδων ἐτῶν. Στὴν ἀνηφορική τους πορεία οἱ Δημιουργοί, ἀνοίγουν τὸ δρόμο, ρίχνοντας τὰ ἐμπόδια, ἀγωνίζονται καὶ προχωροῦν. Ἄλλοι κουράζονται. Ἄλλοι πιστεύουν στὸ Ἰδανικό τους, φωτισμένοι ἀπὸ τὸ ἀνέσπερο Φῶς τῆς θείας πίστης τους. Ἡ ἀνθρωπότητα μπρὸς στὴ δραματικὴ καὶ ἀγωνιώδη πορεία—μέσα στὴν ὁποία τόσοι λυγίζουν, τόσοι χάνονται ἐνῶ λίγοι ἀνεβαίνουν στὶς κορφὲς—πιστεύει καὶ σαρκάζει συγχρόνως· βοηθεῖ, μὰ καὶ στέκεται ἀμείλιχτα ἐναντία· χειροκροτεῖ μὰ καὶ χλευάζει· ἐμψυχώνει, μὰ καὶ ἀπογοητεύει· ἐνισχύει, μὰ καὶ σκοτώνει. Ἔτσι οἱ πιὸ πολλοὶ Δημιουργοί, ἀφοῦ ἔζησαν περιφρονημένοι, διωγμένοι, φτωχοὶ καὶ ἄσημοι, ἀναγνωρίζονται μετὰ τὸ θάνατό τους Μεγάλοι, Ἥρωες καὶ Μάρτυρες τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἀφοῦ πρῶτα τοὺς σκότωσε ἡ ἀνθρώπινη ἀμάθεια, ἡ κακότητα, ἡ ἀντίδραση.

Ἡ Ἱστορία δὲν εἶνε δυστυχῶς ἡ ἐξιστόρηση τῶν ἀγώνων ποὺ ἔδωκε ὁ πνευματικὸς ἐργάτης γιὰ τὴν Πρόοδο καὶ τὴν Εὐτυχία τῆς Ἀνθρωπότητας, ἀλλὰ εἶνε πολλὲς φορὲς ἡ ἀηδιαστικὴ καὶ τρομαχτικὴ ἱστορία τῶν πράξεων πραγματικὰ μεγάλων ἐγκληματιῶν καὶ παραφρόνων, ἠλιθίων καὶ σατύρων, ποὺ ἐμόλυναν τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία. Ἡ Ἱστορία ἀνακήρυξε Μεγάλους, πολλὲς φορές, ἐκείνους ποὺ ἔσπειραν τὴν καταστροφὴ καὶ τὸν ὄλεθρο καὶ ἀγνόησε ἢ καὶ περιφρόνησε τοὺς πραγματικὰ Μεγάλους, τοὺς πραγματικὰ Ἁγίους. Ἐκείνους ποὺ δημιούργησαν τὸν τεχνικὸ πολιτισμό, Ἐκείνους ποὺ ἀπάλλαξαν τὴ ζωὴ ἀπὸ τὴ βρωμιὰ καὶ τὴ δυστυχία τῶν ἀσθενειῶν, Ἐκείνους ποὺ ἀνέβασαν τὸ ψυχικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν συνανθρώπων τους, Ἐκείνους ποὺ χάρισαν τὶς μεγάλες ἀπολαύσεις τῆς Τέχνης καὶ ἔδειξαν τὶς ἀσύγκριτες ὀμορφιές της. Ὅλους Ἐκείνους ποὺ μᾶς δώρησαν τὰ ἀγαθὰ τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

Ὀνειροπολῶ νἄρθει ἡ ἡμέρα ποὺ τὰ Ἡμερολόγια δὲ θὰ ἀναγράφουν μόνο τοὺς Ἁγίους τῆς Πίστεως. Ὅσους ὑπόφεραν καὶ μαρτύρησαν ἢ Ὅσους

δοξάστηκαν γιὰ «τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἁγία», ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης. Δίπλα στὸν στηλίτη Ἅγιο, ποὺ ἀπομακρύνθηκε μακριὰ στὴν ἔρημο, νάναι τὸ ὄνομα Ἐκείνου ποὺ πόνεσε καὶ πάλαιψε γιὰ νὰ κάνει καλύτερη κι ὀμορφότερη τὴ ζωή. Θαυμάζω τὸ Μάρτυρα κάθε πίστης, ποὺ ἀντιμετώπισε τὰ ἄγρια θηρία, τὸ διωγμό, τὴν ἐξορία, τὸ θάνατο, ἀλλὰ θαυμάζω ἐξίσου ἢ περισσότερο τοὺς Μάρτυρες τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ τῆς φιλοσοφικῆς ἢ τῆς καλλιτεχνικῆς Πίστεως, ποὺ ἀντιμετώπισαν πρωτοπόροι τ' ἄγρια θηρία τῆς ἀνθρώπινης ζούγκλας. Ἀπ' αὐτοὺς μπορεῖ—καὶ πρέπει—ν' ἀντλήσει κάθε ἄνθρωπος ἐλπίδα καὶ χαρά, πεποίθηση καὶ ἐμπιστοσύνη γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Καὶ ὀνειροπολῶ πὼς θάρθει ἡ μέρα ποὺ τὸ Ἡμερολόγιο θὰ θυμίζει πὼς σὰν σήμερα γεννήθηκε ἢ μαρτύρησε ἢ πέθανε ὁ Πλάτωνας καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Βούδας, ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Ντάντε, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Σαίξπηρ, ὁ Γκαῖτε καὶ ὁ Ντοστογιέφσκη, ὁ Κὸντ καὶ ὁ Κάντ, ὁ Ἔγκελ καὶ ὁ Βούντ, ὁ Ἄνταμ Σμὶθ καὶ ὁ Μάρξ, ὁ Μπροῦνο καὶ ὁ Ζὰν Ζωρές, ὁ Καρτέσιος καὶ ὁ Πασκάλ, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος καὶ ὁ Ντὰ Βίντσι, ὁ Τολστόι καὶ ὁ Γκάντι, ὁ Γκούτεμπεργκ καὶ ὁ Σίμσον, ὁ Κλὲβς καὶ ὁ Φλέμμιγκ, ἡ Κιουρὶ καὶ ὁ Ραΐντγκεν, ὁ Ἔρλιχ καὶ ὁ Βάσερμαν, ἡ Νάτιγκελ καὶ ὁ Ντινάν, ὁ Μαρκόνι καὶ ὁ Μπέλ, ὁ Βὰτ καὶ ὁ Ντῆζελ καὶ τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι ἀπὸ τὸν Ὀρφέα ὡς τὸν Μπετόβεν, ἀπὸ τὸ Δημόκριτο ὡς τὸν Ἀϊστάιν, ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτη ὡς τὸν Παστὲρ ἀπὸ τὸν Ἀρχιμήδη ὡς τὸν Ἔντισον, λαμπερὰ κοσμήματα, δίκαιη ὑπερηφάνεια τῶν Λαῶν.

Ἡ Σχολή μας, θυμᾶται σήμερα μὲ κατάνυξη ὅλους Αὐτοὺς τοὺς Ἐργάτες τῆς Προόδου, ὅλους τοὺς Μεγάλους Δημιουργούς, τοὺς Ἥρωες καὶ Μάρτυρες τοῦ Πολιτισμοῦ, γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ σᾶς μιλήσει ὁ Καθηγητὴς κ. Σταυρόπουλος.

Λέει, σωστὰ ὁ Ποιητής : Τέτοιες ὧρες ὁποιαδήποτε στάση καὶ ἂν ἔχει τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου πρέπει νάναι γονατιστή.

Ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι, ἀλήθεια, ἡ ψυχὴ στὴν εὐλαβικὴ θύμηση τῶν ἐπιφανῶν καὶ ἀφανῶν Ἡρώων καὶ Μαρτύρων τοῦ Πολιτισμοῦ».

Εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ 1959 δημοσιεύονται τὰ Βιογραφικὰ σημειώματα κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν.

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΩΣ

'Αγάπη	16 'Απριλ.	Εὐθύμιος	20 'Ιαν.	Μαρίνα	17 'Ιουλ.
'Αγλαΐα	19 Δεκεμ.	Εὐστάθιος	20 Σεπτ.	Μᾶρκος	25 'Απριλ.
'Αγγελική	8 Νοεμβ.	Εὐστράτιος	13 Δεκεμ.	Ματθαῖος	16 Νοεμβ.
''Αγγελος	8 Νοεμβ.	Εὐτύχιος	6 'Απριλ.	Μηνᾶς	11 Νοεμβ.
'Αγνή	21 'Ιαν.	Εὐφημία	16 Σεπτ.	Μιχαήλ	8 Νοεμβ.
'Αθανάσιος	18 'Ιαν.	Εὐφροσύνη	25 Σεπτ.	Νικήτας	15 Σεπτ.
'Αθανασία	18 'Ιαν.	Ζαχαρίας	8 Φεβρ.	Νικηφόρος	9 Φεβρ.
Αἰκατερίνη	25 Νοεμβ.	Ζωή	Ζ. Πηγῆς	Νικόλαος	6 Δεκεμ.
'Αλέξανδρος	30 Αὐγ.	»	18 Δεκεμ.	Ξένη	24 'Ιαν.
'Αλέξιος	17 Μαρτ.	'Ηλίας	20 'Ιουλ.	''Ολγα	11 'Ιουλ.
'Ανάργυρος	1 Νοεμβ.	'Ησαΐας	9 Μαΐου	'Ορέστης	10 Νοεμβ.
'Αναστασία	22 Δεκεμ.	Θεμιστοκλῆς	21 Δεκεμ.	Παναγιώτα	2 Φεβρ.
'Αναστάσιος	22 'Ιαν.	Θεοδοσία	29 Μαΐου	Παναγιώτης	15 Αὐγ.
''Αννα	9 Δεκεμ.	Θεοδόσιος	11 'Ιαν.	Παντελεήμων	27 'Ιουλ.
'Αντώνιος	17 'Ιαν.	Θεοδώρα	11 Σεπτ.	Παρασκευή	26 'Ιουλ.
'Ανδρέας	30 Νοεμβ.	Θεόδωρος	'Αγ.Θεοδ.	Παῦλος	29 'Ιουν.
'Απόστολος	30 'Ιουν.	Θεοφάνης	6 'Ιαν.	Πέτρος	29 'Ιουν.
Βαρβάρα	4 Δεκεμ.	Θωμᾶς	Κ. Θωμᾶ	Πηγή	Ζ. Πηγῆς
Βασίλειος	1 'Ιαν.	'Ιάκωβος	9 'Οκτ.	Πλάτων	18 Νοεμβ.
Βλάσιος	11 Φεβρ.	'Ισίδωρος	4 Φεβρ.	Πολυξένη	23 Σεπτ.
Γαβριήλ	8 Νοεμβ.	'Ιωακείμ	9 Σεπτ.	Σάββας	5 Δεκεμ.
Γεράσιμος	20 'Οκτ.	'Ιωάννης	7 'Ιαν.	Σοφία	17 Σεπτ.
Γεώργιος	23 'Απρ.	»	15 'Ιαν.	Σπυρίδων	12 Δεκεμ.
Γλυκερία	13 Μαΐου	»	24 'Ιουν.	Σταμάτιος	8 Νοεμβ.
Γρηγόριος	25 'Ιαν.	»	29 Αὐγ.	Σταῦρος	14 Σεπτ.
Δαμιανός	1 Νοεμβ.	»	26 Σεπτ.	Στέφανος	27 Δεκεμ.
Δέσποινα	15 Αὐγ.	»	13 Νοεμβ.	Συμεών	3 Φεβρ.
Δημήτριος	26 'Οκτ.	'Ιωσήφ	3 'Απριλ.	Σωτήριος	6 Αὐγ.
Διονύσιος	3 'Οκτ.	Καλλιόπη	8 'Ιουν.	Στυλιανός	26 Νοεμβ.
»	17 Δεκεμ.	Κασσιανή	29 Φεβρ.	Τιμόθεος	3 Μαΐου
Εἰρήνη	5 Μαΐου	Κοσμᾶς	1 Νοεμβ.	Φανή	6 'Ιαν.
'Ελένη	21 Μαΐου	Κυριακή	7 'Ιουλ.	Φανούριος	27 Αὐγ.
'Ελευθέριος	15 Δεκεμ.	Κυριάκος	29 Σεπτ.	Φίλιππος	14 Νοεμβ.
'Ελισάβετ	24 'Απριλ.	Κων)τῖνος	21 Μαΐου	Φιλοθέη	19 Φεβρ.
'Ελπίς	17 Σεπτ.	Λάμπρος	Πάσχα	Φωκᾶς	24 'Ιουλ.
'Εμμανουήλ	25 Δεκεμ.	Λουκᾶς	18 'Οκτ.	Φωτεινή	6 'Ιαν.
Εὐάγγελος	25 Μαρτ.	Λουκία	13 Δεκεμ.	Φώτιος	6 'Ιαν.
Εὐαγγελία	25 Μαρτ.	Μαρία	2 Φεβρ.	Χαράλαμπος	10 Φεβρ.
Εὐανθία	11 Σεπτ.	»	25 Μαρτ.	Χρῆστος	25 Δεκεμ.
Εὐγενία	24 Δεκεμ.	»	15 Αὐγ.	Χριστίνα	25 Δεκεμ.
Εὐγένιος	21 'Ιαν.	»	8 Σεπτ.	Χριστόφορος	9 Μαΐου
Εὐδοκία	1 Μαρτ.	»	21 Νοεμβ.	Χρυσόστομος	30 'Ιαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΑΤΕ

τὰς ἡμερομηνίας τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν γεννήσεων τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν σας, ὡς καὶ τὰς διευθύνσεις αὐτῶν.

Μὴ παραλείπετε νὰ στέλλετε τὰς εὐχάς σας ἢ καὶ τὰ δῶρα.

Νὰ ἐνθυμῆσθε πάντοτε τὸ ὅτι : «τὰ μικρὰ δῶρα δημιουργοῦν, συντηροῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὰς φιλίας».

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

τὰς ἡμερομηνίας τῶν ἑορτῶν τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν σας, ὡς καὶ τὰς διευθύνσεις αὐτῶν.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Πές μου ποιοὺς συναναστρέφεσαι γιὰ νὰ σοῦ πῶ ποιὸς εἶσαι.

(Δημοτικόν)

Α΄ μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 10. Πανσέληνος τὴν 24ην.

Ἓν νέον ἔτος ἄρχεται. Τὸ παρελθὸν ἔχει ἤδη παρασκευάσει τὸ Παρόν. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἓν καλύτερον Μέλλον. Τὸ καθημερινόν μας ἐρώτημα ἔστω: Τί πρέπει νὰ πράξω, τί δέον ν' ἀποφύγω.

Ὁ Ἰανουάριος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Γαμηλιών». Σήμερον λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Γενάρης, Γενολοητής, Γατόμηνας, Καλαντάρης, Κρυαρίτης, Τρανός, Μεγαλομήνας, Μεσοχείμωνας.

Ραφαήλ: Ἡ Παρθένος εἰς τὸν λειμῶνα.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

22.1.1561 Ἐγεννήθη ὁ μέγας Ἄγγλος φιλόσοφος Φ. Βάκων.
22.1.1637 Ἤρχισε λειτουργοῦσα ἡ πρώτη ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία μεταξὺ Βοστώνης καὶ Ν. Ὑόρκης.
8.1.1642 Ἀπεβίωσεν ὁ Γαλιλαῖος.
19.1.1736 Ἐγεννήθη ὁ ἐφευρέτης τῆς ἀτμομηχανῆς Ἰάκωβος Βάττ.
12.1.1746 Ἐγεννήθη ὁ μέγας παιδαγωγὸς Πεσταλότσι.
27.1.1756 Ἐγεννήθη ὁ μέγας μουσουργὸς Μότσαρτ.
21.1.1788 Ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς Βύρων.
9.1.1792 Ἡ εἰρήνη τοῦ Ἰασίου.
19.1.1798 Ἐγεννήθη ὁ ἀρχηγὸς τῆς θετικῆς φιλοσοφίας Αὔγουστος Κόντ.
22.1.1821 Ὁ Ὑψηλάντης διαβαίνει τὸν Προῦθον.
1.1.1822 Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου ἐκδίδει τὴν πανηγυρικὴν διακήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ψηφίζει τὸ α' Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.
15.1.1822 Ἔληξαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνοσυνελεύσεως.
1.1.1824 Ὁ Ἑλβετὸς φιλέλλην ἰατρὸς Μάγερ ἐκδίδει εἰς Μεσολόγγιον τὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὰ Χρονικά».
12.1.1825 Ἀπέθανεν εἰς Ζάκυνθον ὁ ἐθνικὸς εὐεργέτης Βαρβάκης.
6.1.1828 Ἔφθασεν εἰς Ναύπλιον ὁ Καποδίστριας.
11.1.1828 Ὁ Καποδίστριας ἐγκαθίσταται εἰς τὴν πρώτην πρωτεύουσαν τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος, τὴν Αἴγιναν.
18.1.1833 Φθάνει ὁ βασιλεὺς Ὄθων εἰς τὸ Ναύπλιον.
28.1.1833 Εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «περὶ συστάσεως καταστήματος μεταξοϋφαντικῆς».
25.1.1837 Ἐξεδόθη Β. Δ. «περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας».
24.1.1841 Ἐκλείσθη μὲ Γάλλους κεφαλαιούχους ἡ σύμβασις ἱδρύσεως εἰς Ἀταλάντην ἐργοστασίου ζαχαροποιίας.
13.1.1842 Ἤρχισε τὴν λειτουργίαν της ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.
13.1.1859 Ἐγεννήθη ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Παλαμᾶς.
18.1.1871 Ἱδρύθη εἰς Βερσαλλίας ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία.
31.1.1890 Ἐχορηγήθη εἰς τὸν Ἔντισον δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας ἠλεκτρικοῦ λαμπτῆρος.
7.1.1904 Ἀπεβίωσεν ὁ Ροΐδης.
23.1.1909 Ἔγινε διὰ πρώτην φορὰν ἐπιτυχὴς χρῆσις τοῦ ἀσυρμάτου ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν.
3.1.1911 Ἀπεβίωσεν ὁ Ἀλ. Παπαδιαμάντης.
10.1.1912 Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἐμβὲρ εἰς τὴν Τουρκίαν.
5.1.1913 Ἡ συντριβὴ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὴν Λῆμνον.
25.1.1919 Ἱδρύθη ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.
16.1.1940 Ἡ πρώτη ἐπιστημονικὴ ἐξερευνητικὴ ἀποστολὴ τῶν Ἀμερικανῶν ἔφθασεν εἰς τὸν Ἀνταρκτικόν.
30.1.1948 Ἀπέθανεν ὁ μέγας ἰνδὸς ἡγέτης Μαχάτμα Γκάντι.

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ

Σχεδίασμα Γ'

1

Μητέρα μεγαλόψυχη στὸν πόνο καὶ στὴ δόξα,
κι ἂν στὸ κρυφὸ μυστήριο ζοῦν πάντα τὰ παιδιά σου
μὲ λογισμὸ καὶ μ' ὄνειρο, τί χάρ' ἔχουν τὰ μάτια,
τὰ μάτια τοῦτα νὰ σ' ἰδοῦν μὲς τὸ πανέρμο δάσος,
ποὺ ξάφνου σοῦ τριγύρισε τ' ἀθάνατα ποδάρια
(κοίτα) μὲ φύλλα τῆς Λαμπρῆς, μὲ φύλλα τῶν Βαΐωνε!
τὸ θεϊκό σου πάτημα δὲν ἄκουσα δὲν εἶδα,
ἀτάραχη σὰν οὐρανὸς μ' ὅλα τὰ κάλλη πόχει,
ποὺ μέρη τόσα φαίνονται καὶ μέρη 'ναι κρυμμένα·
ἀλλά, θεά, δὲν ἠμπορῶ ν' ἀκούσω τὴ φωνή σου,
κι εὐθὺς ἐγὼ τ' ἑλληνικοῦ κόσμου νὰ τὴ χαρίσω;
Δόξα 'χ' ἡ μαύρη πέτρα του καὶ τὸ ξερὸ χορτάρι.

6

Ὁ πειρασμὸς

Ἔστησ' ὁ Ἔρωτας χορὸ μὲ τὸν ξανθὸν Ἀπρίλη,
κ' ἡ φύσις ηὖρε τὴν καλὴ καὶ τὴ γλυκειά της ὥρα,
καὶ μὲς στὴ σκιά, ποὺ φούντωσε καὶ κλεῖ δροσιὲς καὶ μόσχους,
ἀνάκουστος κελαηδισμὸς καὶ λιποθυμισμένος.
Νερὰ καθάρια καὶ γλυκά, νερὰ χαριτωμένα,
χύνονται μὲς στὴν ἄβυσσο τὴ μοσχοβολισμένη,
καὶ παίρνουνε τὸ μόσχο της, κι ἀφήνουν τὴ δροσιά τους,
κι οὖλα στὸν ἥλιο δείχνοντας τὰ πλούτια τῆς πηγῆς τους,
τρέχουν ἐδῶ, τρέχουν ἐκεῖ, καὶ κάνουν σὰν ἀηδόνια.
Ἔξ' ἀναβρύζει κ' ἡ ζωὴ σ' γῆ, σ' οὐρανό, σὲ κύμα.
Ἀλλὰ στῆς λίμνης τὸ νερό, π' ἀκίνητό 'ναι κι ἄσπρο,
ἀκίνητ' ὅπου κι ἂν ἰδεῖς, καὶ κάτασπρ' ὡς τὸν πάτο.
μὲ μικρὸν ἴσκιον ἄγνωρον ἔπαιξ' ἡ πεταλούδα,
πού χ' εὐωδίσει τσ' ὕπνους της μέσα στὸν ἄγριο κρίνο.
Ἀλαφροΐσκιωτε καλέ, γιὰ πὲς ἀπόψε τί 'δες·
νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!
χωρὶς ποσῶς γῆς, οὐρανὸς καὶ θάλασσα νὰ πνένε,
οὐδ' ὅσο κάν' ἡ μέλισσα κοντὰ στὸ λουλουδάκι·
γύρου σὲ κάτι ἀτάραχο, π' ἀσπρίζει μὲς στὴ λίμνη,
μονάχο ἀνακατώθηκε τὸ στρογγυλὸ φεγγάρι,
κι ὄμορφη βγαίνει κορασιὰ ντυμένη μὲ τὸ φῶς του.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΨΥΧΟΥΛΑ

Ὡσὰν γλυκύπνοο
δροσάτ' ἀεράκι
μέσα σὲ ἀνθότοπο,
κειὸ τὸ παιδάκι
τὴν ὕστερη ἔβγαλε
ἀναπνοή.

Καὶ ἡ ψυχούλα του,
εἰς τὸν ἀέρα,
γλήγορα ἀνέβαινε
πρὸς τὸν αἰθέρα,
σὰν λιανοτρέμουλη
σπίθα μικρή.

Ὅλα τὴν ἔκραζαν,
ὅλα τ' ἀστέρια,
κ' ἐκείνη ἐξάπλωνε
δειλὴ τὰ χέρια,
γιατὶ δὲν ἤξερε
σὲ ποῖο νὰ μπεῖ.

Ἀλλά, νά, τοῦ ἔδωσε
ἕνα Ἀγγελάκι
τὸ φιλὶ ἀθάνατο
στὸ μαγουλάκι,
ποὺ ἔξαφνα ἔλαμψε
σὰν τὴν αὐγή.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηνοῦσε
τῆς αὐγῆς τὸ δροσάτο ὕστερο ἀστέρι,
σύγνεφο, καταχνιὰ δὲν ἀπερνοῦσε
τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη·
καὶ ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφυσοῦσε
τόσο γλυκὸ στὸ πρόσωπο τ' ἀέρι,
ποὺ λὲς καὶ λέει μὲς στῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα:
γλυκιὰ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροὶ - μεγάλοι, ἑτοιμαστῆτε·
μέσα στὲς ἐκκλησίες τὲς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε·
ἀνοίξετε ἀγκαλιὲς εἰρηνοφόρες
ὀμπροστὰ στοὺς Ἁγίους, καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη,
πέστε Χριστὸς ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφνες εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι,
καὶ βρέφη ὡραῖα στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες·
γλυκόφωνα, κοιτώντας τὲς ζωγραφι-
σμένες εἰκόνες, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες·
λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἔχει γίνει αἰτία νὰ δημιουργηθῇ ἕνα μικρὸ κομμάτι λαογραφικῆς νεοελληνικῆς ὕλης, σχετικῆς μὲ τὸ ρῆμα «γ ε ν ν ῶ», ποὺ ἐτυμολογικὰ εἶναι ἐντελῶς ἄσχετο ἀλλὰ καὶ ποὺ τυχαίνει νὰ εἶναι τόσο συγγενικὸ σὲ ἦχο μὲ τὸ ὁμόηχο ὄνομα Γ ε ν ά ρ η ς. Τί ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶναι σημασιολογικὰ ἕνας τέτοιος μήνας παρὰ νὰ σχετίζεται μὲ κάποιαν «γέννα;» Αὐτὴ ἦταν ἡ φυσιολογικὴ ἀπορία τοῦ λαϊκοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀπὸ ἐδῶ ξεκίνησε γιὰ τὴ λύση τῆς ἀπορίας του.

Βλέπει κανεὶς ὅτι ὁ νεώτερος ἑλληνικὸς λαός, ὁ πολὺς καὶ ὁ χωρὶς λογία μόρφωση, δὲν ἔχει ἰδέα ὅτι ὁ Ἰανουάριος, ποὺ μᾶς κληροδοτήθηκε μὲ τὸ λατινικὸ ὄνομα, ὀφείλει τὴν ὀνομασία του στὸν Ἰανὸ τῆς ἀρχαίας Ρώμης, τὸ θεὸ μὲ τὰ δυὸ πρόσωπα ποὺ ἦταν κολλημένα τὸ ἕνα μὲ τ' ἄλλο καὶ κοίταζαν καθένα σ' ἀντίθετη κατεύθυνση.

Ἕνα μεγάλο στήριγμα γιὰ τὴν νεοελληνικὴ παρετυμολογία Γ ε ν ά ρ η ς - γ ε ν ν ῶ ἀνακαλύφθηκε στὴ γειτονικὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ἡ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ βοήθησε νὰ ἑρμηνευτῇ εὐκολώτερα τὸ ἀλλοιῶς ἀκατανόητο λατινικὸ ὄνομα. Στίχοι δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ νεοελληνικὰ γνωμικὰ ἐπιβεβαιώνουν αὐτὴ τὴν ἐκδοχή:

Γενάρη, γέννα τοῦ Χριστοῦ καὶ φώτιση τοῦ κόσμου.

Ἡ ἴδια ἑρμηνεία ἐνισχύθη ἀκόμη περισσότερο μὲ τὴ λαϊκὴ παρατήρηση ὅτι πραγματικὰ τὸ Γενάρη γεννοῦν τὰ γιδοπρόβατα. Μὲ τὴ νέα τούτη διαπίστωση ἡ παρετυμολογικὴ συσχέτιση ἔγινε γονιμώτερη. Λέγονται διάφορες παροιμίες σχετικές, τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ ὅμως γνωμικὸ προέρχεται ἀπὸ τὴ Ρόδο:

Γενάρης γεννολοητής,
Φλεβάρης τυροκόμος.

Μὲ τὸν καιρὸ ἕνα ἄλλο νέο στοιχεῖο δημιουργεῖται, τὸ ἑξῆς: Ὁ Γενάρης γεννᾶ, ἀλλὰ τώρα ὄχι τὰ νέα ἀρνοκάτσικα, ἀλλὰ τὸ κ ρ ύ ο καὶ τὸ χ ι ό ν ι. Καὶ ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶναι ἁπλωμένη τοπικά. Μιὰ ἑλληνικὴ φωνὴ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀπουλία τῆς Ἰταλίας. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἑλληνόφωνοι πληθυσμοί, κληρονομημένοι ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἡ νότια Ἰταλία ὀνομαζόταν Μεγάλη Ἑλλάς. Οἱ πληθυσμοὶ ἐκεῖνοι, ποὺ ἀνανεώθηκαν μὲ ἐποικισμοὺς στὰ μεσαιωνικὰ χρόνια, ζώντας στὰ βουνὰ διατήρησαν τὴ γλῶσσα τους. Ἐκεῖ λένε ἀκόμη ἕως σήμερα τοὺς ἑξῆς στίχους:

Γενάρη, ποὺ γεννᾶ
πάντα σιόνια τσαὶ νερά.

Στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου ἡ ἰδέα αὐτὴ ὁλοκληρώνεται μὲ τὸ νὰ παραμερίζῃ τὸ γεννοβόλημα τῶν ζώων καὶ νὰ τονίζῃ μονάχα τὴ γέννηση τοῦ κρύου.

Ὁ Γενάρης δὲ γεννᾶ
μητ' αὐγὰ μήτε πουλιά,
μόνο χιόνια καὶ νερά.

Εἴδαμε πιὸ πάνω πῶς ὁ μήνας τοῦ θεοῦ Ἰανοῦ συνδέθηκε μὲ τὴν γέννηση τοῦ νέου θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, καὶ πῶς διαμορφώθηκε στὸν «γεννήτορα» τῶν κοπαδιῶν, τοῦ κρύου καὶ τοῦ χιονιοῦ.

Κ. Ρ.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΤΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ 1958

2 Παρασκευὴ 3 Σάββατον	Ἀρχαία Κόρινθος (Μουσεῖον)—Μυκῆναι—Ἄργος—Τίρυνς—Ναύπλιον (διανυκτέρευσις)—Ἐπίδαυρος—Τολό.
5 Δευτέρα	Ἀνακοίνωσις τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν Τμηματικῶν Ἐξετάσεων Δεκεμβρίου.
8 Πέμπτη	Ἐπανάληψις τῶν μαθημάτων.
9 Παρασκευὴ	Συγκέντρωσις Ὁμίλου Πτυχιούχων καὶ Σπουδαστῶν ὑπὲρ τῆς Πανευρώπης—Ὁμιλία τοῦ κ. Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς.
10 Σάββατον	Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς Δημαρχεῖον Πειραιῶς. Ἑορτασμὸς τῆς «Πρωτοχρονιᾶς». Κόψιμο τῆς πίττας—Μουσικο-φιλολογικὴ καὶ χορευτικὴ συγκέντρωσις.
11 Κυριακὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ἐθνικὴν Πινακοθήκην.
14 Τετάρτη	Ἐκδρομὴ πρωτοετῶν εἰς Δαφνὶ καὶ Σκαραμαγκᾶν μὲ ξεναγὸν τὴν Καν Μ. Βελουδίου.
15 Πέμπτη	Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς Ἐργοστάσιον Α. Ε. «Ἀλεξ. Δεσύλλας» (Κατεργασία Καννάβεως καὶ Σιζάλ).
16 Παρασκευὴ	Συνεδρίασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου Σχολῆς.
17 Σάββατον	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Χρηματιστήριον Ἐμπορευμάτων Πειραιῶς.
18 Κυριακὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ναυτικὸν Μουσεῖον Πειραιῶς καὶ εἰς Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Πειραιῶς.
20 Τρίτη	Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς Μηχανουργεῖον Α.Ε Μαλκότση.—Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς μελετῶν ὑποψηφίων ἐπὶ πτυχίῳ
21 Τετάρτη	Ἐκδρομὴ πρωτοετῶν εἰς Ἐλευσῖνα πρὸς ἐπίσκεψιν ἀρχαιοτήτων μὲ ξεναγὸν τὴν Κα Μ. Βελουδίου.
22 Πέμπτη	Συνεδρίασις Συλλόγου Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.
23 Παρασκευὴ	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς τὸ Ἐργοστάσιον Χαρτοποιίας «Γιαννουλάτου, Κεφάλα καὶ Σία».
25 Κυριακὴ	Ἐκδρομὴ εἰς Βαρυμπόπην καὶ Τατόϊ.
27 Τρίτη	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Ἐργοστάσιον Ζυθοποιίας «Κ. Φίξ»
28 Τετάρτη	Ἐκδρομὴ εἰς Κηφισιὰν—Ἐκάλην—Μπογιάτι—Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν—Λίμνην Μαραθῶνος.
30 Παρασκευὴ	Ἀργία λόγῳ ἑορτῆς Παιδείας—Ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ξυνοπούλου.
31 Σάββατον	Λῆξις ἐργασιῶν Α' ἑξαμήνου—Συγκέντρωσις σπουδαστῶν καὶ ἀνακοινώσεις Κοσμήτορος καὶ Μελῶν Σχολικῆς Ἐφορείας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ (384—322). Ὁ ὕπατος τῶν φιλοσόφων τοῦ κόσμου, γεννηθεὶς εἰς Στάγιρα τῆς Χαλκιδικῆς. Ὑπῆρξε νοῦς πολυμερέστατος: φιλόσοφος, παιδαγωγός, φυσικός, ἀστρονόμος κλπ. Εἶναι πατὴρ τῆς Λογικῆς καὶ Μεταφυσικῆς καὶ θεμελιωτὴς τῆς συστηματοποιήσεως τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. Μετὰ τοῦ Πλάτωνος ἀποτελεῖ τὴν φωτεινὴν δυάδα τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Γνῶμαι τοῦ Ἀριστοτέλους

—Τὸ ψέμα εἶναι κακὸ κι ἀξιοκατάκριτο· ἡ ἀλήθεια καλὴ κι ἀξιέπαινη.
—Ὅπου ἅμιλλα, ἐνταῦθα καὶ νίκη ἐστί.
—Ἡ ἀρχὴ ἐστὶ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός.
—Ἀρχὴ Πολιτείας ἁπάσης νέων τροφή.
—Οὐδὲν ἡ φύσις μάτην ποιεῖ.
—Τὸ ἄρχειν ἥδιστον.
—Ἡ φτώχεια ποὺ δὲν ἔχει χρέη εἶναι πλοῦτος.
—Ἀνδρείας, σωφροσύνη αἱρετωτέρα.
—Ἡ ἀξιοπρέπεια εἶναι ἁβρὰ καὶ εὐπρεπὴς ὑπερηφάνεια.
—Ἡ φιλία εἶναι ἕνα σωσίβιο ποὺ μᾶς ἐμποδίζει νὰ βυθισθοῦμε στὰ ὕπουλα κύματα τῆς ζωῆς.

1 — Ἀν. 7.44′ Δ. 5.14′
Σελήνη 22 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
1/364
Βασ. τοῦ Μεγάλου

2 — Ἀν. 7.44′, Δ. 5.15′
Σελήνη 23 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
2/363
Σιλβέστρου Ρώμης

3 — Ἀν. 7.44′, Δ. 5.16′
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
3/362
Μαλαχίου Προφ.

4 — Ἀν. 7.44′, Δ. 5.17′
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
4/361
Σύναξις 70 Ἀπ.

Α·Ι·ΝΣΤΑ·Ι·Ν Ἀλβέρτος (1879—1956). Γερμανοεβραῖος μαθηματικός, φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος. Ἐπενόησε τὴν θεωρίαν τῆς σχετικότητος, ποὺ ἔφερεν ἐπανάστασιν εἰς τὰς περὶ χρόνου, διαστήματος καὶ παγκοσμίου ἕλξεως ἐπιστημονικὰς ἀντιλήψεις. Ἐχθρὸς τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀδικίας κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Χίτλερ καὶ κατέφυγεν εἰς Ἀμερικήν, ὅπου συνετέλεσεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἀτομοβόμβας.

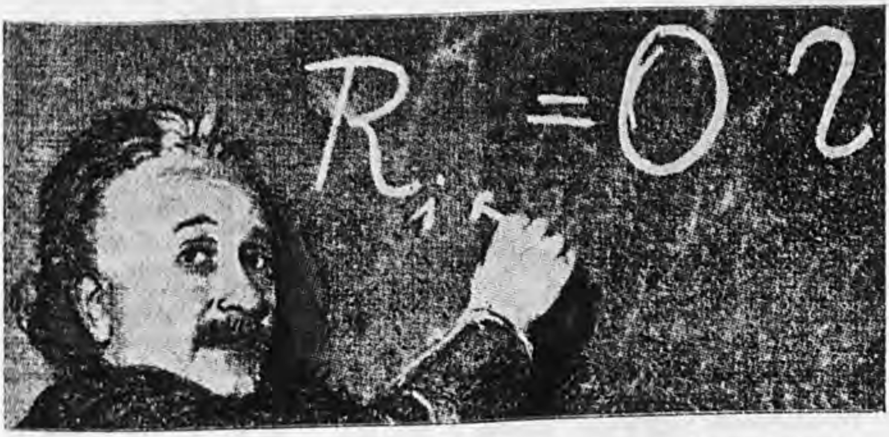

Ὁ Einstein, ποὺ ὁ τύπος του γιὰ τὴν ἰσοδυναμία τῆς μάζας μὲ τὴν ἐνέργεια στάθηκε ὁ πολικὸς ἀστέρας στὶς ἔρευνες τῶν Πυρηνοφυσικῶν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ (525—456). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσῖνα. Ἐπολέμησε μὲ ἀνδρείαν εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα. Περιώρισε τὸν χορὸν καὶ προσέθηκε τὸν β' ὑποκριτήν, διὸ καὶ ἀπεκλήθη πατὴρ τῆς τραγῳδίας. Διεμόρφωσε τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀστασίαν τῆς μοίρας τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἦθος τῶν χαρακτήρων του εἶναι ὑψηλόν, εὐσεβὲς καὶ γενναῖον. Ἡ φαντασία του καταπληκτική.

Γνῶμαι τοῦ Αἰσχύλου

—Ἡ εὐτυχία εἶναι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους θεῖο πρᾶγμα καὶ κάτι περισσότερο ἀπὸ θεῖο.
—Ἡ ἀνάγκη εἶναι πολὺ ἰσχυρότερη ἀπὸ τὴν τέχνη.
—Σοφὸς εἶναι ὄχι ὅποιος ξέρει πολλά, ἀλλὰ ὅποιος ξέρει χρήσιμα.
—Συμβουλεύει κανεὶς καλύτερα τοὺς ἄλλους παρὰ τὸν ἑαυτό του.
—Εἶναι ἁπλᾶ τῆς ἀλήθειας τὰ λόγια.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ (1193—1280). Γεννηθεὶς ἐν Λασίγγη τῆς Σουηβίας, ἐσπούδασε φιλοσοφίαν, μαθηματικὰ καὶ ἰατρικὴν εἰς Πάδουαν. Εἰσήχθη εἰς τὸ τάγμα τῶν Δομινικανῶν, ἀνέλαβε τὸ 1260 τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον τοῦ Ρέγγεναμπουργκ, ἀλλὰ νοσταλγῶν τὴν δρᾶσιν του ὡς διδασκάλου παρῃτήθη τοῦ ἀξιώματος καὶ παρέμεινε διδάσκων, ἀποκτήσας τὸν τίτλον τοῦ διδασκάλου πασῶν τῶν ἐπιστημῶν.

Εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1878 κατὰ τὴν περίφημον Ἔκθεσιν τοῦ Α. Μανσόλα ἡ Ἑλλὰς ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὰς διαφόρους κατηγορίας ἐκθεμάτων μὲ τοὺς κάτωθι ἐκθέτας :

1. Ἔργα τέχνης	μὲ 26	ἐκθέτας
2. Ἐκπαίδευση	» 50	»
3. Ἔπιπλα κ.τ.λ.	» 30	»
4. Ἐνδύματα	» 133	»
5. Βιομηχανία	» 132	»
6. Μηχαναὶ καὶ Ἐργαλεῖα	» 9	»
7. Τρόφιμα	» 139	»

Τὸ ἑλληνικὸν περίπτερον ἔλαβεν 1 δίπλωμα τιμῆς, 1 μετάλλιον καλλιτεχνίας, 10 χρυσᾶ, 48 ἀργυρᾶ καὶ 159 ἄλλα διπλώματα καὶ ἐπαίνους.

5
Ἀν. 7.44', Δ. 5.18'
Σελήνη 26 ἡμερῶν
5/360
ΔΕΥΤΕΡΑ
Παραμονὴ Θεοφ.

6
Ἀν. 7.44, Δ. 5.19'
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
6/359
Τὰ Ἅγια Θεοφ.

7
Ἀν. 7.44' Δ. 5.19'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
7/358
Σύν. Ἰωάν. Προδρ.

8
Ἀν. 7.44' Δ. 5.20'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
8/357
Θεοφ. Μάρτυρος

9
Ἀν. 7.44' Δ. 5.21'
Νέα Σελήνη
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9/356
Πολυεύκτου Μάρ.

10
Ἀν. 7.44', Δ. 5.22'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
10/355
Γρηγορίου Νύσσης

11
Ἀν. 7.44', Δ. 5.23'
Σελήνη 3 ἡμερ.
ΚΥΡΙΑΚΗ
11/354
Θεοδ. Κοινοβιάρχου

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ (450 — 386). Ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν κωμῳδίαν. Διέπρεψεν εἰς τὴν πολιτικὴν σάτιραν, ὅπου καυτηριάζει καὶ διασύρει τὴν διαφθορὰν τῶν ρητόρων καὶ τῶν δημαγωγῶν. Ἑνώνει τὴν πλέον εὐτράπελον κωμικότητα μὲ τὴν πλέον χαριτωμένην ποίησιν. Ἦτο ἀριστοκρατικῶν φρονημάτων καὶ ἐμίσει τὴν δημοκρατίαν καθὼς καὶ τὸν πόλεμον.

Γνῶμαι τοῦ Ἀριστοφάνη

—Ἡ πατρίδα τοῦ καθενὸς βρίσκεται ἐκεῖ ποὺ ζῆ πιὸ καλά.

—Τὰ φαῦλα ἐκ φαύλων ἀφορμῶν προέρχονται.

—Φεῦ, πόσο μεγάλη δύναμη ἔχει παντοῦ τὸ χρῆμα!

—Προτοῦ νὰ κρατήσῃ κανεὶς τὸ τιμόνι πρέπει νὰ ἔχῃ κάμει κωπηλάτης, νἄχῃ φυλάξῃ τὴν πρώρα καὶ νἄχῃ παρακολουθήσει τοὺς ἀνέμους, προτοῦ νὰ κυβερνήσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ καράβι.

ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ (1395—1472). Ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας καὶ ἐκ τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τοῦ Βυζαντίου. Μετέφερε τὴν καλλιέργειαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς τὴν Δύσιν καὶ εἶναι εἷς τῶν παραγόντων τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἡ Ἀστρονομία εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα Ἐπιστήμη. Οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν ἔστρεψαν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ Στερέωμα καὶ ἔθεσαν τὰς βάσεις ἑνὸς πρωτογόνου Ἡμερολογίου. Κατὰ τὸ ἔτος 4.200 π.Χ. οἱ Αἰγύπτιοι ἐτελειοποίησαν τὸ Ἡμερολόγιον καὶ ἡ διάρκεια αὐτοῦ ἔγινε 365 ἡμέραι τὸ Ἔτος.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Κάποιος ἐδυσφοροῦσε, ἐπειδὴ ἐπέθαινε στὰ ξένα. Ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ ὁποῖος τὸν ἄκουγε, τοῦ εἶπε :

—Γιατί στενοχωριέσαι ; Ἡ κάθοδος στὸν Ἅδη εἶναι παντοῦ ἡ ἴδια...

12
Ἀν. 7.43', Δ. 5.24'
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
12/353
Τατιανῆς Εὐθ.

13
Ἀν. 7.43', Δ 5.25'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
13/252
Ἑρμύλου Στρατ.

14
Ἀν. 7.43', Δ. 5.26'
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
14/351
Σάβ. Ἀρχ. Σερβίας

15
Ἀν. 7.42', Δ. 5.27'
Σελήνη 7 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
15/350
Ἰωάν. τοῦ Καλυβ.

16
Ἀν. 7.42', Δ. 5.28'
Σελήνη 8 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16/349
Ἀλύσ. Ἀπ. Πέτρου

17
Ἀν. 7.42', Δ. 5.29'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
17/348
Ἀντ. τοῦ Μεγάλου

18
Ἀν. 7.41'. Δ. 5.31'
Σελήνη 10 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
18/347
Ἀθ. καὶ Κυρίλλου

ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ (354-430 μ.Χ.). Ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν τεσσάρων μεγάλων πατέρων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Προσεπάθησε νὰ συνδυάση τὸν Πλατωνισμὸν μὲ τὸν Χριστιανισμόν, τὴν λογικὴν μὲ τὴν πίστιν. Μεγάλην ἀξίαν ἔχει τὸ σύγγραμμά του «Ἐξομολογήσεις».

Ἡ ἑβδομὰς ἔχει ἀστρονομικὴν προέλευσιν. Καθιερώθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ Βαβυλωνίαν καὶ μόλις τὸν 3ον μ.Χ. αἰῶνα ἔγινε γνωστὴ εἰς τὴν Εὐρώπην. Αἱ ἡμέραι ἐβαπτίσθησαν μὲ τὰ ὀνόματα τῶν τότε ἑπτὰ γνωστῶν ἄστρων: τοῦ Ἡλίου, τῆς Σελήνης, τοῦ Ἄρεως, τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Διός, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Κρόνου. Ἐὰν ἦσαν γνωστὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία ἄστρα, πιθανὸν νὰ ἦτο διάφορος ἡ κατανομὴ τοῦ χρόνου μὲ ἀναγκαίαν ἐπίπτωσιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

ΒΑΚΩΝ Ρογῆρος (1214—1294). Ἄγγλος φιλόσοφος. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπέδειξε φιλομάθειαν, ἀσχοληθεὶς μὲ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ξένας γλώσσας. Περατώσας τὰς σπουδάς του ἐν Ὀξφόρδη, μετέβη εἰς Παρισίους ὅπου ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος καὶ διωρίσθη καθηγητής. Ἠσχολήθη μὲ τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας. ἀνεκάλυψε τὸν μεγεθυντικὸν φακὸν καὶ ἐφεῦρε τὴν πυρίτιδα.

Γνῶμαι τοῦ Βάκωνος

—Ἡ δυσπιστία εἶναι κόρη τῆς ἀμαθείας.

—Ἡ γνῶσις εἶναι δύναμις. Αἱ δυνάμεις μας εἶναι ἴσαι μὲ τὰς γνώσεις μας.

—Τῆς λύπης ὑπάρχει ὅριο· τοῦ φόβου ὅμως ποτέ!

—Τὰ καλὰ βιβλία εἶναι πιστοὶ φίλοι.

—Τὸ ἐρύθημα εἶναι τῆς ἀρετῆς ἡ στολή.

—Ἐὰν τὸ χρῆμα δὲν εἶναι δοῦλος, θὰ εἶναι κύριός σου.

—Ἡ ἀπουσία δοκιμάζει τὴν πίστη.

19
Ἀν. 7.41′, Δ. 5.32′
Σελήνη 11 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
19/336
Μακ. τοῦ Αἰγυπ.

20
Ἀν. 7.41′, Δ. 5.33′
Σελήνη 12 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
20/345
Εὐθυμίου—Ζαχαρ.

21
Ἀν. 7.40′, Δ. 5.34′
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
21/344
Μαξίμου, Νεοφύτου

22
Ἀν. 7.40′, Δ. 5.35′
Σελήνη 14 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
22/343
Τιμοθέου Ἀποστ.

23
Ἀν. 7.39′, Δ. 5.36′
Σελήνη 15 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23/342
Κλήμεντος, Ἀγαθ.

24
Ἀν. 7.33′, Δ. 5.37′
Πανσέληνος
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
24/341
Ξένης Ὁσίας

25
Ἀν. 7.37′, Δ. 5.38′
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
25/340
Γρηγ. τοῦ Θεολ.

ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ (287—212). Ἐγεννήθη εἰς Συρακούσας. Ἦτο ἔξοχος μαθηματικός, φυσικὸς καὶ μηχανικός. Διετύπωσε πλείστους ὅσους νόμους εἰς τὴν μηχανικήν, τὴν ὑδροστατικὴν καὶ τὴν ὀπτικήν. Ἐφεῦρε τὸ πολύσπαστον, τὸν κοχλίαν, ἐκσφενδονιστικὰς μηχανὰς καὶ διάφορα ἀστρονομικὰ ὄργανα. Ἔγραψε «Περὶ σφαίρας καὶ κυλίνδρου» καὶ «Περὶ τοῦ κύκλου». Ἐφονεύθη κατὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων.

Γνῶμαι τοῦ Ἀρχιμήδους

—Δός μοι πᾷ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινήσω.

—Πᾶν σῶμα βεβυθισμένον ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐντὸς ρευστοῦ (ὑγροῦ ἢ ἀερίου) πάσχει ἐκ μέρους τοῦ ρευστοῦ πιέσεις καθέτους ἐπὶ τῆς βεβυθισμένης ἐπιφανείας του, ἐχούσας μίαν συνισταμένην δύναμιν κατακόρυφον πρὸς τὰ ἄνω, τὴν ἄνωσιν, ἴσην πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ρευστοῦ.

—Μή μου τοὺς κύκλους τάραττε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ὁ Μέγας (330—379). Ἐγεννήθη εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας. Ἀπέθανε τὴν 1 Ἰανουαρίου 379 μ. Χ. Ἔγινε γνωστὸς διὰ τοὺς ἀγῶνας του κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Ἐπίσης ὡς ἱδρυτὴς ξενώνων, πτωχοκομείων, νοσοκομείων κλπ. φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων. Ἔγραψε πολλὰ ὅπως: «Πρὸς νέους ὅπως ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων».

Γνῶμαι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου

—Τὰ ἀνθρώπινα πάντα σκιᾶς εἰσιν ἀμυδρότερα καὶ ὀνείρων ἀπατηλότερα.

—Ἡ ἀρετὴ εἶναι ἐφόδιο καὶ ὅπλο γιὰ τὰ γηρατειά.

—Ὅπως λένε ὅτι τὸ χταπόδι προσαρμόζει τὸ χρῶμα του πρὸς τὸ περιβάλλον, ἔτσι κι ὁ κόλακας προσαρμόζει τὶς σκέψεις του πρὸς τὶς γνῶμες τοῦ ἰδικοῦ του περιβάλλοντος.

—Ἡ ἀγαθὴ πρᾶξις δὲν χάνεται: ὁ σπείρων χάριν θερίζει φιλίαν καὶ ὁ φυτεύων ἀγαθότητα συνάζει ἀγάπην.

26
Ἀν. 7.37', Δ. 5.39'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
26/339
Ξενοφῶντος Ὁσίου

27
Ἀν. 7.36', Δ. 5.40'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
27/338
Ἰωάν. τοῦ Χρυσ.

28
Ἀν. 7.35', Δ. 7.41'
Σελήνη 20 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
28/337
Ἐφραιμ. καὶ Παλ.

29
Ἀν. 7.34', Δ. 5.43'
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
29/336
Ἀνακ. Λειψ. Ἰγν.

30
Ἀν. 7.34', Δ. 5.44'
Σελήνη 22 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
30/335
Τῶν Τριῶν Ἱεραρ

31
Ἀν. 7.33', Δ. 5.45'
Σελήνη 23 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
31/334
Κύρου καὶ Ἰω. Ἀν.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

ΣΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν – Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου - καθιερώθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Λόγος τῆς καθιερώσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐγερθεῖσα ἔρις μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων, οἵτινες διηρέθησαν εἰς κόμματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων προετίμα ἕνα τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἡ διχόνοια αὕτη ἠπείλει νὰ λάβῃ χαρακτῆρα σχίσματος, καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, θέλουσα νὰ καταπαύσῃ τὴν φιλονικίαν καὶ νὰ τιμήσῃ καὶ τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας, ὥρισε κοινὴν καὶ διὰ τοὺς τρεῖς ἑορτήν.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη πλὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος φέρει καὶ χαρακτῆρα ἐκπαιδευτικόν, θεωρουμένη ὡς ἑορτὴ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, διότι καὶ οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι, ἰδίᾳ ὅμως ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας, ὁ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου «παιδαγωγὸς τῆς νεότητος», συνέδεσαν ἀρρήκτως τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες μετὰ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ, θέσαντες οὕτω τὰς βάσεις τοῦ Χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπιστικῆς παιδείας ἐν γένει.

Ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας ἠσχολήθη διεξοδικῶς περὶ τὴν θεωρίαν τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἀντιμαχόμενος σφοδρῶς πρὸς τὸν Εὐνόμιον, ὁ ὁποῖος ἠρνεῖτο τὴν ἔμμεσον γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν γινομένην διὰ τῶν δημιουργημάτων. «Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ» λέγει ὁ Βασίλειος «ὑπερέχει πάντα λόγον ἄρρητος οὖσα καὶ ἀκατάληπτος πάσῃ τῇ γεννητῇ φύσει».

Ἀμείλικτος διώκτης πάσης κοινωνικῆς ἀδικίας, μαστιγωτὴς τοῦ κακοῦ πλούτου, ἐπικριτὴς τῆς κακῆς συμπεριφορᾶς ἔναντι τῶν δούλων, ὑπερασπιστὴς τῶν ἀδυνάτων καὶ τῶν δεινοπαθούντων, πράττει ὅ,τι δύναται πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ποιμνίου του καὶ γίνεται διδάσκαλος τῆς ἐπὶ ἑλληνοχριστιανικῶν βάσεων ἐρειδομένης κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ὁ Χρυσόστομος, ὁ ἄλλοτε μαθητὴς τοῦ περιφήμου Λιβανίου, ἀποφεύγει τὰς ἀκαταλήπτους θεωρίας καὶ μὲ συναρπάζουσαν δύναμιν διεγείρει ἰσχυρότατα συναισθήματα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν του.

Εἰς πολλὰς ἐκ τῶν ὁμιλιῶν του, διερευνᾷ τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὰς δυσχερείας τῆς παιδαγωγικῆς τέχνης ὡς καὶ τὰ ψευδῆ καὶ ὀρθὰ μέσα τῆς διαπλάσεως τοῦ χαρακτῆρος. Θεολογῶν καὶ φιλοσοφῶν οὗτος δεικνύει ὅτι ἡ ἀπὸ θεοῦ σοφία εἶναι ἄπειρος καὶ ἀκατάληπτος.

Ἀνατραφέντες μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ἀνεδείχθησαν ὡς φιλόσοφοι, παιδαγωγοί, νομικοί, διακριθέντες διὰ τὰς προοδευτικὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις των, κατακρίναντες ἀδιαλλάκτως τὴν ἀθλιότητα τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος. Ὑπῆρξαν καὶ οἱ τρεῖς, κυρίως ὅμως ὁ Βασίλειος, ἔνθερμοι ὀπαδοὶ τῆς ἀρχαίας ρητορικῆς καὶ ποιήσεως, ἤθελον δὲ νὰ ἐμφυσήσουν εἰς τοὺς νέους χριστιανοὺς τὸν ζῆλον αὐτὸν καὶ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὰ ἀμίμητα ἀριστουργήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

Τριῶν Ἱεραρχῶν - Ἀπολυτίκιον

«Τοὺς Τρεῖς μεγίστους φωστῆρας, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτῖσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρύτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τὸν μέγαν καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι, πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἐρασταί, συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω —*
Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις]

Ὑπόλ. 31/12/58 Δρ.		*Ἔξοδα Ἰαν/ρίου Δρ.*	
Ἔσοδα Ἰαν/ρίου »		*Ὑπόλ. εἰς νέον »*	
Τὸ ὅλον »		*Τὸ ὅλον »*	

« . . . οἱ μελιχρὲς λαμπράδες τοῦ Δεκέμβρη
καὶ οἱ φεγγαροσκέπαστες τοῦ Γεναριοῦ ὀμορφιές»
(Μ. Μαλακάσης)

«Ὁ βοριᾶς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει . . . »
Ζαλοκώστας

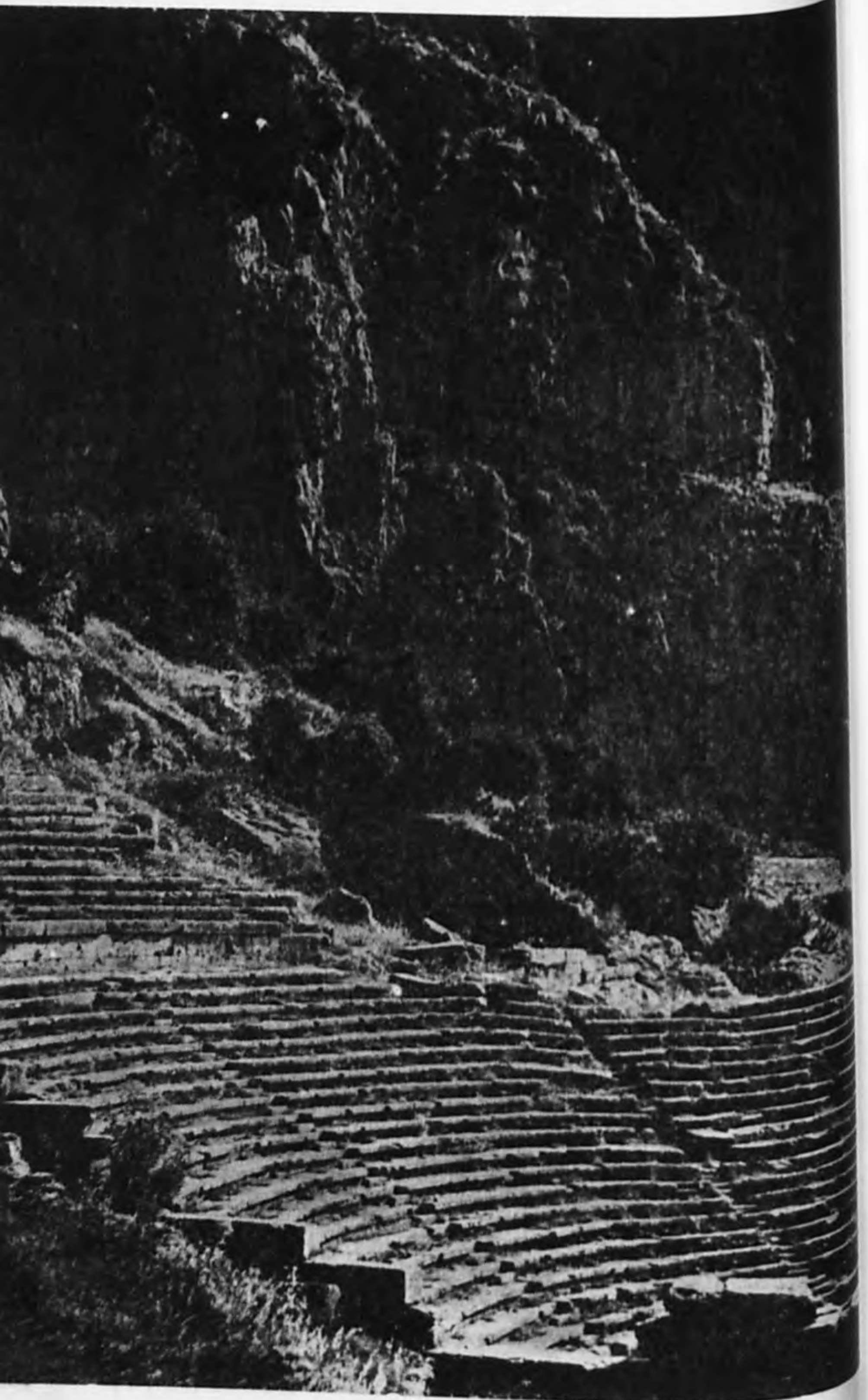

ΔΕΛΦΟΙ : Τὸ Θέατρο καὶ οἱ Φαιδριάδες

Β΄ μὴν — Ἡμέραι 28 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 11. Πανσέληνος τὴν 24ην.

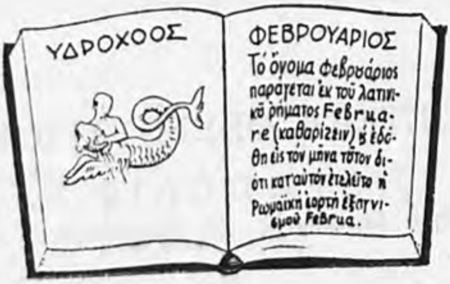

Ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου ἀρχίζει τὸ δεύτερον ἀκαδημαϊκὸν ἑξάμηνον. Ἂς ἐντείνωμεν ὅλοι—διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι— τὰς προσπαθείας μας.

Ὁ Φεβρουάριος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων Ἀνθεστηριών· λέγεται σήμερον παρὰ τοῦ λαοῦ: Φλεβάρης, Μικρός, Κουτσός, Κουτσοφλέβαρος, Φλιάρης, Γκουζούκης, Κλαδευτής.

Ρέμπραντ: Πορτραῖτο τοῦ γιοῦ του Τίτου.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

19.2.1473 Ἐγεννήθη ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἡλιοκεντρικοῦ συστήματος Κοπέρνικος.

18.2.1546 Ἀπέθανεν ὁ μεταρρυθμιστὴς Λούθηρος.

11.2.1650 Ἀπεβίωσεν ὁ Καρτέσιος, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ ὀρθολογισμοῦ.

18.2.1564 Ἐγεννήθη ὁ Γαλιλαῖος.

12.2.1804 Ἀπέθανεν ὁ φιλόσοφος Κάντ.

12.2.1809 Ἐγεννήθη ὁ Δαρβῖνος, ἱδρυτὴς τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως.

24.2.1815 Ἀπέθανεν ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ἀτμοπλοίου Ρ. Φοῦλτον.

22.2.1822 Ἡ Νάουσα ἐπαναστατεῖ.

12.2.1825 Ὁ Ἰμπραὴμ ἀποβιβάζεται εἰς τὴν Πελοπόννησον.

2.2.1827 Ἡ μάχη τοῦ Διστόμου.

17.2.1827 Ἀπέθανεν ὁ Πεσταλότσι.

5.2.1828 Ὁ Καποδίστριας συνέστησε Τράπεζαν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν συναλλαγῶν.

16.2.1833 Ἤρχισεν ἐκδιδομένη εἰς Ναύπλιον ἡ Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως.

11.2.1847 Ἐγεννήθη ὁ μέγας ἐφευρέτης Ἔντισον.

2.2.1857 Ἀπεβίωσεν ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Σολωμὸς εἰς Κέρκυραν.

17.2.1857 Αἴρεται ἡ κατὰ τὰ Κριμαϊκὰ κατοχὴ τοῦ Πειραιῶς.

27.2.1870 Κατόπιν σουλτανικοῦ φιρμανίου ἡ βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

13.2.1883 Ἀπέθανεν ὁ Βάγνερ.

9.2.1904 Οἱ Ἰάπωνες ἀνατινάσσουν πολεμικὰ πλοῖα τῶν Ρώσων εἰς Πὸρτ-Ἀρθούρ.

20.2.1913 Ἔπεσε τὸ Μπιζάνι.

1.2.1919 Ἤρχισε λειτουργοῦσα ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.

16.2.1923 Ἐγκατελείφθη τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον καὶ εἰσήχθη τὸ νέον καὶ ἡ 16 ἔγινε 1 Μαρτίου.

27.2.1943 Ἀπέθανεν ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς.

Ὁ φιλόπατρις

Ὦ φιλτάτη πατρίς,
ὢ θαυμασία νῆσος,
Ζάκυνθε· σὺ μοῦ ἔδωκας
τὴν πνοὴν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος
τὰ χρυσᾶ δῶρα!

Καὶ σὺ τὸν ὕμνον δέξου·
ἐχθαίρουσιν οἱ Ἀθάνατοι
τὴν ψυχὴν καὶ βροντάουσιν
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
τῶν ἀχαρίστων.

Ποτὲ δὲν σὲ ἐλησμόνησα,
ποτέ. - καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε
μακρὰ ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε
τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος
εἰς ξένα ἔθνη.

Ἀλλά, εὐτυχὴς ἢ δύστηνος,
ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει
τὰ βουνὰ καὶ τὰ κύματα,
σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου
πάντοτες εἶχον.

Σύ, ὅταν τὰ οὐράνια
ρόδα μὲ τὸ ἀμαυρότατον
πέπλον σκεπάζῃ ἡ νύκτα,
σὺ εἶσαι τῶν ὀνείρων μου
ἡ χαρὰ μόνη.

Τὰ βήματά μου ἐφώτισε
ποτὲ εἰς τὴν Αὐσονίαν,
γῆ μακαρία, ὁ ἥλιος·
κεῖ καθαρὸς ὁ ἀέρας
πάντα γελάει.

Ἐκεῖ ὁ λαὸς ηὐτύχησεν·
ἐκεῖ οἱ Παρνάσσιαι κόραι
χορεύουν, καὶ τὸ λύσιον
φύλλον αὐτῶν τὴν λύραν
κεῖ στεφανώνει.

Ἄγρια, μεγάλα τρέχουσι
τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης,
καὶ ρίπτονται καὶ σχίζονται
βίαια ἐπὶ τοὺς βράχους
ἀλβιονείους.

Ἀδειάζει ἐπὶ τὰς ὄχθας
τοῦ κλεινοῦ Ταμησσοῦ
καὶ δύναμιν καὶ δόξαν
καὶ πλοῦτον ἀναρίθμητον
τὸ ἀμαλθεῖον.

Ἐκεῖ τὸ αἰόλιον φύσημα
μ' ἔφερεν· οἱ ἀκτῖνες
μ' ἔθρεψαν, μ' ἐθεράπευσαν
τῆς ὑπεργλυκυτάτης
ἐλευθερίας.

Καὶ τοὺς ναούς σου ἐθαύμασα,
τῶν Κελτῶν ἱερὰ
πόλις· τοῦ λόγου ποία,
ποιά εἰς ἐσὲ τοῦ πνεύματος
λείπει Ἀφροδίτη;

Χαῖρε Αὐσονία, χαῖρε
καὶ σὺ Ἀλβιών, χαιρέτωσαν
τὰ ἔνδοξα Παρίσια·
ὡραία καὶ μόνη ἡ Ζάκυνθος
μὲ κυριεύει.

Τῆς Ζακύνθου τὰ δάση
καὶ τὰ βουνὰ σκιώδη
ἤκουον ποτὲ σημαίνοντα
τὰ θεῖα τῆς 'Αρτέμιδος
ἀργυρᾶ τόξα.

Καὶ σήμερον τὰ δένδρα
καὶ τὰς πηγὰς σεβάζονται
δροσερὰς οἱ ποιμένες·
αὐτοῦ πλανῶνται ἀκόμα
οἱ Νηρηίδες

Τὸ κῦμα 'Ιόνιον πρῶτον
ἐφίλησε τὸ σῶμα·
πρῶτοι οἱ ἰόνιοι Ζέφυροι
ἐχάϊδευσαν τὸ στῆθος
τῆς Κυθερείας.

Κι ὅταν τὸ ἑσπέριον ἄστρον
ὁ οὐρανὸς ἀνάπτῃ,
καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος
καὶ φωνῶν μουσικῶν
θαλάσσια ξύλα,

φιλεῖ τὸ ἴδιον κῦμα,
οἱ αὐτοὶ χαϊδεύουν Ζέφυροι
τὸ σῶμα καὶ τὸ στῆθος
τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων,
ἄνθος παρθένων.

Μοσχοβολάει τὸ κλῆμα σου,
ὦ φιλτάτη πατρίς μου,
καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
ἀπὸ τὴν μυρωδίαν
τῶν χρυσῶν κίτρων.

Σταφυλοφόρους ρίζας,
ἐλαφρά, καθαρά,
διαφανῆ τὰ σύννεφα
ὁ βασιλεὺς σοῦ ἐχάρισε
τῶν 'Αθανάτων.

'Η λαμπὰς ἡ αἰώνιος
σοῦ βρέχει τὴν ἡμέραν
τοὺς καρπούς, καὶ τὰ δάκρυα
γίνονται τῆς νυκτὸς
εἰς ἐσὲ κρίνοι.

Δὲν ἔμεινεν ἐὰν ἔπεσε
ποτὲ εἰς τὸ πρόσωπόν σου
ἡ χιών· δὲν ἐμάρανε
ποτὲ ὁ θερμὸς Κύων
τὰ σμάραγδά σου.

Εἶσαι εὐτυχής· καὶ πλέον
σὲ λέγω εὐτυχεστέραν,
ὅτι σὺ δὲν ἐγνώρισας
ποτὲ τὴν σκληρὰν μάστιγα
ἐχθρῶν τυράννων.

Ἂς μὴ μοῦ δώσῃ ἡ μοῖρα μου
εἰς ξένην γῆν τὸν τάφον·
εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος
μόνον ὅταν κοιμώμεθα
εἰς τὴν πατρίδα.

Α. ΚΑΛΒΟΣ

Λαογραφικὰ τοῦ μηνὸς

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ὁ Φεβρουάριος ἔχει τ' ὄνομά του ἀπὸ τὸ λατινικὸ ρῆμα februo ποὺ σημαίνει καθαίρω, ἁγνίζω. Στὴν ἀρχαία Ρώμη πρωτοχρονιὰ ἦταν ἡ πρώτη τοῦ Μάρτη, καὶ ὁ Φεβρουάριος ἦταν ὁ τελευταῖος μήνας τοῦ ἔτους, γι' αὐτὸ καὶ ἔκαναν τότε λογῆς καθαρμούς, γιὰ νὰ ἐξαγνίσουν τὸ χῶρο γύρω ἀπὸ τὸ μίασμα τοῦ παλιοῦ χρόνου. Μιὰ ἀνάμνηση ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶναι καὶ τὸ σημερινὸ νεοελληνικὸ ἔθιμο, ποὺ διώχνουν τὸ Φλεβάρη μὲ φωνὲς καὶ κατάρες: «Ὄξω, Κουτσοφλέβαρε!». Εἶναι ὁ κουτσός, ὁ σημαδιακὸς καὶ γρουσούζης μήνας, ποὺ γι' αὐτὸ καὶ μᾶς εἶναι ἀνεπιθύμητος.

Τὸ ἀκατάληπτο ὅμως σημασιολογικὰ λατινικὸ ὄνομα τοῦ Φεβρουαρίου ἦταν ἀνάγκη νὰ προσαρμοστῆ κάπως μὲ τὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα. Ἀκριβῶς γι' αὐτό, ὁ λαὸς ποὺ δὲν ξέρει νὰ κάνη γλωσσολογικὲς ἑρμηνεῖες παρὰ μόνο νὰ συσχετίζη παρετυμολογικὰ τὰ ὁμόηχα, νόμισε ὅτι ὁ Φλεβάρης ἔχει κάποια συγγένεια μὲ τὶς φλέβες. Καὶ τότε ἀναζήτησε, ποιὲς νὰ εἶναι αἱ φλέβες αὐτές. Βρῆκε λοιπὸν ὅτι πρόκειται γιὰ «τὶς φλέβες τῆς γῆς». Στὴν Ἀρτάκη τῆς Κυζίκου ἔλεγαν: «Εἶναι ὁ μήνας ποὺ ἀνοίγουν οἱ φλέβες τῆς γῆς, γι' αὐτὸ λέγεται Φλεβάρης». Ἀλλοῦ λένε πὼς οἱ φλέβες τῆς γῆς γεμίζουνε μὲ νερά, ἢ ὅτι οἱ φλέβες τῶν ποταμιῶν γεμίζουν νερὸ ἀπ' τὰ χιόνια ποὺ λυώνουν, ἢ ὅτι φουσκώνουν οἱ φλέβες τῶν δέντρων καὶ ἀρχίζει ἡ ἀνοιξιάτικη «φουσκοδεντριά». Τὸ πρᾶγμα διαμορφώθηκε σὲ παροιμία. Μιὰ τέτοια λέγεται στὴν Πάρο καὶ σ' ἄλλα νησιά, καὶ δηλώνει ὅτι ὁ Φεβρουάριος πότε εἶναι βροχερὸς καὶ πότε φέρνει ξερασία: «Ὁ μήνας ὁ Φλεβάρης ἢ τὶς φλέβες ἀνοίγει ἢ τὶς φλέβες ξεραίνει». Στὴν ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα, στὰ ὀρεινὰ μέρη, προσάρμοσαν τὸ θέμα στὸ πολὺ κρύο καὶ τοὺς θανάτους ποὺ μπορεῖ νὰ προκαλέση: «Ὁ Φλεβάρης φλέβες ἀνοίγει καὶ πόρτες σφαλνᾶ».

Σχηματίστηκε καὶ ρῆμα σχετικό: Τὸ φλεβαρίζει σημαίνει ἔρχεται ὁ Φλεβάρης, τὸ τέλος τοῦ χειμώνα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἄνοιξης. Ὁ Κρητικὸς ἐπαναστάτης, πρὶν ἐλευθερωθῆ ἡ Κρήτη, τραγουδοῦσε τὸ γνωστὸ Κρητικό, ποὺ ἄρχιζε μὲ τὸ στίχο:

Πότε θὰ κάμη ξαστεριά, πότε θὰ φλεβαρίση.

Παράλληλα ὅμως ἔγινε τὸ ρῆμα φλεβίζω, ποὺ σημαίνει κάνω πολλὲς βροχές, δυνατὸ κρύο, ἄσχημο χειμῶνα. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ νεολογισμὸ δημιουργήθηκαν ἔμμετρα μετεωρολογικὰ γνωμικά. Ἕνα ἀπ' αὐτὰ λέει:

Ὁ Φλεβάρης κι' ἂν φλεβίση,
καλοκαίρι θὰ μυρίση.

Ἐπειδὴ ὅμως φλεβίζω ἐσήμαινε τὸ δυνατὸ κρύο, γεννήθηκε νέα σημασία φλεβίζω=δυναμώνω. Σ' ἕνα τραγούδι ἡ Ἀπαρνημένη κόρη μετράει τοὺς μῆνες, πότε θὰ γεννηθῆ τὸ παιδί, καὶ ἐπικαλεῖται τὸ «Φλεβάρη» ν' ἀνοίξη «τὶς φλέβες» τοῦ στήθους της καὶ πολὺ νὰ ἔρθη γάλα. Σ' ἄλλο στίχο λέγεται:

Γεννάρη, γέννα τὸ παιδί, Φλεβάρη, φλέβισέ το.

Ξαναγυρίζει ἐδῶ ἡ ἐτυμολογία ποὺ εἴδαμε νὰ γίνεται στὸ μῆνα Γεννάρη μὲ τὸ ρῆμα γεννῶ. Φλεβίζω σημαίνει ἐδῶ δυναμώνω.

Κ. Ρ.

2 *Δευτέρα*	*Ἔναρξις β' Διδακτικοῦ ἑξαμήνου.*
3 *Τρίτη*	*Μάθημα εἰς Οἶκον Ὀργανώσεως «Π. Σολομὸς καὶ Σία».*
4 *Τετάρτη*	*Συγκέντρωσις Σπουδαστῶν καὶ ὁμιλία Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς.*
6 *Παρασκευὴ*	*Μάθημα εἰς Οἶκον Ὀργανώσεως «Π. Σολομὸς καὶ Σία».*
8 *Κυριακὴ*	*Ἐκδρομὴ εἰς Μετόχι — Πάρνηθα — Σανατόριον—Ἁγία Τριάδα—Καταφύγιον Ε.Ο.Σ.*
10 *Τρίτη*	*Μάθημα εἰς διεύθυνσιν Μηχανογραφίας Ε.Σ.Υ.Ε.*
11 *Τετάρτη*	*Κινηματογραφικὴ προβολὴ ταινίας τουριστικοῦ περιεχομένου.*
13 *Παρασκευὴ*	*Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς ἐργοστάσιον Βυρσοδεψίας κ.κ. Γιαννοπούλων.*
14 *Σάββατον*	*Συγκέντρωσις ὁμίλου Σπουδαστῶν καὶ Πτυχιούχων ὑπὲρ τῆς Πανευρώπης.*
15 *Κυριακὴ*	*Ἐκδρομὴ εἰς Ν. Κόρινθον—Π. Κόρινθον—Ἀκροκόρινθον—Λουτράκι.*
16 *Δευτέρα*	*Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων διὰ πτυχιακὰς ἐξετάσεις.*
17 *Τρίτη*	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ἐργοστάσιον Φωταερίου.*
18 *Τετάρτη*	*Κινηματογραφικὴ προβολὴ βιομηχανικοῦ περιεχομένου.*
20 *Παρασκευὴ*	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ἐργοστάσιον Καπνοβιομηχανικῆς Ἑταιρίας σιγαρέττων «Παπαστράτος».*
21 *Σάββατον*	*Διάλεξις—Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων πτυχιακῶν ἐξετάσεων.*
22 *Κυριακὴ*	*Ἐκδρομὴ εἰς Χαλκίδα—Ἐρέτριαν.*
24 *Τρίτη*	*Μάθημα εἰς ἐλευθέραν ζώνην λιμένος Πειραιῶς.*
25 *Τετάρτη*	*Καλλιτεχνικὸν ἀπογευματινόν.*
26 *Πέμπτη*	*Συνεδρία ὁλομελείας Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.*
27 *Παρασκευὴ*	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ξενοδοχεῖον* «Petit Palais».

ΒΑΤΤ Ἰάκωβος (1736—1819). Ἄγγλος ἐφευρέτης. Ἀσχοληθεὶς εἰδικῶς ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀτμοῦ, ἐτελειοποίησε τὸ 1777 τὴν ἀτμομηχανὴν Νιουκόμεν. Δικαίως θεωρεῖται ὡς πατὴρ τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἀν. 7.32′, Δ. 5.46′

Σελήνη 24 ἡμερῶν

1 ΚΥΡΙΑΚΗ

32/333

Τρύφωνος μάρτυρος

ΒΙΡΓΙΛΙΟΣ (71—19 π. Χ.). Λατῖνος ποιητὴς γεννηθεὶς εἰς Μάντοβαν τῆς Β. Ἰταλίας. Ὑπῆρξε μιμητὴς τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Θεοκρίτου. Εἶχε ψυχὴν λεπτὴν καὶ χαρακτῆρα εὐαίσθητον. Ἔγραψε τὴν «Αἰνειάδα» καὶ τὰ «Γεωργικὰ» ποὺ θαυμάζονται διὰ τὸ ὕφος καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν στίχων των. Ἡ «Αἰνειὰς» εἶναι ἔπος, ἐνῷ τὰ «Γεωργικὰ» εἶναι βουκολικὸν ποίημα.

Γνῶμαι τοῦ Βιργιλίου

—Ἡ γυναίκα εἶναι φύση πολύμορφη καὶ εὐμετάβολη.

—Εἶναι ἀνθρώπινο νὰ συμπονοῦμε τὶς συμφορὲς τοῦ πλησίον.

—Καταραμένη τοῦ πλούτου ἀχορτασία, τί καὶ τί δὲν ἀναγκάζεις τοὺς ἀνθρώπους νὰ κάνουν!

—Τοὺς τολμηροὺς ἡ τύχη βοηθεῖ.

—Κυβέρνα μεγάλα ἐδάφη, ἀλλὰ καλλιέργα μικρά.

ΒΟΛΤΑ Ἀλέξανδρος (1745—1827). Διάσημος Ἰταλὸς φυσικός. Ἠσχολήθη κυρίως μὲ τὸν ἠλεκτρισμόν. Ἀνεκάλυψε τὴν ἠλεκτρικὴν στήλην. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὸ ἠλεκτροσκόπιον, τὸν συμπυκνωτήν, τὸ ἠλεκτρικὸν πιστόλιον κλπ.

Ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν Δ. Παπούλιας ἐξετίμα πολὺ τοὺς ἑτοιμολόγους φοιτητάς, ἔστω καὶ ἀμελεῖς. Κάποτε ἐξήταζεν ἕνα φοιτητήν, τοῦ ὁποίου τὸ μικρὸν ὄνομα ἦτο Ἀλέξης.—Εἰπέ μοι λέγει, εἰς τὸν φοιτητήν, Ἄλεξ, τί γνωρίζεις περὶ lex ; —Οὔτε λέξ, κύριε Καθηγητά, ἀπαντᾶ μὲ ἑτοιμότητα ὁ φοιτητής.—Πήγαινε, τοῦ λέγει ὁ Παπούλιας καὶ τοῦ ἔδωκε βαθμὸν προβιβάσιμον διὰ τὴν ἑτοιμότητά του.

NΕΩΤΕΡΑ ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γράμμα στὴ μητέρα

Μάνα γλυκειά, εἶν' ὥρα ποὺ οἱ ὀμίχλες πέφτουν·
ὁ ποταμὸς Ναβίλιο χτυπιέται σκοτεινὸς στὶς προκυμαῖες
τὰ δέντρα πρήζονται ἀπὸ νερό, καίνε ἀπὸ χιόνι.
Δὲν εἶμαι λυπημένος στὸ Βορρᾶ
καὶ μὲ τὸν ἑαυτό μου εἶμαι σὲ πόλεμο.
Ὅμως δὲν περιμένω τὴ συγγνώμη κανενὸς
κ' εἶναι πολλοὶ ποὺ μοῦ χρωστοῦνε δάκρυα
ἄντρες πρὸς ἄντρα.
Ξέρω πὼς εἶσαι ἀνήμπορη, πὼς ζεῖς
σὰν ὅλες τὶς μητέρες τῶν ποιητῶν, φτωχὴ
καὶ δίκαια ἀγαπᾶς καὶ μετρημένα
τὸ γυιό σου τὸν ξενητεμένο. Σήμερα
εἶμ' ἐγὼ ἐκεῖνος ποὺ σοῦ γράφει.
«Ἐπὶ τέλους, θὰ πεῖς, ἦρθαν δυὸ λόγια ἀπὸ κεῖνο τὸ παιδὶ
ποὺ νύχτα ἔφυγε καθὼς κυνηγημένο
μ' ἕνα κοντὸ πανωφοράκι καὶ λίγους στίχους μέσ' στὴν τσέπη·
Τὸ δύστυχο, ἔτσι ἁψύ, παράτολμο ποὺ εἶναι
μιὰ μέρα θὰ μοῦ τὸ σκοτώσουν σὲ κανένα μέρος».
Καὶ φυσικὰ θυμᾶμαι. Ἦταν σὲ κεῖνο
τὸ γκρίζο ἀσήμαντο σταθμὸ μὲ τ' ἀργοκίνητα τὰ τραῖνα
ποὺ κουβαλοῦσαν μύγδαλα καὶ πορτοκάλια
στὶς ἐκβολὲς τοῦ Ἱμέρα ποταμοῦ, γεμάτες
μὲ κίσσες, εὐκαλύπτους κι' ἀλυκές.
Μὰ τώρα θέλω νὰ σ' εὐχαριστήσω
γιὰ τὸ σαρκασμὸ ποὺ μοὔβαλες στὰ χείλη,
πράο κι' ὁλόϊδιο σὰν τὸ δικό σου.
Αὐτὸ τὸ χαμογέλιο μ' ἔχει σώσει
ἀπὸ πόνους καὶ κλάματα, μητέρα.
Καὶ δὲν πειράζει ἂν τὴ στιγμὴ τούτη δακρύζω
γιὰ σένα, γιὰ ὅσους σὰν καὶ σένα περιμένουν
δίχως νὰ ξέρουν τί. Καλέ μου θάνατε
μὴν τὴν ἀγγίξεις. Μὴ σταματήσεις τὸ ρολόϊ
ποὺ στῆς κουζίνας μας χτυπᾶ τὸν τοῖχο.
Ὅλα τὰ παιδικά μου χρόνια πέρασαν ἀπ' τὸ σμάλτο
τῆς πλάκας του μὲ τὰ ζωγραφιστὰ λουλούδια.
Μὴ τῆς ἀγγίξεις τὰ μαραμένα της τὰ χέρια, τὴν καρδιά της.
Μὰ ποιός ἀκούει τάχα ν' ἀπαντήσει ;
Ὢ νὰ λυπόσουν θάνατε,νἄσουνα ντροπαλὸς κάπως στοὺς γέρους.
Ἀντίο, ἀκριβή, γλυκειά μου μάνα. Ἀντίο.

SALVATORE QUASIMODO

Μετάφραση ἀπὸ τὰ Ἰταλικὰ
τῆς κ. ΡΙΤΑΣ ΜΠΟΥΜΗ-ΠΑΠΑ

Ἐφημερίδα τῶν ποιητῶν, Νοέμβριος 1956

καὶ δυὸ ὀρφανῶν παιδιῶν ποὺ ἔχα-
ὰ ἁπλῆ φωτογραφία μιᾶς χαροκαμένης γυναίκας τὸν ἄνδρα της, τὸν
ν ξαφνικὰ ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη τὸν προστάτη τους : τὸν ἄνδρα της, τὸν
τέρα τους, ποὺ ἐκεῖ στὴν βασανισμένη Κύπρο, τὴν κατεχομένη ἀπὸ ἕνα «πολιτισμένο
στιανικὸ εὐρωπαϊκὸ» κράτος, τὸν σκότωσε φανατισμένο ὄργανο τῆς ἀγγλικῆς διοική-
ος. Ὁ φωτογραφικὸς φακὸς τοῦ Ἑλβετοῦ δημοσιογράφου κ. Νερὶν Ε. Γκούν, ὁ ὁποῖος
ριέγραψε μὲ τόση παραστατικότητα τὴν τραγωδία τῶν ὁμαδικῶν φόνων τοῦ χωρίου
Γκιουνελί, ἀπαθανάτισε τὴν εἰκόνα αὐτή. Τὴν εἰκόνα τῆς καθημαγμένης Κύπρου.

ΜΑΝΑ

Τῆς κ. ΜΑΡΙΑΣ ΑΜΑΡΙΩΤΟΥ

Ἡ κυρὰ Δέσποινα εἶναι μιὰ γριούλα πιστή, εὐσυνείδητη, καλή, νοικοκυρά, θαρραλέα, ὅπως ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς ποὺ μᾶς ἦρθε κυνηγημένος ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά του τῶν τριῶν χιλιάδων χρόνων. Μιὰ Ἑλληνίδα τῆς Μικρασίας, ποὺ δὲν ξέρει γράμματα, ἔχει ὅμως μέσα της τὴ σοφία καὶ τὴν καλλιέργεια μιᾶς πατρίδας πανάρχαιας καὶ δοξαστῆς.

Τὸ φιλότιμό της ἀπέναντι σ' ἕνα χρέος τὴν κρατεῖ μακρυὰ ἀπὸ τὰ παιδιά της καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν της.

Μιὰ μέρα τὴν παίρνουν στὸ τηλέφωνο.

—Μάνα, τῆς μιλεῖ ὁ γυιός της, ἡ κόρη μου ἡ Δέσποινα μᾶς ἐχάρισε μιὰ κορούλα. Νὰ σοῦ ζήσει ἡ δισέγγονή σου.

Σὰν ἐπέρασε ἡ πρώτη χαρά, ἡ γριούλα μάνα, γιαγιὰ καὶ προγιαγιὰ κάθεται συλλογισμένη καὶ σοβαρή, καὶ ξαναθυμᾶται τὸ τηλεφώνημα. Κ' ἔπειτα:

—Ἔγινε κι' αὐτὴ μάνα...

Καὶ βουλιάζει σὲ μιὰ βαθιὰ σιωπὴ ὅλο στοχασμό, νοσταλγία καὶ ἐρωτηματικά. Καὶ μύχιες εὐχές. «Ἔγινε κι' αὐτὴ μάνα». Τί νὰ 'λεγεν ἔπειτα ἡ βαθειὰ σιωπή;

Νὰ 'λεγεν, ἄραγε, τὶς ἀγρύπνιες, τὶς χαρές, τὶς ἀγωνίες δίπλα στὴν κούνια; Νὰ 'λεγε τὶς λαχτάρες ὅταν κλαίει τὸ μωρό, ὅταν ἀρρωσταίνει, ὅταν τοῦ βγαίνει τὸ πρῶτο δοντάκι; Τὸ καμάρι στὰ βαφτίσια, τὰ ὄνειρα γιὰ τὰ στέφανα; Θά 'χει πάντα τὸ ψωμάκι της; Τὸ παιγνιδάκι της; Κι' ἂν γίνει πάλι πόλεμος, καὶ φύγει ὁ υἱὸς πατέρας της γιὰ τ' ἄρματα;

Νὰ θυμόταν τὶς δικές της ἀνελέητες ὧρες ὅταν ἐπῆγαν στὴν Ἀνατολὴ τὸν ἄντρα της, καὶ πιὰ δὲν ἦρθε; Ὅταν ἡ ἴδια, σὲ μιὰν ἑξάμηνη ὁμηρία στὴν Ἄγκυρα, σκούπιζε τοὺς δρόμους μὲ τὶς ἄλλες νεαρὲς μάνες, ἐνῶ τὰ παιδιά τους κλαίγανε στοὺς πέντε δρόμους στὸ χωριό τους; Ἡ τὴν ἀβάσταχτη ὀδύνη τοῦ ξεριζωμοῦ, μὲ τὰ παιδιὰ κρεμασμένα στὰ χέρια τους σὰν τὰ σταφύλια ἀπὸ τὸ κλῆμα; «Μάνες» δὲ λένε τάχα καὶ τὰ κλήματα, ὅταν ριζώσουν καὶ καρπίζουνε στ' ἀμπέλια;

Νὰ συλλογιζόταν ὅσα ὄνειρα εἶχε κάνει γιὰ τὰ παιδιά της καὶ μὲ πόσα ποτήρια τῆς τ' ἀντικατάστησε ἡ ζωή; Πόλεμος, ξεριζωμός, πόλεμος, σκλαβιὰ καὶ πεῖνα καὶ φόβος καὶ τρόμος...

Τί ἀπ' ὅλα νὰ 'βαλε μέσα στὴ μεγάλη λέξη ἡ κυρὰ Δέσποινα; Τί ἄλλο ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τὶς ἀγωνίες καὶ τὶς θυσίες, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶναι ἱκανὴ μονάχα μιὰ μάνα;

Στὴν ὥρα πάνω ἡ νεαρὴ γατούλα ἔρχεται ἀπὸ τὸν κῆπο. Κρατεῖ ἕνα ψαράκι στὰ δόντια της, καὶ μ' ἕνα τρυφερὸ νιαούρισμα καλεῖ τὰ τέσσερα γατάκια.

Τῆς τ' ἁρπάζουν ἀπὸ τὸ στόμα, κ' ἔπειτα χύνονται στὴν ἀγκαλιά της, νὰ πιοῦν τὸ γαλατάκι τους, ἀχόρταγα καὶ ἀπαιτητικά. Κ' ἐκείνη πέφτει, τοὺς χαρίζει τὴν ἀγκαλιά της, σηκώνει τὰ ποδαράκια της γιὰ νὰ θηλάζουν τὰ μικρά της ἄνετα.

—Κοίταξε, μάνα κ' αὐτή, κ' εἶναι καλομάνα, καλομάνα τὸ ζωντανό. Μάνες τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, γεμάτες ἀγάπη! Μάνες νεαρὲς καὶ μάνες γηρασμένες, πόσο εἶστε θαυμαστὲς καὶ ἀξιολάτρευτες!

Τί τάχα μποροῦμε νὰ κάμουμε γιὰ νὰ σᾶς πληρώσουμε ὄχι ὅλα, ὄχι

πολλά, μονάχα ἕνα ἀπὸ ὅσα σᾶς βασανίζουν γιὰ τὴν ἀγάπη μας; Μονάχα ἕνα, τὴν ἀνησυχία σας γιὰ μᾶς, ποὺ γεμίζει τὴ φαντασία σας ὁράματα ἐφιαλτικά: «Ὁ Θεὸς μὴ δώσει τοῦ παιδιοῦ τὰ ὅσα βάνει ὁ νοῦς τῆς μάνας!».

Εἶναι τάχα ἀρκετὴ ἡ «Ἡμέρα τῆς Μητέρας» γιὰ νὰ δείξει τὸν παγκόσμιο σεβασμό;

Ἂς μὴν ἀργήσει νὰ 'ρθει ἡ εὐλογημένη ἐκείνη ὥρα τῆς συνάδελφωσης καὶ τῆς εἰρήνης ποὺ ὀνειρεύεται καὶ πιστεύει ὁ μεγάλος μας Ἄγγελος Σικελιανὸς στὴν «Ἱερὰ Ὁδό». Θὰ 'ρθει ἡ ὥρα ποὺ ἡ ψυχή του καὶ τῆς ἀρκούδας καὶ τοῦ Γύφτου θὰ 'ναι ἀδελφωμένες! Ὥσπου νὰ 'ρθει, καὶ γιὰ νὰ 'ρθει, ἂς προσκυνήσουμε μὲ ὅλο μας τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἔργο ὅλες τὶς κυρὰ-Δέσποινες, τὶς μάνες τῆς Φυλῆς, ποὺ τόσες χιλιάδες χρόνια μᾶς μαθαίνουν νὰ κάνουμε τὸ σταυρό μας, νὰ μιλοῦμε ἑλληνικά, καὶ μᾶς βυζαίνουν, ἀγράμματες καὶ ἀμύητες, γάλα ἀντρείας καὶ λευτεριᾶς, ζωντανὲς συνέχειες τῶν Ἑστιάδων, ἄσβηστες λαμπάδες τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Τί θὰ γινόταν χωρὶς ἐκεῖνες ὁ κόσμος; Τί θὰ γινόταν χωρὶς τὶς μάνες, ποὺ χαρίζουν ὅλη τους τὴ σοφία καὶ τὴ μόρφωση στὴν ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν τους; Τί θὰ γινόταν χωρὶς τὶς μάνες τῶν σκοτωμένων στοὺς πολέμους, ποὺ εἶν' ἡ καρδιά τους ἀνοιχτὴ γιὰ τὴ θυσία, τὴν ἀγάπη, τὴν εἰρήνη; Τί θὰ γινόταν, ἂν ὅλες αὐτὲς οἱ μάνες δὲν ἐπότιζαν καὶ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς καὶ τὴ ροδωνιὰ τῆς ἀγάπης;

Θὰ σβήναμε ὅλοι, ὀρφανεμένοι, ἀγριεμένοι, ἀποθηριωμένοι... Ὄχι, Μάνα τοῦ Χριστοῦ, μὴ βγάλεις ποτὲ τὴ σκέπη σου ἀπὸ τὶς μανάδες ὅλου τοῦ κόσμου.

Τὶς μανάδες τὶς λευκές, τὶς κίτρινες, τὶς μαῦρες, τὶς χαλκόχρωμες. Ἐκεῖνες ποὺ ζοῦνε στὰ παλάτια τὰ γυαλόφρακτα, κι' αὐτὲς ποὺ ζοῦνε στὶς καλύβες, μέσα στὰ χιόνια, μέσα στοὺς καυτοὺς ἄμμους, στοὺς πολιτισμένους τόπους, στ' ἄγρια παρθένα δάση. Ὅλες, ὅλες πλέκουν ἕνα δίχτυ ἀπὸ ἀγάπη, καὶ κρατοῦν μέσα στὶς θηλιές του ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Ἂν ὅλοι μας συλλογιζόμασταν πιὸ συχνὰ τὴ μάνα μας, θὰ εἴμασταν πιὸ κοντὰ στὴν ἀδελφοσύνη. Ἐλᾶτε, νὰ μᾶς πάει σ' ἕναν καταυλισμὸ στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη, στὸ δέκατο ἕβδομο αἰώνα, ὁ Ρίλκε, νὰ μᾶς τὰ πεῖ ὅπως τὰ 'ζησε τότε ὁ πρόγονός του, ὁ Χριστόφορος Ρίλκε.

Πᾶνε νὰ χτυπήσουν τὸν ἄπιστο, ὅλοι τοῦτοι οἱ ἱππότες, κ' ἕνας τους μιὰ βραδιά, μιλεῖ γιὰ τὴ μάνα του. Τί καταλαβαίνουν οἱ ἄλλοι; «Τὸ βράδυ»... «ἤμουν μικρός»...

«Τότε βρίσκονται ὅλοι σιμὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴ Γαλλία κι' ἀπὸ τὴ Βουργουνδία, ἀπὸ τὴν Ὁλλανδία, ἀπὸ τὶς κοιλάδες τῆς Καρινθίας, ἀπὸ τὰ κάστρα τῆς Βοημίας κι' ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Λεοπόλδο. Γιατὶ ὅσα διηγιέται ὁ ἕνας κι' αὐτοὶ τὰ ἔχουν ζήσει, καὶ ἀκριβῶς ἔτσι. Σὰ νὰ ὑπῆρχε μονάχα *μιὰ* Μάνα...».

Ἔτσι, σὰ νὰ 'ναι *μιὰ* μονάχα μάνα τοῦ κόσμου ὅλου οἱ μάνες. Σὲ παρακαλοῦμε γι' αὐτές, Μάνα τοῦ Χριστοῦ, καὶ γιὰ τὶς μάνες τῆς φυλῆς μας, καὶ γιὰ τὴ δική μας ὁ καθένας χωριστά.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ Εὐγένιος (1716-1806). Ἐγεννήθη εἰς Κέρκυραν. Θεωρεῖται ὡς εἷς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων διδασκάλων τοῦ Γένους. Ἐδίδαξεν εἰς Ἰωάννινα, Κοζάνην, Ἀθωνιάδα Σχολήν, Πατριαρχικὴν Σχολὴν κλπ. Ὑπῆρξε πολυγραφώτατος. Ἔγραψε «Λογικήν», «Ὀρθόδοξον Κατήχησιν» κλπ. Ἐπίσης μετέφρασε τὴν «Αἰνειάδα» καὶ τὰ «Γεωργικὰ» τοῦ Βιργιλίου.

Γνῶμαι τοῦ Βουλγάρεως

—Θεῷ μὲν σέβας τε καὶ λατρεία, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀγάπη, ἑαυτῷ δὲ φυλακὴ ἀπὸ παντὸς προσοφείλεται, τρεῖς αὗται ἀρχαὶ τῆς τῶν τῆς φύσεως ἠθικῶν νόμων ἐπιγνώσεως.

—Λέγω ζωῆς ἐλευθερίαν ἐκεῖνο τὸ ἀδούλωτον φρόνημα καθ' ὃ ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ ζῇ ἀνώτερος πάσης ὑλικῆς προσπαθείας χωρὶς νὰ ὑποδουλοῦται εἰς τὰ θελήματα τῆς ἀνάγκης.

ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ Φραγκίσκος (1694—1778). Ἔξοχος Γάλλος συγγραφεύς. Συνέγραψε φιλοσοφικοὺς μύθους, τραγωδίας, σατίρας, ποιήματα, ἱστορικὰ δοκίμια, ἐπιστολὰς κλπ., ὅπου διακρίνεται διὰ τὸ διαυγές, εἰλικρινὲς καὶ δηκτικὸν ὕφος του. Ἠγωνίσθη διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἀνεξαρτησίας, διὰ τοῦτο καὶ σκληρῶς κατεδιώχθη. Θεωρεῖται πρόδρομος τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Γνῶμαι τοῦ Βολταίρου

—Τὰ βιβλία εἶναι ὅπως οἱ ἄνθρωποι: μικρὸς ἀριθμὸς παίζει σπουδαῖον ρόλον, τὰ ἄλλα ἀποτελοῦν τὸ πλῆθος.

—Ἡ εὐκαιρία νὰ κάμῃ τις τὸ κακὸν εὑρίσκεται ἑκατὸ φορὰς τὴν ἡμέρα, καὶ νὰ κάμῃ τὸ καλὸν μίαν φορὰν τὸ ἔτος.

—Ὅποιος δὲν ἔχει τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του, ἔχει ὅλην τὴν ἀθλιότητα αὐτῆς.

—Ἐὰν θεὸς δὲν ὑπῆρχε, θὰ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ τὸν ἐφεύρωμεν.

—Ἡ ὡραιοτέρα λειτουργία τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ ἀπόδοσις τῆς δικαιοσύνης.

—Ὅσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ κίνδυνος, τόσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ δόξα.

—Ἡ ὑποψία ὁδηγεῖ πρὸς τὴν δολιότητα.

2 *Ἀν. 7.31', Δ. 5.47'*
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
33/332
Ὑπαπαντὴ Ἰ. Χρ.

3 *Ἀν. 7.30', Δ. 5.48'*
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
34/331
Συμεὼν τοῦ Θεοδ.

4 *Ἀν. 7.29', Δ. 5.49'*
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
35/330
Ἰσιδώρου, Ἀβραμ.

5 *Ἀν. 7.28', Δ. 5.51'*
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
36/329
Ἀγάθης

6 *Ἀν. 7.27', Δ. 5.52'*
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
37/328
Φωτίου Κ)πόλεως

7 *Ἀν. 7.26', Δ. 5.53'*
Νέα Σελήνη
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
38/327
Παρθενίου Λουκᾶ

8 *Ἀν. 7.25', Δ. 5.54'*
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΚΥΡΙΑΚΗ
39/326
Θεοδώρου Στρατ.

ΒΟΥΔΑΣ. Ἐγεννήθη περὶ τὸ 560 εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἱμαλαΐων. Ἐγένετο ἱδρυτὴς τοῦ Βουδισμοῦ ποὺ ἀριθμεῖ 500 περίπου ἑκατομμ. πιστοὺς εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Κατὰ τὴν θρησκευτικὴν καὶ φιλοσοφικὴν διδασκαλίαν τοῦ Βούδα ὕψιστον ἰδανικὸν θεωρεῖται ἡ ἀπάρνησις τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγώ, ἥτις ὁδηγεῖ εἰς τὴν Νιρβάνα ἢ τὴν πλήρη ἐκμηδένισιν.

Γνῶμαι τοῦ Βούδα

—Ρίζα τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ ἄγνοια· μόνον ἡ γνῶσις σώζει.

—Ἡ ἐγκράτεια εἶναι δένδρον ποὺ ἔχει ὡς ρίζαν πολὺ ὀλίγην εὐχαρίστησιν, ἀλλ' ὡς καρπὸν γαλήνην καὶ εἰρήνην.

—Οὐδεμία εὐτυχία εἶναι τόσον μεγάλη, ὅσον ἡ γαλήνη τοῦ πνεύματος.

—Διὰ τοῦ ζήλου ἀπεκτήθη ἡ γνῶσις.

ΒΑΓΝΕΡ Ριχάρδος (1813-1883). Ἔξοχος Γερμανὸς συνθέτης. Λαμβάνει τὰς ὑποθέσεις ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς γερμανικὰς παραδόσεις. Εἰς τὰ ἔργα του ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις συγχωνεύονται διὰ νὰ ἑρμηνεύσουν τὰς ἰδέας καὶ τὰ συναισθήματα, ὅπως ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν. Ἔγραψε τὸν «Τριστάνον καὶ τὴν Ἰζόλδην», τὸν «Πάρσιφαλ» κλπ.

Ὁ Ἔρασμος ἀπήντησε σὲ κάποιον ὁ ὁποῖος τὸν κατηγοροῦσε διότι δὲν τηροῦσε τὴν σαρακοστή:

—Ἡ ψυχή μου εἶναι καθολικὴ ἀλλὰ τὸ στομάχι μου διαμαρτυρόμενο.

***

Ἕνας μεγάλος τραπεζίτης τοῦ Σίτυ, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἶπε κάποτε χαρακτηριστικῶς τί εἶναι Τράπεζα:

—Εἶναι ἕνας δανειστής, ποὺ δανείζει ὀμπρέλλες ὅταν εἶναι λιακάδα καὶ τὶς παίρνει πίσω ὅταν ἀρχίση νὰ βρέχη.

9 — Ἀν. 7.24', Δ. 5.55' — Σελήνη 2 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 40/325 — Νικηφόρου

10 — Ἀν. 7.23', Δ. 5.56' — Σελήνη 3 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 41/324 — Χαραλάμπους ἱερ.

11 — Ἀν. 7.22', Δ. 5.57' — Σελήνη 4 ἡμερ. — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 42/323 — Βλασίου, Θεοδώρας

12 — Ἀν. 7.22', Δ. 5.58' — Σελήνη 5 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 43/322 — Μελετίου Ἀντιοχ.

13 — Ἀν. 7.20', Δ 6.00' — Σελήνη 6 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 44/321 — Ἀκύλλα, Πρισκίλλ.

14 — Ἀν. 7.18', Δ. 6.01' — Σελήνη 7 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 45/320 — Αὐξεντίου

15 — Ἀν. 7.17', Δ. 6.02' — Σελήνη 8 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 46/319 — Ὀνησίμου

ΒΥΡΩΝ Γεώργιος (1788-1824). Ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ρωμαντικῶν ποιητῶν τοῦ κόσμου. Ἔγραψε τὸν «Μανφρέδο», τὸν «Τσάϊλδ Χάρολδ», τὸν «Δὸν Ζουάν» κλπ., ἔργα μεστὰ ἀπὸ σαρκασμόν, ἀνταρσίαν καὶ πάθος κατὰ τῶν τυράννων καὶ τῶν ἀδίκων. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν θερμοτέρων φιλελλήνων θυσιάσας τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ζωήν του πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἀπέθανεν εἰς Μεσολόγγι τὴν 19-4-1824.

Γνῶμαι τοῦ Βύρωνος

—Ἡ δόξα εἶναι ἡ δίψα τῆς νεότητος.

—Ὁ εὐεργέτης ὁμοιάζει μὲ τὸ ἄρωμα.

—Ἡ εὐγλωττία εἶναι ἡ ποίησις τοῦ πεζοῦ λόγου.

—Ἡ τιμὴ εἶναι ὅπως τὸ μάτι: Δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀνεχθῇ τὴν παραμικρὴ ἀκαθαρσία χωρὶς νὰ θολώσῃ.

—Ὁ πόλεμος εἶναι συμπόσιο γυπῶν καὶ ἀπώλεια ὑπάρξεων.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ (1564—1642). Ἰταλὸς φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος. Γνωσταὶ εἶναι αἱ διώξεις του ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν, διότι ἐδίδασκεν ὅτι ἡ γῆ κινεῖται. Καθώρισε τοὺς νόμους τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων καὶ τῶν αἰωρήσεων τοῦ ἐκκρεμοῦς. Ἐπολέμησε τὴν Λατινικὴν καὶ ἔγραφεν εἰς τὴν Ἰταλικήν.

Ἕνας φυσιολογικὸς ἄνθρωπος ἔχει στὸ αἷμα του πάνω-κάτω 25 δισεκατομμύρια ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια πού, ὅπως εἶναι γνωστό, ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ συλλαμβάνουν τὸ ὀξυγόνο τοῦ ἀέρα. Τὰ αἱμοσφαίρια αὐτά, ἂν τὰ ἁπλώσουμε πάνω σὲ μιὰ ἐπίπεδη ἐπιφάνεια, θὰ καλύψουν ἕνα χῶρο σχεδὸν 4.500 τετραγωνικῶν πήχεων. Καὶ κάτι ἀκόμη: ὅταν εἴμαστε μωρά, τὸ σῶμα μας ἔχει 270 ξεχωριστὰ κόκκαλα. Ὅσο μεγαλώνουμε, ἐν τούτοις, τὰ κόκκαλα αὐτὰ ἀντὶ νὰ αὐξάνωνται ἐλαττώνονται—καὶ τελικά, στὰ γερατειά μας, τὰ κόκκαλά μας δὲν περνοῦν τὰ 206.

16 — Ἀν. 7.16', Δ. 6.03' — Σελ. Α' τέταρτον — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 47/318 — Παμφίλου

17 — Ἀν. 7.15', Δ. 6.04' — Σελήνη 10 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 48/317 — Θεοδώρου Τήρωνος

18 — Ἀν. 7.14', Δ. 6.05' — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 49/316 — Λέοντος

19 — Ἀν. 7.12', Δ. 6.06' — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 50/315 — Φιλοθέης ἐξ Ἀθην.

20 — Ἀν. 7.11', Δ. 6.07' — Σελήνη 13 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 51/314 — Βησσαρίωνος

21 — Ἀν. 7.10', Δ. 6.08' — Σελήνη 14 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 52/313 — Τιμοθέου, Εὐσταθ.

22 — Ἀν. 7.09', Δ. 6.09' — Σελήνη 15 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 53/312 — Τελών. καὶ Φαρισ.

ΓΑΛΗΝΟΣ (131—201 ἢ 210 μ.Χ). Ἐγεννήθη εἰς Πέργαμον τῆς Μυσίας, προσονομαζόμενος ὡς ἐκ τούτου «Γαληνὸς ὁ Περγαμηνός». Εἶναι ὁ περιφημότερος μετὰ τὸν Ἱπποκράτη Ἕλλην ἰατρὸς τῆς ἀρχαιότητος, θεωρούμενος καὶ ὡς ὁ πατὴρ τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας, τῆς πειραματικῆς φυσιολογίας καὶ τῆς γενικῆς παθολογίας. Ἀγνοεῖται ἡ ἀκριβὴς χρονολογία καὶ ὁ τόπος τοῦ θανάτου του.

ΓΕΡΙΝΓΚ Ροδόλφος (1818—1892). Διάσημος Γερμανὸς νομικός. Ἠσχολήθη μὲ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Δικαίου μὲ ὀξύτητα παρατηρήσεως καὶ κριτικὴν ἐμβάθυνσιν. Ἔγραψε «Τὸ πνεῦμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου», «Ὁ περὶ δικαίου ἀγών» καὶ πολλὰ ἄλλα σοφὰ νομικὰ συγγράμματα.

Ἡ... προϊστορία τῶν διαπλανητικῶν ταξιδίων

30ὸς αἰὼν π.Χ.: Ὁ Κινέζος μανδαρίνος Βὰν Γκοὺ κατασκευάζει ἕνα «πετούμενο», συνδυάζοντας δύο χαρταετοὺς καὶ 42 ρουκέτες.

2ος αἰὼν π.Χ.: Ὁ Ἥρων ὁ Ἀλεξανδρεὺς περιγράφει τὰ πειράματά του μὲ μιὰ μετάλλινη σφαῖρα, τὴν «αἰολοπύλη», ποὺ περιστρέφεται ἢ μετακινεῖται χάρις στὸν ἀτμὸ ποὺ περιέχει.

11ος αἰὼν μ.Χ.: Οἱ Κινέζοι ἐκτοξεύουν «πυρακτωμένα βέλη» (δηλ. ἐπιθετικὲς ρουκέτες).

14ος αἰών: Οἱ Γάλλοι χρησιμοποιοῦν πολεμικὲς ρουκέτες γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν Ὀρλεάνη.

16ος αἰών: Ὁ Νεύτων διατυπώνει τὴν ἀρχὴ τῆς ἀντιδράσεως.

17ος αἰών: Ὁ Συρανὸ ντὲ Μπερζερὰκ περιγράφει τὸ πρῶτο διαστημόπλοιο.

19ος αἰών: Ὁ Ἄγγλος μηχανικὸς Κόνγκρηβ κατασκευάζει μιὰ καταστρεπτικὴ ρουκέτα ποὺ πρωτοχρησιμοποιήθηκε τὸ 1806 στὸν βομβαρδισμὸ τῆς Βουλώνης. Τὸ 1865, ὁ Ἰούλιος Βὲρν δημοσιεύει τὸ «Ἀπὸ τὴν Γῆ στὴν Σελήνη» καὶ τὸ 1897 ὁ Οὐὲλλς τὸν «Πόλεμο τῶν πλανητῶν».

20ὸς αἰών: Τὸ 1906 ὁ Ρῶσος σοφὸς Τσιολκόφσκυ ρίχνει τὴν ἰδέα νὰ χρησιμοποιηθοῦν ρουκέτες γιὰ διαπλανητικὰ ταξίδια. Τὸ 1907 ὁ Γάλλος Ἐνὼ Πελτερὶ θέτει ἀναλυτικὰ τὸ ἀστροναυτικὸ πρόβλημα καὶ εἴκοσι χρόνια ἀργότερα μελετάει τὴν δυνατότητα χρησιμοποιήσεως ἀτομικῆς ἐνεργείας γιὰ τὴν κίνηση τῶν διαπλανητικῶν πυραύλων.

23 — *Ἀν. 7.07΄, Δ. 6.10΄* — *Πανσέληνος* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *54/311* — *Πολυκάρπου*

24 — *Ἀν. 7.06΄, Δ. 6.11΄* — *Σελήνη 17 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *55/310* — *Εὕρ. κεφ. Ἰω. Πρ.*

25 — *Ἀν. 7.05΄, Δ. 6.12΄* — *Σελήνη 18 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *56/309* — *Ταρασίου, Ρηγίνου*

26 — *Ἀν. 7.03΄, Δ. 6.13΄* — *Σελήνη 19 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *57/308* — *Φωτεινῆς*

27 — *Ἀν. 7.02΄ Δ. 6.14΄* — *Σελήνη 20 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *58/307* — *Προκοπίου*

28 — *Ἀν. 7.01΄ Δ. 6.15΄* — *Σελήνη 21 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *59/306* — *Νέστορος*

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω— Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 31/1/59 Δρ.	*Ἔξοδα Φεβρουαρ. Δρ.* ....
Ἔσοδα Φεβρουαρ. »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Γ' μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 12. Πανσέληνος τὴν 24ην.

Ὁ μὴν Μάρτιος, ὁ πρῶτος μὴν τῆς ἀνοίξεως, μᾶς φέρει τὸ μήνυμα τῆς διπλῆς χαρᾶς: τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας.

Ὁ Μάρτιος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Ἐλαφηβολιών. Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Μάρτης, Γδάρτης, Παλουκοκάφτης, Πεντάγνωμος, Ἀνοιξιάτης.

Μποτιτσέλλι: Αἱ τρεῖς Χάριτες.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΜΑΡΤΙΟΥ

7.3.1274 'Απέθανεν ὁ μέγας σχολαστικὸς φιλόσοφος Θωμᾶς 'Ακινάτος.
6.3.1564 'Απεβίωσεν ὁ Μιχ. Ἄγγελος Μπουαναρόττι, ὁ μέγας καλλιτέχνης τῆς 'Αναγεννήσεως.
22.3.1641 'Απεβίωσεν ὁ Φλαμανδὸς ζωγράφος Βὰν Ντάϊκ.
21.3.1685 'Εγεννήθη ὁ μέγας μουσουργὸς Σεβ. Μπάχ.
20.3.1727 'Απεβίωσεν ὁ Νεύτων.
7.3.1792 'Εγεννήθη ὁ μέγας ἀστρονόμος καὶ χημικὸς Γουίλλιαμ Χέρσελ.
2.3.1821 'Ο Τσάρος ἀποκηρύσσει τὴν ἐπανάστασιν τῆς Μολδοβλαχίας.
23.3.1821 'Ο Κολοκοτρώνης καταλαμβάνει μαζὶ μὲ τὸν Πετρόμπεην τὴν Καλαμάταν.
10.3.1822 'Ο Λυκοῦργος Λογοθέτης ἐπαναστατεῖ τὴν Χίον.
27.3.1823 Συνῆλθεν εἰς τὸ Ἄστρος ἡ Β' 'Εθνοσυνέλευσις τῶν 'Ελλήνων.
5.3.1827 'Απεβίωσεν ὁ Βόλτα, διάσημος 'Ιταλὸς φυσικός.
27.3.1827 'Απεβίωσεν ὁ Μπετόβεν.
30.3.1827 'Η ἐν Τροιζῆνι 'Εθνοσυνέλευσις ἐκλέγει τὸν Καποδίστριαν Κυβερνήτην.
22.3.1832 'Απεβίωσεν ὁ Γκαῖτε.
18.3.1844 'Εψηφίσθη τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844.
20.3.1856 'Εγεννήθη ὁ οἰκονομολόγος Φρ. Τέϋλορ.
19.3.1858 'Υπογράφεται Β. Δ. περὶ σχεδίου τῆς ἐκ τῶν σεισμῶν καταστραφείσης Κορίνθου.
26.3.1858 Συνεστήθη εἰς Πάτρας 'Εταιρία Οἰνοποιίας.
4.3.1861 Κατάργησις τῆς δουλείας εἰς τὴν Ρωσίαν ἐπὶ 'Αλεξάνδρου Β'.
17.3.1864 'Η 'Αγγλία ἀποσύρεται ἀπὸ τὰ 'Επτάνησα.
12.3.1873 Ἵδρυσις τῆς 'Εταιρίας «Τὰ Μεταλλουργεῖα Λαυρίου».
7.3.1876 'Εχορηγήθη τὸ α' δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας τοῦ τηλεφώνου εἰς τὸν Γκράχαμ Μπέλλ.
14.3.1879 'Εγεννήθη ὁ 'Αϊνστάϊν, ὁ ἱδρυτὴς τῆς θεωρίας τῆς σχετικότητος.
5.3.1882 'Ο Χ. Τρικούπης γίνεται τὸ τρίτον πρωθυπουργὸς καὶ ἀρχίζει τὸ ἔργον του πρὸς ἀνάπλασιν τῆς χώρας.
14.3.1883 'Απέθανεν ὁ Μάρξ.
28.3.1884 'Εγεννήθη ὁ 'Εθνικός μας ποιητὴς Ἄγγ. Σικελιανός.
30.3.1896 'Απέθανεν ὁ Χ. Τρικούπης.
6.3.1904 Ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου τμήματος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πειραιῶς–Δεμερλῆ–Συνόρων.
23.3.1905 'Η Συνέλευσις τοῦ Θερίσσου ἐκήρυξε τὴν ἕνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς 'Ελλάδος.
5.3.1913 Δολοφονία βασιλέως τοῦ Γεωργίου τοῦ Α' εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.
12.3.1917 'Εκρήγνυται ἡ Ρωσικὴ 'Επανάστασις εἰς τὴν Πετρούπολιν.
24.3.1924 'Ανακήρυξις τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν 'Ελλάδα.
27.3.1924 'Απεβίωσεν ὁ Ραῖντγκεν, ὁ ἐφευρέτης τῶν περιφήμων ἀκτίνων.
25.3.1926 Ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν.
23.3.1929 'Ιδρύθη ὁ 'Οργανισμὸς 'Ελληνικοῦ Τουρισμοῦ.
14.3.1936 'Απεβίωσεν ὁ Μ. Γκόρκυ, διάσημος Ρῶσος συγγραφεύς.
18.3.1936 'Απέθανεν ὁ 'Ελ. Βενιζέλος.
7.3.1948 Ἕνωσις τῆς Δωδεκανήσου μετὰ τῆς 'Ελλάδος.

Ὁ βοριᾶς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει

Ἦταν νύχτα· εἰς τὴν στέγη ἐβογγοῦσε
ὁ βοριὰς καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.
Τί μεγάλο κακὸ νὰ ἐμηνοῦσε
ὁ βοριὰς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει;

Μὲς στὸ σπίτι μιὰ χαροκαμένη,
μιὰ μητέρα ἀπὸ πόνους γεμάτη,
στοῦ παιδιοῦ της τὴ κούνια σκυμμένη
δέκα νύχτες δὲν ἔκλειγε μάτι.

Εἶχε τρία παιδιὰ πεθαμένα,
ἀγγελούδια λευκὰ σὰν τὸν κρίνο,
κ' ἕνα μόνον τῆς ἔμεινεν, ἕνα,
καὶ στὸν τάφο κοντὰ ἦτον κ' ἐκεῖνο.

Τὸ παιδί της μὲ κλάμα ἐβογγοῦσε
ὡς νὰ ἐζήταε τὸ δόλιο βοήθεια,
κ' ἡ μητέρα σιμά του ἐθρηνοῦσε
μὲ λαχτάρα χτυπῶντας τὰ στήθεια.

Τὰ γογγύσματα ἐκεῖνα κ' οἱ θρῆνοι
ἐπληγῶναν βαθειὰ τὴν ψυχή μου.
Σύντροφός μου ἡ ταλαίπωρη ἐκείνη,
ἄχ, καὶ τὸ ἄρρωστο ἦτον παιδί μου.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴ στέγη ἐβογγοῦσε
ὁ βοριὰς καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.
Ἄχ, μεγάλο κακὸ μοῦ ἐμηνοῦσε
ὁ βοριὰς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Τὸν γιατρὸ καθὼς εἶδε, ἐσηκώθη
σὰν τρελλή. Ὅλοι γύρω ἐσωπαίναν·
φλογεροὶ τῆς ψυχῆς της οἱ πόθοι
μὲ τὰ λόγια ἀπ' τὸ στόμα της βγαίναν.

«Ὦ, κακὸ ποὺ μὲ βρῆκε μεγάλο!
Τὸ παιδί μου, γιατρέ, τὸ παιδί μου...
Ἕνα τό 'χω, δὲν μ' ἔμεινεν ἄλλο·
σῶσε μού το καὶ πάρ' τὴν ψυχή μου.»

Κι ὁ γιατρὸς μὲ τὰ μάτια σκυμμένα
πολλὴν ὥρα δὲν ἄνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων—ἄχ, λόγια χαμένα—:
«Μὴ φοβᾶσαι, τῆς εἶπεν, ἀκόμα».

Κ' ἐκαμώθη πὼς θέλει νὰ σκύψει
στὸ παιδὶ καὶ νὰ ἰδεῖ τὸ σφυγμό του...
ἕνα δάκρυ προσπάθαε νὰ κρύψει
ποὺ κατέβ' εἰς τ' ὠχρὸ πρόσωπό του.

Στοῦ σπιτιοῦ μας τὴ στέγη ἐβογγοῦσε
ὁ βοριὰς καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.
Ἄχ μεγάλο κακὸ μᾶς μηνοῦσε
ὁ βοριὰς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ

Τὸ Μάρτη γίνεται ἡ τελικὴ σύγκρουση τοῦ Χειμώνα μὲ τὸ Καλοκαίρι, καὶ κρατάει ὁλόκληρο μήνα. Ἀποτέλεσμα, πότε νὰ ὑπερέχη γιὰ λίγο ἡ μιὰ κατάσταση καὶ πότε ἡ ἄλλη.

Τὸ ἄστατο τῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἔχει γίνει θέμα παροιμιῶν, μετεωρολογικῶν γνωμικῶν, ἀκόμη καὶ εἰδικῶν παραδόσεων. Μάλιστα, κανένας ἄλλος μήνας δὲν ἔχει συγκεντρώσει γύρω του τόσες παραδόσεις, ὅσες ὁ Μάρτης.

Ἀπὸ τὶς παραδόσεις, κυριώτερες εἶναι οἱ ἑξῆς : ὁ Μάρτης ἤπιε κρυφὰ τὸ κρασὶ ὅλων τῶν ἄλλων μηνῶν, καὶ τὸν πηγαίνουνε νὰ τὸν δικάσουν. Ὅταν τοῦ λὲν ὅτι θὰ τὸν ἀθωώσουν καὶ δὲν πειράζει, αὐτὸς γελάει καὶ λιακάδες γίνονται. Μὰ ὅταν τοῦ λὲν ὅτι θὰ καταδικαστῇ, αὐτὸς κλαίει καὶ βροχὲς ἀρχίζουν. Αὐτὸ τὸ πείραγμα γίνεται διαρκῶς, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι διαρκῶς ν' ἀλλάζη ὁ Μάρτης, τώρα βροχή, σὲ λίγο ἥλιος, ἀμέσως ἔπειτα βροχή, καὶ κατόπιν πάλι ξαστεριά.

Σύμφωνα μὲ ἄλλη παράδοση, τοῦτο γίνεται ὄχι γιατὶ ἤπιε τὸ κρασὶ τῶν ἀδερφιῶν του, ἀλλὰ γιατὶ παντρεύτηκε δυὸ γυναῖκες, μιὰ ὅμορφη καὶ μιὰ ἄσχημη. Κάθε φορὰ ποὺ κοιτάζει τὴν πρώτη, γελάει ὁ Μάρτης καὶ ὁ ἥλιος λάμπει. Ὅταν κοιτάζει τὴν ἄλλη, συννεφιάζει καὶ αὐτὸς καὶ ἡ πλάση. Τὰ δάκρυα του γίνονται βροχές, δάκρυα τοῦ ἄτυχου Μάρτη ποὺ στάζουν ἀπὸ τὸ μελαγχολικὸ οὐρανό.

Μιὰ τρίτη παράδοση μιλάει γιὰ μιὰ περήφανη γριὰ τσοπάνισσα. Κοροΐδεψε τὸ Μάρτη πὼς δὲν τὸν φοβᾶται καὶ βγῆκε νωρὶς ψηλὰ στὸ βουνὸ μὲ τὸ κοπάδι της. Ὁ Μάρτης θύμωσε καὶ ἔκανε κρύο βαρὺ καὶ ἔρριξε χιόνια πολλά. Ἡ γριὰ κρύφτηκε κάτω ἀπὸ τὸ καζάνι ποὺ τυροκομοῦσε γιὰ νὰ γλυτώση ἔτσι τὴν παγωνιά. Ὅλα ὅμως πάγωσαν καὶ ἔγιναν πέτρα, κατσίκια, γριά, σκύλος. Σὲ πολλὰ μέρη στὴν Ἑλλάδα διηγοῦνται τὴν ἱστορία καὶ σὲ μερικὰ βουνὰ δείχνουν καὶ βράχια ποὺ τὰ λὲν πὼς ἀπόμειναν ἀπὸ τὸ περιστατικὸ αὐτό. Εἶναι ἡ «Γ ρ ι ὰ τ ο ῦ Μ ά ρ τ η», ποὺ πλήρωσε τὴν ἀλαζονεία μὲ τὴν καταστροφή της. Ἡ ἱστορία της ἔγινε τοπωνύμιο.

Αὐτὸς ὁ Μάρτης, ὁ ἄστατος στὴ γνώμη, ἔχει εἰδικὸ ὄνομα· λέγεται Π ε ν τ ά γ ν ω μ ο ς, γιατὶ πέντε φορὲς τὴν ἡμέρα ἀλλάζει τὸν καιρό. Οἱ γεωργοὶ τὸ ξέρουν αὐτὸ καὶ ἔχουν σχετικὸ τὸ γνωμικό :

Μὴ σὲ γελάση ὁ Μάρτης τὸ πρωὶ καὶ χάσης τὴν ἡμέρα.

Ὅσο γιὰ τὸν «Π ε ν τ ά γ ν ω μ ο», ἀναφέρω μερικὲς παροιμίες :

1) *Ὁ Μάρτης ὁ Πεντάγνωμος, ποὺ 'χει τὶς πέντε γνῶμες.*

2) *Ὁ Μάρτης ὁ Πεντάγνωμος, ὥρα στὸν ἥλιο κι ὥρα στὸν τοῖχο.*

Τοῖχος ἐννοεῖται ἐδῶ ὁ τοῖχος στὸ τζάκι. Γι' αὐτὸ τὸ ἀπότομο καὶ βαρὺ κρύο, ποὺ κολλάει τοὺς χωρικοὺς τῶν ὀρεινῶν χωριῶν στὸν τοῖχο τοῦ τζακιοῦ, ὁ Μάρτης ἔχει πάρει δυὸ εἰδικὰ ἐπίθετα : Ἐπειδὴ ἀναγκάζει τοὺς χωρικοὺς νὰ καῖνε ἀκόμη καὶ τοὺς πασσάλους ἀπὸ τοὺς φράχτες, ὀνομάζεται «Μ ά ρ τ η ς ὁ π α λ ο υ κ ο κ ά φ τ η ς». Καὶ ἐπειδὴ τὸ πολὺ κρύο «γδέρνει» τοὺς ἀνθρώπους, λέγεται ἡ ἔκφραση «Μ ά ρ τ η ς, γ δ ά ρ τ η ς». Στὸν τελευταῖο ὅμως σχηματισμὸ ἔχει παίξει ρόλο ἰδίως ἡ ὁ μ ο η χ ί α, δηλ. ἡ ἑρμηνεία ἑνὸς ὀνόματος μὲ κάτι ὁμόηχο. Ἂν ἀφαιρέσουμε τὸ πρῶτο γράμμα ἀπ' τὸν «Μ ά ρ τ η» καὶ τὰ δυὸ πρῶτα ἀπὸ τὴ λέξη «γ δ ά ρ τ η ς», τὰ ὑπόλοιπα εἶναι τὰ ἴδια. Ἡ ὁμοηχία ἀποζητάει πάντα νὰ στηριχτῇ σ' ἕνα τμῆμα ταυτολογίας.

Κ. Ρ.

1 Κυριακή	Θῆβαι—Λεβάδεια—Δίστομο—Ὁσ. Λουκᾶς—Ἀράχωβα—Δελφοί—Ἰτέα.
2 Δευτέρα	Ἔναρξις πτυχιακῶν ἐξετάσεων.
4 Τετάρτη	Προβολὴ ταινίας Βιομηχανικοῦ περιεχομένου.
6 Παρασκευὴ	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Τράπεζαν Ἐμπορικῆς Πίστεως.
8 Κυριακὴ	Ἐκκλησιασμὸς εἰς Μητρόπολιν. Ἐπίσκεψις Ἁγίου Ἐλευθερίου καὶ Καπνικαρέας.
10 Τρίτη	Ἐπίσκεψις εἰς γραφεῖα Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Διαχειρίσεως Ἐγχωρίων Προϊόντων.
11 Τετάρτη	Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν—Πανεπιστήμιον—Βιβλιοθήκην.
12 Πέμπτη	Συνεδρίασις Συλλόγου Καθηγητῶν.
13 Παρασκευὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ἐργοστάσιον Χαλυβουργίας «Νικολακοπούλου»—Συνεδρίασις Διοικητ. Συμβουλίου Σχολῆς.
15 Κυριακὴ	Περίπατος εἰς Πεδίον Ἄρεως—Μνημεῖον Ἱερολοχιτῶν—Ρίμινι—Προτομαὶ Ἡρώων 21 — Προπόνησις ὁμάδος παρελάσεως.
17 Τρίτη	Μάθημα εἰς τελωνεῖον Ἀεροδρομίου Ἑλληνικοῦ.
18 Τετάρτη	Περίπατος εἰς μονὴν Καισαριανῆς.
20 Παρασκευὴ	Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ἐργοστάσιον «ΕΒΓΑ»—Διάλεξις.
24 Τρίτη	Παρέλασις Σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου — Πανηγυρικὴ ὁμιλία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.
25 Τετάρτη	Ἀργία λόγῳ Ἐθνικῆς Ἑορτῆς.
26 Πέμπτη	Ἐπίσκεψις Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.
27 Παρασκευὴ	Ἐπίσκεψις Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.
28 Σάββατον	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων Πτυχιακῶν Ἐξετάσεων.
29 Κυριακὴ	Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθν. Ἑταιρίας—Λῆξις Πτυχιακῶν Ἐξετάσεων.
31 Τρίτη	Λῆξις προθεσμίας καταβολῆς τρίτης δόσεως Διδάκτρων.

ΓΚΑΝΤΙ Μαχάτμα (1869—1948). Πνευματικὸς καὶ πολιτικὸς ἡγέτης τῶν Ἰνδῶν εἰς τὴν πάλην των κατὰ τῶν κατακτητῶν Ἄγγλων. Ἐμίσει τοὺς πολέμους καὶ τὰ αἵματα καὶ ὡς μέθοδον πάλης μετεχειρίσθη ἀριστοτεχνικῶς τὴν «παθητικὴν ἀντίστασιν».

1

Ἀν. 6.59′ Δ. 6.16′
Σελήνη 22 ἡμερῶν

ΚΥΡΙΑΚΗ

60/305

Τοῦ Ἀσώτου

ΓΚΑΙΤΕ Βόλφγκαγκ (1749—1832). Ὁ διασημότερος τῶν Γερμανῶν συγγραφέων. Ἡ φιλολογικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐπιρροή του ὑπῆρξε μεγίστη εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Μεταξὺ τῶν ἔργων του θαυμάζονται διὰ τὴν πλοκήν, τὸ γλαφυρὸν ὕφος καὶ τὰ ὑψηλὰ διδάγματα ὁ Φάουστ, ὁ Ἕρμαν καὶ ἡ Δωροθέα, ὁ Βέρθερος κλπ. Ἐθεώρει τὴν Ἑλλάδα ὡς μητέρα τοῦ πολιτισμοῦ. Τοῦ ἤρεσαν τὰ ἑλληνικὰ δημοτικὰ ποιήματα καὶ μετέφρασε τινὰ ἐξ αὐτῶν.

Γνῶμαι τοῦ Γκαῖτε

—Ὅ,τι διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία, εἶναι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἡ Ἑλλάς
—Σοφία ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν ἀλήθειαν
—Μιὰ ἄχρηστη ζωὴ εἶναι ἕνας γρήγορος θάνατος.
—Ἡ συμπεριφορὰ εἶναι καθρέπτης ὅπου ὁ καθένας δεικνύει τὴν εἰκόνα του.
—Ὁ δειλὸς ἀπειλεῖ μόνον ὅταν εἶναι ἀσφαλής.
—Ἡ ἀχαριστία εἶναι σημεῖον ἀδυναμίας· δὲν εἶδα ποτὲ εὐφυεῖς ἀνθρώπους νὰ δείξουν ἀχαριστίαν.
—Ἡ ἕξις εἶναι ὁ δεσποτικώτερος αὐθέντης.
—Τίποτε τρομερώτερον ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν.
—Ὅσον μεγαλύτερες εἶναι οἱ γνώσεις τόσον μεγαλυτέρα ἡ ἀνησυχία.
—Ὁ καρπὸς ποὺ προέρχεται ἀπὸ την ἐργασίαν εἶναι ἡ γλυκυτέρα ἀπόλαυσις.
—Ὁ ἐνθουσιασμὸς ξεσηκώνει τὴν ψυχήν.

ΓΚΑΟΥΣ Κάρολος Φρειδερῖκος (1775—1855). Ἀνήγαγε τὸ μαγνητικὸν σύστημα εἰς τὸ μηχανικὸν μετρικὸν σύστημα. Προσδιώρισε τὰς συνιστώσας τοῦ γηίνου μαγνητικοῦ πεδίου.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μιὰ μέρα, ὁ Γάλλος σατιρικὸς ποιητὴς Πιρὸν συνήντησε τὸν Βολταῖρο καὶ τοῦ εἶπε:
—Τίποτε ἄλλο δὲν μπορῶ πιὰ νὰ φιλοδοξήσω στὴ ζωή μου.
—Γιατί; τὸν ἐρώτησε ὁ Βολταῖρος.
—Φαντάσου ὅτι ἔκανα νὰ γελάσουν δυὸ χωροφύλακες.

***

Ὁ Μολιέρος σὲ μιὰ κωμῳδία του γράφει σ' ἕνα δίστιχο μιὰ μεγάλη ἀλήθεια:
Εἶσαι μικρός: ὅ,τι κι' ἂν πῇς, πεντάρα δὲν ἀξίζει.
Μεγάλος εἶσαι: ὅ,τι πῇς, βασίλειο ζυγίζει...

ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ Ἰωάννης (1398—1468). Γερμανός τυπογράφος. Περὶ τὸ 1448 ἐφεῦρε τὴν διὰ κινητῶν μεταλλικῶν ψηφίων τυπογραφίαν, διὸ καὶ ἀπεκλήθη πατὴρ τῆς τυπογραφίας. Τὸ 1454 ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ἔντυπον βιβλίον, τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Θεωρεῖται ὅθεν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Γνῶμαι τοῦ Γουτεμβεργίου

—Ἐὰν βγοῦν πολλὰ καὶ φτηνὰ βιβλία τὸ φῶς τῆς γνώσεως θὰ φθάσῃ ὡς τὰ πιὸ ἀπόμερα καλύβια.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ (465—375 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὰ Ἄβδηρα τῆς Θράκης. Ἦτο νοῦς πολυμερέστατος. Ἐσχολίασε τὸν Ὅμηρον. Ἐδίδασκεν ὅτι ἡ εὐτυχία ἀποκτᾶται μὲ τὸν μετριασμὸν τῶν ἡδονῶν. Ἐπίσης ὅτι τὰ πάντα γίνονται κατὰ μηχανικὴν ἀναγκαιότητα ἐκ τῶν ἀτόμων, δι' ὃ καὶ «πατὴρ τῆς ἀτομικῆς θεωρίας» ἐκλήθη.

Γνῶμαι τοῦ Δημοκρίτου

—Ὅπου ἡ ἀρετὴ δὲν ἐκτιμᾶται, ἐκεῖ ἡ κακία μιλάει ἐλεύθερα.

—Ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μὲν κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον.

—Τὸ σταφύλι ἔχει τρία τσαμπιά: Τὸ πρῶτο τῆς ἡδονῆς, τὸ δεύτερο τῆς μέθης καὶ τὸ τρίτο τῆς βρισιᾶς.

—Δόξα καὶ πλοῦτος χωρὶς σύνεσιν δὲν εἶναι πράγματα ἀσφαλῆ.

—Πλεονεξία τὸ πάντα λέγειν μηδὲν δὲ ἀκούειν ἐθέλειν.

—Ὁ κόσμος εἶναι ἕνα θέατρον καὶ ἡ ζωὴ ἕνα δρᾶμα: ἔρχεσαι, βλέπεις καὶ φεύγεις.

2 — *Ἀν. 6.58' Δ. 6.17'* — *Τελ. Τέταρτον* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *61/304* — *Ἡσυχίου καὶ Εὐθ.*

3 — *Ἀν. 6.56' Δ. 6.18'* — *Σελήνη 24 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *62/303* — *Εὐτροπίου*

4 — *Ἀν. 6.55' Δ. 6.19'* — *Σελήνη 25 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *63/302* — *Γερασίμου ὁσίου*

5 — *Ἀν. 6.54' Δ. 6.20'* — *Σελήνη 26 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *64/301* — *Τσικνοπέμπτη*

6 — *Ἀν. 6.52' Δ. 6.21'* — *Σελήνη 27 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *65/300* — *Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μ.*

7 — *Ἀν. 6.51' Δ. 6.22'* — *Σελήνη 28 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *66/299* — *Ψυχοσάββατον*

8 — *Ἀν. 6.49' Δ. 6.23'* — *Σελήνη 29 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *67/298* — *Τῆς Ἀπόκρεω*

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

διὰ τὴν εἰς Ἀνωτάτας Σχολὰς σπουδάζουσαν Νεολαίαν

Ἡ Προσευχὴ εἶναι μία ἱερὰ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος, συνεχόμενος ἀπὸ κατάθλιψιν εἰς τὴν πορείαν τῆς ζωῆς του, ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς μίαν ταπείνωσιν ψυχῆς ἐκζητεῖ τὸ ἔλεός Του, τὴν ἀρωγήν Του, τὴν συμπαράστασίν Του, ἵνα ἐξέλθῃ νικητὴς τῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα ἀνακόπτουν τὴν πραγματοποίησιν τῶν παλμῶν τῆς ἐλευθερίας του, τῶν εὐγενῶν σκοπῶν του, τῶν μεγάλων ἐλπίδων του, τῶν ὡραίων ἰδανικῶν τῆς ψυχῆς του.

Παρ' ὅλας τὰς κατακτήσεις του ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὰς καταπληκτικὰς προόδους του εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ἄνθρωπος συναισθάνεται βαθέως ὅτι παραμένουν ἄλυτα τὰ προβλήματα τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐλευθερίας, τοῦ Θεοῦ. Μόνον ἡ πίστις εἰς τὰς αἰωνίας ἀξίας, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁλοκληρώνουν τὸ νόημα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν, παραμένει ὡς ἡ καθοδηγοῦσα δύναμις εἰς τὴν ἀληθῆ ἐκπολιτιστικὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας.

Καὶ ὅλαι μὲν αἱ θρησκεῖαι, διαπιστοῦσαι τὴν παρουσίαν τοῦ κακοῦ εἰς τὸν κόσμον ποὺ ἐκδηλοῦται εἰς τὴν ζωὴν ὡς ἀσθένεια, ὡς φθορὰ καὶ θάνατος, ἀναζητοῦν τὴν λύτρωσιν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Θεῶν των, τῶν Ἡμιθέων των, ἀλλὰ μόνον ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἀπεσαφήνισε τί εἶναι τὸ κακὸν καὶ πόθεν ἡ προέλευσίς του καὶ πῶς κατασυνετρίβη ἀπὸ τὴν σταυρωθεῖσαν ἀγάπην τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Μόνον δηλαδὴ ἡ παρέμβασις τοῦ Χριστοῦ, ὡς Θεοῦ καὶ Ἀνθρώπου ἐν ταὐτῷ, ἐβεβαίωσεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν ὑπερνίκησιν τοῦ κακοῦ καὶ διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του διήνοιξε τὸν δρόμον τῆς αἰωνιότητος καὶ ἐνίσχυσε τὰς ἐλπίδας τοῦ πονεμένου ἀνθρώπου, ὅτι οὐχὶ ὁ θάνατος, ἡ ἐκμηδένισις εἰς τὴν ὁποίαν ὁδηγεῖ τὸ κακόν, ἀλλ' ἡ αἰωνιότης, ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης ὡς καθολικῆς ὡραιότητος, ἔχει τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν αἰώνων, εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀνελίξεως τῆς ζωῆς καὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Σύμπαντος. Μόνον ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία εἰς τὰ σχήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸ σχῆμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διακηρύσσει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἀξία εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἐλεύθερος ὁ ἄνθρωπος ἐλευθέρως προσανατολίζεται πρὸς τὸν Χριστόν, εἰς τὴν κλῆσιν τοῦ Ὁποίου ἀπαντᾷ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δημιουργικῶν του δυνάμεων εἰς τὸν τομέα τῆς ἐργασίας του καὶ συγχρόνως εἶναι πρόθυμος νὰ θυσιασθῇ χάριν τῶν ἄλλων. Πορεία ἀναδημιουργίας καὶ μεταμορφώσεως καὶ φωτισμοῦ καὶ θεώσεως τῆς ζωῆς εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ Ἕλλην Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς συμπράττει μὲ τὸν Χριστόν, τὸν Θεὸν τῆς Ἱστορίας του, εἰς τὸ νὰ ἐπικρατῇ ἑκάστοτε ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον ποὺ εἶναι βασιλεία πληρεστέρας Δικαιοσύνης, σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον οἱασδήποτε φυλῆς καὶ θρησκείας, πληρεστέρας ἀλληλεγγύης ἀτόμων

καὶ ἐθνῶν καὶ ἀγάπης πρὸς ὅλους τοὺς λαούς. Ἡ χριστιανικὴ θεωρία τῶν λαῶν τῆς Δύσεως εἶναι πορεία κρίσεως καὶ δικαιώσεως καὶ προσπάθεια ὅπως διὰ τῶν πόνων τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐξιλεωθῇ ἡ Θεία Δικαιοσύνη, ἡ προσβληθεῖσα ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τοῦ τελευταίου, διὰ νὰ καταπέμψῃ καὶ καταπέμπει τὸ ἔλεός της πρὸς σωτηρίαν του. Εἰς τὴν θρησκευτικήν του πορείαν ὁ πιστὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι μειωμένος ὡς ἄνθρωπος. Ἡ ἔννοια τῆς ἀναδημιουργίας, τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ζωῆς, δὲν εἶναι τονισμένη εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τῆς Δύσεως.

Ἡ Ἑλληνικὴ σπουδάζουσα Νεολαία ὀφείλει νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ζωήν της. Δὲν εἶναι αἱ διάφοροι ἐπιστῆμαι καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι ποὺ ἠμποροῦν νὰ δώσουν ἀπάντησιν εἰς τὴν πονεμένην καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἔργον τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ αὐτῆς τῆς Βιολογίας διεξάγεται ἐντὸς τῶν νόμων τῆς ἀναγκαιότητος, οἱ ὁποῖοι εἶναι νόμοι θανάτου καὶ ἐκμηδενίσεως. Ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μας, ποὺ εἶναι ὁ Τριαδικὸς Θεός, τὸ πνευματικὸν βάθος τοῦ κόσμου, Θεὸς εἰς τρία ἐνσυνείδητα πρόσωπα καὶ εἰς μίαν οὐσίαν, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὡς Θεανδρικὸν πρόσωπον ἐντὸς τῆς Ἱστορίας, τὸ λυτρωτικόν Του ἔργον, ὁ Σταυρός Του, ἡ Ἀνάστασίς Του, βεβαιοῦν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνα Θεοῦ, ὡς ἔχον αἰωνίαν ἀξίαν, χαράσσουν γραμμὴν πνευματικὴν εἰς τοὺς λαούς. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ὁποία συνεχίζει διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ λυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἐξαίρει τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὑψίστην ἀξίαν, ἐνεργεῖ ὁμοῦ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀναδημιουργίαν, τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ζωῆς καὶ ὅλης τῆς Κτίσεως καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἀγάπης ὡς καθολικῆς ὡραιότητος εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ σπουδάζουσα Ἑλληνικὴ Νεολαία ὀφείλει νὰ χαράξῃ εἰς τὴν καρδίαν της αὐτὴν τὴν Πίστιν, αὐτὰς τὰς γραμμάς, διὰ νὰ ἀποβῇ φωτισμένη ἡγετικὴ δύναμις εἰς τὸ Ἔθνος. Ἡ Προσευχή, ἡ ἀνάτασις πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων μας, εἶναι μία συνομιλία μετ' αὐτοῦ, ὅταν γίνεται εἴτε κατὰ μόνας εἴτε ἐντὸς τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ὑμνολογεῖται τὸ λυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὅπου τὸ ζῶμεν εἰς μίαν ἱερὰν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν ἡνωμένοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τῶν Ἀποστόλων, τῶν μεγάλων Ἡρώων τῆς Πίστεως, τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν Ἁγίων, καὶ ὅπου φωτιζόμενοι ἀντλοῦμεν θάρρος καὶ δύναμιν διὰ νὰ ἀποβῶμεν νικηταὶ τῆς ζωῆς, δημιουργοὶ εὐεργετικῶν κοινωνικῶν ἔργων, πλήρεις φωτὸς καὶ ἀγάπης. Ἐντεῦθεν προβάλλεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας ὡς ὑπερτάτη ἀξία καὶ λάμπει ἡ ζωὴ τοῦ Ἔθνους μας ὡς ζωὴ ἀληθείας, ὅπως ὁ Κύριος εἶπεν: «Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή» (Ἰω. ιδ', 6), διότι οὔτε ὁ Κομμουνισμὸς ὡς οἰκονομικὸν καὶ πολιτικὸν κατασκεύασμα ἐντὸς τοῦ ὁποίου στραγγαλίζεται ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, οὔτε ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν πολιτικήν της ἔννοιαν, ὅπως τὴν ζοῦν οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως καὶ τὴν μεταβάλλουν εἰς στυγνὴν ἀποικιοκρατίαν, εἶναι ἀλήθειαι ποὺ λυτρώνουν καὶ δημιουργοῦν μορφὰς ἀνωτέρου πολιτισμοῦ. Ἡ Χριστιανικὴ Ἑλλάδα εἰς τὴν ὀρθόδοξον μορφήν της εἶναι τὸ ἐκπολιτιστικὸν φῶς ὅλων τῶν λαῶν τῆς Γῆς.

† Ὁ Σάμου - Ἰκαρίας ***ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ***

ΔΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ (1821—1881). Ρῶσος μυθιστοριογράφος. Συνέγραψε μυθιστορήματα μεγάλου ψυχολογικοῦ βάθους καὶ συγκινητικοῦ πάθους. Ἀριστουργήματά του εἶναι: «Ἔγκλημα καὶ τιμωρία», «οἱ ἀδελφοὶ Καραμαζώφ» κλπ. Ἡ ἐπιρροή του εἰς τὴν διεθνῆ λογοτεχνίαν ὑπῆρξε μεγίστη.

Γνῶμαι τοῦ Δοστογιέφσκι

—Μερικὰ πράγματα δὲν μπορεῖ κανένας νὰ τὰ κρίνη, ἐὰν δὲν τὰ ἔχει δοκιμάσει μόνος του.

—Καὶ μήπως εἶναι ἡ ζωή μας τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα ὄνειρο;

—Δὲν εἶναι τὸ μυαλὸ αὐτὸ ποὺ ἀξίζει, μὰ αὐτὸ ποὺ τὸ κατευθύνει: ὁ χαρακτήρας, ἡ καρδιά, οἱ εὐγενικὲς ἰδιότητες κ' οἱ προοδευτικὲς ἰδέες.

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος (1864—1921). Ἕλλην δικηγόρος καὶ πολιτικός. Παρεσκεύασε τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος καὶ ἀνακαίνισε τὴν Δικαιοσύνην.

Ὁ Ἀναξίμανδρος, ὅπως γράφει ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος, διεκήρυξε τὸ 550 π.Χ. ὅτι ἡ Γῆ εἶναι μετέωρος καὶ ἀπομεμονωμένη εἰς τὸ διάστημα. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μεγάλη ἀνακάλυψις τῆς «Ἀστρονομίας».

Μετὰ ταῦτα ὁ Πυθαγόρας ἐξήγγειλεν ὅτι ἡ Γῆ εἶναι μιὰ σφαῖρα καὶ περιστρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της.

Οἱ χρυσοῖ αἰῶνες τῆς Ἀστρονομίας ἀρχίζουν μὲ τὸν Κέπλερ, τὸν Νεύτωνα, τὸν Κοπέρνικον καὶ τὸν Γαλιλαῖον.

Ὁ Ρῶσος Στροῦβε καὶ ὁ Γερμανὸς Μπέσσελ διεπέρασαν τὰ σύνορα τοῦ πλανητικοῦ συστήματος καὶ βραδύτερον ὁ Χέρσελ ἐξηρεύνησε τὸν Γαλαξίαν.

9
Ἀν. 6.48′ Δ. 6.24′
Νέα Σελήνη
ΔΕΥΤΕΡΑ
68/297
Ἁγ. 40 μαρτύρων

10
Ἀν. 6.46′ Δ. 6.25′
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΤΡΙΤΗ
69/296
Ἀναστ. Πατρικίας

11
Ἀν. 6.45′ Δ. 6.26′
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
70/295
Σωφρονίου, Πιονίου

12
Ἀν. 6.43′ Δ. 6.27′
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
71/294
Θεοφάνους ὁμολογ.

13
Ἀν. 6.42′ Δ. 6.28′
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
72/293
Νικηφόρου Κ)λεως

14
Ἀν. 6.40′ Δ. 6.29′
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
73/292
Ψυχοσάββατον

15
Ἀν. 6.39′ Δ. 6.30′
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
74/291
Τυροφάγου, Ἀγαθ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ (384—322). Ὁ μέγιστος τῶν ρητόρων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἔγινε γνωστὸς διὰ τοὺς ἀγῶνας του κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν προσπάθειάν του νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν συνεχῶς παρακμάζουσαν ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν.

Γνῶμαι τοῦ Δημοσθένους

—Πόλεμος ἔνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς αἱρετώτερος.

—Οἱ νόμοι εἶναι ψυχὴ τῆς Πολιτείας καὶ ὅπως τὸ σῶμα ἅμα χάσει τὴν ψυχὴν πεθαίνει, ἔτσι καὶ ἡ Πολιτεία ἅμα λείψουν οἱ νόμοι διαλύεται.

—Μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίγνονται.

—Μὲ ἀδικίες, ἐπιορκίες καὶ ψευτιὲς δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ κανεὶς σταθερὴ δύναμη.

—Ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος γιὰ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς ἐπικρίσεις εἶναι ἡ διόρθωσις τῶν ἰδικῶν μας σφαλμάτων.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ (341—270). Ἕλλην φιλόσοφος ἐκ Σάμου. Ἱδρυτὴς τῆς Σχολῆς τῶν Ἐπικουρείων. Τὸ σύμπαν ἐξηγεῖ συμφώνως μὲ τὰς περὶ ἀτόμων θεωρίας τοῦ Δημοκρίτου. Ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν μέρος δέχεται τὰς ἡδονιστικὰς ἀντιλήψεις τῶν Κυρηναϊκῶν. Οὕτω ἡ φιλοσοφία του ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῆς ἀτομιστικῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ σύμπαντος καὶ τῆς ὑλιστικῆς μεταφυσικῆς.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

—Μία κυρία, φιλάρεσκη, θέλοντας νὰ προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Βολταίρου καὶ ν' ἀνοίξῃ μαζί του κουβέντα, δὲν βρῆκε τίποτε καλλίτερον νὰ τοῦ πῇ παρὰ τὸ ἑξῆς:

—Μοῦ φαίνεται ὅτι χθὲς σᾶς εἶδα κάπου...

Ὁ Βολταῖρος, ὅμως, ποὺ δὲν εἶχε καμμιὰ διάθεσι κουβέντας μὲ τὴν φιλάρεσκη κυρία, ἀπήντησεν:

—Ἐνδέχεται, κυρία μου, διότι, πράγματι, πότε-πότε, πηγαίνω καὶ...ἐκεῖ!

16
Ἀν. 6.37' Δ. 6.31'
Σελήνη 7 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
75/298
Καθαρὰ Δευτέρα

17
Ἀν. 6.36' Δ. 6.32'
Πρῶτον Τέταρτον
ΤΡΙΤΗ
76/289
Ἀλεξίου

18
Ἀν. 6.34' Δ. 6.33'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
77/288
Κυρίλλου Ἱεροσ.

19
Ἀν. 6.33' Δ. 6.34'
Σελήνη 10 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
78/287
Χρυσάνθου

20
Ἀν. 6.31' Δ. 6.35'
Σελήνη 11 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
79/286
α' Χαιρετισμοί

21
Ἀν. 6.30' Δ. 6.35'
Σελήνη 12 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
80/285
Ἁγ. Θεοδώρ.

22
Ἀν. 6.28' Δ. 6.36'
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
81/284
α' Νηστειῶν

’Ακούω κούφια τὰ τουφέκια,
’Ακούω σφίξιμο σπαθιῶν,
’Ακούω ξύλα, ἀκούω πελέκια
’Ακούω τρίξιμο δοντιῶν.

Ὦ τρακόσιοι ! σηκωθῆτε
Καὶ ξανάλθετε ’ς ἐμᾶς
Τὰ παιδιά σας θέλ’ ἰδῆτε
Πόσο μοιάζουνε μὲ σᾶς.

(Διον. Σολωμοῦ : ’Από τὸν Ὕμνον εἰς τὴν ’Ελευθερίαν)

ΕΝΤΙΣΟΝ Θωμᾶς*(1847—1931). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ θεωρεῖται ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἐφευρετῶν τοῦ κόσμου: ἠλεκτρικὴ λυχνία, ἠλεκτροφωτισμός, φωνόγραφος, κινηματόγραφος καὶ ἄπειραι ἄλλαι, ὅλαι μεγάλαι ἐφευρέσεις τὰς ὁποίας προσέφερεν διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὅρων διαβιώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι διὰ τὴν καταστροφήν του, ὅπως ἔλεγε.

Γνῶμαι τοῦ Ἔντισον

—Τὸ βιβλίο εἶναι τὸ κληροδότημα ποὺ ἕνας μεγαλοφυὴς ἀφήνει στὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ ὁποῖον παραδίδεται ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιά.

—Κάθε ἄνθρωπος ποὺ κρίνει μεροληπτικὰ τὶς ἐργασίες τῶν ἄλλων ταπεινώνεται ὁ ἴδιος.

ΕΓΕΛΟΣ (1770—1831). Μέγας Γερμανὸς φιλόσοφος. Δέχεται ὡς βασικὴν οὐσίαν τοῦ κόσμου τὸ πνεῦμα. Δογματίζει ὅτι ἡ πορεία τῆς σκέψεως εἶναι ἀντιθετική: θέσις—ἀντίθεσις—σύνθεσις. Ἡ σύνθεσις ὅμως δὲν εἶναι ἀπόλυτος ἀλλὰ φαινομενική, διότι νέαι θέσεις καὶ ἀντιθέσεις ὁδηγοῦν εἰς νέας συνθέσεις.

Τὰ δυνατώτερα ἔντομα

Μὲ εἰδικὲς καὶ εὐαίσθητες συσκευές, προορισμένες γιὰ λεπτὲς καὶ ἀκριβεῖς μετρήσεις, μιὰ ἐντομολόγος τοῦ Μισσισιπῆ μελέτησε τοὺς «Σαμψὼν» τοῦ κόσμου τῶν ἐντόμων.

Βρῆκε λοιπὸν ὅτι ἕνας κάνθαρος μπορεῖ νὰ τραβήξῃ βάρος 90 φορὲς μεγαλύτερο ἀπ' τὸ δικό του. Ἂν εἶχε τόση δύναμι ἕνας ἄνθρωπος, θὰ ἔπρεπε νὰ μπορῇ νὰ τραβήξῃ 6 ½ τόννους!

Ἂν τώρα ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ φτάσῃ στὸ πήδημα τὸν ψύλλο —ἀνάλογα βέβαια, μὲ τὶς σωματικὲς διαστάσεις του— θὰ ἔπρεπε νὰ πηδάει μ' εὐκολία πάνω ἀπὸ ἕνα κτίριο ὕψους 100 μέτρων!

Ἀκόμα κι' ἡ μέλισσα μπορεῖ νὰ συγκριθῇ σὲ δύναμι μὲ μιὰ ἀτμομηχανὴ σιδηροδρόμου!

23 — Ἀν. 6.27' Δ. 6.38' — Σελήνη 14 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 82/283 — *Νίκωνος τοῦ ὁσ.*

24 — Ἀν. 6.25' Δ. 6.39' — Πανσέληνος — **ΤΡΙΤΗ** — 83/282 — *Ζαχαρίου*

25 — Ἀν. 6.24' Δ. 6.40' — Σελήνη 16 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 84/281 — *Εὐαγγ. Θεοτόκου*

26 — Ἀν. 6.22' Δ. 6.41' — Σελήνη 17 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 85/280 — *Ἀρχ. Γαβριὴλ*

27 — Ἀν. 6.20' Δ. 6.43' — Σελήνη 18 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 86/279 — *β' Χαιρετισμοὶ*

28 — Ἀν. 6.19' Δ. 6.44' — Σελήνη 19 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 87/278 — *Ἱλαρίωνος ὁσίου*

29 — Ἀν. 6.17' Δ. 6.45' — Σελήνη 20 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 88/277 — *β' Νηστειῶν*

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ (330—270 π.χ.). Κατ' ἄλλους Σικελὸς καὶ κατ' ἄλλους Τύριος. 'Εδίδαξεν εἰς 'Αθήνας καὶ 'Αλεξάνδρειαν Γεωμετρίαν. Ἔγραψεν εἰς 13 βιβλία τὰ «Στοιχεῖα», ἅτινα περιέχουν τὰς κυριωτέρας προτάσεις τῆς Γεωμετρίας καὶ τῆς θεωρίας τῶν ἀριθμῶν καὶ ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τῆς Μαθηματικῆς 'Επιστήμης.

30
'Αν. 6.16' Δ. 6.46'
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
89/276
'Ιωάννου συγγρ.

31
'Αν. 6.14' Δ. 6.47'
Τελευτ. Τέταρτον
ΤΡΙΤΗ
90/275
'Υπατίου Γαγγρῶν

Γνῶμαι τοῦ Εὐκλείδου

—Αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τὰ καλύτερα μαθαίνουν, ποὺ μιμοῦνται τὰ καλύτερα.

—Δὲν ὑπάρχει διὰ τοὺς βασιλεῖς ἰδιαιτέρα μέθοδος πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Γεωμετρίας. Ἄλλα πράγματα κυριεύονται διὰ τῆς ἰσχύος ἢ ἀγοράζονται διὰ τῶν χρημάτων, ἀλλ' ἡ γνῶσις ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς μελέτης καὶ ἡ μελέτη πραγματοποιεῖται ἐν τῇ μονώσει.

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΗΣ (275—195 π. Χ.). 'Ο πλέον πολυμαθὴς ἐκ τῶν 'Αλεξανδρινῶν λογίων. Προέστη τῆς 'Αλεξανδρινῆς βιβλιοθήκης καὶ διεκρίθη ὡς γραμματικός, ποιητής, μαθηματικὸς καὶ γεωγράφος. Θεωρεῖται ὡς θεμελιωτὴς τῆς τριγωνομετρίας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς Γεωγραφίας. Ἦτο πολυγραφώτατος. 'Εκ τῶν ἔργων του οὐδὲν διεσώθη πλὴν ἀποσπασμάτων τινῶν. Ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τήν: Φιλοσοφίαν, τὴν ποίησιν, τὴν γραμματικὴν καὶ γραμματολογίαν, τὰ μαθηματικά, τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν.

'Εκτιμήσεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης

3000–1100 π. Χ. 1.200.000

'Ο ἀπὸ 57 π.Χ.–300 μ.Χ. πληθυσμὸς ὑπολογίζεται ὅτι ἀνήρχετο εἰς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀπὸ τὸν σημερινόν.

μ. Χ.		
1204–1669	('Ενετικὴ ἐποχὴ	900.000
1821		260.000
1836	Μετανάστευσις καὶ 'Ελλην. 'Επανάστασις	130.000
1865	Κατὰ τὸν Speat	210.000
1881	'Απογραφὴ τοῦ 1881	279.165
1900	'Απογραφὴ τοῦ 1900 ('Ιούνιος)	301.273
1913	Στοιχεῖα Β. Γ. Βαλαώρα	336.151
1920	» » »	346.584
1928	'Ελληνικὴ ἀπογραφὴ 1929	386.427
1935	» ἐκτίμησις	422.570
1940	» ἀπογραφὴ 1940	438.239
1951		462.124

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω—*
Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις]

Ὑπόλ. 31/12/58 Δρ.	*Ἔξοδα Ἰαν/ρίου Δρ.* ....
Ἔσοδα Ἰαν/ρίου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Δ' μὴν — Ἡμέραι 30 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 13. Πανσέληνος τὴν 23ην.

«Ἔστησ' ὁ ἔρωτας χορὸ μὲ τὸν ξανθὸ Ἀπρίλη, κ' ἡ φύσις ηὗρε τὴν καλήν καὶ τὴ γλυκειά της ὥρα».

Ο Ἀπρίλιος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Μουνυχιών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ἁγιώργης, Λαμπριάτης.

Γ. Μπουζιάνη: Γυναίκα μὲ ἄνθος.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

2.4. 804 'Απεβίωσεν ὁ Καρλομάγνος.
8.4.1300 'Ο Δάντης ἀρχίζει νὰ γράφη τὴν «Θείαν Κωμωδίαν».
15.4.1452 'Εγεννήθη ὁ μέγας καλλιτέχνης Λεονάρδος ντὰ Βίντσι.
9.4.1533 'Επέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Γάλλου συγγραφέως Ραμπελαί.
26.4.1564 'Εγεννήθη ὁ μέγας "Αγγλος δραματικὸς ποιητὴς Σαίξπηρ.
7.4.1614 'Απέθανεν ὁ Θεοτοκόπουλος.
23.4.1616 'Απέθανεν ὁ μέγας 'Ισπανὸς συγγραφεὺς Μ. Θερβάντες.
2.4.1657 'Απεβίωσεν ὁ ἰατρὸς Χάρβεϋ, ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος.
27.4.1748 'Εγεννήθη ὁ 'Αδ. Κοραῆς.
19.4.1772 'Εγεννήθη ὁ μέγας "Αγγλος οἰκονομολόγος Ρικάρντο.
8.4.1798 'Εγεννήθη ὁ Σολωμός.
22.4.1804 'Απεβίωσεν ὁ 'Εμ. Κάντ, ἱδρυτὴς τῆς κριτικῆς φιλοσοφίας.
15.4.1819 Οἱ "Αγγλοι ἀντὶ χρημάτων παρέδωσαν τὴν Πάργαν εἰς τὸν 'Αλῆν.
10.4.1821 'Απαγχονισμὸς τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'.
22.4.1821 'Η μαχη τῆς 'Αλαμάνας.
24.4.1821 'Ο ἀνασκολοπισμὸς εἰς Λαμίαν τοῦ ἥρωος τῆς 'Αλαμάνας 'Αθ. Διάκου.
19.4.1824 'Απεβίωσεν εἰς Μεσολόγγι ὁ φιλέλλην ποιητὴς Βύρων.
15.4.1825 'Αρχίζει ἡ δευτέρα πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου. 20.000 Τοῦρκοι τοῦ Κιουταχῆ τὸ περιζώνουν.
4.4.1826 Τὸ πρωτόκολλον τῆς Πετρουπόλεως ἀναγνωρίζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐπαναστατημένων 'Ελλήνων.
10.4.1826 'Η "Εξοδος τοῦ Μεσολογγίου.
2.4.1827 'Ο Καποδίστριας ἐκλέγεται Κυβερνήτης τῆς 'Ελλάδος.
23.4.1827 Φονεύεται ὁ Καραϊσκάκης.
3.4.1833 'Εθεσπίσθη ἡ διαίρεσις τοῦ κράτους εἰς 10 νομοὺς καὶ 42 ἐπαρχίας.
6.4.1833 'Απέθανεν ὁ Κοραῆς.
29.4.1933 'Απέθανεν ὁ Καβάφης.
29.4.1833 'Η 'Ακρόπολις παρεδόθη εἰς τοὺς "Ελληνας.
16.4.1834 'Η δίκη τοῦ Κολοκοτρώνη.
22.4.1837 'Υπογράφεται τὸ Β. Δ. τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν.
23.4.1859 'Εγεννήθη ὁ διάσημος Γερμανὸς φυσικὸς Πλάνκ.
2.4.1872 'Απεβίωσεν ὁ Σ. Μόρς, ἐφευρέτης τοῦ τηλεγράφου.
27.4.1875 "Εγινε διὰ πρώτην φορὰν πρωθυπουργὸς ὁ Χ. Τρικούπης.
16.4.1895 'Ο Χ. Τρικούπης ἔχασεν εἰς τὰς γενομένας ἐκλογάς.
5.4.1897 'Η Τουρκία κηρύττει τὸν πόλεμον κατὰ τῆς 'Ελλάδος.
8.4.1897 'Αρχίζει ὁ πόλεμος τοῦ 97.
14.4.1912 'Εβυθίσθη ὁ Τιτανικός.
9.4.1924 'Απεβίωσεν ὁ Λένιν.
6.4.1940 'Η γερμανικὴ εἰσβολὴ εἰς τὴν 'Ελλάδα.
27.4.1941 Οἱ Γερμανοὶ καταλαμβάνουν τὰς 'Αθήνας.
21.4.1946 'Απέθανεν ὁ μέγας "Αγγλος οἰκονομολόγος Κέϋνες
1.4.1947 'Απεβίωσεν ὁ βασιλεὺς τῶν 'Ελλήνων Γεώργιος ὁ Β'.

Τὸ ὀρφανὸ

Εἰς τὸν προθάλαμόν σας περίλυπον ἐμβαίνω
μὲ μάτι δακρυσμένο, μὲ πρόσωπο ὠχρό,
γιατὶ νὰ σᾶς χαρίσω δὲν ἔχω τὸ καημένο
οὐδ' ἕνα λουλουδάκι μυρσίνης δροσερό.

Μόνο νὰ ζῶ ἡ Μοίρα μοῦ ἔγραψε, καὶ μόνο
εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμο θλιμένο περπατῶ·
πλὴν σήμερα ἐμπρός σας τὰ χέρια μου σταυρώνω
καὶ ψάλλω τὸ ψωμάκι, ἀλλὰ δὲν τὸ ζητῶ...

Τῆς μοίρας ἀποπαίδι, σὰν φθινοπώρου φύλλο
τὸ ἄσκοπό μου βῆμα ἐδῶ κ' ἐκεῖ πλανῶ·
κανεὶς δὲν μ' ἀγαπάει, κανεὶς δὲν μ' ἔχει φίλο,
γιατὶ δὲν ἔχω μάνα καὶ εἶμαι ὀρφανό !

Δὲν ἔχω μάνα ! Μέσα σ' αὐτὰ τὰ τρία λόγια
ἐρήμωσις καὶ πεῖνα καὶ κρύο κατοικεῖ·
μοῦ ψάλλουν καὶ τὰ τρία φρικώδη μοιρολόγια,
εἰς μίαν τονισμένα φρικώδη μουσική.

Ἄλλα παιδιὰ σὰν βλέπω, ἐκεῖ ποὺ διακονεύω,
νὰ λάμπουν στὸ μετάξι χαρούμενα, εὐτυχῆ,
ἀπ' ὅλα τὰ καλά τους τὴν μάνα τους ζηλεύω·
ἄχ ! πῶς θὰ σ' ἀγαποῦσα, μανούλα μου φτωχή !

Δὲν πρόφθασ' ἡ καημένη φιλὶ νὰ μοῦ χαρίσει,
οὔτε νὰ μὲ χαϊδεύσει οὔτε νὰ μ' εὐχηθεῖ·
ἀλίμονον εἰς ὅποιον στὸν κόσμο τοῦτον ζήσει
ἀπ' τὴν καλή του μάνα χωρὶς νὰ φιληθεῖ !

Προχθὲς σ' ἕνα λιβάδι παιδιὰ εὐτυχισμένα
ἕνα παιγνίδι ὅλα ἐπαίζανε κοινό.
—Μὲ παίζετε, τοὺς εἶπα· μὲ παίζετε κ' ἐμένα ;
—Δὲν παίζουμε, μοῦ εἶπαν, ἐμεῖς μὲ τ' ὀρφανό...

Ὢ ! εἴθε σὰν λουλούδια στῆς γῆς τὸ περιβόλι
καθένα σας νὰ παίρνει δροσιὰ ἀπ' τὸν οὐρανό·
εἴθε νὰ ἔχουν μάνα στὸν κόσμο τοῦτον ὅλοι,
κ' ἐγὼ νὰ εἶμαι μόνο γιὰ ὅλους ὀρφανό !

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ἡ ἀγράμπελη

Λέγ' ἡ ἀγράμπελη, μυριανθισμένη,
στὸν ἄγριον πλάτανο, ποὺ τὴ θωρεῖ
καὶ μὲ τὸν ἥσκιο του συχνοδιαβαίνει
πάντοτ' ἐπάνω της, βράδυ κι αὐγή:

«—Δένδρο περήφανο, μὲς στὸν ἀγέρα
τὰ φύλλα, οἱ κλῶνοι σου θρασομανοῦν·
βρίσκεις στενόχωρη τώρα τὴ σφαίρα;
Τ' ἄστρα, τὰ σύγνεφα δὲ σὲ χωροῦν;

»Τρέχει στὴ ρίζα σου νεράκι κρύο,
βυζαίνεις ἄκοπα τὴν καταχνιά,
κ' ἐμένα ζήλεψες, σὺ τὸ θηρίο,
γιατὶ μ' ἐπότιζε λίγη δροσιά;

»Τί θέλεις, πλάτανε, τί μοῦ γυρεύεις;
Διῶξε τὸν ἥσκιο σου κ' εἶμαι μικρή.
Τ' ἄνθη μου ἐπάγωσαν, μὴν τὰ παιδεύεις,
ἄστον τὸν ἥλιο μου νὰ τὰ χαρεῖ...»

«—Ξανθή μου ἀγράμπελη, τί μὲ φοβᾶσαι;
Θέλεις νὰ σέρνεσαι πάντα ὀρφανή,
μονάχη σου, ἔρημη τὴ νύχτα νά 'σαι,
νά 'χεις κρεβάτι σου λιθάρια, γῆ;

»Τ' ἄνθη ζευγάρωσε μὲ τὴν ἀνδρειά μου,
γένου βασίλισσα κ' ἐγὼ θρονί,
στυλώσου ἐπάνω μου...στὴν ἀγκαλιά μου
κάθε ἄλλο λούλουδο θὰ σὲ φθονεῖ...»

Τὴν ἐξεγέλασε τ' ἄγριο πλατάνι,
τὴν ἐπερίπλεξε μὲς στὰ κλαριά...
Τί κρίμα, πόδωκες, ξανθὸ βοτάνι,
γιὰ λίγο ψήλωμα τὴν παρθενιά!

Φτωχὴ κι ἀνύπανδρη στὴν ἐρημιά σου
μοῦ 'τανε τ' ἄνθη σου κρυφὴ χαρά·
τώρα θ' ἁρπάζουνε τὴ μυρωδιά σου
τὰ νέφη κι ὁ ἄνεμος πού 'σαι κυρά.

ΑΡ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἀπρίλης εἶναι ὁ μήνας τῆς ὄμορφης ἄνοιξης, τότε ποὺ ὅλα γύρω γελοῦν. Τοῦ ταιριάζει νὰ εἶναι γελαστός, δὲν τοῦ ταιριάζει νὰ εἶναι κατσούφης. Γιὰ τοῦτο εἰρωνικά, γιὰ νὰ πειράξουν ἕναν ποὺ θὰ τύχη νὰ στέκη πρόσκαιρα σκυθρωπός, λένε στὴ Θράκη τὴ φράση: «Κατσούφιασε ὁ Ἀπρίλης!».

Ὁ γελαστὸς μήνας σκορπίζει χάρη καὶ δίνει ἐπίπλαστη ἀκμή, ἀντοχή, ὀμορφιά, ἐμφάνιση. Ἡ ὀμορφοστολισμένη τότε, Ἀπρίλη καιρό, κόρη ποὺ χορεύει στὸ χορὸ τῆς Λαμπρῆς καί, παράλληλα, ἡ φανταχτερὴ φοράδα, χορτασμένη στὰ λιβάδια τοῦ Ἀπριλιοῦ, κρύβουν τὰ ἄλλα μειονεκτήματά τους κάτω ἀπὸ λάμψη ἐπιφανειακή. Δὲν εἶναι λοιπὸν τότε ἡ κατάλληλη στιγμὴ γιὰ ἐκλογὴ συζύγου ἢ γιὰ ἀγορὰ ζώου. Τὸ σχετικὸ γνωμικὸ λάμπει ἀπὸ σαφήνεια: «Νὰ μὴ ζηλέψης τὴ Λαμπρὴ γυναίκα καὶ τὸν Ἀπριλομάη φοράδα!».

Οἱ ξαφνικὲς ἐξ ἄλλου καὶ δυνατὲς ἀνοιξιάτικες φουρτοῦνες στὴ θάλασσα ἔγιναν αἰτία καὶ δημιουργήθηκε στὴ Σύμη τῶν Δωδεκανήσων, νησάκι μὲ ναυτικούς, τὸ ἑξῆς θαλασσινὸ γνωμικό: «Τὸν Ἀπριλομάη χηρεύγουν τῶν καλῶν ἀντρῶν γυναῖκες».

Ἀλλὰ τὸν Ἀπρίλη μιὰ ἄλλη «φουρτούνα» ἀρχίζει στὴ στεριά. Τότε ἀρχίζουν νὰ σώνουνται τὰ τρόφιμα ποὺ μαζεύτηκαν τὸν περασμένο χρόνο. Τὰ κοφίνια τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ εἶχαν μέσα λογῆς καρπούς, ἀνατινάζονται καὶ ἀναποδογυρίζονται, μήπως καὶ βρεθοῦν ἀνάμεσα στὶς πλεχτὲς λυγόβεργες καὶ τὰ καλάμια κρυμμένοι καρποί, στερνὸ καὶ καλόδεχτο καταφύγιο λειχουδιᾶς. Ἡ συνήθεια τούτη ἔπλασε ἕνα παραστατικὸ σύνθετο ἐπίθετο τοῦ Ἀπρίλη. Τὸν εἶπαν τιναχτοκοφινίδη! Ἀλλὰ καὶ ἕνα ἄλλο ἐπίθετο, γρύλλης, γεννημένο ἀπ' ἀφορμὴ τὴν ὁμοηχία καὶ τὴν ὁμοιοκαταληξία μὲ τὸν Ἀπρίλη, στὴν ἴδιαν ἀποβλέπει κατάσταση. Ἰδοὺ τὸ σχετικὸ γνωμικό, γνωστὸ σὲ διάφορα ἑλληνικὰ μέρη: «Ἀπρίλης, γρύλλης, τιναχτοκοφινίδης!».

Μιὰ ἄλλη μορφὴ ὁμοηχίας συμβαίνει σ' ἕνα μετεωρολογικὸ γνωμικὸ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, ποὺ γινόταν μὲ βάση τὸ ὄνομα Ἀπρίλης καὶ τὸ ἐπίθετο ἀπρινάρευτος (α στερητικὸ καὶ πρινάρι). Ἐσήμαινε ὅτι τὸν Ἀπρίλη, ὅσο κι' ἂν θὰ μαλακώση ὁ καιρός, τὰ πουρναρόξυλα χρειάζονται στὸ τζάκι: «Ἀπρίλης, κι' ἂν κατεπράεσεν, ἀπρινάρευτος 'κ' ἐξέβεν» (τὸ 'κ' ἐξέβεν=δὲν ἐβγῆκε).

Ἀπὸ τὰ ἑπόμενα δυὸ γεωργικὰ γνωμικὰ τὸ πρῶτο εἶναι πανελλήνιο καὶ τονίζει τὴν ὠφέλεια τῶν ἐαρινῶν βροχῶν. Τὸ δεύτερο ὅμως ἀναφέρεται στὴν ἀνάγκη ἔγκαιρης γεωργικῆς ἐργασίας στ' ἀμπέλια. Τὸ κλάδεμα πρέπει νὰ γίνη Φεβρουάριο καὶ τὸ σκάψιμο τὸ Μάρτη. Ἀλλοίμονο στ' ἀμπέλια, ἂν οἱ δυὸ αὐτὲς ἐργασίες θὰ γίνουν ἕνα μήνα ἀργότερα. Τὸ ἴδιο γνωμικὸ λέγεται καὶ μεταφορικὰ γιὰ πράματα ποὺ γίνονται παράκαιρα. Ἰδοὺ καὶ τὰ δυὸ γνωμικά:

1. *Ἂν βρέξει ὁ Μάρτης δυὸ νερὰ κι' ὁ Ἀπρίλης ἄλλο ἕνα,*
χαρὰ σ' ἐκεῖνον τὸ γεωργὸ π᾽χει πολλὰ σπαρμένα.
2. *Ἀλλοὶ στὰ Μαρτοκλάδευτα καὶ στ' Ἀπριλοσκαμμένα!*

Κ. ΡΩΜΑΙΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΤΑ ΑΠΡΙΛΙΟΝ 1959

1 Τετάρτη	*Φιλολογικὸ ἀπογευματινό.*
2 Πέμπτη	*Ἐπίσκεψις εἰς τὰς ἐν Πειραιεῖ ἐγκαταστάσεις τῆς Κοινοπραξίας Ἑνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν (Κ.Υ.Δ.Ε.Π).*
3 Παρασκευὴ	*Ἐπίσκεψις εἰς τὰ ἐν Πειραιεῖ ἐργοστάσια τῆς Ἑταιρίας Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων.*
5 Κυριακὴ	*Ἐκδρομὴ εἰς Αἴγιναν – Μονὴν Ἁγίου Νεκταρίου—Ν. Ἀφαίας—Ἁγ. Μαρίναν.*
7 Τρίτη	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς Γραφεῖον καὶ Τυπογραφεῖον Ἐφημερίδος «Ναυτεμπορική».*
8 Τετάρτη	*Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς μελετῶν τῶν ὑποψηφίων ἐπὶ πτυχίῳ (Γ' περίοδος).*
10 Παρασκευὴ	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἐργοστάσιον «Βότρυς».*
12 Κυριακὴ	*Ἐκδρομὴ εἰς Πόρον—Μοναστῆρι—Λεμονοδάσος.*
14 Τρίτη	*Μάθημα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀργανισμοῦ Καπνοῦ.*
15 Τετάρτη	*Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων πτυχιακῶν ἐξετάσεων.*
17 Παρασκευὴ	*Μάθημα εἰς τὴν Ἕνωσιν Ἐλαιοπαραγωγῶν Ἑλλάδος.*
20 Δευτέρα	*Κοινὴ σύσκεψις Δ. Συμβουλίων καὶ Ἐπιτροπῶν Σχολῆς.*
21 Τρίτη	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς τὰς ἐν Πειραιεῖ ἀποθήκας τῶν Σ.Ε.Κ.*
23 Πέμπτη	*Συνεδρίασις Διοικ. Συμβουλίου Σχολῆς—Διάλεξις.*
24 Παρασκευὴ	*Μάθημα εἰς Μεταλλουργικὴν Βιομηχανίαν Πίτσου — Ὁμιλία τοῦ κ. Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς.*
25 Σάββατον	*Διακοπὴ μαθημάτων λόγῳ ἑορτῶν Πάσχα.*
26 Κυριακὴ	*Ἐκδρομὴ εἰς Ὕδραν—Σπέτσας.*

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ (840—407). Ἔξοχος τραγικὸς ποιητὴς γεννηθεὶς εἰς Ἀθήνας. Παρουσιάζει εἰς τὰ δράματά του τοὺς χαρακτῆρας ὁποῖοι εἶναι εἰς τὴν ζωήν. Ἀρέσκεται νὰ φιλοσοφῆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τὰ ἔργα του διακρίνονται διὰ τὴν μουσικότητα καὶ τὸ πάθος κατὰ τὴν δρᾶσιν.

Γνῶμαι τοῦ Εὐριπίδη

—Τὸ ἄνθος τοῦ θυμοῦ εἶναι ἡ μανία.
—Ἡ ἀρετὴ λάμπει ὕστερα κι ἀπὸ τὸ θάνατο.
—Οὐδὲν προσφιλέστερον εἰς τὰ τέκνα ἀπὸ τὴν μητέρα. Ἀγαπᾶτε τὴν μητέρα σας, ὦ τέκνα, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἔρως ἁγνότερος καὶ γλυκύτερος.
—Τὸ ν' ἀποσιωπᾶ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν εἶναι ὡς νὰ θάπτη τὸν χρυσόν.
—Εὐτυχὴς ὅποιος κατενόησε τὴν ἐπιστήμην γιατὶ οὔτε τοὺς πολίτες ὁδηγεῖ εἰς συμφορὰς οὔτε ὁ ἴδιος γίνεται ἄδικος.
—Δὲν ὑπάρχει τίποτε βέβαιο στὴν ἀνθρώπινη ζωή, γιατὶ κανένας δὲν ζῆ ὅπως αὐτὸς θὰ ἤθελε.
—Κανένας τεμπέλης δὲν ἀπόκτησε ποτὲ δόξα.
—Φοβοῦ τὸ γῆρας, οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον.
—Μὲ μύριους κόπους ἐπιτυγχάνονται τὰ καλὰ ὅλα.

ΖΗΝΩΝ ὁ Ἐλεάτης (490—430 π.Χ.). Ἀρνεῖται τὴν κατὰ τὸν Ἡράκλειτον ἐξέλιξιν τοῦ «εἶναι». Περίφημος εἶναι ἡ θεωρία του περὶ τῆς κινήσεως, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς φαινομενικήν. Ὁ Ἀριστοτέλης θεωρεῖ αὐτὸν ὡς ἐφευρέτην τῆς διαλεκτικῆς. Ἐφονεύθη προσπαθῶν νὰ ἀπαλλάξη τὴν πατρίδα του Ἐλέαν ἀπὸ τὸν τύραννον Νέαρχον.

1 — Ἀν. 6.13', Δ. 6.46' — Σελήνη 23 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 91/274 — *Μαρίας ὁσ. Αἰγυπ.*

2 — Ἀν. 6.11', Δ. 6.46' — Σελήνη 24 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 92/273 — *Τίτου ὁσ., Ἀμφιαν.*

3 — Ἀν. 6.10', Δ. 6.47' — Σελήνη 25 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 93/272 — *Γ' Χαιρετισμοί*

4 — Ἀν. 6.08', Δ. 6.48' — Σελήνη 26 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 94/271 — *Γεωργίου ὁσίου*

5 — Ἀν. 6.07', Δ. 6.49' — Σελήνη 27 ἡμερῶν — 95/270 — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *Γ' Νηστειῶν*

Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς Μαρρὰν δὲν ἔκαμε ποτὲ ἐπισκέψεις καὶ συνήθιζε νὰ λέει:
—Ὅσοι μὲ ἐπισκέπτονται μοῦ κάνουν τιμή.
—Ὅσοι δὲν μὲ ἐπισκέπτονται μοῦ κάνουν μεγάλη εὐχαρίστηση.

ΑΘΑΝΑΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΙΜΟΝΙΔΟΥ

[Τὸ καθῆκον τοῦ ἰατροῦ δὲν εἶναι μόνον νὰ θεραπεύῃ τὸν πάσχοντα ἀπὸ μίαν οἱανδήποτε νόσον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνεργῇ ὡς ἕνας ἀφυπνιστὴς συνειδήσεων καὶ προπονητὴς ἀνθρώπων, ὡς ἕνας ἐμψυχωτής, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις εἶναι παραπλεύρως πρὸς τὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, τοῦ ἱερέως, τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ φιλοσόφου, ὑπὸ τὴν ἀληθῆ καὶ ζῶσαν ἔννοιαν τῶν λέξεων].

Τὸν ἰδεώδη αὐτὸν ἰατρὸν μᾶς τὸν παρουσιάζει μία παλαιὰ προσευχή, ἀναγομένη εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν. Αἱ σκέψεις, οἱ πόθοι καὶ τὰ καθήκοντα διὰ τὰ ὁποῖα ὁμιλεῖ οὐδόλως μεταβάλλονται μὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου. Αὐτὴ ἐγράφη ἀπὸ τὸν Μαϊμονίδην, διάσημον ραββῖνον, γεννηθέντα ἐν Κορδούῃ, κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα, προσωπικὸν ἰατρὸν τοῦ Σαλαδίνου. Εἶναι τόσον χριστιανική:

«Ὦ Θεέ, πλήρωσον τὴν καρδίαν μου ἀγάπης διὰ τὴν Τέχνην. Μὴ ἐπιτρέψῃς ὅπως ἡ δίψα τοῦ κέρδους καὶ ἡ ἐπιδίωξις τῆς δόξης μὲ ἐπηρεάσουν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς Τέχνης μου, διότι οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων θὰ ἠδύναντο νὰ μὲ ἐξαπατήσουν καὶ νὰ μὲ ἀπομακρύνουν τοῦ εὐγενοῦς καθήκοντος τοῦ νὰ κάμω τὸ καλὸν εἰς τὰ τέκνα Σου. Συγκράτησον τὴν δύναμιν τῆς καρδίας μου, ἵνα αὐτὴ εὑρίσκεται πάντοτε ἑτοίμη νὰ ἐξυπηρετῇ τὸν πτωχὸν καὶ τὸν πλούσιον, τὸν φίλον καὶ τὸν ἐχθρόν, τὸν καλὸν καὶ τὸν κακόν. Κάμε ὥστε νὰ μὴ βλέπω εἰμὴ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐκεῖνον ποὺ ὑποφέρει, ὥστε τὸ πνεῦμα μου νὰ παραμένῃ διαυγὲς παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ μὴ ἀπομακρύνεται παρ' οἱασδήποτε ξένης σκέψεως, ἵνα ἔχῃ ἐνώπιόν του πᾶν ὅ,τι ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἐδίδαξαν, διότι εἶναι μεγάλαι καὶ ὑπέροχοι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι αἱ ἔχουσαι σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς ὅλων τῶν πλασμάτων Σου. Κάμε ὥστε οἱ ἀσθενεῖς νὰ τρέφουν ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ καὶ πρὸς τὴν Τέχνην μου. Ἐὰν οἱ ἀμαθεῖς μὲ μέμφωνται ἢ μὲ χλευάζουν, κάμε ὥστε ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὴν Τέχνην νὰ μὲ προστατεύῃ ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ὡς χαλύβδινος θώραξ, ἵνα ἐπιμένω εἰς τὸ ἀληθές, μὴ λαμβάνω δὲ ὑπ' ὄψιν μου οὔτε τὸ γόητρον, οὔτε τὴν φήμην, οὔτε τὴν ἡλικίαν τῶν ἐχθρῶν μου. Κάμε, Θεέ μου, ὥστε νὰ εἶμαι ἐπιεικὴς καὶ προίκισέ με μὲ ὑπομονὴν πλησίον τῶν πεισμόνων καὶ ἀγροίκων ἀρρώστων μου. Κάμε ὥστε νὰ εἶμαι μετριόφρων, ἀλλ' ἄπληστος εἰς τὴν ἀγάπην διὰ τὴν ἐπιστήμην μου. Ἀπομάκρυνον ἀπ' ἐμοῦ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶμαι παντοδύναμος. Δός μου τὴν δύναμιν, τὴν θέλησιν καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐρύνω περισσότερον τὰς γνώσεις μου. Δύναμαι νὰ ἀνακαλύψω σήμερον μεταξὺ τῶν γνώσεών μου πράγματα τὰ ὁποῖα οὐδ' ὑποψιαζόμην χθές, διότι ἡ Τέχνη εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εἰσδύει σὺν τῷ χρόνῳ βαθύτερον εἰς αὐτήν».

ΗΡΟΔΟΤΟΣ (484—410 π. Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἁλικαρνασσόν. Πρῶτος μᾶς ἔδωσε σοβαρὸν ἱστορικὸν ἔργον, διὰ τοῦτο καὶ ἀπεκλήθη «πατὴρ τῆς Ἱστορίας». Δὲν ἱστορεῖ ἁπλῶς τὰ γεγονότα, ἀλλὰ τὰ ἑρμηνεύει ἐπὶ τῇ βάσει ἑνιαίας ἀρχῆς, ὡς τοιαύτην δὲ ἔλαβε τὴν πάλην τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ Δυτικοῦ κόσμου.

Γνῶμαι τοῦ Ἡροδότου

—Στὶς μεγάλες ἁμαρτίες οἱ θεοὶ ἐπιβάλλουν καὶ μεγάλες τιμωρίες.

—Ὁ οἰηματίας νομίζει πὼς ὁ θεὸς δὲν ἔκαμε κανέναν ἄλλον μεγαλύτερον ἀπ' αὐτόν.

—Κανένας δὲν εἶναι τόσον ἀνόητος ὥστε νὰ προτιμάει τὸν πόλεμον ἀπὸ τὴν εἰρήνην, γιατὶ στὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης τὰ παιδιὰ θάβουν τοὺς γονεῖς των, ἐνῷ ἀντίθετα στὸν καιρὸ τοῦ πολέμου οἱ γονεῖς θάβουν τὰ παιδιά τους.

ΗΡΩΝ ὁ Ἀλεξανδρεὺς (100—40 π.Χ.). Ἐκ τῶν μεγαλυτέρων μαθηματικῶν, φυσικῶν καὶ μηχανικῶν τῆς ἀρχαιότητος. Συνδυάζων ἄριστα τὴν θεωρίαν μὲ τὴν πρᾶξιν ἐπενόησε πλεῖστα μηχανήματα ὡς καὶ μίαν ὑποτυπώδη ἀτμομηχανήν. Ἔγραψε: «Γεωμετρούμενα», «Κατοπτρική», «Βαροῦλκος» κ.λ.π.

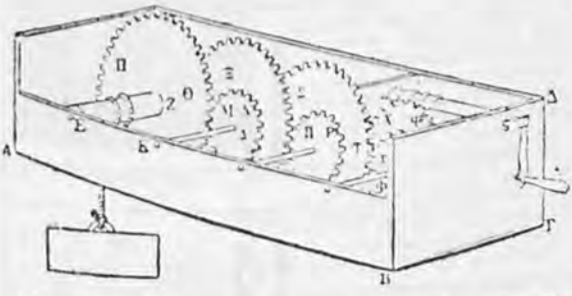

Μηχάνημα διὰ τὴν ἀνύψωσιν μεγάλων βαρῶν (βαροῦλκον) μὲ πολλαπλασιασμὸν τῆς δυνάμεως διὰ συστήματος ἀτέρμονος κοχλίου καὶ ὀδοντωτῶν τροχῶν κατασκευασθὲν ὑπὸ Ἥρωνος.

Γνῶμαι τοῦ Ἥρωνος

—Ἡ τέχνη δὲν ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν γνῶσιν ἑνὸς πράγματος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας του.

—Ἡ ὕβρις εἶναι τῶν χυδαίων τὸ ὅπλον.

6 — Ἀν. 6.05', Δ. 6.50'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
96/269
Εὐτυχίου

7 — Ἀν. 6.04', Δ. 6.51'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
97/268
Γεωργίου Ἐπισκ.

8 — Ἀν. 6.02', Δ. 6.52'
Νέα Σελήνη
ΤΕΤΑΡΤΗ
98/267
Ἡρωδίωνος

9 — Ἀν. 6.01', Δ. 6.53'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
99/266
Εὐψυχίου Μάρτ.

10 — Ἀν. 5.59', Δ. 6.54'
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
100/265
Δ' Χαιρετισμοί

11 — Ἀν. 5.58', Δ. 6.55'
Σελήνη 4 ἡμερ.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
101/264
Ἀντίπα ἐπισκόπου

12 — Ἀν. 5.56', Δ. 6.56'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
102/263
Δ' Νηστειῶν

ΘΑΛΗΣ ὁ Μιλήσιος (624—546). Ὑπῆρξε νοῦς πολυμερής καὶ συνθετικός. Κατεπολέμησε τάς μυθολογικάς ἀντιλήψεις τῶν συγχρόνων του καὶ εἰσηγήθη τὴν ἀποδεικτικὴν μέθοδον, γενόμενος διὰ τοῦτο πατὴρ τῶν ἐπιστημῶν. Ἐπραγματοποίησε πολλάς ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις. Ἦτο εἷς ἐκ τῶν 7 σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Γνῶμαι τοῦ Θαλῆ

—Ἀργὸς μὴ ἴσθι, μηδ' ἂν πλουτῇς.
—Ὁ χρόνος εἶναι τὸ σοφώτερον ὅλων, διότι ὅλα τὰ εὑρίσκει.
—Καιρὸν γνῶθι.
—Τίποτε ἰσχυρότερον τῆς ἀνάγκης, διότι εἰς αὐτὴν ὑποτάσσονται ὅλα.
—Ὅ,τι πρόκειται νὰ πράξῃς μὴν τὸ λές, γιατί ἂν ἀποτύχῃς θὰ σὲ περιγελάσουν.
—Ἡ ἐλπίδα εἶναι τὸ μόνον καλὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους—κ' ἐκεῖνοι ἀκόμη ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε τὴν κατέχουν.
—Πολὺ δύσκολο νὰ γνωρίσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτόν του.
—Ἀσφαλὲς τὸ γενόμενον, ἀσαφὲς τὸ μέλλον.

ΘΩΜΑΣ Ἀκινάτης (1226-1274). Μέγας θεολόγος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων σχολαστικῶν φιλοσόφων. Ἔγραψε φιλοσοφικὸν ὑπόμνημα εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, Ἑρμηνείαν τῶν 4 Εὐαγγελίων κλπ. Ἐδίδαξεν εἰς Παρισίους, Ρώμην, Νεάπολιν κλπ. Διὰ τὸν ἁγνὸν βίον του ἀνεκηρύχθη Ἅγιος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ «Ἀγγελικὸς διδάσκαλος».

Σοφὰ λόγια

—Εἶναι προτιμότερο νὰ χαρίζῃς παρὰ νὰ δανείζῃς ἕνα βιβλίο, γιατί ἔτσι κ' ἔτσι δὲν πρόκειται νὰ τὸ πάρῃς πίσω.
—Ἡ πόρτα τῆς ἐπιτυχίας ἀνοίγει σὲ ὅλους ὅσοι ἔχουν τὸ θάρρος νὰ τὴν σπρώξουν.
—Ὅταν σοῦ ποῦν «Θὰ σκεφθῶ καὶ θὰ σοῦ ἀπαντήσω», εἶναι περιττὸ νὰ περιμένῃς τὴν ἀπάντησι.
—Κι' ὁ πιὸ μικρὸς Ἅγιος θέλει μεγάλο κερί.

13 — Ἀν. 5.55', Δ. 6.57' — Σελήνη 6 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 103/262 — Μαρτίνου Πάπα

14 — Ἀν. 5.54', Δ. 6.58' — Σελήνη 7 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 104/261 — Ἀριστάρχου

15 — Ἀν. 5.52', Δ. 6.58' — Σελήνη 8 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 105/260 — Μέγας Κανὼν

16 — Ἀν. 5.51', Δ. 6 59' — Σελ. Α' τέταρτον — **ΠΕΜΠΤΗ** — 106/259 — Ἀγάπης, Εἰρήνης

17 — Ἀν. 5.50', Δ. 7.00' — Σελήνη 10 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 107/258 — Ἀκάθιστος Ὕμνος

18 — Ἀν. 5.48', Δ. 7.01' — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 108/257 — Ἰωάνν.-Ἀθανασίας

19 — Ἀν. 5.47', Δ. 7.02' — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 109/256 — Ε' Νηστειῶν

ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ Μιχαὴλ (1547—1616). Ἐκ τῶν μεγαλυτέρων συγγραφέων τοῦ κόσμου γεννηθεὶς εἰς Ἱσπανίαν. Ἔγινε διάσημος ἀπὸ τὸ ἔργον του «Δὸν Κιχώτης», ὅπου παρωδεῖ τὰ ἱπποτικὰ ἤθη καὶ τὴν ἠθικὴν γενικῶς κρίσιν τοῦ μεσαίωνος καὶ ὠθεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σκέψιν πρὸς νέα ἰδανικὰ καὶ εὐγενεῖς ἐνθουσιασμούς, ἀναλόγους μὲ τὴν ἐποχὴν ποὺ ἐπιτέλλει τῶν μεγάλων ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων.

Γνῶμαι τοῦ Θερβάντες

—Ὁ καιρὸς ἔχει διαφορετικὸ βηματισμὸ διὰ τοὺς διαφόρους ἀνθρώπους.

—Μιὰ λίτρα θάρρους ἀξίζει ὅσο ἕνας πίθος τύχης.

—Τὴν ἰσότητα τὴν ἐπιδιώκομεν πάντα μὲ τοὺς ἀνωτέρους μας, δὲν τὴν δεχόμεθα ποτὲ μὲ τοὺς κατωτέρους μας.

—Ἡ ἐνεργητικότητα εἶναι ἡ μητέρα τῆς καλῆς τύχης.

ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ Δομήνικος (1541—1614). Ἐγεννήθη εἰς τὸ Φόδελε τῆς Κρήτης, ἀλλὰ νέος ἦλθε καὶ ἔλαβε μαθήματα εἰς τὴν Βενετίαν καὶ τὴν Ρώμην. Ἵδρυσε σχολὴν εἰς τὸ Τολέδον καὶ ἐζωγράφισεν ἐκεῖ πολλοὺς πίνακας θαυμαζομένους διὰ τὴν μεγάλην ἐκφραστικότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου καὶ τὴν διασταύρωσιν τῆς βυζαντινῆς μὲ τὴν τέχνην τῆς Ἀναγεννήσεως.

Πῶς γλύτωσε

Ὁ Βολταῖρος ἔτυχε νὰ βρεθῇ στὸ Λονδῖνο σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὰ πνεύματα ἦταν φοβερὰ ἐξημμένα ἐναντίον τῆς Γαλλίας. Κάποιος τὸν ἀναγνώρισε κι' ἄρχισε νὰ φωνάζῃ στὸν ὄχλο:

—Κρεμᾶστε τον σ' ἕνα φανάρι! Εἶναι Γάλλος.

Μὰ ὁ Βολταῖρος κύτταξε τὸν ὄχλο ἀτάραχος καὶ εἶπε:

—Δὲ μοῦ ἀρκεῖ ἡ τιμωρία ποὺ δὲ γεννήθηκα κ' ἐγὼ Ἄγγλος σὰν καὶ σᾶς;

Ὁ ὄχλος κολακεύτηκε τόσο πολύ, ποὺ ὄχι μόνο τὸν ἄφησε ἐλεύθερο, μὰ ἄρχισε καὶ νὰ τὸν χειροκροτῇ.

20
Ἀν. 5.45', Δ. 7.03'
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
110/255
Θεοδώρου Τριχινᾶ

21
Ἀν. 5.44', Δ. 7.04'
Σελήνη 14 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
111/254
Ἰανουαρίου, Ἀλεξ.

22
Ἀν. 5.43', Δ. 7.05'
Σελήνη 15 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
112/353
Θεοδώρ. Συκεώτου

23
Ἀν. 5.42', Δ. 7.06'
Πανσέληνος
ΠΕΜΠΤΗ
113/252
Γεωργίου Τροπ.

24
Ἀν. 5.40', Δ. 7.07'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
114/251
Ἐλισάβετ, Σάββα

25
Ἀν. 5.39', Δ. 7.07'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
115/250
Τοῦ Λαζάρου

26
Ἀν. 5.38', Δ. 7.08'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
116/249
Τῶν Βαΐων

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ (460—395 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ θεωρεῖται ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἱστορικῶν τοῦ κόσμου. Εἰς τὸ βιβλίον του «Θουκυδίδου ξυγγραφή» ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μὲ πλήρη βάσανον τῶν μαρτυριῶν καὶ τελείαν ἀμεροληψίαν. Τὸ ὕφος του εἶναι σύντομον καὶ πολὺ δυσνόητον, ἰδίως εἰς τὰς δημηγορίας.

Γνῶμαι τοῦ Θουκυδίδου

—Πάτριον ἡμῖν ἐκ πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι.
—Ἡ ἀμάθεια γεννᾷ τὴν θρασύτητα· ἡ γνῶσις τὴν περίσκεψιν.
—Οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται.
—Ὅλοι ἔχομε τὴν τάσιν πρὸς ἁμαρτίαν εἴτε σὰν ἄτομα εἴτε σὰν ὁμάδες.
—Πρῶτον καθῆκον τοῦ ἱστορικοῦ εἶναι ν' ἀναζητῇ τὴν ἀλήθειαν μὲ πείσμονα ὑπομονήν.

ΚΑΜΟΕΝΣ (1524 — 1580). Ὁ μέγιστος τῶν Πορτογάλων ποιητῶν. Ἐποίησε τὸ μέγα ἐθνικὸν ἔπος τῶν Πορτογάλων «οἱ Λουσιάδαι», ὅπου ψάλλονται τὰ κατορθώματα τοῦ θρυλικοῦ ἥρωος Λούσα, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων θαλασσοπόρων τῆς Πορτογαλίας. Ἐπίσης ἔγραψε δράματα καὶ συγκινητικώτατα λυρικὰ ποιήματα.

27 — *Ἀν. 5.36′ Δ. 7.09′* — *Σελήνη 20 ἡμερῶν* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *117/248* — *Μεγάλη Δευτέρα*

28 — *Ἀν. 5.35′ Δ. 7.10′* — *Σελήνη 21 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *118/247* — *Μεγάλη Τρίτη*

29 — *Ἀν. 5.34′ Δ. 7.11′* — *Σελ. Τελ. Τέταρτον* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *119/246* — *Μεγάλη Τετάρτη*

30 — *Ἀν. 5.33′ Δ. 7.12′* — *Σελήνη 23 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *120/245* — *Μεγάλη Πέμπτη*

Τὰ πιὸ παράξενα ἔντυπα τοῦ κόσμου

Τὸν τίτλον τοῦ ἀρχαιοτέρου βιβλίου τοῦ κόσμου δύναται ἀναμφιβόλως νὰ διεκδικήσῃ ἕνας πάπυρος ποὺ ἀνεκαλύφθη προσφάτως, ἐντὸς ἑνὸς τάφου εἰς τὰς Θήβας τῆς Ἄνω Αἰγύπτου. Ὁ πάπυρος αὐτὸς ἔχει χαραχθῆ τὸ ἔτος 3.350 π.Χ. Ἐξ ἄλλου, τὸ μεγαλύτερο βιβλίο τοῦ κόσμου ἔχει, ὅπως ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ, ἐντυπωσιακὲς διαστάσεις : τὸ ὕψος του φθάνει τὸ 1 μέτρο καὶ 99 ἑκατοστά, τὸ δὲ φάρδος του δὲν εἶναι ὀλιγώτερον τῶν 90 ἑκατοστῶν. Πρόκειται δι' ἕνα ἄτλαντα, ὁ ὁποῖος ἐξετυπώθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1823 καὶ 1830. Τὸ ἀντίθετο «ρεκὸρ» τοῦ μικροτέρου βιβλίου τοῦ κόσμου κατέχει ἕνα μικροσκοπικὸ βιβλίο μὲ μιὰ ἐπιφάνεια μόλις 60 χιλιοστῶν, ποὺ ἔχει ἐκτυπωθῆ στὴν Πάδουα τῆς Ἰταλίας καὶ περιλαμβάνει στὶς 208 σελίδες του ἕνα γράμμα ποὺ ἔγραψεν ὁ Γαλιλαῖος τὸ 1615. Τέλος τὸ ἀκριβώτερο βιβλίο πρέπει ἀσφαλῶς νὰ εἶναι ἡ λεγομένη «Βίβλος τοῦ Γουτεμβεργίου», ἕνα ἀπὸ τὰ σπάνια ἀντίτυπα τῆς ὁποίας ἔφθασε νὰ πωληθῇ σὲ πλειστηριασμὸ ἀντὶ τοῦ ὑπερόγκου ποσοῦ τῶν 30.000 δολλαρίων.

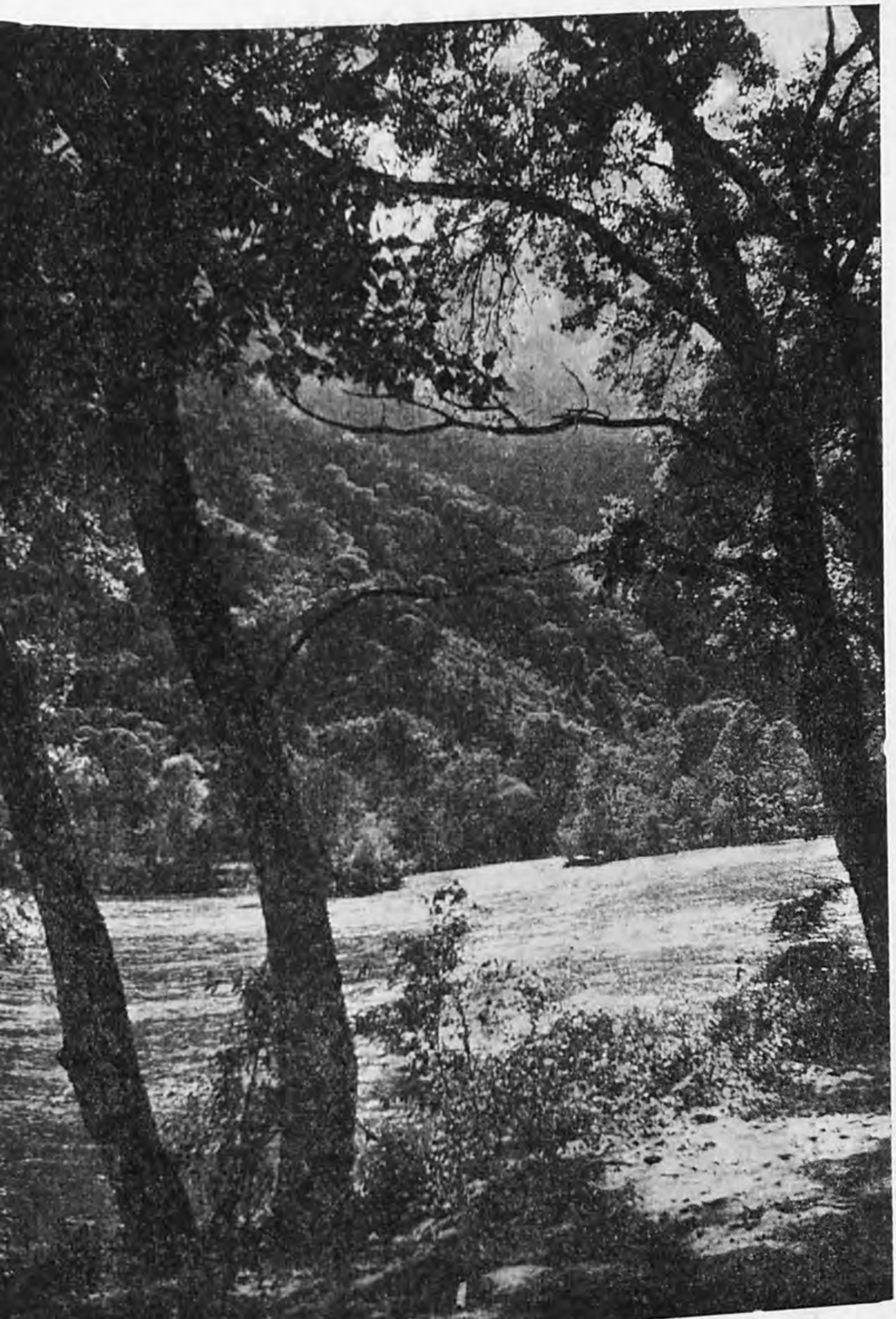

Τὰ στενὰ τοῦ Νέστου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω— Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 31/3/59 Δρ.	*Ἔξοδα Ἀπριλίου Δρ.*
Ἔσοδα Ἀπριλίου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »*
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »*

Γ' μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 13. Πανσέληνος τὴν 22αν

«Τώρα εἶναι Μάης κι' ἄνοιξη,
τώρα εἶναι καλοκαίρι,
Τώρα φουντώνουν τὰ κλαδιὰ
κι' ἀνθίζουν τὰ λουλούδια».
(Δημοτικὸ)

Ὁ Μάϊος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Θαργηλιών». Σήμερον λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Κερασάρης, Λούλουδος, Πενταδείλινος, Πράσινος.

Φρὰνς Χάλς: Εὔθυμος πότης.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΜΑΪΟΥ

21.5.[337 Θάνατος τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.
15.5.1265 Ἐγεννήθη ὁ ποιητής τῆς «Θείας Κωμωδίας» Δάντης Ἀλιγκιέρης.
30.5.1338 Ἡ Ζὰν ντ' Ἄρκ ὑφίσταται μαρτυρικὸν θάνατον ἐπὶ τῆς πυρᾶς.
29.5.1453 Ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων.
20.5.1498 Ὁ Βάσκο ντὲ Γκάμα φθάνει εἰς τὰς Ἰνδίας περιπλεύσας τὴν Ἀφρικήν.
23.5.1498 Ὁ Σαβοναρόλα τίθεται εἰς τὴν πυρὰν (συμβολικὴ λῆξις τοῦ Μεσαίωνος).
20.5.1506 Ἀπέθανεν ὁ Κολόμβος.
29.5.1508 Καταστρεπτικὸς σεισμὸς ἔπληξε τὴν μεγαλόνησον Κρήτην.
2.5.1519 Ἀπέθανεν ὁ Λεονάρδο ντὰ Βίντσι.
12.5.1607 Ἐγκαθίστανται οἱ πρῶτοι Ἄγγλοι ἄποικοι εἰς Βιργινίαν.
22.5.1813 Ἐγεννήθη ὁ Βάγνερ.
5.5.1818 Ἐγεννήθη ὁ Κ. Μάρξ.
7.5.1821 Ἡ μάχη στὴ Γραβιά.
13.5.1821 Ἡ μάχη τοῦ Βαλτετσίου.
19.5.1821 Ἐπαναστατεῖ τὸ Ἅγιον Ὄρος.
26.5.1821 Συνῆλθεν ἡ Γερουσία τῶν Καλτετζῶν εἰς συνεδρίασιν.
18.5.1825 Ὁ Κολοκοτρώνης ἀποφυλακίζεται καὶ διορίζεται ἀπόλυτος δικτάτωρ, ἵνα ἀποκρούσῃ τὸν Ἰμπραήμ.
20.5.1825 Ἡ μάχη τοῦ Μανιακίου.
1.5.1827 Τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος.
5.5.1840 Ἀπεβίωσεν ὁ Ἀνδρ. Μιαούλης.
24.5.1844 Ἔγινεν ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ τηλεγράφου ἀπὸ Οὐάσιγκτων εἰς Βαλτιμόρην.
12.5.1854 Ἀγγλογαλλικὰ ἀγήματα καταλαμβάνουν τὸν Πειραιᾶ.
6.5.1856 Ἐγεννήθη ὁ Φρόϋντ.
15.5.1864 Ἐγεννήθη εἰς Ὀδησσὸν ὁ Ἰωάν. Ψυχάρης.
21.5.1864 Ἡ Ἑπτάνησος ἡνώθη ἐπισήμως μὲ τὴν Ἑλλάδα.
1.5.1889 Ἡ Β' Διεθνὴς καθιέρωσε «τὴν Ἐργατικὴν Πρωτομαγιάν».
5.5.1897 Ἡ ἐπονείδιστος ἧττα τοῦ στρατοῦ μας εἰς τὸν Δομοκόν.
17.5.1899 Συνέρχεται εἰς Χάγην ἡ Διάσκεψις εἰρήνης.
28.5.1910 Ἀπέθανεν ὁ μέγας Γερμανὸς βακτηριολόγος Κώχ.
15.5.1915 Τορπιλλισμὸς τῆς «Λουζιτάνιας».
31.5.1916 Ἡ ναυμαχία τῆς Γιουτλάνδης.
30.5.1918 Αἱ νίκαι τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Σκρᾶ.
2.5.1919 Ἑλληνικὰ στρατεύματα ἀποβιβάζονται εἰς Σμύρνην.
10.5.1926 Ὁ Μπὲρντ ἔφθασε εἰς Β. Πόλον μὲ τὸ ἀεροπλάνον του «Νορβηγία».
31.5.1941 Λήγει ἡ μάχη τῆς Κρήτης καὶ οἱ Γερμανοὶ τὴν καταλαμβάνουν.
8.5.1945 Ὑπογράφεται εἰς Ρέϊμς ἡ παράδοσις τῆς Γερμανίας, ποὺ ἐσήμαινε τὸ τέρμα τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου.

Ἑσπερινὸς

Κατάκορφα τὸ βράδυ - βράδυ στὰ βουνά,
ὅταν ὁ ἥλιος βασιλεύει δοξασμένος,
μὲ φωτοβόλα σύννεφα στεφανωμένος
καὶ πλέει ὁ κόσμος σὲ πελάγη φωτεινά,

τὸ βράδυ - βράδυ στ' οὐρανοῦ τὴν ἀγκαλιά,
σὰν σὲ καθρέφτη ξάστερο ζωγραφισμένα,
στέκουν τὰ δένδρα τοῦ βουνοῦ σκοτεινιασμένα,
ἀκίνητα στὰ ὕψη των, στὴ σιγαλιά.

Μοιάζουν μὲ μαύρους, ρασοφόρους καλογήρους,
ποὺ πέμπουνε τὴν βραδινή των προσευχὴ
ἀπ' τὴν ἁγία, τὴν ὁλόφωτη ψυχή,
ὀρθοὶ στοὺς ἀναρίθμητους τῶν χρόνων γύρους.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Ὁ πραματευτὴς

Ἦρθε ἀπ' τὴν Πόλη νιὸς πραματευτὴς
μὲ διαλεχτὴ πραμάτεια,
μ' ἀσημικὰ καὶ χρυσικὰ
καὶ μὲ γλυκὰ καὶ μαῦρα μάτια.

Κ' οἱ νιὲς ποθοπλαντάζουν τοῦ χωριοῦ
στὶς πόρτες καὶ στὰ παραθύρια,
κ' οἱ παντρεμένες ξενυχτᾶν
γιὰ τὰ σμιχτὰ γραφτά του ρούδια.

Τρίζωστη ζώνη ὁλόχρυση φορεῖ
σὲ δαχτυλίδι μέση,
καὶ πιὰ ἡ ὡραία χήρα δὲ βαστᾶ :
—Πραματευτή, πολὺ μ' ἀρέσει
ἡ ζώνη ποὺ φορεῖς κι ὅ,τι νὰ πεῖς
σοῦ τάζω κι ἄλλα τόσα...

—Δὲν τὴν πουλῶ μὲ οὐδὲ φλουριὰ
μὲ οὐδ' ὅσα κι ἄλλα τόσα γρόσα·
ἔτσι, ὡραία, ὡραία—πῶς νὰ σὲ πῶ,
ρόδο ἢ κρίνο ;—
ἕνα μοῦ κόστισε φιλὶ
κι ὅπου εὕρω δυὸ τὴ δίνω...

8

—Σύρα ταχιὰ στὴν Ὥρια τὴ σπηλιά,
πραματευτὴ μὲ τὰ ὥρια μάτια,
καὶ κεῖ σοῦ φέρνω τὴν τιμὴ
καὶ παίρνω τὴν πραμάτεια.

Τραβάει ταχιὰ στὴν ὥρια τὴ σπηλιὰ
καὶ στοῦ μεσημεριοῦ τὴ στάλα
φτάνει στὴν ὥρια τὴ σπηλιὰ
σὲ μούλα χρυσοκάπουλη καβάλλα.
Δένει τὴ μούλα στὴν ξινομηλιὰ
ποὺ ἠσκιώνει ἐμπρὸς στὸ σπήλιο,
στὰ μάτια του ποὺ τὸν πλανᾶν
βάζει συχνὰ τὸ χέρι ἀντήλιο
καὶ τρώει καὶ τρώει τὴ στράτα τοῦ χωριοῦ,
δὲ φαίνεται κι οὐδὲ γρικιέται
καὶ μπαίνει μέσα στὴ σπηλιὰ
κι ἀποκοιμιέται...

Μέσα στὴ στοιχειωμένη τὴ σπηλιὰ
ποὺ ἀποσταμένος γέρνει,
ὕπνος τὶς φέρνει, ὕπνος τὶς παίρνει :
νεράιδες περδικόστηθες, στητὲς
καὶ μαρμαροτραχῆλες,
ἀνήσκιωτα κορμιά, ἀδειανὰ
διανέματα κι ἀνατριχίλες,
στὶς κουμπωτὲς πλεξοῦδες των φοροῦν
νεραϊδογνέματα καὶ πολυτρίχια
κ' ἔχουνε κρίνους δάχτυλα
κ' ἔχουν ροδόφυλλα γιὰ νύχια
κ' ἔχουνε χρυσομέταξα μαλλιὰ
κ' ἐλιόμαυρες λαμπῆθρες
—τέτοιες μὲ μέλι σύγκερο μεστὲς
οἱ Ὑβλαῖες κερῆθρες—.
Καὶ μιά, ἡ Ἐξωτέρα ἡ Παγανή,
παγάνα τοῦ θανάτου,
χτυπάει τὸ νιὸ πραματευτὴ
καὶ παίρνει τὰ συλλοϊκά του.

Τώρα στὴ χώρα ὁ νιὸς πραματευτὴς
κλαίει καὶ λέει πάλι ἐκεῖνο :
—Ἕνα μοῦ κόστισε φιλὶ
κι ὅπου εὕρω δυὸ τὴ δίνω
τὴ ζώνη πόπλεξε ἡ καλή · ὢ ἕνα φιλί,
ἡ ἀρρεβωνιαστικιά μου,
μὲ πλάνεσε μιὰ ξωτικιὰ στὴν ξενιτειὰ
καὶ πῆρε τὰ συλλοϊκά μου.

Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Μ Α Ι Ο Σ

Ὁ Μάϊος διατηρεῖ τὸ παλαιό του ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὲς ἀρχαῖες δοξασίες ποὺ εἶχε. Γι' αὐτό, καὶ στὴν ἀρχαιότητα καὶ τώρα, εἶναι μήνας ἀφιερωμένος στὴ λατρεία τῶν νεκρῶν, συνεκδοχικὰ μήνας γρουσούζης, πλαισιωμένος μὲ διάφορα ταμποῦ, σπουδαιότερο ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ ἀπαγόρευση νὰ γίνωνται τότε γάμοι. Στὴν ἴδια αἰτία ὀφείλεται ἡ δοξασία ὅτι ὁ Μάης ἔχει κάποια «κακὴ ὥρα», καὶ ἀπὸ ἐδῶ προέρχεται ἡ κατάρα: «Ἡ ὥρα τοῦ Μάη νὰ σ' εὕρη!» Γιὰ παρόμοια αἰτία ὁ ἴδιος μήνας στὸν Πόντο λεγόταν ὁ Καλομηνάς, γιὰ λόγους εὐφημιστικούς, γιὰ νὰ τὸν καλοπιάσουν. Τὴν κατάσταση αὐτὴ χειροτερεύει καὶ ἡ συμπτωματικὴ ὁμοηχία στὶς λέξεις Μάης καὶ Πρωτομαγιὰ μὲ τὶς λέξεις μάγια καὶ μάγισσες, καὶ μὲ τὴ συνήθεια νὰ γίνωνται λογῆς μάγια τὴ νύχτα τῆς Πρωτομαγιᾶς.

Ὑπάρχει ὄχι μόνο ὁ καταπράσινος καὶ ὁλοάνθιστος Μάης, ἀλλὰ καὶ ἕνας κόκκινος στὴ δημώδη φράση: «Τὸν κόκκινο Μάη», ποὺ σημαίνει τὸ «οὐδέποτε». Λέγεται γιὰ ὑποσχέσεις, ποὺ δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθοῦν. Παρόμοιο νόημα ἐκφράζει καὶ μιὰ ἄλλη νεοελληνικὴ παροιμία, ἡ ἑξῆς: «Ζῆσε, μαῦρε μου, νὰ φᾶς τὸ Μάη τριφύλλι!» Τὸ ἄλογο πέθαινε μεσοχείμωνα ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ τοῦ ἔλεγαν τί θὰ φάη τὴν ἄνοιξη! Τὸ νόημα τῆς παροιμίας εἶναι γιὰ μακρυνές, ἄρα περιττὲς ὑποσχέσεις, ὅταν ἀνάγκες ἐπείγουσες μαστίζουν τὸ ἄμεσο παρόν.

Οἱ γεωργικὲς παροιμίες, ὅπως καὶ σὲ κάθε ἄλλο μήνα, δὲν λείπουν καὶ ἀπ' ἐδῶ. Ἀπὸ τὶς δυὸ ἑπόμενες, ἡ πρώτη δείχνει ὅτι ἡ ἀνομβρία τὸ Μάη φέρνει πολὺ μοῦστο, ἐνῶ ἡ δεύτερη τονίζει τὴ βλάβη ποὺ προκαλεῖ ἡ βροχή:

Μάης ἄβρεχος, μοῦστος ἄμετρος.
Στὸν καταραμένο τόπο τὸ Μάη μήνα βρέχει.

Ἀπὸ τὸ ποιμενικὸ ἔθιμο, ἡ κουρὰ τῶν κοπαδιῶν νὰ γίνεται κάθε Μάη, γεννήθηκε μιὰ παροιμία γιὰ νὰ δείχνη ὅτι ἔχει κάποιος συνηθίσει στὶς ἀπανωτὲς κακοτυχίες:

Μαθημένο 'ναι τ' ἀρνὶ νὰ κουρεύεται τὸ Μάη.

Οἱ μεγάλες μέρες τοῦ Μάη εἶναι ἀτέλειωτες γιὰ ὅποιον μπαίνει ἐργάτης. Στὰ χωριὰ δὲν ὑπάρχει ὀκτάωρο, καὶ τὸ σκάψιμο στὰ χωράφια ἀρχίζει πρωὶ καὶ τελειώνει μὲ τὸ σούρουπο:

Ποὺ 'χει κατάρα γονικὴ
τὸ Μάη μπαίν' ἐργάτης,
κι' ὅπου 'χει πατρογονικὴ
νὰ μπαίνη τὸν Πρωτόλη (='Ιούνιο)

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἀντίθετη στὴν κατάρα νὰ γίνη κανεὶς ἐργάτης τὸ Μάη, εἶναι ἡ εὐχὴ νὰ εἶναι τότε μπιστικός, τσοπάνης ξέγνοιαστος, ποὺ θὰ βόσκη τὸ κοπάδι του θὰ παίζη τὴ φλογέρα πάνω στ' ὀρθολίθι, ὅταν τὸ κοπάδι του θὰ βόσκη στὴν ἀνθισμένη πλαγιά:

Νά 'μουν τὸ Μάη μπιστικός, τὸν Αὔγουστο δραγάτης!

Τὶς ἴδιες μεγάλες μέρες τοῦ Μάη ἔχει ὑπ' ὄψη του καὶ ὁ λαϊκὸς τραγουδιστής, ὅταν ἀναστενάζει γιὰ τὸ παχουλὸ χέρι τῆς βλάχας:

Τὸ χέρι σου τὸ παχουλὸ μὲ τὸ πλατὺ μανίκι,
νὰν τὸ 'βανα προσκέφαλο δυὸ μέρες καὶ τρεῖς νύχτες,
οἱ μέρες νά 'ναι τοῦ Μαγιοῦ κι' οἱ νύχτες τοῦ Γενάρη.

Κ. ΡΩΜΑΙΟΣ

3—10	*Ἐκδρομὴ εἰς ΡΟΔΟΝ—Κάμειρον—Φιλέρημον—Ἑπτὰ Πηγὰς—Πεταλοῦδες—Προφήτην Ἠλίαν — Καλλιθέαν—Ροδίνι—Ἐνυδρεῖον—Διοικητήριον—Στάδιον.*
11 Δευτέρα	*Ἔναρξις μαθημάτων—Ἀνακοίνωσις προγράμματος πτυχιακῶν ἐξετάσεων—Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς δηλώσεων συμμετοχῆς εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις.*
12 Τρίτη	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ἐργοστάσιον.*
15 Παρασκευὴ	*Ἐπίσκεψις εἰς Νοσοκομεῖον Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.*
20 Τετάρτη	*Συνεδρίασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου Σχολῆς—Διακοπὴ μαθημάτων.*
22 Παρασκευὴ	*Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ Μηχανουργεῖον τῆς Α. Ε. «Τεχνικὰ Σ. Μαλκότση».*
23 Σάββατον	*Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς δηλώσεων συμμετοχῆς εἰς τὰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις.*
25 Δευτέρα	*Συγκέντρωσις γονέων καὶ σπουδαστῶν, ὁμιλία κ. Κοσμήτορος.*
30 Σάββατον	*Καλλιτεχνικὴ βραδυά.*

Τῷ Σταυρῷ προσηλωθεὶς
καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς
τὴν ἀθανασίαν ἐπήγαγες ἀνθρώποις
. . . .

Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου

ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας.

Στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιτίθεται

ὁ τῶν Ἀγγέλων Βασιλεύς.

Ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται

ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις.

Ῥάπισμα κατεδέξατο

ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν Ἀδάμ.

Ἥλοις προσηλώθη

ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας.

Λόγχῃ ἐκεντήθη

ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου.

Προσκυνοῦμέν σου τὰ πάθη Χριστέ,

Δεῖξον ἡμῖν

καὶ τὴν ἔνδοξόν Σου Ἀνάστασιν.

Τὴν Ἀνάστασίν σου Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς,
καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ὁ Κῷος (460—370). Ἐπολέμησε τὸν ἐμπειρισμὸν εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ εἰργάσθη διὰ τὴν μεθοδικὴν τακτοποίησιν τῶν γνωστῶν μέχρι τότε πορισμάτων περὶ προφυλάξεως καὶ θεραπείας τῶν ἀσθενειῶν. Δικαίως ὅθεν ἀπεκλήθη πατὴρ τῆς ἰατρικῆς.

1
Ἀν. 5.32', Δ. 7.13'
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
121/244
Μ. Παρασκευὴ

2
Ἀν. 5.31', Δ. 7.14'
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
122/243
Μ. Σάββατον

3
Ἀν. 5.29', Δ. 7.15'
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
123/242
Τὸ Ἅγιον Πάσχα

Γνῶμαι τοῦ Ἱπποκράτους

—Ἡ μὲν τέχνη μακρά, ὁ δὲ βίος βραχύς.
—Πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσει πολέμιον.
—Εἰς ὅσους ἰατροὺς ὑπάρχει φιλανθρωπία, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἔρως πρὸς τὴν ἐπιστήμην.
—Ἡ ἀργοσχολία κ' ἡ τεμπελιὰ τείνουν πρὸς τὴν κακίαν.

ΚΟΠΕΡΝΙΚΟΣ Νικόλαος (1473—1543). Μέγας Πολωνὸς ἀστρονόμος. Ἀκολουθῶν τὰς θεωρίας τοῦ ἀρχαίου Ἕλληνος ἀστρονόμου Ἱππάρχου ἀπέδειξε τὴν διπλῆν κίνησιν τῶν πλανητῶν περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ τὸν ἥλιον. Οὕτω τὸ ἰσχῦον τότε γεωκεντρικὸν σύστημα τοῦ Πτολεμαίου ἐθεωρήθη πεπλανημένον καὶ ἐπεβλήθη τὸ ἡλιοκεντρικὸν τοῦ Κοπερνίκου.

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΑΝΚΕΡΣ
(Σκάφη 2000 τόννων d. w. καὶ ἄνω)

Σημαῖαι	Τὴν 30 Ἰουνίου 1958 Πλοῖα	Τόν. d. w.	%	Τὴν 31 Δεκεμβρίου 1957 Πλοῖα	Τόν. d.w.	%
Λιβερίας	386	9.711.963	18,47	343	8.406.525	16,96
Μεγ. Βρεταννίας	556	8.353.525	15,89	566	8.363.357	16,88
Ἡν. Πολιτειῶν	493	8,088.677	15,38	487	7.870.198	15,88
Νορβηγίας	455	7.881.765	14,99	429	7.317.929	14,76
Παναμᾶ	182	3.593.109	6,83	180	3.392.539	6,84
Γαλλίας	135	2.454.403	4,67	126	2.190.816	4,42
Ἰταλίας	135	2.180.607	4,14	133	2.053.927	4,14
Ὁλλανδίας	122	1.688.062	3,21	119	1.594.205	3,22
Σουηδίας	93	1.603.004	3,05	89	1.498.084	3,02
Δανίας	58	1.057.950	2,01	54	969.830	1,96
Ρωσίας	82	768.216	1,46	79	739.216	1,49
Γερμανίας	39	590.109	1,22	37	537.577	1,08
Ἀργεντινῆς	48	443.934	0,85	47	441.504	0,89
Ἰσπανίας	40	425.299	0,81	37	382.627	0,77
Καναδᾶ	48	294.194	0,56	47	288.101	0,58
Ἑλλάδος	20	262.596	0,50	20	280.001	0,56

Τὸ σύνολον τοῦ παγκοσμίου στόλου τῶν τάνκερ ἀνήρχετο τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1958 εἰς 3.129 σκάφη, 52.578.450 τ. d. w. ἐνῷ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1957 ὑπελογίζετο εἰς 3.035 σκάφη, 49.582.337 τ. d. w.

8η ΜΑΪΟΥ, ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Σὰν σήμερα στὶς 8 Μαΐου 1828 γεννήθηκε στὴν 'Ελβετία ὁ 'Ερρῖκος Ντυνάν, ὁ ἐμπνευστὴς καὶ ἱδρυτὴς τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἑορτάζεται σήμερα σ' ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ δωδεκάτη κατὰ σειρὰ χρονιὰ ἀπὸ τὴν ἐπίσημη καθιέρωσί της, ἡ «'Ημέρα τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ», ποὺ σκοπὸ ἔχει νὰ γνωρίση στοὺς ἀνθρώπους τὸ ἔργο καὶ τὴ σημασία τοῦ διεθνοῦς αὐτοῦ θεσμοῦ.

'Ο δικαστὴς 'Εμὶλ Σάντστρεμ, πρόεδρος τῆς 'Ενώσεως 'Ερυθρῶν Σταυρῶν, σὲ μήνυμά του γιὰ τὴν σημερινὴ ἑορτή, ἔρριξε τὸ σύνθημα: «Οἰκουμενικότης εἰς τὴν δρᾶσιν». Τὸ σύνθημα αὐτὸ χαρακτηρίζει ἀπόλυτα τὴ σημασία καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ. Πάνω στὸ θεμέλιο ἀκριβῶς τῆς οἰκουμενικότητος στηρίχθηκε ὅλη ἡ δρᾶσις τοῦ θεσμοῦ, ποὺ δὲν γνωρίζει σύνορα, πολιτικὲς καὶ θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις, φυλετικὲς ἢ ταξικὲς διαφορές. Καὶ σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν οἰκουμενικότητα ὀφείλεται, κατὰ κύριο λόγο, ἡ μεγάλη ἀπήχησι ποὺ βρῆκε ἡ ἰδέα τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. 'Ογδόντα 'Εθνικοὶ Σύλλογοι 'Ερυθροῦ Σταυροῦ σὲ ἰσάριθμες χῶρες, μὲ 115 ἑκατομμύρια μέλη, ἐργάζονται μέρα καὶ νύχτα μὲ πίστι καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν πραγμάτωσι τοῦ ἰδανικοῦ τοῦ 'Ερρίκου Ντυνάν, ποὺ εἶναι ἡ παροχὴ βοηθείας καὶ περιθάλψεως σὲ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους καὶ κάτω ἀπὸ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες.

'Ο 'Ερυθρὸς Σταυρὸς εἶναι μιὰ διεθνὴς δημοκρατία ἀλληλεγγύης. Χάρις σ' αὐτὸν συνεργάζονται ἀκόμα καὶ χῶρες ποὺ τὶς χωρίζουν βαθειὲς πολιτικὲς διαφορές. Σὲ κάθε καταστροφή, σὲ κάθε ἐπείγουσα περίπτωσι, ὁ 'Ερυθρὸς Σταυρὸς δίνει τὸ ἀποφασιστικὸ «παρών» του.

Οἱ Ἕλληνες γνώρισαν τὰ τελευταῖα χρόνια τὴ δρᾶσι τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς διεθνοῦς αὐτῆς συνεργασίας, ἰδίως στὶς τραγικὲς στιγμὲς τῶν σεισμῶν τῶν 'Ιονίων νήσων καὶ στὶς ἀλλεπάλληλες θεομηνίες ποὺ μάστισαν ἕνα μεγάλο μέρος τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου, ὅταν ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο ἔφθαναν γενναιόδωρες οἱ προσφορὲς σὲ ρουχισμό, φάρμακα καὶ ἄλλα χρήσιμα εἴδη.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι ἕνα πρόσφατο μήνυμα τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Ο.Η.Ε. κ. Ντάγκ Χάμμερκελντ, ποὺ ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων:

«Αἱ πολυάριθμοι ἐκκλήσεις, αἱ ἀπευθυνθεῖσαι πρὸς τὸν Ε.Σ. κατὰ τὴ διάρκειαν προσφάτων γεγονότων, κατέδειξαν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴ ἀνάγκην ὠργανωμένης βοηθείας, ἡ ὁποία γίνεται αἰσθητὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἀνακουφίσῃ τὸν ἀνθρώπινον πόνον. Αἱ καταστροφαὶ αἱ ὀφειλόμεναι εἰς τοὺς θυμοὺς τῆς φύσεως ἔπληξαν ὅλας σχεδὸν τὰς ἠπείρους, ἀφήνοντας ἴχνη θανάτου καὶ καταστροφῆς. 'Αλλὰ εἰς κάθε περίπτωσιν εἴδομεν ἄνδρας καὶ γυναῖκας μὲ μεγάλη καρδιά, ἀνήκοντας εἰς τὸν Ε.Σ. νὰ ἀνταποκρίνωνται μὲ ταχύτητα καὶ ἀποτελεσματικότητα, ἀδιαφοροῦντες πολλάκις διὰ τὴν ἰδίαν των ἀσφάλειαν, εἰς τὴν ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς αὐτοὺς ἔκκλησιν, μέσῳ τοῦ δικτύου τῶν ἐθνικῶν συλλόγων Ε.Σ., τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εἰς 80 χώρας».

Τὸ σύνθημα τοῦ 'Ερρίκου Ντυνὰν «Ὅλοι ἀδελφοί», δὲν βρῆκε, ἀλήθεια, ἀσυγκίνητους τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι κι αὐτὸ ἕνα παρήγορο σημεῖο γιὰ τὸ μέλλον τοῦ ταραγμένου μας πλανήτη.

Σ. Π.

ΚΑΝΤ Ἐμμανουήλ (1724-1804). Γερμανὸς φιλόσοφος γενόμενος διάσημος ὡς ἱδρυτὴς τῆς κριτικῆς φιλοσοφίας. Κατὰ τὸν Κάντ ἡ ὕλη τῶν γνώσεων πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ a priori παράγοντες (ὅπως ὁ χῶρος, ὁ χρόνος καὶ αἱ κατηγορίαι), ποὺ δίδουν μορφὴν καὶ σχῆμα εἰς τὴν ἄμορφον ὕλην τῆς ἐμπειρίας.

Γνῶμαι τοῦ Κάντ

—Ἡ εἰλικρίνεια εἶναι τὸ βασικώτερον θεμέλιον τῆς εὐσυνειδησίας.

—Ὁ θάνατος ἐξισώνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

—Ἡ ὑπομονὴ καὶ ὁ χρόνος νικοῦν τὰ πάντα.

—Πολλοὶ φιλοῦν τὰ χέρια ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ τὰ ἰδοῦν κομμένα.

ΚΑΒΑΦΗΣ Κων]τῖνος (1868—1933). Ποιητὴς ἰδιότυπος, ὅπως ὁ Κάλβος, γράψας εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Τὸν διακρίνει μεγάλη λιτότης, ποὺ φθάνει τὰ ὅρια τῆς πεζολογίας. Ἡ ποίησίς του εἶναι ἀντικειμενικὴ ἀντλοῦσα τὰς ἐμπνεύσεις ἀπὸ τὴν ἀλεξανδρινὴν καὶ ρωμαϊκὴν ἐποχήν.

Στίχοι τοῦ Καβάφη

Σὰ βγῆς στὸ πηγαιμὸ γιὰ τὴν Ἰθάκη
νὰ εὔχεσαι νἄναι μακρὺς ὁ δρόμος,
γεμᾶτος περιπέτειες, γεμᾶτος γνώσεις
τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν θυμωμένο Ποσειδῶνα μὴ φοβᾶσαι,
τέτοια στὸ δρόμο σου ποτὲ σου δὲ θὰ βρῆς,
ἂν μέν' ἡ σκέψις σου ὑψηλή, ἂν ἐκλεκτὴ
συγκίνησις τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα σου ἀγ-
[γίζει...

***

Τιμὴ σ' ἐκείνους ὅπου στὴ ζωή των
ὥρισαν καὶ φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτὲ ἀπ' τὸ χρέος μὴ κινοῦντες,
δίκαιοι κι ἴσιοι σ' ὅλες των τὶς πράξεις.

4
Ἀν. 5.28', Δ. 7.16'
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
124/241
Διακαινησίμου

5
Ἀν. 5.26', Δ. 7.17'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
125/240
Διακαινησίμου, Εἰρ.

6
Ἀν. 5.26', Δ. 7.17'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
126/239
Ἰὼβ πολυάθλου

7
Ἀν. 5.25', Δ. 7.18'
Νέα Σελήνη
ΠΕΜΠΤΗ
127/238
ἀνάμνησις Τιμ. Στ.

8
Ἀν. 5.24', Δ. 7.19'
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
128/237
Ζωοδόχου Πηγῆς

9
Ἀν. 5.23', Δ. 7.20'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
129/236
Ἡσαΐου, Χριστοφ.

10
Ἀν. 5.22' Δ. 7.21'
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
130/235
Τοῦ Θωμᾶ

ΚΑΡΤΕΣΙΟΣ Ρενᾶτος (γαλλ.
Ντεκάρτ). Μέγας μαθηματικὸς
καὶ φιλόσοφος. Διὰ τοῦ «Δοκι-
μίου του περὶ μεθόδου» ἐγέ-
νετο εἰσηγητὴς τοῦ ὀρθολο-
γισμοῦ, ποὺ πρεσβεύει ὅτι τί-
ποτε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ
ὡς ἀλήθεια, ἂν δὲν τὸ ἐπιβε-
βαιώνῃ ἡ λογική. Ἐγένετο
δθεν ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἐπι-
στήμης, θεμελιώσας αὐτὴν ἐπὶ
τῆς αὐστηρᾶς μεθόδου καὶ
μελέτης τοῦ ἐρευνωμένου ὑ-
λικοῦ.

Γνῶμαι τοῦ Καρτεσίου

—Ἀμφιβάλλω περὶ πάντων, διότι οὐδὲν εἶναι βέβαιον καὶ ἀσφαλές.

—Σκέπτομαι, ἄρα ὑπάρχω.

—Τὸ λογικὸν μᾶς ἀπατᾷ πολλάκις· καὶ αἱ ἰσχυρότεραι διάνοιαι ἐπλανήθησαν.

—Ἡ ἀνάγνωσις τῶν καλῶν βιβλίων εἶναι συνδιάλεξις μὲ τοὺς τελειοτέρους ἀνθρώπους τοῦ παρελθόντος.

—Στὴν προσπάθεια τῆς ἐρεύνης γιὰ τὴν ἀλήθεια εἶναι ἀνάγκη ν' ἀμφιβάλλουμε γιὰ κάθε τί, ὅσο μποροῦμε περισσότερο.

ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Παναγιώτης, ἀρ-
χαιολόγος γεννηθεὶς τὸ 1849
ἐν Κοθρεᾷ Κεφαλληνίας καὶ
ἀποθανὼν τὸ 1928. Διωρίσθη
τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀρ-
χαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστή-
μιον Ἀθηνῶν καὶ ἐδίδαξεν
ἕως τὸ 1922. Ὡς ἀρχαιολόγος
ἐσημείωσε μεγάλην δρᾶσιν,
ἱδρύσας τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθν.
Ἀρχαιολ. Μουσεῖον, τὸ Μουσ.
τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ Μουσεῖον
τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῆς
Ἐπιδαύρου κ. ἄ.

Γιὰ νὰ μαθαίνετε:

Τὸ ἀρχαιότερο φιλολογικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ καφενεῖο τῆς Εὐρώπης εἶναι τὸ «Καφὲ Γκρέκο» τῆς Ρώμης, ποὺ λειτουργεῖ 168 χρόνια συνεχῶς καὶ ἱδρύθηκε στὰ 1760 ἀπὸ ἕνα Σμυρνιὸ ὀνόματι Νικόλα. Στὸ καφενεῖο αὐτὸ σύχναζαν ὁ Γκαῖτε, ὁ Βολταῖρος, ὁ Γκόγκολ, ὁ Κανόβα, ὁ Γκολτόνι, ὁ Μπιζέ, ὁ Ροσσίνι, ὁ Βάγνερ, ὁ Ἴψεν καὶ ἄλλοι. Οἱ τοῖχοι του εἶναι στολισμένοι μὲ εἰκόνες, μινιατοῦρες καὶ αὐτόγραφα, ὅλα ἔργα τῶν διασήμων θαμώνων του.

11
Ἀν. 5.21', Δ. 7.22'
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
131/234
Μωκίου ἱερομ.

12
Ἀν. 5.20', Δ. 7.23'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
132/233
Γερμανοῦ, Ἐπιφ.

13
Ἀν. 5.19', Δ. 7.24'
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
133/232
Γλυκερίας, Σεργ.

14
Ἀν. 5.18', Δ. 7.25'
Σελήνη 7 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
134/231
Ἰσιδώρου, Μαξίμ.

15
Ἀν. 5.18', Δ. 7.25'
Σελ. Α' Τέταρτον
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
135/230
Παχωμίου, Ἀχιλλ.

16
Ἀν. 5.17', Δ. 7.26'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
136/229
Θεοδώρου, Νικολ.

17
Ἀν. 5.16', Δ. 7.27'
Σελήνη 10 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
137/228
Τῶν Μυροφόρων

ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ Ν. (1885-1957). Ἐκ τῶν διασημοτέρων συγχρόνων λογοτεχνῶν ποὺ ἡ φήμη του ἐπέρασε τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος. Ἔγραψεν εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῆς λογοτεχνίας καὶ προέβη εἰς μεταφράσεις μνημειώδους σημασίας. Τὸ ἔργον του καταπλήσσει διὰ τὴν εὐρύτητα τῆς φαντασίας του καὶ τὰς κοινωνικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ἀντιλήψεις του. Ἡ γλῶσσα του ἔχει πλουτισθῆ ἀπὸ πολλὰ ἰδιωματικὰ στοιχεῖα καὶ εἶναι πολὺ ἐκφραστική.

Γνῶμαι τοῦ Καζαντζάκη

—Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ πολέμησε ἡ Κρήτη. Χιλιάδες τώρα χρόνια πολεμάει, χιλιάδες φορὲς σκοτώθηκε κι ἀναστήθηκε.

—Ὁλοῦθε καὶ στὸ φῶς καὶ στὸ σκοτάδι, μᾶς ἀγκαλιάζει τοῦ θεοῦ ἡ χάρη.

—Τὰ σπέρματα τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰουσοῦ ἦταν παντοδύναμα.

ΚΕΫΝΕΣ Ἰωάννης (1833—1946). Ἄγγλος οἰκονομολόγος. Ἠσχολήθη μὲ τὴ συγγραφὴ περιοδικῶν καὶ μελετῶν οἰκονομικοῦ περιεχομένου. Ἰδιαιτέρως τὸν ἀπησχόλησε τὸ ζήτημα τῶν ἀποταμιεύσεων, τῶν ἐπενδύσεων, τῶν μισθῶν, τῆς ἀνεργίας κλπ. Ἡ ἐπιρροή του ὡς θεωρητικοῦ οἰκονομολόγου ὑπῆρξε μεγίστη. Εἰς τὰς θεωρίας του ἐστηρίχθη τὸ Νιοὺ Ντὴλ τοῦ Ροῦσβελτ.

Γιὰ νὰ μαθαίνετε.

Στὸ Ζωολογικὸ Κῆπο τῆς Νέας Ὑόρκης βρίσκεται μιὰ χελώνα ποὺ ὑπολογίζεται ὅτι εἶναι 800 ἐτῶν, δηλαδὴ γεννήθηκε περὶ τὸ 1100 μ.Χ. Τώρα θὰ ρωτῆστε πῶς ὑπολογίζεται ἡ ἡλικία της. Ἁπλούστατα ἀπὸ τὰ στρώματα ποὺ ἔχουν σχηματιστῆ στὸ καβούκι της. Γιατὶ ἔχει ἐξακριβωθῆ ὅτι κάθε 50 χρόνια πάνω στὸ καβούκι τῆς χελώνας σχηματίζεται καὶ ἀπὸ ἕνα νέο ἐπίστρωμα.

18 — Ἀν. 5.15΄, Δ. 7.28΄ — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 138/227 — *Πέτρου, Διονυσίου*

19 — Ἀν. 5.14΄, Δ. 7.29΄ — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 139/226 — *Πατρικίου Προύσης*

20 — Ἀν. 5.13΄, Δ. 7.30΄ — Σελήνη 13 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 140/225 — *Θαλλελαίου, Ἀσηλᾶ*

21 — Ἀν. 5.13΄ Δ. 7.30΄ — Σελήνη 14 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 141/224 — *Κων/τίνου - Ἑλένης*

22 — Ἀν. 5.12΄, Δ. 7.31΄ — Σελήνη 15 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 142/223 — *Βασιλίσκου μάρτ.*

23 — Ἀν. 5.12΄, Δ. 7.32΄ — Πανσέληνος — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 143/222 — *Μιχαήλ, Συνάδων*

24 — Ἀν. 5.11΄, Δ. 7.33΄ — Σελήνη 17 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 144/221 — *Τοῦ Παραλύτου*

ΚΙΟΥΡΙ Μαρία (Σκλοντόφσκα). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Πολωνίαν τὸ 1867. Ἐδίδαξε ἀνωτέραν Φυσικὴν εἰς τὴν Σορβόννην. Ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν σύζυγόν της Π. Κιουρὶ ἀνεκάλυψε τὸ στοιχεῖον ράδιον καὶ ἐτιμήθη μὲ τὸ βραβεῖον Νόμπελ. Ἔγραψε περισπουδάστους μελέτας περὶ τοῦ ραδίου. Ἀπέθανε τὴν 4-7-1934.

Γνῶμαι τῆς Κιουρὶ

Στὴν ἐπιστήμη πρέπει νὰ μᾶς ἐνδιαφέρρυν τὰ πράγματα κι ὄχι τὰ πρόσωπα.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Σταμάτιος (1797—1862). Ἐγεννήθη εἰς Βελβενδόν. Ἐπολέμησεν εἰς Δραγατσάνιον καὶ ἠχμαλωτίσθη. Δραπετεύσας ἦλθεν εἰς Γερμανίαν. Ἐσπούδασεν ἀρχιτεκτονικὴν εἰς Βερολῖνον, ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας τὸ 1831 ἐσχεδίασε τὸ πρῶτον ρυμοτομικὸν σχέδιον τῆς πόλεως καὶ ἔκτισε τὴν Ἀγγλικὴν Ἐκκλησίαν, τὰ μέγαρα τῆς δουκίσσης τῆς Πλακεντίας κ.ἄ., καὶ ἤνοιξε μεῖα τῆς Πάρου.

Ἱστορικαὶ χρονολογίαι ἀφορῶσαι τὴν κοπὴν νομίσματος, μεταλλικοῦ καὶ χαρτίνου, καὶ τὴν ἵδρυσιν τραπεζῶν.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πρῶτοι οἱ Λυδοὶ ἔκοψαν ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ νομίσματα, περὶ τὸ 900 π. Χ. κατ' ἄλλους δὲ περὶ τὸ 700 π. Χ. ἡ δὲ τιμὴ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ νομίσματος ἀποδίδεται εἰς τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν Γύγον (687-652 π.Χ.) ἢ εἰς ἕνα ἐκ τῶν διαδόχων του.

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα πρῶτος ἔκοψε νομίσματα, ἀργυρά, καὶ χάλκινα, ὁ τύραννος τοῦ Ἄργους Φείδων, τὸν 8ον π.Χ αἰῶνα.

Τὰ πρῶτα ρωμαϊκὰ νομίσματα, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐκόπησαν τὸν 3ον αἰῶνα π. Χ. Ἡ λίρα στερλίνα τῆς Ἀγγλίας ἐκόπη τὸ 1066 ἀπὸ τὸν βασιλέα Γουλιέλμον τὸν Κατακτητήν, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγεν ὡς νόμισμα τὴν λίβραν τῆς Νορμανδίας. Αἱ πρῶται μορφαὶ χαρτίνου νομίσματος ἀνάγονται εἰς τὸν 11ον αἰῶνα π. Χ. εἰς τὴν Κίναν.

Τὸ τραπεζογραμμάτιον ἐπενόησεν ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἐκδοτικῆς τραπέζης τῆς Σουηδίας (Riksbank) *τραπεζίτης* Palmstruch, *τὸ 1661.*

25 — *Ἀν. 5.10', Δ. 7.34'* — *Σελήνη 18 ἡμερῶν* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *145/220* — *Εὕρεσις κεφ. Ἰ. Πρ*

26 — *Ἀν. 5.10', Δ. 7.34'* — *Σελήνη 19 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *146/219* — *Κάρπου — Ἀλφαίου*

27 — *Ἀν. 5.09', Δ. 7.34'* — *Σελήνη 20 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *147/218* — *Μεσοπεντηκοστὴ*

28 — *Ἀν. 5.09', Δ. 7.36'* — *Σελήνη 21 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *148/217* — *Εὐτυχοῦς, Μελιτιν.*

29 — *Ἀν. 5.08', Δ. 7.37'* — *Τελευτ. Τέταρτον* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *149/216* — *Θεοδοσίας*

30 — *Ἀν. 5.08', Δ. 7.37'* — *Σελήνη 23 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *150/215* — *Ἰσαακίου, Ναταλ.*

31 — *Ἀν. 5.07', Δ. 7.38'* — *Σελήνη 24 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *151/214* — *Τῆς Σαμαρείτιδος*

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω— Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 30/4/59 Δρ.	*Ἔξοδα Μαΐου Δρ.* ....
Ἔσοδα Μαΐου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

ΣΤ' μὴν — Ἡμέραι 30 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 15. Πανσέληνος τὴν 20ήν.

Μὴν ἐξετάσεων. Οἱ ἐξετασταὶ δὲν λησμονοῦν ὅτι ὑπῆρξαν καὶ αὐτοὶ κάποτε ἐξεταζόμενοι.

Ὁ Ἰούνιος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Σκιροφοριών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ρινιαστής, Ὀρνιαστής, Κερασινός, Κερασάρης, Ἁγιαννίτης.

Τζιορτζιόνε: Ἡ Θύελλα.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΙΟΥΝΙΟΥ

29.6. 64 Ἐμαρτύρησαν οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος.
13.6. 332 π.Χ. Θάνατος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.
8.6. 632 Ἀπέθανεν ὁ Μωάμεθ ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Ἰσλαμισμοῦ.
12.6.1470 Οἱ Τοῦρκοι καταλαμβάνουν τὸ κάστρον τῆς Χαλκίδος καὶ προβαίνουν εἰς σφαγὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἐνετῶν.
23.6.1497 Ὁ θαλασσοπόρος Ἰωάν. Κάμποτ ἀνεκάλυψε τὴν Νέαν Γῆν τῆς Β. Ἀμερικῆς.
19.6.1623 Ἐγεννήθη ὁ Πασκάλ.
14.6.1658 Ἡ ἵδρυσις τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων.
4.6.1694 Ἐγεννήθη ὁ μέγας Γάλλος οἰκονομολόγος Κεναί.
5.6.1723 Ἐγεννήθη ὁ διάσημος οἰκονομολόγος Ἀδ. Σμίθ.
8.6.1781 Ἐγεννήθη ὁ ἐφευρέτης τῶν τραίνων Γ. Στέφενσον.
20.6.1789 Ἔναρξις τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.
29.6.1798 Ἐστραγγαλίσθη ὁ ἐθνομάρτυς Ρήγας Φεραῖος ὑπὸ τῶν Τούρκων.
18.6.1814 Ἡ μάχη τοῦ Βατερλώ.
6.6.1821 Ἡ μάχη τοῦ Δραγατσανίου.
7.6.1822 Ὁ Κανάρης πυρπολεῖ τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα εἰς τὴν Χίον.
7.6.1824 Ἡ καταστροφὴ τῆς Κάσου
20.6.1824 Ἡ καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν.
23.6.1825 Ὁ Κανάρης ἀποπειρᾶται νὰ καύσῃ τὸν στόλον τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας.
1.6.1911 Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ΕΦΚ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τοῦ 1910–1911.
17.6.1913 Ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ βουλγαρικοῦ στρατοῦ.
19.6.1913 Ἡ συντριβὴ τῶν Βουλγάρων εἰς τὸ Κιλκὶς ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.
28.6.1914 Δολοφονεῖται εἰς Σεράγεβον τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος τῆς Αὐστρίας.
14.6.1917 Ὁ Βενιζέλος σχηματίζει τὴν ἐπαναστατικὴν κυβέρνησιν τῆς Θεσσαλονίκης (Ἐθνικῆς Ἀμύνης).
28.6.1919 Ὑπογράφεται ἡ Συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν.
25.6.1925 Ὁ Θ. Πάγκαλος διὰ στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος ἀνακηρύσσεται δικτάτωρ.
2.6.1931 Ἤρχισεν ἡ ὕδρευσις ἀπὸ τὴν λίμνην τοῦ Μαραθῶνος.
26.6.1941 Ἀπέθανεν ὁ μέγας Ἕλλην γλωσσολόγος Γ. Χατζιδάκις.
26.6.1945 Ὑπογράφεται εἰς Ἅγιον Φραγκῖσκον ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ ΟΗΕ.
19.6.1951 Ἀπέθανεν ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Ἀγγ. Σικελιανός.

Ἡ ἀμυγδαλιὰ

Ἐκούνησε τὴν ἀνθισμένη μυγδαλιὰ
μὲ τὰ χεράκια της
κ' ἐγέμισ' ἀπὸ ἄνθη ἡ πλάτη, ἡ ἀγκαλιὰ
καὶ τὰ μαλλάκια της.

Ἄχ! χιονισμένη σὰν τὴν εἶδα τὴν τρελὴ
γλυκὰ τὴ φίλησα,
τῆς τίναξα τὰ ἄνθη ἀπ' τὴν κεφαλὴ
κ' ἔτσι τῆς μίλησα!

—Τρελή, νὰ φέρεις στὰ μαλλιά σου τὴ χιονιά,
τί τόσο βιάζεσαι
Μόνη της θὲ νάρθει ἡ βαρυχειμωνιά,
δὲν τὸ στοχάζεσαι;

Τοῦ κάκου τότε θὰ θυμᾶσαι τὰ παλιὰ
τὰ παιγνιδάκια σου,
σκυφτὴ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιὰ
καὶ τὰ γυαλάκια σου!

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ἤθελα νάμουν τσέλιγγας

Ἤθελα νάμουν τσέλιγγας, νάμουν κ' ἕνας σκουτέρης,
νὰ πάω νὰ ζήσω στὸ μαντρί, στὴν ἐρημιά, στὰ δάσα,
νάχω κοπάδι πρόβατα, νάχω κοπάδι γίδια
κ' ἕνα σωρὸ μαντρόσκυλα, νάχω καὶ βοσκοτόπια
τὸ καλοκαίρι στὰ βουνὰ καὶ τὸν χειμῶ στοὺς κάμπους.

Νάχω ἀπὸ πάλιουραν βορὸ καὶ στρούγγα ἀπὸ ροδάμι,
νάχω καὶ σὲ ψηλὴν κορφὴ καλύβα ἀπὸ ρουπάκια,
νάχω μὲ τὰ βοσκόπουλα σὲ κάθε σκάρον γλέντι,
νάχω φλογέρα νὰ λαλῶ, ν' ἀντιλαλοῦν οἱ κάμποι,
νάχω καὶ κόρην ὄμορφη, στεφανωτήν μου νάχω,
νὰ μοῦ βοηθάει στὸ σάλαγο, νὰ μοῦ βοηθάει στὰ γρέκια,
κι ὅντας θὰ τὰ σταλίζουμε τὰ δειλινὰ στοὺς ἤσκιους,
στῆς ρεματιᾶς τὴ χλωρασιὰ μαζί της νὰ πλαγιάζω,
νὰ μὲ κοιμίζει μὲ φιλιὰ στοὺς δροσεροὺς της κόρφους·

Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Μούχρωμα

Φυσάει τ' ἀεράκι μ' ἀνάλαφρη φόρα
καὶ τὲς τριανταφυλλιὲς ἀργὰ σαλεύει·
στὲς καρδιὲς καὶ στὴν πλάση βασιλεύει
ρόδινο σούρουπο, ὥρα μυροφόρα,

χρυσὴ θυμητικῶν ὀνείρων ὥρα,
ποὺ ἡ ψυχὴ τὴ γαλήνη προμαντεύει,
τὴν αἰώνια γαλήνη, καὶ ἀγναντεύει
σὰ γιὰ στερνὴ φορὰ κάθε της γνώρα

ἀξέχαστη· ξανθὲς κρινοτραχῆλες
ἀγάπες, γαλανὰ βασιλεμένα
μάτια ὑγρὰ καὶ φιλιὰ καὶ ἀνατριχίλες

καὶ δάκρυα· πλάνα δῶρα ζηλεμένα
τῆς ζήσης, ποὺ ἀχνοσβιέται καὶ τελειώνει
σὰν τὸ θαμπὸ γιουλὶ ποὺ ὁλοένα λιώνει.

Λ. ΜΑΒΙΛΗΣ

Λαογραφικὰ τοῦ μηνὸς

ΙΟΥΝΙΟΣ

Τὸ ἀρχαῖο ὄνομα «τὸ Θέρος», δηλωτικὸ ὁλόκληρης ἐποχῆς, χά-
θηκε. Στὴ θέση του μπῆκε τὸ νεοελλ. «Καλοκαίρι». Μὲ τὸν Ἰούνιο
ἔγινε σχεδὸν τὸ ἀντίστροφο, ξαναπαρουσιάζεται ἡ ἰδέα τοῦ θερισμοῦ καὶ
ὁ μήνας ὀνομάζεται Θεριστής. Εἶναι ὁ μήνας ποὺ θερίζουν. Σὲ μερικὰ
μέρη λέγεται μὲ συνώνυμα ὀνόματα, ὁ Δρεπανὰς (Θράκη) καὶ Δρε-
πανιάρης (Πελοπόννησος).

Οἱ γεωργικὲς παροιμίες καὶ ἐδῶ κατέχουν τὴν πρώτη θέση. Ἂς ἰδοῦμε
μερικές:

Μάρτης ἔβρεχε, Θεριστὴς ἐχαίρουντα.
Ὁ Μάης ἔχει τ' ὄνομα κι' ὁ Θεριστὴς τὴν πεῖνα.
Τὸ Μάη καὶ τὸ Θεριστὴ στὴ γῆ δεντρὸ δὲν πιάνει.

Στὴν πρώτη παροιμία δηλώνεται πόσο εὐεργετικὲς γιὰ τὰ σπαρτὰ
εἶναι οἱ βροχὲς τοῦ Μάρτη. Ὡραία ὅμως εἶναι ἡ «προσωποποίηση»
τοῦ Θεριστῆ, ποὺ βλέπει τὶς βροχὲς καὶ γελάει εὐχαριστημένος! Ἡ δεύ-
τερη εἶναι γνωμικό, γιὰ νὰ δείξη ὅτι τὸ Μάη, ἀλλὰ περισσότερο τὸν
Ἰούνιο, ἔχουν σωθῆ ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῆς προηγούμενης χρονιᾶς. Ἡ
τρίτη εἶναι γνωμικὸ αὐτονόητο, ἀλλὰ λέγεται καὶ σὰν πρῶτος στίχος σὲ
ἐρωτικὰ δίστιχα.

Ἡ ἑπόμενη παροιμία τονίζει ὅτι τὸν Ἰούνιο ἀρχίζουν νὰ ὡριμάζουν
οἱ καρποὶ καὶ οἱ δουλειὲς τοῦ θερισμοῦ γίνονται ὅλο μὲ τραγούδια, ἔθιμο
θεριστικὸ ποὺ εἶναι γενικώτερο:

Θεριστής, γυαλιστής, Θεριστής, τραγουδιστής.

Οἱ γεωργικὲς ἐργασίες καὶ ἐδῶ δίνουν διάφορες ὀνομασίες στὸν μῆνα.
Στὴν Ἤπειρο λέγεται Κερασάρης, γιατὶ τότε γίνονται τὰ κεράσια,
ἐνῶ σὲ νοτιώτερα μέρη λέγεται καὶ Ὀρνιαστὴς ἢ Ρινιαστής. Τὸ
ὄνομα ἔρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο ὁ ἐρινεὸς (=ἄγριο σῦκο) καὶ ἀπὸ τὸ
ἔθιμο νὰ κρεμοῦν τότε «ἐρινεοὺς» πάνω στὶς ἥμερες συκιὲς («νὰ ὀρνιά-
ζουν τὰ δέντρα») γιὰ νὰ διευκολύνουν τὴ γονιμοποίηση.

Ἕνα ἄλλο ὄνομα τοῦ Ἰουνίου ὀφείλεται στὸν «Ἰούλιο», ποὺ ἔγινε
αἰτία νὰ γεννηθοῦν τὰ ἑξῆς δυὸ λαϊκὰ ὀνόματα: Πρωτογιούλης
(ἢ Πρωτόλης) καὶ Δευτερογιούλης (ἢ Δευτερόλης) γιὰ
νὰ δηλώσουν τὸν Ἰούνιο καὶ Ἰούλιο. Δυὸ παραδείγματα ἀπὸ δημοτικοὺς
στίχους τῶν Δωδεκανήσων εἶναι χαρακτηριστικά. Στὸ ἕνα, ἀπὸ τὴν Κάρ-
παθο, μιὰ προσφώνηση φανερώνει πόσες ἐλπίδες στηρίζει ὁ γεωργὸς στὴ
σοδειὰ τῶν δυὸ μηνῶν, τοῦ Θεριστῆ καὶ Ἁλωνάρη:

Πρωτόλη, Δευτερόλη μου, φτωχολογιᾶς ἐλπίδα!

Στὸ δεύτερο, ἕνα τραγούδι τοῦ γάμου ἀπὸ τὴ Ρόδο, ποὺ τὸ λένε στὴ
νύφη, τὴν «τριανταφυλλιά», γιὰ νὰ τῆς εἰποῦν πόσο τυχερὴ ἦταν
νὰ πάρη τὸν ὄμορφο «βασιλικό»:

—Τριανταφυλλιά μου κόκκινη τοῦ Μᾶ καὶ τοῦ Πρωτόλη,
ἐπῆρες τὸ βασιλικὸ ποὺ τὸν ζουλεύαν ὅλοι.

Κ. Ρ.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΤΑ ΙΟΥΝΙΟΝ 1959

2 Τρίτη	Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὰς Τμηματικὰς ἐξετάσεις.
8 Δευτέρα	Ἔναρξις Τμηματικῶν ἐξετάσεων.
9 Τρίτη	Συνεδρίασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου Σχολῆς — Λῆξις πτυχιακῶν ἐξετάσεων.
10 Τετάρτη	Συνεδρίασις Δ. Ἐπιτροπῆς Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
11 Πέμπτη	Συνεδρίασις Συμβουλίου Κέντρου Τουριστ. Μελετῶν.
12 Παρασκευή	Συνεδρίασις Συμβουλίου Κέντρου Κοινωνικῶν Μελετῶν.
14 Κυριακή	Σπουδαστικὸ γλέντι εἰς τὸν κῆπον τῆς Σχολῆς.
16 Τρίτη	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων Πτυχιακῶν ἐξετάσεων— Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων τῶν Κέντρων Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
20 Σάββατον	Λῆξις μαθημάτων τῶν Κέντρων Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
22 Δευτέρα	Τὰ γραφεῖα τῆς Σχολῆς κλειστὰ λόγῳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
23 Τρίτη	Ἔναρξις Τμηματικῶν ἐξετάσεων τῶν Κέντρων.
28 Κυριακή	Λῆξις Τμηματικῶν ἐξετάσεων Σχολῆς.
29 Δευτέρα	Λῆξις Τμηματικῶν ἐξετάσεων τῶν Κέντρων.
30 Τρίτη	Πανηγυρικὴ κοινὴ συνεδρία τῶν Συμβουλίων καὶ Ἐπιτροπῶν τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Κέντρων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τοῦ Δ. Σ. τῆς Σχολῆς.

ΚΟΡΑΗΣ 'Αδαμάντιος (1748—1833). Μέγας διδάσκαλος τοῦ γένους καταγόμενος ἐκ Χίου. Ἔζησεν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς εἷς ἐκ τῶν σοφωτέρων ἑλληνιστῶν τῶν χρόνων του. Συνήργησεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐν Παρισίοις Φιλελληνικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐβοήθησε τὴν ἐπανάστασιν ὑλικῶς καὶ πνευματικῶς. Γνωστοὶ εἶναι οἱ ἀγῶνες του διὰ τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς γλώσσης μας καὶ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ ὑποδούλου Γένους.

Γνῶμαι τοῦ Κοραῆ

—Αἱ καταναλίσκουσαι τὰς πόλεις πυρκαϊαὶ εἶναι καρποὶ τῆς ἀπαιδευσίας.

—Τῶν ἐθνῶν ἡ ἡμερότης εἶναι πάντοτε ἀνάλογος μὲ τὴν παιδείαν αὐτῶν.

—Τύχης ἔργον ἡ ἀπόκτησις πλούτου, ἀλλ' ἡ φύλαξις αὐτοῦ χρειάζεται νοῦν φωτισμένον.

—Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάστασιν τῆς φύσεως ὀλίγον διαφέρει τῶν θηρίων.

—Ἡ φροντὶς τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς ἀνήκει μάλιστα εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν ἐπιστημῶν.

—Πολιτεία ἥτις δὲν ἔχει βάσιν τὴν παιδείαν εἶναι οἰκοδομὴ χωρὶς ἄμμον.

ΚΩΧ Ροβέρτος (1843 — 1910). Ἐξέχων Γερμανὸς μικροβιολόγος. Ἡ μεγίστη τῶν ἀνακαλύψεών του ὑπῆρξεν ἡ ἀνεύρεσις τοῦ βακτηριδίου τῆς φυματιώσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἐπεχύθη ἄπλετον φῶς εἰς τὴν αἰτιολογίαν τῆς νόσου. Ἐτελειοποίησε τὰ μέσα ἀπολυμάνσεως καὶ ἐφεῦρε τὴν τεχνητὴν καλλιέργειαν τῶν μικροβίων.

Τί λένε:

Πραγματικὰ ἐλεύθερος ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ ν' ἀρνηθῆ μιὰ πρόσκληση σὲ γεῦμα χωρὶς νὰ ἐπινοήση μιὰ δικαιολογία.

Ζὺλ Ρενάρ

Σὲ τελευταία ἀνάλυση, τὸ ἀδύνατο φῦλο εἶναι ἰσχυρότερο ἀπ' τὸ δυνατό, λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τοῦ δυνατοῦ φύλου γιὰ τὸ ἀδύνατο.

Σὰρλ 'Αζναβοὺρ

1
'Αν. 5.07', Δ. 7.39'
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
152/213
'Ιουστίνου μάρτ.

2
'Αν. 5.07', Δ. 7.39'
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
153/212
Νικηφόρου

3
'Αν. 5.06', Δ. 7.40'
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
154/211
Λουκιλλιανοῦ

4
'Αν. 5.06', Δ. 7.40'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
155/210
Μητροφάνους

5
'Αν. 5.06', Δ. 7.41'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
156/209
Δωροθέου, Τύρου

6
'Αν. 5.06', Δ. 7.42'
Νέα Σελήνη
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
157/208
'Ιλαρίωνος θαυματ.

7
'Αν. 5.05', Δ. 7.42'
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΚΥΡΙΑΚΗ
158/207
Τοῦ Τυφλοῦ

ΚΟΡΝΑΡΟΣ Βιτσέντσος. Ἐγεννήθη εἰς Σητείαν τῆς Κρήτης καὶ ἔζησεν εἰς τὸ Ἡράκλειον περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἔγραψεν εἰς δέκα χιλιάδας ὁμοιοκαταλήκτους δεκαπεντασυλλάβους στίχους τὸ ἐξαιρετικὸν ἔπος Ἐρωτόκριτος. Τὸ ποίημα γραφὲν εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον ἐπέδρασε μεγάλως εἰς τὴν γλωσσικὴν λογοτεχνικὴν διαμόρφωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Στίχοι τοῦ Κορνάρου

Τοῦ κύκλου τὰ γυρίσματα, π' ἀνεβοκατεβαίνου,
καὶ τοῦ τροχοῦ, π' ὧρες ψηλὰ κι ὧρες στὰ βάθη πηαίνουν
μὲ τοῦ καιροῦ τ' ἀλλάματα, π' ἀναπαημὸ δὲν ἔχου,
μὰ στὸ καλὸ καὶ στὸ κακὸ περιπατοῦν καὶ τρέχου
καὶ τῶν ἁρμάτω οἱ ταραχές, ὀχθρητες καὶ τὰ βάρη,
τοῦ ἔρωτα ἡ μπόρεση, καὶ τσὶ φιλιᾶς ἡ χάρη,
αὐτὰ μ' ἐκινήσασι τὴν σήμερον ἡμέρα
ν' ἀναθιβάλω καὶ νὰ πῶ τὰ κάμαν καὶ τὰ φέρα
σ' μιὰν κόρη κ' ἕναν ἄγγουρο, ποὺ μπερδευτῆκαν ὁμάδι
σὲ μιὰν φιλιὰν ἀμάλαγη μὲ δίχως ἀσκημάδι.

('Η ἀρχὴ τοῦ Ἐρωτοκρίτου)

ΚΡΑΣΣΑΣ Ἀλκιβιάδης (1840—1912). Ἐγεννήθη εἰς Ναύπλιον. Ἐδίδαξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν θεωρούμενος ὡς ὁ ὕπατος νομοδιδάσκαλος τῆς ἐποχῆς του. Ἐτιμᾶτο διὰ τὸ ἦθος, τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν αὐστηρότητα τοῦ χαρακτῆρος του.

Ἂν ἀποκτήσω ποτὲ πολλὰ χρήματα, παρακαλῶ τὸ θεὸ νὰ μὴ χάσω τὴν ἀνθρωπιά μου.

D' Artanian

8 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.43'* — *Σελήνη 2 ἡμερῶν* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *159/206* — *Θεοδώρου*

9 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.43'* — *Σελήνη 3 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *160/205* — *Κυρίλλου Ἀρχ.*

10 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.44'* — *Σελήνη 4 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *161/204* — *Ἀλεξάνδρας*

11 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.44'* — *Σελήνη 5 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *162/203* — *Τῆς Ἀναλήψεως*

12 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.45'* — *Σελήνη 6 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *163/202* — *Ὀνουφρίου*

13 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.45'* — *Σελήνη 7 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *164/201* — *Ἀκυλίνης μάρτυρ.*

14 — *Ἀν. 5.05', Δ. 7.46'* — *Σελ. Α' Τέταρτον* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *165/200* — *Ἐλισσαίου προφ.*

ΚΟΜΦΟΥΚΙΟΣ (551—478 π.Χ.). Κινέζος φιλόσοφος καὶ πολιτικός. Ἐμίσει τὴν μεταφυσικὴν φιλοσοφίαν καὶ ἠσχολήθη κυρίως μὲ τὴν ἠθικήν. Φρονεῖ ὅτι ἡ ζωὴ δὲν πρέπει νὰ ρυθμίζεται ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ἀλλὰ συμφώνως μὲ τὴν ἠθικήν. Οἱ κυβερνῆται πρέπει νὰ κυβερνοῦν ὄχι διὰ τῆς ἐπιβολῆς ποινῶν ἀλλὰ διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματός των.

Γνωμικὰ τοῦ Κομφουκίου

—Διεισδύομεν εἰς ὅλα χάρις εἰς τὴν βοήθειαν μιᾶς μόνον ἀρχῆς, τῆς μεθόδου.

—Ἀληθινὰ γενναῖος εἶναι ὅποιος δὲν ἀπελπίζεται ποτέ.

—Πίστις καὶ εἰλικρίνεια πρώτιστον πάντων.

—Ὅταν γνωρίζῃς κάτι νὰ ἐπιμένῃς ὅτι τὸ γνωρίζεις· ὅταν πάλιν δὲν τὸ γνωρίζῃς ὁμολόγησε ὅτι δὲν τὸ γνωρίζεις: Αὐτὸ εἶναι ἡ γνῶσις.

—Ἀμάθεια εἶναι ἡ νύχτα τοῦ νοῦ, ἀλλὰ νύχτα χωρὶς φεγγάρι καὶ ἄστρα.

—Κάθε λεπτὸν εἰς τὴν ζωήν μας εἶναι ἓν βῆμα πρὸς τὸν θάνατον.

ΛΥΤΡΑΣ Νικηφ. (1832—1904). Διάσημος ζωγράφος γεννηθεὶς εἰς Τῆνον. Ἀρέσκεται νὰ τηρῇ εἰς τὰς γραμμὰς τῶν ἔργων του τὸν λιτὸν κλασσικὸν χαρακτῆρα. «Τὰ κάλανδά» του εἶναι ἀριστούργημα καὶ διὰ τὸ σχέδιον καὶ τὴν λιτότητά των.

Ἕνα βράδυ, ὁ Ρῶσος βαθύφωνος Σαλιάπιν ἔπαιζε στὴν Μετροπόλιταν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ὑπεδύετο τὸν Μεφιστοφελῆ. Ὁ τότε Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Κοῦλιτζ τὸν ἐκάλεσε, μετὰ τὴν παράστασι, στὸ θεωρεῖο του γιὰ νὰ τὸν συγχαρῇ. Ὁ Σαλιάπιν ἐπῆγε στὸ προεδρικὸ θεωρεῖο, μετημφιεσμένος ἀκόμη σὲ Μεφιστφελῆ.

—Κύριε Πρόεδρε, τοῦ εἶπε χαιρετώντας, ἀφοῦ ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ στὸ διάβολο, ἔρχεται ὁ διάβολος σ' αὐτόν...

15	Ἀν. 5.05', Δ. 7.46' Σελήνη 9 ἡμερῶν **ΔΕΥΤΕΡΑ** 166/199 Αὐγουστίνου
16	Ἀν. 5.05', Δ. 7.46' Σελήνη 10 ἡμερῶν **ΤΡΙΤΗ** 167/198 Τύχωνος Ἐπισκ.
17	Ἀν. 5.05', Δ. 7.46' Σελήνη 11 ἡμερῶν **ΤΕΤΑΡΤΗ** 168/197 Μανουὴλ μάρτ.
18	Ἀν. 5.05', Δ. 7.47' Σελήνη 12 ἡμερῶν **ΠΕΜΠΤΗ** 169/196 Λεοντίου
19	Ἀν. 5.05', Δ. 7.47' Σελήνη 13 ἡμερῶν **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** 170/195 Ἰούδα ἀπ.
20	Ἀν. 5.05', Δ. 7.48' Πανσέληνος **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** 171/194 Ψυχοσάββατον
21	Ἀν. 5.05', Δ. 7.48' Σελήνη 15 ἡμερῶν **ΚΥΡΙΑΚΗ** 172/193 Τῆς Πεντηκοστῆς

ΚΑΛΒΟΣ 'Ανδρέας (1792—1867). 'Εγεννήθη είς Ζάκυνθον. "Εγραψε τάς 20 ῳδάς του ἐμπνεόμενος ἀπό τό 1821. 'Η φιλοπατρία καί ἡ ἀρετή είναι τά μεγάλα ἰδανικά του. Λυρική ὁρμή χαρακτηρίζει τήν ποίησίν του. "Εγραψεν είς καθαρεύουσαν ἰδιότυπον. 'Εχρημάτισε καθηγητής τῆς 'Ιονίου 'Ακαδημίας τῆς Κερκύρας. 'Η ποίησις τοῦ Κάλβου εἶχε παραμερισθῆ ἐπί μακρόν, ἀπεκαλύφθη δέ κατά τό τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος χάρις είς τόν Κ. Παλαμᾶν καί Μ. Μητσάκην.

Γνῶμαι τοῦ Κάλβου

'Αλλ' ἄν τις ἀπεθάνη
διά τήν πατρίδα, ἡ μύρτος
είναι φύλλον ἀτίμητον
καί καλά τά κλαδιά
τῆς κυπαρίσσου.

Ξηρά πέτρα τό στρῶμα
φαρμάκι τό ψωμί
τῆς δουλείας είναι

"Ας παύσωσι οἱ διχόνοιαι
πού ρίχνουσι τά ἔθνη
τυφλά ὑπό τά σκληρότατα
ὀνύχια τῶν ἀγρύπνων
δολίων τυράννων.

—Θέλει τόλμην καί ἀρετήν ἡ 'Ελευθερία.

ΛΑΟ ΤΣΕ. Περίφημος φιλόσοφος τῆς Κίνας γεννηθείς τό 604 π.Χ. Εἶναι εἰσηγητής θρησκείας, τοῦ ταοϊσμοῦ, καθ' ἥν τό ταό (πνεῦμα) είναι ὁ ἀνώτατος δημιουργός. Είς τό ταό ὅλοι οἱ πιστοί πρέπει νά ἀφοσιώνωνται μέ ἀσκητικόν βίον καί ἱεροτελεστίας.

Τί λένε:

'Η καρδιά πού συγχωρεῖ είναι σάν ἕνα ὄστρακο ἤ ἕνα στρείδι πού κλείνει τήν πληγή του μ' ἕνα μαργαριτάρι.

Τζ. Ρίχτερ

22
'Αν. 5.06', Δ. 7.48'
Σελήνη 16 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
173/192
'Αγ. Πνεύματος

23
'Αν. 5.06', Δ. 7.48'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
174/191
'Αγριππίνης μάρτ.

24
'Αν. 5.06', Δ. 7.48'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
175/190
Γενέθλ. 'Ιωάν. Πρ.

25
'Αν. 5.07', Δ. 7.48'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
176/189
Φεβρωνίας

26
'Αν. 5.07', Δ. 7.48'
Σελήνη 20 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
177/188
Δαυΐδ Θεσ)λονίκης

27
'Αν. 5.07', Δ. 7.48'
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
178/187
Σαμψών, 'Ιωάννας

28
'Αν. 5.08', Δ. 7.48'
Τελευτ. Τέταρτον
ΚΥΡΙΑΚΗ
197/186
Τῶν 'Αγ. Πάντων

ΛΑ·Ι·ΜΠΝΙΤΣ (1646-1706) Γερ-
μανὸς φιλόσοφος, φυσικὸς καὶ
μαθηματικός. Τὸ 1700 ἵδρυσε
τὰς 'Ακαδημίας τῶν 'Επιστη-
μῶν τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς
Πετρουπόλεως. Εἰς τὴν φιλο-
σοφίαν εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς
μ ο ν α δ ο λ ο γ ί α ς, προδια-
τεταγμένης ἁρμονίας, καὶ τοῦ
ὀ π τ ι μ ι σ μ ο ῦ (τῆς αἰσιοδο-
ξίας). 'Εφεῦρε τὸν Διαφορικὸν
λογισμόν.

29 'Αν. 5.08', Δ. 7.48'
Σελήνη 23 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
180/185
Πέτρου καὶ Παύλου

30 'Αν. 5.08', Δ. 7.48'
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
181/184
Σύναξις 12 'Αποσ.

Γνῶμαι τοῦ Λάιμπνιτς

—Εὐτυχισμένη ζωὴ δὲν ὑπάρχει· ὑπάρχουν μόνον εὐτυχισμένες ἡμέρες.

—Ἡ κατάργηση τοῦ πολέμου κ' ἡ παγίωση τῆς εἰρήνης στὸν κόσμο ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὑψηλὰ ἰδανικά, ὅπου πρέπει νὰ τείνη ἡ ἀνθρωπότητα.

ΛΑΒΟΥΑΖΙΕ 'Αντώνιος Λαυρέντιος (1743—1794). Γάλλος χη-
μικός. Εἰς τῶν θεμελιωτῶν τῆς νεωτέρας Χημείας καὶ Φυ-
σιολογίας. 'Ανεκάλυψεν ὅτι ἡ καῦσις εἶναι ἕνωσις μετ' ὀξυ-
γόνου, ἀνέλυσε τὸ ὕδωρ εἰς τὰ στοιχεῖα του καὶ διετύπωσε
τὴν θεωρίαν περὶ ἀφθαρσίας τῆς ὕλης.

Ὅταν ἦταν Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ὁ Θιέρσος ἐπῆγε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν γενέτειράν του. 'Εκεῖ τοῦ ἄρεσε νὰ περιφέρεται μόνος του. Μιὰ μέρα παρετήρησεν, ἐμπρὸς σ' ἕνα στρατῶνα, τὸν σκοπὸ νὰ τρώη ψωμοτύρι, ἔχοντας ἀκουμπήσει παράμερα τὸ τουφέκι του. Ὁ Θιέρσος τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε :

—Δὲν μοῦ λές, φίλε, πῶς τὰ πᾶτε στὸ τάγμα;

—Καὶ γιατί ρωτᾶς τοῦ λόγου σου;

—Γιατί ἐνδιαφέρομαι...

—Μήπως εἶσαι δεκανέας ;

—Κάτι περισσότερο.

—Λοχίας ;

—'Ακόμη παραπάνω.

—Μπὰς κ' εἶσαι ἀνθυπολοχαγός ;

—Πολὺ περισσότερο.

—Τί διάβολο λοιπόν; Ταγματάρχης; 'Αντισυνταγματάρχης; Στρατηγός;

—Τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἔχω ὑπὸ τὰς διαταγάς μου.

—Μὰ τότε, χωρὶς ἄλλο, πρέπει νὰ εἶσαι ὁ Μπάρμπα-Θιέρσος. Πιάσε, σὲ παρακαλῶ, τὸ ψωμοτύρι, γιὰ νὰ σοῦ παρουσιάσω ὅπλα!...

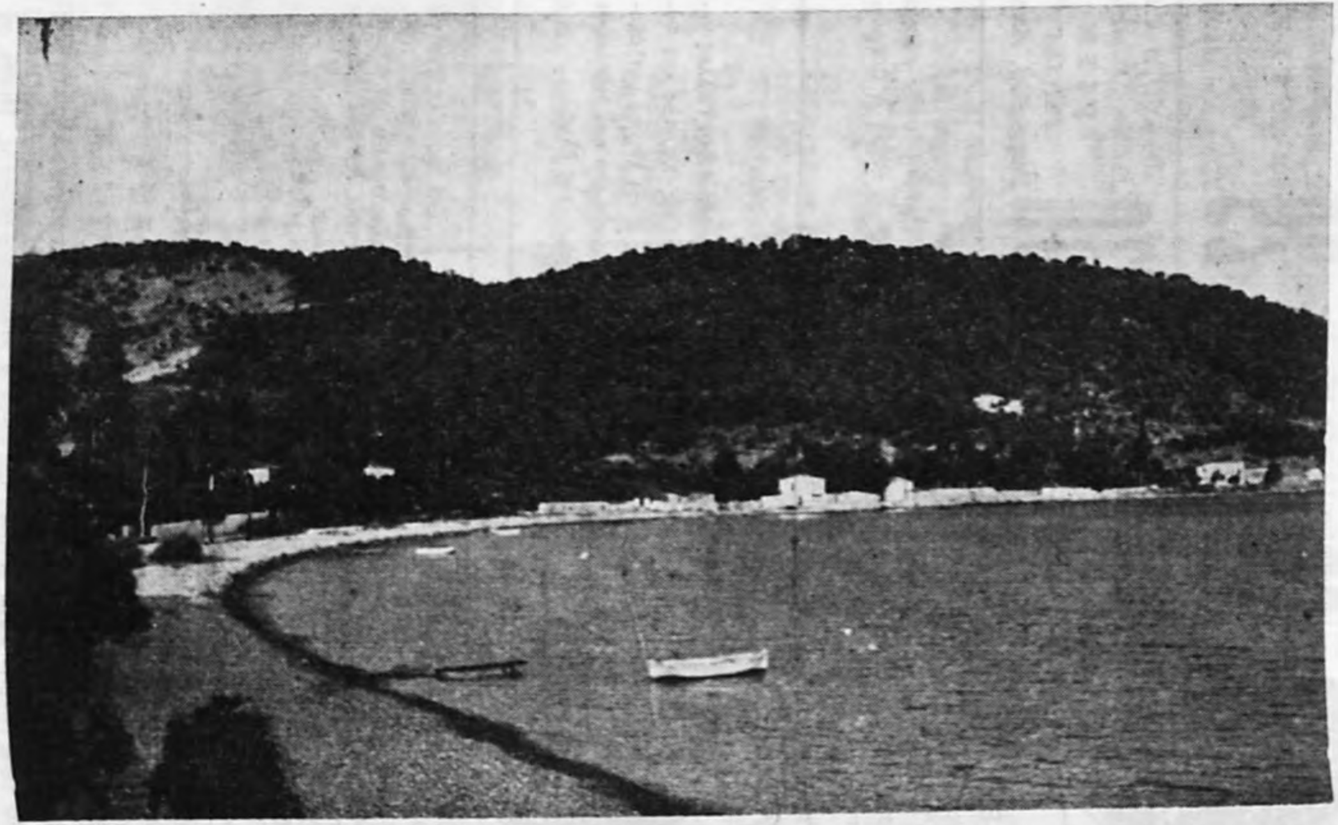

Πόρος

Νάσια Καλαβρύτων

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω — Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 31/5/59 Δρ.	*Ἔξοδα Ἰουνίου Δρ.* ....
Ἔσοδα Ἰουνίου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Ε΄ μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 14. Πανσέληνος τὴν 20ήν.

Ὀργανώσατε τὴν ζωήν σας κατὰ τὰς θερινὰς διακοπάς, διὰ νὰ ἐπωφεληθῆτε τούτων ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

Ὁ Ἰούλιος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Ἑκατομβαιών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ἁλωνάρης, Ἁλωνιστής, Ἡλιᾶς, Αἰκερακίτης, Φουσκόμηνας καὶ Χασκόμηνας.

Τισιανοῦ: Πορτραῖτο τοῦ Ἰάκωβο ντὲ Στράτα.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΙΟΥΛΙΟΥ

29.7.1014 Ὁ Βουλγαροκτόνος συντρίβει τοὺς Βουλγάρους εἰσβολεῖς εἰς τὸ Δεμὶρ Χισάρ.
15.7.1099 Οἱ σταυροφόροι τῆς α' σταυροφορίας καταλαμβάνουν τὴν Ἱερουσαλήμ.
20.7.1304 Ἐγεννήθη ὁ Πετράρχης.
6.7.1439 Ὑπεγράφη εἰς Φλωρεντίαν ἡ ἕνωσις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.
15.7.1606 Ἐγεννήθη ὁ μέγας Ὁλλανδὸς ζωγράφος Ρέμπραντ.
1.7.1646 Ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Λάϊμπνιτς.
10.7.1774 Ἡ συνθήκη τοῦ Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ θέτει τέλος εἰς τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1768-1774.
4.7.1775 Διακήρυξις τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.
14.7.1789 Πτῶσις τῆς Βαστίλλης.
20.7.1792 Οἱ Σουλιῶται συντρίβουν τὸν Ἀλῆν εἰς τὰς κλεισωρείας τοῦ Σουλίου.
21.7.1798 Ἡ μάχη τῶν Πυραμίδων, ὅπου ὁ Ναπολέων νικᾷ τοὺς Αἰγυπτίους.
18.7.1815 Ἡ μάχη τοῦ Βατερλώ.
9.7.1821 Ἄρχονται αἱ σφαγαὶ τῶν Κυπρίων ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀπαγχονίζεται ὁ Κυπριανός.
4.7.1822 Ἡ ἐν Πέτᾳ καταστροφή.
26.7.1822 Ἡ μάχη τῶν Δερβενακίων.
5.7.1825 Θάνατος τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου.
24.7.1827 Συνθήκη τοῦ Λονδίνου, δι' ἧς ἀναγνωρίζεται ἡ ἵδρυσις τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.
11.7.1829 Ἡ Δ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐν Ἄργει.
11.7.1832 Ἐγεννήθη ὁ Χ. Τρικούπης.
27.7.1833 Ἡ διακήρυξις τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
19.7.1870 Ἤρχισεν ὁ πόλεμος μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας.
1.7.1878 Συνθήκη Βερολίνου καθ' ἣν προσηρτήθη ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Ἄρτα.
12.7.1878 Ἡ Ἀγγλία καταλαμβάνει τὴν Κύπρον.
5.7.1892 Ἔγινε διὰ τετάρτην φορὰν πρωθυπουργὸς ὁ Χ. Τρικούπης.
3.7.1898 Ἡ ναυμαχία τῆς Κούβας. Ἧττα τοῦ ἰσπανικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ.
15.7.1898 Ἀπεβίωσεν ὁ μέγας ἐθνικὸς εὐεργέτης Γ. Ἀβέρωφ.
30.7.1898 Ἀπεβίωσεν ὁ Βίσμαρκ.
25.7.1909 Ὁ Μπλεριὸ διασχίζει δι' ἀεροπλάνου τὸ στενὸν τῆς Μάγχης.
2.7.1913 Συνθήκη Βουκουρεστίου.
28.7.1913 Ἡ εἰρήνη τοῦ Βουκουρεστίου.
30.7.1920 Δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τοῦ ὑπογράψαντος τὴν συνθήκην τῶν Σεβρῶν Ἐ. Βενιζέλου.
24.7.1923 Ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάννης.
4.7.1934 Ἀπέθανεν ἡ Μαρία Κιουρί.
17.7.1945 Διάσκεψις τοῦ Πότσδαμ.

Τὸ δάσος

Τὸ δάσος ποὺ λαχτάριζες
ὥσπου νὰ τὸ περάσεις,
τώρα νὰν τὸ ξεχάσεις.
διαβάτη ἀποσπερνέ·

μιὰν αὐγινὴ τὸ κούρσεψαν
ἀνίδρωτοι λοτόμοι,
κ' ἐκεῖ εἶναι τώρα δρόμοι,
διαβάτη ἀποσπερνέ.

Τὸ τρίσβαθο ἀναστέναγμα
ποὺ ἄγγιζε τὴν καρδιά σου,
κ' ἔσπαε τὰ γόνατά σου,
δὲ θὰν τ' ἀκούσεις πλιά·

τὸ πήρανε στὰ διάπλατα
περίτρομα φτερά τους,
καὶ τόκαμαν λαλιά τους
τὰ νύχτια πουλιά.

Καὶ κάτι ποὺ βραχνόκραζε
μὲ μιὰ φωνὴν ἀνθρώπου,
στὸ ἡμέρωμα τοῦ τόπου,
βουβάθηκε κι αὐτό·

κ' ἔπεσε τὸ αἱματόβρεχτο,
τ' ὁλόγυμνο μαχαίρι,
πόβλεπες σ' ἕνα χέρι
νὰ σειέται ἀστραφτερό.

Τὸ σιγαλὸ τραγούδισμα
ποὺ σ' ἔσερνε, διαβάτη,
σὲ μαγικὸ παλάτι,
δίχως ἐλπίδα αὐγῆς,

τὸ πήρανε, - γιὰ κοίταξε -
στερνὴν ἀνατριχίλα,
τὰ πεθαμένα φύλλα
ποὺ ἀπόμειναν στὴ γῆς.

Κ' ἡ ἅρπα μὲ τὸν ἦχο της
ποὺ σὲ γλυκομεθοῦσε
μὰ κρύφια σοῦ χτυποῦσε
θανάτου μουσική,

χάθηκε μὲ τὴν ἄγγιχτη
ποὺ τὴν κρατοῦσε κόρη,
στὰ πέλαγα, στὰ ὄρη,
νὰ μὴν ξανακουστεῖ.

Τὸ δάσος ποὺ λαχτάριζες
ὥσπου νὰν τὸ περάσεις,
γιὰ πάντα θὰ ξεχάσεις,
διαβάτη ἀποσπερνέ·

γενῆκαν νεκροκρέβατα
τ' ἄγρια δεντρά του τώρα
καὶ θὰ τὰ βρεῖς στὴ χώρα,
διαβάτη ἀποσπερνέ.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Λησμονημένο παραμύθι

Εἶπε νὰ μοῦ πεῖ τὸ παραμύθι
το παλιό, ποὺ ἀλησμονήθη,
κ' ἔσκυψε κι ἀνανοήθη, σὰ γριούλα,
μ' ἄνθια στὴ μορφή, μῆλα στὰ στήθη,
ἑκατὸ χρονῶν παιδούλα,
κ' ἄρχισε τὸ παραμύθι.

«Μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρό, ἕνα παληκάρι,
βασιλιᾶ παιδὶ καὶ ρήγισσας καμάρι,
μιὰ παιδούλα ἀγάπησε, καλησώρα,
ὅπως ἀγαποῦν καὶ τώρα...»
—Ὅπως ἀγαποῦν καὶ τώρα.

«Κ' ἤτανε φτωχιὰ ἡ παιδούλα, μὰ εἶχε βιό της
κάλλη καὶ δροσιὲς στὸ μερδικό της,
κ' ἡ ἀγάπη εἶναι τυφλή, καλησώρα,
σὰν καὶ πάντα, σὰν καὶ τώρα...»
—Σὰν καὶ πάντα, σὰν καὶ τώρα.

«Καὶ τὸ βασιλόπουλο ἕνα βράδυ
τὴν ἀγκάλιασε τρελὰ μὲς στὸ σκοτάδι
καὶ τὴ φίλησε γλυκά, καλησώρα,
ποιός τὸ ξέρει! σὰν καὶ τώρα...»
—Ποιός τὸ ξέρει! σὰν καὶ τώρα.

«Τὴν κορώνα του τῆς βάζει στὸ κεφάλι
καὶ τὰ στήθεια της τὰ κάνει προσκεφάλι,
καὶ τῆς λέει λόγια γλυκά, κι ἀκόμα
ὅσα λὲν στόμα μὲ στόμα...»
—Ὅσα λὲν στόμα μὲ στόμα.

«Κ' ὕστερα - πῶς νὰ στὸ πῶ καλέ μου;
Κ' ὕστερα τὸ ξέχασα, γλυκέ μου,
τὸ παλιὸ τὸ παραμύθι...»

—Κι ἂν τὸ ξέχασες, τὸ ξέρουν ταίρια - ταίρια,
ρώτα νὰ στὸ ποῦν τὰ περιστέρια,
ρώτα νὰ στὸ μάθουν τὰ τρυγόνια,
νὰ στὸ κελαηδήσουνε τ' ἀηδόνια...
κ' ὕστερα λησμόνα το, ποὺ ἀλησμονήθη!
Κ' ἡ ζωή μας κ' ἡ ἀγάπη παραμύθι.

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ

Στὸ ἔμμετρο Βυζαντινὸ μυθιστόρημα «Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην» γίνεται περιγραφὴ τῶν ἀγαλμάτων τῶν δώδεκα μηνῶν ποὺ βρίσκονται πάνω στοὺς πύργους τοῦ 'Αργυροῦ κάστρου. 'Εκεῖ τὸ ἄγαλμα τοῦ 'Ιουλίου περιγράφεται ὡς ἑξῆς:

Εἶδα τὸν 'Ιούλιον ἀπ' ἐκεῖ τέτοιον καὶ ἐκεῖνον ἄνδραν,
νὰ ἔν' γυμνὸς τὰ χέρια του καὶ ὅλ' ἀνεσκουμπωμένος,
νὰ κεῖται εἰς τὸ κεφάλιν του στεφάνιν ἀπ' ἀστάχυα,
τὸ ἕναν του χέρι νὰ κρατῇ δρεπάνιν νὰ θερίζῃ
καὶ τὸ ἄλλον ἠγωνίζετο τὰ στάχυα νὰ μαζώνῃ.

Αὐτὸς εἶναι ὁ 'Ιούλιος, ἕνας θεριστὴς μὲ τὸ δρεπάνι στὸ χέρι. Σήμερα ὅμως ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μὲ τὸ ὄνομα «Θεριστὴς» ἐννοεῖ τὸν 'Ιούνιο. 'Ο 'Ιούλιος ὀνομάζεται 'Αλωνάρης, γιατὶ τότε ἀλωνίζουν. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχει περάσει καὶ μέσα στὶς παροιμίες καὶ τὰ γνωμικά:

Ἔτσι τό 'χει τὸ λινάρι,
γιὰ ν' ἀνθῇ τὸν 'Αλωνάρη.

Τὸ λινάρι ἔχει τὴν ἰδιορρυθμία ν' ἀνθίζῃ ὄχι τὴν ἄνοιξη, ἀλλὰ τὸν 'Ιούλιο, μέσα στὶς ζέστες καὶ τὸ λιοπύρι. 'Η παροιμία λέγεται γιὰ ἀνθρώπους ποὺ εἶναι ἰδιόρρυθμοι, μὲ ἰδιοτροπίες πρωτάκουστες. Δυὸ ἄλλες παροιμίες ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Τὸ νερὸ τ' 'Αλωναριοῦ παρὰ λίγο σὰ φωτιά.
Στὸ κακορρίζικο χωριὸ τὸν 'Αλωνάρη βρέχει.

Καὶ οἱ δυὸ εἶναι μετεωρολογικές, ὑπάγονται δηλαδὴ στὴν κυριώτερη κατηγορία ποὺ σχηματίζουν οἱ παροιμίες γιὰ τοὺς μῆνες καὶ τὶς ἐποχές. 'Η πρώτη παροιμία λέγεται στὴ Ζάκυνθο καὶ θέλει νὰ δείξῃ τί καταστροφὴ φέρνει στὸ σταφιδόκαρπο ἡ βροχὴ τοῦ 'Ιουλίου. 'Η δεύτερη λέγεται σὲ πολλὰ μέρη γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι τέτοια βροχὴ εἶναι βλαβερὴ γιὰ ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα.

Δυὸ ἄλλα ὀνόματα τοῦ ἴδιου μήνα εἶναι ὁ Δευτερογιούλης καὶ ὁ Γυαλιστής. Γλωσσικά, καὶ τὰ δυὸ ξεκίνησαν ἀπὸ τὸν ἴδιο ἀρχαῖο τύπο «'Ιούλιος». 'Επειδὴ ὁ 'Ιούνιος πῆρε τὸ ὄνομα Πρωτογιούλης, τὸν ἑπόμενο μήνα ὀνόμασαν Δευτερογιούλη. 'Ωστόσο κράτησε τὸ ἀρχαῖο «ἀκατάληπτο» σημασιολογικὰ ὄνομα τοῦ Ρωμαϊκοῦ μηνός, ποὺ τὸν ὀνόμασαν πρὸς τιμὴ τοῦ 'Ιουλίου Καίσαρος. 'Αντίθετα τὸ ὄνομα Γυαλιστὴς μπορεῖ νὰ ξεκίνησε ἀπὸ τὸ ἀκατάληπτο ὄνομα 'Ιούλιος, προχώρησε ὅμως παρετυμολογικὰ σὲ νέα δημιουργία. Ἔφτιαξε ἕναν ἐντελῶς νέον τύπο, μὲ ἱκανοποιητικὴ σημασία: Γυαλιστὴς λέγεται, γιατὶ τότε κάνει καὶ «γυαλίζουν» τὰ σταφύλια, γιατὶ γενικὰ εἶναι ὁ μήνας ποὺ κάνει τὰ φροῦτα καὶ ὡριμάζουν.

Κ. Ρ.

1 Τετάρτη	Ἀπολογητικὴ συνεδρίασις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς.
2 Πέμπτη	Δεῖπνον μελῶν Δ. Συμβουλίων καὶ Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Κέντρων.
6 Δευτέρα	Ἀπολογητικὴ συνεδρίασις τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ. Σ. Ε.
8 Τετάρτη	Ἀπολογητικὴ συνεδρίασις τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν Μελετῶν.
10 Παρασκευὴ	Ἀπολογητικὴ συνεδρίασις τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κέντρου Κοινωνικῶν Σπουδῶν.
11 Σάββατον	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων Τμηματικῶν Ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς.
18 Σάββατον	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων Τμηματικῶν Ἐξετάσεων τῶν Κέντρων.

Ἰούλιος: Ἡ θάλασσα σᾶς ἀναμένει, χαρῆτε την!

Ἡ θάλασσα εἶναι ἡ μόνη μου ἀγάπη, ἔχει τὴν ὄψη τοῦ ἰδανικοῦ. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου λούζεται στὴν ἁγνότητα τῆς θάλασσας. Σ' αὐτὴν βρίσκει ἡ νοσταλγία μας διέξοδο καὶ ἔκφραση ὁ πόνος μας.

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΛΟΥΘΗΡΟΣ (1483—1556). Γερμανὸς θεολόγος καὶ μεταρρυθμιστής. Τὴν 31 Ὀβρίου 1517 μὲ τὰς 95 θέσεις του κατήγγειλε τὰς καταχρήσεις τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας. Ζητεῖ νὰ ἀπομακρύνη τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν τοῦ Πάπα καὶ νὰ τοὺς ἐπαναφέρη πλησίον τῶν ἱερῶν κειμένων καὶ τοῦ ἁγνοῦ ἀποστολικοῦ βίου. Μετέφρασε τὴν Βίβλον εἰς τὴν λαϊκὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν.

Γνῶμαι τοῦ Λουθήρου

—Κάθε ἀναβολὴ καὶ ματαίωσις.

—Ὁ πόλεμος εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μάστιγα τῆς κοινωνίας.

—Ἡ ὑποκρισία εἶναι ὁ σεβασμὸς ποὺ προσφέρει στὴν ἀρετὴν ἡ κακία.

—Ὁ συνετὸς γνωρίζει τὴν ἀμάθειάν του· εἶναι ἀμαθὴς ὁ ἀγνοῶν τὸν ἑαυτόν του.

—Πλοῦτος, νοῦς, ὡραιότης, εἶναι τὰ ὡραῖα δῶρα τοῦ Θεοῦ.

—Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἔχουν ὀρθὰς ἀρχὰς κατὰ πρῶτον καὶ τότε δὲν θὰ παραλείψουν νὰ ἐκτελέσουν ἐναρέτους πράξεις.

ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ Λεονάρδος (1452 1519). Μέγας ἀρχιτέκτων, ζωγράφος, ἐφευρέτης καὶ λόγιος τῆς Ἀναγεννήσεως. Τὴν δόξαν του ὀφείλει κυρίως εἰς τὴν ζωγραφικήν, ὅπου ἐφιλοτέχνησεν ἁρμονικὰ καὶ πολὺ ἐκφραστικὰ πρόσωπα (π. χ. «Τζιοκόντα», «Μυστικὸς δεῖπνος»).

1	*Ἀν. 5.09', Δ. 7.46'* *Σελήνη 25 ἡμερῶν* **ΤΕΤΑΡΤΗ** *182/183* *Κοσμᾶ–Δαμιανοῦ*
2	*Ἀν. 5.09', Δ. 7.48'* *Σελήνη 26 ἡμερῶν* **ΠΕΜΠΤΗ** *183/182* *Κατάθ. ἐσθ. Θεοτ.*
3	*Ἀν. 5.10', Δ. 7.48'* *Σελήνη 27 ἡμερῶν* **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** *184/181* *Ὑακίνθου, Ἀνατολ.*
4	*Ἀν. 5.10', Δ. 7.48'* *Σελήνη 28 ἡμερῶν* **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** *185/180* *Ἀνδρέου Κρήτης*
5	*Ἀν. 5.11', Δ. 7.47'* *Σελήνη 29 ἡμερῶν* **ΚΥΡΙΑΚΗ** *186/179* *Ἀθαν. τοῦ ἐν Ἄθῳ*

Γνῶμαι τοῦ Ντὰ Βίντσι

—Καθὼς μιὰ ἡμέρα ποὺ τὴν ἔζησες καλὰ σοῦ χαρίζει τὴν ἀπόλαυση τοῦ ἤρεμου ὕπνου, ἔτσι καὶ μιὰ ζωὴ καλὰ χρησιμοποιημένη χαρίζει ἤρεμον θάνατο.

Ρώτησαν κάποτε τὸν ποιητὴ Μίλτωνα, τὸν δημιουργὸ τοῦ «Χαμένου Παραδείσου», γιατί οἱ βασιλεῖς σ' ὡρισμένα κράτη μποροῦσαν νὰ βασιλεύσουν ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 14 ἐτῶν, ἐνῶ δὲν μποροῦσαν νὰ παντρευθοῦν παρὰ μόνον ἀφοῦ συνεπλήρωναν τὰ 18.

—Γιατὶ εἶναι πολὺ πιὸ εὔκολο νὰ κυβερνάη κανεὶς ἕνα βασίλειο παρὰ μιὰ γυναῖκα...

ΜΑΡΞ Κάρολος (1818 - 1883). Γερμανός οἰκονομολόγος, κοινωνιολόγος καὶ φιλόσοφος. Στηριχθεὶς εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἐγέλου διετύπωσε τὴν θεωρίαν τῆς διαλεκτικῆς κινήσεως τῆς κοινωνίας, γενόμενος οὕτω ὁ θεωρητικὸς θεμελιωτὴς τοῦ κομμουνισμοῦ. Τὸ 1848 ἐδημοσίευσε τὸ «κομμουνιστικὸ μανιφέστο». Τὸ 1864 ἵδρυσεν εἰς τὸ Λονδῖνον τὴν διεθνῆ Ἕνωσιν τῶν ἐργατῶν.

Γνῶμαι τοῦ Μὰρξ

—Ὁλόκληρη ἡ κοινωνικὴ ἱστορία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ πάλη τῶν τάξεων.

—Ἀπὸ τὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὶς ἱκανότητές του, στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες του.

—Ὅταν ἐκλείψουν οἱ ἀνταγωνισμοὶ ἀνάμεσα στὶς τάξεις κάθε ἔθνους, τότε ἡ ἐχθρότης μεταξὺ τῶν ἐθνῶν θὰ πάρη τέλος.

ΜΠΕΛΛ Ἀλέξανδρος Γκράχαμ (1841-1922). Διάσημος Ἄγγλος φυσικὸς καὶ ἠλεκτρολόγος, ἐφευρέτης τοῦ τηλεφώνου. Ἐγεννήθη εἰς Ἐδιμβοῦργον ὅπου καὶ ἐφοίτησε τὸ πρῶτον, συμπληρώσας κατόπιν τὰς σπουδάς του ἐν Γερμανίᾳ. Ἐγκατεστάθη νέος εἰς τὴν Ἀμερικήν, ὅπου κατέστη ὀνομαστὸς διὰ τὰς προσπαθείας του πρὸς ἐξεύρεσιν μέσων ἐκπαιδεύσεως τῶν κωφαλάλων.

—Ὁ φρόνιμος περιορίζει τὶς ἀνάγκες του, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ διατηρῆ καὶ νὰ ἐπεκτείνη περισσότερο τὴν ἐλευθερία του.

Σοπεγχάουερ

Τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι ἐξαντλοῦνται, ἡ ὑπομονὴ ὅμως τῶν ἀνθρώπων στὴ φτώχεια οὐδέποτε.

Μοντεσκιὲ

Ὅποιος κλείνει τ' αὐτιά του στὴ φωνὴ τῶν φτωχῶν καὶ τῶν ἀρρώστων νὰ ξέρη πὼς θἆρθη στιγμὴ ποὺ θὰ βγάλη κι' αὐτὸς τὴν ἴδια φωνὴ καὶ δὲν θὰ βρεθῆ κανεὶς νὰ τὸν ἀκούση.

Σολομὼν

Φροντίζοντας γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἄλλων, βρίσκομε καὶ τὸ δικό μας.

Πλάτων

6 — *Ἀν. 5.11', Δ. 7.47'* — *Νέα Σελήνη* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *187/178* — *Σισώη, Ἀρχίπ. ὁσ.*

7 — *Ἀν. 5.12', Δ. 7.47'* — *Σελήνη 2 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *188/177* — *Κυριακῆς μεγαλομ.*

8 — *Ἀν. 5.12', Δ. 7.47'* — *Σελήνη 3 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *189/176* — *Προκοπίου μεγαλμ.*

9 — *Ἀν. 5.13', Δ. 7.47'* — *Σελήνη 4 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *190/175* — *Παγκρατίου μάρτ.*

10 — *Ἀν. 5.13', Δ. 7.46'* — *Σελήνη 5 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *191/1744* — *Τῶν ἐν Νικ. 45 μ.*

11 — *Ἀν. 5.14', Δ. 7.46'* — *Σελήνη 6 ἡμερ.* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *192/173* — *Εὐφημίας, Ὀλγ. μ.*

12 — *Ἀν. 5.15', Δ. 74.5'* — *Σελήνη 7 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *193/172* — *Πρόκλου, Ἱλαρ. ὁσ.*

ΜΠΕΤΟΒΕΝ Λουδοβῖκος βάν (1770-1827). Μέγας Γερμανός μουσουργός. Ἀνύψωσε τὴν μουσικὴν εἰς τὰ πλέον ἰδανικὰ ἐπίπεδα. Τὸ ἀξίωμά του εἶναι «ἡ μουσικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἔκφρασις αἰσθημάτων καὶ ὄχι ζωγραφική». Ἔργα του «Φιντέλιο», «Ἔγκμοντ» κ.ἄ.

Γνῶμαι τοῦ Μπετόβεν

—Ἡ μουσικὴ εἶναι ὁ διάμεσος μεταξὺ τῆς ζωῆς τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ πνεύματος.

—Ὁ καλύτερος τρόπος νὰ διασκεδάζης τὸν πόνο σου εἶναι νὰ ἀπασχοληθῆς κάπου.

—Τὸ πλέον ἐξαιρετικὸν ἔμβλημα τῶν μεγάλων ἀνθρώπων εἶναι ἡ καρτερία πρὸ τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν σκληρῶν ἀναγκῶν.

ΜΟΤΣΑΡΤ Βόλφγκανγκ (1756-1791). Διάσημος Αὐστριακὸς μουσουργός. Συνέθεσε κονσέρτα, συμφωνίας, ὁρατόρια, λειτουργίας, μελοδράματα κλπ. Ἀπὸ τὴν ἄποψιν αἰσθήματος, σκέψεως, ἐξάρσεως καὶ μορφῆς ἡ μουσική του θεωρεῖται ὅτι κατέχει τὰ πρωτεῖα. Τὰ μελοδράματά του «Γάμοι τοῦ Φίγκαρο», «Δὸν Ζουὰν» καὶ «Μαγεμένος Αὐλὸς» εἶναι ἀριστουργήματα.

Γνῶμαι τοῦ Μότσαρτ

—Ἀμέσως ὕστερα ἀπ' τὸ Θεὸ ἔρχεται ὁ πατέρας.

Ἡ 17η Ὀλυμπιὰς τοῦ 1960

Ἐν ὄψει τῆς 17ης Ὀλυμπιάδος ποὺ θὰ διεξαχθῆ ἀπὸ τὶς 25 Σεπτεμβρίου μέχρι τὶς 16 Ὀκτωβρίου 1960 στὴ Ρώμη, τὸ γνωμοδοτικὸ συμβούλιο τῆς νεοσυσταθείσης Γενικῆς Γραμματείας Ἐξωσχολικοῦ Ἀθλητισμοῦ ἀπεφάσισεν ὅπως καταβληθῆ ἀπὸ τοῦδε κάθε δυνατὴ προσπάθεια ὥστε νὰ παρασχεθοῦν ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα γιὰ τὴν ἔγκαιρη καὶ μεθοδικὴ προετοιμασία τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων ὅλων τῶν ἀθλημάτων ποὺ θὰ συνθέσουν τὴν ἐθνική μας ἀποστολὴ στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες.

13
Ἀν. 5.16', Δ 7.45'
Σελ. Α' Τέταρτον
ΔΕΥΤΕΡΑ
194/171
Συν. Ἀρχ. Γαβριήλ

14
Ἀν. 5.15', Δ. 7.44'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
195/170
Ἀκύλα Ἀπ., Ἰωσ.

15
Ἀν. 5.17', Δ. 7.44'
Σελήνη 10 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
196/169
Κηρύκου, Ἰουλ. μ.

16
Ἀν. 5.18', Δ. 7.48'
Σελήνη 11 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
197/168
Ἀθηνογ., Ἀντιόχου

17
Ἀν. 5.18', Δ. 7.48'
Σελήνη 12 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
198/167
Μαρίνης μεγαλομ.

18
Ἀν. 5.19', Δ. 7.42'
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
199/166
Ὑακίνθου, Εὐθ. μ.

19
Ἀν. 5.20', Δ. 7.42'
Σελήνη 14 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
200/165
Μακρίνης-Δίου ὁσ.

ΜΩΑΜΕΘ (571-632 μ.Χ.). Εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς θρησκείας τοῦ Ἰσλάμ, πού ἐπεβλήθη ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 622 (ἡμερομηνία τῆς Ἐγίρας, ἀπὸ ὅπου ἀρχίζει ἡ χρονολογία τῶν Μουσουλμάνων). Δέχεται ἕνα θεὸν μὲ προφήτην τὸν Μωάμεθ. Ἡ διδασκαλία του βασίζεται εἰς τὸ κισμὲτ (=πεπρωμένον) καὶ ἐκτίθεται εἰς τὸ Κοράνιον, τὸ Εὐαγγέλιον τῶν Μωαμεθανῶν.

Γνῶμαι τοῦ Μωάμεθ

—Ἡ μελάνη τοῦ σπουδαστοῦ εἶναι πλέον ἱερὰ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρος.

—Ἡ ὑπομονὴ εἶναι τὸ κλειδὶ τῆς εὐχαριστήσεως.

—Πιστεύσατε ἂν θέλετε ὅτι τὰ βουνὰ ἀλλάζουν τόπο, ἀλλὰ μὴ πιστεύετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀλλάζει ποτὲ φύση.

ΜΟΡΣ Σαμουὴλ (1791-1872). Ἀμερικανὸς ζωγράφος καὶ ἐφευρέτης γεννηθεὶς εἰς Μασσαχουσσέττην. Ὡς ζωγράφος ἐγνώρισε μεγάλας ἐπιτυχίας. Ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Ἰχνογραφίας καὶ πρῶτος πρόεδρος αὐτῆς. Τὸ 1835 ἐφεῦρε τὸν ἠλεκτρικὸν τηλέγραφον.

Τί ξέρετε γιὰ τὰ μαλλιά σας;

Ὁ ἐγκέφαλος βρίσκεται μέσα στὸ κεφάλι, ποὺ προστατεύεται ἐξωτερικὰ ἀπὸ τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς.

Σ' αὐτὸ φυτρώνουν κατὰ μέσον ὅρον 270 περίπου τρίχες κατὰ τετραγωνικὸ ἑκατοστό. Δεδομένου ὅτι ἡ συνολική του ἐπιφάνεια εἶναι περίπου 630 τετρ. ἑκατοστά, μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ἕνα σύνολο 175.600 τριχῶν. Σ' ἕνα ἄτομο ἡλικίας 25 ἐτῶν, τὰ μαλλιὰ μεγαλώνουν μὲ ρυθμὸ 8 ἑκατοστῶν τοῦ χιλιοστοῦ τὴν ὥρα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας, καὶ 1 χιλιοστοῦ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς νύχτας. Ἡ ἀνάπτυξις εἶναι μεγαλύτερη τὸ καλοκαίρι παρὰ τὸ χειμώνα καὶ ἐπιταχύνεται ἢ ἐπιβραδύνεται ἀνάλογα μὲ τὶς ὧρες: ταχύτερη εἶναι 10 μὲ 11 τὸ πρωὶ καὶ 4—6 τὸ ἀπόγευμα.

20 — Ἀν. 5.21', Δ. 7.41' — *Πανσέληνος* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 201/164 — *Ἡλιοῦ Θεσβ. προφ.*

21 — Ἀν. 5.21', Δ. 7.41' — *Σελήνη 16 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — 202/163 — *Συμεὼν τοῦ διὰ Χρ.*

22 — Ἀν. 5.22', Δ. 7.40' — *Σελήνη 17 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 203/162 — *Μαρίας Μαγδαλ.*

23 — Ἀν. 5.23', Δ. 7.39' — *Σελήνη 18 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — 204/161 — *Φωκᾶ ἱερομάρτυρ.*

24 — Ἀν. 5.24', Δ. 7.30' — *Σελήνη 19 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 205/160 — *Χριστίνης μάρτ.*

25 — Ἀν. 5.25', Δ. 7.37' — *Σελήνη 20 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 206/159 — *Κοίμ. Ἁγ. Ἄννης*

26 — Ἀν. 5.25', Δ. 7.37' — *Σελήνη 21 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 207/158 — *Παντελεήμ. ὁσιομ.*

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ (1475-1564). Διεκρίθη ὡς γλύπτης, ζωγράφος καὶ ἀρχιτέκτων. Τὰ ἔργα του συγκινοῦν ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν παραστάσεων ποὺ ὑπερβάλλουν τὰ κοινὰ μέτρα καὶ γίνονται μεγαλειώδεις συλλήψεις (π. χ. ἡ γιγαντιαία μορφὴ τοῦ Μωϋσέως, γλυπτόν, «Ἡ Δημιουργία», ζωγραφικὸς πίναξ).

Γνῶμαι τοῦ Μιχαὴλ 'Αγγέλου

—Κάμνω κριτικὴν δημιουργῶν καὶ οὐχὶ εὑρίσκων λάθη.

—Ἡ χεὶρ ἥτις ἀκολουθεῖ τὸν νοῦν δύναται καλῶς νὰ ἐκτελέσῃ.

ΜΟΜΜΣΕΝ Θεόδωρος (1817-1903). 'Εκ τῶν μεγαλυτέρων ἱστορικῶν τῆς Εὐρώπης, γερμανικῆς καταγωγῆς. Ἔγραψε «Ἱστορία τῶν Ρωμαίων» εἰς 5 τόμους, «Τὸ δίκαιον τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους». Τὸ 1902 ἔλαβε τὸ βραβεῖον Νόμπελ. Ἐξήσκησε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν.

27 'Αν. 5.26', Δ. 7.36'
Σελ. Τελ. Τέταρτον
ΔΕΥΤΕΡΑ
208/157
Παντελεήμ. ἰαματ.

28 'Αν. 5.27', Δ. 7.35'
Σελήνη 23 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
209/156
Προχόρου, Νικάν. μ.

29 'Αν. 5.28', Δ. 7.34'
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
210/155
Καλλινίκου, Θεοδ.

30 'Αν. 5.29', Δ. 7.33'
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
211/154
Σίλλα, 'Ανδρον. μ.

31 'Αν. 5.29', Δ. 7.33'
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
212/153
Εὐδοκ., δικ. 'Ιωσὴφ

Νά τί ξέρουμε σήμερα γιὰ τοὺς κυριώτερους πλανῆτες

'Αφροδίτη. Μέση ἀπόστασις: 41—258 ἑκατομ. χλμ. ἀπ' τὴ Γῆ. Διαστάσεις: Ὅσες καὶ τῆς Γῆς. Θερμοκρασία: +65—95 τὴν ἡμέρα, —30 τὴ νύχτα. 'Ατμόσφαιρα: Πολὺ πυκνή, γεμάτη ἄζωτο καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ, χωρὶς νερὸ κι' ὀξυγόνο. 'Επιφάνεια: Πάντα ἐστραμμένη πρὸς τὸν Ἥλιο, ἡ μία πλευρά της τελείως ἄγνωστος. Περιστροφή: 224 μέρες.

Ἄρης. Μέση ἀπόστασις: 56—400 ἑκατομ. χλμ. ἀπ' τὴ Γῆ. Διαστάσεις: 53)100 τῶν γηίνων. Θερμοκρασία: —20 τὴν ἡμέρα, —60 τὴ νύχτα. 'Ατμόσφαιρα: Ἄζωτο, ἀνθρακικό, λίγο ὑδρογόνο, ἐλάχιστο ὀξυγόνο. 'Επιφάνεια: 'Αραιὴ βλάστησις (λειχῆνες χωρὶς χλωροφύλλη). Περιστροφή: 24 ὧρες 37'22''.

Ἑρμῆς. Μέση ἀπόστασις: 80—220 ἑκατομ. χλμ. ἀπ' τὴ Γῆ. Διαστάσεις: 37)100 τῶν γηίνων. Θερμοκρασία: 280-410°. 'Ατμόσφαιρα: 'Ελάχιστο ὑδρογόνο, καθόλου νερὸ κι' ὀξυγόνο. 'Ελαφρὰ ἀέρια. 'Επιφάνεια: Ἔρημη σὰν τῆς Σελήνης. Ἡ μία πλευρὰ ἄγνωστος. Περιστροφή: 87 μέρες.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω— Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 30/6/59 Δρ.	*Ἔξοδα Ἰουλίου Δρ.* ....
Ἔσοδα Ἰουλίου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Δ' μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 13. Πανσέληνος τὴν 18ην.

Μὴν ταξιδίων: Ὅσο κανείς, ταξιδεύοντας, γνωρίζει περισσότερο τὴν Πατρίδα του, τόσο πιὸ πολὺ τὴν ἀγαπάει καὶ τόσο περισσότερο συνδέεται μ' αὐτή.

Ὁ Αὔγουστος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Μεταγειτνιών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Δριμάρης, Συκολόγος, Πενταρᾶς.

Γκόγια: Γυναῖκες στὸ μπαλκόνι.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

2.8. 338 π.Χ. Ἡ μάχη τῆς Χαιρωνείας.
15.8.1004 Οἱ Βούλγαροι καταλαμβάνουν τὴν Ἀδριανούπολιν, σφάζουν καὶ λεηλατοῦν.
3.8.1492 Ἡ ἐκκίνησις τοῦ Κολόμβου ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Πάλου μετὰ τριῶν ἱστιοφόρων.
23.8.1572 Ἡ νὺξ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου.
22.8.1647 Ἐγεννήθη ὁ ἐφευρέτης τοῦ τροχοφόρου ἀτμοπλοίου Δ. Παπῖνος.
28.8.1749 Ἐγεννήθη ὁ Γκαῖτε.
27.8.1770 Ἐγεννήθη ὁ Ἕγελος.
27.8.1789 Ἡ διακήρυξις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (Γαλλικὴ Ἐπανάστασις).
17.8.1807 Τὸ πρῶτον ἀ)π «Κλαῖρμοντ» τοῦ Φούλτωνος ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῶς τὰς δοκιμάς του.
15.8.1818 Ἐγεννήθη ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ.
1.8.1821 Ἐκδίδεται εἰς τὰς Καλάμας ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἐφημερὶς «Ἡ Ἑλληνικὴ Σάλπιγξ».
26.8.1821 Ἡ μάχη τῶν Βασιλικῶν.
11.8.1823 Ἐφονεύθη ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης εἰς Καρπενήσιον.
29.8.1824 Ἡ ναυμαχία εἰς τὸν Γέρακα
13.8.1826 Ὁ Κιουταχῆς ἀνακαταλαμβάνει τὰς Ἀθήνας.
25.8.1828 Ὁ Ἰμβραὴμ ἀπέρχεται τῆς Πελοποννήσου.
16.8.1839 Β. Διάταγμα ὁρίζει τὴν κατασκευὴν τῶν κυριωτέρων ὁδῶν τοῦ Κράτους.
22.8.1864 Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Ἐρ. Ντυνὰν ὁ Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρός.
23.8.1864 Ἐγεννήθη ὁ Ἐλ. Βενιζέλος
14.8.1909 Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Γουδί.
4.8.1914 Ἀρχίζει ὁ πρῶτος εὐρωπαϊκὸς πόλεμος.
15.8.1914 Τὸ πρῶτον σκάφος διαπλέει τὴν διώρυγα τοῦ Παναμᾶ.
8.8.1918 Ἡ β' μάχη τοῦ Μάρνη.
10.8.1920 Ὑπογραφὴ συνθήκης Σεβρῶν καθοριζούσης τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος εἰς βάρος τῆς Τουρκίας.
13.8.1922 Τὸ ἑλληνικὸν μέτωπον τῆς Μ. Ἀσίας διασπᾶται εἰς Ἀφιὸν Καραχισάρ.
28.8.1922 Οἱ Τοῦρκοι ἀνακαταλαμβάνουν τὴν Σμύρνην καὶ προβαίνουν εἰς ἀγρίας σφαγάς.
10.8.1925 Ἐξεδόθη Ν.Δ. ἱδρύσεως τοῦ Αὐτονόμου Σταφιδ. Ὀργανισμοῦ.
7.8.1926 Ἀνατρέπεται ἡ δικτατορία τοῦ Θ. Παγκάλου.
14.8.1943 Ἐξαγγέλλεται «ὁ Χάρτης τοῦ Ἀτλαντικοῦ».
30.8.1944 Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Παρισίων ἀπὸ τοὺς Ναζὶ κατακτητάς.
6.8.1945 Ρίπτεται εἰς τὴν Χιροσίμα ἡ πρώτη ἀτομικὴ βόμβα.

Θαλερὸ

Φλογάτη, γελαστή, ζεστή, ἀπὸ τ' ἀμπέλια ἀπάνωθεν
ἐκοίταγε ἡ σελήνη
κι ἀκόμα ὁ ἥλιος πύρωνε τὰ θάμνα, βασιλεύοντας
μὲς σὲ διπλὴ γαλήνη·

Βαριὰ τὰ χόρτα, ἱδρώνανε στὴν ἀψηλὴν ἀπανεμιὰ
τὸ πυρωμένο γάλα,
κι ἀπὸ τὰ κλήματα τὰ νιά, ποὺ τῆς πλαγιᾶς ἀνέβαιναν
μακριὰ-πλατιὰ τὴ σκάλα,

σουρίζανε οἱ ἀμπελουργοί, φτερίζοντας, ἐσειόντανε
στὸν ὄχτο οἱ καλογιάννοι,
κι ἅπλων' ἀπάνω στὸ φεγγάρι ἡ ζέστη ἀραχνοΰφαντο
κεφαλοπάνι...

Στὸ σύρμα, μὲς στὸ γέννημα μονάχα τρία καματερά,
τό 'να ἀπὸ τ' ἄλλο πίσω,
τὴν κρεμαστή τους τὴν οὐρὰ κουνώντας, τὸν ἀνήφορο
ξεκόβαν τὸ βουνίσο.

Σκυφτὸ τὴ γῆς μυρίζοντας καὶ τὸ λιγνὸ λαγωνικὸ
μὲ τὰ γοργὰ ποδάρια,
στοῦ δειλινοῦ τὴ σιγαλιὰ βράχο τὸ βράχο ἐπήδαγε,
ζητώντας μου τὰ χνάρια·

Καὶ κάτου ἀπ' τὴν κληματαριὰ τὴν ἄγουρη μ' ἐπρόσμενε,
στὸ ξάγναντο τὸ σπίτι,
στρωτὸ τραπέζι, πόφεγγε λυχνάρι ὀμπρός του κρεμαστό,
τὸ φῶς τοῦ 'Αποσπερίτη...

'Εκεῖ κερήθρα μόφερε, ψωμὶ σταρένιο, κρύο νερὸ
ἡ ἀρχοντοθυγατέρα,
ὁπούχε ἀπὸ τὴ δύναμη στὸν πετρωτό της τὸ λαιμὸ
χαράκι, ὡς περιστέρα·

ποὺ ἡ ὄψη της, σὰν τῆς βραδιᾶς τὸ λάμπο, ἔδειχνε διάφωτη
τῆς παρθενιᾶς τὴ φλόγα,
κι ἀπ' τὴ σφιχτή της ντυμασιὰ τὰ στήθια της τ' ἀμάλαγα
χώριζ' ὁλόρτη ἡ ρόγα·

πού όμπρός άπό τό μέτωπο σέ δυό πλεξοῦδες τὰ μαλλιὰ
πλεμένα εἶχε σηκώσει,
σὰν τὰ σχοινιὰ τοῦ καραβιοῦ, ποὺ δὲ θὰ μπόριε ἡ φούχτα μου
νὰν τῆς τὰ χερακώσει.

Λαχανιασμένος στάθη ἐκεῖ κι ὁ σκύλος, π' ἀγανάχτησε
στὰ ὀρτὰ τὰ μονοπάτια,
κι ἀσάλευτος στὰ μπροστινὰ μ' ἐκοίταγε, προσμένοντας
μιὰ σφήνα μὲς στὰ μάτια.

'Εκεῖ τ' ἀηδόνια ὡς ἄκουγα, τριγύρα μου, καὶ τοὺς καρποὺς
γευόμουν ἀπ' τὸ δίσκο,
εἶχα τὴ γέψη τοῦ σταριοῦ, τοῦ τραγουδιοῦ καὶ τοῦ μελιοῦ
βαθιὰ στὸν οὐρανίσκο...

Σὰ σὲ κυβέρτι γυάλινο, μέσα μου σάλευε ἡ ψυχή,
πασίχαρο μελίσσι,
ποὺ ὅλο κρυφὰ πληθαίνοντας γυρεύει σμάρια ὡσὰν τσαμπιὰ
στὰ δέντρα ν' ἀμολήσει.

Κ' ἔνιωθα κρούσταλλο τὴ γῆ στὰ πόδια μου ἀποκάτωθε
καὶ διάφανο τὸ χῶμα,
γιατὶ πλατάνια τριέτικα τριγύρω μου ὑψωνόντανε
μ' ἀδρό, γαλήνιο σῶμα.

'Εκεῖ μοῦ ἀνοίξαν τὸ παλιὸ κρασί, ποὺ πλέριο εὐώδισε,
μὲς στὴν ὑδρένια στάμνα,
σὰν τὴ βουνίσια μυρουδιά, σύντας βαρεῖ κατάψυχρη
νύχτια δροσιὰ τὰ θάμνα...

Φλογάτη, γελαστή, ζεστή, ἐκεῖ ἡ καρδιά μου ἐδέχτηκε
ν' ἀναπαυτεῖ λιγάκι
πὰ σὲ σεντόνια εὐωδερὰ ἀπὸ βότανα καὶ γαλανὰ
στὴ βάψη ἀπὸ λουλάκι...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Τὸν εἶπαν Αὔγουστο, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης Ὀκταβιανὸν τὸν Αὔγουστον, δηλ. τὸν Σεβαστόν. Ὁ νεοελληνικὸς ὅμως λαός, ποὺ δὲν ξέρει τὴ λεπτομέρεια, ζητάει ν' ἀνακαλύψη κάποια ἄλλη οὐσιαστικώτερη ἑρμηνεία στὸ ὄνομα. Σὲ διάφορα μέρη λέγεται Ἄγουστος, ἀλλὰ μιὰ τέτοια ἐτυμολογία, μὲ α στερητικὸ καὶ τὴ λέξη γοῦστο, θὰ ρίζωνε ἂν ἐπρόκειτο γιὰ μήνα χειμωνιάτικο, μὲ πολὺ κρύο καὶ χωρὶς εἰσοδήματα. Σὲ ἄλλα μέρη, ἰδίως νησιά, λέγεται Ἄλουστος, ἐπειδὴ στὶς πρῶτες μέρες τοῦ Αὐγούστου πίστευαν ὅτι «ἔβγαιναν οἱ Δρίμες» καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ κάνουν μπάνιο στὴ θάλασσα. Καὶ τὶς Νεράϊδες τοῦ τύπου αὐτοῦ τὶς λένε Ἀλουστίνες. Ὡστόσο ἡ παρετυμολογία οὔτε ἐδῶ ἔδωσε σπουδαῖα ἀποτελέσματα.

Ἡ θάλασσα καὶ ὁ κύκλος της ἔγινε ἀφορμὴ νὰ σχηματιστοῦν διάφορες παροιμίες σχετικὲς μὲ τὸν Αὔγουστο. Ἀσφαλῶς ἡ πιὸ γνωστὴ εἶναι μιὰ ποὺ θέλει νὰ τονίση ὅτι κάθε τὶ πρέπει νὰ γίνεται τὴ στιγμὴ ποὺ ταιριάζει: «Κάθε πρᾶμα στὸν καιρό του κι' ὁ κολοιὸς τὸν Αὔγουστο».

Γενικὰ ὁ Αὔγουστος θεωρεῖται ὁ καλύτερος μήνας. Στὶς πρῶτες μέρες του ἡ σοδειὰ τῶν σιτηρῶν ἔχει κιόλας ἀποθηκευτῆ στὰ σπίτια, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἀγροτικὰ προϊόντα φτάνουν ἢ πλησιάζουν στὴν ἀκμὴ τῆς παραγωγῆς: «Εἶναι ὁ μήνας ποὺ τρέφει τοὺς ἕντεκα», ὅπως ὀνομάζεται, δηλ. ὁ μήνας ποὺ δίνει εἰσοδήματα ἀρκετὰ γιὰ ὅλο τὸν ὑπόλοιπο χρόνο. Μιὰ θερμὴ εὐχὴ ἀκούγεται μέσα ἀπ' τὰ γνωμικά, καὶ λέει πῶς νὰ ἦταν δυνατὸ δυὸ τέτοιοι νὰ ὑπῆρχαν μῆνες:

Αὔγουστε, καλέ μου μήνα, νά 'σουν δυὸ φορὲς τὸ χρόνο!

Αὐτὸν τὸ μήνα ἡ ζωὴ κυλάει ἀμέριμνη καὶ ἡ χαρὰ τοῦ ὑπαίθρου φτάνει στὸ κατακόρυφο. Στὴν ἐκλογὴ τῶν ἐπαγγελμάτων, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐποχή, ποὺ γίνεται σὲ ἕνα προοίμιο ἑνὸς σύντομου Κλέφτικου τραγουδιοῦ, ὁ λαϊκὸς τραγουδιστὴς προτιμάει νὰ εἶναι τὸν Αὔγουστο δραγάτης. Ξέγνοιαστος θὰ γυρίζη ἀνάμεσα στὰ φορτωμένα κλήματα καὶ τὰ πιὸ ὄμορφα θὰ διάλεγε σταφύλια:

Νά 'μουν τὸ Μάη μπιστικός, τὸν Αὔγουστο δραγάτης,
καὶ στὴν καρδιὰ τοῦ χειμωνιοῦ νά 'μουνα κρασοποῦλος.

Στὶς ἰδιότητες τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους ὁ λαὸς προσέχει καὶ τονίζει γνῶμες, ποὺ ἔχουν πρακτικὸ ἀντίχτυπο στὸν ἀγώνα τῆς ζωῆς. Γνωματεύουν γιὰ τὸν καιρό, γιὰ τὴ χρησιμότητα στὶς γεωργικὲς ἐργασίες καὶ γι' ἄλλα παρόμοια. Καμιὰ φορὰ ὅμως, ἀλλὰ πολὺ σπάνια, ξεφυτρώνει κάποια φράση μὲ καθαρὰ φυσιολατρικὸ περιεχόμενο. Ἕνα τέτοιο γίνεται καὶ ἐδῶ, ὅπου τονίζεται ἡ ἐντύπωση γιὰ τὸ ὁλόλαμπρο Αὐγουστιάτικο φεγγάρι. Ἡ ἰδέα πέρασε καὶ στὰ δίστιχα τῆς Ἀγάπης, ὅπου ἡ ὡραία κόρη παρομοιάζεται μὲ τὸ λαμπρὸ φεγγάρι τοῦ Αὐγούστου:

Σὰν τί τὸ θέλει ἡ μάννα σου τὴ νύχτα τὸ λυχνάρι,
ἀφοῦ 'χει μέσ' στὸ σπίτι της τ' Αὐγούστου τὸ φεγγάρι;

Κ. Ρ.

1 Σάββατον	*Ἔναρξις Φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων Λογιστικῆς, Ἐμπορ. Ἀλ)γραφίας, Ξένων γλωσσῶν καὶ Στενογραφίας.*
8 Δευτέρα	*Ἔναρξις Σεμιναρίου Λογιστικῆς Ὀργανώσεως ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Β. Καρύδη.*
10 Δευτέρα	*Ἔναρξις Φροντιστηριακῶν καὶ Πρακτικῶν ἀσκήσεων τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.*
31 Δευτέρα	*Λῆξις τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1958)1959.*

Μὴν Αὔγουστος: Χαρῆτε τὸ βουνό.

Φωτογραφία ἀπὸ τὸ λαμπρόν μας περιοδικὸν «τὸ Βουνό».

ΔΑΡΒΙΝΟΣ Κάρολος—Ροβέρ-
τος (1809 - 1882). "Αγγλος βιο-
λόγος. Είναι ὁ πατὴρ τῆς θεω-
ρίας τῆς ἐξελίξεως (δαρβινι-
σμοῦ), καθ' ἣν τὰ ζῶα ὑπὸ
τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλ-
λοντος συνεχῶς μεταμορφώ-
νονται καὶ τελειοποιοῦνται.
Τὴν ἐξέλιξιν εἰσάγει εἰς τὴν
κοινωνιολογίαν ὁ Σπένσερ, δο-
γματίζων ὅτι καὶ ὁ κοινωνι-
κὸς καὶ ἠθικὸς βίος ὑπόκειν-
ται εἰς ἐξέλιξιν.

1 'Αν. 5.30', Δ. 7.31'
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
213/152
Πρόοδ. Τιμ.Σταυρ.

Γνῶμαι του Δαρβίνου

Τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι τόσον ἀνυπόφορον, ὅσον ἡ ὀκνηρία.

2 'Αν. 5.31', Δ. 7.30'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
214/151
Στεφάν. Πρωτομ.

ΔΑΝΤΗΣ 'Αλιγκιέρης (1265 - 1321). Μέγας 'Ιταλὸς ἐπικολυ-
ρικὸς ποιητής. "Εγραψεν εἰς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν τῶν 'Ιτα-
λῶν τὸ ἀθάνατόν του ἔπος «Θεία Κωμωδία», μίαν ἀπὸ τὰς
ὑψηλοτέρας συλλήψεις τῆς παγκοσμίου φιλολογίας. Αἱ ἀλ-
ληγορίαι, αἱ περιγραφαί, ἡ ἀνάλυσις τῶν παθῶν, τὸ σατι-
ρικὸν πνεῦμα τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι ἀνυπέρβλητα.

Γνῶμαι τοῦ Δάντη

—Ἡ ἀμφιβολία δὲ μὲ θέλγει λιγώτερο ἀπ' τὴ γνώση.

—Τρεῖς σπίθες: Περηφάνεια, φθόνος καὶ φιλαργυρία εἶναι ἀναμμένες σὲ κάθε ἀνθρώπινη καρδιά.

—Τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων ἀλλάζουν ὅπως τὰ φύλλα στὰ κλαδιά· τὰ μὲν παλαιὰ φεύγουν, φυτρώνουν δὲ νέα.

—Μοῦ ἀρέσει ν' ἀμφιβάλλω, ὅπως καὶ νὰ γνωρίζω.

—Ὁ ὀκνηρὸς οὐδέποτε ἔζησεν.

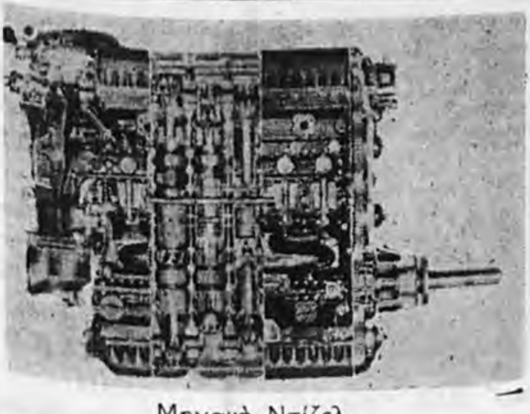

Μηχανὴ Ντίζελ

ΝΤΙΖΕΛ Ροδόλφος (1858-1913). Γερμανὸς μηχανικός. Βάσει τῆς μελέτης του «Θεωρία καὶ κατασκευὴ μεθοδικῶς λειτουργοῦντος θερμοκινητῆρος» καὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησίν του κατεσκευάσθη τὸ 1897 ὁ πρῶτος θερμοκινητήρ, ὁ γνωστὸς ὡς μηχανὴ Ντίζελ. Σήμερον ἡ ἐφεύρεσίς του ἔχει ἐξαπλωθῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

ΝΙΤΣΕ Φρειδερῖκ. (1844 1900). Γερμανός φιλόσοφος ἀπαισιοδοξος καὶ ἀρνητής τῆς ἰσχυούσης ἠθικῆς τάξεως. Ἀριστοκρατικῶν ἀντιλήψεων. Περιφρονεῖ τὴν μᾶζαν καὶ συνιστᾷ τὸν σεβασμὸν τοῦ μεγάλου (τοῦ ὑπερανθρώπου). Ἡ ἀνθρωπότης θὰ προοδεύση, ἂν ὁ ἰσχυρὸς (ὁ εὐπατρίδης) ἐπικρατήση συντρίβων τοὺς ἀσθενεῖς. Διὰ τῶν θεωριῶν του αὐτῶν ἐγένετο ὁ στυλοβάτης τοῦ ρατσισμοῦ.

Γνῶμαι τοῦ Νίτσε

—Κι ἂν ἀκόμη ἕνας ἄνθρωπος ἔχει ἀκλόνητη πίστη, μπορεῖ νὰ ἐμπλακεῖ εἰς τὴν γοητείαν τῆς ἀμφιβολίας.

—Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα σκοινὶ τεντωμένο ἀνάμεσα στὸ ζῶο καὶ στὸ ὑπεράνθρωπο. Ἕνα σκοινὶ πίσω ἀπὸ μιὰ ἄβυσσο.

—Ἡ ἀντίρρησις ὅταν ἔχη ἀγαθὰ ἐλατήρια εἶναι πάντοτε ὠφέλιμος.

—Μιὰ μικρὴ ἐκδίκηση εἶναι ἀνθρωπινώτερη ἀπὸ καθόλου ἐκδίκηση.

—Χωρὶς μουσικὴ ἡ ζωὴ θὰ ἦταν ἕνα σφάλμα.

—Τὸ χρυσὸ θηκάρι τῆς συμπόνοιας κρύβει κάποτε τὸ λεπίδι τῆς ζηλοφθονίας.

—Ὁ φθόνος εἶναι κακίας ἀπόκτημα.

—Ἡ ἀμφιβολία δηλητηριάζει τὰ πάντα, χωρὶς νὰ σκοτώνει τίποτε.

ΝΤΥΝΑΝ Ἐρρῖκος (1828-1901). Ἑλβετὸς συγγραφεὺς καὶ μέγας φιλάνθρωπο; γενόμενος διάσημος, διότι κατόπιν ἐνεργειῶν του ἱδρύθη τὸ 1854 ὁ Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρός. Δικαίως ὅθεν θεωρεῖται ὡς εἷς τῶν μεγίστων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ συμπαράστασις εἰς τὸν τραυματίαν καὶ τὸν ἀσθενῆ ὑπῆρξε τὸ ἰδανικόν του.

Ἑλληνικὲς παροιμίες

—Πήγαινε σὲ βρύση κι ὄχι σὲ ξεροπήγαδο.

—Βαθειὰ βροντή, γοργὸ νερό.

—Βράζει, βράζει τὸ τσουκάλι, μὰ μιὰ μέρα θὲ νὰ σπάση.

—Ἂν βιάζεσαι μὴν τρέχεις.

—Ηὕραμε ἕνα πέταλο, θέλουμ' ἄλλα τρία πέταλα κ' ἕνα ἄλογο ἀκόμη.

3
Ἀν. 5.32', Δ. 7.29'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
215|150
Ἰσαακίου, Σαλώμ.

4
Ἀν. 5.33', Δ. 7.28'
Νέα Σελήνη
ΤΡΙΤΗ
216|149
Ἐν Ἐφ. 7 παίδων

5
Ἀν. 5 31', Δ. 7.27'
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΤΕΤΑΡΤΗ
217|148
Εὐσιγνίου μάρτυρ.

6
Ἀν. 5.34', Δ. 7.26'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
218|147
Μεταμ. Σωτῆρος

7
Ἀν. 5.35', Δ. 7.25'
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
219|146
Δομετ., Θεοδοσ. μ.

8
Ἀν. 5.36', Δ 7.24'
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
220|145
Αἰμιλιαν. Κυζίκου

9
Ἀν. 5 37', Δ. 7.23'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
221|144
Ματθία ἀπ. Μαρίας

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ «ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ»

ΟΜΗΡΟΣ (θος αἰών π.Χ.). Θεωρεῖται πατὴρ τοῦ ἡρωικοῦ ἔπους καὶ ὡς ὁ μέγιστος ποιητὴς τοῦ κόσμου. Συνέθεσε τὰ δύο μεγάλα ἔπη, τὴν «Ἰλιάδα» καὶ τὴν «Ὀδύσσειαν». Δὲν διεμόρφωσε μόνον τὴν ἐθνικήν μας ποίησιν καὶ γλῶσσαν, ἀλλὰ ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος ἀρετῆς, ἐξυμνήσας τὴν φιλοπατρίαν, τὴν συζυγικὴν πίστιν, τὸν ἡρωισμὸν τὴν στοργήν, τὴν φιλίαν κλπ.

Γνῶμαι τοῦ Ὁμήρου

—Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπέροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Ἂν καὶ στὸν Ἅδην λησμονοῦν ὅλοι οἱ νε-
(κροὶ τοὺς φίλους
τὸ φίλο μου τὸν Πάτροκλο κ' ἐκεῖ θὰ τὸν
(θυμᾶμαι.

—Δὲν ὑπάρχει κανένα ζωντανὸ πλάσμα, ποὺ ἀναπνέει ἢ ἕρπει στή! γῆ, ποὺ νὰ εἶναι πιὸ ἄθλιο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

ΝΕΥΤΩΝ Ἰσαάκ (1642 - 1727). Διάσημος Ἄγγλος μαθηματικός, φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος, θεμελιωτὴς καὶ ἱδρυτὴς τῆς «Κλασσικῆς Φυσικῆς». Εἰς τὴν θεμελίωσιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Φυσικῆς ἐχρησίμευσαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ τῆς Μηχανικῆς τοῦ Νεύτωνος: Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀδρανείας, ἀρχὴ καθορισμοῦ τῆς δυνάμεως καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς δράσεως καὶ ἀντιδράσεως. Ἀνεκάλυψε τὴν βαρύτητα.

Νόμος τῆς παγκοσμίου ἕλξεως τοῦ Νεύτωνος

Δύο μᾶζαι m_1, m_2 ἕλκουν ἡ μία τὴν ἄλλην μὲ δύναμιν K, ἡ ὁποία εἶναι ἀνάλογος τοῦ γινομένου ($m_1 . m_2$) τῶν μαζῶν καὶ ἀντιστρόφως ἀνάλογος τοῦ τετραγώνου ($α^2$) τῆς μεταξύ των ἀποστάσεως. Τοῦτο ἐκφράζεται μὲ τὴν σχέσιν

$$K = f \, . \, \frac{m_1 . m_2}{α^2}$$

εἰς τὴν ὁποίαν ὁ συντελεστὴς f (σταθερὰ τῆς παγκοσμίου ἕλξεως) ἔχει τὴν τιμὴν

$6{,}685 \cdot 10^{-8} dyn . cm^2 . gr^{-2}$

10 — Ἀν. 5.38', Δ. 7.22' — Σελήνη 6 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 222/143 — *Λαυρεντίου ἀρχιδ.*

11 — Ἀν. 5.39', Δ. 7.20' — Σελήνης Α' τέταρτ. — **ΤΡΙΤΗ** — 223/142 — *Εὔπλου μάρτυρος*

12 — Ἀν. 5.40', Δ. 7.19' — Σελήνη 8 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 224/141 — *Φωτίου, Ἀνικήτ. μ.*

13 — Ἀν. 5.41', Δ. 7.18' — Σελήνη 9 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 225/140 — *Μαξίμου ὁμολογ.*

14 — Ἀν. 5.41', Δ. 7.17' — Σελήνη 10 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 226/139 — *Μιχαίου Προφήτου*

15 — Ἀν. 5.42', Δ. 7.16' — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 227/138 — *Κοίμ. τῆς Θεοτόκου*

16 — Ἀν. 5.43', Δ. 7.14' — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 228/137 — *Τοῦ Ἁγ. Μανδηλ.*

ΠΑΛΑΜΑΣ Κωστῆς (1859-1943). Ἡ μεγαλυτέρα ποιητικὴ κορυφὴ τοῦ ἔθνους μας μετὰ τὸν Σολωμόν. Τὰ ἐπικολυρικά του ποιήματα «Ἀσάλευτη ζωή», «ὁ Δωδεκάλογος τοῦ γύφτου» καὶ «Ἡ φλογέρα τοῦ βασιλιᾶ» τὸν ἀνέδειξαν ὡς ποιητὴ τῶν πλέον συγκινητικῶν συναισθημάτων καὶ ὑψηλῶν στοχασμῶν. Διεκρίθη καὶ ὡς κριτικός. Ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς δημοτικῆς εἰς τὴν Λογοτεχνίαν.

Γνῶμαι τοῦ Παλαμᾶ

—Τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἀνθρώπων ποὺ δοξάστηκαν, στὴ μητέρα τους ὀφείλουν τὸν πυρῆνα τοῦ μεγαλείου των.

—Δὲν ζεῖ χωρὶς πατρίδα ἡ ἀνθρώπινη ψυχή.

— Τὸ σπίτι ποὺ γεννήθηκα
κι ἂν τὸ πατοῦν οἱ ξένοι
στοιχειὸ εἶναι καὶ μὲ καρτερεῖ
στοιχειὸ καὶ μὲ προσμένει.

—Ἡ δύναμη δὲν εἶναι καὶ δὲ ζεῖ παρὰ μαζὶ μὲ τὴ δικαιοσύνη.

ΠΑΠΙΝΟΣ Διονύσιος (1647-1712). Διάσημος Γάλλος ἰατρός, μαθηματικὸς καὶ φυσικός. Καταφυγὼν ὡς οὐγενότος εἰς τὴν Γερμανίαν κατεσκεύασεν ἐκεῖ κατὰ τὸ 1807 τροχοφόρον ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον ἔπλευσεν ἀπὸ τῆς πόλεως Κάσσελ μέχρι τῆς πόλεως Μοῦνδεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Φούλντα.

Ὁ Μπαλζάκ, ὁ διάσημος Γάλλος μυθιστοριογράφος, ἦταν σ' ὅλη του τὴ ζωὴ διαρκῶς ἀπένταρος.

Ἕνα βράδυ, γυρίζοντας ἀργὰ στὸ σπίτι του ἔπιασε ἐπ' αὐτοφώρῳ ἕνα λωποδύτη, ποὺ εἶχε μπῆ στὸ γραφεῖο του καὶ προσπαθοῦσε ν' ἀνοίξη μὲ ἀντικλείδι ἕνα ντουλάπι.

Ὁ Μπαλζὰκ ἔσκασε στὰ γέλια.

—Γιατί γελᾶτε ; τὸν ρώτησε ὁ λωποδύτης, ποὺ στὸ ξάφνιασμά του δὲν εἶχε σκεφθῆ νὰ φύγη.

—Γελάω, ἀπάντησε ὁ συγγραφέας, γιατὶ προσπαθεῖς νὰ βρῆς τὴ νύχτα καὶ μὲ ἀντικλείδι ἐκεῖνο ποὺ δὲν κατορθώνω ἐγὼ νὰ βρῶ τὴν ἡμέρα μὲ τὸ κανονικὸ κλειδί !...

17
'Αν. 5.44', Δ.7.13'
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
229/136
Μύρωνος, Στράτ. μ.

18
'Αν. 5.45', Δ.7.12'
Πανσέληνος
ΤΡΙΤΗ
230/135
Φλώρου, Λαύρου μ.

19
'Αν. 5.46', Δ.7.11'
Σελήνη 15 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
231/134
'Ανδρέου Στρατηλ.

20
'Αν. 5.47', Δ.7.09'
Σελήνη 16 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
232/133
Σαμουὴλ πρ. Φωτ.

21
'Αν. 5.47', Δ.7.08'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
2331/32
Θαδδαίου ἀπ., Βάσ.

22
'Αν. 5.48', Δ.7.06'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
234/131
'Αγαθονίκου μάρτ.

23
'Αν. 5.49', Δ.7.05'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
235/130
'Απ. Κοιμήσ. Θεοτ.

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Κων)τῖνος (1815-1891) Ὁ μεγαλύτερος ἱστορικὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Κων)πολιν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὡς διπλωμάτης ἠγωνίσθη πρὸς ἐπιβολὴν τῶν δικαίων τῆς πατρίδος του. Ἔγραψεν εἰς 5 τόμους τὴν περισπούδαστον «Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους».

Γνῶμαι τοῦ Παπαρρηγοπούλου

—Οἱ ἠθικὲς καὶ ὄχι οἱ ὑλικὲς δυνάμεις κυβερνοῦν τὰ ἀνθρώπινα.

—Τὰ ἔθνη δημιουργοῦν τὴν ἱστορίαν, ὄχι ἡ ἱστορία τὰ ἔθνη.

ΠΑΠΙΝΙΑΝΟΣ Αἰμίλιος (142 - 212 μ.Χ.). Ὁ μέγιστος τῶν Ρωμαίων νομοδιδασκάλων, γεννηθεὶς εἰς Ἔμεσαν τῆς Φοινίκης. Διὰ τὰς πολλὰς νομικὰς γνώσεις του ἐπωνομάσθη «τὸ ἄσυλον τοῦ δικαίου»καὶ ὁ θησαυρὸς τῆς νομικῆς Παιδείας». Ἔγραψε «Ζητήματα», «Ἀποκρίσεις» κλπ.

Ὅλοι ξέρουμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο ὅτι ἡ σχέσις τῆς περιφερείας πρὸς τὴ διάμετρο (τὸ μυστηριῶδες «π») εἶναι 3,14. Τὰ βιβλία τῆς γεωμετρίας προσθέτουν μερικὰ ἀκόμη δεκαδικὰ ψηφία καὶ μᾶς δίνουν τὸν ἀριθμὸ 3,1415. Ἀλλ' οὔτε αὐτὸς εἶναι ἀκριβής. Μὲ λίγη ὑπομονὴ μποροῦμε νὰ φτάσουμε στὰ 30 δεκαδικὰ ψηφία. Καὶ πάλι, ὅμως, ὁ ἀριθμὸς ποὺ θὰ βροῦμε δὲν ἐκφράζει τὴν ἀκριβῆ σχέσι τῆς περιφερείας πρὸς τὴ διάμετρο. Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, ἕνας Ἄγγλος μηχανικὸς εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ συνεχίσῃ τὴν διαίρεσι κ' ἔφτασε ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ ἐργασία πολλῶν ἐτῶν, στὰ 707 δεκαδικὰ ψηφία! Ἀλλ' οἱ μαθηματικοὶ ἤθελαν ἀκόμη μεγαλύτερη ἀκρίβεια κ' ἐμπιστεύθηκαν αὐτὴ τὴ δουλειὰ σ' ἕναν ἠλεκτρονικὸ ἐγκέφαλο, ποὺ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα ἔφτασε στὰ 10.000 δεκαδικὰ ψηφία.

24 Ἀν. 5.50', Δ.7.04' Σελήνη 20 ἡμερῶν ΔΕΥΤΕΡΑ 236/129 Εὐτυχοῦς μάρτυρ.

25 Ἀν. 5.51', Δ.7.02' Σελήνη 21 ἡμερῶν ΤΡΙΤΗ 237/128 Βαρθολομ., Τίτου

26 Ἀν. 5.52', Δ.7.01' Σελήνης τελ. τέτ. ΤΕΤΑΡΤΗ 238/127 Ἀδριανοῦ, Νατ. μ.

27 Ἀν. 5.53', Δ.6.59' Σελήνη 23 ἡμερῶν ΠΕΜΠΤΗ 239/126 Φανουρίου, Ποιμ.μ.

28 Ἀν. 5.53', Δ.6.58' Σελήνη 24 ἡμερῶν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 240/125 Μωϋσέως τοῦ Αἰθ.

29 Ἀν. 5.54', Δ.6.57' Σελήνη 25 ἡμερῶν ΣΑΒΒΑΤΟΝ 241/124 Ἀπ. κεφ. Ἰ. Προδρ.

30 Ἀν. 5.55', Δ.6.55 Σελήνη 26 ἡμερῶν ΚΥΡΙΑΚΗ 242/123 Ἀλεξάνδρ. Κ)λεως

ΠΑΣΤΕΡ Λουδοβ. (1822 - 1895). Ἀνεκάλυψε τὰ μικρόβια τοῦ ἀέρος καὶ μέσα ἀπολυμάνσεως. Ἐπίσης τὴν μέθοδον τῆς προλήψεως τῆς μικροβιολογικῆς ζυμώσεως, τὸν παστεριρισμόν. Ἐπίσης ὀρούς κατὰ τῆς χολέρας καὶ τῆς λύσσης (1885). Δικαίως ὅθεν θεωρεῖται ἐκ τῶν μεγαλυτέρων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος

Ἀν. 5.56', Δ.6.54'

31

Σελήνη 27 ἡμερῶν

ΔΕΥΤΕΡΑ

243/122

Κατάθ. Ζ. Θεοτόκ.

Γνῶμαι τοῦ Παστὲρ

—Ἡ ἐπιστήμη δὲν ἔχε πατρίδα· οἱ ἐπιστήμονες ὅμως ἔχουν.

ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ Ἀλέξανδρος (1851 - 1911). Ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων διηγηματογράφων, γεννηθεὶς εἰς Σκίαθον. Ἔγραψεν εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν πλήρη βιβλικῶν καὶ ἰδιωματικῶν φράσεων. Περιγράφει μὲ καταπληκτικὴν δύναμιν τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ τοὺς χαρακτῆρας του ἢ ἀφηγεῖται μὲ ἀφέλειαν καταπλήσσουσαν γεγονότα καὶ ἀνέκδοτα, εἴτε πραγματικὰ εἴτε τῆς ἰδίας ἐμπνεύσεως.

Γνῶμαι τοῦ Παπαδιαμάντη

—Ἀνάγκη ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει νὰ τὸν λειτουργοῦνε. Μὰ ὅπου εἶναι μιὰ μερικὴ προαίρεσις καλὴ κ' ἔχει κανεὶς καὶ χρέος νὰ πληρώση, ἂς εἶναι καὶ τόλμη ἀκόμη, κι ὅπου πρόκειται νὰ βοηθήση κανεὶς ἀνθρώπους, ἐκεῖ ὁ θεὸς συντρέχει καὶ μὲ εὐκολίας καὶ μὲ θαῦμα ἀκόμη.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ (350 π.Χ.). Ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἀρέσκεται νὰ ἀποδίδει μὲ ἀπαλὰς γραμμὰς σώματα νέων, ποὺ νὰ ἐκφράζουν καὶ τὸν ἐσωτερικόν των κόσμον. Ἡ «Ἀφροδίτη τῆς Κνίδου» καὶ ὁ «Ἑρμῆς» του ἦσαν ἀριστουργήματα.

Ἑλληνικὲς παροιμίες

—Φύλαξέ με, ὅταν μ' εὕρης, γιὰ νὰ μ' ἔχης ὅταν θέλης.
—Καλομοίρα ποὺ εἶμ' ἐγώ, ποὖχασα ἕνα κ' ηὖρα δυό.
—Κατὰ τὸ τσουκάλι καὶ τὸ καπάκι.
—Ἄμα βρέξης τὰ ποδάρια, τότε θὲ νὰ πιάσης ψάρια.
—Νὰ προτιμᾶς τὸ κύτταγμα ἀπὸ τὸ ἄκουσμα.
—Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι ἀνθὸς νὰ πέση, μόν' εἶναι βάτος μὲ κλαδιὰ κι ἀλλοίμονο ὅποιος μπλέξη.
—Οἱ ἀκαμάτρες κ' οἱ τρελὲς ἔχουν τὶς τύχες τὶς καλές.
—Ἡ γῆ καταποντίζεται κ' ἡ Μάρω καθρεφτίζεται.

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω— Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 31/7/59 Δρ.	*Ἔξοδα Αὐγούστου Δρ.* ....
Ἔσοδα Αὐγούστου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Θ' μὴν — Ἡμέραι 30 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 12. Πανσέληνος τὴν 17ην.

Αἱ διακοπαὶ ἔληξαν. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐργασία ἀρχίζει. Ἐπὶ τὸ καθῆκον λοιπὸν μὲ χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν.

Ὁ Σεπτέμβριος ἀποκαλεῖται παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Βοηδρομιών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Τρυγητής, Σταυριάτης, Ὀρτυκολόγος.

Βελάσκουεθ: Πορτραῖτο τοῦ Ἰνφάντου Βαλτάσαρ Κάρλος.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΣΕΠΤΕΜΡΙΟΥ

12.9. 490 π.Χ. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη.
20.9. 480 » Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία.
7.9.1147 Ἐκτίσθη ἡ πόλις Μόσχα τῆς Ρωσίας.
25.9.1513 Ὁ ἐξερευνητὴς Μπαλμπόα εἶναι ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος ποὺ ἀντικρύζει τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν.
11.9.1612 Ὁ Ἐπίσκοπος Τρίκκης Διονύσιος ὁ Σκυλόσοφος ἐπαναστατεῖ καὶ καταλαμβάνει μὲ 800 ἄνδρας τὰ Ἰωάννινα.
16.9.1687 Ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος ἀπὸ βόμβαν τοῦ Μοροζίνη.
17.9.1808 Ἡ ἵδρυσις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων.
8.9.1821 Ὁ Γεωργάκης Ὀλύμπιος ἀνατινάσσει τὴν πυριτιδαποθήκην τῆς Μονῆς τοῦ Σέκκου.
23.9.1821 Οἱ ἐπαναστατημένοι Ἕλληνες κατέλαβον τὴν Τροπολιτσάν.
9.9.1826 Ἥττα τοῦ Ἰμβραὴμ εἰς Βέργαν τῆς Μάνης.
2.9.1829 Συνθήκη τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἀναγνώρισις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.
12.9.1829 Ὁ Κυβερνήτης ἵδρυσε τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας.
12.9.1829 Ἡ τελευταία μάχη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως εἰς Πέτραν τῆς Βοιωτίας.
27.9.1831 Δολοφονεῖται εἰς Ναύπλιον ὑπὸ τῶν Μαυρομιχαλαίων ὁ Καποδίστριας.
18.9.1834 Αἱ Ἀθῆναι ὀνομάζονται πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος.
12.9.1837 Ὁ Μὸρς παρουσίασε τὴν πρώτην συσκευὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νέας Ὑόρκης.
3.9.1843 Ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοὺς Ἰωάν. Μακρυγιάννην καὶ Καλλέργην ζητεῖ Σύνταγμα ἀπὸ τὸν Ὄθωνα.
19.9.1859 Εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος.
23.9.1863 Ψηφίζεται ἡ ἕνωσις τῆς Ἑπτανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ΙΒ' Ἰόνιον Βουλήν, προεδρεύοντος τοῦ Στεφάνου Παδοβᾶ.
3.9.1866 Ἐκσπᾷ ἡ μεγάλη Κρητικὴ ἐπανάστασις.
4.9.1870 Ἐγκαθιδρύεται ἡ Γ' Δημοκρατία εἰς τὴν Γαλλίαν.
8.9.1881 Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἀραμπῆ κατὰ τῶν Ἄγγλων εἰς Αἴγυπτον.
28.9.1895 Ἀπεβίωσεν ὁ Παστέρ.
24.9.1908 Κήρυξις τῆς Ἑνώσεως τῆς Κρήτης μὲ τὴν Ἑλλάδα.
9.9.1912 Ἤρχισε τὰς ἐργασίας του εἰς Βόλον τὸ Γ' Πανελλήνιον Συνέδριον Γεωργίας, Βιομηχανίας καὶ Ἐμπορίου.
5.9.1914 Αἱ μεγάλαι μάχαι τοῦ Μάρνη καὶ τῶν Μαντζουριανῶν λιμνῶν.
19.9.1915 Ἐξῆλθεν ἡ Βουλγαρία εἰς τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον.
9.9.1916 Ἔκρηξις τοῦ κινήματος τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης εἰς τὴν Θεσ)νίκην.
12.9.1922 Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Πλαστήρα.
14.9.1922 Παραιτεῖται ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ τὸν διαδέχεται ὁ Γεώργιος Β'.
30.9.1929 Ἀπεβίωσεν ὁ Ψυχάρης.
18.9.1931 Ἀπέθανεν ὁ Ἔντισον.
14.9.1933 Ὑπογραφὴ τοῦ πρώτου Ἑλληνοτουρκικοῦ συμφώνου φιλίας.
1.9.1939 Ἡ Γερμανία εἰσβάλλει εἰς τὴν Πολωνίαν. Ἀρχίζει ὁ Β' Παγκόσμιος πόλεμος
23.9.1939 Ἀπεβίωσεν ὁ Φρόϋντ.
8.9.1944 Ἐκτελεῖται ἡ ἡρωὶς Καραγιάννη ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἐνῷ σύρει τὸν χορὸν τοῦ Ζαλόγγου.
2.9.1945 Εἰς Τόκιον ὑπογράφεται συνθήκη παραδόσεως τῆς Ἰαπωνίας εἰς τοὺς συμμάχους.
6.9.1946 Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου σχηματίζει τὴν Ἐθναρχίαν.
6.9.1955 Οἱ Τοῦρκοι προβαίνουν εἰς τοὺς βανδαλισμοὺς τῆς Κων)λεως.

Σ' ένα φίλο

Θαρθῶ ἕνα βράδυ, στρέφοντας στὸ δρόμο ποὺ μὲ παίρνει,
θαρθῶ νὰ σ' εὕρω μοναχὸν μὲ τὸ παλιὸ ὄνειρό σου.
῾Η ἑσπέρα τὶς λεπτὲς σκιὲς νωχελικὰ θὰ σέρνει,
περνώντας στὸ μοναχικὸ μπροστὰ παράθυρό σου.

Στὴ σιωπηλή σου κάμαρα θὰ μὲ δεχτεῖς καὶ θάναι
βιβλία τριγύρω σὲ σιωπὴ βαθιὰ ἐγκαταλειμένα.
Πλάι - πλάι θὰ καθήσουμε. Θὰ ποῦμε γιὰ ὅσα πᾶνε,
γιὰ ὅσα προτοῦ τὰ χάσουμε μᾶς εἶναι πεθαμένα,

γιὰ τὴν πικρία τῆς ἄχαρης ζωῆς, γιὰ τὴν ἀνία,
γιὰ τὸ ποὺ δὲν προσμένουμε τίποτε ν' ἀληθέψει,
γιὰ τὴ φθορά, καὶ σιγαλὰ στὴ σκοτεινὴ ἡσυχία
θὰ σβήσει κ' ἡ ὁμιλία μας κ' ἡ τελευταία μας σκέψη.

Μὰ ἡ νύχτα στὸ παράθυρο θαρθεῖ νὰ σταματήσει,
μύρα κι ἀνταύγειες ἀστεριῶν κι αὖρες θ' ἀνακατέψει
μὲ τὸ μεγάλο κάλεσμα ποὺ θ' ἀποπνέει ἡ Φύση,
μὲ τὴν καρδιά σου ποὺ ἡ σιωπὴ δὲ θὰ τὴν προστατέψει.

Μ. ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ

᾿Αθήνα

῞Ωρα γλυκιά. Ξαπλώνει ὡραῖα δομένη
ἡ ᾿Αθήνα στὸν ᾿Απρίλη σὰν ἑταίρα·
Εἶναι ἡδονὲς τὰ μύρα στὸν αἰθέρα,
καὶ τίποτε ἡ ψυχὴ πιὰ δὲν προσμένει.

Στὰ σπίτια σκύβει ἀπόνω καὶ βαραίνει
τὸ ἀσήμι τοῦ βλεφάρου της ἡ ἑσπέρα.
Βασίλισσα ἡ ᾿Ακρόπολη ἐκειπέρα
πορφύρα ἔχει τὴ δύση φορεμένη.

Φιλὶ φωτὸς καὶ σκάει τὸ πρωταστέρι.
Στὸν ᾿Ιλισσὸ ἐρωτεύεται τ' ἀγέρι
ροδονυφοῦλες δάφνες ποὺ ριγοῦνε.

῞Ωρα γλυκιὰ χαρᾶς κι ἀγάπης, ὄντας
πουλάκια τὸ ἕνα μὲ τ' ἄλλο κυνηγοῦνε
τ' ᾿Ολύμπιου Δία μιὰ στήλη ἀεροχτυπώντας...

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Προσευχὴ στὸ Θεὸ

Θεέ μου, ἐτούτη τὴ νυχτιὰ τοῦ πένθιμου χειμώνα,
ποὺ ἀπ᾿ τοὺς αἰώνια ἐαρινοὺς τόπους οἱ ἄγγελοί σου
σκυμένοι στοὺς παντέρημους ἐξῶστες τους κοιτᾶνε
τὴ γῆς κι ἀργὰ τὴ ραίνουνε μὲ πέταλα ἀνθῶν ἄσπρων
ἐνῶ γυρνάει σιωπηλὴ στὴν ἀπεραντοσύνη·
Θεέ μου, ἐτούτη τὴ νυχτιά, ποὺ σκούζουν οἱ ἀγέρες
ὡσὰν ψυχὲς ἁμαρτωλὲς ποὺ οἱ τάφοι δὲν τὶς θέλουν,
σκέψου ὅσους σ᾿ ἕνα φτωχικὸ κρεβάτι ξαπλωμένοι
κοιμοῦνται γιὰ νὰ πάρουνε δυνάμεις λὲς μονάχα
γιὰ νὰ βαστάξουν κι αὔριο τὸ χτεσινό τους πόνο...

Θεέ μου, πάρε ἀνθρώπινη καρδιὰ καὶ σκέψου ἀπόψε
πρῶτα τοὺς γέρους ποιητὲς ποὺ ζοῦν ἀγνοημένοι
γιατὶ ποτὲς στὴν πόρτα τους δὲ χτύπησεν ἡ Δόξα·
σκέψου ὅσους μέσα σὲ ὑγρὰ δωμάτια κλεισμένοι
πασκίζουν νὰ στυλώσουνε ὅ,τι ἡ Ζωὴ τοὺς ρίχνει,
ἐκείνους ποὺ ἀποστάσανε νὰ ζοῦν καὶ νὰ προσμένουν
ἕνα αὔριο, στ᾿ ἄλλα ξέχωρο, ποὺ ξέρουν πὼς δὲ θἄρθει.
Σκέψου ὅσους εἶναι ἄσκημοι κ᾿ οἱ ἄλλοι τοὺς γελᾶνε,
τοὺς ἀγαθοὺς ἠλίθιους ποὺ ὁ κόσμος τοὺς πειράζει,
τοὺς ἄρρωστους ποὺ ὁλημερὶς πεθαίνουν κι ὅλο ζοῦνε,
τὶς νέες ποὺ δὲν ἔχουνε ὅ,τι σ᾿ ἐμᾶς ἀρέσει,

ἐκείνους ποὺ ὑποφέρουνε γιὰ ν᾿ ἀναπαύουνται ἄλλοι,
τοὺς ἤρεμους καὶ τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κατατρεγμένους,
ποὺ δὲν μποροῦν νὰ κλάψουνε γιατὶ πολὺ ἐκλάψαν.
Σκέψου, Θεέ μου ὅσους σ᾿ αὐτὸν τὸν κόσμο εἶναι ταμένοι
νὰ σκύβουνε, νὰ σέρνονται καὶ νὰ πονᾶνε δίχως
στὶς ἐκκλησιές σου νὰ μποροῦν ἀλάφρωση νὰ βροῦνε,
γιατ᾿ εἶναι τόσο ἡ φτωχὴ φωνή τους ραγισμένη
κ᾿ εἶναι ψηλά, τόσο ψηλά, ὁ θρόνος ὁ δικός Σου...

Σκέψου, Θεέ μου, ὅλους αὐτοὺς ποὺ δυστυχοῦν ἀναίτια
καὶ μὴν τοὺς στέλνεις γι᾿ ἀμοιβὴ τὴν Εὐτυχία τώρα—
ἄχ, ἔτσι ποὺ πονέσανε δὲν φτάνει αὐτή! — μὰ κάνε,
ἀπόψε ποὺ ὅλοι ἐκλείσανε τὰ μάτια τους στὸν ὕπνο
νὰ μπεῖ ἀγάλια στὸ ἔρημο στὸ σπίτι τους ὁ Χάρος —
ὤ, ἔτσι ἀγάλια κι ἁπαλὰ ποὺ νὰ μὴν τοὺς ξυπνήσει —
καὶ σκύβοντας ἀπάνω τους σὰν ἀδελφὴ — ὄχι ὡς μάνα,
γιατὶ ἀγκαλιάζει δυνατά, σφίγγει ἄπελπα μιὰ μάνα —
νὰ τοὺς φιλήσει στὰ κλειστὰ καὶ ζαρωμένα χείλια
καὶ μὲς σὲ κεῖνο τὸ φιλὶ νὰ πάρει τὴν πνοή τους...

Θεέ μου, ἐτούτη τὴ νυχτιὰ τοῦ πένθιμου χειμώνα,
ποὺ ἀπ᾿ τοὺς αἰώνια ἐαρινοὺς τόπους οἱ ἄγγελοί σου
σκυμένοι στοὺς παντέρημους ἐξῶστες τους κοιτᾶνε
τὴ γῆς κι ἀργὰ τὴ ραίνουνε μὲ πέταλα ἀνθῶν ἄσπρων,
ἀπάνου στὸν παράδεισο ποὺ πᾶν οἱ εὐτυχισμένοι
μὴν πάρεις τοὺς νεκροὺς αὐτούς, μὰ κάνε νὰ τοὺς θάψουν
ἔτσι βαθειὰ μέσα στὴ γῆς ποτὲς ποὺ νὰ μὴν φτάσει
τοῦ κόσμου ὁ ἀχὸς στὸν ὕπνο τους - κ᾿ ἐκεῖ λησμόνησέ τους...

Κ. ΟΥΡΑΝΗΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Σεπτέμβριος, ἀπὸ τὸ λατινικὸ septem, εἶναι ὁ Ἕβδομος μήνας τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔτους, μὲ πρωτοχρονιὰ τὴν πρώτη Μαρτίου. Ὁ σημερινὸς ὅμως ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει ἐντελῶς λησμονήσει μιὰ τέτοια ἐτυμολογία. Τὸ ὄνομα ἔχει παραμορφωθῆ σὲ Σετέμπρης, Στέμπρης, ἀκόμη καὶ Θεσέβρης (στὴ Ρόδο). Μερικὲς φορὲς ἀναζητοῦνται κάποιες συνδέσεις, μὲ στηρίγματα τὴν ὁμοηχία καὶ τὴν παρετυμολογία. Ἔτσι, μὲ συσχέτιση πρὸς τὸ κάπως ὁμόηχο «σέμπρος» (=κολλήγας, ὁ σύντροφος γιὰ νὰ σπείρουν μαζὶ τὰ χωράφια τους), δημιουργήθηκε στὴ Λακωνία τὸ ἑξῆς γεωργικὸ γνωμικό: «Στέμπρης, σέμπρο γύρευε, ζυγάλετρα 'κονόμα». Ἄλλο γεωργικὸ γνωμικὸ ἔγινε στὴ Ρόδο μὲ ἀφορμὴ τὴν παρετυμολογία τοῦ ὀνόματος: «Θεσέβρης, θέσε νὰ 'βρης». Νόμισαν ὅτι εἶναι σύνθετο ἀπὸ τὸ θέτω καὶ βρίσκω, καὶ λὲν τὸ γνωμικὸ σὰν προτροπὴ γιὰ νὰ ἑτοιμάζωνται γιὰ σύντονη σπορά.

Τὸ φαινόμενο τῆς ἐαρινῆς καὶ φθινοπωρινῆς ἰσημερίας πέρασε στὸν κύκλο τῆς παροιμίας: «Τοῦ Μαρτιοῦ καὶ τοῦ Σετεμπριοῦ ἴσια τὸ μερόνυχτο». Ἀπὸ ἁπλὸ ὅμως μετεωρολογικὸ γνωμικό, στὴ Θήρα λέγεται καὶ μεταφορικὰ γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ἀδιαφοροῦν γιὰ κοινωνικὲς διακρίσεις καὶ φέρονται στοὺς ἀνωτέρους των σὰν ἴσοι πρὸς ἴσους.

Μὲ ἀλληλεπίδραση τοῦ ὀνόματος τοῦ μηνὸς καὶ ὀνομάτων λατρευτικῶν, δυὸ ἀντίστροφοι σὲ πορεία κλάδοι ἔχουν σχηματιστῆ, πρόξενοι ἀντίστοιχα ὀνοματοθεσίας. Ἀπὸ τὴ μιὰ ἐπιδρᾶ ἡ λατρεία, καὶ τότε ἡ ἐπικρατέστερη γιορτή, ἡ Ὕψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτ.), γίνεται αἰτία καὶ ὁ Σεπτέμβριος ὀνομάζεται Σταυρὸς ἢ Σταυριάτης ἢ Σταυριώτης. Μὲ ἀντίστροφη ἐπίδραση, τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς γίνεται ἀνάδοχος καὶ δίνει τ' ὄνομά του στὴ γιορτὴ τῆς Παναγίας. Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου (8 Σεπτ.) παίρνει τ' ὄνομα Σετεβριανή, ὅπως ἡ γιορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς (2 Φεβρ.) λέγεται Φλεβαριώτισσα. Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ἐννοεῖται ἢ καὶ μπαίνει συμπληρωματικὰ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπικρατέστερη τότε γεωργικὴ ἐργασία γίνεται ὀνοματοθέτης. Τότε γίνεται ὁ τρύγος στ' ἀμπέλια, ἐργασία γενική, μὲ γραφικὰ ἔθιμα καὶ μὲ γλέντια θορυβώδη. Τρυγητὴς λοιπὸν ὀνομάζεται καὶ ὁ Σεπτέμβριος. Τὸ νέο ὄνομα ἔχει σημειώσει μεγάλη τοπικὴ διάδοση. Δὲν λείπουν καὶ οἱ σχετικὲς παροιμίες, προσαρμοσμένες στὸ γεωργικὸ ἰδανικό:

Ἂν ἴσως βρέξει ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο!
Αὔγουστος φέρνει τὴν αὐγὴ κι ὁ Τρυγητὴς τὴ μέρα!

Ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς δυὸ σημαίνει ὅτι οἱ βροχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου φέρνουν στὴν κατάλληλη στιγμή, στὴν ἐποχὴ τῆς τυροκομίας, πλούσιο γιὰ τὰ κοπάδια τὸ χορτάρι. Ἡ δεύτερη δηλώνει ὅτι τὰ γεωργικὰ εἰσοδήματα ἀρχίζουν ἀπὸ τὸν Αὔγουστο, βρίσκονται ὅμως στὴν ἀκμὴ τῆς συγκομιδῆς τὸ Σεπτέμβριο.

Κ. ΡΩΜΑΙΟΣ

1 Τρίτη	Ἔναρξις τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1959-1960.
2 Τετάρτη	Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων συμμετοχῆς εἰς τὰς Τμηματικὰς Ἐξετάσεις — Ἀνακοίνωσις Προγράμματος Τμηματικῶν Ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς.
3 Πέμπτη	Ἀνακοίνωσις Προγράμματος Ἐξετάσεων Κέντρων Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως—Προκήρυξις Εἰσαγωγικῶν Ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν 4ην, 5ην καὶ 6ην Ὀκτωβρίου.
5 Σάββατον	Α' Συνεδρία Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς.
7 Δευτέρα	Α' Συνεδρία Συλλόγου Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.
8 Τρίτη	Α' Συνεδρία Ἐπιτροπῆς Προγράμματος Ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς.
9 Τετάρτη	Α' Συνεδρία Καθηγητῶν Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
10 Πέμπτη	Α' Συνεδρία Καθηγητῶν Κέντρου Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
11 Παρασκευὴ	Α' Συνεδρία Κέντρου Κοινωνικῶν Σπουδῶν.
12 Σάββατον	Α' Συνεδρία Κέντρου Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως.
14 Δευτέρα	Α' Συνεδρία Καθηγητῶν Κέντρου Ναυτιλιακῆς Ἐκπαιδεύσεως—Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων συμμετοχῆς εἰς τὰς Τμηματικὰς Ἐξετάσεις.
15 Τρίτη	Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς μελετῶν ὑποψηφίων ἐπὶ πτυχίῳ.
17 Πέμπτη	Πανηγυρικὴ κοινὴ Συνεδρία μελῶν Διοικ. Συμβουλίου τῆς Σχολῆς, Συμβουλίων καὶ Ἐπιτροπῶν τῶν Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως καὶ Καθηγητῶν.—Ὁμιλίαι τοῦ Προέδρου καὶ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς — Ἔναρξις Ἐξετάσεων Κέντρου Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
18 Παρασκευὴ	Ἔναρξις Ἐξετάσεων Α' ἔτους Κέντρου Κοινωνικῶν Σπουδῶν—Ἔναρξις Τμηματ. Ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς.
19 Σάββατον	Ἀνακοίνωσις Προγράμματος Πτυχιακῶν Ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς.
30 Τετάρτη	Ἀνακοίνωσις Γενικοῦ Προγράμματος Ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς.

ΠΑΣΚΑΛ Βλάσιος (1623-1662). Διάσημος Γάλλος μαθηματικός, φυσικός καὶ φιλόσοφος. Ἐπέτυχε πλείστας ἐφευρέσεις εἰς τὰ Μαθηματικὰ καὶ τὴν Φυσικήν. Εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς θεωρίας τῶν πιθανοτήτων. Τὸ κύριον ἔργον του εἶναι οἱ «Στοχασμοί», διακρινόμενον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὕφους. Πιστεύει εἰς τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦ καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ τὰ θεωρεῖ ἀνεπαρκῆ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Γνῶμαι τοῦ Πασκὰλ

—Πολλὴ ἀλήθεια μᾶς ἐκπλήσσει· αἱ πρῶται ἀρχαὶ εἶναι ὑπερβολικὰ προφανεῖς εἰς ἡμᾶς.

—Ἐπιθυμεῖς νὰ ὁμιλοῦν καλῶς διὰ σέ; Τότε μὴ λέγης πολλὰ καλὰ διὰ τὸν ἑαυτόν σου.

—Τὰ εὐγενῆ ἔργα, ἂν καὶ κρυμμένα, ἐκτιμῶνται.

—Τὸ πλῆθος ποὺ δὲν καταλήγει εἰς ἕνωσιν εἶναι σύγχυσις.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ (522-441 π.Χ.). Ὁ μέγιστος λυρικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας. Ἐξύμνησε τὰς ἀρετὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς ὡραιότητας τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως. Ἔγραψεν εἰς πλήρη λυρικῆς ἐξάρσεως δωρικὴν διάλεκτον περὶ ποικίλων θεμάτων.

Γνῶμαι τοῦ Πινδάρου

—Ἄριστον ὕδωρ (πάντων τῶν στοιχείων).

—Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωπος.

—Ἡ ἀλήθεια εἶναι βασίλισσα κι ὁ θρόνος της ἀκλόνητος.

—Ὁ νόμος εἶναι βασιλιᾶς ὅλων, τόσον τῶν θνητῶν ὅσων καὶ τῶν ἀθανάτων.

—Ἀκόνιζε πάντα στ' ἀμόνι τὴ γλῶσσα σου.

—Νεῦρα πολέμου χρυσός.

—Ὁ χρόνος γιὰ δράση εἶναι περιωρισμένος.

1 — *Ἀν. 5.57', Δ. 6.52'* — *Σελήνη 28 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *244/121* — *Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου*

2 — *Ἀν. 5.58', Δ. 6.51'* — *Σελήνη 29 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *245/120* — *Ἰωάν. Νηστευτοῦ*

3 — *Ἀν. 5.59', Δ. 6.49'* — *Νέα Σελήνη* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *246/119* — *Θεοκτίστου, Ἀνθιμ.*

4 — *Ἀν. 5.59', Δ. 6.48'* — *Σελήνη 2 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *247/118* — *Βαβύλα, Ἑρμιόνης*

5 — *Ἀν. 6.00', Δ. 6.45'* — *Σελήνη 3 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *248/117* — *Ζαχαρ. Προφήτου*

6 — *Ἀν. 6.01', Δ. 6.45'* — *Σελήνη 4 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *249/116* — *Ἀν. θ. ἀρχ. Μιχαὴλ*

Γεωγραφικὸς Χάρτης τοῦ 1424

Χάρτης σχεδιασθεὶς ὑπὸ Ἑνετοῦ καὶ παριστάνων τέσσαρας νήσους τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τὰς Ἀντιλίας (Ἀντίλες) ἐδημοσιεύθη διὰ πρώτην φορὰν τὸ 1954. Εἶναι ὁ Ναυτικὸς χάρτης τοῦ 1424 φιλοτεχνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Armando Corlesao τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Coimbra, Πορτογαλίας, εὑρέθη δὲ μέσα εἰς τὴν συλλογὴν χειρογράφων τοῦ sir Thomas Phillippe, 1792-1872.

ΠΛΑΤΩΝ (428-347). Ἐγεννήθη εἰς Ἀθήνας καὶ ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀριστοτέλους. Πολυμερεστάτη διάνοια, ἠσχολήθη μὲ τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικήν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν συγγραφικήν. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν εἶναι εἰσηγητὴς τῶν Ἰδεῶν, δηλαδὴ μητρῶν (καλουπιῶν) τῶν ὄντων, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου.

Γνῶμαι τοῦ Πλάτωνος

—Παιδεία φέρει νίκην.

—Πόλεμος ἀεὶ πᾶσι διὰ βίου ξυνεχής ἐστι πρὸς ἁπάσας τὰς πόλεις.

—Καταλυομένων τῶν νόμων, καταλύεται καὶ ἡ πολιτεία.

—Μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερον ἡ πατρίς.

—Ἡ φρόνησις πρῶτόν ἐστιν ἀγαθόν.

—Ὅλοι οἱ πόλεμοι γίνονται πρὸς ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀγαθῶν.

—Φροντίζοντας γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἄλλων, βρίσκομε καὶ τὸ δικό μας.

—Ὅλο τὸ χρυσάφι ποὺ εἶναι πάνω καὶ κάτω ἀπ' τὴ γῆ δὲν ἀξίζει ὅσο ἡ ἀρετή.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ Παρὲ (1519-1599). Αὐτοδίδακτος γάλλος χειρουργός, μορφωθεὶς εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν. Ὑπῆρξε μέγας μεταρρυθμιστής, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἠγωνίσθη ἡ Ἰατρικὴ Σχολή. Μεγάλη ἠθικὴ προσωπικότης, μὲ πάθος διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον. Ἐδημοσίευσε πολλὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας.

Γνωμικὸν

Μένουν ἀκόμη πολλὰ νὰ εὕρωμεν, πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅσα οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνακαλύψει. Δὲν πρέπει νὰ ἐπαναπαυώμεθα ἐπὶ τοῦ κόπου τῶν ἀρχαίων, ὡς ἐὰν εἶχον τὰ πάντα ἀνακαλύψει. Πρέπει νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰς γνώσεις τῶν ἀρχαίων ὡς σκοπιὰν διὰ νὰ ἴδωμεν μακρύτερον.

7
Ἀν. 6.02', Δ. 6.44'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
250/115
Σώζοντος μάρτυρος

8
Ἀν. 6.03', Δ. 6.42'
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
251/114
Γενέθλ. Θεοτόκου

9
Ἀν. 6.04', Δ. 6.40'
Σελήνη 7 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
252/113
Ἰωακ. καὶ Ἄννης

10
Ἀν. 6.05', Δ. 6.39'
Σελ. Α' Τέταρτον
ΠΕΜΠΤΗ
253/112
Μηνοδώρας

11
Ἀν. 6.06', Δ. 6.37'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
254/111
Εὐανθίας, Διοδ. ὁσ.

12
Ἀν. 6.06', Δ. 6.35'
Σελήνη 10 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
255/110
Αὐτονόμου, Δανιὴλ

13
Ἀν. 6.07', Δ. 6.34'
Σελήνη 11 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
256/109
Κορνηλίου ἑκατοντ.

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ (1304-1374). Μέγας Ἰταλὸς ἐπικὸς καὶ λυρικὸς ποιητής, γράψας εἰς τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Ἰταλικήν. Ἄριστα θεωροῦνται κυρίως τὰ λυρικὰ ποιήματά του εἰς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν τῶν Ἰταλῶν. Θεωρεῖται ὡς ὁ πρόδρομος τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἰς τὴν Δ. Εὐρώπην.

Γνῶμαι τοῦ Πετράρχη

—Πέντε μεγάλοι ἐχθροὶ τῆς εἰρήνης κατοικοῦν μέσα μας: ἡ αἰσχροκέρδεια, ἡ φιλοδοξία, ἡ ζήλεια, ἡ ὀργή, ἡ ὑπερηφάνεια. Ἐὰν οὗτοι ἠμποροῦσαν νὰ νικηθοῦν, ἀναμφιβόλως θὰ ἀπελαμβάνομεν διαρκοῦς εἰρήνης.

—Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ὑψίστη χάρις τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ἱερώτερον δικαίωμα τῆς ψυχῆς, ὁ χρυσὸς κρίκος ὁ συνδέων ἡμᾶς πρὸς τὸ καθῆκον καὶ τὴν ἀγάπην, ἡ ἐξιλαστήριος ἀρχὴ ἡ συμφιλιώνουσα τὴν καρδίαν μὲ τὴν ζωὴν καὶ εἶναι ἡ προφητεία τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν.

ΠΛΗΘΩΝ ὁ ΓΕΜΙΣΤΟΣ Γεώργ. (1355-1452). Ἵδρυσε φιλοσοφικὴν σχολὴν εἰς Μυστρᾶν. Ἐλθὼν εἰς Φλωρεντίαν ἐδίδαξε Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, δημιουργήσας δὲ ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῶν πλατωνικῶν δογμάτων συνέτεινεν εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας. Ἔγραψε πολλὰ σοφὰ συγγράμματα.

Γνῶμαι τοῦ Πλήθωνος

Πεφύκασιν ἅπαντες ἄνθρωποι, τούτου αὐτοῦ ὅτι μάλιστά τε καὶ κυριώτατα ἐφίεσθαι, τοῦ ὡς εὐδαιμόνως βιοῦν.

Σὲ μιὰ παρέα ἀπὸ νέους διπλωμάτες ὁ Ταλλεϋράνδος ἔλεγε:

—Πρέπει νὰ σκέπτεσθε πολὺ καλὰ τὸ κάθε τὶ ποὺ θέλετε νὰ πῆτε. Ποτὲ ὅμως νὰ μὴν λέτε ἐκεῖνο ποὺ σκέπτεσθε.

14
Ἀν. 6.08', Δ. 6.32'
Σελήνη 12 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
257/108
Ὕψ. Τιμ. Σταυροῦ

15
Ἀν. 6.09', Δ. 6.31'
Σελήνη 13 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
258/107
Νικήτα μεγαλομ.

16
Ἀν. 6.09', Δ. 6.29'
Σελήνη 14 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
259/106
Εὐφημίας μεγαλομ.

17
Ἀν. 6.10', Δ. 6.28'
Πανσέληνος
ΠΕΜΠΤΗ
260/105
Σοφ., Ἐλπ., Ἀγάπ.

18
Ἀν. 6.11', Δ. 6.26'
Σελήνη 16 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
261/104
Εὐμεν. Γορτύν. μ.

19
Ἀν. 6.12', Δ. 6.25'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
262/103
Τροφίμ., Σαββατ.μ.

20
Ἀν. 6.13', Δ. 6.24'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
263/102
Εὐσταθ. μεγαλομ.

ΠΕΣΤΑΛΟΤΣΙ Ἰωάννης Ἐρρῖκος (1746 - 1827). Ἐγεννήθη εἰς Ζυρίχην. Θεωρεῖται ἐκ τῶν μεγαλυτέρων παιδαγωγῶν. Κατεπολέμησε τὴν μηχανικὴν ἐκμάθησιν τῶν γνώσεων καὶ ὑπεστήριξε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐποπτείας καὶ τῆς αὐτενεργείας εἰς τὰ σχολεῖα. Ἰδανικόν του ἦτο τὸ λαϊκὸν σχολεῖον ποὺ συνδυάζει τὴν μόρφωσιν πρὸς τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν. Ἵδρυσε τὴν πρώτην Παιδ. Ἀκαδημίαν.

Γνῶμαι τοῦ Πεσταλότσι

—Ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη διὰ τὸν ἄνθρωπον ποὺ διαμορφώνεται εἶναι ὅπως αἱ ρίζαι διὰ τὸ φυτόν.

—Ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου προϋποθέτει τὴν ἀγωγήν του, μιὰ ἀγωγὴ ποὺ θὰ τὸν ὁδηγήσῃ νὰ προσαρμόζεται στὴ φύση τῶν πραγμάτων καὶ στὴ θέληση τῶν ἀνθρώπων.

—Ἡ εὐημερία τοῦ πτωχοῦ λαοῦ δὲν εἶναι ζήτημα στομάχου καὶ ἡμερομισθίου μόνον ἀλλὰ εἶναι πρὸ πάντων ζήτημα ἀγωγῆς.

—Ὁλόκληρος ἡ φύσις καὶ ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης διδάσκει ὅτι ἕκαστος πρέπει νὰ φροντίζῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του, διότι οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ τὸν βοηθήσῃ.

—Πρέπει νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν κρίσιν, νὰ κατευθύνωμεν τὴν παρατηρητικότητα, ἀλλὰ καὶ νὰ χειραγωγήσωμεν τὰ συναισθήματα· πολύπλευρος δηλαδὴ δρᾶσις καθιστῶσα δικαίως τὸ Σχολεῖον βασικὸν θεσμὸν τῆς συγχρόνου κοινωνίας.

ΠΛΩΤΙΝΟΣ (204 - 269 μ. Χ.). Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος. Δέχεται τὸν θεὸν ὡς ἀνωτάτην μονάδα, ἐξ ἧς διὰ ἀπορροῆς κατὰ κατιοῦσαν κλίμακα δημιουργοῦνται τὰ ὄντα. Ἐπίσης δέχεται τὰς πλατωνικὰς ἰδέας καὶ τὴν μετεμψύχωσιν.

Ἕνας εὐγενὴς θέλησε νὰ εἰρωνευθῇ τὸν Ροβεσπιέρον γιὰ τὴν ταπεινήν του καταγωγήν.

—Ἀπὸ σᾶς, τοῦ εἶπεν, ἀρχίζει ἡ «εὐγένεια» τοῦ οἴκου σας.

—Καὶ στὸ ἄτομό σας τελειώνει ἡ εὐγένεια τοῦ δικοῦ σας οἴκου, τοῦ ἀπήντησεν ὁ Ροβεσπιέρος.

21 Ἀν. 6.14', Δ. 6.22' Σελήνη 19 ἡμερῶν **ΔΕΥΤΕΡΑ** 264/101 Κοδρ. ἀπ., Ἰων. πρ.

22 Ἀν. 6.15', Δ. 6.20' Σελήνη 20 ἡμερῶν **ΤΡΙΤΗ** 265/100 Φωκᾶ, Μαρτίνου μ.

23 Ἀν. 6.16', Δ. 6.18' Σελήνη 21 ἡμερῶν **ΤΕΤΑΡΤΗ** 266/99 Σύλληψις Προδρόμ.

24 Ἀν. 6.17', Δ. 6.17' Σελήνη 22 ἡμερῶν **ΠΕΜΠΤΗ** 267/98 Παναγίας Μυρτιδ.

25 Ἀν. 6.17', Δ. 6.15' Τελευτ. Τέταρτον **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** 268/97 Εὐφροσ., Παφνουτ.

26 Ἀν. 6.18', Δ. 6.14' Σελήνη 24 ἡμερῶν **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** 269/96 Μετάστ. Ἰω. Θεολ.

27 Ἀν. 6.19', Δ. 6.12' Σελήνη 25 ἡμερῶν **ΚΥΡΙΑΚΗ** 270/95 Καλλιστράτ., 49 μ.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ (582-500 π.Χ.). Μέγας φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς ἐκ Σάμου. Ἐθεώρει ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων τοὺς ἀριθμοὺς καὶ ἐπρέσβευεν ὅτι ὁ κόσμος διέπεται ἀπὸ ἀριθμητικὰς καὶ γεωμετρικὰς σχέσεις. Ἐπίστευεν εἰς τὴν μετεμψύχωσιν καὶ εἰς τὴν συνεχῆ ἀνακύκλησιν τῆς ζωῆς.

28 'Αν. 6.20', Δ. 6.11' Σελήνη 26 ἡμερῶν **ΔΕΥΤΕΡΑ** 271/94 Χαρίτ., Νίκων. ὁμ.

29 'Αν. 6.21', Δ. 6.09' Σελήνη 27 ἡμερῶν **ΤΡΙΤΗ** 272/93 Κυριακοῦ, Τρύφ. μ.

30 'Αν. 6.22', Δ. 6.08' Σελήνη 28 ἡμερῶν **ΤΕΤΑΡΤΗ** 273/92 Γρηγορίου 'Αρμεν.

Γνῶμαι τοῦ Πυθαγόρα

—Μέτρον ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

—Πρέπει νὰ σιωπᾶς ἢ νὰ λέγης τι καλύτερον ἀπὸ τὴν σιωπήν.

'Η παιδεία μοιάζει μὲ χρυσὸ στεφάνι γιατὶ καὶ ἀξία μεγάλη ἔχει καὶ ὠφέλεια πολὺ μεγάλη προσφέρει.

—'Εν ὀργῇ μήτε τι λέγε μήτε τι πρᾶττε.

—'Ο πλοῦτος εἶναι ἄγκυρα ἀνίσχυρος, ἡ δὲ δόξα κανένα δὲν δύναται νὰ στηρίξη. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ θεοῦ: ἡ ἀρετὴ μόνο εἶναι σταθερὰ καὶ καμιὰ καταιγίδα δὲν δύναται νὰ τὴν κλονίση.

—Μὴ λέγης διὰ πολλῶν ὀλίγα, ἀλλὰ πολλὰ δι' ὀλίγων.

ΠΟΛΥΒΙΟΣ (201-120 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. Εἰς τὰς «Ἱστορίας» ἐκ 40 βιβλίων πραγματεύεται τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης ἀπὸ τοῦ 220-146 π.Χ. Ἀπεκλήθη πραγματικὸς ἱστορικός, διότι ἀσχολεῖται μὲ τὴν κρίσιν τῶν γεγονότων ποὺ ἱστορεῖ.

Γνῶμαι τοῦ Πολυβίου

'Η ἀλήθεια εἶναι ἡ πιὸ ἰσχυρὴ θεά, αὐτὴ ποὺ κυβερνᾶ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τόσο αὐταρχικὴ κυριαρχία. Γιατὶ ἂν καὶ πολλοὶ τὴν πολεμοῦν καὶ πολλὲς φορὲς τὸ ψέμα κρύβεται κάτω ἀπ' τὴν ἀληθοφάνεια, ὅμως αὐτὴ στὸ τέλος πάντοτε θριαμβεύει νικῶντας κάθε ἀντίσταση.

—'Απὸ τὴν Ἱστορία μαθαίνουμε ὅτι τίποτε δὲν γίνεται τυχαῖα ἀλλ' ὅλα ἔχουν τὶς ἀξίες των.

ΠΛΑΝΚ Μάξιμος (1858-1947). Εἷς τῶν θεμελιωτῶν τῆς νεωτέρας φυσικῆς καὶ δημιουργὸς τῆς θεωρίας τῶν κβάντα, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν κάθε ποσὸν ἐνεργείας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀκέραιον ἀριθμὸν τεμαχιδίων (κβάντα), καθὲν ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει τὴν τιμὴν ε ἴσον μὲ τὸ γινόμενον σταθερᾶς h (τοῦ στοιχειώδους κβάντου δράσεως) ἐπὶ τὴν συχνότητα ν τῆς ταλαντώσεως ποὺ παρέχει τὴν θεωρουμένην ἐνέργειαν. Εἶναι δηλαδή: $\varepsilon = h.\nu$

'Ετιμήθη μὲ τὸ βραβεῖον Νόμπελ τὸ 1918, κατέστη δὲ μέλος πολλῶν 'Ακαδημιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν (1933).

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω — Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 31/8/59 Δρ.	*Ἔξοδα Σεπτεμβρ. Δρ.* ....
Ἔσοδα Σεπτεμβρ. »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1959

Ι' μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 11. Πανσέληνος τὴν 16ην.

Μὴν τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων.

Τὰ μαθήματα ἀρχίζουν. Ὁ κώδων μᾶς καλεῖ. Εὐτυχὴς ὅστις ὑψώνεται εἰς τὸ νόημα τῆς Παιδείας.

Ὁ Ὀκτώβριος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Πυανεψιών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ἀηδημήτριος, Μπρουμάρης, Παχνιστής.

Φραγκίσκου Κόσσα: *Ἀλληγορία τοῦ φθινοπώρου.*

29.10. 539 π.Χ. Οἱ Πέρσαι ὑπὸ τὸν Κῦρον τὸν Μέγαν καταλαμβάνουν τὴν Βαβυλῶνα.
12.10.1492 Ὁ Κολόμβος ἀνακαλύπτει τὴν Ἀμερικήν.
31.10.1517 Ὁ Λούθηρος ἐτοιχοκόλλησε τὰς 95 ἱστορικὰς θέσεις του κατὰ τοῦ Πάπα.
15.10.1529 Λύεται ἡ πρώτη πολιορκία τῆς Βιέννης, πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν Τούρκων.
5.10.1582 Ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' ἀντικατέστησε τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον καὶ ἡ 5 Ὀκτωβρίου ἔγινε 15.
28.10.1648 Ἡ Εἰρήνη τῆς Βεστφαλίας.
4.10.1669 Ἀπέθανεν ὁ μέγας Ὁλλανδὸς ζωγράφος Ρέμπραντ.
28.10.1728 Ἐγεννήθη ὁ μέγας θαλασσοπόρος Κούκ.
30.10.1821 Ἐγεννήθη ὁ Ντοστογιέφσκι.
8.10.1827 Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία.
9.10.1829 Ἡ Rocket τοῦ Γ. Στέφενσον δοκιμασθεῖσα ἀπετέλεσε τὸ πρότυπον ὅλων τῶν μετέπειτα ἀτμαμαξῶν.
15.10.1844 Ἐγεννήθη ὁ Νίτσε.
14.10.1852 Φοβερὰ θύελλα ἔρριψεν ἕνα ἀπὸ τοὺς κίονας τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός.
10.10.1862 Ἐξεθρονίσθη ὁ Ὄθων καὶ ἐξελέγη Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὁ Γεώργιος Α'.
2.10.1869 Ἐγεννήθη ὁ Γκάντι.
17.10.1869 Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ.
9.10.1897 Ἤρχισεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ λειτουργία τῶν τηλεφώνων.
22.10.1897 Ἡ Συνθήκη εἰρήνης τῆς Κων)πόλεως, δι' ἧς ἐτέθη τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1897.
13.10.1904 Θάνατος τοῦ Παύλου Μελᾶ.
5.10.1912 Ἡ Ἑλλὰς εἰσέρχεται εἰς τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον.
26.10.1912 Ἡ ἐπέτειος τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοὺς Τούρκους.
1.10.1915 Ἡ Ἀντάντ ἀποβιβάζει τὰ πρῶτα στρατεύματα εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.
30.10.1918 Ἡ ἀνακωχὴ τοῦ Μούδρου. Ἡ Τουρκία ἀποσύρεται τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου.
12.10.1920 Ἀπέθανεν ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῆς Ἑλλάδος.
16.10.1925 Τὸ σύμφωνον τοῦ Λοκάρνο.
3.10.1926 Ἤρχισεν ἡ Α' Διεθνὴς Ἔκθεσις τῆς Θεσσαλονίκης.
10.10.1934 Ἐψηφίσθη ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.
23.10.1936 Ἱδρύεται ὁ ἄξων Βερολίνου-Ρώμης.
28.10.1940 Ἡ Ἑλλὰς ἀπαντᾶ μὲ ἕνα ὑπερήφανον «Ὄχι» εἰς τὸ τελεσίγραφον τοῦ Μουσσολίνι.
12.10.1944 Λήγει ἡ Γερμανικὴ κατοχὴ τῆς Ἑλλάδος.
4.10.1947 Ἀπέθανεν ὁ διάσημος Γερμανὸς φυσικὸς Πλάνκ.
31.10.1954 Κηρύσσεται ἐπισήμως τὸ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα τῶν Ἀλγερινῶν κατὰ τῶν Γάλλων ἀποικιοκρατῶν.

Προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ

Κύριε, σὰν ἦρθεν ἡ βραδιὰ σοῦ λέω τὴν προσευχή μου.
Ἄλλη ψυχὴ δὲν ἔβλαψα στὸν κόσμο ἀπ' τὴ δική μου.
Ἐκεῖνοι ποὺ μὲ ἐπλήγωσαν ἦταν ἀγαπημένοι.
Τὴν πίκρα μου τὴν βάσταξα. Μοῦ δίνεις καὶ τὴν ξένη.

Μ' ἀπαρνηθῆκαν οἱ χαρές. Δὲν τὶς γυρεύω πίσω.
Προσμένω τὰ χειρότερα. Εἶν' ἁμαρτία νὰ ἐλπίσω.
Σὰν εὐτυχία τὴν ἀγαπῶ τῆς νύχτας τὴ φοβέρα.
Στὴν πόρτα μου ἄλλος δὲ χτυπᾶ κανεὶς ἀπ' τὸν ἀγέρα.

Δὲν ἔχω δόξα. Εἶν' ἥσυχα τὰ ἔργα ποὺ ἔχω πράξει.
Ἄκουσα τὴ γλυκιὰ βροχή. Τὴ δύση ἔχω κοιτάξει.
Ἔδωκα στὰ παιδιὰ χαρές, σὲ σκύλους λίγο χάδι.
Ζευγάδες καλησπέρισα ποὺ γύριζαν τὸ βράδυ.

Τώρα δὲν ἔχω τίποτα νὰ διώξω ἢ νὰ κρατήσω.
Δὲν περιμένω ἀνταμοιβή. Πολὺ 'ναι τέτοια ἐλπίδα.
Εὐδόκησε ν' ἀφανιστῶ, χωρὶς νὰ ξαναζήσω...
Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ βουνὰ καὶ γιὰ τοὺς κάμπους ποὺ εἶδα.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τὸ παλιό μας τραγούδι

Τὸ παλιό μας τὸ τραγούδι
ποὺ τ' ἀκούγαμε μαζὶ
τώρα ποὺ χαθῆκαν ὅλοι
ποιός θὰ τόλεγε νὰ ζεῖ;

Ἀπὸ τότε ποὺ ἡ καρδιά μου
σ' ἔχασε παντοτεινά,
δὲν τὸ πίστευα ποτέ μου
γιὰ νὰ τ' ἄκουγα ξανά!

Κι ὅμως νά, ποὺ τ' ἄλλο βράδυ
—μόλις νύχτωσε θαρρῶ,
μ' ἕν' ἀλλόκοτο φεγγάρι,
μακρυνὸ καὶ καθαρὸ -

καθὼς γύριζα στὴν τύχη,
μόνος μὲς στὴ γειτονιά,
τὸ ξανάκουσα καὶ πάλι,
καὶ στὴν ἴδια τὴ γωνιά!

Καὶ τὸ γνώρισα καὶ πάλι
τὸ τραγούδι ποὺ ἀγαπῶ,
κι ἂς μὴν ἔνοιαζε καθόλου
τὸν παλιό του τὸ σκοπό.

Γιατὶ τώρα δὲ σκορποῦσε
τὸν καημό του τὸ βαθύ,
μὰ βογγοῦσε καὶ θρηνοῦσε
μιὰ φωνὴ ποὺ ἔχει χαθεῖ...

Πῶς μοῦ φάνηκε δὲν ξέρω,
καθὼς τ' ἄκουσα ξανά,
μὰ ὅλα γύρω καὶ βαθιά μου
γίναν ἔτσι σκοτεινὰ

ποὺ δυνάμωσα τὸ βῆμα,
μὲς στὸ βράδι τὸ πικρό,
μὲ χαμηλωμένα μάτια,
σὰ ν' ἀπάντησα νεκρό...

Ν. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Ἀπόψε

Ἀπόψε, ἡ γῆ σου εἶν' ὄμορφη—Θέ μου—ὅλη πέρα ὡς πέρα:
Τὸ λόφο ρείκια κόκκινα τὸν ἔχουνε στολίσει,
σὰ νᾶναι μιὰ παραμονὴ γλυκιᾶς γιορτῆς, κ' ἡ μέρα
σὰν ἀγαθὸ χαμόγελο κ' ἐκείνη ἀργεῖ νὰ σβήσει.

Δεξιά, ζερβὰ στὴ μοναξιὰ τοῦ δρόμου οἱ λεῦκες μένουν
ἀκίνητες στὸ λίγο φῶς· δὲ σειέται ἕνα κλαδί τους,
δὲν τρέμει οὔτ' ἕνα φύλλο τους· ὅπου κι ἂν δεῖς σωπαίνουν
καὶ σὰ μιὰ δέηση βουβή, θαρρεῖς, εἶν' ἡ σιωπή τους.

Κάτω στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ, ποὺ γέρνει βυθισμένο
μὲς στοῦ ὀνείρου τὴ σκιά, μὲς στὴ θολὴ γαλήνη,
τὸ μακρυνό, τὸ βραδυνὸ χωριὸ τ' ἀγαπημένο
σὰν ἄυλος τόπος γιὰ ψυχὲς ποὺν' ἅγιες ἔχει γίνει.

Κι ἀπάνω ἐκεῖ δυὸ σύννεφα, λὲς κ' εἶν' ἀσπροντυμένοι
ἀγγέλοι ποὺ μὲ τ' ἀνοιχτὰ φτερά τους σταματῆσαν
κ' ηὗραν τὴ γῆ τόσ' ὄμορφη καὶ τόσο εὐτυχισμένη,
ποὺ ἐμεῖναν καὶ τὸν οὐρανὸ γι' ἀπόψ' ἐλησμονῆσαν...

Λ. ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ὀκτώβριος ὀνομάζεται στὰ λατινικὰ ὁ ὄγδοος μήνας τοῦ ἔτους, καὶ ἦταν πραγματικὰ ὄγδοος, ἀφοῦ στὴν ἀρχαία Ρώμη πρωτοχρονιὰ ἦταν ἡ πρώτη Μαρτίου. Ἡ λαϊκὴ ἐτυμολογία, ἄρα, ποὺ κάνει ὁ νεοελληνικὸς λαὸς στὸ ὄνομα Ὀκτώβρης μὲ τὸν ἀριθμὸ ὀκτὼ εἶναι πολὺ σωστή. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ πρῶτο καὶ κύριο μέλημα τὸν Ὀκτώβριο εἶναι ἡ σπορά, γιὰ τοῦτο καὶ ὅλα προσανατολίζονται σ' αὐτὸ τὸ βασικὸ σκοπό. Ἐκεῖ προσαρμόζονται καὶ ἐκεῖ ἀναζητοῦν κάθε συγγένεια καὶ λαϊκὴ ἑρμηνεία. Ἀποτέλεσμα τὸ ἑξῆς λαϊκὸ γνωμικό, γνωστὸ σὲ πολλὰ ἑλληνικὰ μέρη:

Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες,
ὀκτὼ σωροὺς δὲν ἔκαμες.

Ἄλλη μορφὴ τοῦ ἴδιου γνωμικοῦ, μὲ βάση ὄχι τὴν ἀμέλεια τοῦ ζευγολάτη, ἀλλὰ τὴν ἀνομβρία τοῦ καιροῦ:

Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔβρεξε,
ὀκτὼ σωροὺς δὲν κάνεις.

Στὴν Ἀστυπάλαια τῆς Δωδεκανήσου λέγεται τὸ ἴδιο πρᾶγμα, ἀλλὰ σὲ μορφὴ ὄχι ἀρνητική, τί δὲν ἔκαμες, ἀλλὰ τί θὰ κάμης. Ἡ παροιμία ὑποστηρίζει ὅτι ἡ πρώιμη σπορὰ εἶναι καὶ ἡ ἀποδοτικώτερη:

Ὅπου σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη
κάνει ὀχτὼ σωροὺς στ' ἁλώνι.

Ἡ ἰδέα τῆς σπορᾶς δεσπόζει καὶ διαμορφώνει τὴ λαογραφικὴ προσωπικότητα ὅλου τοῦ μηνός. Σὲ πολλὰ μέρη ὀνομάζεται ὁ Σποριάς, καὶ στὴν Ἰκαρία παίρνει τὸ ἀρχαϊκὸ ὄνομα ὁ Νειαστής, ποὺ σημαίνει μήνας μὲ ὀργώματα (ἀρχαῖο ρῆμα νεάω=ὀργώνω).

Ἀπὸ τὰ μετεωρολογικά, καὶ μαζὶ τὰ προγνωστικά, γνωμικὰ ἀξιόλογο εἶναι τὸ ἑξῆς:

Ὀκτώβρης βροχερὸς
χρόνος καρπερός.

Ἡ σκόπιμη ἀντιπαράταξη ποὺ γίνεται μὲ τὶς δυὸ ὁμοιοκατάληκτες λέξεις βροχερός—καρπερός διδάσκει ἐνδιαφέροντα πράγματα. Πλάϊ στὴν ταυτότητα τοῦ τέλους τῶν δυὸ λέξεων (βροχ)ερός—(καρπ)ερός, δημιουργεῖται ἕνας ἄμεσος ἀντίχτυπος τῆς μιᾶς ρίζας πάνω στὸ νόημα τῆς ἄλλης, τονίζεται ἡ μεγάλη σημασία τῆς βροχῆς πάνω στοὺς καρπούς.

Ἡ λατρεία δίνει καὶ ἐδῶ δικό της ὄνομα στὸν μήνα. Ἀπὸ τὴ σπουδαιότερη γιορτὴ (26 Ὀκτ.) ὁ Ὀκτώβριος ὀνομάζεται καὶ Ἅϊ-Δημητρίτης. Ἀλλὰ καὶ τὰ χρυσάνθεμα, ποὺ τότε ἀνθίζουν, λέγονται Ἁϊ-Δημητριάτικα. Τὰ ἴδια ἄνθη στὴν Κύπρο παίρνουν τ' ὄνομα: Τὰ Ὀκτωβρούδια.

Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου ὀνομάζουν τὸν Ὀκτώβριο καὶ μὲ τὸ ὄνομα Τρυγομηνᾶς. Τοῦτο δὲν ἔχει σχέση μὲ τὰ τρυγόνια, ἀλλὰ μὲ τὸν τρύγο. Εἶναι ὁ μήνας τοῦ τρύγου, ὁ Τρυγομηνᾶς. Ἡ ἴδια γεωργικὴ ἐργασία ἔχει δώσει στὸ Σεπτέμβριο τὸ ὄνομα Τρυγητής, ποὺ εἶναι πανελλήνια γνωστό.

Κ. Ρ.

1 Πέμπτη	Ἀνακοίνωσις προγράμματος πτυχιακῶν ἐξετάσεων.
2 Παρασκευὴ	Λῆξις προθεσμίας πρὸς ὑποβολὴν δηλώσεων συμμετοχῆς εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς.
4 Κυριακὴ	Εἰσιτήριοι ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς.
5 Δευτέρα	Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς δηλώσεων συμμετοχῆς εἰς τὰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις.
10 Σάββατον	Λῆξις τμηματικῶν ἐξετάσεων Σχολῆς — Συνεδρίασις Συλλόγου Καθηγητῶν.
12 Δευτέρα	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων εἰσιτηρίων ἐξετάσεων Σχολῆς — Ἔναρξις μαθημάτων Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
13 Τρίτη	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων τμηματικῶν ἐξετάσεων Σχολῆς. — Ἔναρξις μαθημάτων Κέντρου Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως — Συνεδρίασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου Σχολῆς.
14 Τετάρτη	Πανηγυρικὴ ἔναρξις μαθημάτων. Ὁμιλία προέδρου τῆς Σχολῆς — Ὁρκωμοσία πρωτοετῶν — Λῆξις προθεσμίας δηλώσεων συμμετοχῆς εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις.
15 Πέμπτη	Ἔναρξις μαθημάτων Κέντρου Κοινωνικῶν Σπουδῶν— Ὁμιλία τοῦ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς.
16 Παρασκευὴ	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον.
17 Σάββατον	Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς Ἐθνικὴν Στατιστικὴν Ὑπηρεσίαν διὰ τὰς στατιστικὰς μηχανάς.
18 Κυριακὴ	Ἔναρξις πτυχιακῶν ἐξετάσεων.
19 Δευτέρα	Ἔναρξις μαθημάτων Κέντρου Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως.
22 Πέμπτη	Ἔναρξις μαθημάτων Κέντρου Ναυτιλ. Ἐκπαιδεύσεως.
27 Τρίτη	Παρέλασις ὁμάδος Σχολῆς πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ ἀγνώστου Στρατιώτου—Πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Δ. Δημητρακάκη.
28 Τετάρτη	Ἀργία—Ἡ Μεγάλη Ἐθνικὴ ἐπέτειος.
30 Παρασκευὴ	Προσκύνημα τῶν σπουδαστῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως— Λῆξις πτυχιακῶν ἐξετάσεων—Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Βιοτεχνικὸν Ἐπιμελητήριον.

ΠΟΥΑΝΚΑΡΕ Ἐρρῖκος (1854-
1912). Γάλλος μαθηματικός, ἀ-
στρονόμος καὶ φιλόσοφος. Ἡ
κυριωτέρα συμβολὴ τοῦ Πουαν-
καρὲ εἰς τὸν τομέα τῶν Μα-
θηματικῶν Ἐπιστημῶν ἀνα-
φέρεται εἰς τὴν θεωρίαν τῶν
συναρτήσεων. Σπουδαῖαι εἶναι
καὶ αἱ ἔρευναί του εἰς τὸν
τομέα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστη-
μῶν. Τὰ κυριώτερα τῶν ἔρ-
γων του: «Μαθήματα ἐπὶ τῆς
θεωρίας τῆς ἐλαστικότητος»,
«Νέαι μέθοδοι τῆς οὐρανίου
Μηχανικῆς».

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ Κλαύδιος. Ἔ-
ζησε τὸν 2ον μ.Χ. αἰῶνα εἰς
τὴν Αἴγυπτον. Εἷς ἐκ τῶν μεγα-
λυτέρων ἀστρονόμων ὅλων τῶν
αἰώνων καὶ συγχρόνως ὁ με-
γαλύτερος γεωγράφος τῆς ἀρ-
χαιότητος. Μεταξὺ τῶν ἔργων
του σπουδαίαν θέσιν κατέχει
ἡ περίφημος «Μαθηματικὴ Σύν-
ταξις» ἐκ 13 βιβλίων, ἡ μετο-
νομασθεῖσα Ἀλμαγέστη, ἥτις
θεωρεῖται καὶ μέχρι σήμερον
ὡς τὸ θεμέλιον ἔργον τῆς
Ἀστρονομίας.

1 Ἀν. 6.23', Δ. 6.06'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
274/91
Ἀνανίου ἀπ.

2 Ἀν. 6.24', Δ. 6.05'
Νέα Σελήνη
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
275/90
Κυπριανοῦ, Ἰουστ.

3 Ἀν. 6.25', Δ. 6.03'
Σελήνη 1 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
276/89
Διον. Ἀρεοπαγίτου

4 Ἀν. 6.25', Δ. 6.02'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
277/88
Ἱεροθέου ἐπ. Ἀθ.

Τὰ τέσσαρα ταξίδια τοῦ Κολόμβου

1492. Τὸ πρῶτο ταξίδι: Ἀνεχώρησεν ἐκ Πάλο τῆς Ἱσπανίας, τὴν 3ην Αὐγούστου, μὲ 88 ἄνδρες. Ἀνεκάλυψε τὸ San Salvador. Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου ἔφθασεν εἰς Κούβαν. Ἔκτισε τὸ Fort la Navidad εἰς San Domingo.

1493. Τὸ δεύτερο ταξίδι: Τὸ πρῶτον μέρος ἔκαμε τὴν 25 Σεπτεμβρίου μὲ 17 πλοῖα καὶ 1500 ἄνδρας, τὴν 3ην Νοεμβρίου ἔφθασεν εἰς Dominica (τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας).

Κατὰ σειρὰν ἐπέρασεν ἀπὸ τὰ ἑξῆς μέρη Guandaloupe, Montserrat, Antigua, San Martin, Santa Cruz, Puerto Rico, τὰς Παρθένους Νήσους καὶ ἐγκατέστησε τὴν ἀποικίαν Ἰσαβέλλαν εἰς τὸ San Domingo.

1498. Τὸ τρίτον ταξίδι: Ἀνεχώρησε μὲ 6 πλοῖα. Ἐπεσκέφθη τὸ Trinidad, Isla Santa, τὸν Κόλπον τῆς Partia (Orinoco).

1500. Τὸ τέταρτον ταξίδι: Μὲ 4 καραβέλλες, 150 ἄνδρας. Ἐπέρασε ἀπὸ τὰ ἑξῆς μέρη: St. Lucia, Guanja, τὸ ἀκρωτήριον Gracios a Dios, San Juan R. καὶ Laguena de Chirique, Costa Rica, Veragua, Puerto Bello, Almirante (Ἰσθμὸς τοῦ Παναμᾶ).

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΗΣ 8ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ἀνδρέα Σολάριο (1465-1520) : Μητρότης.

ΡΑΚΙΝΑΣ Ἰωάννης (1639-1699). Μέγας Γάλλος τραγικὸς ποιητής. Συγκεντρώνει τὴν πλοκὴν εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ ἐκλέγει πάντοτε τὴν κατάλληλον στιγμὴν τῆς ἐκρήξεως τῶν συμπυκνωμένων παθῶν. Ἀναλύει μὲ τέχνην τὰ ἀνθρώπινα πάθη (ἔρωτα, ζηλοτυπίαν κλπ.). Διέπλασε κυρίως γυναικείους τύπους. Ἐμιμήθη τὸν Εὐριπίδη.

Γνῶμαι τοῦ Ρακίνα

—Ἡ ἀγάπη δὲν φτάνει ποτὲ τὴ δικαιοσύνη.
—Ἡ εὐτυχία τοῦ κακοῦ περνάει σὰ χείμαρρος.
—Μία μόνο λέξις πολλάκις προδίδει ἕνα μέγα σχέδιο.
—Χωρὶς χρήματα ἡ τιμὴ εἶναι ἀσθένεια.

ΡΟΪΔΗΣ Ἐμμαν. (1836 - 1904). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σῦρον. Μὲ τὰ χρονογραφήματα, τὰ ἄρθρα, τὰς μελέτας καὶ ἰδίως τὰ κριτικά σημειώματά του προσέφερε πολλὰ εἰς τὰ Νεοελληνικὰ γράμματα. Καίτοι ἦτο ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἔγραψεν εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Διεκρίνετο διὰ τὸ κριτικὸν πνεῦμα του, τὴν λεπτότητα καὶ δηκτικότητα τοῦ ὕφους του.

Γνῶμαι τοῦ Ροΐδη

—Ἡ ζωή μας ὁλόκληρος πρέπει νὰ εἶναι μία ἀδιάκοπος δρᾶσις καὶ ἐνέργεια.
—Δι' ἀνάπαυσιν ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας ὁλόκληρον τὴν αἰωνιότητα.

Ἡ ἑλληνικὴ ἑτοιμότης

Ὁ αὐτοκράτωρ Αὔγουστος θεωροῦσε τὸν ἑαυτό του πολὺ πνευματώδη.

Μιὰ μέρα τοῦ παρουσίασαν ἕνα νεαρὸ Ἕλληνα, ποὺ μόλις εἶχε φθάσει στὴ Ρώμη καὶ τοῦ ἔμοιαζε καταπληκτικά.

Ὁ αὐτοκράτωρ, γιὰ νὰ τὸν πειράξῃ, τὸν ρώτησε μήπως ἡ μητέρα του εἶχε μείνει ποτὲ στὴ Ρώμη.

—Ἡ μητέρα μου ὄχι, ἀπάντησε ὁ νεαρός, ὁ πατέρας μου ὅμως ἔμεινε ἐδῶ πολλὲς φορές!..

5
Ἀν. 6.26', Δ. 6.00'
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
278/87
Χαριτίνης, Εὐδοκ.

6
Ἀν. 6.27', Δ. 5.58'
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
279/86
Θωμᾶ ἀπ., Ἐρωτ.

7
Ἀν. 6.28', Δ. 5.57'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
280/85
Σεργίου, Πολυχρ.

8
Ἀν. 6.29', Δ. 5.55'
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
281/84
Πελαγίας Παρθεν.

9
Ἀν. 6.30', Δ. 5.54'
Σελ. Α' Τέταρτον
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
282/83
Ἰακώβου Ἀλφαίου

10
Ἀν. 6.31', Δ. 5.53'
Σελήνη 8 ἡμερ.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
283/82
Εὐλαμπίου, Εὐλαμ.

11
Ἀν. 6.32', Δ. 5.51'
Σελήνη 9 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
284/81
Φιλίππου ἀπ., Θεοφ.

ΡΑΦΑΗΛ Σάντι (1483 - 1520). Ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἀρχιτεκτόνων, γλυπτῶν καὶ ζωγράφων τῆς Ἀναγεννήσεως. Διέπρεψε κυρίως ὡς ζωγράφος τῶν μαντονῶν (τῶν παρθένων), τὰς ὁποίας παριστάνει μὲ εὔτραφῆ πρόσωπα, κυρτὰ χείλη καὶ εὐθείας ρῖνας φερούσας τὸ θεῖον βρέφος εἰς τὰς εὐπλάστους χεῖρας. Ἀπέδωσε μὲ λεπτὴν αἴσθησιν τὸ φυσικὸν καὶ τὸ ἀνθρώπινον κάλλος.

Ὁ Γάλλος μουσικὸς Ραμώ, ποὺ θεωρεῖται ὡς ὁ ἱδρυτὴς τῆς θεωρίας τῆς μουσικῆς ἁρμονίας, ἔπνεε τὰ λοίσθια.

Κάποιος φίλος του ἀββᾶς πῆγε καὶ στάθηκε δίπλα στὸ προσκέφαλό του κι ἄρχισε νὰ ψέλνη.

Ὁ Ραμὼ ἄνοιξε τὰ μάτια του τότε καὶ εἶπε:

—Πρὸς Θεοῦ, ἀββᾶ μου! Πάψε νὰ ψέλνης φάλτσα!

ΡΙΚΑΡΝΤΟ Δαβὶδ (1772-1823). Μέγας Ἄγγλος οἰκονομολόγος. Ἦτο θιασώτης τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, θεωρῶν τοὺς κεφαλαιούχους ὡς τοὺς στυλοβάτας τῆς οἰκον. εὐημερίας. Τὸ ὄνομά του συνδέεται μὲ τὰς θεωρίας του «περὶ ἀξίας», «ἐγγείου προσόδου» καὶ «μισθοῦ». Ἔγραψεν «Ἀρχαὶ πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Δημοσιονομίας».

Τὰ γηραιότερα ζωντανὰ πλάσματα

Τὰ πλάσματα τῆς γῆς ποὺ ἔχουν τὴ μεγαλύτερη ἡλικία εἶναι δέντρα. Εἶναι οἱ περίφημες Σεκόγιες τῆς Καλιφορνίας, πελώρια δέντρα ποὺ σὲ ὕψος φθάνουν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα. Σύμφωνα μὲ μετρήσεις ποὺ ἔγιναν στὰ κλαδιά τους ἢ σὲ κομμένους κορμούς, οἱ Σεκόγιες ἔχουν ἡλικία πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν. Οἱ γίγαντες αὐτοὶ μοιάζουν μὲ τὰ δικά μας κωνοφόρα. Ἀλλά, φυσικά, εἶναι πολὺ μεγαλύτερα. Τὰ φύλλα τους εἶναι μικρὰ καὶ μοιάζουν μὲ λέπια τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο. Ἀπὸ ἕνα κορμὸ Σεκόγιας, μήκους τριῶν μέτρων, μποροῦν νὰ παραχθοῦν ἀρκετὲς χιλιάδες σανίδες.

12 — Ἀν. 6.33', Δ 5.50' — Σελήνη 10 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 285/80 — Ἁγ. 367 Θεοφ. Πατ.

13 — Ἀν. 6.34', Δ. 5.48' — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 286/79 — Κάρπου, Παπύλ. μ.

14 — Ἀν. 6.35', Δ. 5.47' — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 287/78 — Ναζαρίου, Κοσμ. μ.

15 — Ἀν. 6.36', Δ. 5.46' — Σελήνη 13 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 288/77 — Λουκιανοῦ

16 — Ἀν. 6.37', Δ. 5.44' — Πανσέληνος — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 289/76 — Λογγίνου, Λεοντ. μ.

17 — Ἀν. 6.38', Δ. 5.43' — Σελήνη 15 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 290/75 — Ὠσηὲ πρ., Ἀνδρέου

18 — Ἀν. 6.39', Δ. 5.41' — Σελήνη 16 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 291/74 — Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγ.

ΡΕΜΠΡΑΝΤ (1606-1669). Ὁ μέγιστος τῶν Ὀλλανδῶν ζωγράφων. Τὰ ἔργα του διακρίνονται διὰ τὴν ἀπότομον ἀντίθεσιν τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ φωτὸς καὶ διότι παριστάνουν μὲ δύναμιν τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ὡραῖα τοπία τῆς πατρίδος του. Ἕνα ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματά του εἶναι καὶ τὸ «μάθημα ἀνατομίας».

ΡΟΝΤΕΝ Φραγκῖσκος (1840-1917). Διάσημος Γάλλος γλύπτης. Εἰργάσθη ἵνα ἀπολυτρώσῃ τὴν γλυπτικὴν καὶ ἐν γένει τὴν τέχνην ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ Ἀκαδημαϊσμοῦ καὶ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. Δικαίως ὅθεν ἐλέχθη ὅτι ἡ ἀρχαία γλυπτική, ἡ γλυπτικὴ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ὁ Ροντὲν ἀποτελοῦν τοὺς τρεῖς σπουδαιοτέρους κρίκους τῆς γλυπτικῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὰ «θαύματα» τῆς ἐπιστήμης ἐντὸς 100 ἐτῶν

Ὀκτὼ ἐξέχοντες ἐπιστήμονες μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο βραβευθέντες μὲ τὸ Νόμπελ, διετύπωσαν κατὰ τὴν διάρκειαν προσφάτου συνεδρίου των ἐν Ν. Ὑόρκῃ τὰς ἑξῆς προβλέψεις διὰ τὰ «θαύματα» ποὺ θὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἐπιστήμη ἐντὸς τῶν 100 προσεχῶν ἐτῶν:

Ὁ ἄνθρωπος θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐλέγχῃ τὰς διαστάσεις καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σώματός του.

Θὰ «ὁμιλῇ» μὲ τὸν ἐγκέφαλόν του χωρὶς νὰ κινῇ τὰ χείλη του.

Δὲν θὰ ἀρρωσταίνῃ ποτέ.

Τὰ αἰσθήματα καὶ ἡ ὁρμή του θὰ ἐλέγχωνται ἀπολύτως μὲ διάφορα χάπια.

Θὰ ἐργάζεται 4—8 ὥρας ἑβδομαδιαίως.

Θὰ δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸ φῦλον τῶν τέκνων του, ἢ νὰ ἀποκτήσῃ δίδυμα, τρίδυμα κλπ.

Θὰ κατασκευάζῃ τροφὰς ἀπὸ τὴν ἡλιακὴν ἐνέργειαν.

Αἱ πρῶται ὗλαι καὶ τὸ πόσιμον ὕδωρ θὰ προέρχωνται ἀπὸ τὴν θάλασσαν.

Τὸ πλεῖστον τῆς τροφῆς του θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ χαρτὶ καὶ συνθετικὰς ὕλας, αἱ ὁποῖαι ὅμως θὰ ἔχουν θαυμασίαν γεῦσιν.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς θὰ ἀνέρχεται εἰς 7 δισεκατομμύρια ἀτόμων, οὐδεὶς ὅμως θὰ πεινᾷ.

19
Ἀν. 6.40', Δ. 5.40'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
292/73
Ἰωὴλ πρ., Κλεοπ.

20
Ἀν. 6.41', Δ. 5.39'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
293/72
Γερασίμου, Ἀρτ.ὁ.

21
Ἀν. 6.42', Δ. 5 37'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
294/71
Ἱλαρίωνος, Σωκρ.μ.

22
Ἀν. 6.43', Δ. 5.36'
Σελήνη 20 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
295/70
Γλυκερίας, Ἐλισάβ.

23
Ἀν. 6.44', Δ. 5.35'
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
296/69
Ἰακώβου Ἀδελφοθ.

24
Ἀν. 6.45', Δ. 5.34'
Σελ. Τελ. Τέταρτον
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
297/68
Ἀρέθα μάρτυρος

25
Ἀν. 6.46', Δ. 5.32'
Σελήνη 23 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
298/67
Μαρκιανοῦ, Μαρτ.

28η Ὀκτωβρίου

Μὲ ἰδιαιτέραν συγκίνησιν καὶ ἐνθουσιασμὸν ἑορτάζει καὶ θὰ ἑορτάζη εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς κατ' ἔτος τὴν ἐπέτειον τοῦ Θαύματος. Διότι θαῦμα ἦτο καὶ θαῦμα ἐπεκράτησε πλέον νὰ ὀνομάζεται ὁ ἐπικὸς ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ φασισμοῦ, κατὰ τὸ 1940.

Ἔπος - Θαῦμα ἐχαρακτηρίσθη —καὶ εἶναι πράγματι— ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940. Εἶναι τὸ θαῦμα τῆς πίστεως ἑνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ προασπίση τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὰ ἰδανικά του δὲν ἐδίστασε νὰ γίνη ὁλοκαύτωμα.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου εἶναι τὸ σύμβολον τῆς Ἐθνικῆς ἐξάρσεως τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἡ ἡμέρα ποὺ ἐπυράκτωσε τὴν ψυχήν των καὶ μετέβαλεν εἰς πυρίνην πρᾶξιν τὰ ἐθνικά των ἰδεώδη.

Εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς θυσίας, τῆς καρτερίας, τοῦ ἐπικοῦ ἡρωισμοῦ τοῦ Ἔθνους.

Εἶναι ἡ ἡμέρα ἡ ἰσότιμος πρὸς τὴν ἄλλην ἐκείνην μεγάλην ἡμέραν, τὴν 25ην Μαρτίου 1821.

Καὶ τὸ κέντρον καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος ὑπῆρξε μιὰ μόνον λέξις: ἡ λέξις «ΟΧΙ».

Τὸ ΟΧΙ αὐτό, ἡ μεγάλη λέξις, ἡ μεγάλη χειρονομία· μία λέξις ποὺ ἀξίζει μίαν ἱστορίαν, μία χειρονομία ποὺ ἀρκεῖ μόνη διὰ νὰ λαμπρύνη τὴν ὕπαρξιν ὁλοκλήρου τῆς Φυλῆς.

Εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ «ΟΧΙ» τοῦ Λεωνίδα, τοῦ ΟΧΙ τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου καὶ τόσων ἄλλων ΟΧΙ τῆς τρισχιλιετοῦς ἐνδόξου Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Τὸ Ἑλληνικὸν ΟΧΙ τοῦ 1940 εἶναι μιὰ παμμεγίστη ἀκτὶς φωτός, ἡ ὁποία ἐφώτισε τὸν κόσμον ὁλόκληρον· καὶ τὸν ἐφώτισε διὰ πολλοὺς αἰῶνας.

Ἀπὸ τὸ φῶς αὐτὸ ἐφωτίσθησαν πολλοὶ λαοὶ ἄξιοι νὰ προσδεχθοῦν τὰ λαμπρὰ νάματα. Εἶδαν τὴν Ἑλλάδα νὰ σύρη καὶ πάλιν τὸ σπαθί της διὰ νὰ προασπίση τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά της, ἠκολούθησαν τὸν δρόμον τῆς τιμῆς, τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος.

Ἀλλὰ τί δρόμος, δρόμος τρομερός! Ἀλλὰ ὅσοι τὸν ἠκολούθησαν ἐσώθησαν· ἔσωσαν καὶ τὴν τιμήν τους καὶ τὴν ἐλευθερίαν τους. Ὅσοι ὅμως ἐλιποψύχησαν ἔπεσαν καὶ ἐζημιώθησαν ἠθικῶς.

Σήμερον ὅμως ὁ κόσμος διανύει μίαν χαρακτηριστικὴν περίοδον ζωῆς. Τὴν χαρακτηρίζει ὁ κατακλυσμιαῖος καὶ κοσμογονικὸς ἀγὼν ποὺ διεξάγεται μεταξὺ τῶν δυνάμεων τοῦ Φωτὸς καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ Σκότους, μεταξὺ τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δουλείας, μεταξὺ Πολιτισμοῦ καὶ Βαρβαρότητος, μεταξὺ Δικαίου καὶ Βίας.

Καὶ σήμερον ἀκόμα διὰ τοὺς Λαοὺς ποὺ ἀγωνίζονται διὰ τὸν καλὸν

δρόμον τοῦ Φωτός, τῆς Ἐλευθερίας, τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Δικαίου, σύνθημα καὶ κανών των εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἑλληνικοῦ ΟΧΙ.

Καὶ ἐφέτος ἡ ἱερὰ ἐπέτειος ἀποκτᾷ μίαν ἰδιάζουσαν ἱστορικὴν σημασίαν.

Διότι οἱ Ἕλληνες μαζὶ μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς μάχης τῆς Ἀλβανίας δίδουν τὴν μάχην τῆς Κύπρου.

Ἡμέρα τοῦ ΟΧΙ τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων ὑπῆρξεν ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940.

Ἡμέρα τοῦ ΟΧΙ τῶν σκλαβωμένων Ἑλλήνων—τοῦ ΟΧΙ τῶν Κυπρίων—εἶναι ἡ ἐφετεινὴ ἐπέτειος.

ΟΧΙ λέγουν εἰς τὴν διαιώνισιν τῆς Βρεταννικῆς κατοχῆς.

ΟΧΙ εἰς τὴν Βρεταννικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς θελήσεώς των.

ΟΧΙ εἰς τὴν κατακράτησιν τῆς ἐλευθερίας των.

ΟΧΙ βροντοφωνοῦν μαζί των καὶ οἱ πάσης γῆς Ἕλληνες.

Εἴθε τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940 νὰ μεταβάλῃ εἰς νίκην καὶ τὸ ΟΧΙ τῶν Κυπρίων τοῦ 1958.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου ὑπῆρξεν ἡ ἡμέρα-«θαῦμα», ἡ ἡμέρα-«πίστις» τοῦ Ἔθνους, πρὸς τὸν Θεόν, τὸ Δίκαιον καὶ τὰ πεπρωμένα τῆς Φυλῆς μας.

Πίσω δὲ ἀπὸ τὸν μαχόμενον ἡρωικὸν στρατόν μας ἦτο τὸ στρατόπεδον τῆς προσευχῆς. Ἐμάχετο ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς μὲ τὰ ὅπλα τοῦ Πνεύματος.

«Γνῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός», ἔμπλεος πίστεως ἔψαλλεν ὁ φιλόθρησκος Στρατός μας καὶ τὸ θαῦμα τοῦ 1940 ἐγένετο.

Προσετέθη ἕνας εἰσέτι χρυσοῦς κρίκος εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τῶν θαυμάτων.

Αὐτὴ εἶναι ἡ λαμπρὰ ἐπέτειος τοῦ Ἔθνους, ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940, ποὺ κάθε χρόνο ἑορτάζομεν.

Μία πελωρία ἱστορικὴ χρονολογία.

Μία ἡμέρα ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἀναδεικνύουν λαοὺς καὶ δίδουν πρωτεῖα.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ χώρα ἔγινε παγκόσμιος βωμός. Ἀπὸ ἕνας λαὸς οἱ Ἕλληνες ἔγιναν πάλιν ὁ πρῶτος λαὸς τοῦ κόσμου.

Ἄλλο θέμα ἐὰν αἱ θυσίαι ἐλησμονήθησαν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, καὶ ἀντὶ τοῦ μάννα ἐγεύθη χολήν.

Γνώριμος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, αὐτὸς ὁ δρόμος τοῦ ΟΧΙ.

Τὸν εἶχε βαδίσει ἡ φυλή μας καὶ εἰς τὰ 1821 καὶ παλαιότερα, εἰς τὸν Μαραθῶνα, εἰς τὰς Θερμοπύλας, εἰς τὴν Σαλαμῖνα, διὰ νὰ τὸν συνεχίσῃ τὸ 1940 εἰς τὴν Πίνδον καὶ νὰ γίνῃ τὸ θαῦμα!

Σὲ κάθε κρίσιμον ὥραν τοῦ κόσμου ἕνα θαῦμα ἀναπηδᾷ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὅταν κινδυνεύῃ ὁ πολιτισμός, ἡ Ἑλλὰς θυσιάζεται καὶ τὸν σώζει.

ΕΛΕΥΘ. Ε. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ Ἄγγελος (1884-1951). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Λευκάδα. Μὲ τὴν σύζυγόν του Εὔαν συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῶν Δελφικῶν ἑορτῶν. Ἠσχολήθη μὲ τὴν πεζογραφίαν καὶ μὲ τὴν ποίησιν. Κυρίως διεκρίθη ὡς λυρικὸς ποιητής. Ἡ ποίησίς του εἶναι πλουσία εἰς συναισθήματα καὶ γενικὰ λυρισμόν. Ἡ γλῶσσα του θαυμάζεται διὰ τὴν συνθετικήν της δύναμιν καὶ τὴν μουσικότητα.

Στίχοι τοῦ Σικελιανοῦ

Κι ἀπάνω-ἀπάνω στὰ βουνὰ κι ἀπάνω στὶς κορφές του
φωτάει μὲ μιᾶς ἀνάσταση, ξεσπάει ἀχὸς μεγάλος.
Ἡ Ἑλλάδα σέρνει τὸ χορὸ ψηλά,
—χιλιάδες δίπλες ὁ χορός, χιλιάδες τὰ τραπέζια
κι εἶν' οἱ νεκροὶ στὰ ξάγναντα πρωτοπανηγυριῶτες.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν «Ἀντίστασή» του

ΣΑΙΞΠΗΡ Οὐΐλλιαμ (1564-1616) Μέγας Ἄγγλος δραματουργός. Θαυμάζεται διὰ τὴν πλοκὴν τῶν ὑποθέσεών του, τὴν ἑνότητα καὶ τὴν δύναμιν νὰ ζωγραφίζῃ τὰ ἀνθρώπινα πάθη ἐν μέσῳ τοῦ πλέον ἀλγεινῶν ἐπεισοδίων καὶ συγκρούσεων. Διακρίνεται διὰ τὸν βαθὺν λυρισμὸν καὶ τὸ στοχαστικόν του πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον διατυπώνει τόσον διδακτικὰ γνωμικά.

Γνῶμαι τοῦ Σαίξπηρ

—Ἀνήσυχος κοιμᾶται ἡ κεφαλὴ ἐκείνου ποὺ φορεῖ στέμμα.

—Ἡ συνήθεια ἠμπορεῖ σχεδὸν ν' ἀλλάξῃ τὴν σφραγίδα τῆς φύσεως.

—Μὴν ἐμπιστεύεσαι εἰς αὐτὸν ποὺ μιὰ φορὰ ἐφάνη ἀνάξιος ἐμπιστοσύνης

—Ἡ συκοφαντία προσβάλλουσα τὰ νῶτα πλήττει καὶ τὴν τελειοτέραν ἁγνότητα.

26 Ἀν. 6.47', Δ. 5.31'
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
299/66
Δημητρίου μεγαλ.

27 Ἀν. 6.48', Δ. 5.30'
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
300/65
Νέστορος μ.

28 Ἀν. 6.49', Δ. 5.29'
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
301/64
Ἐπ.' Ἑλληνοϊτ.πολ.

29 Ἀν. 6.50', Δ. 5.27'
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
302/63
Ἀναστασίας Ρωμ.

30 Ἀν. 6.51', Δ. 5.26'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
303/62
Ζηνοβίου-Ζηνοβίας

31 Ἀν. 6.52', Δ. 5.25'
Σελήνη 29 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
304/61
Στάχυος, Ἀπελλοῦ

Ἀνέκδοτα

Ὁ Βολταῖρος, κρίνοντας τὸν θεατρικὸν συγγραφέα Μαριβὼ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ψυχολογικῶν παρατηρήσεών του, ἔλεγε:

—Ὁ Μαριβὼ γνωρίζει ὅλα τὰ στενοσόκακα τῆς καρδιᾶς, ἀλλὰ δὲν ξέρει τὴν λεωφόρο.

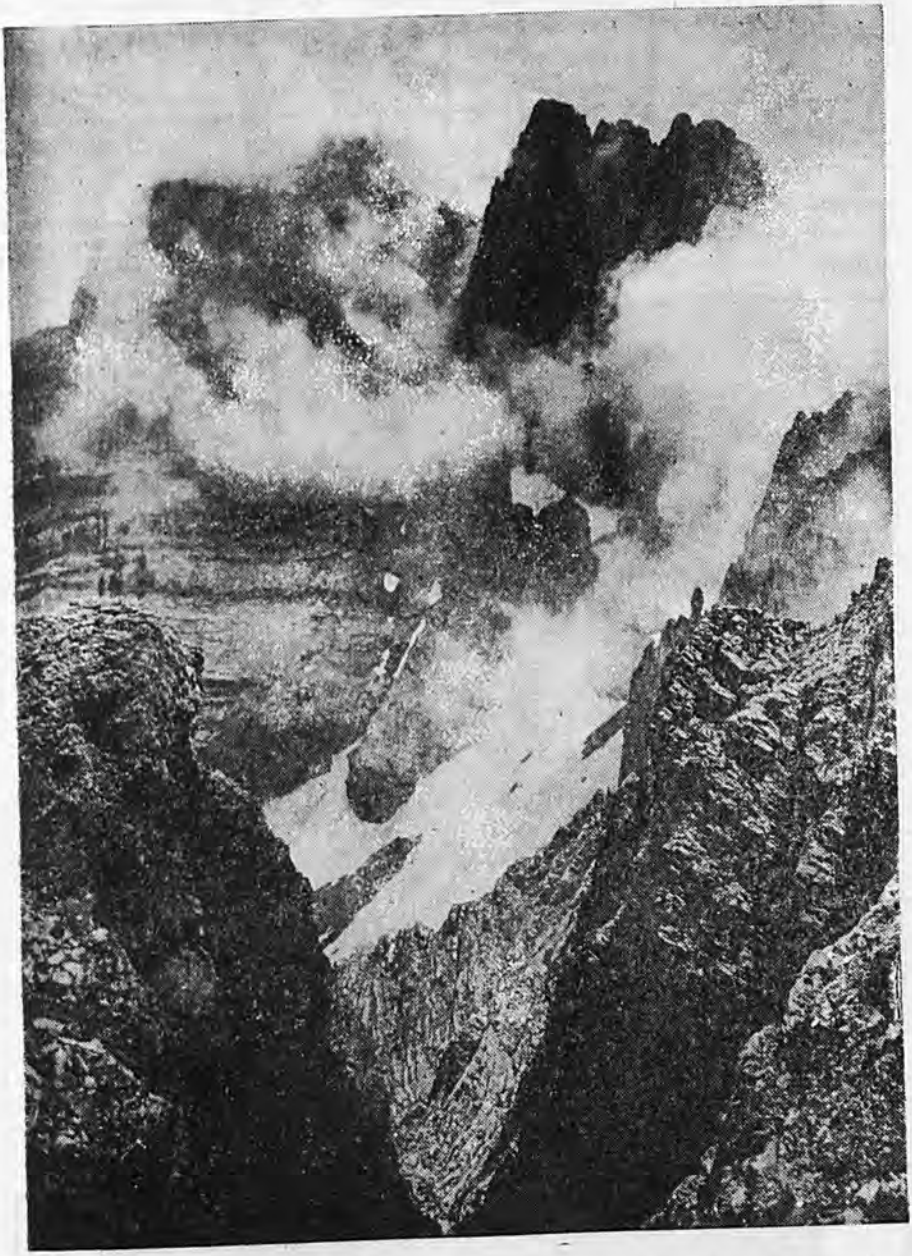

'Εγὼ 'εἶμ' ὁ γέρο-Ὄλυμπος στὸν κόσμο ξακουσμένος.
Ἔχω σαράντα δυὸ κορφὲς κι ἑξήντα δυὸ βρυσοῦλες
κάθε κορφὴ καὶ φλάμπουρο κάθε κλαδὶ καὶ κλέφτης.
Ἔχω καὶ τὸν χρυσὸν ἀητό, τὸν χρυσοπλουμισμένο.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω — Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις*]

Ὑπόλ. 30/9/59 Δρχ.	*Ἔξοδα Ὀκτωβρ. Δρ.* ....
Ἔσοδα Ὀκτωβρ. »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

ΙΑ΄ μὴν — Ἡμέραι 30 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 10. Πανσέληνος τὴν 15ην.

«Χινόπωρο... καὶ τώρα οἱ βοριάδες οἱ πικροὶ σοῦ γίνονται τραγουδιστές...».

Ὁ Νοέμβριος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Μαιμακτηριών». Σήμερον λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ἄη Στράτης, Ἄη Ταξιάρχης, Ἀνακατωμένος, Ἀρχαγγελίτης, Μεσοσπορίτης.

Ρέμπραντ: Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

22.11. 333 π.Χ. Ἡ μάχη τῆς Ἰσσοῦ.
23.11. 79 μ.Χ. Ἡ καταστροφὴ τῆς Πομπηίας ἀπὸ ἔκρηξιν τοῦ Βεζουβίου.
18.11.1472 Ἀπέθανεν εἰς τὴν Ραβένναν ὁ Ἕλλην λόγιος Βησσαρίων ὁ ἐκ Τραπεζοῦντος.
10.11.1483 Ἐγεννήθη ὁ Λούθηρος.
20.11.1497 Ὁ Βάσκο ντὰ Γκάμα ἀνακάλυψε τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος.
21.11.1694 Ἐγεννήθη ὁ Βολταῖρος.
9.11.1815 Ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων, ποὺ μετὰ τὴν ἧτταν τοῦ Ναπολέοντος καθώρισε τὰς τύχας τῆς Εὐρώπης, ἀνέθεσε δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν προστασίαν τῆς Ἑπτανήσου.
30.11.1817 Ἐγεννήθη ὁ Μόμσεν.
30.11.1822 Οἱ Ἕλληνες καταλαμβάνουν τὸ Ναύπλιον.
8.11.1824 Ὁ ἐθνικὸς εὐεργέτης Βαρβάκης ἐδώρησε 300.000 δραχ. διὰ τὰς ἀνάγκας ἱδρυθησομένου κεντρικοῦ σχολείου.
24.11.1826 Ὁ Καραϊσκάκης συντρίβει τὰς ἐπικουρίας τοῦ Κιουταχῆ εἰς Ἀράχωβαν.
7.11.1828 Ἐγεννήθη ὁ Λ. Τολστόι.
25.11.1836 Ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων.
17.11.1863 Ἔφθασεν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α' εἰς τὴν Ἑλλάδα.
6.11.1866 Ὁλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου.
7.11.1867 Ἐγεννήθη ἡ Μ. Κιουρί.
6.11.1893 Ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου, περατωθέντος τοῦ ἔργου.
1.11.1903 Ἀπέθανεν ὁ μέγας Γερμανὸς ἱστορικὸς Θ. Μόμσεν.
21.11.1911 Δημοσιεύεται ὁ νόμος «Περὶ ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν καὶ περὶ ὡρῶν ἐργασίας».
7.11.1912 Ἀπελευθεροῦται ἡ Φλώρινα.
12.11.1912 Ἀπελευθεροῦται ἡ Καστοριά.
29.11.1912 Ἐφονεύθη εἰς τὸν Δρίσκον τῆς Ἠπείρου ὁ λυρικὸς ποιητὴς Λ. Μαβίλης.
26.11.1916 Λήγει ἡ μάχη τοῦ Σόμ, ὅπου οἱ Ἄγγλοι ἐχρησιμοποίησαν διὰ πρώτην φορὰν τὸ τάνκ.
7.11.1917 Ἡ Σοβιετικὴ ἐπανάστασις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ρωσίαν.
17.11.1917 Ἡ ναυμαχία τῆς Ἑλγολάνδης κατὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον.
11.11.1918 Τερματίζεται ὁ Α' Παγκόσμιος πόλεμος καὶ συνάπτεται ἀνακωχή.
13.11.1918 Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἀγκυροβολεῖ μετὰ τῶν ἄλλων συμμαχικῶν πολεμικῶν πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
27.11.1919 Ὑπεγράφη ἡ Συνθήκη τοῦ Νεϊγύ, δι' ἧς ἐκανονίζοντο αἱ διαφοραὶ Ἑλλάδος-Βουλγαρίας.
15.11.1920 Ἀρχίζουν αἱ ἐργασίαι τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τὴν Γενεύην
24.11.1936 Δημιουργεῖται τὸ «Τρίγωνον Βερολίνου-Ρώμης-Τόκιο».
3.11.1940 Ἡ νίκη τῆς Πίνδου.
4.11.1940 Οἱ Ἰταλοὶ περιπίπτουν εἰς ἄμυναν ἐν Ἀλβανίᾳ.
2.11.1950 Ἀπεβίωσεν ὁ Μπέρναρ Σῶ.

ΑΠ' ΤΗ «ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ»

Λόγος ἕβδομος

Πρωί, καὶ λιοπερίχυτη καὶ λιόκαλ' εἶναι ἡ μέρα,
κ' ἡ 'Αθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.
Τὸ φῶς παντοῦ, κι ὅλο τὸ φῶς, κι ὅλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
καὶ στρογγυλὰ καὶ σταλωμένα, κοίτα, δὲν ἀφήνει
τίποτε θαμποχάραγο, νὰ μὴν τὸ ξεδιαλύνεις
ὄνειρο ἂν εἶναι, ἢ κι ἂν ἀχνός, ἢ ἂν εἶναι κρουστὸ κάτι.
Περήφανα καὶ ταπεινά, κι ὅλα φαντάζουν ἴδια.
Καὶ τῆς Πεντέλης ἡ κορφὴ καὶ τ' ἀχαμνὸ σπερδούκλι,
κι ὁ λαμπρομέτωπος ναὸς καὶ μιὰ χλωμὴ ἀνεμώνη -
τὰ πάντα ὅμοια βαραίνουνε στὴ ζυγαριὰ τῆς πλάσης.
Κι ὅλα σιμὰ τὰ φέρνεις, φῶς, κι ὅλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
μὲ μοίρα σὰν ξεχωριστή . . . .

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΓΑΠΗ

Περδικόστηθη Τσιγγάνα,
ὤ μαγεύτρα, ποὺ μιλεῖς
τὰ μεσάνυχτα πρὸς τ' ἄστρα
γλώσσα προσταγῆς·

ποὺ μιλώντας γιγαντεύεις
καὶ τοὺς κόσμους ξεπερνᾶς
καὶ τ' ἀστέρια σοῦ φοροῦνε
μιὰ κορώνα ξωτικιᾶς!

σφίξε γύρω μου τὴ ζώνη
τῶν ἀντρίκιω σου χεριῶν·
εἶμαι ὁ μάγος τῆς ἀγάπης,
μάγισσα τῶν ἀστεριῶν.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠ' ΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΟΝΑΞΙΑ»

Ρόδου μοσκοβόλημα

'Εφέτος ἄγρια μ' ἔδειρεν ἡ βαρυχειμωνιὰ
ποὺ μ' ἔπιασε χωρὶς φωτιὰ καὶ μ' ηὗρε χωρὶς νιάτα,
κι ὥρα τὴν ὥρα πρόσμενα νὰ σωριαστῶ βαριὰ
στὴ χιονισμένη στράτα.

Μὰ χτές, καθὼς μὲ θάρρεψε τὸ γέλιο τοῦ Μαρτιοῦ
καὶ τράβηξα νὰ ξαναβρῶ τ' ἀρχαῖα τὰ μονοπάτια,
στὸ πρῶτο μοσκοβόλημα ἑνὸς ρόδου μακρινοῦ
μοῦ δάκρυσαν τὰ μάτια.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠ ΤΟΥΣ «ΒΩΜΟΥΣ»

Οἱ πατέρες

Παιδί, τὸ περιβόλι μου ποὺ θὰ κληρονομήσεις,
ὅπως τὸ βρεῖς κι ὅπως τὸ δεῖς νὰ μὴν τὸ παρατήσεις.
Σκάψε το ἀκόμα πιὸ βαθιὰ καὶ φράξε το πιὸ στέρεα,
καὶ πλούτισε τὴ χλώρη του καὶ πλάτυνε τὴ γῆ του,
κι ἀκλάδευτο ὅπου μπλέκεται νὰ τὸ βεργολογήσεις,
καὶ νὰ τοῦ φέρνεις τὸ νερὸ τὸ ἁγνὸ τῆς βρυσομάνας·
κι ἂν ἀγαπᾷς τ' ἀνθρωπινὰ κι ὅσα ἄρρωστα δὲν εἶναι,
ρίξε ἁγιασμὸ καὶ ξόρκισε τὰ ξωτικὰ νὰ φύγουν,
καὶ τὴ ζωντάνια σπεῖρε του μ' ὅσα γερὰ δροσάτα.
Γίνε ὀργοτόμος, φυτευτής, διαφεντευτής. Κι ἂν εἶναι
κ' ἔρθουνε χρόνια δίσεκτα, πέσουν καιροὶ ὀργισμένοι,
κι ὅσα πουλιὰ μισέψουνε σκιασμένα, κι ὅσα δέντρα
γιὰ τίποτ' ἄλλο δὲ φελᾶν παρὰ γιὰ μετερίζια,
μὴ φοβηθεῖς τὸ χαλασμό. Φωτιά! Τσεκούρι! Τράβα,
ξεσπέρμεψέ το, χέρσωσε τὸ περιβόλι, κόφτο,
καὶ χτίσε κάστρο ἀπάνου του καὶ ταμπουρώσου μέσα,
γιὰ πάλεμα, γιὰ μάτωμα, γιὰ τὴν καινούργια γένα,
π' ὅλο τὴν περιμένουμε κι ὅλο κινάει γιὰ νάρθει,
κι ὅλο συντρίμι χάνεται στὸ γύρισμα τῶν κύκλων.
Φτάνει μιὰ ἰδέα νὰ στὸ πεῖ, μιὰ ἰδέα νὰ στὸ προστάξει,
κορώνα ἰδέα, ἰδέα σπαθί, ποὺ θὰ εἶν' ἀπάνου ἀπ' ὅλα.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Στὸ ἔμμετρο Βυζαντινὸ μυθιστόρημα «Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην» περιγράφεται μὲ τοὺς ἑξῆς στίχους τὸ ἄγαλμα τοῦ Νοεμβρίου, ποὺ ἦταν σκαλισμένο ἀπὸ πέτρα καὶ στημένο πάνω στοὺς πύργους τοῦ Ἀργυροῦ κάστρου :

Ἀπαύτου τὸν Νοέμβριον εἶδα καὶ κεῖνον, φίλε,
γιωργὸν ἀπὸ τὴν σύνθεσιν, γεωργὸν καὶ ἀπὸ τὸ σχῆμαν,
καὶ εἰς τὴν ποδιάν του ἐβάσταζεν σιτάριν διὰ σπόρον.

Καὶ στὸ μῆνα Νοέμβριο κυριαρχεῖ ἡ φροντίδα νὰ προσαρμοστῆ σημασιολογικὰ τὸ ἀκατάληπτο λατινικὸ ὄνομα στὴ γεωργικὴ πραγματικότητα. Τὸ ὄνομα στὰ λατινικα προῆλθε ἀπὸ τὸ ἀριθμ. novem (=ἐννέα) καὶ σημαίνει τὸν Ἔνατο μήνα, μὲ ρωμαϊκὴ πρωτοχρονιὰ πάντοτε τὴν πρώτη Μαρτίου. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅμως ψάχνει νὰ βρῆ κάποια ἀληθινὰ δικαιολογημένη συγγένεια μὲ τὴν ἄγνωστή του λατινικὴ ρίζα. Ἀποτέλεσμα νὰ νουίζη ὅτι ὑπάρχει ἐξάρτηση μὲ τὸ ρῆμα νοῶ=ἔχω στὸ νοῦ, προνοῶ. Καὶ ἐπειδὴ στὸ φθινόπωρο ὁλόκληρο μιὰ καὶ μόνη καθολικὴ σκέψη ὅλους ἀπασχολεῖ, ἡ σκέψη πῶς θὰ γίνη καλύτερα ἡ σπορά, γιὰ τοῦτο καὶ ἡ νέα παρετυμολογικὴ λύση πάνω σ' αὐτὴ τὴ μόνιμη σκέψη στηρίζεται :

Νοέβρης, νόα κι' ἔσπερνε.

Ἀλλοῦ λέγεται μὲ συσχετισμὸ μὲ τὸ Δεκέμβρη :

Νοέβρης, νόα κι' ἔσπερνε,
Δικέβρης, δίκιος πὄσπειρε!

Ὁ Νοέμβρης παρουσιάζεται νὰ καμαρώνη γιὰ τὶς ὠφέλιμες βροχὲς ποὺ ἔχει. Χωρὶς αὐτές, τίποτε δὲν προκόβει στὴ γῆ : «Ἂν λείψουν τὰ νερά μου, νὰ ἰδῶ τὰ λάχανά σου»! ἔτσι λέει σ' ἄλλον χειμωνιάτικο μῆνα.

Ἀρκετὲς φορὲς μιὰ σημαντικὴ γιορτὴ δίνει τ' ὄνομά της σ' ἕνα μῆνα. Ὁ Σεπτέμβρης ὀνομάζεται Σταυριάτης, ὁ Ὀκτώβρης, Ἁϊ-Δημητρίτης, καὶ τὰ ὅμοια. Στὸ Νοέμβρη γίνεται καὶ τὸ ἀντίθετο : Καὶ οἱ γιορτὲς παίρνουν τὸ λατρευτικό τους ἐπίθετο ἀπὸ τὴ σπορὰ καὶ ἀπὸ τὸ ὄνομα Σποριὰς ἢ Σποριάτης, ποὺ εἶναι ἕνα λαϊκὸ ὄνομα τοῦ Νοέμβρη. Ἔτσι ὁ Ἅϊ-Γιώργης (3 Νοεμβρ.) ὀνομάζεται καὶ Σποριάρης, καὶ ἡ Παναγία (21 Νοεμβρ. τὰ Εἰσόδια) λέγεται Μεσοσπορίτισσα,. Καθὼς βρίσκεται χρονικὰ στὴ μέση τῆς σπορᾶς, εὐλογεῖ καὶ ὅσα χωράφια ἐσπάρησαν καὶ ὅσα θὰ συνεχίσουνε νὰ σπαρθοῦν.

Τελειώνουμε τὸ Νοέμβρη, τὸν κατ' ἐξοχὴ Σποριά, μὲ μιὰ λατρευτικὴ συνήθεια τῶν Ἑλλήνων γεωργῶν. Στὴ Μύκονο καὶ ἄλλα μέρη, ὅταν ἀρχίζουν τὰ πρωτοβρόχια, οἱ γεωργοὶ σταυροκοπιοῦνται καὶ λένε τὴν εὐχή : Καλὸν Σποριὰ νὰ 'χουμε!

Κ. Ρ.

1 Κυριακὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ἱ. Μ. Καισαριανῆς – Καλοπούλαν – Ἀστέρι.
3 Τρίτη	Ἐπιτόπιον μάθημα εἰς ἐργοστάσιον μακαρονοποιίας τῆς Α.Ε. «ΕΛΜΑ» εἰς Αἰγάλεω.
6 Παρασκευὴ	Ἐπίσκεψις Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Πειραιῶς
8 Κυριακὴ	Ἐκδρομὴ εἰς Σκαραμαγκᾶν – Λίμνην Κουμουνδούρου – Διυλιστήρια – Ἐλευσίνα – Προπύλαια – Ἀλεστήριον – Μουσεῖον.
10 Τρίτη	Ἐπίσκεψις εἰς Πύλην Ἀδριανοῦ – Ὀλυμπιεῖον – Παναθηναϊκὸν Στάδιον – Ἀρδηττόν.
11 Τετάρτη	Λῆξις πτυχιακῶν ἐξετάσεων – Διάλεξις.
13 Παρασκευὴ	Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς Ἑλληνικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος.
14 Σάββατον	Α' Μουσικοφιλολογικὸν ἀπογευματινόν.
15 Κυριακὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ἱ. Ν. Ἁγ. Αἰκατερίνης (Πλάκα) – Μνημεῖον Λυσικράτους – Ἅγ. Δημήτριον – Ἀναφιώτικα – Π. Πανεπιστήμιον – Μετόχι Παναγίου Τάφου.
17 Τρίτη	Ἐπίσκεψις εἰς Μπενάκειον Μουσεῖον.
18 Τετάρτη	Διάλεξις.
19 Πέμπτη	Συνεδρίασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
20 Παρασκευὴ	Ἐπίσκεψις εἰς Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν.
22 Κυριακὴ	Ἐκδρομὴ εἰς Ἱ. Ὁδὸν – Ἐλαίαν Πλάτωνος – Ἱ. Μ. Δαφνίου – Αἰγάλεω.
23 Δευτέρα	Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων πτυχιακῶν ἐξετάσεων.
24 Τρίτη	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Μεταξουφαντήριον «Χρυσαλίς».
25 Τετάρτη	Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς Βυζαντινὸν Μουσεῖον.
27 Παρασκευὴ	Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς ἐργοστάσιον Φίξ.
28 Σάββατον	Φιλικὸν δεῖπνον μελῶν Συμβουλίου καὶ Καθηγητῶν Σχολῆς καὶ Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως – Λῆξις προθεσμίας ἐγγραφῆς νέων σπουδαστῶν.

ΣΟΛΩΜΟΣ Διονύσιος (1798 - 1857). Ὁ μέγιστος τῶν λυρικῶν ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Εἶναι ἱδρυτὴς τῆς Ἑπτανησιακῆς σχολῆς. Ἔγραψεν εἰς τὴν δημοτικὴν τὸν «Ὕμνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν», τοὺς «Ἐλεύθερους πολιορκημένους» κ.λ.π. Ἡ ποίησίς του θαυμάζεται διὰ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς.

1

Ἀν. 6.53', Δ. 5.24'

Νέα Σελήνη

ΚΥΡΙΑΚΗ

305/60

Κοσμᾶ—Δαμιανοῦ

Γνῶμαι τοῦ Σολωμοῦ

—Κλεῖσε μέσα στὴν ψυχή σου τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ αἰσθανθῆς κάθε μεγαλεῖο.

—Ὁ ἄνθρωπος ποτὲ δὲν εἶναι φτωχός, ὅταν ἔχη χαλινὸ στὶς ἐπιθυμίες του.

—Ἐθνικὸ εἶναι ὅ,τι ἀληθινό.

—Γλυκειὰ ἡ ζωὴ κι ὁ θάνατος μαυρίλα.

—Χαρὲς καὶ πλούτη νὰ χαθοῦν καὶ τὰ βασίλεια κι ὅλα,
τίποτε δὲν εἶναι ἂν στητὴ μένει ἡ ψυχὴ κι ὁλόρθη.

ΣΜΙΘ Ἀδὰμ (1723 - 1790). Διάσημος Ἄγγλος γνωσιολόγος καὶ οἰκονομολόγος, θεωρούμενος θεμελιωτὴς τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Εἰς τὸ κλασσικὸν ἔργον του «Ἔρευνα περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν αἰτίων τοῦ πλούτου τῶν Ἐθνῶν» θεωρεῖ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον καὶ τὸν συναγωνισμὸν ὡς τὰ βάθρα τοῦ ἀστικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος.

Γνῶμαι τοῦ Σμὶθ

—Κάθε σπάταλος εἶναι ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας· ἀντίθετα κάθε οἰκονόμος εἶναι εὐεργέτης τοῦ δημοσίου.

Γιατί κεντρίζουν οἱ μέλισσες

Ὅταν σᾶς κεντρίση μιὰ μέλισσα, ὁ πόνος ποὺ δοκιμάζετε δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὴ ζημιὰ ποὺ παθαίνει ἡ μέλισσα. Τὸ κεντρί, ὅπως θὰ ξέρετε, εἶναι ἕνας λεπτὸς καὶ μυτερὸς σωλήνας, μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ μέλισσα, ἀφοῦ τὸν καρφώση στὴν σάρκα τοῦ ἀνθρώπου, χύνει ἕνα δηλητηριῶδες ὑγρό. Ἀλλὰ ὅταν τὸ κεντρὶ καρφωθῆ στὸ κρέας, ἡ μέλισσα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ τραβήξη. Καὶ θέλοντας νὰ ἀπελευθερωθῆ, ἀποσπᾶται βίαια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ξεκολλήση τὸ κεντρὶ ἀπὸ τὴν βάσι του, ἀνοίγοντας τὴν κοιλιὰ τῆς μέλισσας, ἡ ὁποία ἀμέσως ψοφάει. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ μέλισσες μόνο ὅταν βρεθοῦν σὲ μεγάλο κίνδυνο χρησιμοποιοῦν τὸ κεντρί τους.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ (496 - 405 π. Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ ὕπατος δραματικὸς τοῦ κόσμου. Προσέθεσε καὶ τὸν 3ον ὑποκριτὴν καὶ ηὔξησε τὰ διαλογικὰ μέρη εἰς βάρος τῶν χορικῶν. Θαυμάζεται διὰ τοὺς διδακτικοὺς μύθους ποὺ ἐκλέγει καὶ τὴν πλοκὴν αὐτῶν τὴν ἀριστοτεχνικήν. Ἐπίσης διὰ τοὺς ὑψηλοὺς καὶ ἰδανικοὺς χαρακτῆρας ποὺ διεμόρφωσε.

Γνῶμαι τοῦ Σοφοκλῆ

—Στὶς γυναῖκες ἡ σιωπὴ εἶναι στολίδι.
—Ὅποιος μὲ λόγια μ' ἀγαπᾶ δὲν τὸν νομίζω φίλο.
—Ἀναρχίας μεῖζον οὐκ ἔστι κακόν.
—Ὅ,τι μὲ ἐπιμονὴν ἐπιδιώκεις τὸ ἐπιτυγχάνεις, ὅ,τι παραμελεῖς σοῦ ξεφεύγει.
—Πάντα πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ὁ φθόνος σύρεται.
—Ἡ ὑπεροψία γεννᾶ τοὺς τυράννους.
—Τὸ μεγαλύτερο ὅπλο τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἀρετή.

ΣΤΕΦΕΝΣΟΝ Γεώργιος (1781 - 1848). Διάσημος Ἄγγλος μηχανικός, ἐφευρέτης τῆς πρώτης ἀτμαμάξης (1821). Τὸ 1824 κατεσκεύασε τὸν πρῶτον σιδηροδρομικὸν συρμόν.

Λέγουν γιὰ τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδο τῆς Τοσκάνης πὼς ἦταν φοβερὰ ἀφηρημένος καὶ πὼς δὲν πρόσεχε ποτὲ τί τοῦ ἔλεγαν. Ἔτσι, κάποιο βράδυ, σ' ἕνα γεῦμα, ρώτησε μιὰ κυρία, ποὺ καθόταν κοντά του:
—Πόσα παιδιὰ ἔχετε, κυρία μου;
—Τρία, Ὑψηλότατε.
Ὁ πρίγκηψ κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ ἀφωσιώθηκε στὸ φαγητό του. Λίγο ἀργότερα ὅμως, στὰ ἐπιδόρπια, τὴν ξαναρώτησε, γιὰ νὰ πῇ κάτι:
—Πόσα παιδιὰ ἔχετε, κυρία μου;
—Τὰ ἴδια τρία ποὺ εἶχα καὶ πρίν, Ὑψηλότατε. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ σᾶς τὸ εἶπα ὡς τώρα δὲν πρόλαβα νὰ κάνω κι ἄλλα...

2
Ἀν. 6.54', Δ. 5.23'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
306/59
Ἀκινδύνου, Πηγασ.

3
Ἀν. 6.55', Δ. 5.22'
Σελήνη 3 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
307/58
Ἀνδρωνᾶ μ.

4
Ἀν. 6.56', Δ. 5.21'
Σελήνη 4 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
308/57
Ἰωαννικίου

5
Ἀν. 6.57', Δ. 5.20'
Σελήνη 5 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
309/56
Γαλατίωνος

6
Ἀν. 6.58', Δ. 5.19'
Σελήνη 6 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
310/55
Παύλου ὁμολ.,

7
Ἀν. 6.59', Δ 5.18'
Σελ. Α' Τέταρτον
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
311/54
Τῶν ἐν Μελετινῇ μ.

8
Ἀν. 7.00', Δ. 5.17'
Σελήνη 8 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
312/53
Σύναξις Ἀρχιστρ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ (470 - 399 π.Χ.). Ἐκ τῶν μεγαλυτέρων φιλοσόφων καὶ παιδαγωγῶν τοῦ κόσμου. Τὴν γνῶσιν θεωρεῖ ἐλλειπτικήν. Ἀρνεῖται τὴν μεταφυσικήν. Ζητεῖ διὰ τῆς γνωσιολογίας καὶ τῆς ἠθικῆς νὰ δοκιμάσῃ καὶ νὰ ἀποκαθάρῃ τὴν πεῖραν τοῦ παρελθόντος καὶ ἔπειτα νὰ τὴν ὁρίσῃ καὶ νὰ τὴν ὀργανώσῃ εἰς πλῆρες σύστημα.

Γνῶμαι τοῦ Σωκράτη

—Γνῶθι σαυτόν.

—Ἓν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα.

—Κρεῖττον τοῦ ἀδικεῖν ἐστι τὸ ἀδικεῖσθαι.

—Ἡ ὁμιλία εἶναι τὸ συμπόσιον τῆς διανοίας.

—Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα τ' ἀγαθὰ φέρει.

—Ὅταν οἱ πολῖται πειθαρχοῦν εἰς τοὺς νόμους, οἱ πολιτεῖες γίνονται ἰσχυρὲς καὶ εὐτυχισμένες.

—Στὶς πόλεις τὰ τείχη, στὶς ψυχὲς οἱ γνώσεις ποὺ ἀποκτοῦμε ἀπ' τὴν ἐκπαίδευσι παρέχουν καὶ στολισμὸ κι ἀσφάλεια.

ΣΚΟΠΑΣ. Ἔξοχος γλύπτης καὶ ἀρχιτέκτων τοῦ Δ' αἰῶνος π.Χ. Ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς εἰς τὴν Τεγέαν καὶ ἐφιλοτέχνησε τὰ ἔξοχα γλυπτὰ αὐτοῦ. Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς τέχνης του εἶναι τὸ πάθος ποὺ ἐντοπίζεται εἰς τὰ ἡμιάνοικτα στόματα καὶ εἰς τὰ ἐξωγκωμένα βλέφαρα ὥστε τὸ βλέμμα νὰ ἔρχεται ἐκ τοῦ βάθους.

—Ποῖον εἶναι τὸ δυσκολώτερο πρᾶγμα, ἠρώτησαν κάποτε τὸν Πλάτωνα:

—Νὰ γνωρίζῃς τὸν ἑαυτό σου.

—Καὶ τὸ εὐκολώτερο;

—Νὰ συμβουλεύῃς τοὺς ἄλλους.

***

Ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας πρέπει νὰ εἶναι ἡ τιμὴ τῆς παρασχεθείσης ὑπηρεσίας. Τὸ ἐπὶ πλέον εἶναι σπατάλη. Τὸ ἐπὶ ἔλαττον εἶναι κλοπή.

9 — *Ἀν. 7.02', Δ. 5.18'* — *Σελήνη 9 ἡμερῶν* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *313/52* — *Ὀνησιφόρου, Πορφ.*

10 — *Ἀν. 7.03', Δ. 5.15'* — *Σελήνη 10 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *314/51* — *Ὀλυμπᾶ, Σωσίπ.*

11 — *Ἀν. 7.04', Δ. 5.15'* — *Σελήνη 11 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *315/50* — *Μηνᾶ, Βίκτ. Βικεν.*

12 — *Ἀν. 7.05', Δ. 5.14'* — *Σελήνη 12 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *316/49* — *Ἰωάννου Ἐλεήμον.*

13 — *Ἀν. 7.06', Δ. 5.13'* — *Σελήνη 13 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *317/48* — *Ἰωάννου τοῦ Χρυσ.*

14 — *Ἀν. 7.07', Δ. 5.12'* — *Σελήνη 14 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *318/47* — *Φιλίππου Ἀποστ.*

15 — *Ἀν. 7.08', Δ. 5.11'* — *Πανσέληνος* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *319/46* — *Γουρία, Σαμωνᾶ*

ΤΑΙΥΛΟΡ Φρειδερίκος (1856-1915). Διάσημος Ἀμερικανὸς μηχανικὸς καὶ οἰκονομολόγος. Εἶναι γνωστὸς διὰ τὸ σύστημά του περὶ ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας, τὸν τεϊλορισμόν. Μὲ τὸ σύστημά του συνετέλεσεν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ θεωρητικοῦ ἐπιπέδου.

Γνῶμαι τοῦ Ταίυλορ

—Μὲ τὴ σοφία ἀποκτᾶται πλοῦτος. Ποτὲ ὅμως ὥς τώρα ὁ πλοῦτος δὲν ἀγόρασε σοφία γιὰ κανένα.

—Ποιός τρέχει νὰ μὲ βοηθήσῃ ὅταν πέφτω; Ποιός θὰ μοῦ πῇ μιὰ εὐχάριστη ἱστορία γιὰ νὰ ξεχάσω; Ποιός θὰ μοῦ φιλήσῃ τὸ μέρος ποὺ πόνεσα γιὰ νὰ γειάνῃ; Ἡ μάνα.

ΤΣΟΥΝΤΑΣ Χρῆστος (1857-1934). Ἐγεννήθη εἰς Στενήμαχον τῆς Θράκης. Διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Τὸ 1926 ἔγινεν Ἀκαδημαϊκός. Ἐξετέλεσεν ἐπιτυχεῖς ἀνασκαφὰς εἰς Βαφειὸ Λακωνίας, Μυκήνας, Κυκλάδας καὶ Θεσσαλίαν. Ἔγραψε τὸ περισπούδαστον ἔργον «Ἱστορία τῆς τέχνης».

Ὀδικὰ νέα

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κατεσκευάσθη ἡ πρώτη διώροφος ὁδικὴ σῆραγξ ὑπὸ τὴν θάλασσαν, δι' αὐτοκίνητα καὶ πεζούς, συνδέουσα τὰς δύο μεγαλυτέρας Ἰαπωνικὰς νήσους Χονολοὺ-Κιουσλού. Αὐτὴ παρεδόθη ἐπισήμως εἰς χρῆσιν τὴν 10 Μαρτίου 1958. Ὁ κάτω ὄροφός της εἶναι διὰ τοὺς πεζούς, ἐνῷ ὁ ἄνω ὄροφος ἔχει δύο ὁδοστρώματα διὰ τὰ αὐτοκίνητα. Ἔχει μῆκος 11.421 μέτρων, τὸ 1)5 αὐτῆς εἶναι εἰς βάθος 165 ποδῶν (50 μ.) ὑπὸ τὴν θάλασσαν. Ἡ κατασκευή της ἤρχισε τὸ Μάϊον 1937, διεκόπη ἐπὶ 10 ἔτη κατὰ καὶ μετὰ τὸν Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ ἐπανήρχισε τὸ 1952. Ἐκόστισε τὴν ζωὴν 43 ἐργατῶν. Ἐστοίχισε τελικῶς 21 ἑκατομμ. δολλάρια.

16 — Ἀν. 7.09', Δ. 5.11' — Σελήνη 16 ἡμερῶν — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 320/45 — Ματθαίου ἀποστ.

17 — Ἀν. 7.10', Δ. 5.10' — Σελήνη 17 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 321/44 — Γρηγορίου Νεοκαισ.

18 — Ἀν. 7.11', Δ. 5.09' — Σελήνη 18 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 322/43 — Πλάτωνος Ρωμαν.

19 — Ἀν. 7.12', Δ. 5.09' — Σελήνη 19 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 323/42 — Ἀβδιοὺ προφ.

20 — Ἀν. 7.13', Δ. 5.08' — Σελήνη 20 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 324/41 — Προεόρτ. Εἰσοδίων

21 — Ἀν. 7.14', Δ. 5.08' — Σελήνη 21 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 325/40 — Εἰσόδια τῆς Θεοτ.

22 — Ἀν. 7.15', Δ. 5.07' — Σελήνη 22 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 326/39 — Φιλήμονος ἀποστ.

ΤΟΛΣΤΟΪ Λέων (1828 - 1910). Ρῶσος φιλόσοφος, λογοτέχνης, παιδαγωγὸς καὶ κοινωνιολόγος ἀσκήσας παγκόσμιον ἐπιρροήν. Εἰς τὰ ἔξοχα συγγράμματά του καταδικάζει τοὺς πολέμους καὶ τὴν παντὸς εἴδους βίαν καὶ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐξυψώσεως τῶν ἀμορφώτων λαϊκῶν στρωμάτων.

Γνῶμαι τοῦ Τολστόϊ

—Κάθε σπουδαία μόρφωσις ἀποκτᾶται μὲ τὴ ζωὴ κι ὄχι μὲ τὸ σχολεῖο.

—Ἡ μεγαλυτέρα νίκη ἐναντίον ἄλλου εἶναι τὸ ν' ἀρχίζουμε νὰ τὸν εὐεργετοῦμε ὅταν αὐτὸς ἀρχίζει νὰ μᾶς ἀδικεῖ.

—Ἡ ἐργασία εἶναι ἀληθινὴ πηγὴ τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας.

—Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλει ἡ φύσις ἀπαγορεύει ἡ κοινωνία.

—Ἡ πιὸ ἐπιβλαβὴς κακία εἶναι ἐκείνη ποὺ φορεῖ τὴ μάσκα τῆς καλοκαγαθίας.

ΦΕΙΔΙΑΣ (480-400 π.Χ.). Θεωρεῖται ὡς ὁ μέγιστος ἀνδριαντοποιὸς τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Τὰ ἔργα του ἀνήρχοντο εἰς 70. Ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων ἦσαν τὰ δυὸ χρυσελεφάντινα ἀγάλματα, τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὸν Παρθενῶνα καὶ τοῦ Διὸς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν. Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτοῦ ἐξετελέσθησαν ὅλα τὰ λαμπρὰ ἔργα τῆς Ἀκροπόλεως.

Σὲ κάποια παράστασι τῆς «Κομεντὶ Φρανσαὶζ» τὸν πρῶτο χρόνο τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789, ὁ κόσμος τῆς πλατείας καὶ τῶν ὑπερώων συμπεριεφέρθη πολὺ ἀγενῶς πρὸς τοὺς εὐγενεῖς, ποὺ ἐκάθηντο στὰ θεωρεῖα. Ἔτσι, κάποια στιγμὴ ἡ δούκισσα Ντὲ Μπιρὸν «εἰσέπραξε» ἕνα σάπιο βερύκοκκο στὸ ντεκολτέ της. Ἡ δούκισσα τὸ μάζεψε καὶ τὴν ἑπομένη τὸ ἔστειλε στὸν στρατηγὸ Λαφαγιέτ, ποὺ εἶχε συνταχθῆ μὲ τοὺς ἐπαναστάτας, μὲ ἕνα σημείωμα :

«Ἐπιτρέψτε μου, εὐγενέστατε, νὰ σᾶς προσφέρω τὸν πρῶτο καρπὸ τῆς ἐπαναστάσεως».

23 — *Ἀν. 7.17', Δ. 5.07'* — *Τελευτ. Τέταρτον* — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — *327/38* — *Γρηγορίου Ἀκραγ.*

24 — *Ἀν. 7.18', Δ. 5.06'* — *Σελήνη 24 ἡμερῶν* — **ΤΡΙΤΗ** — *328/37* — *Κλήμεντος Ρώμης*

25 — *Ἀν. 7.19', Δ. 5.06'* — *Σελήνη 25 ἡμερῶν* — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — *329/36* — *Αἰκατερίνης μεγαλ.*

26 — *Ἀν. 7.20', Δ. 5.05'* — *Σελήνη 26 ἡμερῶν* — **ΠΕΜΠΤΗ** — *330/35* — *Στυλιανοῦ Παφλαγ.*

27 — *Ἀν. 7.21', Δ. 5.05'* — *Σελήνη 27 ἡμερῶν* — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — *331/34* — *Ἰακώβου τοῦ Πέρ.*

28 — *Ἀν. 7.22', Δ. 5.04'* — *Σελήνη 28 ἡμερῶν* — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — *332/33* — *Στεφάνου ὁμολογ.*

29 — *Ἀν. 7.23', Δ. 5.04'* — *Σελήνη 29 ἡμερῶν* — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — *333/32* — *Παραμόνου*

ΦΕΡΑΙΟΣ Ρήγας (1757 - 1798). Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως συνέλαβε τὸ σχέδιον τῆς ἐξεγέρσεως τῶν ὑποδούλων λαῶν τῆς Τουρκίας. Μὲ τὴν ποίησίν του καὶ τὰ γραφόμενά του ἔσπειρε τὰς λυτρωτικὰς ἰδέας εἰς τὴν Βαλκανικὴν καὶ εἰργάσθη διὰ τὴν συστηματικὴν ὀργάνωσιν τῶν ὑποδούλων λαῶν τοῦ Αἵμου πρὸς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Τούρκων.

30

Ἀν. 7.24΄, Δ. 5.04΄

Νέα Σελήνη

ΔΕΥΤΕΡΑ

334/31

Ἀνδρέου ἀποστ.

ΦΑΓΙΟΛ Ἐρρῖκος (1841 - 1925). Γάλλος μηχανικὸς γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡ θεωρία του, γνωστὴ ὡς «φαγιολισμός», περιλαμβάνει τὰς μεθόδους καὶ τοὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν εἰς τὰς ἐργασίας των οἱ προϊστάμενοι ἐπιχειρήσεων. Ἡ ὑπὸ τοῦ Φαγιὸλ συνιστωμένη ὀργάνωσις βασίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῆς κατανομῆς κατὰ λειτουργίας, ὡς εἰς τὸ σύστημα Ταίϋλορ, ἀλλ' εἰς τὴν κατανομὴν κατὰ ὑπηρεσίας (services). Ὁ Φαγιὸλ συνέγραψε διαφόρους τεχνικὰς μελέτας. Εἰς τὸ ἔργον του «Γενικαὶ ἀρχαὶ ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις» θεμελιώνει τὴν θεωρίαν του περὶ διοικήσεως.

Οἱ πρωθυπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸ 1833

1. Σπυρ. Τρικούπης 1833
2. Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος 1833
3. Ἄρμανσπεργ 1835
4. Ρούδχαρτ 1837
5. Ὄθων Α΄ 1837
6. Ἀνδρ. Μεταξᾶς 1843
7. Ἰωάν. Κωλέττης 1844
8. Κίτσος Τζαβέλλας 1847
9. Γ. Κουντουριώτης 1848
10. Κ. Κανάρης 1848
11. Ἀντ. Κριεζῆς 1849
12. Δημ. Βούλγαρης 1855
13. Ἀθαν. Μιαούλης 1857
14. Ἰω. Κολοκοτρώνης 1862
15. Ζηνοβ. Βάλβης 1862
16. Μπενιζέλος Ρούφος 1863
17. Δ. Κυριακοῦ 1863
18. Ἀ. Κουμουνδοῦρος 1865
19. Ἐπαμ. Δεληγεώργης 1865
20. Ἀριστ. Μωραϊτίνης 1867
21. Θρασύβ. Ζαΐμης 1869
22. Χαρίλ. Τρικούπης 1875
23. Θεόδ. Δηληγιάννης 1885
24. Δ. Βάλβης 1886
25. Κ. Κωνσταντόπουλος 1892
26. Σωτ. Σωτηρόπουλος 1893
27. Ν. Δηληγιάννης 1895
28. Δημ. Ράλλης 1897
29. Ἀλέξ. Ζαΐμης 1897
30. Γεώργ. Θεοτόκης 1899
31. Κυρ. Μαυρομιχάλης 1909
32. Στέφ. Δραγούμης 1910
33. Ἐλευθ. Βενιζέλος 1910
34. Δημ. Γούναρης 1915
35. Στέφ. Σκουλούδης 1915
36. Ν. Καλογερόπουλος 1916
37. Σπ. Λάμπρος 1916
38. Νικόλ. Στράτος 1922
39. Π. Πρωτοπαπαδάκης 1922
40. Ν. Τριανταφυλλάκος 1922
41. Σωτ. Κροκιδᾶς 1922
42. Στυλ. Γονατᾶς 1922
43. Γεώργ. Καφαντάρης 1924
44. Ἀλέξ. Παπαναστασίου 1924
45. Θεμ. Σοφούλης 1924
46. Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος 1924
47. Θεόδ. Πάγκαλος 1925
48. Ἀθαν. Εὐταξίας 1926
49. Γεώργ. Κονδύλης 1926
50. Παν. Τσαλδάρης 1932
51. Ἀλέξ. Ὀθωναῖος 1933
52. Κωνστ. Δεμερτζῆς 1935
53. Ἰωάν. Μεταξᾶς 1936
54. Ἀλέξ. Κορυζῆς 1941
55. Ἐμμ. Τσουδερός 1941
56. Σοφ. Βενιζέλος 1944
57. Γεώργ. Παπανδρέου 1944
58. Νικόλ. Πλαστήρας 1945
59. Πέτρ. Βούλγαρης 1945
60. Ἀρχιεπ. Δαμασκηνός 1945
61. Π. Κανελλόπουλος 1945
62. Π. Πουλίτσας 1946
63. Κωνστ. Τσαλδάρης 1946
64. Δημ. Μάξιμος 1947
65. Ἀλέξ. Διομήδης 1949
66. Ἰω. Θεοτόκης 1950
67. Δημ. Κιουσόπουλος 1952
68. Ἀλέξ. Παπάγος 1952
69. Κωνστ. Καραμανλῆς 1956
70. Κ. Γεωργακόπουλος 1958
71. Κ. Καραμανλῆς 1958

Φωτ. Γ. Βοκοτόπουλος

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΜΟΝΗ ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω —*
Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις]

Ὑπόλ. 31/10/59 Δρ.	*Ἔξοδα Νοεμβρίου Δρ.* ....
Ἔσοδα Νοεμβρίου »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1959

ΙΒ' μὴν — Ἡμέραι 31 — Διάρκεια ἡμέρας ὧραι 9 Πανσέληνος τὴν 15ην.

Πλησιάζουν αἱ διακοπαί. Εἷς ἔτι λόγος διὰ νὰ ἐργασθῶμεν ἐντατικώτερον.

Ὁ Δεκέμβριος ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «Ποσειδεών». Σήμερον αἱ λαϊκαί του ὀνομασίαι εἶναι: Ἁινικολιάτης, Βρωμαλίτης, Χριστουγεννιάτης.

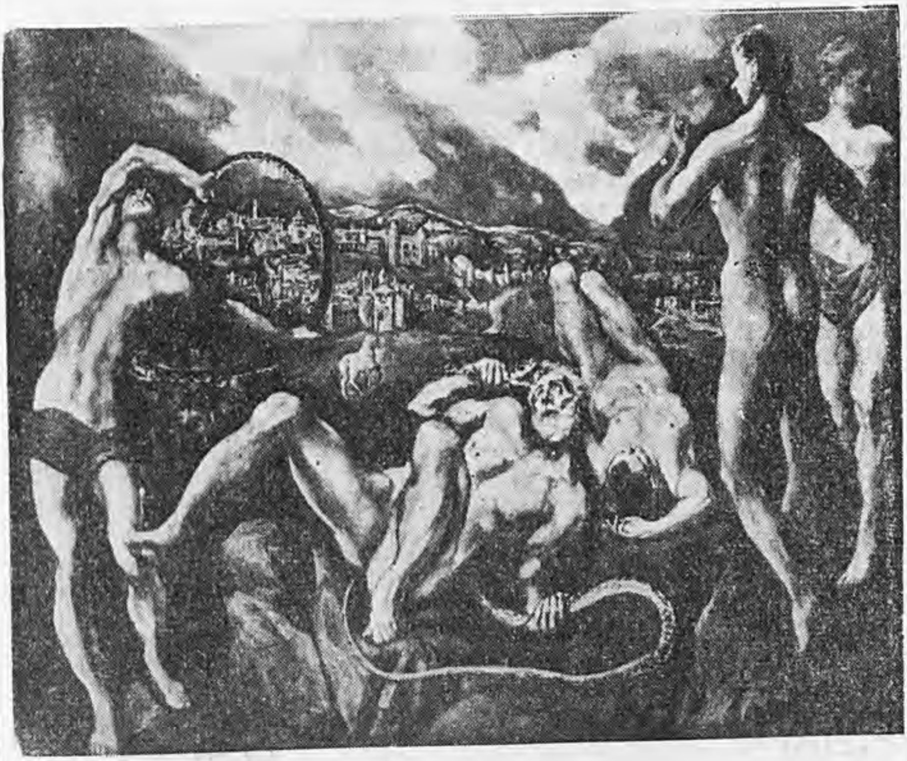

Γκρέκο: Λαοκόων.

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

24.12. 537 Τὰ ἐγκαίνια τῆς 'Αγίας Σοφίας, ὅπως ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τοῦ 'Ιουστινιανοῦ.
25.12. 800 'Ο Καρλομάγνος στέφεται εἰς Ρώμην αὐτοκράτωρ.
22.12.1639 'Εγεννήθη ὁ μέγας Γάλλος δραματικὸς ποιητὴς Ρακίνας.
16.12.1770 'Εγεννήθη ὁ Μπετόβεν.
31.12.1790 'Η πρώτη ἑλληνικὴ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «'Εφημερὶς» ἀρχίζει τὴν ἔκδοσίν της εἰς Βιέννην.
12.12.1803 'Ο 'Αλῆ πασᾶς ὑπέταξε τὸ ἀθάνατον Σοῦλι.
23.12.1803 'Η μάχη τῶν Σουλιωτῶν μὲ τὸν 'Αλῆ πασᾶ στὸ Ζάλογγο. 'Ο χορὸς τοῦ Ζαλόγγου.
2.12.1804 'Ο Ναπολέων Βοναπάρτης στέφεται αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων.
20.12.1821 ῎Εναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Α' ἐν 'Επιδαύρῳ 'Εθν. Συνελεύσεως.
21.12.1822 'Εγεννήθη ὁ Παστέρ.
24.12.1822 'Η ἧττα τῶν Τούρκων πρὸ τοῦ Μεσολογγίου. Λύσις τῆς πολιορκίας.
27.12.1822 Γέννησις τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς ἀνθρωπότητος Λουδοβίκου Παστέρ.
23.12.1823 Τὸ δόγμα Μονρόε περὶ ἀπομονωτισμοῦ τῆς 'Αμερικῆς ἀπὸ τὰς πέραν τῆς 'Αμερικανικῆς ἠπείρου ὑποθέσεις.
24.12.1823 Φθάνει εἰς Μεσολόγγιον ὁ φιλέλλην ποιητὴς λόρδος Βύρων.
25.12.1825 'Ο 'Ιμβραὴμ ἔρχεται εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ πολιορκοῦντος τὸ Μεσολόγγιον Κιουταχῆ.
10.12.1834 'Ο Βασιλεὺς ῎Οθων καὶ αἱ 'Αρχαὶ ἐγκαθίστανται εἰς 'Αθήνας.
18.12.1836 Β.Δ. «Περὶ ἱδρύσεως 'Απομαχικοῦ Ταμείου Ναυτικῶν».
15.12.1858 Σύστασις τῆς 'Εταιρείας τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ.
1.12.1882 Σύστασις τῆς 'Εταιρείας τῶν σιδηροδρόμων ΣΠΑΠ.
3.12.1882 Σύστασις τῆς 'Εταιρείας τῶν σιδηροδρόμων 'Αττικῆς.
10.12.1893 'Η πτώχευσις τῆς 'Ελλάδος.
28.12.1895 'Η πρώτη κινηματογραφικὴ προβολὴ τῶν ἀδελφῶν Λυμιέρ.
8.12.1898 'Ο πρῖγκιψ Γεώργιος γίνεται ῞Υπατος 'Αρμοστὴς τῆς Κρήτης.
28.12.1909 'Ο 'Ελευθέριος Βενιζέλος κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου φθάνει εἰς τὰς 'Αθήνας.
3.12.1912 'Η ναυμαχία τῆς «῞Ελλης», ὅπου ὁ 'Ελληνικὸς στόλος κατετρόπωσε τὸν Τουρκικόν.
29.12.1922 'Ο θάνατος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου εἰς τὴν Φλωρεντίαν.
14.12.1924 ῎Ηρχισε τὸ Α' Πανελλήνιον Συνέδριον Βιομηχανίας καὶ Ναυτιλίας εἰς 'Αθήνας.
1.12.1937 'Ετέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.
6.12.1940 'Ελληνικὰ στρατεύματα καταλαμβάνουν εἰς 'Αλβανίαν τοὺς 'Αγ. Σαράντα.
31.12.1940 Τὸ ἑλληνικὸν ὑποβρύχιον «Κατσώνης» βυθίζει ἔμφορτον ἐμπορικὸν σκάφος τῶν 'Ιταλῶν.
7.12.1941 'Η καταστροφὴ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς 'Αμερικῆς εἰς Πέρλ Χάμπορ ἀπὸ τὴν 'Ιαπωνικὴν ἀεροπορίαν.
1.12.1943 Λήγει ἡ ἐν Τεχεράνῃ διάσκεψις τῶν Ροῦσβελτ-Στάλιν-Τσῶρτσιλ.
3.12.1944 ῎Εκρηξις τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος εἰς τὰς 'Αθήνας.
19.12.1949 'Επαναρχίζει ἡ λειτουργία τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς 'Αθηνῶν-Θεσσαλονίκης.

Κεριὰ

Οἱ ἀγαπητὲς τοῦ μέλλοντός μας μέρες
ὡσὰν κεράκια στέκονται ἐμπροστά μας,
σὰν μιὰ σειρὰ κεράκια ἀναμένα,
χρυσά, ζεστὰ καὶ ζωηρὰ κεράκια.

Οἱ περασμένες μέρες πίσω μένουν,
μιὰ θλιβερὴ σειρὰ κεριὰ σβησμένα·
τὰ πιὸ κοντὰ βγάζουν καπνὸν ἀκόμα,
κατάμαυρα κεριά, κυρτά, λιωμένα.

Δὲν θέλω νὰ τὰ βλέπω· μὲ λυπεῖ ἡ μορφή των·
καὶ μὲ λυπεῖ τὸ πρῶτο φῶς των νὰ θυμοῦμαι.
᾿Εμπρὸς κοιτάζω τ᾿ ἀναμένα μου κεριά.

Δὲν θέλω νὰ γυρίσω νὰ μὴ δῶ καὶ φρίξω
τί γρήγορα ποὺ ἡ σκοτεινὴ γραμμὴ μακραίνει,
τί γρήγορα ποὺ τὰ σβηστὰ κεριὰ πληθαίνουν.

Κ. ΚΑΒΑΦΗΣ

Τείχη

Χωρὶς περίσκεψιν, χωρὶς λύπην, χωρὶς αἰδὼ
μεγάλα κ᾿ ὑψηλὰ τριγύρω μου ἔκτισαν τείχη.
Καὶ κάθομαι καὶ ἀπελπίζομαι τώρα ἐδῶ.
῎Αλλο δὲν σκέπτομαι: τὸν νοῦν μου τρώγει αὐτὴ ἡ τύχη·
διότι πράγματα πολλὰ ἔξω νὰ κάμω εἶχον.

῎Α, ὅταν ἔκτιζαν τὰ τείχη πῶς νὰ μὴν προσέξω ;
—᾿Αλλὰ δὲν ἄκουσα ποτὲ κρότον κτιστῶν ἢ ἦχον:
᾿Ανεπαισθήτως μ᾿ ἔκλεισαν ἀπὸ τὸν κόσμον ἔξω.

Κ. ΚΑΒΑΦΗΣ

Ἰθάκη

Σὰ βγεῖς στὸν πηγαιμὸ γιὰ τὴν Ἰθάκη,
νὰ εὔχεσαι νἆναι μακρὺς ὁ δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν θυμωμένο Ποσειδῶνα μὴ φοβᾶσαι,
τέτοια στὸ δρόμο σου ποτέ σου δὲν θὰ βρεῖς,
ἂν μέν᾽ ἡ σκέψις σου ὑψηλή, ἂν ἐκλεκτὴ
συγκίνησις τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα σου ἀγγίζει.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν ἄγριο Ποσειδῶνα δὲν θὰ συναντήσεις,
ἂν δὲν τοὺς κουβαλεῖς μὲς στὴν ψυχή σου,
ἂν ἡ ψυχή σου δὲν τοὺς στήνει ἐμπρός σου.

Νὰ εὔχεσαι νἆναι μακρὺς ὁ δρόμος.
Πολλὰ τὰ καλοκαιρινὰ πρωιὰ νὰ εἶναι
ποὺ μὲ τί εὐχαρίστηση, μὲ τί χαρὰ
θὰ μπαίνεις σὲ λιμένας πρωτοϊδωμένους·
νὰ σταματήσεις σ᾽ ἐμπορεῖα φοινικικά,
καὶ τὲς καλὲς πραγμάτειες ν᾽ ἀποκτήσεις,
σεντέφια καὶ κοράλλια, κεχριμπάρια κ᾽ ἔβενους,
καὶ ἡδονικὰ μυρωδικὰ κάθε λογῆς,
ὅσο μπορεῖς πιὸ ἄφθονα ἡδονικὰ μυρωδικά·
σὲ πόλεις αἰγυπτιακὲς πολλὲς νὰ πᾶς,
νὰ μάθεις καὶ νὰ μάθεις ἀπ᾽ τοὺς σπουδασμένους.

Πάντα στὸν νοῦ σου νἄχεις τὴν Ἰθάκη.
Τὸ φθάσιμον ἐκεῖ εἶν᾽ ὁ προορισμός σου.
Ἀλλὰ μὴ βιάζεις τὸ ταξίδι διόλου.
Καλύτερα χρόνια πολλὰ νὰ διαρκέσει
καὶ γέρος πιὰ ν᾽ ἀράξεις στὸ νησὶ
πλούσιος μὲ ὅσα κέρδισες στὸν δρόμο,
μὴ προσδοκώντας πλούτη νὰ σὲ δώσει ἡ Ἰθάκη.
Ἡ Ἰθάκη σ᾽ ἔδωσε τ᾽ ὡραῖο ταξίδι.
Χωρὶς αὐτὴν δὲν θἄβγαινες στὸν δρόμο.
Ἄλλα δὲν ἔχει νὰ σὲ δώσει πιά.

Κι ἂν πτωχικὴ τὴν βρεῖς, ἡ Ἰθάκη δὲν σὲ γέλασε.
Ἔτσι σοφὸς ποὺ ἔγινες, μὲ τόση πεῖρα,
ἤδη θὰ τὸ κατάλαβες οἱ Ἰθάκες τί σημαίνουν.

Κ. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ὅπως ἔχει γίνει μὲ τόσους ἄλλους μῆνες σκόπιμη προσπάθεια νὰ βρεθῆ κάποια ἱκανοποιητικὴ ἑρμηνεία τοῦ ἀκατάληπτου λατινικοῦ ὀνόματος, ἔτσι ἔγινε καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Δεκεμβρίου, ποὺ διαλεκτικὰ λέγεται Δεκέμβρης καὶ Δικέμβρης. Μέσα στὴ ρίζα δικ- καὶ τὴ φαινομενικὴ συγγένεια της μὲ τὸ ἐπίθετο «δίκαιος» ὁ λαὸς νόμισε ὅτι κατόρθωσε «ν' ἀνακαλύψη» τὴν ἄγνωστη ἐτυμολογικὴ συγγένεια. Ἔτσι δημιουργήθηκε νέα ἐτυμολογία (δηλ. παρετυμολογία), ἀνάλογη μ' ἐκείνη ποὺ συνδέει τὸ μήνα Γενάρη μὲ τὸ ρῆμα γεννῶ.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἔγνοια τοῦ ἀγροτικοῦ λαοῦ εἶναι στὰ χωράφια του, πάλι καὶ ἐδῶ ἡ ἴδια ἀγροτικὴ νοοτροπία ξεφυτρώνει. Ἀπὸ τέτοια ἀφετηρία δημιουργήθηκαν γνωμικά, ὅπως τὰ ἑξῆς: «Δικέμβρης, δίκαια σπέρνε» καὶ «Δικέμβρης, δίκαια ἂν ἔσπειρες, ἂν ἔχης κι' ἄλλο σπέρνε». Στὴν Κύπρο λένε: «Ἔμπην ὁ Διτζέβρης; Δίκαιος πὄσπειρεν».

Στὴ Μάνη, χώρα ἄγονη καὶ μὲ λίγο χῶμα, ὅπου ἡ ἰδιοκτησία χωραφιῶν εἶναι μικρὴ καὶ ἡ σπορὰ νωρὶς τελειώνει, ὁ σύνδεσμος μὲ τὸ ἐπίρρημα δίκαιος ἀλλάζει βάση. Ἀναζητάει κάποια ἄλλη «δίκαιη» ἐνέργεια τοῦ ἴδιου μήνα καὶ νομίζει ὅτι τὴ βρίσκει στὸ γεγονὸς ὅτι φέρνει τὰ χιόνια. Τὸ γνωμικὸ ἔτσι διασκευάζεται σὲ μετεωρολογικό:

Δικέβρης, δίκαια τό 'κανε καὶ ἦρθε χιονισμένος!

Ὁ μήνας αὐτὸς παίρνει καὶ μερικὰ ἄλλα ὀνόματα, σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ κάποια γιορτή του. Σὲ μερικὰ μέρη λέγεται Ἀντριάς. Τὸ ὄνομά του προέρχεται ἀπὸ τὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, ποὺ γιορτάζεται τὴν παραμονὴ τῆς πρωτομηνιᾶς τοῦ Δεκέμβρη. Ἀλλοῦ, π.χ. στὸ Καστελλόριζο, λέγεται Ἅϊ-Νικολιᾶς, ἀπὸ τὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου (6 Δεκ.), ἐνῶ στὴ Ρόδο λέγεται Χριστουγεννιάρης. Στὴν Ἀράχοβα τοῦ Παρνασσοῦ λέγεται καὶ Χαμένος, ἴσως γιατὶ μὲ τὰ χιόνια ὁ κόσμος κλείνεται ἀπὸ τὶς δουλειὲς καὶ πάει ὁ μήνας χαμένος. Ἴσως καὶ νὰ εἶναι ἄλλος ὁ λόγος, ὁ στερνὸς π.χ. μήνας τοῦ ἔτους ποὺ μαζί του χάνεται ὁ χρόνος, ἕνας χρόνος χαμένος. Ἕνας ἄλλος τότε χρόνος «γεννιέται» μαζὶ μὲ τὸ μήνα «Γενάρη». Ὁ κύκλος τῆς ζωῆς συμπληρώνει καὶ ἐδῶ τὴν κανονική του πορεία. Μαζί του συμπληρώνεται καὶ ὁ κύκλος τῶν παρετυμολογικῶν προσπαθειῶν γιὰ τὴν ἑρμηνεία τοῦ ὀνόματος μερικῶν μηνῶν.

Κ. ΡΩΜΑΙΟΣ

1 Τρίτη	*Ἀνακοίνωσις προγράμματος μερικῶν Τμηματικῶν Ἐξετάσεων ἀπὸ 8ης μέχρις 20ῆς Δεκεμβρίου — Ἔναρξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων — Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Μηχανογραφικὴν Ὑπηρεσίαν Α.Τ.Ε.*
2 Τετάρτη	*Ἀρχαιολογικὸς περίπατος εἰς Μνημεῖον Λυσικράτους—Ὀλυμπιεῖον—Πηγὴν Καλλιρρόης. Διάλεξις*
3 Πέμπτη	*Συνέχεια μαθήματος εἰς Μηχανογραφικὴν Ὑπηρεσίαν Α.Τ.Ε.*
4 Παρασκευὴ	*Ἐπίσκεψις εἰς Λυκαβηττὸν — Πανόραμα Ἀθηνῶν — Προσανατολισμός—Γεννάδιος Βιβλιοθήκη—Ἱερὰ Μονὴ Ταξιαρχῶν (Πετράκη).*
5 Σάββατον	*Ἐπίσκεψις τριτοετῶν εἰς Δημαρχεῖον Ἀθηνῶν—Λῆξις προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων συμμετοχῆς εἰς τὴν μερικὴν Τμηματικὴν Ἐξέτασιν.*
6 Κυριακὴ	*Ἐπίσκεψις Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Πειραιῶς*
8 Τρίτη	*Ἐπίσκεψις εἰς τὸ Δημαρχεῖον Πειραιῶς—Ἔναρξις μερικῆς ἐξεταστικῆς περιόδου.*
9 Τετάρτη	*Ἀρχαιολογικὸς περίπατος εἰς Ἅγιον Δημήτριον, Μνημεῖον Φιλοπάππου.*
10 Πέμπτη	*Διάλεξις.*
11 Παρασκευὴ	*Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Ἐργοστάσιον Φίξ.*
13 Κυριακὴ	*Ἐκδρομὴ εἰς Μαρκόπουλον. Ἐπίσκεψις Οἰνοποιεῖου.*
15 Τρίτη	*Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Μηχανογραφικὴν Ὑπηρεσίαν Ι.Κ.Α.—Συνεδρία Συλλόγου Καθηγ. Σχολῆς.*
16 Τετάρτη	*Ἀρχαιολογικὸς περίπατος.*
17 Πέμπτη	*Διάλεξις.*
18 Παρασκευὴ	*Συνεδρία Δ.Σ. Σχολῆς.*
19 Σάββατον	*Λῆξις μερικῶν Ἐξετάσεων.*
20 Κυριακὴ	*Ἐκδρομὴ εἰς Μεγάλο Πεῦκο. Ἐπιτόπιον μάθημα τριτοετῶν εἰς Ἐργοστάσιον Πειραϊκῆς-Πατραϊκῆς.*
21 Δευτέρα	*Συγκέντρωσις σπουδαστῶν. Ἀνακοινώσεις κ. Κοσμήτορος.*
22 Τρίτη	*Συγκέντρωσις Γονέων. Ἀνακοινώσεις κ. Κοσμήτορος—Φιλολογικὴ βραδιὰ—Ἀνακοίνωσις ἀποτελεσμάτων μερικῆς ἐπανεξετάσεως — Διακοπὴ μαθημάτων λόγῳ ἑορτῶν.*
30 Τετάρτη	*Λῆξις προθεσμίας ἐγγραφῆς σπουδαστῶν καὶ καταβολῆς Α΄ δόσεως διδάκτρων.*

ΦΡΟ·Υ·ΝΤ Σιγισμοῦνδος (1856 - 1939). Αὐστριακὸς ἰατρός, περίφημος διὰ τὴν θεωρίαν του τῆς ψυχαναλύσεως (1896), καθ' ἣν αἱ ψυχονευρώσεις ὀφείλονται εἰς κωλυθείσας ὁρμὰς ἢ τάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπωθήθησαν εἰς τοὺς σκοτεινοὺς χώρους τοῦ ὑποσυνειδήτου καὶ τοῦ ἀσυνειδήτου. Ἡ θεωρία αὕτη ἐπέφερεν ἐπανάστασιν εἰς τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν ψυχοθεραπευτικήν.

Γνῶμαι τοῦ Φρόϋντ

—Ἡ πεῖρα διδάσκει ἀργὰ καὶ ἀφοῦ πρῶτα τὴν πληρώσωμε μὲ τὰ σφάλματά μας.

—Τὸ ἔγκλημα δὲν πρέπει νὰ τιμωρεῖται σὰν μία προσβολὴ πρὸς τὸ θεό, μὰ σὰν μιὰ κοινωνικὴ ἀπειλή.

—Καθὼς προχωροῦμε στὴ ζωὴ μαθαίνουμε τῶν ἱκανοτήτων μας τὰ ὅρια.

ΦΕΡΜΙ Ἐρρῖκος (1901 - 1957). Διάσημος Ἰταλὸς ἀτομικὸς φυσικός. Πρῶτος κατεσκεύασε πυρηνικὸν ἀντιδραστῆρα καὶ κατώρθωσε τὴν 2αν Δεκεμβρίου 1942 νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πρώτην ἐλεγχομένην ἐξαπόλυσιν πυρηνικῆς ἐνεργείας.

Κάποτε παρουσιάσθη εἰς τὸν Βασιλέα Γεώργιον Α' ὁ πρόεδρος τῶν γαλακτοπωλῶν Ἀθηνῶν διὰ νὰ τοῦ ὑποβάλῃ τὰ σέβη του. Μόλις τὸν εἶδε ὁ Βασιλεὺς τὸν ἠρώτησε γελῶν :

—Τί ρίχνετε μέσα στὸ νερὸ γιὰ νὰ γίνῃ γάλα;

***

Ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν Σακελλαρίου, κατὰ τὴν κατοχήν, εἰς τὴν περίοδον ὅπου εἶχαν ἐξευτελισθῆ οἱ ἀριθμοὶ εἰς τὸ νόμισμα, ἔλεγε: «Εἰς τὰ μαθηματικὰ ὑπάρχει ἕνα ἀξίωμα καθ' ὅ, ὅσα μηδενικὰ καὶ ἂν προσθέτῃς ἔμπροσθεν τῶν ἀριθμῶν, δὲν μεταβάλλονται οἱ ἀριθμοί. Τώρα μὲ τὸ νόμισμά μας ἦρθε καιρὸς νὰ ἐπεκταθῆ αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, δηλαδὴ ὅσα μηδενικὰ καὶ ἂν βάζῃς καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀριθμοῦ, οὐσιαστικῶς ὁ ἀριθμὸς ποὺ παριστᾶ τὸ νόμισμα δὲν μεταβάλλεται». Ἐξευτελισμὸς τῶν ἀριθμῶν διὰ τοῦ πληθωρισμοῦ.

1 *Ἀν. 7.24', Δ. 5.04'* *Σελήνη 1 ἡμέρας* **ΤΡΙΤΗ** *335/30* *Ναοὺμ Προφ.*

2 *Ἀν. 7.25', Δ. 5.04'* *Σελήνη 2 ἡμερῶν* **ΤΕΤΑΡΤΗ** *336/29* *Ἀββακοὺμ προφ.*

3 *Ἀν. 7.26', Δ. 5.04'* *Σελήνη 3 ἡμερῶν* **ΠΕΜΠΤΗ** *337/28* *Σοφονίου προφ.*

4 *Ἀν. 7.27', Δ. 5.04'* *Σελήνη 4 ἡμερῶν* **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** *338/27* *Βαρβάρας μεγαλμ.*

5 *Ἀν. 7.28', Δ. 5.03'* *Σελήνη 5 ἡμερῶν* **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** *339/26* *Σάββα τοῦ ἡγιασμ.*

6 *Ἀν. 7.29', Δ. 5.03'* *Σελήνη 6 ἡμερῶν* **ΚΥΡΙΑΚΗ** *340/25* *Νικολάου Μύρων*

ΦΛΕΜΙΝΓΚ 'Αλέξανδρος (1881 - 1955). Άγγλος ἰατρὸς γενόμενος διάσημος διότι τὸ 1943 ἀνεκάλυψε τὴν πενικιλλίνην τιμηθεὶς μὲ τὸ βραβεῖον Νόμπελ. Ἄλλη ἀνακάλυψίς του εἶναι ἡ φυσοζύμη (1922). Ἐνυμφεύθη Ἑλληνίδα ἰατρόν. Θεωρεῖται ὡς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Γνῶμαι τοῦ Φλέμινγκ

Ἡ καλὴ ζωγραφικὴ μοιάζει περισσότερο μὲ τὴ γλυπτική, εἶναι ἡ πιὸ τέλεια ζωγραφική.

ΦΟΥΛΤΟΝ Ροβέρτος (1765 - 1815). Βορειοαμερικανὸς μηχανικός. Ἔγινε διάσημος διότι τὴν 17 Αὐγούστου 1807 ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον «Κλαῖρμοντ», ἰδικήν του ἐφεύρεσιν. Δικαίως ὅθεν θεωρεῖται πατὴρ τοῦ ἀτμοπλοίου.

Τὸν παλιὸ καιρὸ στὴ Ρωσία, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ὅλοι χαιρετιόντουσαν μεταξύ τους μὲ τὰ ἑξῆς λόγια:

—Χριστὸς Βοσκρὲς (Χριστὸς Ἀνέστη)!

—Βοΐστινε Βοσκρὲς (Ἀληθῶς Ἀνέστη)!

Κάποιο Πάσχα, λοιπόν, ὁ Τσάρος Νικόλαος ὁ Α', ἐνῶ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο γραφεῖο του, χαιρέτησε τὸ σκοπὸ ποὺ στεκόταν μπροστὰ στὴν πόρτα, λέγοντάς του:

—Χριστὸς Βοσκρές!

Ἀλλὰ ὁ στρατιώτης ἀπάντησε ἀπότομα στὸν Τσάρο:

—Νιὲτ Βοσκρὲς (Δὲν Ἀνέστη)!

Καὶ κατόπιν, ἐπειδὴ ὁ Τσάρος τοῦ ζήτησε ἐξηγήσεις, τοῦ ἀπεκάλυψε τρέμοντας ὅτι ἦταν Ἑβραῖος.

Ὁ Τσάρος στενοχωρήθηκε μὲ τὸ ἐπεισόδιο αὐτό. Δὲν τιμώρησε βέβαια τὸν στρατιώτη, ἀλλὰ διέταξε νὰ μὴ προσλαμβάνουν πιὰ Ἑβραίους στὴν αὐτοκρατορικὴ φρουρά.

7 — Ἀν. 7.30', Δ.5.03' — Σελ. Α' Τέταρτον — **ΔΕΥΤΕΡΑ** — 341/24 — Ἀμβροσίου, Πρίσκ.

8 — Ἀν. 7.31', Δ.5.03' — Σελήνη 8 ἡμερῶν — **ΤΡΙΤΗ** — 342/23 — Παταπίου, Σωσθέν.

9 — Ἀν. 7.32', Δ.5.03' — Σελήνη 9 ἡμερῶν — **ΤΕΤΑΡΤΗ** — 343/22 — Σύλληψις Θεοτόκου

10 — Ἀν. 7.32', Δ.5.04' — Σελήνη 10 ἡμερῶν — **ΠΕΜΠΤΗ** — 344/21 — Μηνᾶ, Ἑρμογέν. μ.

11 — Ἀν. 7.33', Δ.5.04' — Σελήνη 11 ἡμερῶν — **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ** — 345/20 — Δανιὴλ τοῦ Στυλίτ.

12 — Ἀν. 7.34', Δ.5.04' — Σελήνη 12 ἡμερῶν — **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** — 346/19 — Σπυρίδωνος θαυμ.

13 — Ἀν. 7.35', Δ.5.04' — Σελήνη 13 ἡμερῶν — **ΚΥΡΙΑΚΗ** — 347/18 — Εὐστρατίου, Λουκ.

ΦΩΤΙΟΣ ὁ Πατριάρχης (820 - 821). Διεκρίνετο διὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν τεραστίαν μόρφωσίν του. Ἔγραψε τὴν «Μυριόβιβλον», ὅπου παραθέτει ἀπανθίσματα 280 ἀρχαίων συγγραφέων καὶ σχετικὰς κρίσεις. Ἐπίσης λεξικὸν ἐπιγραφόμενον «Λέξεων συναγωγή». Διὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν καὶ τοῦ σχίσματος συνέτεινεν εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τὴν περίπτυξιν τοῦ πάπα καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀναγέννησιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν εἰς τὸ Βυζάντιον.

Γνῶμαι τοῦ Φωτίου

Ὁ μὴ ἔχων τὴν ἀγάπην πάντων ἐκπέπτωκε, πάντων ἔρημός ἐστι.

ΧΑΛΕΠΑΣ Γιαννούλης (1854 - 1938). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Τῆνον καὶ διεκρίθη ὡς γλύπτης. Χαρακτηριστικόν του γνώρισμα εἶναι ἡ ἱκανότης νὰ ἐκφράζῃ μὲ δύναμιν τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον (π.χ. «ἡ Εὐγνωμοσύνη» καὶ ἰδιαίτερα «ἡ Κοιμωμένη», τὰ δυὸ ἀριστουργήματά του).

Ἕνας ἀρχαῖος καλλιτέχνης μετρίας ἀξίας ἐφιλοτέχνησε κάποτε ἕνα ἀθλιέστατο ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, τὸ ὁποῖον παρίστανε τὴν θεὰν τοῦ ἔρωτος... ντυμένη πολυτελέστατα.

—Βλέπω, τοῦ εἶπεν ὁ Ἀπελλῆς, ὅτι, ἐπειδὴ δὲν καταφέρατε νὰ τὴν κάνετε ὡραίαν, διὰ νὰ τὴν παρηγορήσετε τὴν ἐκάματε πλουσίαν.

***

Τὴν 31ην Αὐγούστου 1958 τὸ Βραβεῖον Γκαῖτε, τὸ ἀνώτερον βραβεῖον ποὺ ἀπονέμει ἡ πόλις τῆς Φραγκφούρτης, ἐπεδόθη εἰς τὸν φυσικὸν καὶ φιλόσοφον Κὰρλ Φρῆντριχ Φράϊχερρ φὸν Βαϊτσάκερ. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ ἐντεῦθεν τὸ Βραβεῖον Γκαῖτε ἀπονέμεται κάθε τρία ἔτη εἰς ἐξέχοντας ἄνδρας τῶν γραμμάτων ἢ τῆς ἐπιστήμης. Μεταξὺ τῶν τιμηθέντων δι' αὐτοῦ περιλαμβάνονται ὁ Ἄλμπερτ Σβάϊτσερ (1928), ὁ Σίγκμουντ Φρόϋντ (1930), ὁ Μὰξ Πλὰνκ (1945), ὁ Τόμας Μὰνν (1949) καὶ ὁ Κὰρλ Τσουκμέγιερ (1952).

14
Ἀν. 7.35', Δ.5.04'
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
348/17
Θύρσου, Φιλήμ. μ.

15
Ἀν. 7.26', Δ.5.05'
Πανσέληνος
ΤΡΙΤΗ
349/16
Ἐλευθερίου ἱερμ.

16
Ἀν. 7.37', Δ.5.05'
Σελήνη 16 ἡμερῶν
ΤΕΤΑΡΤΗ
350/15
Ἀγγαίου προφ.

17
Ἀν. 7.38', Δ.5.05'
Σελήνη 17 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
351/14
Διονυσίου Ζακύνθ.

18
Ἀν. 7.38', Δ.5.05'
Σελήνη 18 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
352/13
Σεβαστιανοῦ, Ζωῆς

19
Ἀν. 7.39', Δ.5.06'
Σελήνη 19 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
353/12
Βονιφατίου, Ἄρεως

20
Ἀν. 7.39', Δ.5.06'
Σελήνη 20 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
354/11
Ἰγνατίου Θεοφόρ.

Κορρέτζιο: Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ Ἰωάννης (ὁ Χρυσόστομος). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ ἤκμασε τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ Η' αἰῶνος. Θεωρεῖται ὡς θεμελιωτὴς τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλοσοφίας. Διερρύθμισε τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν καὶ ἔγραψε πολλοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους. Ἡ μουσική του εἰσήχθη καὶ εἰς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν.

Γνῶμαι τοῦ Δαμασκηνοῦ

—Κίνδυνον φέρει πολλάκις τὸ δυσφήμους λόγους ἀκούειν.

—Ἀγαθὸν μέν ἐστι τάξις ἀρίστη ἑκάστοις τὸ κατὰ φύσιν οἰκεῖον διασῴζουσα, ἀταξία δὲ τῆς τάξεως λύσις.

—Ἡμέρα ὀργῆς ἐπέρχεται ἀδίκῳ.

ΨΥΧΑΡΗΣ Ἰωάννης (1854 - 1929). Διάσημος φιλόλογος καὶ λογογράφος γεννηθεὶς εἰς Χίον. Μὲ τὸ πολυθρύλητον βιβλίον του «Τὸ Ταξίδι μου» ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς μαχητικῆς ἐξορμήσεως πρὸς πλήρη ἐπιβολὴν τῆς δημοτικῆς εἰς τὸν γραπτὸν λόγον. Ἕνεκα τούτου ἡ ἐπίδρασίς του εἰς τὴν Νεοελληνικὴν ζωὴν καὶ λογοτεχνίαν εἶναι μεγίστη.

Γνῶμαι τοῦ Ψυχάρη

—Δική μου γλῶσσα δὲν ἔχω καὶ δὲν ἔφτιασα γλῶσσα, γιατὶ πλάστης δὲν εἶμαι. Γράφω τὴν κοινὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ.

—Καμιὰ τέχνη, ἀπὸ κεῖνες τὶς πρωτογέννητες, ποὺ μέσα του ὁ ἄνθρωπος τὶς εἶχε, καμιά, πές την ε φιλολογία, ζωγραφική, μουσική, καμιὰ δὲ δύνεται νὰ ἐκφράση ὅλο μας τὸ εἶναι.

—Ἡ ἰδέα δὲ θέλει μόνο διάβασμα, θέλει καὶ γράψιμο.

—Ἡ κρίσιμη ὥρα γιὰ ἕνα ἔθνος εἶναι ἡ ὥρα ποὺ ἀρχίζει καὶ γράφει τὰ πεζά.

—Μόνο δημοτικὴ καὶ τώρα ἀμέσως καὶ σὲ ὅλα τὰ εἴδη τοῦ λόγου.

21 *Ἀν. 7.41', Δ. 5.07'*
Σελήνη 21 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
355/10
Ἰουλιανῆς, Θεμισ.

22 *Ἀν. 7.41', Δ. 5.07'*
Σελήνη 22 ἡμερῶν
ΤΡΙΤΗ
356/9
Ἀναστασίας Φαρμ.

23 *Ἀν. 7.41', Δ. 5.08'*
Σελήνης τελ. τέτ.
ΤΕΤΑΡΤΗ
357/8
Τῶν ἐν Κρήτῃ 10μ.

24 *Ἀν. 7.41', Δ. 5.08'*
Σελήνη 24 ἡμερῶν
ΠΕΜΠΤΗ
358/7
Εὐγενίας μ., Ὑακ.

25 *Ἀν. 7.42', Δ. 5.09'*
Σελήνη 25 ἡμερῶν
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
359/6
Γένν. Ἰησ. Χριστοῦ

26 *Ἀν. 7.42', Δ. 5.09'*
Σελήνη 26 ἡμερῶν
ΣΑΒΒΑΤΟΝ
360/5
Σύν. Θεοτ. Ἰωσὴφ

27 *Ἀν. 7.43', Δ. 5.10'*
Σελήνη 27 ἡμερῶν
ΚΥΡΙΑΚΗ
361/4
Στεφάνου πρωτμρ.

ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ Γεώργιος (1848 - 1941). Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων συστηματικῶν μελετητῶν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεοελληνικῆς γλώσσης συντελέσας εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος τῆς δημοτικῆς χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιδοκιμάζῃ τὰς ἀκρότητας. Ἔγραψε «Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά», «Ἀκαδημαϊκὰ ἀναγνώσματα» κλπ.

ΧΑΡΒΕΫ Γουλιέλμος (1578 - 1657). Ἄγγλος ἰατρός. Διάσημος διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, δημοσιεύσας τὸ 1628 εἰς λατινικὴν γλῶσσαν τὴν περίφημον πραγματείαν «Περὶ τῆς κινήσεως τῆς καρδίας καὶ τοῦ αἵματος».

28 Ἀν. 7.43', Δ. 5.11'
Σελήνη 28 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
362/3
Ἐν Νικομηδ. δισμ.

29 Ἀν. 7.43', Δ. 5.12'
Νέα Σελήνη
ΤΡΙΤΗ
363/2
Τῶν ὑπὸ Ἡρ. ἀν.ν.

30 Ἀν. 7.43', Δ. 5.12'
Σελήνη 1 ἡμέρας
ΤΕΤΑΡΤΗ
364/1
Ἀνυσίας, Φιλετ. μ.

31 Ἀν. 7.44', Δ. 5.13'
Σελήνη 2 ἡμερῶν
ΔΕΥΤΕΡΑ
365/0
Μελάνης ὁσ.

ΨΕΛΛΟΣ Μιχαὴλ (1018-1078). Ἦτο νοῦς πολυμερέστατος: θεολόγος, φιλόσοφος, ἰατρός, μαθηματικὸς κλπ. Πρῶτος εἰσήγαγε τὰς πλατωνικὰς σπουδὰς εἰς τὴν Κων)πολιν καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπὶ Κομνηνῶν ἀρξαμένην ἀναγέννησιν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κων)πόλεως καὶ ἀφῆκε πολλὰ συγγράμματα.

Γνῶμαι τοῦ Ψελλοῦ

—Γυμνάσιον, κίνησις ἐντονωτάτη, ἀναπνοῆς ἄμειψις: ἰσχὺς σωμάτων.
—Ὅπου φιλεῖς μὴ δάνειζε κι ὅπου ἀγαπᾶς μὴ σύχναζε.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας στὴ Βενετία παρεπονέθη σὲ μιὰ ἀκρόασή του πρὸς τὸν Δόγην, διότι ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἐνῷ συνεχάρη τὴν Γαλλία γιὰ κάποια νίκη της κατὰ τῶν Ἰσπανῶν, συνελυπήθη ταυτοχρόνως τὴν κυβέρνηση τῆς Μαδρίτης γιὰ τὴν ἥττα τῶν στρατευμάτων της.

—Ἡ Γαληνότατη Δημοκρατία μας, ἀπεκρίθη ὁ Δόγης, ἀκολουθεῖ τὴ σύσταση τῆς Ἁγίας Γραφῆς: Νὰ χαίρεται μὲ τοὺς χαιρομένους καὶ νὰ λυπεῖται μὲ τοὺς κλαίοντας!

ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Τί θέλω, μ' ἐρωτᾶς, νὰ μοῦ χαρίσεις
μικρούλα μου ; Μὰ τόσα ἀγαπῶ,
ποὺ εἶναι φόβος μὴ χρεοκοπήσεις
ἂν δώσεις ὅλα, ὅσα θὰ σοῦ πῶ.

Θέλω τὰ καστανά σου τὰ ματάκια,
θέλω τὰ ξέπλεκά σου τὰ μαλλιά,
θέλω τὰ γελαστά σου τὰ χειλάκια,
θέλω τὴν ἁπαλή σου ἀγκαλιά.

θέλω... Μὰ τί ; κακιώνεις ; Στάσου.
τί κλαῖς ; Ἔτσι στὸ εἶπα, χωρατό.
Γέλασε πάλι, γέλα στὰ σωστά σου·
αὐτὸ τὸ δῶρο μόνο σοῦ ζητῶ.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

[*Τί ἔπραξα — Τί παρέλειψα νὰ πράξω — Τί δέον νὰ κάμω —*
Γεγονότα — Ἐντυπώσεις — Σκέψεις — Κρίσεις — Προβλέψεις]

Ὑπόλ. 30/11/59 Δρχ.	*Ἔξοδα Δεκεμβρ. Δρ.* ....
Ἔσοδα Δεκεμβρ. »	*Ὑπόλ. εἰς νέον »* ....
Τὸ ὅλον »	*Τὸ ὅλον »* ....

Ἀπολογισμὸς ἑνὸς ἔτους

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ 1959

	Ἔσοδα	Ἔξοδα	Διαφορὰ
Ὑπόλοιπον 31.12.58			
Ἰανουάριος			
Φεβρουάριος			
Μάρτιος			
Ἀπρίλιος			
Μάϊος			
Ἰούνιος			
Ἰούλιος			
Αὔγουστος			
Σεπτέμβριος			
Ὀκτώβριος			
Νοέμβριος			
Δεκέμβριος			
Τὸ ὅλον			

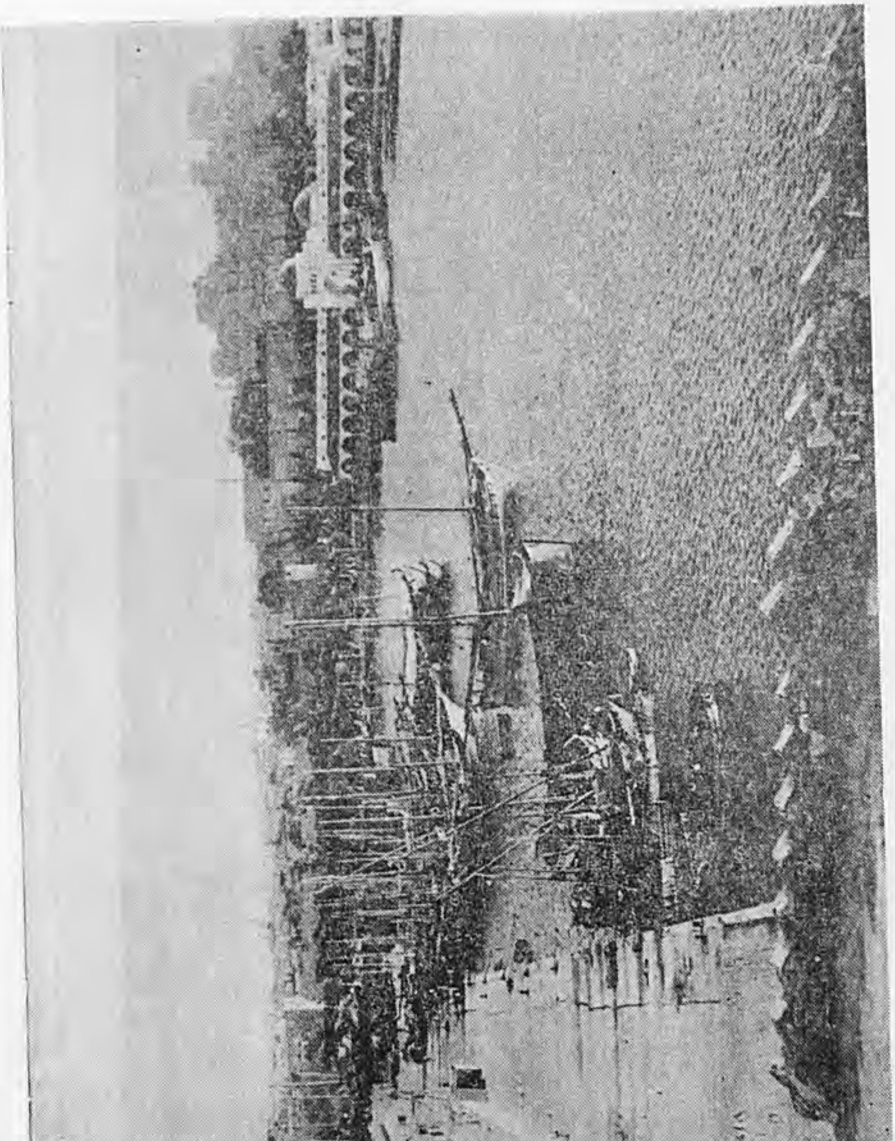

ΡΟΔΟΣ : Τὸ λιμάνι.

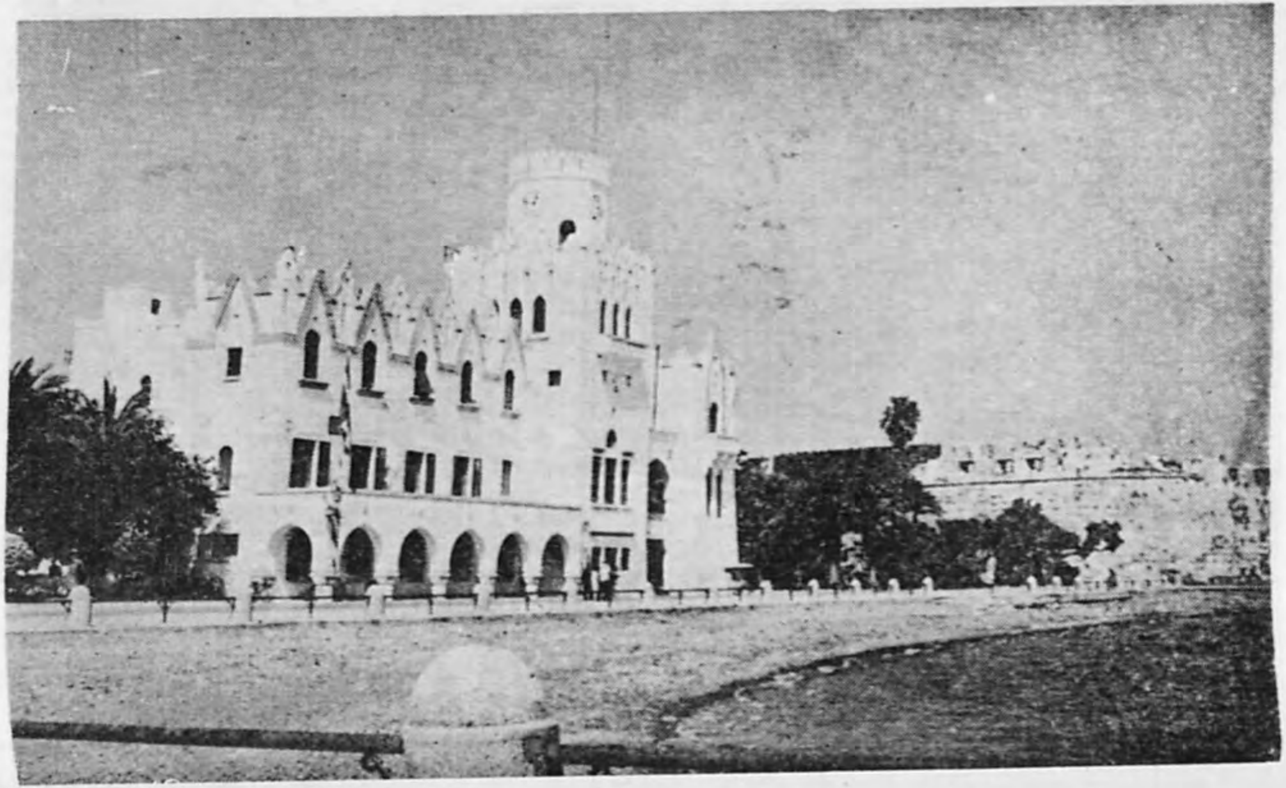

ΚΩΣ : Τὸ Διοικητήριον.

ΚΩΣ : Τὸ Ἀσκληπιεῖον.

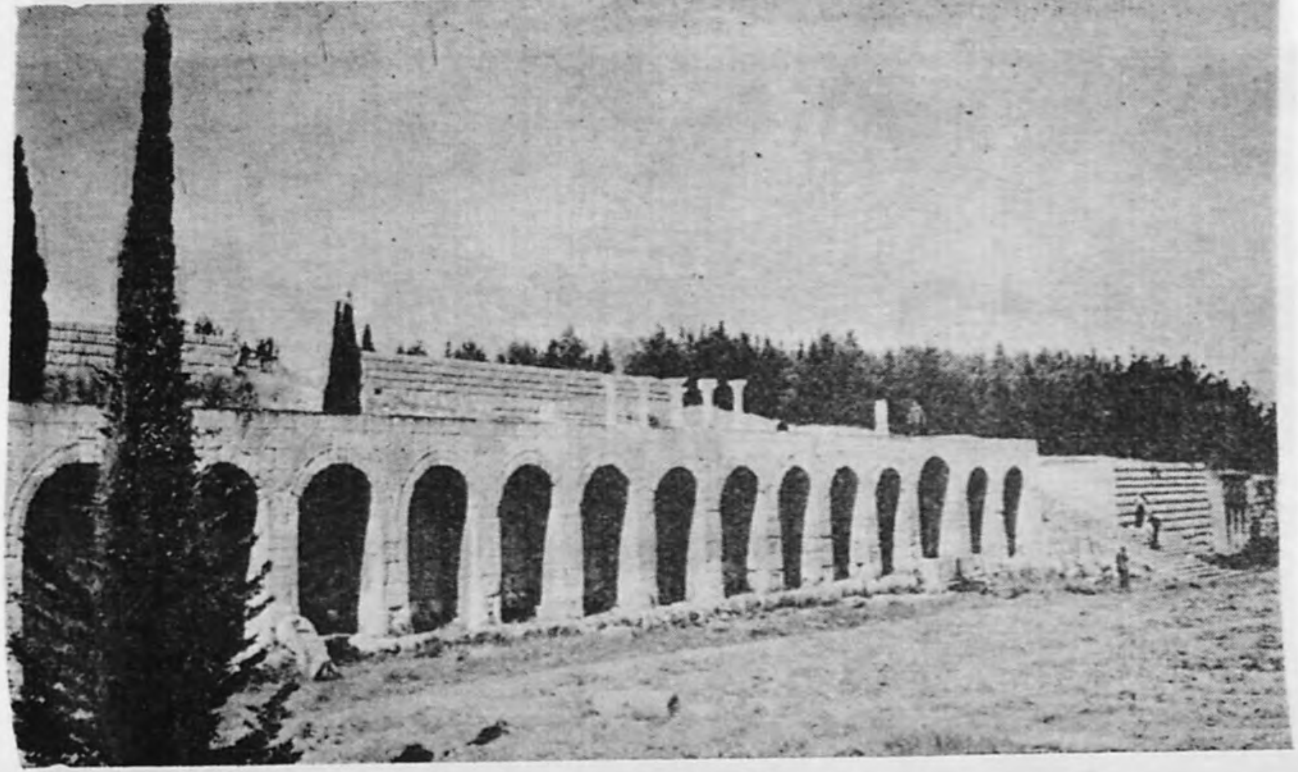

ΚΩΣ : Τὸ 'Ασκληπιεῖον.

Οἰκονομικὴ Ἑλλάς, 1957

I. Γεωγραφία καὶ κλιματολογικὰ χαρακτηριστικά.

II. Πληθυσμός.

III. Ἀπασχόλησις – Ἀνεργία – Κοινωνικὴ Ἀσφάλισις.

IV. Ἐθνικὸν εἰσόδημα – Παραγωγή.

V. Μεταφοραὶ – Ἐπικοινωνίαι.

VI. Τιμαί.

VII. Νόμισμα – Τράπεζαι – Πίστις.

VIII. Δημόσια Οἰκονομικά.

IX. Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν.

X. Οἰκονομικὴ Ἐκπαίδευσις.

Ἐπιμέλεια : ΑΠΟΣΤ. ΛΑΖΑΡΗ

ΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ 1957

Αἱ ἐξελίξεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν ἐντὸς τοῦ 1957 ἦσαν γενικῶς εὐνοϊκαί. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους τούτου ἐσημειώθη σημαντικὴ αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, βελτίωσις τῆς καταστάσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ περαιτέρω ἐνίσχυσις τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Δέον, ἐν τούτοις, νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ὡς ἄνω εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις δὲν ἐκφράζουν μονιμωτέραν ὀργανικὴν βελτίωσιν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας ἀλλ' ἀποτελοῦν, ἐν πολλοῖς, συνέπειαν τῆς ἐπιδράσεως ὅλως συμπτωματικῶν καὶ παροδικῶν παραγόντων. Οὕτω, ἡ κατὰ 10 °/ₒ περίπου αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν γεωργικὴν ἐσοδείαν, ἥτις ἐπετεύχθη χάρις εἰς τὰς εὐνοϊκὰς καιρικὰς συνθήκας κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν περίοδον. Ἡ εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐξάρτησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν συνεπάγεται σημαντικὰς διακυμάνσεις τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας καὶ ἄρρυθμον ἐξέλιξιν τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος αὐτῆς.

Ἡ βελτίωσις ἐπίσης τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐντὸς τοῦ 1957 ἐπετεύχθη κυρίως χάρις εἰς τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τῶν ἀδήλων πόρων, παράγοντος κατ' ἐξοχὴν ἀσταθοῦς. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀδήλους πόρους, ἡ ἐξέλιξις τῶν ἄλλων βασικῶν παραγόντων τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἦτο μᾶλλον δυσμενής. Αἱ εἰσαγωγαὶ ἐμφανίζουν συνεχῆ τάσιν αὐξήσεως ἐνῷ αἱ ἐξαγωγαὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ στασιμότητα. Οὕτω ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐκ τῶν ἀδήλων πόρων καθίσταται ὁλονὲν μεγαλυτέρα.

Ἡ αὔξησις τῶν εἰσαγωγῶν καθιστᾷ βεβαίως δυνατὴν τὴν χαλάρωσιν τῶν πληθωρικῶν πιέσεων καὶ συμβάλλει, ἐν πολλοῖς, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος, δημιουργεῖ ὅμως ταυτοχρόνως σημαντικοὺς κινδύνους διὰ τὴν

οἰκονομίαν. Ἐὰν π.χ. οἱ ἄδηλοι πόροι, οἱ ὁποῖοι κατὰ κύριον λόγον χρηματοδοτοῦν τὴν αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν, ἐμφανίσουν λόγῳ τῆς ἀσταθοῦς φύσεως αὐτῶν ἀνακοπὴν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεώς των ἢ ἐνδεχομένως καὶ μείωσιν, ἡ χρηματοδότησις τῶν συνεχῶς αὐξανομένων εἰσαγωγῶν θὰ καταστῇ προβληματική, μὲ δυσαρέστους συνεπείας τόσον ἀπὸ ἀπόψεως συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Εἰς τὴν ἐνίσχυσιν, ἐξ ἄλλου, τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἐντὸς τοῦ 1957, οὐχὶ ἀσήμαντον ρόλον ἔπαιξεν ὁ ὑπὸ τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς ἀσκηθεὶς ἐπηρεασμὸς τῶν νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν δεδομένων. Διὰ τῆς λήψεως σειρᾶς πιστωτικῶν καὶ νομισματικῶν μέτρων ὑπὸ τῶν νομισματικῶν ἀρχῶν κατέστη δυνατὴ ἡ προσέλκυσις τῶν ἀποταμιευμάτων τοῦ εὐρυτέρου κοινοῦ εἰς τὰς τραπέζας καὶ ἡ ὡς ἐκ τούτου, εἰς μεγάλον βαθμὸν κάλυψις τῶν βραχυπροθέσμων πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς Οἰκονομίας διὰ μὴ πληθωρικοῦ χρήματος. Παραλλήλως ἐντὸς τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν περιόδου ἔλαβε χώραν οὐσιώδης βελτίωσις τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως. Οὕτω, αἱ πληθωρικαὶ πιέσεις ἐκ τοῦ πιστωτικοῦ καὶ δημοσιονομικοῦ τομέως, οἱ ὁποῖοι πρότερον ἀπετέλουν σημαντικοὺς πληθωρικοὺς παράγοντας, περιωρίσθησαν οὐσιωδῶς.

I. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ — ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Α. Θέσις. Τὸ βορειότατον σημεῖον τῆς Ἑλλάδος εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ παραλλήλου 41°44'53'' βορείου πλάτους, κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς Ἑλληνο-Βουλγαρικῆς μεθορίου. Τὸ νοτιώτατον σημεῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ 34°47'56'' ὁμοίου παραλλήλου, κεῖται δὲ νοτίως τῆς Κρήτης ἐπὶ τῆς νήσου Γαύδου. Τὸ ἀνατολικώτατον σημεῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ 29-41 μεσημβρινοῦ ἀνατολικοῦ μήκους, κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς νησῖδος Ὑψηλῆς ἀνατολικῶς τῆς νήσου Καστελλορίζου. Τὸ δυτικώτατον σημεῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ ἰδίου μεσημβρινοῦ 19°22'32'' καὶ κεῖται ἐπὶ τῆς νησίδος Ὀθωνοὶ βορειοδυτικῶς τῆς Κερκύρας.

Ἡ Ἑλλὰς πρὸς βορρᾶν συνορεύει μετὰ τῆς Ἀλβανίας, Νοτιοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας, πρὸς ἀνατολὰς δὲ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Πρὸς πάντα τὰ λοιπὰ σημεῖα βρέχεται ὑπὸ θαλασσῶν.

Τὸ συνολικὸν μῆκος τῶν χερσαίων ἑλληνικῶν συνόρων ἀνέρχεται εἰς 1.166.8 χιλιόμετρα, ἐξ ὧν 250.5 εἶναι πρὸς Ἀλβανίαν, 236.8 πρὸς Νοτιοσλαυΐαν, 480.5 πρὸς Βουλγαρίαν καὶ 199 πρὸς Τουρκίαν.

Β. Ἔκτασις. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις τῆς Ἑλλάδος εἰς τετρ. χιλιόμετρα εἶναι 135.228.3 κατανεμομένη εἰς γεωγραφικὰ διαμερίσματα ὡς ἀκολούθως:

Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ Εὔβοια	25.132,4
Πελοπόννησος	21.643,2
Θεσσαλία	13.487,8
Μακεδονία	34.602,5
Ἤπειρος	9.552,5
Θράκη	8.585,5
Κρήτη	8.378,8
Νῆσοι Ἰονίου Πελάγους	1.949
Κυκλάδες	2.649,5
Αἰγαίου	6.550,1
Δωδεκάνησος	2.697

Γ. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη.

Ὄνομα	Διαμέρισμα	Ὕψος (μέτρα)
Ὄλυμπος	Θεσσαλία	2917
Σμόλικας	Ἤπειρος	2636
Βόρας	Μακεδονία	2523
Γράμμος	»	2520
Γκιώνα	Στερεὰ Ἑλλὰς	2510
Τύμφη	Ἤπειρος	2497
Παρνασσὸς	Στερεὰ Ἑλλὰς	2457
Ἴδη (Ψηλορείτης)	Κρήτη	2456
Λευκὰ Ὄρη	»	2452
Ἄγραφα	Στερεὰ Ἑλλὰς	2429
Ταΰγετος	Πελοπόννησος	2407
Ἀθαμανικὰ Ὄρη (Τζουμέρκα)	Ἤπειρος	2392

Δ. Κυριώτεραι πεδιναὶ ἐκτάσεις. Αἱ πεδιναὶ ἐκτάσεις καταλαμβάνουν μόλις τὸ ἐν πέμπτον τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου, αἱ κυριώτεραι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι αἱ κάτωθι:

	Ἔκτασις (τετρ. χιλ.)
Τρικάλων - Καρδίτσης	1267
Γιαννιτσῶν	1180
Θεσσαλονίκης	1084
Σερρῶν	770
Λαρίσσης - Τυρνάβου	580
Κομοτινῆς	510
Δράμας	432
Ξάνθης	430
Κοζάνης	420

Ε. Κυριώτεροι ποταμοί. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου εἶναι κατὰ σειρὰν μεγέθους οἱ ἑξῆς:

Ὄνομα	Διαμέρισμα	Μῆκος (χλμ.)
Ἀλιάκμων	Μακεδονία	314
Ἀχελῶος	Ἤπειρος - Ἀκαρνανία	213
Πηνειὸς	Θεσσαλία	217
Ἕβρος	Ἀνατ. Θράκη	203
Νέστος	Δυτ. Θράκη	143
Ἄραχθος	Ἤπειρος	143
Ἀλφειὸς	Δυτ. Πελοπόννησος	111
Στρυμὼν	Ἀνατ. Μακεδονία	104
Θύαμις	Ἤπειρος	96
Εὔηνος	Θεσσαλία	92
Σπερχειὸς	Στερεὰ Ἑλλὰς	83
Ἀξιὸς	Μακεδονία	82

ΣΤ. Κυριώτεραι λίμναι. Αἱ κυριώτεραι τῶν ἑλληνικῶν λιμνῶν εἶναι αἱ ἑξῆς κατ' ἔκτασιν:

Ὄνομα	Διαμέρισμα	Ἐμβαδὸν (τ. χλμ.)
Βρυγηὶς (Πρέσπα)	Μακεδονία	288
Βοιβηὶς (Κάρλα)	Θεσσαλία	114
Τριχωνὶς	Στερεὰ	97
Βόλβη	Μακεδονία	73
Βεγορῖτις	»	65
Κερκυνῖτις	»	61
Κορώνια	»	57

Ζ. Μῆκος ἀκτῶν. Τὸ ὅλον μῆκος τῶν ἑλληνικῶν ἀκτῶν ἀνέρχεται εἰς 13.574,5 χλμ. κατανεμόμενον ὡς ἀκολούθως:

Ἀκταὶ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος	2.699.3
» Πελοποννήσου	1.378.7
» Νήσων καὶ νησίδων (πλὴν Δωδεκανήσου)	9.496.5

Η. Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι. Αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος διακρίνονται εἰς ὀκτὼ κυρίως συγκροτήματα: Συγκρότημα Κρήτης, Εὐβοίας, Ἰονίων νήσων, νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, νήσων τοῦ Μυρτώου Πελάγους, νήσων τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, Κυκλάδων νήσων, Δωδεκανήσου, βορείων Σποράδων καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου. Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι κατὰ σειρὰν μεγέθους εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ὄνομα	Ἔκτασις (τετρ. χλμ.)
Κρήτη	8.305
Εὔβοια	3.772
Λέσβος	1.630
Ρόδος	1.404
Χίος	835
Κεφαλληνία	743
Κέρκυρα	593
Σάμος	502
Λῆμνος	481
Θᾶσος	440
Νάξος	439
Ζάκυνθος	406

Θ. Οἱ κυριώτεροι λιμένες. Οἱ κυριώτεροι λιμένες κατὰ σειρὰν ἐμπορικῆς κινήσεως εἶναι οἱ ἑξῆς:

Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης, Πατρῶν, Βόλου, Καλαμῶν, Χαλκίδος, Σύρου, Μυτιλήνης, Ἀλεξανδρουπόλεως, Ναυπλίου καὶ Ἀργοστολίου.

Ι. Θερμοκρασία ἀέρος. Ἡ Ἑλλὰς παρουσιάζει μεγάλας θερμομετρικὰς διαφορὰς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, περιλαμβάνεται δὲ μεταξὺ τῆς ἐτησίας ἰσοθέρμου τῶν 14,5 βαθμῶν καὶ τῆς 19,5 βαθμῶν. Τὸ θέρος ἐν Ἑλλάδι ἰδίᾳ εἰς τὰς πεδιάδας εἶναι βαρύ, ἡ δὲ θερμοκρασία ἐνίοτε ὑπερβαίνει τοὺς 40 βαθμοὺς κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας. Συνήθως ὅμως κυμαίνεται μεταξὺ 25 καὶ 30 βαθμῶν. Διὰ τὰς ἄλλας ἐποχὰς τοῦ ἔτους αἱ μέσαι θερμοκρασίαι ἔχουν ὡς κάτωθι: Χειμὼν 6 ἕως 12 βαθμοί, ἔαρ 12 ἕως 16 βαθμοὶ καὶ φθινόπωρον 15 ἕως 20 βαθμοί. Εἰδικώτερον ἡ μέση θερμοκρασία Ἀθηνῶν εἶναι 9, 15, 27, 19 καὶ 17 διὰ τὰς ἀντιστοίχους ἐποχὰς χειμῶνα, ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον καὶ ὁλόκληρον τὸ ἔτος.

ΙΑ. Ὑγρασία. Ἡ μέση ὑγρασία τῆς χώρας κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς κυμαίνεται ὡς ἀκολούθως:

Χειμὼν	70	ἕως	80
Ἔαρ	60	»	70
Θέρος	55	»	70
Φθινόπωρον	65	»	75

Διὰ τὰς Ἀθήνας αἱ τιμαὶ ὑγρασίας εἶναι 70, 60, 45 καὶ 65 διὰ τὸν χειμῶνα, τὸ ἔαρ, τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον ἀντιστοίχως.

ΙΒ. Βροχές. Τὸ ὕψος βροχῆς (εἰς χιλιοστόμετρα) κυμαίνεται μεγάλως ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν καὶ ἀπὸ διαμερίσματος εἰς διαμέρισμα κατὰ τὴν αὐ-

τὴν ἐποχήν. Κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ μέσον ὕψος εἰς διάφορα διαμερίσματα τῆς χώρας κυμαίνεται ἀπὸ 40 ἕως 180. Τὸ ἔαρ ἀπὸ 20 ἕως 70, τὸ θέρος ἀπὸ 0.1 ἕως 25 καὶ τὸ φθινόπωρον ἀπὸ 30 ἕως 170.

II. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Α. Συνολικὸς πληθυσμὸς 1957 : 8.488.600.
Ἐξ ὧν ἄρρενες 4.136.800
θήλεις 4.351.800

Β. Κάτοικοι κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον 1957 : 64.

Γ. Γεννήσεις 1957 : 155.0?2
ἐξ ὧν ἄρρενες 80.192
θήλεις 74.822

Δ. Θάνατοι 1957 (ἐκτὸς θνησιγενῶν) : 61.599
ἐξ ὧν ἄρρενες 31.099
θήλεις 30.500

Ε. Λόγοι θανάτων : Οἱ κυριώτεροι λόγοι θανάτων κατὰ σειρὰν σπουδαιότητος εἶναι οἱ κάτωθι : κακοήθη νεοπλάσματα, ἀγγειακαὶ βλάβαι κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἀρτηριοσκλήρυνσις καὶ νόσοι καρδίας, πνευμονία, γρίππη, νόσοι βρεφικῆς ἡλικίας, φυματίωσις, νεφρῖτις καὶ νέφρωσις, λοιμώδεις καὶ παρασιτικαὶ νόσοι.

ΣΤ. Γάμοι τὸ 1957 : 65.916.

Ζ. Ἐγγράμματοι - ἀγράμματοι (στοιχεῖα ἀπογραφῶν εἰς ἑκατοστά) :

Ἔτος	Ἐγγράμματοι	Ἀγράμματοι
1870	18	82
1879	19	81
1907	34	66
1920	42	58
1928	50	50
1951	68	32

Η. Μετανάστευσις (στοιχεῖα Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν) :

1953	10.035
1954	21.199
1955	26.702
1956	32.738
1957	27.164

Θ. Ἀριθμὸς πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἑλλάδος (βάσει στοιχείων ἀπογραφῆς 1951):

1) Συνοικισμοὶ κάτω τῶν 2.000 κατοίκων	10.490
2) Συνοικισμοὶ 2.000–9.999 κατοίκων	343
3) Συνοικισμοὶ 10.000 κατοίκων καὶ ἄνω	74
Σύνολον	10.907

III. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΣ, ΑΝΕΡΓΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΙΣ

Α. Κατωτέρω παρατίθεται πίναξ κατανομῆς τοῦ Ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τομεῖς οἰκονομικῆς δραστηριότητος διὰ τὰ ἔτη 1938 καὶ 1950-1957. Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ πίνακος προκύπτει ὅτι τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ Ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπασχολεῖται εἰς τὴν πρωτογενῆ παραγωγήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἔνδειξιν τοῦ γεωργικοῦ χαρακτῆρος τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Δέον ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐκ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ὑπολογίζεται ὅτι τὸ 25 % περίπου ὑποαπασχολεῖται. Ὡσαύτως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων εἰς τὰ ἀστικὰ ἐπαγγέλματα ὑπολογίζεται σημαντικῶς μεγαλύτερος τοῦ ἐν τῷ πίνακι ἀναγραφομένου, ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ μὴ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰ Ταμεῖα Ἀνεργίας ἄνεργοι.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Κατὰ τομεῖς

Τομεῖς οἰκονομικῆς δραστηριότητος	1938	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
1. Γεωργία	1820	1913	1920	1944	1966	2011	2028	2039	2048
2. Μεταλλεῖα	25	14	16	18	23	26	31	33	34
3. Μεταποίησις	460	524	540	539	537	559	567	580	594
4. Ἐμπόριον	275	305	308	309	320	324	332	348	358
5. Ἐπιχειρ. Κοινῆς Ὠφελείας	10	12	12	12	14	15	16	17	17
6. Οἰκοδομαὶ	75	105	90	86	104	117	130	135	141
7. Μεταφοραὶ	110	142	152	159	158	164	168	169	172
8. Ὑπηρεσίαι	220	434	447	458	458	467	484	495	506
Ἀπασχολούμενοι	2995	3449	3485	3525	3580	3683	3756	3816	3870
Ἐγγεγρ. ἄνεργοι	90	158	166	194	198	168	139	154	98
Ἔνοπλοι δυνάμεις	80	155	177	177	181	156	156	156	155
Ἐργατ. δυναμικὸν	3165	3762	3828	3896	3959	4007	4051	4126	4123

(Στοιχεῖα Ὑπουργείου Συντονισμοῦ)

ΠΙΝΑΞ

Στοιχεῖα τινὰ περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως

Κατηγορίαι Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων	Ἀριθμὸς Ταμείων	Ἔσοδα εἰς χιλ. δρχ.	Ἔξοδα εἰς χιλ. δρχ.
1. Κυρίας Ἀσφαλίσεως	49	2.189.085	1.929.572
2. Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως	49	715.750	386.671
3. Ὀργανισμοὶ Προνοίας	39	405.923	318.906
Σύνολον	137	3.310.758	2.635.149

IV. ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ — ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Α

Τὰ ποσοστὰ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος παρουσιάζουν σημαντικὰς διαφορὰς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος λόγῳ κυρίως τῶν διακυμάνσεων τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

ΠΙΝΑΞ

'Ακαθάριστον έγχώριον προϊόν καὶ ἐθνικὸν εἰσόδημα

(Εἰς σταθερὰς τιμὰς 1954)

Κλάδοι	'Εκατομμύρια δραχμ.			'Εκατοστιαῖαι μεταβ. ἔναντι προηγ. ἔτους	
	1954	1955	1956	1955	1956
1. Γεωργία-Δάση-'Αλιεία	17.429	18.430	18.938	+ 5,7	+ 2,8
2. Μεταλ.-'Ορυχ.-'Αλυκαί	571	656	718	+14,9	+ 9,5
3. Μεταποίησις	9.563	10.510	10.746	+ 9,9	+ 2,2
4. 'Επιχ.Κοινῆς ὠφελείας	604	721	1.020	+19,4	+41,5
5. 'Εκτέλεσις ἔργων	1.809	1.914	2.197	+ 5,8	+14,8
6. Μεταφορ.-'Επικοιν.	3.080	3.228	3.323	+ 4,8	+ 2,9
7. 'Εμπόριον	5.479	6.061	6.578	+10,6	+ 5,8
8. Πίστις-'Ασφ.-Κτ.ἐπιχ.	1.143	1.229	1.233	+ 7,5	+ 0,3
9. 'Ενοίκια	2.701	2.968	3.266	+ 9,9	+10,0
10. Δημοσ. Δ)σις-'Ασφάλ.	3.706	3.820	3.867	+ 3,1	+ 1,2
11. 'Υπηρ.'Υγείας &'Εκπ.	1.288	1.304	1.331	+ 1,2	+ 2,1
12. Διάφοροι 'Υπηρεσίαι	1.726	1.744	1.764	+ 1,0	+ 1,1
13. 'Ακαθ. 'Εγχ. Προϊόν	49.099	52.585	54.981	+ 7,1	+ 4,6
14. Καθ.Εἰσ.ἐξ 'Αλλοδαπ.	807	857	1.278	+ 6,2	+49,1
15. 'Ακαθ. 'Εθνικὸν Εἰσόδ.	49.906	53.442	56.259	+ 7,1	+ 5,3

Στοιχεῖα: 'Υπουργείου Συντονισμοῦ.

'Εκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος δεικνύεται ὅτι τὸ Γεωργικὸν εἰσόδημα ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερον ποσοστὸν τοῦ 'Εθνικοῦ Εἰσοδήματος.

Κατὰ τὸ 1957 ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὀφείλεται τόσον εἰς τὴν καθαρὰν γεωργικὴν παραγωγήν, ὑπολογιζομένην κατὰ 14,5 % περίπου, ἀνωτέραν τῆς τοιαύτης τοῦ 1956 (ἐὰν ὑπολογισθῇ ὁλόκληρος ὁ ἀγροτικὸς τομεὺς ἤτοι γεωργία-κτηνοτροφία-δάση κλπ. ἡ αὔξησις ἀνέρχεται εἰς 12 % περίπου), ὅσον καὶ εἰς τὴν καθαρὰν (ἄνευ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας) βιομηχανικὴν παραγωγήν, ἡ ὁποία παρουσιάζει αὔξησιν 8 % περίπου.

'Η κατανομὴ τῆς 'Εθνικῆς δαπάνης μεταξὺ καταναλώσεως καὶ ἐπενδύσεως κατὰ τὰ ἔτη 1952–1957 εἶχεν ὡς κάτωθι:

ΠΙΝΑΞ

Κατανομὴ % ἐθνικῆς δαπάνης κατὰ βασικοὺς τομεῖς.

	1952	1953	1954	1855	1956	1957
Συνολικὴ κατανάλωσις	**86,9**	**85,6**	**87,2**	**85,6**	**84,4**	**82,7**
α) 'Ιδιωτικὴ	73,4	74,6	74,9	73,4	71,7	70,5
β) Δημοσίου	13,5	11,0	12,3	12,2	12,7	12,2
'Ακαθάριστος ἐπένδυσις	**13,1**	**14,4**	**12,8**	**14,4**	**15,6**	**17,3**
α) Παγίου κεφαλαίου	12,0	11,2	13,5	13,3	14,0	14,1
β) Μεταβολαὶ ἀποθεμ.	1,1	3,2	–0,7	1,1	1,6	3,2
Συνολικὴ ἐθνικὴ δαπάνη	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Οὕτω ἡ συνολικὴ κατανάλωσις (Ιδιωτικὴ καὶ δημοσία) κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπορροφᾷ τὰ 85 % περίπου τῆς ἐθνικῆς δαπάνης αἱ δὲ ἐπενδύσεις (ἀκαθάριστοι) περίπου τὰ 15 % αὐτῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἡ σύνθεσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ ἀπόψεως πηγῶν, διανομῆς καὶ χρησιμοποιήσεως αὐτοῦ εἶχεν ὡς κάτωθι:

B

Ἀγροτικὴ παραγωγή. Ὁ συνολικὸς καὶ οἱ ἐπὶ μέρους δεῖκται τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ἐξειλίχθησαν ὡς κάτωθι κατὰ τὴν περίοδον 1948-1957.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΕΙΣ ΣΤΑΘΕΡΑΣ ΤΙΜΑΣ 1948=100

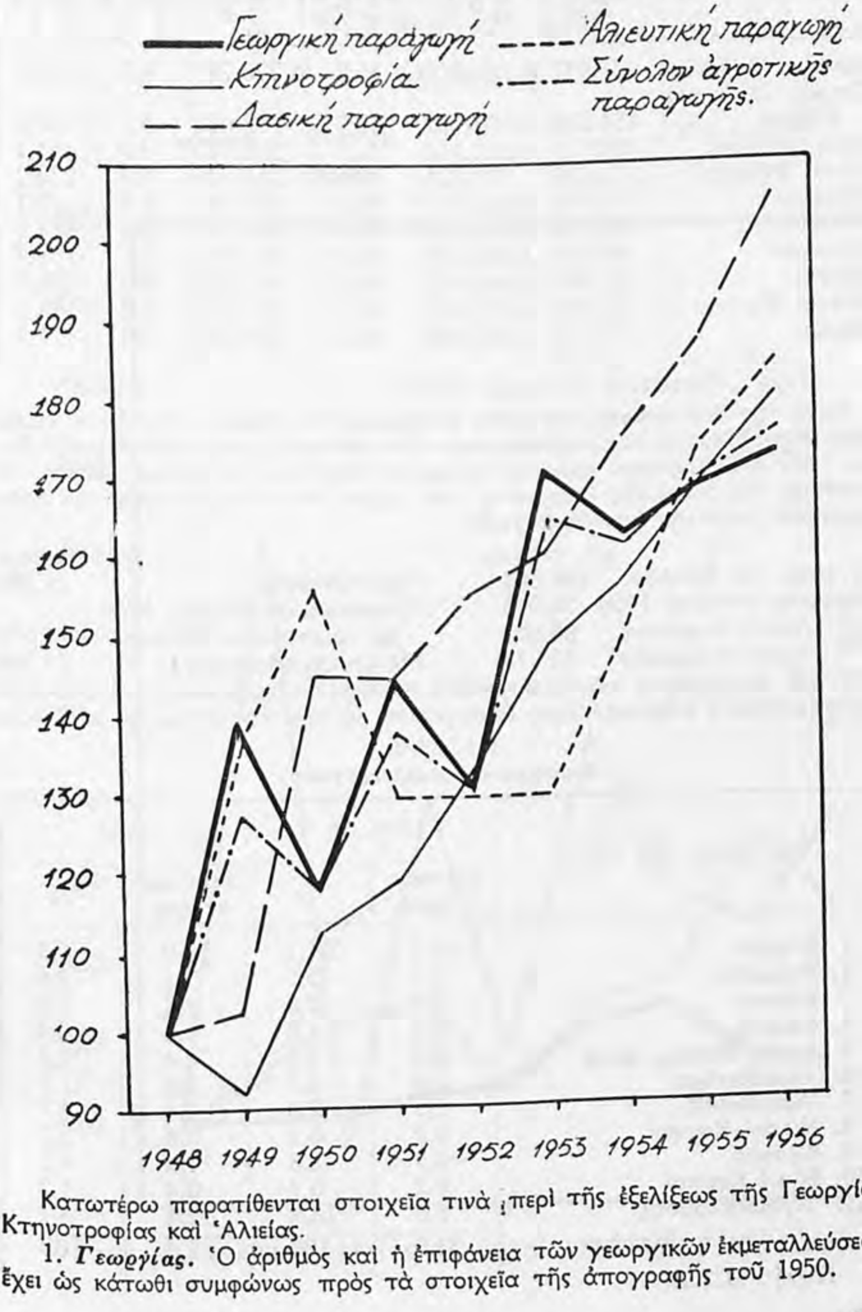

Κατωτέρω παρατίθενται στοιχεῖα τινὰ περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς Γεωργίας, Κτηνοτροφίας καὶ Ἁλιείας.

1. ***Γεωργίας.*** Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων ἔχει ὡς κάτωθι συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1950.

ΠΙΝΑΞ

Γεωργικαὶ ἐκμεταλλεύσεις : Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμὸς αὐτῶν κατὰ τὸ 1950

Διαμέρισμα	Ἀριθμὸς ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν	Δηλωθεῖσα συνολικὴ ἐπιφάνεια	Μέση ἐπιφάνεια κατ' ἀγροτικὴν οἰκογένειαν	Ἀγροτ. πληθυσμὸς: Συνολικὸς ἀριθμὸς	Ἀγροτ. πληθυσμὸς: Μέσ. ἀριθ. κατ' ἀγρ. οἰκογ.	Μέσος ἀριθμὸς κατὰ 1000 στρέμματα
Σύνολον Ἑλλάδος	1.006.937	36.054.855	35,8	4.770.783	4,7	132,3
Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ Εὔβοια	154.234	6.201.582	40,2	728.452	4,7	117,5
Πελοπόννησος	184.175	5.981.310	32,5	903.940	4,9	151,1
Ἰόνιοι Νῆσοι	39.638	779.721	19,6	185.809	4,7	238,3
Θεσσαλία	93.913	5.200.025	55,3	479.043	5,1	92,1
Μακεδονία	243.382	9.257.222	38,0	1.180.020	4,8	127,5
Ἤπειρος	59.194	1.592.207	26,9	302.069	5,1	189,7
Κρήτη	87.587	2.647.072	30,2	362.256	4,1	136,8
Νῆσοι Αἰγαίου	91.093	2.073.832	22,7	369.826	4,0	178,3
Θράκη	53.721	2.321.884	43,2	259.368	4,8	111,7

Πηγή : Στατιστικὴ Ἐπετηρίς, 1956.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1950 ἀπεγράφησαν ἅπασαι αἱ πεδιναὶ γεωργικαὶ ἐκμεταλλεύσεις περιλαμβανομένων τῶν πεδινῶν βοσκῶν καὶ πεδινῶν δασῶν. Δὲν ἀπεγράφησαν δηλαδὴ τὰ ὀρεινὰ δάση καὶ αἱ ὀρειναὶ βοσκαί. Ἡ κατανομὴ τῆς συνολικῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀπογραφεῖσαν τοιαύτην ἔχει ὡς κάτωθι :

	χιλ. στρέμμ.		χιλ. στρέμμ.
Συν. ἐπιφ. τῆς Ἑλλάδος	**132.562**	Ὀρεινῶν δασῶν	19.581
Ἀπογραφ. κατὰ τὸ 1950	36.055	Ἐπιφάνεια οἰκοδομῶν, ὁδῶν καὶ ἐσωτερικῶν ὑδάτων	2.610
ἐξ ἧς { Λοιπὴ ἐπιφάνεια	**96.507**	Μὴ χρησιμοποιουμένη	23.538
ἐξ ἧς { Ὀρεινῶν βοσκῶν	50.778		

2. ***Ἡ διάρθρωσις*** τῶν γεωργικῶν καλλιεργειῶν παρουσιάζει μεταπολεμικῶς σημαντικῶς διάφορον ὄψιν ἐν συγκρίσει μὲ τὴν προπολεμικὴν περίοδον.

ΠΙΝΑΞ

Διάρθρωσις καλλιεργειῶν

Ὁμάδες Φυτῶν	1935–38 ἑκατομμ. στρέμμ.	1935–38 %	1956 ἑκατομμ. στρέμμ.	1956 %
1. Σιτηρὰ	16,3	51,1	18,0	50,2
2. Ψυχανθῆ	1,1	3,5	3,1	8,6
3. Καπνὸς	0,9	2,8	1,2	3,4
4. Βάμβαξ	0,6	1,8	1,6	4,4
5. Λοιπὰ Βιομηχ. φυτὰ	0,4	1,3	0,4	1,2
6. Ἐλαιόδενδρα	2,8	8,7	4.0	11,2
7. Ἀμπελοειδῆ	2,5	7,8	2,4	6,7
8. Νωποὶ Καρποὶ	0,2	0,7	0,8	2,2
9. Κηπαία	0,9	2,8	1,3	4,2
10. Ξηροὶ Καρποὶ	0,2	0,7	0,4	1,2
11. Ἀγραναπαύσεις	6,0	18,8	2,4	6,7
Σύνολον	31,9	100	35,8	100

Πηγή : Α.Τ.Ε.

3. *Ὁ δείκτης ἀκαθαρίστου ἀξίας παραγωγῆς* τεσσάρων ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων γεωργικῶν προϊόντων τῆς χώρας ἐξειλίχθη ὡς κάτωθι κατὰ τὰ ἔτη 1948-1956.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΑΞΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟ·Ι·ΟΝΤΩΝ ΕΙΣ ΣΤΑΘΕΡΑΣ ΤΙΜΑΣ

1948=100

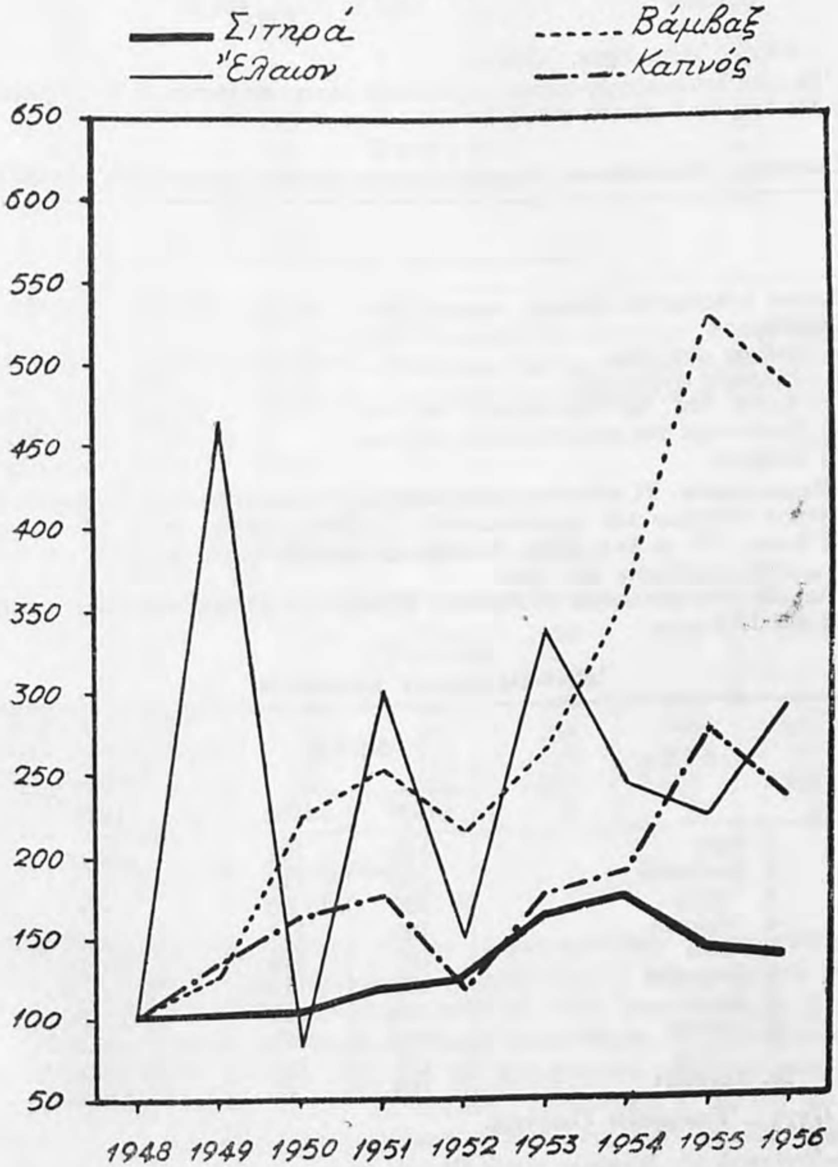

4. *Ἡ κατανάλωσις λιπασμάτων* κατὰ τὰ ἔτη 1954 - 1956 εἶχεν ὡς ἑξῆς:

ΠΙΝΑΞ

Κατανάλωσις λιπασμάτων (εἰς χιλ. τόννους)

Εἶδος λιπάσματος [1]	1954	1955	1956
Εἰς θειϊκὴν ἀμμωνίαν (20,5-0-0)	219,8	189,7	260,1
Εἰς ἀραιὰ φωσφορικὰ (0-16-0)	232,2	202,7	242,1
Εἰς καλλιοῦχα (10-0-48)	8,7	8,6	12,8
Σύνολον	460,7	401,0	515.0

Πηγή: Ἀγρ. Τράπ. Ἑλλάδος.

Ἐκ τῶν λιπασμάτων αὐτῶν σημαντικὸν μέρος εἰσάγεται ἐξ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡς δεικνύει ὁ κάτωθι πίναξ.

ΠΙΝΑΞ

Εἰσαγωγὴ λιπασμάτων βιομηχανικῶς παρεσκευασμένων (εἰς τόννους)

	1953	1954	1955
Σύνολον λιπασμάτων βιομηχ. παρεσκ)νων	**96.217**	**222.060**	**125.629**
Εἰδικώτερον :			
α) Θειϊκὸν ἀμμώνιον	66.628	83.614	76.838
β) Νιτρικὸν ἀσβέστιον	4.958	1.990	—
γ) Φωσφ. λιπ. καὶ ὗλαι φωσφ. λιπ)των	2.557	88.366	21.976
δ) Καλλιοῦχα λιπ. καὶ ὗλαι καλλ. λιπ)των	29	12.483	2.006
ε) Διάφορα	22.045	35.607	24.809

Κτηνοτροφία. Ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ μεταπολεμικῶς εὑρίσκεται εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον τοῦ προπολεμικοῦ. Ὁ δείκτης αὐτῆς ἦτο 124,5 τὸ ἔτος 1956 ἔναντι 100 τὸ ἔτος 1938. Ἡ αὔξησις προῆλθε κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ βελτιωμένην ἀπόδοσιν τῶν ζώων.

Παραθέτομεν κατωτέρω ἀναλυτικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ζωικοῦ κεφαλαίου μεταξὺ 1938 καὶ 1956.

ΠΙΝΑΞ

Ἐξέλιξις ζωικοῦ κεφαλαίου

Εἴδη	Δείκτης		Ἐξέλιξις ζωικοῦ κεφαλαίου εἰς ἀπολ. ἀριθμούς
	1938	1956	1956
1. Βόες	100	101	980.000
2. Βούβαλοι	100	113	76.000
3. Ἵπποι	100	90	328.000
4. Ἡμίονοι	100	114	210.000
5. Ὄνοι	100	126	510.000
6. Πρόβατα	100	112	9.100.000
7. Αἶγες	100	110	4.800.000
8. Χοῖροι	100	149	640.000
9. Πτηνὰ	100	111	13.300.000
10. Κόνικλοι	100	47	330.000

Πηγή: Ὑπουργεῖον Γεωργίας.

1. Ἀναγωγὴ τῶν διαφόρων τύπων εἰς τοὺς βασικοὺς τοιούτους.

Ἁλιεία. Ἡ ἁλιευτικὴ παραγωγὴ εἶναι σήμερον ὑπερδιπλασία τῆς προπολεμικῆς ὡς δεικνύει ὁ παρατιθέμενος πίναξ.

ΠΙΝΑΞ

Ποσότης ἁλιευθέντων ἰχθύων εἰς μετρικοὺς τόννους

Ἔτος	Ποσότης	Δείκτης 1938=100	Δείκτης 1952=100
1938	30.000	100,0	69,8
1950	55 000	183,3	127,9
1951	45.000	150,0	104,6
1952	43.000	143,3	100,0
1953	52.000	173,3	120,9
1954	60.000	200,0	139,5
1955	60.000	200,0	139,5
1956	59.106	197,0	137,4

Πηγή : Στατιστικὴ ἐπετηρὶς τῆς Ἑλλάδος 1956.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἁλιευτικῆς παραγωγῆς συνετέλεσε σημαντικῶς ὁ διὰ συγχρόνων ἁλιευτικῶν μέσων ἐξοπλισμὸς τοῦ ἁλιευτικοῦ στόλου ὡς καὶ ἡ σημαντικὴ αὔξησις αὐτοῦ ἐν συγκρίσει μὲ τὴν προπολεμικὴν περίοδον ὡς δεικνύεται κατωτέρω :

ΠΙΝΑΞ

Ἐξέλιξις ἁλιευτικοῦ στόλου

Εἴδη σκαφῶν	1938	1953	1954	1955	1956
Μηχανότρατες	180	385	388	396	425
Γρὶ - γρὶ	200	250	254	290	314
Μεικτὰ σκάφη	120	122	122	59	61
Λοιπὰ σκάφη	750	1.220	1.220	1.903	2.300
Ἀτλαντικῆς ἁλιείας	—	2	2	2	2

Πηγή : Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας.

Συνεταιριστικαὶ ὀργανώσεις. Κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων τῶν ἀγροτῶν ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ 1956 ὑπερέβησαν τὸ 60% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων. Εἰς δευτέραν σειρὰν ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ ἔρχονται οἱ παραγωγικοὶ συνεταιρισμοί, οἱ ὁποῖοι καλύπτουν ποσοστὸν 23% περίπου. Ἀναλυτικῶς ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ δύναμις τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956 εἶχον ὡς κάτωθι :

ΠΙΝΑΞ

Ἀριθμὸς καὶ δύναμις συνεταιρικῶν ὀργανώσεων

Κατηγορία	1955		1956		Εἰς χιλιάδας	
	ἀριθμός	%	ἀριθμός	%	1955	1956
Πιστωτικοί	4.307	63,0	4.367	63,1	431	435
Προμηθευτικοί	34	0,5	30	0,5	4	4
Πωλήσεως	521	7,7	514	7,4	43	44
Παραγωγικοί	1.576	23,1	1.623	23,4	165	167
Ἁλιευτικοί	65	0,9	89	1,3	1	3
Διάφοροι	324	4,8	302	4,3	46	42
Σύνολον	6.827	100	6.925	100	690	695

Βιομηχανία. Μολονότι ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἡ Ἑλλὰς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὡς καὶ προπολεμικῶς χώρα γεωργική τὸ ἐκ τῆς μεταποιήσεως προϊὸν καὶ εἰδικώτερον ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ παρουσίασεν ἔντονον αὔξησιν μεταπολεμικῶς ἐν συγκρίσει μὲ τὸ 1939.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ἐξέλιξις βιομηχανικῆς παραγωγῆς

(Δείκτης βιομηχάνων)

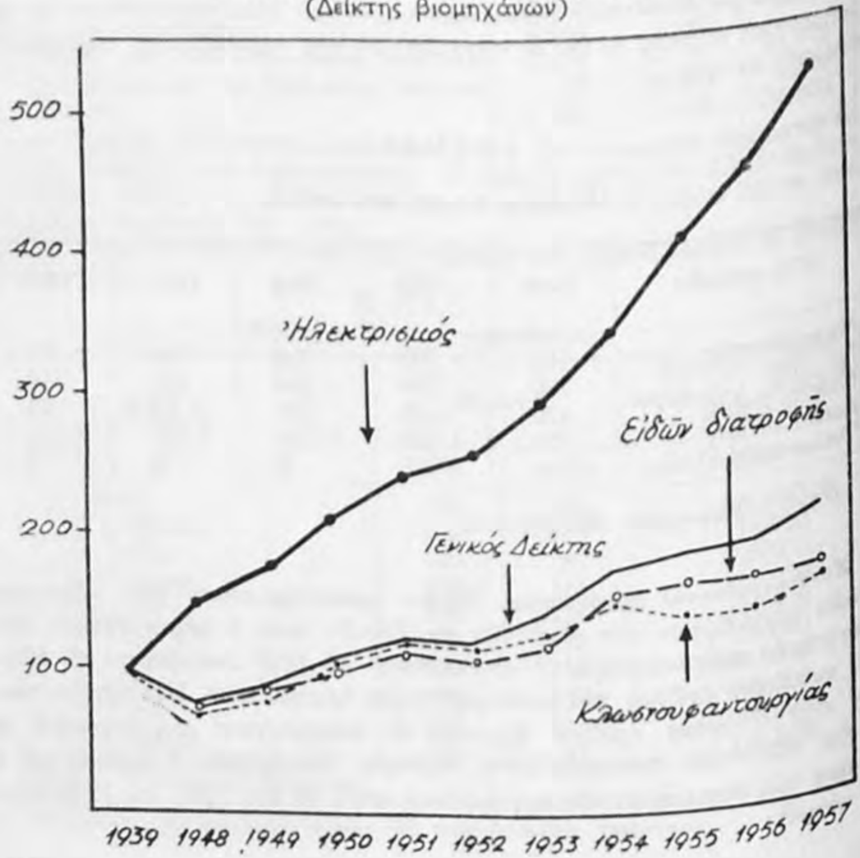

Εἰς τὸ ἀνωτέρω διάγραμμα καταφαίνεται ὅτι ὁ γενικὸς δείκτης βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐδιπλασιάσθη μεταξὺ 1939 καὶ 1957, ὁ δὲ εἰδικὸς δείκτης τῆς Ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐπενταπλασιάσθη. Ἀντιθέτως οἱ δεῖκται τῆς κλωστοϋφαντουργικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εἰδῶν διατροφῆς ἐκινήθησαν εἰς σημαντικῶς κατώτερα ἐπίπεδα.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι παρὰ τὴν τεραστίαν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἡ κατὰ κεφαλὴν κατανάλωσις ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἶναι ἐν Ἑλλάδι λίαν χαμηλή, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὡς δεικνύεται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα.

ΠΙΝΑΞ

Παραγωγὴ ἠλεκτρισμοῦ κατὰ κεφαλὴν

Εἰς ΩΧΒ κατὰ κεφαλὴν

Ἔτη	Ἑλλὰς	Γαλλία	Ἰταλία	Σουηδία
	παραγωγὴ κατὰ κεφαλὴν	παραγωγὴ κατὰ κεφαλὴν	παραγωγὴ κατὰ κεφαλὴν	παραγωγὴ κατὰ κεφαλὴν
1939	45	538	428	1.429
1950	87	754	530	2.593
1954	134	995	744	3.325
1955	157	1.075	794	3.439
1956	180	1.164	824	3.749

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν κατὰ τὰς βασικὰς κατηγορίας: παραγωγὴ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ παραγωγὴ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ἐξειλίχθη ὡς κάτωθι:

ΠΙΝΑΞ

Δεῖκται παραγωγῆς βιομηχανικῶν ἀγαθῶν καταναλώσεως καὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν

1939 = 100

Ἔτη	Κεφαλ. ἀγαθὰ	Κεφαλ. ἀγαθὰ
	Δείκτης	Δείκτης
1951	104,0	118,5
1952	100,0	115,5
1953	118,5	128,5
1954	162,5	152,0
1955	185,0	151,0
1956	178,0	155,0

Εἰς τὴν σχετικῶς ταχυτέραν ἀνάπτυξιν τοῦ τομέως τῶν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἀπὸ τοῦ 1953 καὶ ἐντεῦθεν συνετέλεσεν ἡ ἔντασις τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν τσιμέντου εἰς τὰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὡς ἐπίσης καὶ ἡ μεγάλη μεταπολεμικὴ αὔξησις τῆς καταναλώσεως λιπασμάτων εἰς τὴν γεωργίαν. Εὐνοϊκὴν τέλος ἐπίδρασιν ἤσκησαν ὑπερπόντιοι παραγγελίαι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Πυριτιδοποιεῖον καὶ Καλυκοποιεῖον αἱ ὁποῖαι ἐμμέσως ἐπηρέασαν καὶ ἄλλων μηχανολογικῶν βιομηχανιῶν τὴν δραστηριότητα.

Ἡ ἐγχώριος βιομηχανία ἀνταποκρίνεται σήμερον εἰς τὰς προτιμήσεις τῆς εὐρείας μάζης τῶν Ἑλλήνων καταναλωτῶν εἰς τρόπον, ὥστε τὰ ὁμοειδῆ

προϊόντα ξένων βιομηχανιῶν δυσκόλως ὑποκαθιστοῦν ταῦτα. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ εἰδῶν διατροφῆς καίτοι παρουσιάζουν μεγάλην αὔξησιν ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν καὶ ἐντεῦθεν, δὲν ἀντιπροσωπεύουν παρὰ ἀσήμαντον ποσοστὸν τῆς συνολικῆς καταναλώσεως τοιούτων εἰδῶν. Εἰς τὴν κλωστοϋφαντουργίαν ἐξ ἄλλου, τὸν σημαντικώτερον κλάδον τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, αἱ εἰσαγωγαὶ καλύπτουν, μετὰ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διόγκωσίν των, οὐσιωδῶς μεγαλύτερον ποσοστὸν τῆς καταναλώσεως, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος.

ΠΙΝΑΞ

Εἰσαγωγαὶ % ἐπὶ συνολικῆς καταναλώσεως

Ἔτη	Ὑφάσματα βαμβακερά	Ὑφάσματα μάλλινα	Ἐριονήματα
1950	14	3	19
1951	20,5	5	13
1952	7,5	1,5	6
1953	16	3	6
1954	24	20	14
1955	22	15	16
1956	26	23	20

Μεταλλευτικὴ παραγωγή. Ὁ γενικὸς δείκτης μεταλλευτικῆς παραγωγῆς ὑπερεδιπλασιάσθη μεταξὺ 1938 καὶ 1957. Μέγα μέρος τῆς αὐξήσεως αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὴν λίαν σημαντικὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς λιγνίτου, ἡ ὁποία ἦτο κατὰ τὸ 1957 ὀκταπλασία περίπου τῆς παραγωγῆς τοῦ 1938. Σημαντικὴ ἦτο ἐπίσης ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς μεταλλευμάτων. Ἀναλυτικῶς ἡ μεταλλευτικὴ παραγωγὴ καὶ οἱ δεῖκται αὐτῆς κατὰ τὰ ἔτη 1938 καὶ 1954-1957 εἶχαν ὡς ἑξῆς:

ΠΙΝΑΞ

Μεταλλευτικῆς παραγωγῆς (εἰς τόννους)

Προϊόντα	1938	1954	1955	1956	1957
Α΄ ΛΙΓΝΙΤΗΣ	108.010	700.015	782.389	720.000	800.000 *
Δείκτης	100	648,1	724,4	666,6	
Β΄ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ					
Ἀμίαντος	85	2	3	3	3
Ἀντιμονίτης	—	—	—	—	—
Βαρυτίνη	34.700	21.998	19.460	20.000	36.000
Βωξῖται	179.886	353.519	500.171	700.000	800.000
Θειομεταλλεύματα	548	20.927	29.034	30.000	32.500
Θειοῦχα μεικτά	30.780	77.108	93.287	95.000	95.000
Μαγνησίτης	168.243	103.791	60.763	70.000	70.000
Μαγγάνιον	7.075	16.962	24.628	30.500	35.500
Μολυβδοῦχα	14.889	5.108	2.768	8.000	10.600
Νικελιοῦχ. σιδηρομετάλλευμα	50.306	—	—	79.500	80.000
Σίδηρος	348.613	77.165	192.250	420.006	420.000
Σιδηροπυρίτης	244.000	209.816	232.803	273.500	200.000
Σμύρις	8.000	8.000	9.000	9.000	10.000
Χρωμίτης	42.464	26.769	25.312	40.000	45.000
Χρυσὸς (KGS)	—	237	207	220	230
Συνολικὴ παραγ. μεταλλείων	1.129.589	921.402	1.189.686	1.696.223	1.834.600
Δείκτης	100	81,5	105,0	150,0	162,4

Πηγή: Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας.

* Προσωρινὰ στοιχεῖα.

V. ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ — ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Α. ΟΔΟΙ

Μῆκος ὁδικοῦ δικτύου εἰς χιλιόμετρα

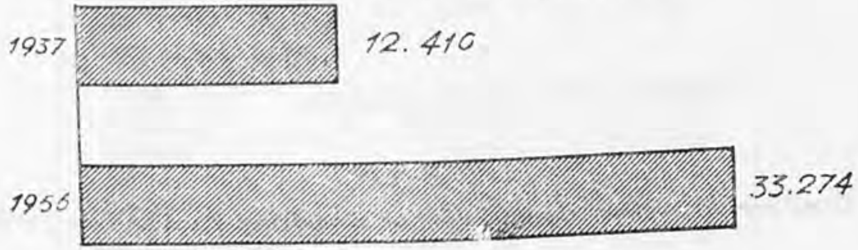

Β. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Μῆκος σιδηροδρομικῶν γραμμῶν εἰς χιλιόμετρα

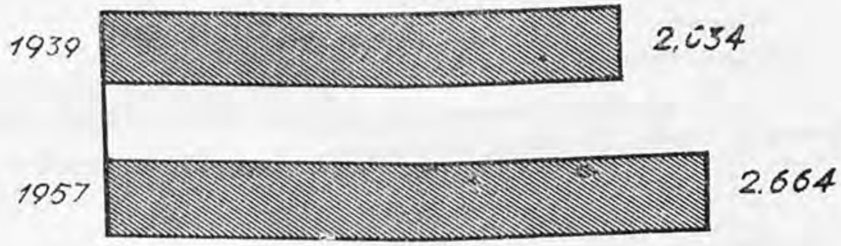

ΠΙΝΑΞ

Κίνησις σιδηροδρόμων

Ἔτη	Κίνησις ἐμπορευμάτων εἰς τόννους	Κίνησις ἐπιβατῶν
1938	2.707.000	—
1955		14.017.000
1956	2.187.000	13.309.000

Γ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΠΙΝΑΞ

Ἀριθμὸς κυκλοφορούντων αὐτοκινήτων (ἔτος 1956)

Λεωφορεῖα:	Ἀστικὰ	1.901
	Ὑπεραστικὰ	3.329
	Εἰδικὰ	503
Αὐτοκίνητα ἐπιβατικά:		**24.713**
ἐξ ὧν	Δ. Χ.	3.201
	Ταξὶ	2.909
	Ι. Χ.	16.590
	Ἀναπήρων	173
	Κ. Υ.	336
	Δ. Σ.	270
	Ξ. Α.	1.234

Φορτηγά:		**22.329**
ἐξ ὧν	Δ. Χ.	12.028
	Ι. Χ.	9.512
	Κ. Υ.	658
	Δ. Σ.	8
	Ξ. Α.	123

Πηγή: Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν.

ΠΙΝΑΞ

Ἐμφαίνων τὰ τεθέντα εἰς κυκλοφορίαν αὐτοκίνητα κατὰ τὸ ἔτος 1957.

	Ἰδιωτ. Χρήσεως	Δημοσ. Χρήσεως	
Ἐπιβατικὰ	6.248	250	(εἰδικὰ)
Φορτηγὰ	1.599	70	»
Λεωφορεῖα		60	
Δίκυκλα-Τρίκυκλα	4.846		

Πηγή: Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Δημ. Ἔργων, Γενικὴ Δ)νσις Μεταφορῶν, Δ)νσις Στατιστικῆς Αὐτοκινήτων.

Δ. ΠΛΟΙΑ

Τὸ 1956 τὰ σημαιολογημένα Ἑλληνικὰ πλοῖα ἄνω τῶν 100 κ.ο.χ. ἦσαν 515 κατανεμόμενα ὡς ἐν τῷ κάτωθι πίνακι:

ΠΙΝΑΞ

Ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα κατ' εἶδος καὶ χωρητικότητα

	Φορτηγὰ	Δεξαμενόπλοια	Ἐπιβ. Ὑπηρ.	Διάφορα
Ἀπὸ 100 μέχρι 1000 κ.ο.χ.	218	16	20	34
» 1001 » 3000 »	40	1	13	—
» 3001 » 5000 »	15	2	5	—
» 5001 » 7000 »	23	4	3	—
» 7001 » 10000 »	107	—	1	—
» 10000 καὶ ἄνω	1	10	3	—
Σύνολον	404	33	45	34

Σκάφη ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας

	1955	1956
Ἀριθμὸς πλοίων	1.524	1.771
Τόννοι γκρὸς	12.102.712	16.028.238

Τὰ ὡς ἄνω πλοῖα εἶναι νηολογημένα ὑπὸ τὰς κάτωθι σημαίας.

ΠΙΝΑΞ

Σημαῖαι νηολογήσεως πλοίων ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας

Σημαία	1955	1956
Ἑλληνική	1.270.221	1.444.904
Λιβερίας	3.236.550	4.678.244
Παναμᾶ	1.729.236	1.722.549
Κόστα Ρίκας	402.214	446.379
Ὀνδούρας	267.485	241.284
Σύνολον	12.102.712	16.028.238

Οὕτω ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ἦσαν νηολογημένα κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956 μόνον τὸ 1/10 περίπου τῶν πλοίων ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας.

Ε. ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ

Συνολικὸς ἀριθμὸς 19. Ἐξ ὧν:

Dacota 14 Skymaster 2 D.C. 6B 3

Ἡ κίνησις τῶν ἑλληνικῶν ἀερολιμένων κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἔχει ὡς κάτωθι:

ΠΙΝΑΞ

Κίνησις Ἑλληνικῶν Ἀερολιμένων 1957

	Ἀναχωρήσεις	Ἀφίξεις	Ὑπὸ διαμετακόμισιν
Ἀεροσκάφη	20.349	20.353	
Ἐπιβάται	341.041	375.507	183.652
Ταχ/μεῖον εἰς χιλγμ.	652.911	678.154	1.849.185
Ἐμπορεύμ. εἰς τόννους	2.837	3.118	4.235

ΣΤ. Τ.Τ.Τ.

Σύνολον Ταχυδρομικῶν Γραφείων 1.812.

Κίνησις 1956.

Ἐπιστολαὶ ἐσωτερικοῦ 95.000.000, ἐξ ὧν 45.000.000 ἐπ. Στρατοῦ

» ἐξωτερικοῦ 14.000.000.

Τηλεγραφήματα ἐξωτερικοῦ:

Ἀποσταλέντα 538.000 Ληφθέντα 638.000 Ραδιοτηλ/ματα 35.900

VI. ΤΙΜΑΙ

(Στοιχεῖα Τραπέζης Ἑλλάδος)

Τὸ ἐπίπεδον τιμῶν κατὰ τὴν περίοδον 1952 - 1957 ἐξειλίχθη ὡς κάτωθι:

ΠΙΝΑΞ

Τιμάριθμοι (μέσοι ἐτήσιοι)

Ἔτη	Χονδρικῆς πωλήσεως Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	Ἀκριβείας ζωῆς Ἀθηνῶν	Λιανικῆς πωλήσεως Ἀθηνῶν (*)
1952	100	100	100
1953	115,3	109	—
1954	129,3	125,4	—
1955	138,7	132,6	—
1956	150,6	137,5	138,0
1957	151,5	140,6	138,8

(*) Τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως διὰ πλῆρες ἔτος ὑπάρχει μόνον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1956 καὶ μετέπειτα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Γραφικὴ ἐξέλιξις τιμαρίθμων χονδρικῆς πωλήσεως καὶ ἀκριβείας ζωῆς κατὰ τὴν περίοδον 1952 - 1957

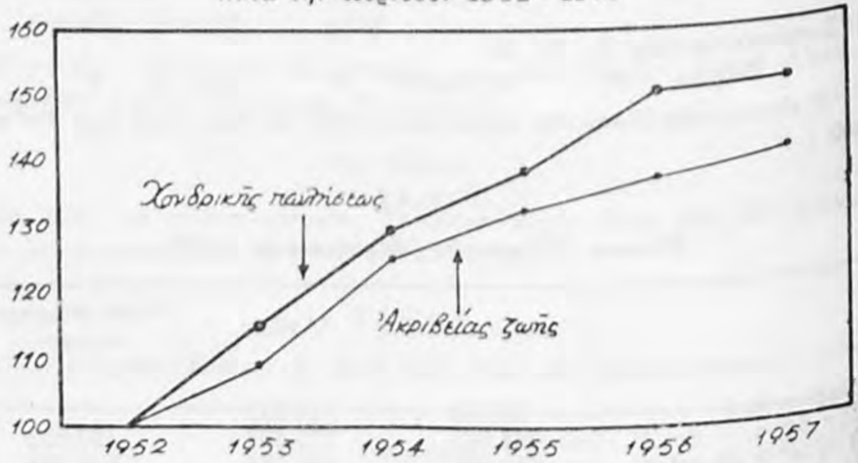

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ἀναλυτικὴ γραφικὴ ἐξέλιξις τιμαρίθμων κατὰ τὸ 1957

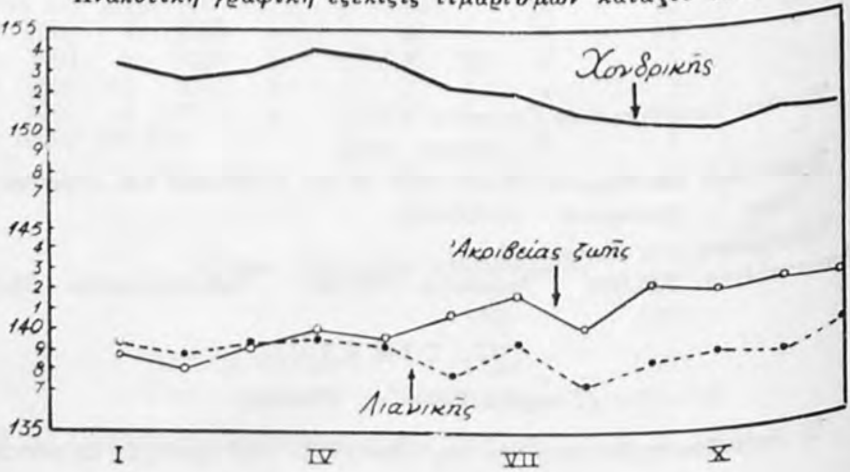

Ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν παρατιθεμένων στοιχείων, ἡ ἐξέλιξις τῶν ὡς ἄνω τιμαρίθμων ἐντὸς τοῦ 1957 ἦτο γενικῶς ἱκανοποιητική.

Ὁ τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως ἐνεφάνισε κάμψιν κατὰ 1,8 % τὸ 1957 ἐνῷ κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956 εἶχε σημειώσει ἄνοδον κατὰ 8 % καὶ 4,4 % ἀντιστοίχως. Ὁ τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως ἐμφανίζει ἐλαφρὰν ὕψωσιν τὸ 1957 κατὰ 0,8 % ἔναντι ἀντιστοίχου ἀνόδου 2,2 % κατὰ τὸ 1956. Ἐξαίρεσιν παρουσιάζει ἡ ἐξέλιξις τοῦ τιμαρίθμου ἀκριβείας ζωῆς ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ 1957 ἐσημείωσεν ἄνοδον κατὰ 2,9 %, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 5,9 % διὰ τὸ 1955 καὶ 1,3 % διὰ τὸ 1956. Ἡ ἄνοδος τοῦ τιμαρίθμου ἀκριβείας ζωῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὀφείλεται κυρίως εἰς αὐξήσεις τῶν τιμῶν ὡρισμένων ὑπηρεσιῶν καὶ παροχῶν κοινῆς ὠφελείας (π χ. εἰσιτηρίων κινήσεως, ἀεριόφως), ὡς καὶ εἰς ἐπιδράσεις ἐκ τῆς ἀσκηθείσης πολιτικῆς προστασίας τῶν τιμῶν γεωργικῶν τινῶν προϊόντων.

Σχέσις προπολεμικῆς δραχμῆς καὶ δραχμῆς 1957

Βάσει τῆς ἐξελίξεως:

α) τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως:

1 δρχ. 1938=0,597 δρχ. 1957 ἢ γραφικῶς

β) τοῦ τιμαρίθμου ἀκριβείας ζωῆς

1 δρχ. 1938=0.509 δρ. 1957 ἢ γραφικῶς

Οὕτω βάσει τοῦ τιμαρίθμου κόστους ζωῆς ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς δρχ. 1957 εἶναι διπλασία περίπου τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῆς δραχμῆς 1938.

Ἔνδειξιν περὶ τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς καὶ τῆς δραχμῆς 1957 δίδει ὁ κάτωθι πίναξ:

ΠΙΝΑΞ

Τιμαὶ λιανικῆς πωλήσεως βασικῶν εἰδῶν εἰς τὴν ἀγορὰν Ἀθηνῶν

(κατ' ὀκᾶν)

Βασικὰ εἴδη	1938	1957	Μεταβολὴ %
1) Ἄρτος	8,35	4,06	– 52,6
2) Κρέας	48,53	29,21	– 40
3) Ἔλαιον	43,56	26,50	– 39,2
4) Βούτυρον μαγειρικὸν	133,05	59,33	– 65,5
5) Πατάτες	6,98	2,64	– 62,2
6) Ὄρυζα	15,89	9,04	– 43,2
7) Ὄσπρια	16,02	9,41	– 41,3
8) Τυρὸς	56,02	33,37	– 39,9
9) Σιγαρέττα (22 σιγ.)	13,00	5.23	– 59,8
10) Σάκχαρις	18,18	14,26	– 31,6

VII. ΝΟΜΙΣΜΑ, ΠΙΣΤΙΣ, ΤΡΑΠΕΖΑΙ

(Στοιχεῖα Τραπέζης Ἑλλάδος)

Α) ***Προσφορὰ χρήματος.*** Ἡ ἐπιτευχθεῖσα σταθερότης τιμῶν κατὰ τὸ 1957 ὀφείλεται, ἐν μέρει τουλάχιστον, εἰς χαλάρωσιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας (τραπεζογραμμάτια καὶ κέρματα) ἡ ὁποία ηὐξήθη κατὰ 16 % περίπου ἐντὸς τοῦ 1957, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 26,4 % καὶ 23, 7 % κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956 ἀντιστοίχως.

ΠΙΝΑΞ

'Εξέλιξις τῆς Προσφορᾶς Χρήματος

Τέλος περιόδου	Νομισμ. κυκλοφορία		Καταθέσεις όψεως		Σύνολον Μέσων πληρωμῶν	
	Εἰς ἑκατομ-μύρια δρχ.	Μεταβολαί % ἔναντι προηγ. ἔτους	Εἰς ἑκατομ-μύρια δρχ.	Μεταβολαί % ἔναντι προηγ. ἔτους	Εἰς ἑκατομ-μύρια δρχ.	Μεταβολαί % ἔναντι προηγ. ἔτους
1953	3560,8	—	1964,0	—	5524,8	—
1954	4031,8	+ 13,2	2509,3	+ 27,7	6541,1	18,4
1955	5100,2	+ 26,4	2944,9	+ 17,3	8045.1	23,0
1956	6310,4	+ 23,7	2929,5	+ 0,6	9239,9	14,8
1957	7313,8	+ 15,9	3529,8	+ 20,4	10843,6	17,3

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

'Εξέλιξις τῆς Προσφορᾶς Χρήματος κατὰ τὴν περίοδον 1956-1957

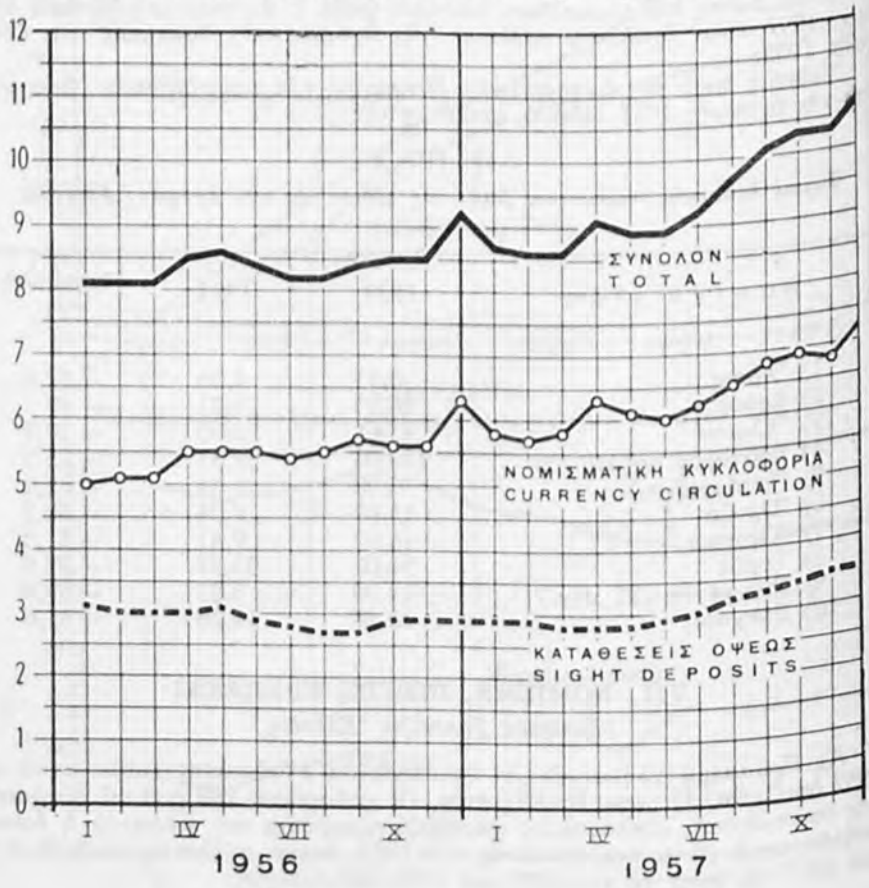

ΠΙΝΑΞ

Σύνθεσις τῆς προσφορᾶς χρήματος εἰς %

Τέλος περιόδου	Νομισματική κυκλοφορία	Καταθέσεις ὄψεως
1953	64,4	35,6
1954	61,6	38,4
1955	63,3	36,7
1956	68,2	31,6
1957	66,6	32,5

Β) ***Διάρθρωσις τοῦ Τραπεζικοῦ Συστήματος.*** Τὴν ἀγορὰν χρήματος ἐν Ἑλλάδι ἀποτελοῦν κυρίως αἱ δύο μεγάλαι Τράπεζαι, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα. Αἱ λοιπαὶ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι συγκεντρώνουν ὀλιγώτερον τοῦ 25 % τοῦ συνόλου τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν (βλ. πίνακ.) Ἡ συγκέντρωσις αὕτη ἀντικατοπτρίζεται ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ ὑπαλλήλων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν (βλ. πίνακ.). Παραλλήλως πρὸς τὰς ἐμπορικὰς Τραπέζας λειτουργοῦν καὶ τρεῖς ἐξειδικευμένοι πιστωτικοὶ ὀργανισμοί: ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἐθνικὴ Κτηματικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Ὀργανισμὸς Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως.

ΠΙΝΑΞ

Ἀριθμὸς ὑποκαταστημάτων καὶ ὑπαλλήλων Τραπεζῶν κατὰ τὸ 1957

Τράπεζαι	Ἀριθμὸς Ὑποκ)μάτων	Ἀριθμὸς Ὑπαλλήλων
1. Ε.Τ.Ε.Α.	135	4.975
2. Ε.Τ.Ε.	76	2.100
3. Ἰονική	24	735
4. Λαϊκή	13	375
5. Ἐμπορικῆς Πίστεως	6	206
6. Πειραιῶς	2	62
7. Μετοχ. Ταμείου Στρατοῦ	1	58
8. Ἐπαγγελματικῆς Πίστεως	1	47
9. Ἑλληνοαιγυπτιακή	1	16
10. American Expres	1	50
11. Τράπεζα Ὑποθηκῶν	1	2
12. Τράπεζα Κρήτης	1	9
13. Α.Τ.Ε. (Ἀγροτική)	151	4.105
14. Κτηματική	1	154

ΠΙΝΑΞ

Συμμετοχὴ ἑκάστης ἐμπορικῆς Τραπέζης εἰς τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων καὶ χορηγήσεων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς %

Τράπεζαι	Καταθέσεις		Χορηγήσεις	
	1938	1957	1938	1957
1. Ε.Τ.Ε.Α.	74,3	58	70,2	64,4
2. 'Εμπορική	5,6	25,7	6,5	22,1
3. 'Ιονική	6,1	6,8	6,1	5,8
4. Λαϊκή	4	3,2	3,9	2,8
5. 'Εμπορικῆς Πίστεως	1	1,6	1,1	1,6
6. Πειραιῶς	1	0,2	1	0,1
7. American Expres	0,9	1,0	1	0,5
8. 'Επαγγελμ. Πίστεως	0,4	0,1	0,6	0,1
9. Τρ. Μ.Τ.Σ.	0,1	—	—	1,8
10. Λοιπαί	6,6	3,4	9,6	0,6
Σύνολον	100	100	100	100

Γ) ***Καταθέσεις.*** 'Από τὰ μέσα τοῦ 1956 αἱ παρὰ Τραπέζαις καταθέσεις, ἰδιωτῶν ἰδίως αἱ καταθέσεις Ταμιευτηρίου ἐσημείωσαν ταχυτάτην αὔξησιν. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ νόμισμα, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν αὔξησιν τῶν ἐπιτοκίων κατὰ τὸν 'Απρίλιον 1956.

ΠΙΝΑΞ

'Εξέλιξις τῶν καταθέσεων παρ' 'Εμπορικαῖς Τραπέζαις καὶ Πιστωτικοῖς 'Οργανισμοῖς κατὰ κατηγορίαν

Κατηγορία καταθέσεων	'Υπόλοιπα		
	Δεκ. 1955	Δεκ. 1956	Δεκ. 1957
I. ΙΔΙΩΤΩΝ	**3.102,1**	**4.318,9**	**7.676,1**
α) Ὄψεως	2.093,5	1.897,5	2.354,1
β) Ταμιευτηρίου	522,9	1.757,5	4.102,4
γ) Προθεσμίας	72,1	226,9	623,5
δ) Δεσμευμέναι	413,7	436,9	596,1
II. ΔΗΜΟΣ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	**684,1**	**860,0**	**1.054,6**
α) Προθεσμίας	—	34,0	115,3
β) Λοιπαί	684,1	826,0	939,3
III. ΕΙΔΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	**282.9**	**164,0**	**385,4**
Γενικὸν Σύνολον	**4.069,2**	**5.342,9**	**9.116,1**

Ἰδιωτικαὶ καταθέσεις ὄψεως καὶ ταμιευτηρίου παρ' ἐμπορικαῖς Τραπέζαις (1955=100)

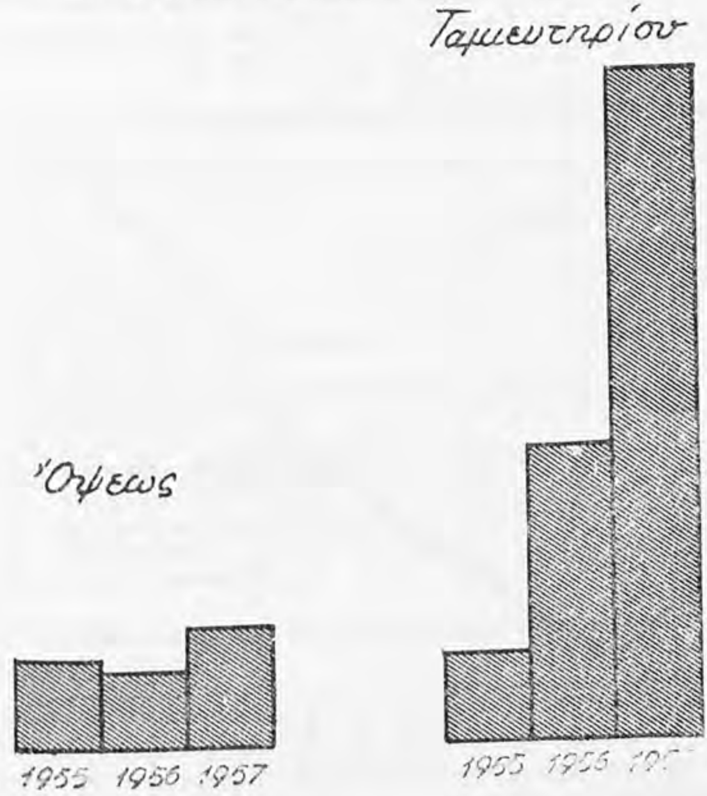

Δ) ***Πιστώσεις.*** Ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν καὶ λοιπῶν Ὀργανισμῶν ἔχει ὡς ἀκολούθως:

ΠΙΝΑΞ

Συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς Οἰκονομίας κατὰ κλάδους

Κλάδοι	Ὑπόλοιπα τέλους περιόδου					Μεταβολὴ % μεταξὺ 1956 - 1957
	1953	1954	1955	1956	1957	
Γεωργία	2696,4	3313,0	3804,3	4548,0	5876,4	+ 29
Μεταποίησις	3262,2	4036,0	4314,9	5421,3	7212,6	+ 33
Ἐμπόριον	1292,6	1697,8	1692,9	2690,2	3307,4	+ 23
Οἰκισμὸς	202,6	411,4	499,1	567,4	695,1	+ 22,5
Λοιποὶ Κλάδοι	911,6	1136,3	1320,1	1513,6	1844,5	+ 22
Σύνολον	8364,9	10594,5	11631,3	14740,5	18936,0	+ 28

Ἀναλυτικῶς ἡ ἐξέλιξις τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐντὸς τοῦ 1957 εἶχεν ὡς ἑξῆς:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς Οἰκονομίας κατὰ τὸ 1957

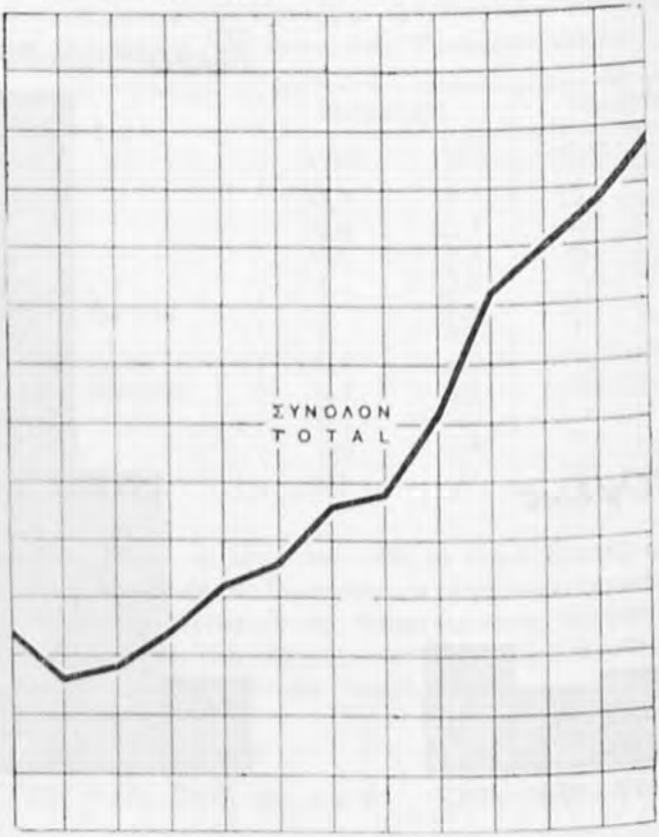

Ἡ σημειωθεῖσα αὔξησις χρηματοδοτήσεως τῆς Οἰκονομίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προέρχεται κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ τῶν ἰδίων διαθεσίμων τῶν Τραπεζῶν, συνεπείᾳ τῆς αὐξήσεως τῶν παρ' αὐταῖς καταθέσεων.

Κατὰ τὸ ἔτος 1957, εἰδικῶς ἐπὶ συνολικῆς χρηματοδοτήσεως 18.936 ἑκατ. δρχ. ἡ διὰ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου χρηματοδότησις ἀνῆλθεν εἰς 6.249 ἑκατ. δρχ., ἤτοι εἰς 33 % περίπου.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου εἰς τὴν συνολικὴν χρηματοδότησιν τῆς Οἰκονομίας ἐξειλίχθη (εἰς ποσοστὰ %) ὡς κάτωθι ἀπὸ τοῦ 1951.

1951	70
1952	66
1953	45
1954	44
1955	41
1956	35
1957	33

Χαρακτηριστικὸν τῆς ὡς ἄνω ἐξελίξεως εἰς τὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν τυγχάνει ἡ σοβαρὰ χαλάρωσις τῶν συναλλαγῶν εἰς τὴν ἐλευθέ-

ραν χρηματαγοράν, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ σημαντικὴ κάμψις τοῦ ἐπιτοκίου εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν χρήματος.

Ἐξ ἄλλου τὰ ἰσχύοντα σήμερον καὶ κατὰ τὸ 1957 ἐπίσημα ἐπιτόκια χρηματοδοτήσεως ἔχουν ὡς κάτωθι:

ΠΙΝΑΞ

Ἰσχύοντα ἐπιτόκια χρηματοδοτήσεως τῆς Οἰκονομίας ὑπὸ Τραπεζῶν

Κλάδοι	Ἐπιτόκια χρηματοδοτήσεως
1. Βιομηχανία	10 %
2. Βιοτεχνία	7 - 10
3. Εἰσαγωγικὸν Ἐμπόριον	10
4. Ἐξαγωγικὸν »	9
5. Ἐσωτερικὸν »	10
6. Καπνεμπόριον	9
7. Γεωργικαὶ χορηγήσεις (Α.Τ.Ε.)	
α) Καλλιεργητικὰ δάνεια	6 - 7
β) Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ	7 - 8 ½
γ) Δάνεια μεσο-μακροπρόθεσμα	6 - 7
δ) Κτηματικὴ πίστις	9 - 10
ε) Σεισμόπληκτοι	8

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐπιτόκια δὲν περιλαμβάνονται προμήθειαι 1–2 % καὶ λοιπὰ ἔξοδα Τραπεζῶν.

Ε) *Χρηματιστηριακὴ κίνησις*. Προπολεμικῶς ὑπῆρχεν ἀξιόλογος κίνησις εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν ἡ ὁποία ὅμως λόγῳ τῶν γνωστῶν συνεπειῶν τοῦ πληθωρισμοῦ ἐξεμηδενίσθη σχεδὸν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον. Κατά τινας ἡ σημερινὴ κίνησις εἶναι μόλις τὸ 1/20 περίπου τῆς προπολεμικῆς. Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα δεικνύεται ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν τῶν εἰσηγμένων εἰς τὸ Χρηματιστήριον τῶν Ἀθηνῶν μετοχῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1952.

ΠΙΝΑΞ

Δεῖκται τιμῶν μετοχῶν Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν

Ἔτη	Βιομηχανίαι	Τράπεζαι καὶ Ἀσφ. Ἐπιχειρ.
1952	100	100
1953	129	116
1954	205,3	148,8
1955	204 6	127,1
1956	178,2	114,6
1957	199,3	135,9

ΣΤ) *Τιμὴ Συναλλάγματος καὶ χρυσῆς λίρας*. Ἡ τιμὴ συναλλάγματος (δολλαρίου) ἐσημείωσε σχετικὴν σταθερότητα ἐντὸς τοῦ 1957. Ἀντιθέτως ἡ τιμὴ τῆς χρυσῆς λίρας ἐσημείωσεν αἰσθητάς τινας διακυμάνσεις.

ΠΙΝΑΞ

Τιμαὶ δολλαρίου καὶ χρυσῆς λίρας εἰς Ἀθήνας*

Ἔτος	Τιμὴ δολλαρίου		Τιμὴ λίρας
	Ἐπίσημος	Ἐλευθ. ἀγορὰ	
1952	15,060	12,88	208,484
1953	25,95	11,98	273,689
1954	30,10	30,61	310,86
1955	30,10	30,98	309,48
1956	30,10	30,57	320,56
1957	30,10	30,25	313,97
1957 Ἰαν.	30,10	30,21	326.25
Φεβρ.	30,10	30,16	322,99
Μάρτ.	30,10	30,10	317,28
Ἀπρ.	30,10	30,19	315,73
Μάιος	30,10	30,23	315,13
Ἰούν.	30,10	30,23	311,01
Ἰούλ.	30,10	30,20	307,72
Αὔγ.	30,10	30,26	306,62
Σεπτ.	30,10	30,44	309.10
Ὀκτ.	30,10	30,38	311,31
Νοεμ.	30,10	30,28	312,85
Δεκ.	30,10	30,37	311,73

VIII. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

(Στοιχεῖα Γ.Δ.Δ.Λ)

Α) ***Δημόσιος Προϋπολογισμός.*** Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1957 ὑπῆρξεν ἡ πραγματοποίησις πλεονάσματος εἰς τὸν τρέχοντα προϋπολογισμόν, ἐνῶ τὸ 1955 ἐσημειώθη ἔλλειμα 1.146 ἑκατ. δρχ. καὶ τὸ 1956 ἔλλειμα 320 ἑκατ δρχ. Ἡ τοιαύτη βελτίωσις ὀφείλεται εἰς τὴν ηὐξημένην ἀπόδοσιν τῶν ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων. Ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν εἰσαγωγῶν, ὡς καὶ ἡ καλυτέρα ἀπόδοσις τῶν φοροτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπετέλεσαν τοὺς κυρίους παράγοντας οἱ ὁποῖοι προεκάλεσαν τὴν τοιαύτην βελτίωσιν. Κατὰ τὸ δημοσιονομικὸν ἔτος 1957 παρετηρήθη ἐπίσης λίαν σημαντικὴ αὔξησις τῶν δημοσίων δαπανῶν δι' ἐπενδύσεις.

Εἰδικώτερον τὰ ἀποτελέσματα τῶν δημοσιονομικῶν χρήσεων 1956-1957 διὰ τὸν τρέχοντα προϋπολογισμὸν ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὸν προϋπολογισμὸν ἐπενδύσεων ἐξελείχθησαν ὡς κάτωθι :

ΠΙΝΑΞ

Τρέχων προϋπολογισμός

	1956		1957	
I. Ἔσοδα		11.303		13.438
α) Ἐξ ἑλλην. πηγῶν	11.668		12.998	
β) Ἐκ ξένων πηγῶν	635		440	
II. Δαπάναι		12.623		13.043
III. Ἀποτελέσματα		– 320		+ 395

* Μέσαι ἐτήσιαι.

ΠΙΝΑΞ

Προϋπολογισμὸς Δημοσίων Ἐπενδύσεων

	1956	1957	Διαφορὰ ἐπὶ %
I. Ἔσοδα: Ἐκ δημοσίων ἐπενδύσεων	219	162	— 26,0
II. Δαπάναι :	13.200	2.098	+ 58,9
Εἰς δραχμὰς	(1.142)	(1.514)	(+ 32,6)
Εἰς συνάλλαγμα	(178)	(584)	(+ 26,3)
III. Ἀποτελ. Προϋπ. Δημ. Ἐπ. (I-II)	— 1.101	— 1.936	+ 75,8
Σύνολον Ἀποτελ. Τρεχ. Προϋπ. καὶ Προϋπ. Δημοσίων Ἐπενδύσ.	— 1.421	— 1.541	+ 21,5

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐκ τῆς φορολογίας ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη οἱ ἄμεσοι φόροι ἀπετέλουν ποσοστὸν περὶ τὰ 23 % περίπου, οἱ δὲ ἔμμεσοι φόροι ποσοστὸν περὶ τὰ 67 % περίπου. Ἡ σχέσις αὕτη μεταξὺ ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν βασικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ, εὑρίσκεται δὲ εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν ἀντίστοιχον σχέσιν ἡ ὁποία κρατεῖ εἰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομικῶς χώρας.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν δαπανῶν εἰς πολιτικὰς δαπάνας καὶ στρατιωτικὰς τοιαύτας κατὰ τὰ ἔτη 1955, 1956 καὶ 1957 ἔχει ὡς ἀκολούθως :

ΠΙΝΑΞ

Πολιτικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ Δαπάναι (εἰς ποσοστὰ)

Κατηγορία	1955 %	1956 %	1957 %
Πολιτικαὶ Δαπάναι	65 %	61,9	61,7
Στρατιωτικαὶ »	35	38,1	38,3
Σύνολον	100	100	100

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος καθίσταται σαφὲς ὅτι ἡ ἐκ τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν ἐπιβάρυνσις τοῦ Ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι λίαν σημαντική. (Ἡ ἐπιβάρυνσις αὕτη θὰ ἦτο μεγαλυτέρα, ἐὰν συνυπελογίζοντο αἱ στρατιωτικαὶ συντάξεις αἱ ὁποῖαι συνήθως κατατάσσονται εἰς τὰς πολιτικὰς δαπάνας).

Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα καὶ τὸ ἀκολουθοῦν διάγραμμα δεικνύεται ἡ σημαντικῶς μεγαλυτέρα κατὰ κεφαλὴν ἐπιβάρυνσις ἐκ στρατιωτικῶν δαπανῶν ἐν Ἑλλάδι ἐν συγκρίσει μὲ ἄλλας χώρας. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν πλὴν τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν καὶ ἡ εἰσοδηματικὴ δυναμικότης ἑκάστης χώρας ὡς αὕτη δεικνύεται διὰ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος.

ΠΙΝΑΞ

Ἐπιβάρυνσις ἐκ δαπανῶν ἀμύνης καὶ ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν κατὰ τὸ ἔτος 1955

Χῶραι	Δαπάναι ἀμύνης καὶ ἀσφαλείας τὶς ο/ο ἐθνικ. εἰσοδ.	Κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἰς δολλάρια	Σχέσις 1 : 2	Δεικτοποίησις 3 Ἑλβετία=100
	1	2	3	4
Βέλγιον	3,99	1082	0,368	125
Γαλλία	7,28	819	0,888	302
Δανία	4,20	769	0,546	186
Ἑλβετία	3,22	1092	0,294	100
Ἑλλάς	7,34	230	3,191	1085
Ἰρλανδία	1,74	441	0,394	134
Ἰταλία	4,21	353	1,192	405
Νορβηγία	5,84	797	0,732	249
Ὁλλανδία	7,10	582	1,219	415
Πορτογαλλία	4,12	188	2,191	745
Σουηδία	5,31	1100	0,482	164

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ἐπιβάρυνσις ἐκ δαπανῶν ἀμύνης καὶ ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν κατὰ τὸ 1955 (Ἑλβετία=100)

B) *Δημόσιον χρέος*. Τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον ἐν κυκλοφορίᾳ τοῦ προπολεμικοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ δημοσίου χρέους τῆς χώρας εἶχεν ὡς κάτωθι κατὰ τὸ 1954.

ΠΙΝΑΞ

Προπολεμικὸν Δημόσιον Χρέος

Ἐξωτερικὸν δημόσιον χρέος (δολ.)			Ἐσωτερικὸν δημόσιον χρέος (δρχ.)	
Δάνεια Ὁμολογ.	193.944.950	69 266.053	Δάνεια Ὁμολογ.	6.168.801.429
» μὴ »	14.196.196	5.070.070	» Ἀνταλλάξιμα	3.141.250.000
» Διακυβ.	29.199.777	10.428.491		
Σύνολον	237.340.923	84.764.614	Σύνολον	9.310.051.429

Ἐξ ἄλλου τὰ ἀνεξόφλητα ὑπόλοιπα τῶν διαφόρων δανείων τὰ ὁποῖα συνῆψε κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἡ χώρα ἔχουν ὡς κάτωθι :

ΠΙΝΑΞ

Μεταπολεμικὸν Δημόσιον Χρέος

I. Ἐξωτερικὸν—Ἀνεξόφλητον ὑπόλοιπον 1-3-58

	£	$	R.M.
Πιστ. Βρεττ. Κυβερν. £ 10 ἐκ. 1956	3.000.000		
Πιστ. Export-Import Bank $ 25 ἐκ. 1956		11.723.468	
Πιστ. Ἀμερ. Κυβερν. $ 80 ἐκ. 1946-48		37.267.353	
Πιστ. Export-Import Bank $ 10 ἐκ. 1955		10 000.000	
» » » » $ 19,2 ἐκ. 1956		19.200 000	
» » » » $ 22,3 ἐκ. 1957		11.136.626	
Δαν. Διϋλιστ· Πετρ. R.M. 42.423 ἢ $ 10,1 ἐκ. 1955			37.120.195
Σύνολον	3.000.000	89.327.447	37.120.195

II. Ἐσωτερικὸν

Ἐθν. Παραγ. Λαχ. Δάνειον	300.000.000	Δρχ.
Καταβληθέντα χρεωλύσια μέχρι 31-12-1957	117.609.300	»
Ἀνεξόφλητον ὑπόλοιπον	182.390.700	»

IX. ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

(Στοιχεῖα Τραπέζης Ἑλλάδος)

Πρὸς κατανόησιν τῆς σημερινῆς διαρθρώσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐπελθουσῶν εἰς αὐτὴν μεταβολῶν κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν, παρατίθενται κατωτέρω σχετικὰ στοιχεῖα διὰ τὰ προπολεμικὰ ἔτη 1929, 1938 καὶ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη 1954-1957.

ΠΙΝΑΞ

Μεταβολαὶ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν 1929, 1938, 1954, 1957

Ἀνάλυσις	1929		1938		1954		1955		1956		1957	
	Ἑκ. δολ.	%	Ἑκ. δολ.	%	Ἑκ. δολ.	%	Ἑκ. δολ.	%	Ἑκ. δολ.	%	Ἑκ. δολ.	%
I. Τρέχουσαι Συναλλαγαὶ												
Εἰσπράξεις :												
Ἐξαγωγαὶ	91,3	60,8	93,5	57,6	161,0	56,5	206,5	57,3	209,6	53,5	222,8	48,5
Ἄδηλοι πόροι	59,0	39,2	68,9	42,4	124,2	43,5	153,9	42,7	182,6	46,5	235,7	51,5
Σύνολον Εἰσπράξεων	150,3	100,0	162,4	100	285,2	100	360,4	100	392,2	100	458,5	100
Πληρωμαὶ :												
Εἰσαγωγαὶ	173,5	76,8	142,0	84,7	333,3	9,9	386,1	91,5	482,3	92,4	524	91,6
Ἄδηλοι Πληρωμαὶ	52,7	23,2	25,7	15,3	29,5	8,1	36,0	8,5	39,4	7,6	49,7	8,4
Σύνολον Πληρωμῶν	226,2	100	167,7	100	362,8	100	422,1	100	521,7	100	571,7	100
Ἰσοζ. Τρεχ. Συν/γῶν	− 75,9		− 5,3		− 77,6		− 61,7		−129,5		−115,1	
II. Οἰκον. Ἐνίσχυσις Βοήθεια καὶ Ἐπανορθ.	0,7		—		58,4		77,8		83,3		33,7	
III. Κίνησις Κεφαλαίων Καθαρὰ κίνησις	+ 37,4		+ 9,0		+ 32,4		+ 35,7		+ 48,7		68	
I+II+III Σύνολον	+ 37,8		+ 3,7		+ 13,2		+ 51,8		+ 2,5		− 13,4	
IV. Μεταβολαὶ συναλ/κῶν διαθεσίμων	− 14,8		+ 0,8		+ 6,2		+ 52,4		+ 4,8		− 11,3	

Κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς μεταπολεμικῆς διαρθρώσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν εἶναι ὅτι αἱ δαπάναι δι' εἰσαγωγὰς ἀπορροφοῦν περισσότερον τῶν ἐννέα δεκάτων τῶν συνολικῶν συναλλαγματικῶν δαπανῶν καὶ ὅτι τὰ ἔσοδα ἐξ ἐξαγωγῶν καλύπτουν ποσοστὸν μικρότερον τοῦ 50 % τῶν δαπανῶν δι' εἰσαγωγάς. Προπολεμικῶς αἱ δαπάναι δι' εἰσαγωγὰς ἀπερρόφων ἐπίσης σημαντικὸν ποσοστὸν τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγματικῶν δαπανῶν ἀλλ' αἱ εἰσπράξεις ἐξ ἐξαγωγῶν κατὰ τὰ τελευταία προπολεμικὰ ἔτη ἐκάλυπτον ἄνω τῶν 65 % τῶν δαπανῶν δι' εἰσαγωγάς.

Ἐξαγωγαί. Τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα προϊόντα ὡς καὶ ἡ σχετικὴ σημασία αὐτῶν εἰς τὰς συνολικὰς ἐξ ἐξαγωγῶν εἰσπράξεις ἔχουν ὡς κάτωθι :

ΠΙΝΑΞ

Ποσοστιαία διάρθρωσις ἐξαγωγῶν κατὰ κυριώτερα προϊόντα

Προϊόντα	1938	1954	1955	1956	1957
	Ποσοστ. συναλ.	Ποσοστ. συναλ.	Ποσοστ. συναλ.	Ποσοστ. συναλ.	Ποσοστ. συναλ.
I. Γεωργικὰ προϊόντα	**82,5**	**73,4**	**71,6**	**66,5**	**83,9**
α) Καπνὸς	50,6	37,5	37,6	30,8	39,4
β) Σταφὶς	14,4	14,9	13,5	12,9	14,2
γ) Βάμβαξ	—	6,6	11,1	13,7	6,5
δ) Λοιπὰ γεωργ προϊόντα	8,9	6,2	5,2	6,0	6,5
ε) Ἐλαῖαι—Ἐλαιόλαδον	8,6	8,2	4,2	2,1	5,2
II. Ὀρυκτὰ—Μέταλλα	4,9	5,2	6,1	8,4	7,1
III. Πρῶται ὕλαι καὶ ἡμικατεργασμένα προϊόντα	5,4	6,3	6,0	8,7	16,1
IV. Βιομηχανικὰ προϊόντα	2,0	2,2	1,7	3,1	
V. Λοιπὰ προϊόντα	5,2	12,9	14,6	13,3	
Σύνολον	100	100	100	100	100

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καθίσταται προφανὴς ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία τῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν ἐξαγωγῶν σταφίδος καὶ βάμβακος. Γενικῶς αἱ ἐξαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων ἀποφέρουν τὰ 70–80 % τοῦ ἐξαγωγικοῦ συναλλάγματος.

Εἰσαγωγαί. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν εἰσαγομένων ἀγαθῶν, 70 % περίπου, εἶναι ἀγαθὰ καταναλώσεως καὶ 30 % περίπου κεφαλαιουχικὰ ἀγαθά. Σημαντικὸν μέρος τῶν εἰσαγομένων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν (10 % περίπου ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν), εἶναι ἀγαθὰ πολυτελείας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Σύνθεσις εἰσαγωγῶν

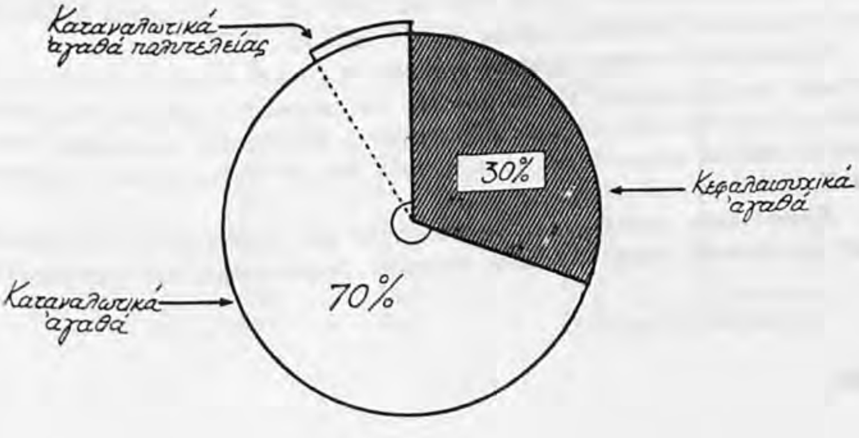

Κατανομὴ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Κατὰ τὰ ἔτη 1928, 1938 καὶ 1954-1957 τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον κατενεμήθη ὡς κάτωθι κατὰ τὰς κυριωτέρας χώρας.

ΠΙΝΑΞ

Κατανομὴ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου κατὰ κυριωτέρας χώρας (εἰς %)

Ἔτη	Βέλγιον-Λουξεμβ.		Γαλλία		Δυτικὴ Γερμανία		Γιουγκοσλαβία		Ε.Σ.Σ.Δ.		Ἡνωμέν. Βασίλειον	
	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.
1928	4,07	2,55	7,05	5,10	8,65*	25,78*	4,95	0,61	2,87	0,04	14,46	13,07
1938	1,02	1,19	1,55	2,92	28,83*	38,46*	3,07	2,23	2,47	0,32	13,05	8,31
1954	5,01	0,56	6,59	7,32	16,18	24,41	1,67	1,51	0,44	2,43	11,09	12,67
1955	3,98	1,13	6,20	8,83	16,81	25,02	1,37	3,08	0,50	1,20	11,09	9,86
1956	3,34	1,14	5,21	13,36	15,96	19,88	2,04	2,86	1,04	3,59	14,44	9,44
1957	3,15	1,20	5,95	6,74	18,77	25,84	2,59	4,03	2,02	4,12	11,06	8,95

Ἔτη	Η.Π.Α.		Ἰταλία		Ρουμανία		Σουηδία		Τσεχοσλοβακία		Λοιπαὶ	
	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.
1928	15,59	19,89	5,23	16,47	6,43	0,91	0,92	0,61	3,83	1,23	25,95	13,74
1938	7,24	17,04	3,39	5,17	10,27	2,22	1,18	0,49	1,63	2,92	26,30	18,73
1954	13,86	9,96	15,54	12,84	0,64	0,22	4,06	0,91	5,49	0,84	24,40	26,33
1955	18.30	12,91	11,45	14,65	1,35	0,48	3,64	0,75	0,62	0,87	24,69	21,22
1956	16,85	11,88	9,06	11,10	1,13	1,29	3,33	0,84	1,08	2,03	26,52	22,59
1957	15,84	13,73	9,84	8,23	0,99	1,16	3,54	2,44	1,52	2,64	24,75	20,92

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καταφαίνεται ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ἀποτελοῦν λίαν χαμηλὸν ποσοστὸν τοῦ συνόλου τῶν ἐξωτερικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τῆς χώρας, μολονότι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶναι σαφὴς ἡ τάσις πρὸς αὔξησιν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν μὲ τὰς χώρας αὐτάς.

Ἄδηλοι πόροι. Οἱ ἄδηλοι πόροι μεταπολεμικῶς (1956 καὶ 1957) καλύπτουν 51 % περίπου τῶν τρεχουσῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἔναντι 42,4 % κατὰ τὸ 1938. Ἐκ τῶν διαφόρων κονδυλίων τὸν ταχύτερον ρυθμὸν αὐξήσεως ἀπὸ τοῦ 1953 παρουσιάζει τὸ ναυτιλιακὸν συνάλλαγμα. Λίαν ὑψηλὸν ποσοστὸν εἶναι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων μεταξὺ 1955 καὶ 1956 καὶ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ τουριστικοῦ συναλλάγματος μεταξὺ 1956 καὶ 1957.

Μεταπολεμικῶς παρατηρεῖται γενικῶς ηὐξημένη συμβολὴ τοῦ τουριστικοῦ συναλλάγματος εἰς τὸ σύνολον καὶ μειωμένη συμβολὴ τοῦ μεταναστευτικοῦ συναλλάγματος. Εἰδικώτερον ἡ ἐξέλιξις τῶν κυριωτέρων κονδυλίων ἀδήλων πόρων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐν συγκρίσει μὲ προπολεμικῶς ἐκτίθεται κατωτέρω:

Ναυτιλιακὸν συνάλλαγμα. Τὸ ποσοστὸν τοῦ εἰσρέοντος εἰς τὴν χώραν μας ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος ἀποτελεῖ μικρὸν τμῆμα τοῦ εἰσοδήματος

* Ὁλόκληρος ἡ Γερμανία.

τοῦ ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν ἑλλήνων πλοιοκτητῶν ἐμπορικοῦ στόλου. Ὁ στόλος οὗτος εἶναι ὁ τρίτος κατὰ σειρὰν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ ἀπόψεως χωρητικότητος ἀλλὰ τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἐσόδων τῶν ἐφοπλιστῶν κρατεῖται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐνῷ ἐξ ἄλλου μόνον 18 % περίπου τοῦ στόλου εὑρίσκεται ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν, συνεπῶς καὶ τὰ ἐκ φορολογίας ἔσοδα τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου εἶναι σημαντικῶς μειωμένα. Ἡ κυριωτέρα πηγὴ ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος εἶναι τὰ ἐμβάσματα τῶν ἑλλήνων ναυτεργατῶν. Ταῦτα κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956 ἀνήρχοντο εἰς 91 % περίπου τοῦ συνόλου τῶν ναυτιλιακῶν ἐσόδων.

ΠΙΝΑΞ

Ἐξέλιξις ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος εἰς ἑκατομμ. δολλάρια τρεχούσης ἀγοραστ. δυνάμεως

Ἔτη	$	τοῖς % ἐπὶ τοῦ συνόλου συναλλ. ἐξόδων
1929	4,7	3,1
1938	9,9	6,1
1950	17,0	12,5
1953	22,1	9,1
1954	27,6	9,7
1955	34,2	9,5
1956	47,5	12,1
1967	65,3	14,2

Μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα. Κατὰ τὸ 1929 τὰ ἐμβάσματα ταῦτα ἀπετέλουν πλέον τοῦ ἑνὸς τετάρτου τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων. Ἔκτοτε ἡ σχετικὴ σημασία αὐτῶν ἐμειώθη. Κατὰ τὸ 1938 ἀπετέλουν ποσὸν 15 % περίπου τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων. Πέριξ τῶν ποσοστῶν αὐτῶν κυμαίνονται τὰ ἔσοδα ἐκ μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1954—1957.

Ὁπωσδήποτε, ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς λοιποὺς ἀδήλους πόρους, τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα ἀποτελοῦν πάντοτε τὴν σπουδαιοτέραν πηγὴν ἀδήλων πόρων.

ΠΙΝΑΞ

Ἐξέλιξις συναλλαγματικῶν ἐμβασμάτων 1929, 1938, 1950, 1953-1957.

Ἔτη	$	τοῖς % ἐπὶ τοῦ συνόλου συναλλ. ἐσόδων
1929	38,1	25,3
1938	23,7	14,6
1950	14,3	10,5
1953	45,6	18,9
1954	47,0	16,5
1955	50,6	14,0
1956	60,9	15,5
1957	74,9	16,3

Τουριστικὸν συνάλλαγμα. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀρχίζει νὰ ἀποκτᾷ σήμερον ὁ Τουρισμός, ὡς πηγὴ συναλλαγματικῶν ἐσόδων, καταβάλλονται δὲ σύντονοι προσπάθειαι πρὸς ἀνάπτυξίν του εἰς Ικανοποιητικώτερον ἐπίπεδον. Κατὰ τὰ ἔτη 1955, 1956 καὶ 1957 τὰ ἔσοδα ἐκ τουριστικοῦ συναλλάγματος, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τουριστῶν ἐξειλίχθησαν ὡς κάτωθι κατὰ γεωγραφικὰς περιοχάς:

ΠΙΝΑΞ

Εἰσπραχθὲν τουριστικὸν συνάλλαγμα κατὰ γεωγραφικὰς περιοχὰς

(Συνάλλαγμα ἐλεύθερον καὶ κλήριγκ εἰς χιλ. δολλάρια)

1955	Σύνολον (ἔτους)	α. Η.Π.Α.	β. Καναδᾶς	γ. Ἑλλην. Ἐξωτ.	δ. Μ. Βρετ. καὶ Ἰρλανδία	ε. Ε.Ε.Π.	στ. Μέση Ἀνατολή	Λοιπαὶ Χῶραι
Τουριστ. συν)μα	29.122	16.224	100	—	2.441	6.700	2.845	1.102
Ἀριθμὸς ἐπισκεπτῶν	195.853	34.181	1.372	24.379	18.101	74.457	4.036	35.327
Δαπάνη κατὰ κεφαλ.	149	**475**	**80**	—	**135**	**90**	**705**	31
1956								
Τουριστ. συν)μα	31.217	18.107	181	—	2.346	7.200	2.350	1.033
Ἀριθμὸς ἐπισκεπτῶν	206.115	32.791	1.253	25.064	12.111	78.906	4.632	51.358
Δαπάνη κατὰ κεφαλ.	151	**552**	144	—	**194**	91	507	20
1957								
Τουριστ. συν)μα	41.500	22.000	200	—	3.300	9.900	5.157	1.221
Ἀριθμὸς ἐπισκεπτῶν	250.538	37.370	1.521	28.646	17.655	91.209	6.259	52.662
Δαπάνη κατὰ κεφαλ.	166	**589**	131	—	187	109	824	23

Τὰ ἔσοδα ἐκ τουριστικοῦ συναλλάγματος καθὼς καὶ ὁ ἀριθμὸς τουριστῶν ἐσημείωσαν λίαν σημαντικὴν αὔξησιν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1957 ὡς δεικνύει τὸ κάτωθι διάγραμμα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ἐξέλιξις τουριστικοῦ συναλλάγματος καὶ ἀριθμοῦ τουριστῶν

(1956 = 100)

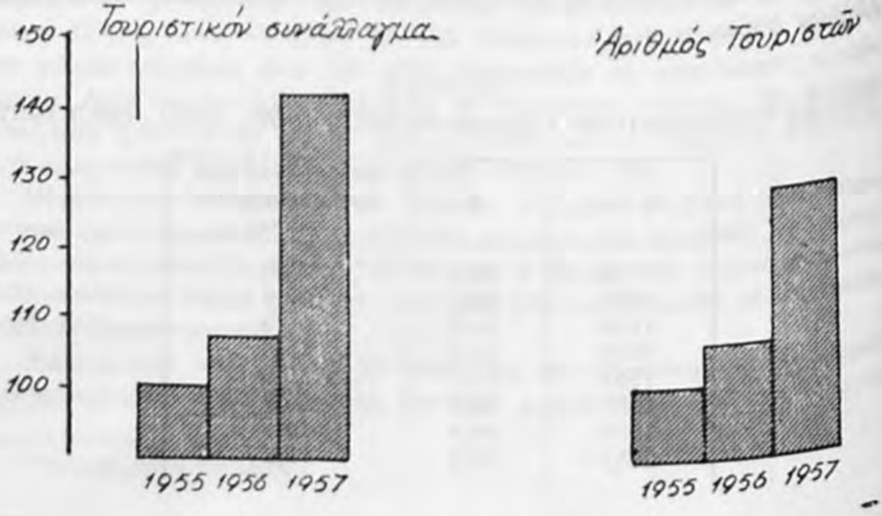

Παρὰ τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς τουριστικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι μεταπολεμικῶς, αὕτη ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς ἐπίπεδα σημαντικῶς κατώτερα (κατ' ἀναλογίαν) ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐπίπεδα ἄλλων χωρῶν.

ΠΙΝΑΞ

Τουριστικὴ κίνησις

Χῶραι	Εἰς χιλιάδας τουριστῶν				Δείκτης 1952=100			
	1954	1955	1956	1957	1954	1955	1956	1957
Ἑλλὰς	158	196	206	250	232	288	303	367
Ἰταλία	9.327	10.786	12.664		154	178	208	
Αὐστρία	1.891	2.608	2.835		152	209	227	
Δανία	365	424	433		104	121	123	
Ὀλλανδία	952	1.045	1.115		186	204	217	

Συναλλαγματικὰ διαθέσιμα. Τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα ἐξειλίχθησαν ὡς κάτωθι κατὰ τὰ ἔτη 1953-1957.

ΠΙΝΑΞ

Συναλλαγματικὰ διαθέσιμα

Ἔτη	Εἰς ἑκατ. $
1953	144,3
1954	151,3
1955	203,1
1956	206,8
1957	192,3

X. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΠΙΝΑΞ

Α'. Κατωτάτη καὶ Μέση Ἐκπαίδευσις 1955-1956

Εἶδος Σχολείων	Ἀριθμὸς Σχολείων	Διδακτικὸν Προσωπικὸν	Ἀριθμὸς Μαθητῶν
1) Ἐμπορικὴ ἐκπαίδευσις	44	447	11.185
2) Τεχνικὴ Ἐκπαίδευσις	159	1.368	17.558
3) Ἐπαγγελμ. »	52	566	6.479
4) Γεωργικὴ »	13	63	826
5) Σχολαὶ Τηλεπικοινωνιῶν	2	22	119
6) Σχολαὶ Νοσοκόμων	10	185	1.063
7) Οἰκοκυρικαὶ Σχολαὶ	13	161	1.760
Σύνολον	293	2.812	38.990

ΠΙΝΑΞ

Β'. 'Ανωτάτη Οἰκονομικὴ καὶ Τεχνικὴ 'Εκπαίδευσις 1955-1956

Σχολαί	'Εγγεγραμμένοι	Πτυχιοῦχοι
1) Α.Σ.Ο.Ε.	2.066	382
2) Α.Σ.Β.Σ.	990	87
3) Πολυτεχνεῖον 'Αθηνῶν	1.300	235
4) 'Ανωτ. Γεωπονικὴ Σχολὴ	292	57
Σύνολον	4.848	761

ΡΟΔΟΣ: Ἡ Λίνδος.

ΚΩΣ : Ὁ Ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.

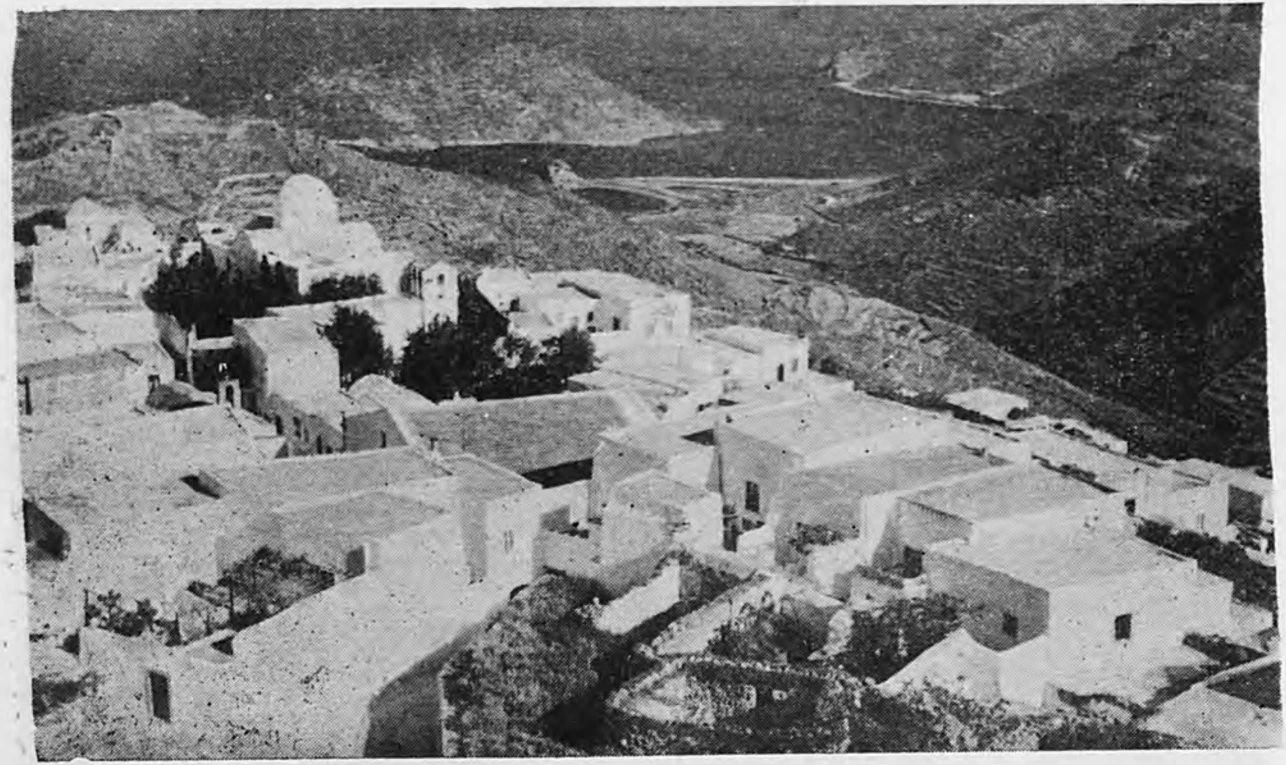

ΠΑΤΜΟΣ : Μερικὴ ἄποψις ἀπὸ τὴ μονή.

ΠΑΤΜΟΣ : Ἡ Σπηλιά.

Ἐγκόλπιον τοῦ Σπουδαστοῦ

ΤΗΣ Α.Σ.Β.Σ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

'Εγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

('Ιωάν. Η', 12)

’Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου.

’Εκ βαθέων ἐκέκραξά σοι, Κύριε, Κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου.

Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου.

Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ Σου καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ Σου.

Κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγον· δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά Σου.

Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου.

’Επίβλεψον, Κύριε, ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά Σου.

Πιστεύω

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα Παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα, πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι Οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα.

Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός.

Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· Οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.

Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Κυριακὴ Προσευχὴ

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.
Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία

Ε΄. Ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, 2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3 μακάριοι οἱ
πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· 4 μακάριοι οἱ
πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται· 5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κλη-
ρονομήσουσι τὴν γῆν. 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην,
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται· 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ
εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνε-
κεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 μακάριοί ἐστε
ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν
ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ· 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν
21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ,
ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελ-
φῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς
τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶ-
ρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελ-
φῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ
σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος
τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ·
26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.
27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω
ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν
αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,
ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν· 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκαν-
δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 31 Ἐρρέθη
δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 Ἐγὼ δὲ
λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας,
ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. 33 Πάλιν
ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ
τοὺς ὅρκους σου. 34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ,
ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν
αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε
ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆ-
σαι. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἐστιν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος. 39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις
σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέ-
λοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο· 42 τῷ αἰτοῦντί

σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 43 Ἠκούσατε
ὅτι ἐῤῥέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 Ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους
ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεα-
ζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγα-
θοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; 47 καὶ
ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιῆτε; οὐχὶ καὶ οἱ τε-
λῶναι οὕτω ποιοῦσιν; 48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

ΣΤ' Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων
πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· 2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπρο-
σθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις,
ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγων ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ
δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. 5 Καὶ ὅταν προσεύχῃ,
οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γω-
νίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴ-
σελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξε τῷ πατρί σου
τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι
ἐν τῷ φανερῷ. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί, δο-
κοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε
αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ
ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα-
πτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφα-
νίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν· 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί
σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώ-
ποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις
ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ
ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν
οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ
ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς
τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δου-
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 Διὰ τοῦ-
το λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ
σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶ-
μα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
νιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν με-
ριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύ-
ματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ
οὐδὲ νήθει· 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβά-
λετο ὡς ἓν τούτων. 30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
γόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί πε-

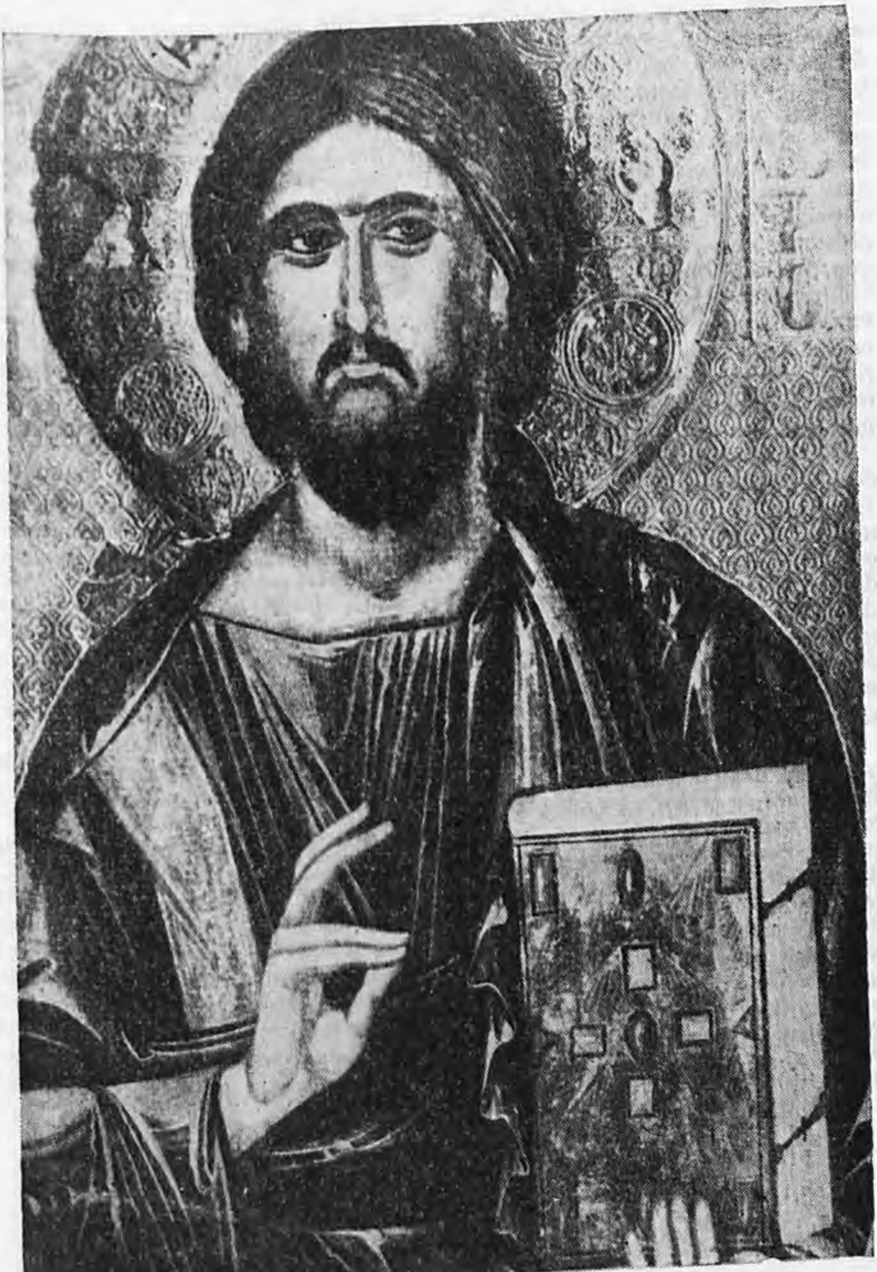

ριβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς·
ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Ζ'. Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε,
καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὴ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατα-
νοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶ-
τον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ μηδὲ βά-
λητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν
αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ
δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λί-
θον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ· 11 εἰ
οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν; 12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ
ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅ τι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐ-
τῆς. 14 τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν,
καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. 15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπρο-
φητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι
ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν
ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν
καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ
δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ποιεῖν, 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ
ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύ-
σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς·
ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει
μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ
ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου
τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις
ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλ-
θον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

(Ματθαῖος, Κεφ. 5—7)

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκων ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Α' ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΙΓ'. Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. [2] καὶ
ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν
γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. [3] καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά
μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. [4] Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ
ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, [5] οὐκ
ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ
κακόν, [6] οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, [7] πάντα
στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει· [8] ἡ ἀγάπη
οὐδέποτε ἐκπίπτει.

(Α'. Κορινθ. ιγ' 1–8)

Α'. ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

(Α'. Ἰωάν. δ' 7, 8, 12, 16)

Ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.

Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

Ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

Ρητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς

Ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν» (Ἰωάν. α' 1–5).

«Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς» (Ἰωάν. η' 12).

«Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲν Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλάτ. γ' 28).

«Ὑμεῖς ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις» (Γαλατ. ε' 13).

«Ὁ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλατ. ε' 15).

«Ὃ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον» (Γαλάτ. στ' 7–8).

«Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ (Δευτερονόμ. η' 3).

«Χριστὸς ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς» (Ἐφεσ. β' 17).

«Κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα δῴῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. γ' 14–19).

«Παρακαλῶ ὑμᾶς ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφεσ. δ' 1–2).

«Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν» (Ἐφεσ. δ' 5–6).

«Ἀποθέμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἐνδύσασθε τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (Ἐφ. δ' 22–24).

«Ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη» (Ἐφεσ. δ' 25).

«Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι (Ἐφεσ. δ' 28).

«Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν» ('Εφεσ. δ' 29).

«Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ ('Εφεσ. δ' 31).

«Γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ἡμῖν» ('Εφεσ. δ' 32).

«Περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας» ('Εφεσ. ε' 2).

«Ἦτε ποτὲ σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε» ('Εφεσ. ε' 8).

«Ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν» ('Εφεσ. ε' 28–29).

«Ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἀγαπάτω ὡς ἑαυτὸν» ('Εφεσ. ε' 33).

«Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ» ('Εφεσ. στ' 1).

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς» ('Εφεσ. στ' 2–3).

«Οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου ('Εφεσ. στ' 4).

«Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων» ('Ιακώβ. α' 17).

«Ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργὴν» ('Ιακώβ. α' 19).

«Γίνεσθε ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ» ('Ιακώβ. α' 22).

«Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» ('Ιακώβ. α' 27).

«Τί τὸ ὄφελος ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν» ('Ιακώβ. β' 14–17).

«Ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν» ('Ιακώβ. β' 20).

«Ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον· ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι» ('Ιακώβ. β' 24 καὶ 26).

«Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» ('Ιωάν. α' 9).

«Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ

τηρῶμεν. Ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται» ('Ιωάν. Α', β' 3–5).

«Πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει» (Β' Ἰωάν. 9).

«Τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα» ('Ιωάν. γ' 19–21).

«Ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί» (Α' Ἰωάν. δ' 7, 8).

«Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν» (Α' Ἰωάν. δ' 12).

«Ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰωάν. δ' 16).

«Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν ; (Α' Ἰωάν. δ' 20).

«Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. δ' 21).

«Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν» (Α' Ἰωάν. ε' 2, 3).

«Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. β' 9, 10).

«Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι Ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι. Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ ;» (Α' Ἰωάν. γ' 16–17).

«Μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ» (Α' Ἰωάν. γ' 18).

«Ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος» (Ἀποκάλ. Ἰωάν. κβ' 13).

«Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν» (Ἀποκ. κα' 6).

«Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς» (Ἀποκ. Ἰωάν. β' 10).

«Ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν» (Ἀποκ. β' 23).

«Ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ» (Ἀποκάλ. Ἰωάν. γ' 20).

«Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. ε' 4).

«Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. θ' 5).

«Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται» (Ἰωάν. ιε' 5–6).

«Χριστὸς Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α' Κορινθ. α' 30).

«Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω» (Λουκ. γ' 11).

«Εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν» (Λουκ. στ' 32, 33).

«Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό» (Λουκ. ιδ' 34, 35).

«Μή τι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ; οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν» (Μαρκ. δ' 21,22).

«Οὐδεὶς λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς» (Λουκ. η' 16).

«Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κοσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι πάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε' 14–16).

«Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύσει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. ε' 13).

«Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ» (Ματθ. ι' 28).

«Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (Ματθ. γ' 10 καὶ ζ' 19).

«Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο» (Ματθ. ε' 38–41).

«Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε

ούς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;» (Ματθ. ε' 43–47).

«Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ» (Ματθ. στ' 1–4).

«Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Ματθ. στ' 14–15).

«Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής» (Ματθ. κστ' 41).

«Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς» (Ματθ. ε' 42).

«Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε» (Α' Πέτρ. γ' 9).

«Ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον» (Α' Πέτρ. γ' 10).

«Πάντες οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν» (Πράξ. β' 44, 45).

«Τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινὰ» (Πράξ. δ' 32).

«Οὐδὲ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν» (Πράξ. δ' 34, 35).

«Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι» (Πράξ. η' 20).

«Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; Πῶς ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με» (Πράξ. η' 30).

«Οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν» (Πράξ. ι' 34, 35).

«Διά πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ιδ' 22).

«Τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ δύναμις θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι· δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν» (Ρωμ. α' 16, 17).

«Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» (Ρωμ. η' 28).

«Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν ;» (Ρωμ. η' 31).

«Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ Κύριος ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά» (Παροιμ. κε' 21, 22 καὶ Ρωμ. ιβ' 20).

«Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε» (Ρωμ. ιβ' 14).

«Τοῖς πλουσίοις παράγγελλε ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς» (Α' Τιμ. στ' 18–19).

«Ῥίζα πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς» (Α' Τιμοθ. στ' 10).

Αἱ θρησκεῖαι εἰς ὅλον τὸν κόσμον

Συμφώνως πρὸς ἔρευναν τοῦ Ο.Η.Ε., ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς κατανέμεται ἀπὸ τὴν ἄποψιν τοῦ θρησκεύματος ὡς ἑξῆς :

Χριστιανοὶ	742.370.000
Ἄθρησκοι	528.400.000
Μουσουλμάνοι	315.647.000
Κομφουκισταὶ	300.589.000
Ἰνδουισταὶ	255.785.000
Βουδδισταὶ	150.300.000
Πρωτόγονοι	121.150.000
Ταοϊσταὶ	50.063.001
Συντοϊσταὶ	25.000.000
Ἰσραηλῖται	11.244.000

Εἰδικώτερα ἡ χριστιανικὴ θρησκεία κατανέμεται ὡς ἑξῆς :

Καθολικοὶ	421.470.000
Ὀρθόδοξοι	127.700.000
Διαμαρτυρόμενοι	193.200.000

Ἡ κατανομὴ τῶν ὀρθοδόξων κατὰ ἠπείρους ἔχει ὡς ἑξῆς :

Εὐρώπη	112.600.000
Ἀφρικὴ	5.900.000
Ἀμερικὴ	1.200.000
Ἀσία	8.000.000

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Ὅπου γνῶσις τοῦ Εὐαγγελίου, ἐκεῖ καὶ πρόοδος· ὅπου Χριστιανισμός, ἐκεῖ καὶ πολιτισμός. Καὶ ἐπειδὴ τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς τὴν πολιτισμὸν καὶ τὴν πρόοδον, ἄρα ἀνήκει εἰς τὸν Χριστιανισμόν, χωρὶς τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς πρόοδος καὶ πραγματικὸς πολιτισμός.

Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ εἴμεθα μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Χριστιανικῆς Οἰκογενείας, ἔχοντες Κεφαλὴν καὶ Ἀρχηγὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ὑπὲρ ὅλων ἡμῶν, ἵνα «ποιήσῃ τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ λύσῃ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ» (Ἐφεσ. β', 14), συνδέσῃ δὲ πάντας «ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» εἰς «ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα» διότι «εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα» (Ἐφεσ. δ', 3–5). Τὸ οἰκουμενικὸν πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ συνεχισθῇ μέσα εἰς τὴν Ἱστορίαν ὡς «Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία», ὑπέστη διαφοροποίησιν καὶ ἐνεφανίσθη εἰς ποικίλας μορφὰς χριστιανικῶν ὀργανώσεων, εἰς διαφόρους Ἐκκλησίας χωρὶς ἑνότητα μεταξύ των.

Ὁ Χριστιανισμὸς διαιρεῖται εἰς τρεῖς μεγάλους κλάδους:

Α) Ὀρθοδοξία ἢ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἡ Πάνσεπτος Μήτηρ ἡμῶν, ἡ «ἐποικοδομηθεῖσα ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. β' 20), εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ ὀρθοτομοῦσα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἡ «ἁγία καὶ ἄμωμος, μὴ ἔχουσα σπίλον ἢ ῥυτίδα» (Ἐφεσ. ε', 27), ἡ Ἐκκλησία ποὺ ἔμεινε πιστὴ καὶ σταθερὰ εἰς τὴν καθαράν, τὴν ὑγιαίνουσαν (Τίτ. α' 9) διδασκαλίαν τῶν Ἁγ. Γραφῶν καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὴν ὁποίαν διαφυλάττει ἀκεραίαν καὶ ἀμετάβλητον ὡς πολύτιμον «παρακαταθήκην, ἐκτρεπομένη τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως» (Τιμόθ. στ' 20) «τηροῦσα τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Τιμόθ. στ' 14).

Ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ ποτισθεῖσα μὲ τὸ ἄφθονον αἷμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Μαρτύρων ἔχει «κεφαλὴν» (Ἐφεσ. ε' 23) «τὸν τῆς πίστεως Ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν» (Ἑβρ. ιβ' 2), καὶ διακρατεῖ καὶ διαφυλάττει ἀνόθευτον ὄχι μόνον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ Σχίσματος μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἐπὶ Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Νικολάου Α', Πάπα Ῥώμης, καὶ ἔγινεν ὁ ρ ι σ τ ι κ ῶ ς κ α ὶ τ ε λ ε ί ω ς ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου καὶ Πάπα Ῥώμης Λέοντος τοῦ Θ' τῷ 1054.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων ὀκτὼ αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὁ μόνος τύπος τῆς ἀρχαίας διδασκαλίας καὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων ποὺ εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ εὐαγγελικοῦ φωτὸς εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ἐλαμπρύνθη ὑπὸ μεγάλων ἁγίων διδασκάλων (τῶν Ἀθανασίων, Βασιλείων, Γρηγορίων, Χρυσοστόμων, Φωτίων καὶ ἄλλων), καὶ καθ' ἑκάστην εὔχεται «ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως».

Κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, διὰ νὰ ἀποτελειωθῇ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, καλεῖται νὰ συμπράξῃ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία.

'Η Χριστιανοποίησις τοῦ κόσμου εἶναι ἔργον θεοῦ καὶ ἀνθρώπου· ἡ σύμπραξις τῆς Θείας Χάριτος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας εἶναι ἀπαραίτητος ὅρος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον. 'Η 'Ορθόδοξος 'Ανατολικὴ 'Εκκλησία θεωρεῖ τον ἄνθρωπον ὑπερτάτην ἀξίαν καὶ πιστεύει ὅτι ἡ ἐλευθερία του ἐκλονίσθη μὲν ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, ἀλλ' οἱ αἰώνιοι παλμοί της ὡς ἀναζητήσεις τῆς πληρότητος τῆς ἀληθείας, αἱ νοσταλγίαι της εἰς ὅ,τι ἀπώλεσε μέσα εἰς τὴν σταδιοδρομίαν της, παρέμειναν ἔντονοι· καὶ αἱ προσπάθειαί της διὰ τὴν δημιουργίαν πνευματικῶν ἀξιῶν, ὅπως ὑπῆρξεν ἡ περίπτωσις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ, ἐσημειώθησαν ὡς ἕνα φῶς εἰς τὸν κόσμον. 'Ο ἀρχαῖος ἑλληνικὸς κόσμος ὡδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε νὰ τὸν εἰσαγάγη μέσα εἰς αὐτόν· τὸ 'Ελληνικὸν Πνεῦμα διέγνωσε τὴν σπουδαιότητα τῆς Χριστιανικῆς 'Αληθείας, τὴν κατενόησεν εἰς τὸ βάθος της ὡς θείαν ἀποστολήν της εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὴν 'Ορθόδοξον 'Ανατολικὴν 'Εκκλησίαν ἡ Χριστιανικὴ 'Αλήθεια ἐκφράζεται εἰς ἑλληνικὰ σχήματα ποὺ γίνονται ὡραῖοι συμβολισμοὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ συγκινοῦντες βαθύτατα τὴν Χριστιανικὴν συνείδησιν τῶν πιστῶν. Εἰς τὴν ζωὴν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἐκυριαρχοῦσεν ἡ Χριστιανικὴ 'Αλήθεια εἰς τὴν ἑλληνικήν της μορφήν.

'Η 'Ελληνοχριστιανικὴ Παράδοσις διετηρήθη περισσότερον ἀκεραία μέσα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ βιοῦται ὡς ἕνα φῶς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ὡς προθυμία δι' ἑκουσίαν θυσίαν τοῦ ἑνὸς χάριν τῶν πολλῶν, ὡς φρόνημα ἡρωικόν, ὡς ἀγωνιστικὸν πνεῦμα διὰ τὴν διάσωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τὴν ἀναστήλωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος ὡς ὑπερτάτης ἀξίας, ὡς εἰκόνος θεοῦ.

'Η 'Ελληνοχριστιανικὴ Παράδοσις, ὡς βίωσις τῆς Χριστιανικῆς 'Αληθείας εἰς τα σχήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὄχι μόνον χαράσσει μίαν φωτεινὴν ἐκπολιτιστικὴν πορείαν εἰς τὸ εὐσεβὲς "Εθνος μας, ὄχι μόνον ἀπεργάζεται τὴν δόξαν του καὶ τὸ μεγαλεῖόν του, ἀλλ' εἶναι καὶ φῶς καθοδηγήσεως ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς. 'Η 'Ελληνοχριστιανικὴ Παράδοσις δεσπόζει καὶ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διοίκησιν τῆς 'Εκκλησίας, καὶ εἰς τὴν τέχνην εἰς ὅλας της τὰς μορφάς, καὶ εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς 'Εκκλησίας, καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν νομοθεσίαν (ὅπου ἡ γυνὴ ἀποκτᾷ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειάν της), καὶ ἐν γένει εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς Πίστεως κατὰ τῶν ἀλλοθρήσκων καὶ τῶν βαρβαρικῶν λαῶν.

'Η 'Ελληνοχριστιανικὴ Παράδοσις ἔλαμπεν εἰς τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν ὡς ἕνα φῶς πολιτισμοῦ ποὺ ἐφώτιζεν ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πτῶσίν της, ἡ ἑκουσία καὶ μεγάλη θυσία τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Χριστιανικῆς Πολιτείας καὶ τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ 'Ελληνοχριστιανικοῦ Πνεύματος, εἶχε τοιοῦτον ἀντίκτυπον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων ὥστε τὸ 'Ελληνικὸν γένος, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς 'Εκκλησίας, διετήρησεν ἀκοίμητον τὴν πίστιν τῶν πατέρων του, ἕτοιμον νὰ ἐξεγερθῇ, ὅταν θὰ ἤρχετο τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, σύσσωμον κατὰ τῆς τυραννίας, διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας· καὶ οὕτω κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων καὶ ἀφαντάστων θυσιῶν εἰς ἡγετικὰς προσωπικότητας–πατριάρχας, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς–καὶ πλήθη λαοῦ, ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν εἰς μίαν μικρὰν ἐλευθέραν Πολιτείαν ποὺ ἦτο προεικόνισμα τῆς ἀναστάσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

'Η 'Ελληνοχριστιανικὴ Παράδοσις εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐμπνέει καὶ σήμερα τοὺς ἀδελφοὺς μας Κυπρίους, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται κατὰ τῶν τυράννων κατακτητῶν· αὐτὴ θέτει τοὺς 'Ιεράρχας τῆς Μεγαλονήσου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. 'Εκεῖνο ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ζωὴν τῆς 'Ορθοδόξου 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ ποιμνίου της εἶναι τὸ ὅτι ἡ ἐλευθερία, φωτιζομένη ἀπὸ τὴν θείαν χάριν, βιοῦται ὄχι μόνον ὡς ἐλευθερία, ὡς δημοκρατικὴ ἰδέα, ἀλλὰ καὶ ὡς δικαιοσύνη, ὡς σεβασμὸς τοῦ ἀνθρώπου κάθε φυλῆς καὶ θρησκείας, ὡς θυσία τοῦ ἑνὸς χάριν τῶν πολλῶν καὶ τῶν πολλῶν χάριν τοῦ ἑνός, ὡς ἀλληλεγγύη τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν.

Β) Παπικὸς Καθολικισμὸς (Δυτικὴ ἢ Λατινικὴ ἢ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία).

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία μέχρι τοῦ 1054 ἀπετέλει μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τὴν «Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν» ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως. Ἀλλὰ τῷ 1054, ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου καὶ Πάπα Ρώμης Λέοντος τοῦ Θ', ἀπεσχίσθη ὁριστικῶς καὶ τελείως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἑνότητα καὶ τὸ λυπηρότατον τοῦτο γεγονὸς ὀνομάζεται εἰς τὴν Ἐκκλ. Ἱστορίαν *Σχίσμα* μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἀφοῦ ἔγινε τὸ Σχίσμα μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἡ μὲν Δυτικὴ ἐξηκολούθει νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν, ἐφευρίσκουσα νέα δόγματα καὶ νεωτερισμούς, ἐνῷ ἡ Ἀνατολικὴ ἔμεινε πιστὴ καὶ σταθερὰ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Αὐγούστου 1895 ὅλους τοὺς νεωτερισμοὺς τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας θεωρεῖ καὶ ὀνομάζει γεννήματα τῆς «Ὑπερφιάλου ἀλαζονείας» τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης. Ὅλα τὰ κακὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπήγασαν ἀπὸ τὴν ἀλαζονείαν καὶ φιλαρχίαν τῶν Παπῶν, καὶ αὐτὴ ἡ φιλαρχία καὶ ἀλαζονεία ἐχώρισε τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ Πάπαι διέδωσαν ἐπιτηδείως εἰς ὅλην τὴν Δύσιν μὲ τὰ ψευδεπίγραφα *Κλημέντια* καὶ τὰς *ψευδοϊσιδωρείους διατάξεις*, ὡς δόγμα πίστεως, ὅτι «ὁ Πάπας τῆς Ρώμης εἶναι ὁ μόνος Ἀρχηγὸς καὶ Κεφαλὴ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ὁ ἀλάνθαστος Κριτὴς ὅλων τῶν Ἐπισκόπων, ὁ διάδοχος τοῦ Πέτρου, ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ μόνος καὶ ἀπόλυτος θησαυροφύλαξ τῆς θείας Χάριτος κλπ.».

Ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία *διαφέρει* ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν κατὰ τὰ ἑξῆς: α) Πιστεύει ὅτι τὸ Ἅγ. Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ (FILIOQUE), ἐναντίον τῆς φανερᾶς μαρτυρίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς: «Ὅταν ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρός, *τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται*, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ» (Ἰωάν. ιε', 26). β) Πιστεύει εἰς τὸ *καθαρτήριον πῦρ* (PURGATORIUM), δηλ. ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν χριστιανῶν ποὺ μετενόησαν μὲν διὰ τὰς ἁμαρτίας των ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασαν εἰς ταύτην τὴν ζωὴν νὰ ἐκτελέσουν τὸν κανόνα των καὶ νὰ ἐξιλεώσουν τὴν Θείαν Δικαιοσύνην, δὲν πηγαίνουν οὔτε εἰς τὸν Παράδεισον οὔτε εἰς τὴν Κόλασιν, ἀλλὰ εἰς ἕνα τόπον ὅπου ὑπάρχει κάποιο πῦρ καὶ καθαρίζονται ἐκεῖ διὰ τοῦ πυρὸς τούτου μὲ τὸ μέσον τῆς θείας λειτουργίας καὶ τῶν ἐλεημοσυνῶν, καί, οὕτω καθαρισμέναι, μεταβαίνουν ἔπειτα εἰς τὸν Παράδεισον. Τὸ δόγμα τοῦτο εἶναι ἐναντίον τῆς Ἁγ. Γραφῆς: «Ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως» (Ἰωάν. ε, 29) καὶ «Ἐὰν ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰωάν. α', 7). γ) Πιστεύει ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία συνελήφθη καὶ ἐγεννήθη *ἀσπίλως καὶ ἀναμαρτήτως* (δηλ. χωρὶς προπατορικὴν ἁμαρτίαν), ἐναντίον τῆς Ἁγ Γραφῆς (Ρωμ. γ'. 9, 10, 23). δ) Ἐπιβάλλει ἀναγκαστικῶς εἰς τοὺς ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ διακόνους νὰ εἶναι *ἄγαμοι*, ἐναντίον τῆς Ἁγ. Γραφῆς: Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, *μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα*, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος*· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς Ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;» (Α' Τιμόθ. γ', 2-5) καὶ «Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, *μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα*».

(Τίτ. α', 5, 6). ε) Πιστεύει εἰς τὸ ράντισμα, ἀντὶ τοῦ βαπτίσματος. στ) Πιστεύει ὅτι ὁ Πάπας εἶναι ἀλάνθαστος εἰς τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας ὅταν ὁμιλῇ περὶ αὐτῶν ἀπὸ καθέδρας (EX CATHEDRA), ὅτι εἶναι ὁρατὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὸν θησαυρὸν τῶν ἀξιομισθιῶν ποὺ ἐπερίσσευσαν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους καὶ ὅτι ἠμπορεῖ τὸν θησαυρὸν τοῦτον νὰ τὸν πωλῇ εἰς τοὺς χριστιανοὺς μὲ χρήματα (δηλ. πληρωνόμενος ἀπ' αὐτούς), ὅτι εἶναι ὄχι μόνον ὁ ἀνώτατος ἄρχων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Πολιτείας ἀνώτατος κοσμικὸς ἄρχων, ἔχων εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλους τοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας. ζ) Οἱ λαϊκοὶ Δυτικοὶ κοινωνοῦν μόνον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὄχι ὅμως καὶ τὸ αἷμά Του, ἐναντίον τῆς ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ: «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες» (Ματθ. κστ', 27, 28).

Ἡ κυριωτέρα διαφορὰ μεταξὺ Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς, εἶναι ὅτι ἡ μὲν Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ εἶναι ὠργανωμένη κατὰ τρόπον δημοκρατικόν, ἐνῷ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ κατὰ τρόπον ἀπολυταρχικόν. Ὁ Χριστιανισμὸς τῆς Δύσεως ἔλαβε τὰ σχήματα τῆς Ρωμαϊκῆς Πολιτείας· ἡ Δύσις δὲν κατενόησε τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ ἐσχηματοποίησε τὸν Χριστιανισμὸν σύμφωνα μὲ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὴν διανόησιν, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα ποὺ κατέλιπεν ἡ πτῶσις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Δὲν εἶναι χωρὶς σημασίαν τὰ λόγια ποὺ εἶπε κάποτε ὁ Πάπας Βονιφάτιος ὁ 8ος «ego sum caesar, ego sum imperator»· ἐμορφώθη κατὰ τρόπον ὁλοκληρωτικόν, αὐτοκρατορικὸν τὸ πολίτευμα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν Διδασκάλων της, ὡς θεῖον Ἵδρυμα, εἶναι συντετελεσμένη, ὡλοκληρωμένη Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι ἕνα εἶδος Φρουρίου, εἰς τὸ ὁποῖον προφυλάσσονται οἱ πιστοί, καὶ ἐπεκτείνεται διὰ νὰ περιλάβῃ ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν Διοίκησίν της ὕψωσε τὸν Ἀρχηγόν της εἰς ὕπατον ἐνσαρκωτὴν πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, εἰς πρόσωπον ποὺ ἡ γνώμη του, εἰς δογματικὰ καὶ ἠθικὰ ζητήματα, εἶναι ἀλάθητος, καὶ κατὰ τοῦτο κατήργησε τὸν θεσμὸν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων· αἱ Σύνοδοι ὅμως αὐταὶ ὑπῆρξαν τὰ ὄργανα διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἡρμήνευσεν ἀλαθήτως τὴν Χριστιανικὴν Ἀλήθειαν, ἠγωνίσθη κατὰ τῶν αἱρεσιαρχῶν καὶ ἐπολέμησε τὰς πλάνας των καὶ τὰς ἀποπείρας των διὰ τὴν διαστροφὴν τῆς γνησιότητος τῆς Χριστιανικῆς Ἀληθείας. Ἂν ἐκυριάρχουν οἱ αἱρετικοὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Πίστεως, ἂν κατίσχυεν ὁ Ὀρθολογισμός των ποὺ ἀπεψίλωνε τὴν θεανδρικὴν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ, τότε θὰ ἔσβηνεν ἡ θεανδρικὴ μορφὴ τοῦ Χριστοῦ ἐντὸς τῆς Ἱστορίας, καὶ ἡ ζωή, χωρὶς ἐλπίδα, θὰ ἦτο ἐστερημένη ἀπὸ κάθε νόημα. Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἦσαν ἔργον μᾶλλον τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πνεύματος τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὴν φυσικήν του κατάστασιν καὶ ἔπειτα ἐπροικίσθη ἀπὸ Αὐτὸν μὲ τὰ θεῖα δῶρα διὰ νὰ γίνῃ εἰκὼν Θεοῦ. Μετὰ τὴν πτῶσιν αἴρονται τὰ θεῖα χαρίσματα καὶ ὁ ἄνθρωπος παραμένει εἰς τὴν ἁπλῆν φυσικήν του κατάστασιν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ συμμετοχή του εἰς τὸ θεῖον ἔργον τῆς Ἀπολυτρώσεως ἐνεργεῖται καὶ προάγεται διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἐλευθερία του διὰ τὴν ἀναζήτησιν τῆς δικαιώσεως ἔχει δευτερεύουσαν θέσιν, εἶναι μειωμένη· ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία συνέβαλεν ὡς πρῶτος παράγων εἰς τὴν δικαίωσιν καὶ λύτρωσιν τῶν πιστῶν. Ἡ λύτρωσις τῶν πιστῶν εἶναι ἡ δικαίωσίς των ἐνώπιον τῆς Θείας Δικαιοσύνης· ἐὰν προσβάλλεται ἡ Θεία Δικαιοσύνη διὰ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν πιστῶν, πρέπει νὰ διέλθουν οὗτοι διὰ πόνων, διὰ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, διὰ νὰ ἀνέλθουν, συμπαραστατούμενοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν Θείαν Δικαιοσύνην, καὶ νὰ καταθέσουν ἔμπροσθέν Της τοὺς πόνους των, ὅπως δι' αὐτῶν ἡ Θεία Δικαιοσύνη, ἐξιλεουμένη, ἐκχέῃ τὸ ἔλεός Της καὶ ἐνεργήσῃ τὴν λύτρωσίν των.

Συμφώνως πρὸς τὸ Ρωμαιοκαθολικὸν δόγμα «περὶ τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου» (Ἀπόφασις 8.12.1854 ἐπὶ Πάπα Ρώμης Πίου Θ') ἡ Θεοτό-

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κύριος Κύριος ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

κος συνελήφθη καὶ συνεπῶς ἐγεννήθη ἀπηλλαγμένη τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος «Διετηρήθη καθαρὰ παντὸς ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ρύπου» (Ἰδὲ Χρ. Ἀνδρούτσου Δόγμ. σ' 151). Ἀλλὰ κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ κατάγονται ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ φέρουν κληρονομικῶς τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. «Ἡ παράβασις τοῦ Ἀδὰμ ἐδημιούργησε κατάστασιν ἁμαρτίας μεταδιδομένης εἰς πάντας τοὺς ἐξ αὐτοῦ καταγομένους» καὶ «Ἐν τῷ Ἀδὰμ ἥμαρτεν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ οὕτω πᾶς ἄνθρωπος γεννώμενος εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐνοχὴν καὶ τὸ βάρος τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, μεταδιδομένης κατὰ τρόπον ἄγνωστον καὶ μυστηριώδη εἰς πάντας τοὺς ἐκ τοῦ Ἀδὰμ καταγομένους ἀνθρώπους» (Ἰδὲ Χρ. Ἀνδρούτσου Δογμ. σελ. 149 καὶ 161). Ἑπομένως καὶ ἡ Παρθένος Μαρία συνελήφθη καὶ ἐγεννήθη φέρουσα τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα· ἐκαθαρίσθη ὅμως ἀπ' αὐτὸ κατὰ τὴν ἱερὰν στιγμὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μὲ τὴν ἐπισκίασιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, καὶ οὕτω κατέστη ἱκανὴ καὶ καθαρὰ διὰ νὰ συλλάβῃ καὶ γεννήσῃ τὸν ἀναμάρτητον Κύριον. Μόνον ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐνανθρωπήσας Θεός, δὲν ὑπήχθη ὑπὸ τὸν πανανθρώπινον αὐτὸν νόμον, διότι «οὐκ ἦν ψιλὸς ἄνθρωπος», ἀλλ' ἦτο θεὸς ἀναμάρτητος· ἦτο ἀπηλλαγμένος καὶ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ τῶν προσωπικῶν ἁμαρτιῶν (Α' Ἰωάν. γ' 5, Πέτρου β' 22, Ἑβρ. δ' 15).

Συμφώνως πρὸς ἄλλο Ρωμαιοκαθολικὸν δόγμα ἔγινεν ἐνσώματος εἰς Οὐρανοὺς ἀνάληψις τῆς Θεοτόκου, ἔτι ζώσης· ἐνῷ, κατὰ τὸ Ὀρθόδοξον δόγμα, ἡ Θεοτόκος ἐκοιμήθη καὶ ἐτάφη.

Γ) Προτεσταντισμὸς (ἢ Διαμαρτύρησις) εἰς τὸν ὁποῖον διακρίνονται εἰδικώτερον αἱ ἑξῆς Διαμαρτυρόμεναι Ἐκκλησίαι:

1) Ἡ Λουθηρανικὴ καὶ 2) Ἡ Καλβινική, τῆς ὁποίας κλάδος εἶναι 3) Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐπισκοπιανὴ Ἐκκλησία.

1) ***Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία*** (Διδασκαλία Λουθήρου). Κατ' αὐτήν:

α) Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἡ μόνη πηγὴ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἡ δὲ Ἱερὰ Παράδοσις τότε μόνον εἶναι ἀληθὴς ὅταν συμφωνῇ μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. β) Ἡ δικαίωσις γίνεται μόνον διὰ τῆς Πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα (νηστείας, ἀγρυπνίας, ἀσκήσεις κλπ.). γ) Τὰ Μυστήρια ποὺ διέταξεν ὁ Χριστὸς εἶναι δύο: τὸ Ἅγιον Βάπτισμα καὶ ἡ Ἁγία Εὐχαριστία. δ) Εἰς τὴν Ἁγ. Εὐχαριστίαν κοινωνοῦμεν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ αἷμά Του μαζὶ μὲ τὸν ἄρτον καὶ μαζὶ μὲ τὸν οἶνον· δηλ. δὲν γίνεται μ ε τ ο υ σ ί ω σ ι ς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὁ ἄρτος μένει ἄρτος, ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν ἄρτον εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ οἶνος μένει οἶνος, ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν οἶνον εἶναι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. ε) Ἱερωσύνη ἰδιαιτέρα δὲν ὑπάρχει, ὅλοι οἱ χριστιανοὶ εἶναι ἱερεῖς. στ) Ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου εἶναι ἐναντία εἰς τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ ἀπορρίπτεται. ζ) Ἡ προσκύνησις τῶν ἁγίων Εἰκόνων καὶ τῶν Λειψάνων ἀπορρίπτονται. η) Αἱ εὐχαὶ διὰ τοὺς κεκοιμημένους ἀπορρίπτονται. θ) Μόνον πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· πρεσβύτερος καὶ ἐπίσκοπος εἶναι εἷς καὶ ὁ αὐτὸς βαθμός.

2) ***Καλβινικὴ Ἐκκλησία*** (Διδασκαλία Καλβίνου). Κατ' αὐτήν:

α) Ὁ ἄνθρωπος μόνος εἶναι ἀνίκανος νὰ πράξῃ τὸ ἀγαθόν. β) Τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων ἐνήργησεν αὐτὸς ὁ θεός. γ) Ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ δὲν μεταβάλλεται ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνοι ποὺ τρώγουν τὸν ἄρτον καὶ πίνουν τὸν οἶνον, ἂν εἶναι ἀληθινοὶ πιστοί, κοινωνοῦν τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ κατά τινα τρόπον οὐράνιον καὶ πνευματικόν. δ) Ὁ Χριστὸς δίδει τὴν χάριν Του μόνον εἰς ἐκείνους ποὺ

θέλει νὰ καταστήσῃ μακαρίους κατὰ τὴν αἰώνιον ἀπόλυτον Αὐτοῦ βουλήν, ἡ χάρις δὲ αὐτὴ εἶναι καταναγκαστικὴ (δηλ. θέλεις δὲν θέλεις, θὰ σωθῇς), ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν προσφέρεται αὐτὴ ἡ χάρις, εἶναι προωρισμένοι διὰ τὴν αἰώνιον κόλασιν· τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων δὲν ἔχουν καμμίαν σημασίαν, ἡ Χάρις ἐνεργεῖ ὅλα. ε) Τὰ Μυστήρια εἶναι δύο: τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ Εὐχαριστία. στ) Μόνον ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι πηγὴ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας· ἡ Παράδοσις ἀπορρίπτεται. ζ) Μία καὶ μόνη ὑπάρχει ἑορτή, ἡ Κυριακή.

3) ***Ἀγγλικανικὴ Ἐπισκοπιανὴ Ἐκκλησία.*** Αὕτη εἰς πολλὰ ἀκολουθεῖ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Καλβίνου, ἐνῷ εἰς ἄλλα ἀκολουθεῖ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (π.χ. εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης παραδέχεται καὶ τοὺς τρεῖς βαθμούς). Ἐκ τῶν 39 ἄρθρων τῆς πίστεως αὐτῆς τὰ 27 εἶναι ὅλως διόλου ὀ ρ θ ό δ ο ξ α (δηλ. συμφωνοῦν καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας), τὰ 5 εἶναι ἡ μ ι ο ρ θ ό δ ο ξ α (δηλ. εἰς μερικὰ συμφωνοῦν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατ. Ἐκκλησίας καὶ εἰς μερικὰ δὲν συμφωνοῦν), καὶ τὰ 7 εἶναι ἀ ν τ ο ρ θ ό δ ο ξ α (δηλ. δὲν συμφωνοῦν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας). Δ ι α φ έ ρ ε ι λοιπὸν ἡ Ἀ γ γ λ ι κ α ν ι κ ὴ Ἐ κ κ λ η σ ί α ἀ π ὸ τ ὴ ν Ὀ ρ θ ό δ ο ξ ο ν Ἀ ν α τ. Ἐ κ κ λ η σ ί α ν κ α τ ὰ τ ὰ ἑ ξ ῆ ς: α) Πιστεύει ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ (Filioque ἄρθρ. ε'). β) Πιστεύει εἰς τὸν ἀπόλυτον προορισμὸν τοῦ Καλβίνου, ἀλλὰ πολὺ μετριώτερον (ἄρθρ. ιζ'). γ) Πιστεύει ὅτι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι (τὰς ὁποίας ὀνομάζει Γενικὰς) εἶναι δυνατὸν νὰ πλανηθοῦν καὶ ἐπλανήθησαν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ θεῖα καὶ ὅτι ὅσα διατάττονται ἀπὸ τὰς Συνόδους ὡς ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν, δὲν ἔχουν καμμίαν ἰσχὺν καὶ κανὲν κῦρος, ἂν δὲν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν (ἄρθρ. κα'). δ) Πιστεύει ὅτι τὰ Μυστήρια, τὰ ὁποῖα διέταξεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, εἶναι δύο: τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Κυριακὸν Δεῖπνον· τὰ δὲ 5 κοινῶς καλούμενα Μυστήρια, δηλ. τὸ Χρῖσμα, ἡ Μετάνοια, ἡ Ἱερωσύνη, ὁ Γάμος καὶ τὸ Χρῖσμα τῶν ἀποθνῃσκόντων (δηλ. τὸ Εὐχέλαιον) δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς εὐαγγελικὰ Μυστήρια (ἄρθρ. κε'). ε) Πιστεύει ὅτι ἡ μ ε τ ο υ σ ί ω σ ι ς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς τὸ Κυριακὸν Δεῖπνον δὲν δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφήν· τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δίδεται, λαμβάνεται καὶ τρώγεται εἰς τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου κατὰ ἕνα τρόπον οὐράνιον καὶ πνευματικόν, τὸ μέσον δὲ μὲ τὸ ὁποῖον λαμβάνεται καὶ τρώγεται τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ Δεῖπνον, εἶναι ἡ Πίστις (ἄρθρ. κη'). στ) Πιστεύει ὅτι οἱ ἀσεβεῖς καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν ζῶσαν πίστιν, ὅταν λαμβάνουν τὸ Κυριακὸν Δεῖπνον, δὲν γίνονται κοινωνοὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς κατάκρισιν ἑαυτῶν τρώγουν καὶ πίνουν (ἄρθρ. κθ'). ζ) Δὲν παραδέχεται τὴν Ἁγίαν Εὐχαριστίαν ὡς ἐξιλαστήριον θυσίαν (ἄρθ. λα'), καὶ πιστεύει μόνον εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὡς πηγὴν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας (ἀπορρίπτουσα τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν), καὶ εἰς τὸ καθαρτήριον πῦρ (Purgatorium).

Ὁ Προτεσταντισμὸς ἀνέτρεψε τὴν Ἐκκλησίαν ὡς θεῖον θεσμόν, καὶ διὰ τοῦτο στερεῖται αὐθεντίας διὰ νὰ ἔχῃ ἔξωθεν τὴν βεβαίωσιν τῆς προαγωγῆς τῆς χριστιανικῆς του συνειδήσεως· ὁ θρυμματισμός του εἰς ποικίλας αἱρέσεις εἶναι προϊὸν τῆς ὑποκειμενικότητος ποὺ ἰσχύει εἰς τὴν ἀναφοράν του πρὸς τὸν Λυτρωτήν. Ἡ ἀτομικὴ κρίσις τοῦ πιστοῦ, ὁ ὀρθολογισμός του, ἔφθασεν εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὥστε νὰ ἀρνῆται καὶ αὐτὸν τὸν Χριστιανικὸν Θεόν, ὅπερ συμβαίνει μεταξὺ τῶν ἀντιτριαδικῶν προτεσταντῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ, κατ' αὐτούς, δὲν ὑπάρχει ἡ Ἁγία Τριάς.

Εἰς τὸν Προτεσταντισμὸν ὁ Θ ε ὸ ς ὑπῆρξεν ἡ δεσπόζουσα λυτρωτικὴ δύναμις· ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν θρησκευτικόν του προσανατολισμὸν εἶναι τελείως ἐκμηδενισμένος, τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα ἐξηφάνισε τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ εἰς τὴν δικαίωσίν του ἐνεργεῖ μόνον ἡ Θεία Χάρις· τὰ ἔργα του δὲν ὑπολογίζονται.

Εἰς τὸν Προτεσταντισμόν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς δικαιώσεως τῆς λυτρώσεώς του εἶναι μειωμένος· ὁ Προτεσταντισμὸς πιστεύει ὅτι τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα ἔσβησε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ σωτηρία του ἐνεργεῖται ἀπὸ τὸν θεόν. Ὁ Χριστιανὸς τῆς Δύσεως, κατὰ μὲν τὸν Καθολικισμὸν ἔχει ὡς κύριον μέλημα τὴν δικαίωσίν του παρὰ τῷ θεῷ, κατὰ δὲ τὸν Προτεσταντισμόν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Καλβινικήν του μορφήν, εἶναι τελείως ἐστερημένος τῆς ἐλευθερίας του, ὑπάγεται εἰς τὴν θεωρίαν περὶ τοῦ ἀπολύτου προορισμοῦ. Ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν Δύσιν περιωρίσθη εἰς τὸ νόημα τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, συνεκεντρώθη εἰς τοὺς πολιτικοὺς δημοκρατικοὺς θεσμούς· εἰς αὐτὸ συνετέλεσε καὶ ἡ καταπληκτικὴ πρόοδος τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀνάπτυξις τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτὴ πρόοδος ἐβάρυνεν εἰς τὴν λαϊκὴν συνείδησιν καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὰς πολιτικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀξίας.

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Α' Τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

1. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
2. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας
3. Ἀλεξανδρουπόλεως
4. Ἀργολίδος
5. Ἄρτης
6. Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος
7. Βεροίας καὶ Ναούσης
8. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
9. Γρεβενῶν
10. Γυθείου καὶ Οἰτύλου
11. Δημητριάδος
12. Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος
13. Δράμας
14. Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς
15. Ἐδέσσης καὶ Πέλλης
16. Ἐλασσῶνος
17. Ἐλευθερουπόλεως
18. Ζακύνθου
19. Ἠλείας
20. Θεσσαλιώτιδος κλπ.
21. Θεσσαλονίκης
22. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
23. Θήρας
24. Ἱερισσοῦ, Ἁγ. Ὄρους κλπ.
25. Ἰωαννίνων
26. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας
27. Καρυστίας καὶ Σκύρου
28. Κασσανδρείας
29. Καστορίας
30. Κερκύρας καὶ Παξῶν
31. Κεφαλληνίας
32. Κίτρους
33. Κορινθίας
34. Κυθήρων
35. Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος
36. Λευκάδος καὶ Ἰθάκης
37. Λήμνου
38. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας
39. Μαρωνείας
40. Μεσσηνίας
41. Μηθύμνης
42. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης
43. Μυτιλήνης
44. Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας
45. Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν
46. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης
47. Ξάνθης
48. Παραμυθίας, Φιλιατῶν κλπ.
49. Πάρου καὶ Νάξου
50. Πατρῶν
51. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου
52. Σάμου καὶ Ἰκαρίας
53. Σερβίων καὶ Κοζάνης
54. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης
55. Σιδηροκάστρου
56. Σισανίου καὶ Σιατίστης
57. Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου κλπ.
58. Τρίκκης καὶ Σταγῶν
59. Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας
60. Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης
61. Φθιώτιδος
62. Φιλίππων, Νεαπόλεως κλπ.
63. Φλωρίνης
64. Φωκίδος
65. Χαλκίδος
66. Χίου

Β' Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου

1. Μητρόπολις Κρήτης
2. Ἐπισκοπὴ Ἀρκαδίας
3. » Ρεθύμνης-Αὐλοποτάμου
4. » Κυδωνίας-Ἀποκορώνου
5. » Λάμπης καὶ Σφακίων
6. » Ἱερᾶς καὶ Σητείας
7. » Πέτρας
8. » Κισσάμου καὶ Σελήνου
9. Μητρόπολις Ρόδου
10. » Κῶ
11. » Κάσου καὶ Καρπάθου
12. » Λέρου καὶ Καλύμνου

ΣΥΝΟΔΙΚΟΙ ΔΙΑ ΤΟ 1959

1. Ἠλείας	:	ΓΕΡΜΑΝΟΣ
2. Φωκίδος	:	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
3. Λευκάδος	:	ΔΩΡΟΘΕΟΣ
4. Μεσσηνίας	:	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
5. Πάρου καὶ Νάξου	:	ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
6. Γρεβενῶν	:	ΦΙΛΙΠΠΟΣ
7. Κίτρους	:	ΒΑΡΝΑΒΑΣ
8. Ξάνθης	:	ΑΝΤΩΝΙΟΣ
9. Λήμνου	:	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
10. Πρεβέζης	:	ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
11. Ἱερισσοῦ	:	ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ
12. Θεσσαλιώτιδος	:	ΚΥΡΙΛΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

«Μητέρα μεγαλόψυχη, στὸν πόνο καὶ στὴ δόξα».

Δ. Σολωμός

«Θέλω νὰ γίνω ὡραῖον δεῖγμα Ἀνθρώπου καὶ Ἕλληνος. Αὐτὸ ἀξίζει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς μιᾶς ζωῆς».

Ι. Δραγούμης

«Μακάριοι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, ποὺ ἔκαμαν τὴν Πατρίδα των καὶ πάλιν πανανθρώπινον ἔμβλημα».

Πῖος ΙΒ'

Ο ΡΗΓΑΣ

Ὁ πρωτομάρτυς τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας Ῥήγας Βελεστινλῆς ἐστάθη μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πνευματικὰς καὶ ἡ μεγίστη πολιτικὴ ἑλληνικὴ φυσιογνωμία τοῦ 18ου αἰῶνος. Εἰς ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἔνοιωσε τὸν πόνον τοῦ σκλάβου καὶ ἔζησε τὰς φρικαλαιότητας τῶν ἀτάκτων στιφῶν τὰ ὁποῖα ἐπέστρεφον ἀπὸ τὴν καταστολὴν τῆς ἑλληνικῆς ἐξεργέσεως τοῦ 1770, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔζησε μέσα εἰς τὸ περιβάλλον τῶν συμβιβασμένων σκλάβων καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν ἐγνώρισε τὴν ζωὴν τῶν ἐξηρτημένων ἡγεμονιῶν. Παντοῦ, ὅμως, ἠσθάνθη τὸ χέρι τῆς Τυραννίας ἀνυπόφορα βαρὺ καὶ τὴν μέθοδον τῶν συμβιβασμῶν διὰ τὴν ἐπιβίωσιν πολὺ ἀηδιαστικήν. Εἰς τὰς ἑλληνικὰς παροικίας τῆς διασπορᾶς τὰ πράγματα εἶναι καλύτερα καὶ ὁ ζείδωρος ἀὴρ τῆς ἐλευθερίας ποὺ ἤρχετο ἀπὸ τὰ κηρύγματα τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν καὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐγέμισε τοὺς πνεύμονας τοῦ Ῥήγα μὲ ἀπελευθερωτικὰς ἐλπίδας.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν Βιέννην καὶ τὴν Τεργέστην, διεμορφώθησαν εἰς συγκεκριμένα κηρύγματα ἀπελευθερώσεως ὅλοι οἱ καημοὶ τοῦ Ῥήγα διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ὑποδούλων τοῦ σουλτάνου. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐξώρμησε διὰ νὰ συστήσῃ καὶ ἐξαπλώσῃ τὴν ἐπαναστατικήν του Ἑταιρίαν καὶ ἐκεῖ συνέταξε τὸ «Ἐπαναστατικὸν Μανιφέστον» του καὶ τὰ πατριωτικά του θούρια, μὲ σκοπὸν τὴν ἐξέγερσιν τῶν σκλάβων καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἑνὸς δημοκρατικοῦ Κράτους ἰσοτιμίας καὶ ἰσοπολιτείας ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς τουρκικῆς τυραννίας.

Ὁ Ῥήγας ἐστάθη κάτι πολὺ περισσότερον ἀπὸ ἐθνικὸς κῆρυξ ἐλευθερίας. Τὸ ὄνειρόν του ὑπῆρξε μία Δημοκρατία ἐλευθέρων ἀνθρώπων, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, ἐκεῖ ὅπου ἡ σουλτανικὴ Τουρκία εἶχε ἐπὶ αἰῶνας θεμελιώσῃ ἕνα καθεστὼς τυραννικῆς καταπιέσεως. Ἐκάλεσε εἰς ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα Ἕλληνας, Βουλγάρους, Βλάχους, Τούρκους, Λαζούς, Ἀλβανούς, καὶ ὅλους τοὺς λαοὺς ποὺ ἦσαν κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τοῦ τυράννου.

Δυστυχῶς, ἡ προδοσία καὶ ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης ἔθεσαν σύντομον τέρμα εἰς τὴν πλήρη δραστηριότητος ζωὴν τοῦ ἐπαναστάτου, διότι, 40 μόλις ἐτῶν ἐξετελέσθη ἀπὸ τὸν πασὰν τοῦ Βελιγραδίου, ὅπου τὸν παρέδωσαν αἱ Αὐστριακαὶ Ἀρχαί, καὶ τὸ πτῶμα του, μαζὶ μὲ τὰ πτώματα ἄλλων ἑπτὰ πατριωτῶν, ἐρρίφθη εἰς τὸν Δούναβιν.

Αἱ κατόπιν ἐποχαὶ ἔκριναν τὸν Ῥήγαν μὲ τὰ ἴδικά των μέτρα. Αὐτὸ εἶναι λάθος. Ἡ «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία» τοῦ Ῥήγα εἶναι περισσότερον προβολὴ τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ 17ου αἰῶνος παρὰ κράτος ἐθνικὸν ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν τῆς ἐθνότητος. Διὰ τοῦτο, ὅμως, ὁ Ῥήγας ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἀκόμη καὶ σήμερον, πρωτοπόρος ἑνὸς Κινήματος ποὺ ἐφιλοδόξησε νὰ στηρίξῃ τὴν εἰρηνικὴν διαβίωσιν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς ἐγγὺς Ἀσίας ἐπὶ τῆς Ἰσοτιμίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας.

Σ. Σ.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΤΙΜΟΥΝ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ

Ρήγας Φεραῖος ἢ Βελεστινλῆς ἢ Θεσσαλὸς
['Αντώνιος Κυριαζῆς, 1757 - 1798]

Καλλίτερα μιᾶς ὥρας
ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνια
σκλαβιὰ καὶ φυλακή.

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

(*Ὅπως ἐκτίθενται εἰς τὰ ἄρθρα τοῦ «Ἐπαναστατικοῦ του Μανιφέστου» τοῦ 1797 καὶ τὰ πατριωτικά του ᾄσματα*).

Ὁ Νόμος εἶναι ἐκείνη ἡ ἐλευθέρα ἀπόφασις, ὁποὺ μὲ τὴν συγκατάθεσιν ὅλου τοῦ λαοῦ ἔγινεν.. Ὁ Νόμος ἔχει πάντοτε νὰ προστάξῃ ὅτι πρᾶγμα εἶναι δίκαιον καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν συγκοινωνίαν τῆς ζωῆς μας καὶ νὰ ἐμποδίζῃ ἐκεῖνο ὁποὺ μᾶς βλάπτει.

(Ἄρθ. 4 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου»)

Ἡ Ἐλευθερία εἶναι ἐκείνη ἡ δύναμις ὁποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ νὰ κάμῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁποὺ δὲν βλάπτει εἰς τὰ δίκαια τῶν γειτόνων του. Αὐτὴ ἔχει ὡς θεμέλιον τὴν φύσιν, διότι φυσικὰ ἀγαπῶμεν νὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι· ἔχει ὡς κανόνα τὴν δικαιοσύνην, διότι ἡ δικαία ἐλευθερία εἶναι καλή· ἔχει ὡς φύλακα τὸν Νόμον, διότι αὐτὸς προσδιορίζει ἕως ποῦ πρέπει νὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι. Τὸ ἠθικὸν σύνορον τῆς Ἐλευθερίας εἶναι τοῦτο τὸ ῥητόν: Μὴ κάμῃς εἰς τὸν ἄλλον ἐκεῖνο ὁποὺ δὲν θέλεις νὰ σὲ κάμουν.

(Ἄρθρ. 6 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου».

Ἡ κοινὴ ἐπιβεβαίωσις καὶ σιγουρότης[1] τοῦ κάθε πολίτου συνίσταται εἰς τὴν ἐνέργειαν ὅλων τῶν πολιτῶν. Ἤγουν, νὰ στοχαζώμεθα πῶς ὅταν πάθῃ ἕνας τίποτες κακόν, ἐγγίζονται ὅλοι, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ βεβαιώσωμεν[2] εἰς τὸν καθένα τὴν μεταχείρισιν καὶ τὴν προφύλαξιν τῶν δικαίων του. Αὐτὴ ἡ σιγουρότης θεμελιώνεται ἐπάνω εἰς τὴν αὐτεξουσιότητα τοῦ ἔθνους· ἤγουν, ὅλον τὸ ἔθνος ἀδικεῖται, ὅταν ἀδικεῖται ἕνας μόνος πολίτης.

(Ἄρθρ. 23 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου»)

Τὰ ὀφίκκια[3] τῆς Πατρίδος εἶναι καθαυτὸ πρὸς καιρόν, ὅσον θέλει καὶ κρίνει εὔλογον ἡ Διοίκησις· αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ξεχωρισταὶ τιμαὶ μήτε ὡς ἀνταμοιβαὶ ἀλλ' ὡς χρέη ἀπαραίτητα τῶν πολιτῶν εἰς τὸ νὰ δουλεύσουν τὴν πατρίδα των.

(Ἄρθρ. 30 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου»)

Ὅταν ἕνας μόνος κάτοικος τοῦ βασιλείου τούτου[4] ἀδικηθῇ, ἀδικῆται ὅλον τὸ βασίλειον· καὶ πάλιν, ὅταν τὸ βασίλειον ἀδικῆται ἢ πολεμῆται, ἀδικεῖται ἢ πολεμεῖται κάθε πολίτης. Διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ κανεὶς νὰ εἰπῇ ὅτι ἡ τάδε χώρα πολεμεῖται, δὲ μὲ μέλει, διατὶ ἐγὼ ἡσυχάζω εἰς τὴν ἰδικήν μου· ἀλλ' ἐγὼ πολεμοῦμαι, ὅταν ἡ τάδε χώρα πάσχῃ, ὡς μέρος τοῦ ὅλου ὁποὺ εἶμαι...

(Ἄρθρ. 34 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου»)

Ὅταν ἡ Διοίκησις βιάζῃ, ἀθετῇ, καταφρονῇ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ καὶ δὲν εἰσακούῃ τὰ παράπονά του, τὸ νὰ κάμῃ τότε ὁ λαὸς ἢ κάθε μέρος τοῦ λαοῦ ἐπανάστασιν, νὰ ἁρπάζῃ τὰ ἅρματα καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς τυράννους του, εἶναι τὸ πλέον ἱερὸν ἀπὸ ὅλα τὰ δίκαιά του καὶ τὸ πλέον ἀπαραίτητον ἀπὸ

---

1) Ἀσφάλεια. 2) Διασφαλίσωμεν. 3) Ἀξιώματα. 4) Τοῦ Κράτους ποὺ ἐσχεδίαζεν ὁ Ρήγας.

Καὶ ἐσὺ ἀθάνατη, ἐσὺ θεία,
ποὺ ὅ,τι θέλεις ἠμπορεῖς,
εἰς τὸν κόσμον, Ἐλευθερία,
ματωμένη περπατεῖς!

(Δ. Σολωμοῦ : Ἀπὸ «τὸν Ὕμνον εἰς τὴν Ἐλευθερίαν»)

ὅλα τὰ χρέη του. Ἂν εὑρίσκωνται, ὅμως, εἰς τόπον ὁποὺ εἶναι περισσότεροι τύραννοι, οἱ πλέον ἀνδρεῖοι πατριῶται καὶ φιλελεύθεροι πρέπει νὰ πιάσουν τὰ περάσματα τῶν δρόμων καὶ τὰ ὕψη τῶν βουνῶν, ἐν ὅσῳ νὰ ἀνταμωθοῦν πολλοί, νὰ πληθύνῃ ὁ ἀριθμός των, καὶ τότε νὰ ἀρχίσουν ἐπιδρομὴν κατὰ τῶν τυράννων...

(Ἄρθρ. 35 ἀπὸ τὰ «Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου»)

Κανένας πολίτης δὲν ἐξαιρεῖται ἀπὸ τὴν τιμίαν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ συνεισφέρῃ, κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰ πλούτη του, τὰ εἰς δημοσίας ἀνάγκας δοσίματα.

(Ἄρθρ. 101 τοῦ Συντάγματος τοῦ Ρήγα)

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι στρατιῶται· ὅλοι πρέπει νὰ γυμνάζωνται εἰς τὰ ἅρματα καὶ νὰ ῥίχνουν εἰς τὸ σημάδι· ὅλοι πρέπει νὰ μανθάνουν τὴν τακτικήν, ὡς καὶ αἱ Ἑλληνίδες βαστοῦν μιζράκια [1] εἰς τὸ χέρι, ἂν δὲν εἶναι ἐπιτήδειαι εἰς τὸ τουφέκι.

Δὲν πρέπει νὰ εἶναι κανένας πρωτοστάτωρ, ἤγουν νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Δημοκρατίας, γῆς καὶ θαλάσσης, εἰς τὸ χέρι του.

Ἡ διαφορὰ τῶν πολεμικῶν βαθμῶν (ἤγουν χιλίαρχος, στρατηγός), ὁποὺ ἔχουν οἱ ἀξιωματικοί, τὰ ξεχωριστὰ σημεῖα των καὶ ἡ ὑποταγὴ τῶν ἁπλῶν στρατιωτῶν εἶναι μόνον ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ δούλευσις τοῦ πολέμου· καθὼς τελειώσῃ, ὅμως εἶναι ὅλοι ἴσοι καὶ ἀδελφοί.

(Ἄρθρ. 109, 110, 111 τοῦ Συντάγματος τοῦ Ρήγα)

Ἀπὸ τὸν «Θούριον»

. . . .

Καλλιὸ 'ναι μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνοι σκλαβιὰ καὶ φυλακή

. . . .

Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ζήσῃς καὶ εἶσαι σνὴ σκλαβιά;

. . . .

Κάλλιο γιὰ τὴν Πατρίδα κανένας νὰ χαθῇ
ἢ νὰ κρεμάσῃ φούντα γιὰ ξένον στὸ σπαθί

. . . .

Ὦ Βασιλεῦ τοῦ Κόσμου, ὁρκίζομαι εἰς Σὲ
στὴν γνώμην τῶν Τυράννων νὰ μὴν ἔλθω ποτέ!
Μήτε νὰ τοὺς δουλεύσω, μήτε νὰ πλανηθῶ
εἰς τὰ ταξίματά τους, γιὰ νὰ παραδοθῶ.
Ἐν ὅσῳ ζῶ στὸν κόσμον, ὁ μόνος μου σκοπὸς
γιὰ νὰ τοὺς ἀφανίσω, θὲ νά 'ναι σταθερός.
Πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα, συντρίβω τὸν ζυγόν,
ἀχώριστος γιὰ νά 'μαι ὑπὸ τὸν στρατηγόν.
Κι ἂν παραβῶ τὸν ὅρκον, ν' ἀστράψ' ὁ οὐρανὸς
καὶ νὰ μὲ κατακάψῃ· νὰ γένω σὰν καπνός!

1) Τόξα.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ

Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
Τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
Ποὺ μὲ βιὰ μετράει τὴν γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ Ἱερά,
Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη
Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Ἐκεῖ μέσα ἐκατοικοῦσες
Πικραμένη, ἐντροπαλή,
Κι ἕνα στόμα ἀκαρτεροῦσες,
Ἔλα πάλι, νὰ σοῦ πῆ.

Ἄργειε νἄλθη ἐκείνη ἡ μέρα,
Καὶ ἦταν ὅλα σιωπηλά,
Γιατὶ τά 'σκιαζε ἡ φοβέρα,
Καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Δυστυχής! παρηγορία
Μόνη σοῦ ἔμενε, νὰ λὲς
Περασμένα μεγαλεῖα
Καὶ διηγῶντας τα νὰ κλαῖς.

Καὶ ἀκαρτέρει, καὶ ἀκαρτέρει
Φιλελεύθερη λαλιά,
Ἕνα ἐκτύπαε τ' ἄλλο χέρι
Ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά.

ΥΜΝΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

Ποίησις
ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ
Ν. ΜΑΝΤΖΑΡΟΥ

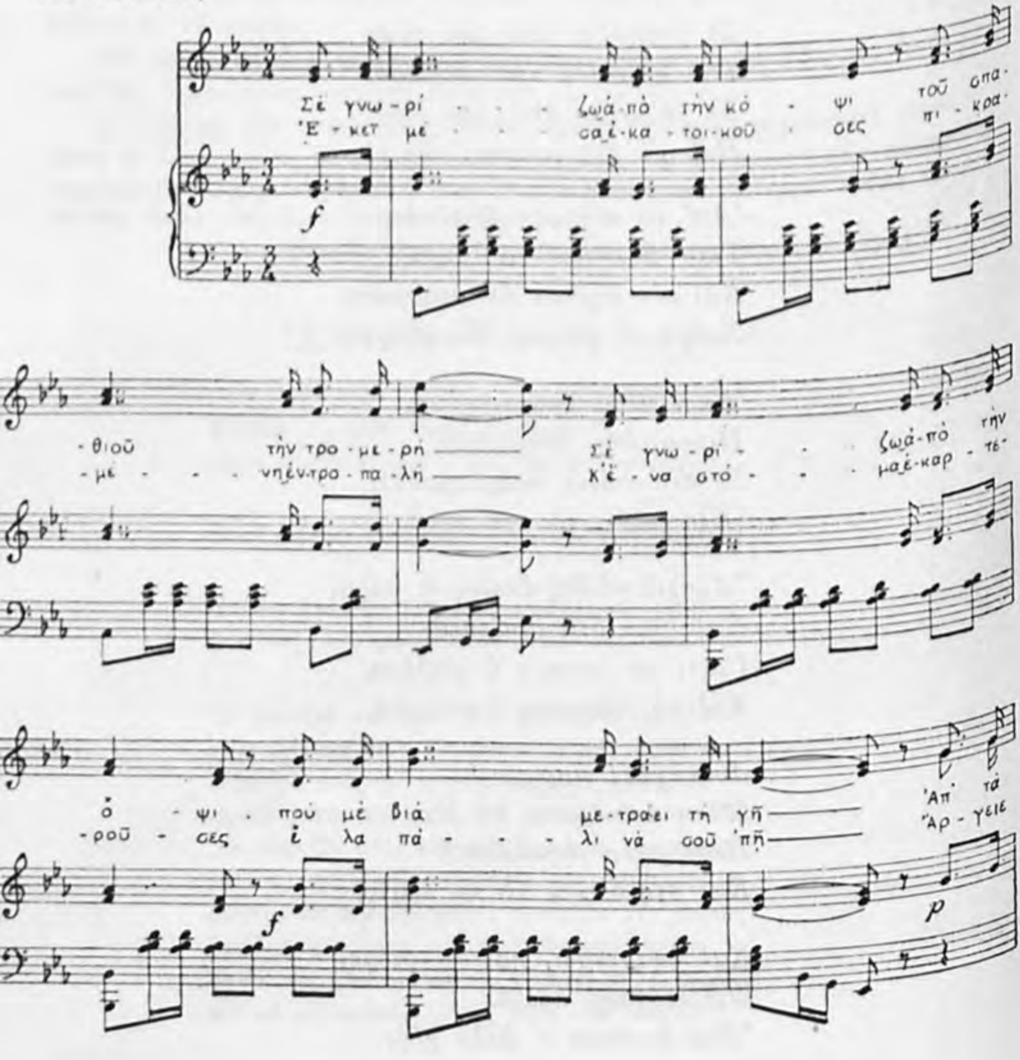

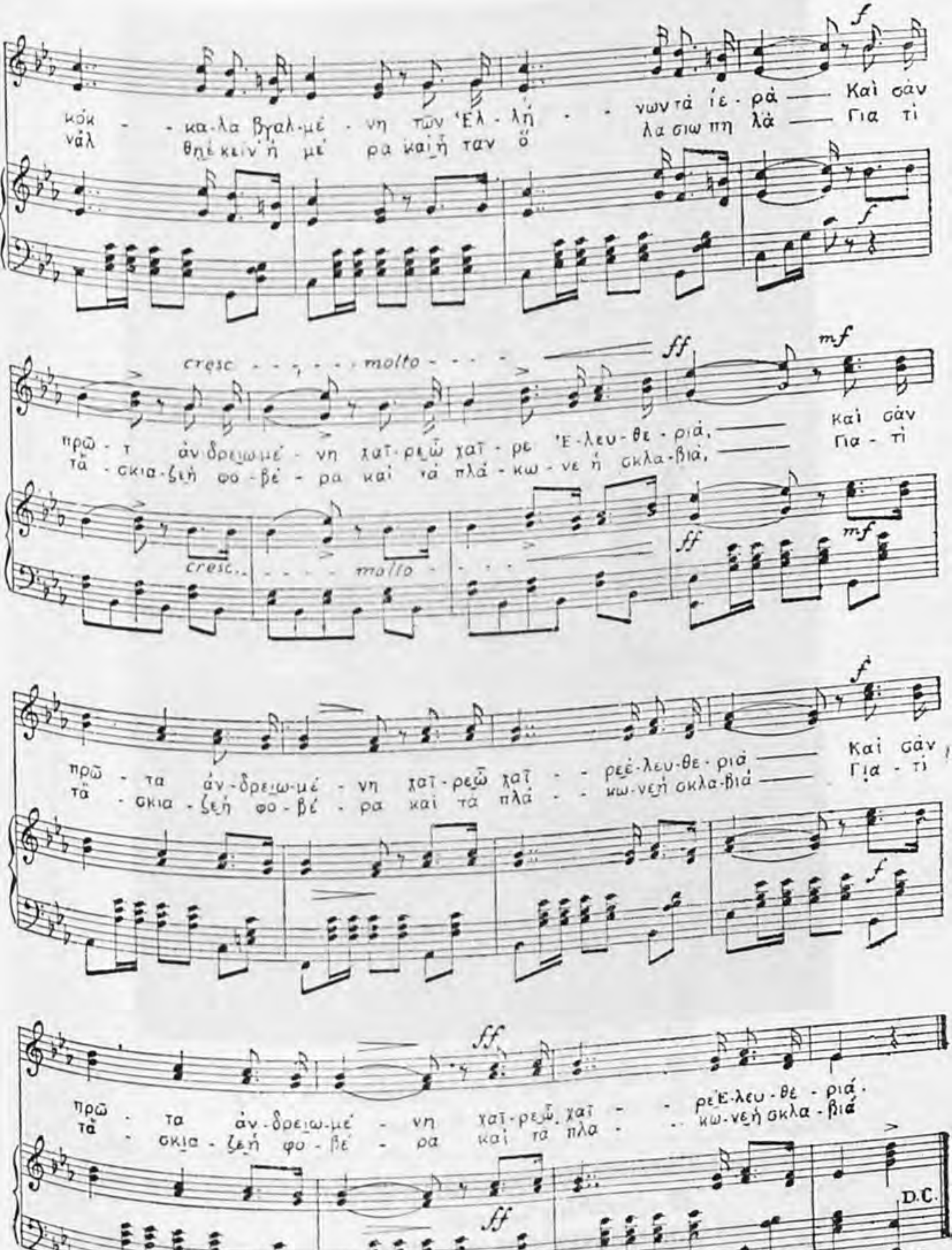
κόκ - - κα-λα βγαλ-μέ - νη των Έλ - λή - - νων τὰ ἱε - ρὰ — Καὶ σὰν
νὰλ θηὲ κεῖν ἡ μέ ρα καὶ ἦ ταν ὅ λα σιω πη λὰ — Για τὶ
cresc. - - - molto
πρῶ - τ ἀν-δρειω-μέ - νη χαῖ-ρεῶ χαῖ-ρε Ἐ-λευ-θε-ριά, — Καὶ σὰν
τὰ - σκια-ζεὴ φο-βέ - ρα καὶ τὰ πλά-κω-νε ἡ σκλα-βιά, — Για - τὶ
πρῶ - τα ἀν-δρειω-μέ - νη χαῖ-ρεῶ χαῖ - - ρεἐ-λευ-θε-ριά — Καὶ σὰν
τὰ - σκια - ζεὴ φο - βέ - ρα καὶ τὰ πλά - - κω-νεὴ σκλα-βιά — Για - τὶ
πρῶ - τα ἀν-δρειω-μέ - νη χαῖ-ρεῶ χαῖ - - ρεἘ-λευ-θε - ριά.
τὰ - σκια - ζεὴ φο - βέ - ρα καὶ τὰ πλα - .. κω-νεὴ σκλα - βιά
D.C.

Κι' ἔλεες· πότε, ἄ! πότε βγάνω
Τὸ κεφάλι ἀπὸ τὶς ἐρμιαῖς;
Καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω
Κλάψαις, ἅλυσαις, φωναῖς!

Τότ' ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
Μέσ' 'ς τὰ κλάματα θολό,
Καὶ εἰς τὸ ροῦχο σου ἔσταζ' αἷμα!
Πλῆθος αἷμα 'Ελληνικό.

Μὲ τὰ ροῦχα αἱματωμένα
Ξέρω ὅτι ἔβγαινες κρυφά,
Νὰ γυρεύῃς εἰς τὰ ξένα
Ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸν δρόμο ἐπῆρες,
'Εξανάλθες μοναχή
Δὲν εἶν' εὔκολες οἱ θύραις
'Εὰν ἡ χρεία ταῖς κουρταλῆ.

. . . .

Ἄλλος σοῦ ἔκλαψε εἰς τὰ στήθια
'Αλλ' ἀνάσαση καμμιά.
Ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια,
Καὶ σὲ γέλασε φρικτά!

Ἄλλοι, ὠιμέ! 'ς τὴ συφορά σου
'Οποὺ ἐχαίροντο πολὺ
Σύρε νάβρῃς τὰ παιδιά σου,
Σύρε, ἐλέγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι,
Καὶ ὀλογλήγορο πατεῖ
Ἢ τὴν πέτρα, ἢ τὸ χορτάρι,
Ποὺ τὴν δόξα σοῦ ἐνθυμεῖ.

Ταπεινότατη σοῦ γέρνει
'Η τρισάθλια κεφαλή.
Σὰν πτωχοῦ ποὺ θυροδέρνει,
Κ' εἶναι βάρος του ἡ ζωή.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΣΟΛΩΜΟ

Πές μου, νιόφωτο ἀστέρι, ποὺ διαβαίνεις τὸ τρεχούμενο ρέμα τ' οὐρανοῦ;
γιὰ ποιὰν ἀγάπη τὴ νιότη σου πληθαίνεις στὴ σπίθα τοῦ λαμπροῦ σου τοῦ ματιοῦ;

Βέβαια πονεῖς καὶ σὺ σὰν ἀνασταίνεις νεκρὰ φεγγάρια μὲ τὸ φῶς σου αὐτοῦ.
κι' ἄν, ἀστέρι πονεῖς, ἔλα σὲ μένα νὰ διαβοῦμε τὴ νύχτα ἐρωτεμένα.

Σ. Ζαμπέλιος (1813 - 1881)

Ναί, ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
Κάθε τέκνο σου μὲ ὁρμή,
Ποὺ ἀκατάπαυστα γυρεύει
Ἢ τὴν νίκη ἢ τὴν θανή.

. . . .

Ἡ Διχόνοια ποὺ βαστάει
Ἕνα σκῆπτρο ἡ δολερὴ
Καθενὸς χαμογελάει,
Πάρτο, λέγοντας, καὶ σύ.

Κειὸ τὸ σκῆπτρο, ποὺ σᾶς δείχνει,
Ἔχει ἀλήθεια ὡραία θωριά·
Μὴν τὸ πιάστε, γιατὶ ρίχνει
Εἰσὲ δάκρυα θλιβερά.

Ἀπὸ στόμα ὁποῦ φθονάει,
Παλληκάρια, ἂς μὴν ᾽πωθῇ,
Πῶς τὸ χέρι σας κτυπάει
Τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλή.

Μὴν εἰποῦν ᾽ς τὸν στοχασμό τους
Τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινά·
Ἐὰν μισοῦνται ἀνάμεσό τους,
Δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθεριά.

. . . .

Ἀπ᾽ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ Ἱερά,
Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, ὢ χαῖρε Ἐλευθεριά!

Π Α Τ Ρ Ι Δ Α

Πάλε ξυπνάει τῆς ἄνοιξης τ' ἀγέρι
στὴν Πλάση τῆς μυστικῆς ἀγάπης γλύκα
σὰ νύφ' ἡ γῆ, πὄχει ἄμετρα ἄνθη προίκα,
λάμπει ἐνῶ σβιέται τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι.

Πεταλοῦδες πετοῦν ταῖρι μὲ ταῖρι,
ἐδῶ βουίζει μέλισσα, ἐκεῖ σφήκα·
τὴν φύση στὴν καλή της ὥρα ἐβρῆκα,
λαχταρίζει ἡ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.

Κάθε μοσκοβολιὰ καὶ κάθε χρῶμα,
κάθε πουλιοῦ κελάηδημα ξυπνάει
πόθο στὰ φυλλοκάρδια μου κ' ἐλπίδα

νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἅγιο χῶμα,
νὰ ξαναϊδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάη,
ὄμορφή μου, καλή, γλυκιὰ πατρίδα.

ΛΩΡΕΝΤΖΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ

Οἱ ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι

4. ΣΤΗ ΣΗΜΑΙΑ

'Αλλ' ὁ ἥλιος, ἀλλ' ἀόρατος αἰθέρας κοσμοφόρος,
ὁ στύλος φανερώνεται μὲ κάτου μαζωμένα
τὰ παλληκάρια τὰ καλά, μ' ἀπάνου τὴ σημαία
ποὺ μουρμουρίζει καὶ μιλεῖ καὶ τὸν Σταυρὸν ἁπλώνει
παντόγυρα στὸν ὄμορφον ἀέρα τῆς ἀντρείας
κι ὁ οὐρανὸς καμάρωνε κι ἡ γῆ χειροκροτοῦσε·
κάθε φωνὴ κινούμενη κατὰ τὸ φῶς μιλοῦσε
κι ἐσκόρπα τὰ τρισεύγενα λουλούδια τῆς ἀγάπης.
«Ὄμορφη, πλούσια κι ἄπαρτη καὶ σεβαστὴ κι ἁγία!»

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΨΑΛΛΙΔΑΣ

(1767—1829)

Διδάσκαλος τοῦ Γένους, ἐκ τῶν ἡγετῶν τῆς νεωτεριστικῆς ἐκπαιδευτικῆς μας ἀναγεννήσεως. Ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν καθαρεύουσαν ὁ Κοραῆς, εἶναι διὰ τὴν δημοτικὴν ὁ Ψαλλίδας.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΔΟΥΚΑΣ

Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Γένους, ζήσας τῷ 1760—1845. Ἀνακηρυχθεὶς Μέγας Εὐεργέτης τοῦ Ἔθνους.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

(1716—1806)

Ὁ κορυφαῖος σοφὸς τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, φιλόσοφος, παιδαγωγός, μαθηματικός, χαλκέντερος δημιουργός, ἀλλὰ ἀρχηγὸς τῆς κατὰ τῆς διδασκαλίας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν ἀντιδράσεως.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΚΑ·Ι·ΡΗΣ

(1784—1853)

Φιλόσοφος ἐξ Ἄνδρου. Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Γένους, διδάξας ἐν Σμύρνῃ, ἐν Κυδωνίαις καὶ μετασχὼν ἐνεργῶς τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐδιώχθη διὰ τὰς φιλοσοφικάς του θεωρίας καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ.

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ: ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ὦ νέοι τοῦ Γένους, σεῖς, τοὺς ὁποίους ἐπαράβαλαν μὲ τὴν ἐαρινὴν ὥραν τοῦ ἔτους, διότι καὶ ἀληθῶς τῆς ἡλικίας σας τὸ ἄνθος ὁμοιάζει τὸ ἀνθηρὸν ἔαρ. Ἀλλὰ τὰ ἄνθη ὑπόσχονται καὶ καρπούς, καὶ τούτους ἀπαιτεῖ, τούτους ἐλπίζει ἀπὸ σᾶς ἡ ἐρημωθεῖσα ἀπὸ τὸν ἄγριον τύραννον πατρίς σας. Μὴ ματαιώσετε τὴν ἐλπίδα της.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς νέους, ὅσοι ἕως τώρα ἐδράματε εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, οὐδ' ἐφοβήθητε νὰ κενώσετε τὰς φλέβας σας ἀπὸ τὸ αἷμα, διὰ νὰ ἐκδικήσετε ὅσα αἵματα ἀθώων ἔχυσε καὶ χύνει καθ' ἡμέραν ὁ παράνομος καὶ ἄνανδρος τύραννος τῆς Ἑλλάδος...

Οἱ ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἀγῶνες σας εἶναι λαμπροί· τὸ ἐλευθερωθὲν μέρος τῆς Ἑλλάδος ἐγεύθη τοὺς ἐλπιζομένους ἀπὸ τὴν ἡλικίαν σας γλυκεῖς καρποὺς καὶ καυχᾶται ἡ πατρίς σας εἰς τὴν γέννησιν τοιούτων τέκνων. Ἀλλὰ σᾶς μένουν ἄλλοι ἀ σ υ γ κ ρ ί τ ω ς ἐ ν δ ο ξ ό τ ε ρ ο ι τούτων ἀγῶνες, ὦ γενναῖα τέκνα τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τῶν παρόντων ἠλευθερώσατε τὴν Ἑλλάδα, τῶν δὲ νέων ἀγώνων, σκοπὸν πρέπει νὰ προβάλλετε τὴν φύλαξιν τῆς Ἐλευθερίας, φύλαξιν δύσκολον καὶ διὰ τοῦτο προσοχῆς πολλῆς ἀξίαν.

Οἱ πρότεροί σας ἀγῶνες ἐκαθάρισαν τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ τυράννου, σᾶς μένει τώρα ὁ μέγας ἀγών, νὰ τὴν καθαρίσετε ἀπὸ τὸν μολυσμὸν τῆς ἀδικίας του, βάλλοντες εἰς τόπον αὐτῆς τὴν Δικαιοσύνην, τὴν μητέρα τῆς Εἰρήνης...

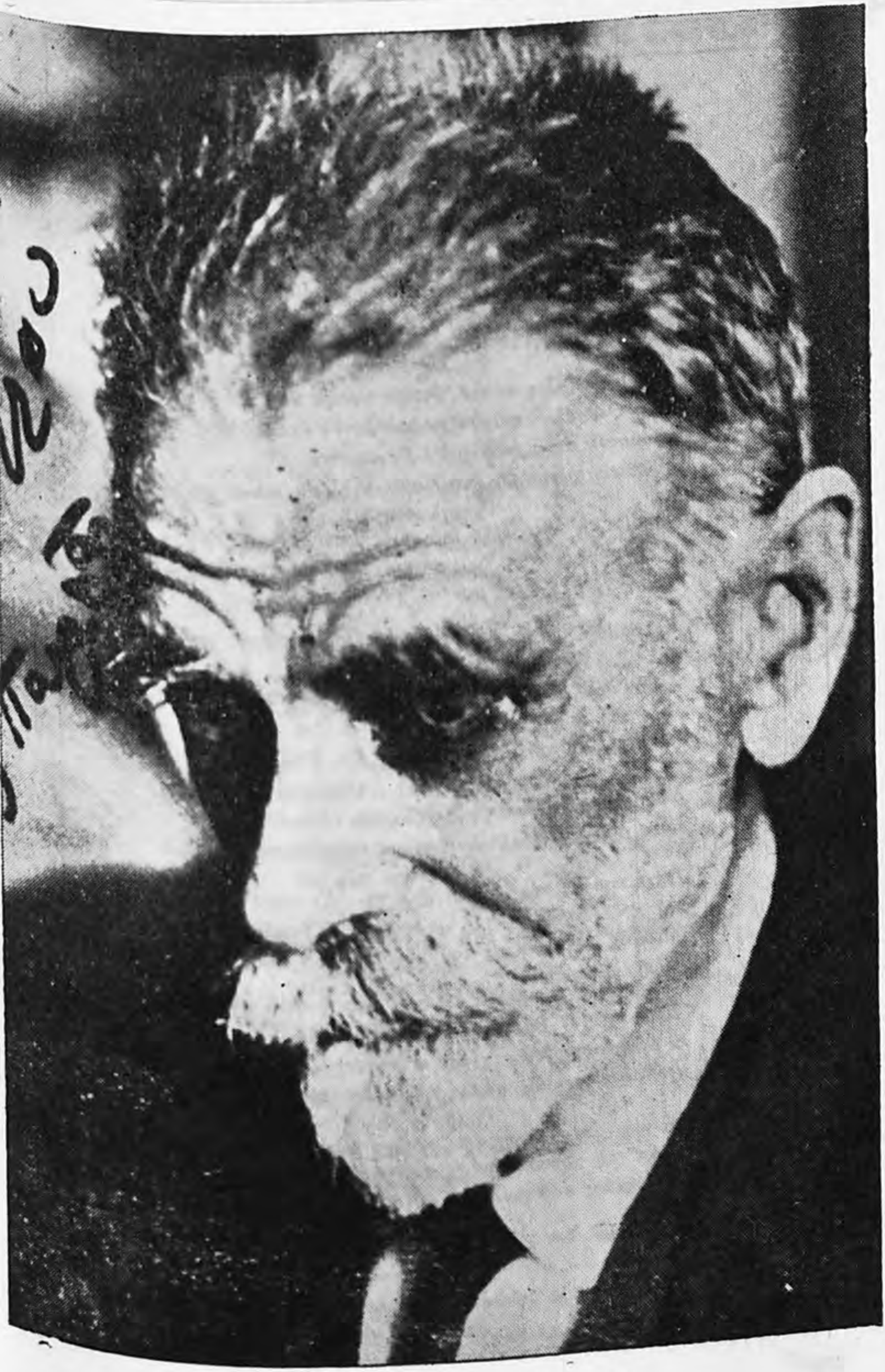

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἑλλάδα

Ἡ Ρούμελ' εἶναι μιὰ κορών' ἀπὸ ρουμπίνι
κι εἶν' ὁ Μωριᾶς μιὰ σμαραγδένια λαμπυράδα,
κι ἑφτάδιπλο τὰ Ἑφτάνησα εἶναι μπουγαρίνι,
νεράιδα εἶν' ἀφρογέννητη κάθε Κυκλάδα.

Κομματιασμένη κι ἡ Ἤπειρο γελάει καὶ κείνη,
κι ἡ Θεσσαλία σκορπίζει μιὰ ξανθὴ ὀμορφάδα·
κρυμμένη στὴν πολύπαθη Ρωμιοσύνη
σὰ νὰ ξανοίγω τὴ βασίλισσα Ἑλλάδα.

Ἀκόμα τὸ ἔλατο τῆς λεβεντιᾶς φουντώνει,
κι ἀπ' τῶν αἰώνων τοὺς καημοὺς κι ἀπὸ τὰ πάθη
τοῦ Διγενῆ ἡ πνοὴ παντοῦ χυμένη πλάθει.

Κανάρη, Καραϊσκάκη καὶ Κολοκοτρώνη·
καὶ μέσ' στῆς χρυσοπράσινης νυχτιᾶς τὰ βάθη
ἀκόμ' ἀργολαλεῖ τοῦ Κολωνοῦ τ' ἀηδόνι.

Ἀπὸ τὸ Δούναβη ὡς τὴν ἄκρη τοῦ Ταινάρου
κι ἀπ' τ' Ἀκροκεραύνια στὴ Χαλκηδόνα
διαβαίνεις, πότε σὰν τῆς θάλασσας Γοργόνα,
πότε σὰν ἄγαλμ' ἀπὸ μάρμαρα τῆς Πάρου.

Πότε κρατᾶς τὴν δάφνη ἀπὸ τὸν Ἑλικῶνα
καὶ πότε ὁρμᾶς μὲ τὴ ρομφαία τοῦ βαρβάρου,
καὶ μέσ' στὸ πλάτος τοῦ μεγάλου σου λαβάρου
βλέπω διπρόσωπη ζωγραφισμέν' εἰκόνα.

Ἐδῶ ἱερὸς ὁ Βράχος φέγγει σὰν τοπάζι
κι ὁ λευκοπάρθενος χορὸς τῶν κανηφόρων
προβαίνει καὶ τὸν πέπλο τῆς θεᾶς ταράζει

καὶ πέρ' ἀστράφτουν τὰ ζαφείρια τῶν Βοσπόρων
κι ἀπ' τὴ χρυσόπορτα περνώντας ἀλαλάζει
ὁ θρίαμβος τῶν νικητῶν Αὐτοκρατόρων!

«Ἀσάλευτη Ζωή»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Κύπρος

Καλῶς μᾶς ἤρθατε, παιδιά! Στὴν Κύπρο τὴν ἀέρινη,
στὴ μακαρία τὴ γῆ·
στάζει τὸ μέλι διαλεχτὸ σὰν πρῶτα; Ἀκόμα γίνεται
τ' ὁλόγλυκο κρασί;

Ἡ χαρουπιὰ ἡ ὁλόχλωρη λέει τὰ παλιὰ καὶ τ' ἄξια
τῆς ἀργυρῆς ἐλιᾶς;
Καὶ τ' ἀηδονάκι τραγουδεῖ στὴν εὐωδιὰ τοῦ λάδανου
τὰ πάθη τῆς καρδιᾶς;

Κι' οἱ ἀκρογιαλιὲς λαχταριστές, τ' ἀραξοβόλια ὁλόβαθα
καὶ τ' ἀκροτόπια ὀρθά·
τὸ καρτεροῦνε τῆς θεᾶς τὸ ὑπέρκαλο ξαγεάντεμα
καὶ δεύτερη φορά;

Καλῶς μᾶς ἤρθατε, παιδιά! Στὴν Κύπρο τὴν πολύχαλκη,
στὴν καρποφόρα γῆ·
ἀκόμα ἡ μοῖρα τῆς ὀργῆς, ἡ μοῖρα ὅλων τῶν ὄμορφων
ξεσπάει καὶ καταλεῖ;

Καλῶς μᾶς ἤρθατε, παιδιά! Καὶ φέρτε, κελαηδῆστε μας
τὸ εὐγενικὸ νησί.
Μέσ' στὴ βαθειά της ἀγκαλιὰ μητέρα ἡ Ἄσπρη θάλασσα
νὰ κρύψη ἐσὲ ζητεῖ.

Τοῦ κάκου· στεριές, πέλαγα, λαοὶ τριγῦρό σου, ἥμεροι
καὶ βάρβαροι λαοὶ
σ' εἶδανε, σ' ὠρεχτήκανε καὶ κατὰ σὲ χυθήκανε
Ἀσία καὶ Ἀφρική.

Ρωμαίους καὶ Σαρακηνούς, Τούρκους καὶ Φράγκους γνώρισες,
ὦ Ροδαφνοῦσα ἐσύ,
ἀπὸ τὴ Δύση ὁ βασιλιᾶς κι' ὁ ρήγας σ' ἐρωτεύθηκαν
ἀπ' τὴν Ἀνατολή.

Κι' ἀπ' τὸν καιρό, ποὺ σ' ηὗρανε θαλασσομάχοι Φοίνικες,
ὣς τώρα ποὺ σοφὰ
πατάει σὲ σένα ὁ Βρεττανός, πολλοὺς ἀφέντες ἄλλαξες,
δὲν ἄλλαξες καρδιά.

Κι' εἶναι ἡ καρδιά σου ἐσὲ πιστὴ καὶ δίνεις μὲ γητέματα
καὶ πῆραν ἀπὸ σὲ
μιὰ ρίζα τὰ διαβατικὰ καὶ μοίρανε τ' ἀλλότρια
δική σου χάρη, ὢ ναί!

Καὶ τὴν 'Αστάρτη ξέγραψαν τὴ θεία ποθοκρατόρισσα
ποὺ γέννησαν οἱ ἀφροί,
κι' ἀπὸ τῆς Τύρου τὸ Μελκὰρθ καὶ μὲ τὰ σπλάχνα σου ἔπλασες
τὸν Ἕλληνα 'Ηρακλῆ.

Κι' ἀφοῦ πετάξανε οἱ θεοὶ καὶ τῆς Παφίας ἀπόμεινε
συντρίμματα ὁ βωμός,
ἡ Ροδαφνοῦσα σου ἔφτασε καὶ γίνηκε τραγούδι σου
καὶ σ' ἄναψε καημός.

Καὶ τοῦ 'Ηρακλῆ τὸ ρόπαλο τὸ πῆρε καὶ κυνήγησε
τὸν ξένο, ἐκδικητής,
κι' ἐσὲ λημέρι του ἔκαμε τὸ κάλεσμα προσμένοντας
τὸ μέγα ὁ Διγενής.

'Εσὺ κρυφοζωντάνεψες, ὡραῖο νησί, καὶ φύλαξες,
ἐσὺ τὰ προσκυνᾶς
τῆς Ρωμιοσύνης τὰ εἴδωλα· τῆς ὀμορφιᾶς τὸ εἴδωλο
καὶ τῆς παλληκαριᾶς

. . . .

Καλῶς μᾶς ἤρθατε, παιδιά! Στὴν Κύπρο τὴν ἀέρινη,
στὴ μακαρία γῆ,
στὸ ὡραῖο πολύποθο κορμὶ ἡ ἁγνὴ ψυχὴ δὲν ἔσβησε.
Καὶ ζῆ, καὶ ζῆ καὶ ζῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

«'Η Πολιτεία καὶ ἡ Μοναξιὰ»

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ὁ μεγάλος μας Ἐθνικὸς ποιητής, ποὺ φέτος γιορτάζουμε τὰ 32 χρόνια ἀπὸ τότε (1927) ποὺ δημιούργησε τὶς «Δελφικὲς γιορτὲς» μαζὶ μὲ τὴν μεγάλη του Σύντροφο, τὴν Εὔα. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ὅλου τοῦ κόσμου μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς πραγματικοὺς Ἕλληνες στέκονται εὐλαβικὰ καὶ μὲ θαυμασμὸ στὴ μνήμη Των. Μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τοῦ ΕΜΠ κ. Κ. Κιτσίκη ἡ ἰδέα τοῦ ζεύγους Σικελιανοῦ νὰ καταστοῦν οἱ Δελφοὶ Διεθνὲς Πνευματικὸν Κέντρον καθίσταται πραγματικότης, χάρις εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ «Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης» εἰς τὸ Στρασβοῦργον.

Τὸ πανανθρώπινο ἐμβατήριο τῆς Ἑλλάδας

Ὀμπρός ! Μὲ ὀρθὴ μεσούρανη
τῆς λευτεριᾶς τὴ δάδα
ἀνοίγεις δρόμο, Ἑλλάδα,
στὸν Ἄνθρωπο... Ὀμπρός !

Ὁρμᾶνε πρῶτοι οἱ Ἕλληνες
κι ὅλοι οἱ λαοὶ σιμά Σου
—μεγάλο τ' ὄνομά Σου—
βροντοφωνᾶν : Ὀμπρός.

ὀμπρὸς νὰ γίνουμε ὁ τρανὸς
στρατὸς ποὺ θὰ νικήσει,
σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
τὸ μαῦρο φίδι' ὀμπρός,

ὀμπρός, κ' ἡ Ἑλλάδα σηκώθηκε
καὶ διασκορπάει τὰ σκότη...
Ἀνάστα, ἡ Ἀνθρωπότη,
κι ἀκλούθα την... Ὀμπρός !

ΑΓΓ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Δεκαπενταύγουστο τοῦ 1940

Ὦ ἐσὺ τῶν Οὐρανῶν ἡ πλατυτέρα,
ποὺ ἀγκάλιασες τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς,
τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ἡ θεία Μητέρα,
π' ὅλους τῆς γῆς ξεχείλισες τοὺς ναούς.

Μάνα· π' ἀγνάντια μου εἶσαι ὡς θεριομένη
ἀπ' ἀστάχυα χλωμότατη πλαγιὰ
κ' εἶσαι κ' ἡ Ἑλλάδα, κ' εἶσαι ἡ Κοιμημένη
μὲ σταυρωτὰ τὰ χέρια Παναγιά.

Μάνα· ποὺ ὁ νοῦς Σου μοναχὰ τὸ ξέρει
ἄν, ἀντικρὺ στὴν ἅγια Σου ἐντολή,
ἡ καρδιά μου δὲν εἶναι ὡς περιστέρι
ἀθώα, δοκιμασμένη καὶ καλή·

δῶσε τὴν ὥρα τούτη (κ' εἶναι τώρα
π' ἀγγίζουμε τὸν ὕστερο βυθὸ
κι ἀργοσημαίνει ἡ προαιώνια ὥρα)
στὴν ἅγια ἐντολή Σου νὰ σταθῶ

ἀνύσταχτος, στὴν ἄκρη γινωμένος
ἀγρύπνια μιὰν ἀπέραντη ματιά,
σὰν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς Ἐσταυρωμένος
σὰν οἱ Ἅγιοι Παῖδες μέσα στὴ φωτιά.

ΑΓΓ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

25 Μαρτίου 1821 — 25 Μαρτίου 1946

Τοῦ ἀγώνα μας πρωτόφλεβα, καρδιὰ τοῦ Εἰκοσιένα,
γιὰ νὰ Σὲ χαιρετίσουμε ὀρθρό εἶναι σηκωμένοι
γυναῖκες, γέροντες, παιδιά, κ' ἐγὼ στὴ σύνταξή τους
γιὰ βιαστικὸ ἀντροκάλεσμα, γιὰ σημερνὸ σημάδι...
Τί τώρα σμίγει τὸ Αἷμα Σου στὴν πιὸ πλατιά του κοίτη
μ' ὅσο αἷμα χύθηκεν ἐχτές, καί, 'δές το, ξεχειλίζει
νά μπει ποτάμι ἀκράταγο μὲ τὰ ποτάμια τ' ἄλλα
τῶν Λαῶν, ποὺ ὁρμᾶν στὴ λευτεριὰ π' ἀνοίγεται μπροστά τους
ἀνθρωποθάλασσα τῆς Ζωῆς, σ' Ἐσέ, Δημοκρατία !

ΑΓΓ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ

*'Απάνω στ' ἀνοιξιάτικα βουνὰ τῶν ἀρωμάτων
πῶς ξάφνου μοῦ σκιρτᾶ ἡ καρδιά, ποὺ τὴν σιγὴν ἐχάρη
σὰν τὸ λιοντάρι ποὺ ἄκουσε τὴ δίψα τῶν αἱμάτων !
Ὦ, πῶς εὐώδα ὁ βάρσαμος καὶ τὸ σγουρὸ θυμάρι,
πῶς φτέρωνεν ὁ ἀνήφορος τὸ ἀνάλαφρο ποδάρι,
κ' ἡ εὐωχία ἡ μυστικὴ τοῦ πόθου μου εἶχε πάρει
τὴ γέψη, μὲς στὰ σπλάχνα μου, τὴ θεία τῶν ἀθανάτων !*

*Κ' εἶπα : «Ἂν βακχεύει ὁ πόλεμος, ἐσὺ πατᾶς στὰ κρίνα,
Νίκη ! Τὰ ρεῖθρα τὰ ζεστὰ τοῦ αἱμάτου ἀφρὸ τὰ κάνει
μὲ τὸ καθάριο κύμα της ἡ αἰώνια Σαλαμίνα !
Τῆς 'Ιφιγένειας, στὴν ψυχή, μόνη ἡ θυσία δὲ φτάνει ;
Στῶν 'Ολυμπίων τὴν ἀγκαλιὰ ὁ 'Ατρείδης τηνε χάνει,
μὰ ἰδές, σπαράζει στὸ βωμὸν ἡ ἀσύγκριτη ἀλαφίνα !»*

*Καὶ τὸ δικόρυφο ψηλὰ τοῦ Παρνασσοῦ ἡ ματιά μου
ξάστερη ἀγκάλιαζε, στυλὰ στὴν αὐγινὴ γλυκάδα.
κι' ὁ θυρσος ὁποὺ κράταγα στὸ χέρι μου, ὡσὰ δάδα
ὁποὺ βουίζει ἡ φλόγα της ἀπὸ πυκνὴ σβιλάδα,
στὸν Ὕμνο ποὺ λογίζομουν ἐβόγκαε στὴν καρδιά μου,
τὸν Παιάνα σὰ νὰ ψήλωνεν ὁλάκερη ἡ 'Ελλάδα !*

*Ὦ ἡ πύρη μου, στὴ μυστικὴ τοῦ πόθου μου εὐωχία,
γιὰ τὴν 'Ελλάδα ! Μ' ἕνα της φτερούγιασμα ἡ καρδιά μου
μ' ἀνέβαζε στὴ δυνατὴν ὀλύμπιαν ἡσυχία.
καὶ μέσα στὴν ἀτάραχη ποὺ μὄφεγγε εὐτυχία
μοῦ κρυφομίλει, τοῦ 'Ηρακλῆ βλαστός, ἡ Μακαρία,
κ' ἡ Εὐάδνη ἀπὸ τὸ θάλαμο τοῦ πύρινού της γάμου !*

*Γοργὰ ποὺ σκεῖς, διθύραμβε, καὶ τὰ βαρύπνοα στήθη !
Γιὰ σένα μοῦ ὄρθριζε ἡ καρδιὰ μ' ἀνείπωτη ἀλαφράδα,
στὴ φτέρνα τοῦ Ἄρη ὡς ἄκουγα ποὺ σάλπιζε τ' ὀρνίθι.
Γύρω ἀντηχοῦσαν τὰ βουνὰ κι ἀπέραντη πεδιάδα...
Κ' ἐγώ, σὰ νὰ λουζόμουνα στῶν ἡμιθέων τὴ λήθη,
τῆς γῆς ποὺ πάτεια μ' ἔτρεχε ρυθμὸς ἀπὸ τὰ βύθη...
Γοργὰ ποὺ σκεῖ ὁ διθύραμβος καὶ τὰ βαρύπνοα στήθη !
Στὴ μέση ἀπὸ τὰ σπλάχνα μου ὄχι ἡ καρδιά, ἡ 'Ελλάδα !*

*Πάνω στὰ θεῖα ἑλληνικὰ βουνὰ τῶν ἀρωμάτων,
ποὺ κρυφανάσανε ὁ στρατὸς ἀπ' τ' αὐγινὸ θυμάρι
καὶ τοῦ ξεδίψασε ἡ ψυχὴ κ' ἡ πίκρα τῶν καμάτων
κ' ἔνιωσε πάλι ἀνάλαφρο τὸ ἀλύγιστο ποδάρι
καὶ μέσα του ἔλαμψ' ἡ καρδιὰ σὰν καθαρὸ λογάρι,
ξάφνου ἡ αὐγή, ποὺ χάραξε θαμπὸ μαργαριτάρι,
σὰ σὲ λιοντάρια ξύπνησε τὴ δίψα τῶν αἱμάτων !
Αὖρα μεγάλη ἐφύσησε, ρυθμὸς ἀπὸ τὰ βύθη·
ἔρωτας ἔσπρωξε σφοδρὸς τῆς γῆς πού 'χε πλαγιάσει.
Εἶχε τὸ γόνα ἀλαφρωθεῖ, κ' εἶχεν ἡ σάρκα ἁγιάσει ;
Μὲ τὰ δρεπάνια πέταξε καὶ γιὰ τὸ θέρο ἐχύθη ;
'Η γῆ ξυπνᾶ ἡ ἀθάνατη καὶ κυνηγάει τὸ Σκύθη ;*

Πέφτουν οἱ βράχοι οἱ Δελφικοὶ πάνω στοῦ ὀχτροῦ τὰ στήθη ;
'Εχίμηξαν ἱερὲς πνοὲς ἀπ' τὰ πανάρχαια δάση ;
Σὲ νοῦ φωτᾶνε ἀπάρθενον οἱ κοιμισμένοι μῦθοι ;
Νύφες μαζί τους ροβολᾶν στῆς μάχης τὸ γιορτάσι ;

Μόχτα, ροβόλα, πέταξε ! Μεστὸ τὸ καλοκαίρι !
Νά, τὸ χωράφι ἐθράσεψε, πληθαίνει τὸ χορτάρι !
Στὰ κορφοβούνια ἀτσάλωσε τὸ γλήγορο ποδάρι,
βράχο τὸ βράχο πέτεται, λιθάρι τὸ λιθάρι !
Σίδερο γίνηκε ἄσειστο τὸ μαθημένο χέρι.
Τώρα, δρεπάνι, πέταξε· καὶ θέριζε, μαχαίρι !
Θέριεψε μ' ὅλους τοὺς χυμούς, μεγάλο καλοκαίρι !
Σηκώσου θεὸς κι ἁλώνισε τὸ Βάρβαρο, 'Αλωνάρη !
Μάστιξε τ' ἄλογα ὅλα σου μέσα στὸ ἀκράτο ἀγέρι !
Χώρισε σύγνεφα ψηλά, τὴν αἶρη ἀπὸ τὸ στάρι !

Φεύγει ὁ χορὸς ἀπὸ κορφὴ σ' ἄλλη κορφὴ καὶ λάμπει...
Γοργὰ π' ἀλλάζει ὁ μπροστινὸς ποὺ πέφτει ἀπὸ τὸ βόλι !
Τ' ὥριο μαντίλι γλήγορα πετάει, ποιὸς πρῶτος θά 'μπει !
'Ω Μάνα 'Ελλάδα, ἀγάλλιασαν ἀπ' τοὺς χορούς σου οἱ κάμποι!
Κοίτα πῶς δράμει ἡ νιότη σου κι ἀπὸ τὸν ἵδρο λάμπει,
σὰ νὰ κινάει συμπεθεριὸ στοῦ Μάη τὸ περιβόλι !

Νιότη σκιρτάει πεντάχαρη, σὰν ἐλυμπίσιο ἀλάφι !
Νιότη, παρθένα 'Αρτέμιδα, τῆς Νίκης κυνηγήτρα,
πῶς δρασκελάει καὶ πέτεται ὅπου γκρεμοὶ καὶ τράφοι !
Κάθε σπαθιὰ φτερούγιασμα, κάθε φωνὴ ξυπνήτρα !
Πέφτει στὸ διάβα της ὁ ὀχτρὸς καὶ δέεται μὲ τὰ λύτρα,
μ' αὐτὴ ἔχει διαμαντόσπαθο καὶ χούφτα ἀπὸ χρυσάφι !

Μπροστά ! μπροστά ! Στὸ διάβα σας ἡ θεία πνοὴ ἀναστήθη !
Παρθένιος ὕμνος ἤτανε π' ἀκούστη στὸν ἀγέρα.
"Αμωμος παιάνας ἄπλωσε κι ὡς μὲ τὸν ἥλιο ἐχύθη.
Θεϊκὲς χαρὲς ὀργώσανε καὶ σπείρανε τὰ στήθη.
Φανερωθῆκαν οἱ θεοὶ μὲς στὴν καθάρια ἡμέρα.
Πνοὴ τοῦ Πανὸς σηκώθηκε καὶ στὸν ὀχτρὸν ἐχύθη.
'Ο 'Απόλλωνας ἐτόξεψεν ἀπ' τὸν παρθένο αἰθέρα...
Γοργὰ ποὺ σκεῖς, Διθύραμβε, καὶ τῶν θνητῶν τὰ στήθη !

Τὸ Θύρσο, ἐγώ, στὰ πόδια σου πετάω, καθάρια Νίκη !
Πλούσια ψυχὴ μοῦ χάρισε τοῦ Παρνασσοῦ τὸ πνέμα,
καὶ τῆς Βακχείας γιὰ νὰ κρατῶ στὰ φρένα μου τὴ φρίκη
μπορῶ, σὰν τὸ ἀκριμάτιστο σπαθὶ μέσα στὴ θήκη
καὶ σὰ στὶς ἥσυχες κορφὲς τὸ ευτυχισμένο μου αἷμα,
Μὰ νά, σιμώνει, Διόνυσε, ἡ ἀκράτητή Σου Δίκη,
καὶ τοῦ Πενθέα σαρώνεται στοὺς βράχους Σου τὸ ψέμα...
Σκούζουν σὲ δόντια λιονταριῶν οἱ σπαραγμένοι λύκοι !

Ξυπνήτρα μέθη μοῦ μηνᾶ τὸν τρομερὸ ἐρχομό Σου !
Διάφανη νύχτα μὲ κρατεῖ μὲς στὸ ἀπαλό της σκότος...
Πῶς εὐωδᾶν τὰ κλήματα κι ὁ ἄδετος καρπός Σου !
"Εναστρος μοῦ 'ναι ὁ στοχασμός. Μὲ πλημμυρᾶ ὁ καημός Σου.
'Ω 'Ελλάδα, ἀμβρόσιος ὁ καρπός, κ' εἶναι καρπὸς δικός Σου !
Πασίχαρος σὰν 'Ορφικὸς ψαλμὸς ὁ καθαρμός σου !

Μάρτυρας νά 'ν' ὁ πόθος μου : ***Νὰ πέσω, ἂς ἦταν, πρῶτος !***

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Τὸ νόημα τῆς μεγάλης ἡμέρας

Ἔχει δίκαιον ὁ ὑμνῳδὸς ὅταν ψάλλῃ «Εὐαγγελίζου, γῆ, χαρὰν μεγάλην». Πράγματι ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι ἡμέρα χαρᾶς, ὄχι μόνον διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διὰ πάντα ἄνθρωπον ὁπουδήποτε τῆς γῆς καὶ ἂν εὑρίσκεται, οἱουδήποτε χρώματος καὶ ἂν εἶναι, εἰς οἱανδήποτε θρησκείαν καὶ κράτος ἐὰν ἀνήκῃ. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι πνεῦμα ἐλεύθερον, ἐλευθέρα ψυχή, πιστεύουσα εἰς τὸ μήνυμα τῆς Ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον τὴν Ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τῆς 25 Μαρτίου ἐξέπεμψαν οἱ Ἕλληνες πρὸς ὅλον τὸν Κόσμον, μήνυμα χαρᾶς καὶ ἐλπίδος μέσα εἰς μίαν ἐποχὴν σκότους καὶ ἀπογνώσεως τῶν Λαϊκῶν Τάξεων ὕστερα ἀπὸ τὴν νίκην τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, μετὰ τὴν προδοσίαν κατὰ τὴν ναπολεόντειον ἐποχὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν σκοπῶν τῆς Μεγάλης Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Σήμερον μετὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν κατοχήν, ἀφοῦ ἐκινδυνεύσαμεν νὰ ὑποδουλωθῶμεν καὶ πάλιν, ἀντιλαμβανόμεθα καλύτερον τὸ νόημα καὶ τὴν σημασίαν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπαναστάσεως. Ἡ ἐξόρμησις τῆς 28ης Ὀκτωβρίου καὶ ἡ σκληρὰ καὶ ἔνδοξος πάλη κατὰ τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ναζισμοῦ, ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ πάσης μορφῆς, κατέδειξε πόσον στεῖρα καὶ ἀνεδαφικὴ ἦτο ἡ πρὸ τοῦ πολέμου ἰδεολογία τοῦ «κοσμοπολιτισμοῦ», ὅπως καὶ πόσον ὑποκριτικὴ καὶ ἀντεθνικὴ ὑπῆρξεν «ἡ πατριδοκαπηλεία», ἡ πάντοτε πρόθυμος νὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν ἐχθρόν.

Ὅσον ὁ καιρὸς παρέρχεται τόσον περισσότερον ἀντιλαμβανόμεθα τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐγέρσεως. Ἡ καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τῆς μαρτυρικῆς καὶ δοξασμένης αὐτῆς Γῆς μονομιᾶς ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος τῆς Ἱστορίας. Καὶ ἔγινεν ὁ μικρὸς αὐτὸς Λαὸς Ἔπος. Ὅλα μονομιᾶς ἔγιναν ὀμορφιὰ καὶ ποίησις. Ὁ μικρὸς καὶ πτωχὸς αὐτὸς τόπος ἐμεγεθύνθη εἰς τὰς ἀπεράντους διαστάσεις τοῦ Θρύλου.

Πράγματι τὸ 21 ὑπερβαίνει τὰ στενὰ ὅρια τοῦ τόπου μας καὶ καθίσταται πανανθρώπινον, διότι δὲν εἶναι κυρίως οἱ πολεμικοὶ παιᾶνες καὶ αἱ νῖκαι καὶ τὰ κατορθώματα, ἀλλὰ προπαντὸς ὅ,τι τὸ ἀναδεικνύει εἶναι τὸ μεγάλο μήνυμα, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον τὸ 21 ἀποβαίνει ἡμερομηνία - σταθμὸς εἰς τὴν πορείαν τῆς Ἀνθρωπότητος. Χρέος, ὄχι μόνον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων, εἶναι νὰ κατανοήσουν τὸ νόημα καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ 1821. Ὅπως λέγει ὁ ποιητὴς «Καινούργια ἀπὸ σήμερα ἀρχίζει Ἱστορία».

«Ὅλοι οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι εἶναι Ἕλληνες — λέγει ὁ Σέλλεϋ — διότι οἱ νόμοι των, αἱ τέχναι των, ἡ ἐπιστήμη των ἔχουν τὰς ρίζας των εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα». Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀκριβές, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Ἀνθρωπότης εἶναι ἐξίσου ὀφειλέτις εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι αὐτὴ πρώτη ἐδίδαξε τὴν ἀξίαν τῆς Ἐλευθερίας. Οἱ Ἄνθρωποι τοῦ 21 ὑπῆρξαν οἱ φυσικοὶ συνεχισταὶ τοῦ ἔπους τοῦ Μαραθῶνος, ὅπως ὑπῆρξαν πρόγονοι Ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τὸν θρῦλον τῆς 28ης Ὀκτωβρίου καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀντιστάσεως. Ἡ Ἐλευθερία διὰ τὸν Ἕλληνα εἶναι νόμος αἰώνιος καὶ ἀκατάλυτος, νόημα τῆς ζωῆς, θεμέλιον βασικόν, πραγματικὸν βίωμα.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος πανηγυρικοῦ σημειώματος ἡ ἐξέτασις πῶς καὶ διατί τὸ Ἔθνος παρέμεινεν ἐπὶ τετρακόσια ἔτη ὑπόδουλον κάτω ἀπὸ ἕνα δυνάστην τόσον βάρβαρον. Ὑπῆρχον ἀναντιρρήτως γενικώτερα αἴτια, ἔξω τοῦ Ἔθνους δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐξηγοῦν καὶ δικαιολογοῦν τὴν μακραίωνα δουλείαν. Τὰ Ἔθνη ὅμως ἔχουν πάντοτε ἀνάγκην μιᾶς συνειδητῆς καὶ προπορευομένης ἡγεσίας, ἡ ὁποία καὶ μόνη εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ. Ἡ ἰθύνουσα τάξις μετὰ τὴν Ἅλωσιν εἶχεν ἢ ἐξαφανισθῆ ἢ αὐτοεξορισθῆ ἢ δυστυχῶς προσκυνήσει καὶ ἐξομώσει ἢ συνεργασθῆ μὲ τὸν κατακτητὴν εἰς βάρος τοῦ Ἔθνους.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα, ἀκαθοδήγητος καὶ ἀβοήθητος ἢ προδομένος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐπάλαισε σκληρὰ διὰ νὰ διασώσῃ τὴν Ἐθνικήν του συνείδησιν καὶ ἀποτελεῖ πράγματι θαῦμα πῶς, μέσα εἰς μίαν τόσον ζοφερὰν περίοδον, κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν φυσιογνωμίαν του καὶ νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν ἱστορικήν του ἀποστολήν.

Ὤρθωσε τὴν Θρησκείαν ὡς ἀδιαπέραστον τεῖχος προφυλάσσον τὸν Ἐθνισμόν του. Ἡ Θρησκεία δὲν ὑπῆρξε μόνον παραμυθία ἀλλὰ προπαντὸς ὅπλον εἰς χεῖρας τοῦ Ἔθνους. Συνάμα ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς διετήρει καὶ ἔπλαθε τὴν γλῶσσαν του ὥστε νὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλυτέρα καὶ περισσότερον συνειδητὴ ἡ διαφορά του ἀπὸ τὸν βάρβαρον κατακτητήν. Μέσα εἰς τὰ ἀθάνατα Δημοτικὰ Τραγούδια του ἔκλεισε τοὺς πόνους καὶ τοὺς πόθους του, τὴν πίκρα τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐλπίδα διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Γένους, τοὺς παλμοὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις του, τὰ ὄνειρα καὶ τὰ ἰδανικά του.

Στερούμενος ὁ κατακτητὴς πείρας διοικητικῆς καὶ ἀνίκανος δι' ἰδίων ὀργάνων νὰ διοικήσῃ τὴν ἀπέραντον Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ὑπολειπόμενος πολιτιστικῶς πολλῶν λαῶν κατακτηθέντων, καὶ ἰδίᾳ του Ἑλληνικοῦ, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς δουλωθέντας ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ν' αὐτοδιοικηθῶσιν. Οὕτω πως ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἠδυνήθη νὰ συγκροτήσῃ τὰς Κοινότητας καὶ τὰς ποικίλας καὶ πρωτοτύπους συνεταιρικάς του ὀργανώσεις, θεσμοὺς δηλονότι διοικητικοὺς καὶ οἰκονομικούς, διὰ τῶν ὁποίων συνετήρει τὴν ἐθνικήν του παράδοσιν καὶ ἤσκεῖτο εἰς τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν κοινῶν, μακρὰν τῆς τουρκικῆς ἀναμίξεως. Συγχρόνως μέσα εἰς τὰ Λαϊκὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ του Δικαστήρια διεμόρφωνε ἰδίους νόμους, συνεχιστὰς τῆς Βυζαντινῆς Νομοθεσίας καὶ ρυθμιστὰς τῆς ἰδιωτικῆς του ζωῆς ἔξω τῆς ἐξουσίας τοῦ κατακτητοῦ.

Ζύμη τοῦ μετέπειτα ἀπελευθερωτικοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν χωρὶς μέσα καὶ χωρὶς ἐφόδια, ἀλλὰ μὲ τὴν πίστιν εἰς τὰ Ἰδανικὰ τῆς Ἐλευθερίας, ἔδωσε τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου, ἔγιναν οἱ κλέφτες, οἱ ἁρματολοὶ καὶ οἱ θαλασσομάχοι.

Τέλος ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 17ου αἰῶνος ἤρχισε νὰ διαμορφοῦται μία νέα ἐμπορικὴ τάξις εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ παραλλήλως νὰ καλλιεργοῦνται τὰ γράμματα. Οὕτω μὲ βάσιν τοὺς λογάδας τοῦ Ἔθνους ἐσχηματίζετο ἡ κοινωνικὴ προπορεία τοῦ Γένους, ἡ ὁποία παρεσκεύαζε καὶ ἐδημιούργει τὴν Ἑλληνικὴν Ἔγερσιν ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Οὕτω ἐδημιουργήθησαν αἱ προϋποθέσεις καὶ αἱ συνθῆκαι — ὑλικαί, ψυχικαὶ καὶ πνευματικαὶ — διὰ τὴν Μεγάλην Ἡμέραν. Ἡ ἐγκυμοσύνη ὑπῆρξε, πράγματι, μακρὰ καὶ ἐπώδυνος. Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 21 δὲν ὑπῆρξεν αἰφνιδιαστικὴ καὶ ἀπρόοπτος ἐκδήλωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Μία συνεχὴς ἐποποιΐα εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ εἰς τὰ βουνὰ καὶ τὰς θαλάσσας μὲ τοὺς ἁρματολοὺς καὶ κλέφτες. Ἀπὸ τὸ πρῶτον, νομίζω, Ἀπελευθερωτικὸν Κίνημα τοῦ Ράλλη τὸ 1463 μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως, εἷς ἀδιάκοπος καὶ ἀδυσώπητος ἀγὼν συντελεῖται μὲ τὰ Κινήματα τοῦ Κλαδᾶ (1480), τοῦ Ἀνδρέα Παλαιολόγου (1489), τῶν Μελισσηνῶν (1570), Διονυσίου τοῦ Σκυλοσόφου εἰς τὰ Ἰωάννινα (1612), μὲ τὰς Κρητικὰς Ἐπαναστάσεις τῶν Καλλέργηδων καὶ τῶν Ψαρομηλίγκων, μὲ τὰς ἀνταρσίας τῆς Σάμου, μὲ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1770, μὲ τὸ ἡρωϊκὸν Σούλι κλπ. Ὅλ' αὐτὰ τὰ Ἐθνικοαπελευθερωτικὰ Κινήματα ἀποδεικνύουν ὅτι αἱ Λαϊκαὶ Τάξεις δὲν ἠνέχθησαν τὸν κατακτητήν, παρὰ τὴν προδοσίαν, τὴν συνεργασίαν ἢ τὴν ἐγκαρτέρησιν τῆς ἰθυνούσης τάξεως, καὶ διετήρησαν ἀκμαῖον τὸ Ἐθνικόν των φρόνημα καὶ τὴν ἀπόφασίν των νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ Ἔθνους ὑποδούλωσιν καὶ ἐξαφάνισιν.

Ὑπάρχουν Λαοί, οἱ ὁποῖοι πανηγυρίζουν τὴν ἐλευθέραν κρατικήν των συγκέντρωσιν χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας ἄλλων Λαῶν ἢ χάρις εἰς τὰ συμφέροντα ἄλλων κρατῶν. Οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν ὅτι μόνοι των ἠγωνίσθησαν καὶ μόνοι των κατέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των, παλαίοντες κατὰ μιᾶς πανισχύρου Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, κατὰ τῶν συνησπισμένων ἀντιδραστικῶν Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐξέγερσίς των ἀναντιρρήτως ἀποτελεῖ παραλογισμόν, ἀλλὰ πάντως παραλογισμὸν ὡραῖον καὶ

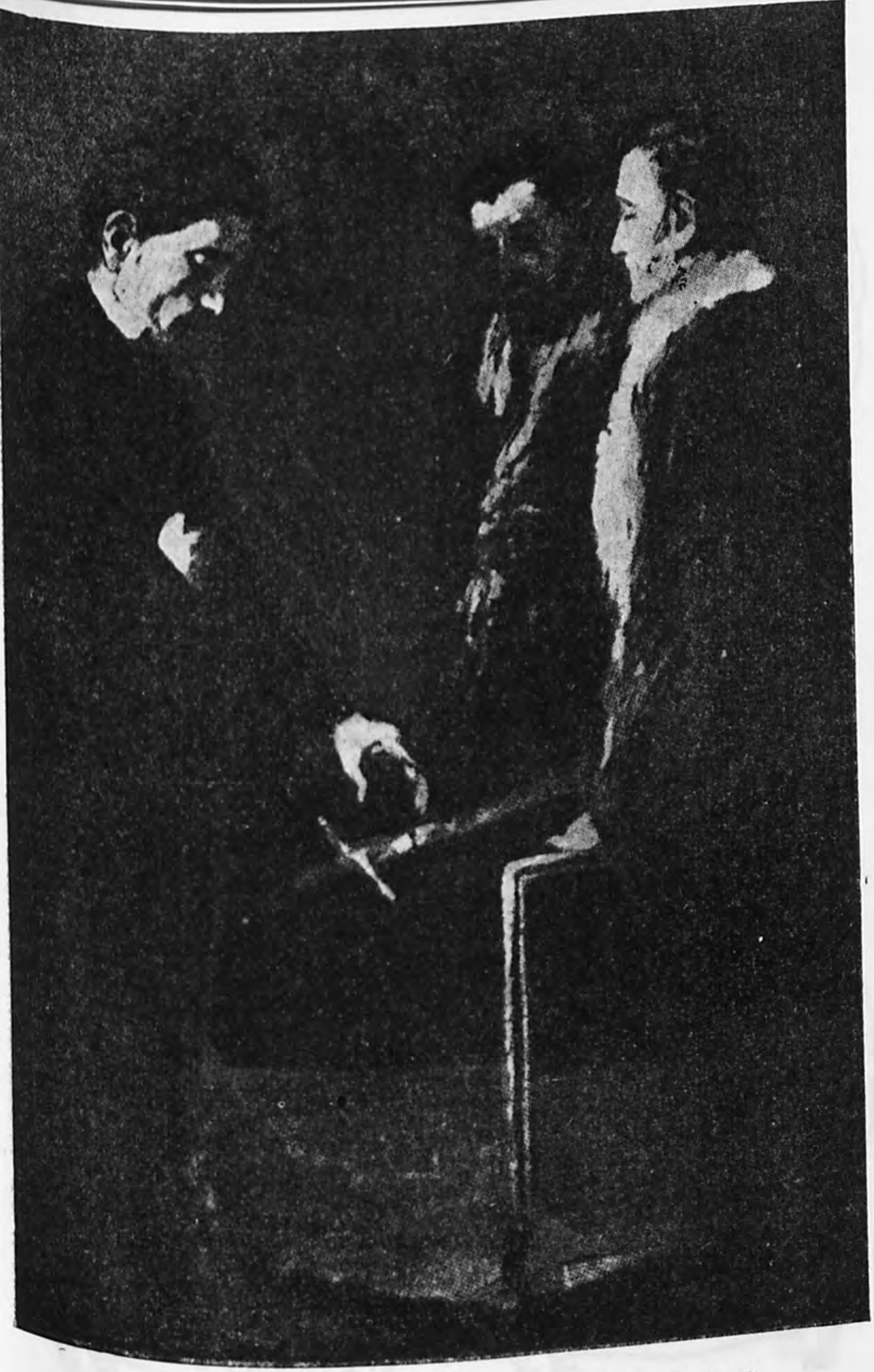

Ο ΟΡΚ... (Πίναξ τοῦ Σπ. Βικάτου)

δημιουργικόν. Οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Περσῶν καὶ κατὰ τῶν Τούρκων, ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τοῦ Φασισμοῦ καὶ κατὰ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ ἀπέδειξαν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ μὴ ὑπολογισμοῦ, τῆς κυριαρχίας τοῦ ἀλόγως λογικοῦ, τῆς φαντασίας.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν προέχουσαν σημασίαν τοῦ οἰκονομικοῦ παράγοντος εἰς τὴν ζωήν, ἀποτελεῖ ὅμως παραχάραξιν τῆς Ἱστορίας, παρεξήγησιν καὶ ὑπερβολὴν τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας Μαρξιστικῆς θεωρίας ἡ ἑρμηνεία ὅλων τῶν γεγονότων μὲ μοναδικὸν κριτήριον τὴν ταξικὴν πάλην καὶ τὸ οἰκονομικὸν συμφέρον. Αἱ ἐπαναστάσεις – αἱ ἐθνικαὶ περισσότερον – δὲν ὑπῆρξαν ταξικὰ φαινόμενα, οὐδ' ἐξηγοῦνται μὲ τὰς ἀντιθέσεις τῶν τάξεων, ποὺ ἀναμφιβόλως εἶναι βασικὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς. Αἱ ἐπαναστάσεις εἶναι ἀπόρροια συνθέτων ἱστορικῶν, πολιτικῶν, θρησκευτικῶν, ψυχολογικῶν, οἰκονομικῶν, πνευματικῶν καὶ λοιπῶν ὅρων καὶ εἶναι δημιουργήματα τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων ἑνὸς τόπου ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν μιᾶς πνευματικῆς πάντοτε προπορείας, δυνάμεων αἱ ὁποῖαι ἀναζητοῦν εἰς μίαν βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος τὴν δυνατότητα ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ νὰ δράσουν κοινωνικῶς.

Ἡ Ἐθνική μας Ἐπανάστασις δὲν εἶναι ἔργον μιᾶς τάξεως ἀνθρώπων, ἀλλὰ εἶναι ἔργον τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἄνθρωποι τοῦ Λαοῦ ἐνεπνεύσθησαν τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν καὶ ὠργάνωσαν τὴν Ἐθνικὴν Ἔγερσιν. Τὸ ὅραμα τῆς ἐλευθέρας Πατρίδος συνέλαβον ἄνθρωποι ἀνήκοντες εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ τὸ μετέβαλον εἰς πραγματικότητα. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις εἶναι Λαϊκὸν καὶ ὄχι ταξικὸν κίνημα. Εἶναι, πράγματι, εὔκολος ἡ σχηματοποίησις τῶν γεγονότων τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατος ἡ ὑποταγή των εἰς συνταγὰς ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένας. Οἱ Ἕλληνες ἀπέδειξαν μὲ τὸ 21, ὅπως πρότερον μὲ τὸν Μαραθῶνα, ὅπως πρὸ ὀλίγου μὲ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου, καὶ μὲ τὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν κατοχήν, ὅπως καὶ τώρα μὲ τὴν Κύπρον, ὅτι ὑπάρχουν πράξεις αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ σχηματικοὺς κανόνας, διότι οἱ Ἕλληνες κατορθώνουν καὶ τὸ ἐπιτυγχάνουν εἰς τοὺς ἀγῶνας των νὰ καταργοῦν τὴν ἀριθμητικὴν καὶ νὰ ἀνατρέπουν τοὺς οἰκονομικοὺς νόμους.

Τρεῖς ἁπλοῖ ἄνθρωποι τοῦ Λαοῦ, τρεῖς μεγάλοι ὁραματισταί, πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ καὶ πίστεως ἀνέλαβον τὸ τιτάνιον ἔργον νὰ καταλύσουν μίαν αὐτοκρατορίαν, ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἱερὰν συμμαχίαν καὶ νὰ δημιουργήσουν μίαν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. Πρέπει νὰ μεταφερθῶμεν εἰς τὰν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ συλλάβωμεν τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς των, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ν' ἀντιληφθῶμεν τὴν δύναμιν τῆς πίστεώς των, ἡ ὁποία σώσασα τὸν παραλυτικὸν τοῦ Εὐαγγελίου, μετεδόθη θερμή, ζωογόνος, δημιουργικὴ ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν Ἑλλήνων. Ἡ γενεὰ τοῦ 21 εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα πάμπτωχος εἰς μέσα, πάμπλουτος ὅμως εἰς ἰδανικὰ ποὺ ἐπήγαζον ἀπ' εὐθείας ἀπ' τὰ βάθη τῶν αἰώνων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Δι' αὐτὸ ἡ γενεὰ τοῦ 21 μετέβαλε τὸ ὄνειρο εἰς πραγματικότητα, τὸ ἀπίστευτον εἰς γόνιμον πρᾶξιν,

Ἡ κραυγὴ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας ἔγινε πανανθρώπινον σύνθημα. Οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι ἠτένισαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὡς σύμβολον ἀγῶνος καὶ διὰ τὴν ἰδικήν των ἐλευθερίαν. Ὅλοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες δι' ἐλευθερίαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐστράφησαν. Ὁ «φιλελληνισμός», ὁ ὁποῖος ἀναντιρρήτως ἐπηρεάσθη ἀπὸ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν λατρείαν πρὸς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα, εἰς τὸ βάθος ὑπῆρξεν ἀνταπόκρισις εἰς ἰδίαν ψυχικὴν ἀνάγκην τῶν «φιλελλήνων». Ὁ «φιλελληνισμός» ὑπῆρξεν ἐκδήλωσις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Λαῶν δι' αὐτὸ τὸ ἐθνικὸν κίνημα τῶν Ἑλλήνων δικαίως ἐθεωρήθη ὡς ἐξέγερσις κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ὀρθῶς αἱ ἀντιδραστικαὶ Δυνάμεις τὸ ἀντελήφθηκαν ὡς γενικωτέρας πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας κίνημα. Οἱ Εὐρωπαϊκοὶ Λαοὶ κατενόησαν ὅτι ἡ Ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων ἦτο φῶς εἰς μίαν ἐποχὴν σκότους, χαρὰ καὶ ἐλπίδα εἰς μίαν περίοδον καταθλίψεως καὶ ἀπογνώσεως, προσκλητήριον πρὸς ὅλους.

Ὁ ἐθνικὸς ἀγὼν διήρκεσεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, μὲ ἀθάνατα κατορθώματα καὶ

ΟΙ ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

ἀνεκδιηγήτους θυσίας. Ὁ ἀγὼν θὰ ἦτο βραχύτερος, ἐὰν δὲν ἐξέσπα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἐὰν δι' ἄλλην μίαν ἀκόμη φορὰν δὲν ἐβασίλευε ἡ διχόνοια μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλην μίαν φοράν, μὲ κίνδυνον νὰ καταπνιγῇ ἡ ἐπανάστασις, οἱ Ἕλληνες παρεδόθησαν εἰς τὰ πάθη των, τὰ μίση των, καὶ τὰς ἀντιθέσεις των γενόμενοι ὄργανα ξένων, ὄργανα συμφορᾶς, ὄργανα εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἄλλην μίαν φορὰν οἱ Ἕλληνες ἐλησμόνησαν ὅτι ὑπῆρξαν πολὺ μεγάλοι ὅταν ὑπῆρξαν ἡνωμένοι καὶ μικροί, πάρα πολὺ μικροὶ ὅταν ἦσαν διῃρημένοι.

Ἡ Ἐθνική μας Ἐπανάστασις ὑπῆρξε γέννημα ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀπὸ γενικώτερα ἰδανικὰ ἐμπνεομένων. Μικρὰ ἔκτασις γῆς χιλιοματωμένης καὶ πολυδοξασμένης ἀπηλευθερώθη. Ἴσως τοῦτο νὰ μὴν ὑπῆρξε τόσον μέγα κακόν, ὅσον καὶ ἡ ἐγκατάλειψις καὶ ἡ προδοσία τῶν ἰδανικῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας. Οὕτω ἐξηγεῖται διατὶ αἱ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν γενεαὶ δὲν ὑπῆρξαν πάντοτε ἀντάξιοι τῶν δημιουργῶν τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἑορτάζομεν σήμερον διὰ 138ην φορὰν μὲ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις τὴν μνήμην τῶν Ἡρώων καὶ τῶν Μαρτύρων, τὴν μνήμην Ὅσων ὑπῆρξαν πρωτοπόροι καὶ ἐμπνευσταὶ τοῦ Μεγάλου Ἀγῶνος. Δὲν εἶναι ἁπλῶς χρέος τοῦτο ἀλλὰ καὶ ψυχική μας βαθυτάτη ἀνάγκη.

Τὸ 21 ἀναμένει τὴν πλήρη δικαίωσίν του, τὴν ὁλοκληρωτικὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐμπνευστῶν τῆς Ἐθνικῆς μας ἐγέρσεως. Τὸ τρίπτυχον τῆς ἐθνικῆς μας, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπελευθερώσεως εἶναι καὶ πρέπει νὰ καταστῇ σύνθημα ὅλων, νὰ καταστῇ ζωντανὴ καὶ δημιουργικὴ τοῦ Συνόλου πραγματικότης. Ταύτην τὴν ἐντολὴν δίδουν αἱ θυσίαι τοῦ παρελθόντος εἰς τὴν παροῦσαν καὶ τὰς μελλούσας γενεάς. Οὕτω πως θὰ τιμήσωμεν δι' ἔργων τὸ ἔνδοξον Παρελθόν, οἰκοδομοῦντες μὲ πόνους καὶ θυσίας ἐν καλύτερον Παρόν, διὰ νὰ παρασκευάσωμεν μὲ χαρὰν καὶ αἰσιοδοξίαν ἐν ὡραιότερον Μέλλον.

Τὴν Ἁγίαν ταύτην ἡμέραν ἔχει δίκαιον ὁ ποιητὴς νὰ λέγῃ ὅτι «οἱανδήποτε στάσιν νὰ ἔχῃ τὸ σῶμα ἡ ψυχὴ εἶναι γονυκλινής».

ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΗΜΕΡΑ

(28 Ὀκτωβρίου 1940)

Οἱ σειρῆνες ἀντήχησαν μέσα στὴ σιωπὴ τῆς νύχτας. Περίεργο! Ὁ στριγγὸς ἦχος ἀντιλάλησε σὰν χαρμόσυνο ἄγγελμα.

Τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες ἄνοιξαν. Τί λοιπὸν συνέβαινε! Τί ἐσήμαινε τὸ σύριγμα ποὺ δὲ σταματοῦσε μέσα στὴν Ὀκτωβριανὴ νύχτα;

Τί ζητοῦσαν οἱ ἔξαλλοι αὐτοὶ ἄνθρωποι ποὺ ἔτρεχαν μέσα στὸ γλυκοχάραγμα τῆς 28 Ὀκτωβρίου; Σὲ τί μεθύσι χαρᾶς, σὲ τί τρελλὸ πανηγύρι τοὺς καλοῦσε ὁ συριγμὸς τῆς σειρήνας;

Τεράστιο βουητὸ ξεπηδοῦσε ἀπὸ τὶς συνοικίες καὶ τοὺς συνοικισμούς. Χιλιάδες, μυριάδες στόματα, πλουσίων καὶ φτωχῶν, ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν, ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χεριοῦ πρόφεραν ἕνα ΟΧΙ.

Πῶς νὰ προσδιορισθῆ ἡ λέξη αὐτὴ μὲ τὰ τρία γράμματα: Φωνή, κραυγή, πόνος, ἀγανάκτησι, χαρά, ἱκεσία, διαμαρτυρία, κλάμα, τραγούδι, μεθύσι.

Ἀθάνατε Ἑλληνικὲ Λαέ. Τρεῖς χελιάδες χρόνια γράφεις μὲ τὸ αἷμα σου τὴν ἴδια ἱστορία. Μικρός, ἀσήμαντος τὸν ἀριθμό, ἀναδεικνύεις ἕνα Ὅμηρο, ἕνα Αἰσχύλο, ἕνα Πλάτωνα, ἕνα Ἀριστοτέλη, ἕνα Θουκυδίδη, ἕνα Περικλῆ, ἕνα Ἀγησίλαο, ἕνα Ἀλέξανδρο, ἕνα Χρυσόστομο, ἕνα Βουλγαροκτόνο, ἕνα Παλαιολόγο, ἕνα Κολοκοτρώνη, ἕνα Μιαούλη, ἕνα Τρικούπη, ἕνα Βενιζέλο.

Τρεῖς χιλιάδες χρόνια χτίζεις Παρθενῶνες, τὴν Ἁγιὰ Σοφιά, λαξεύεις στὸ μάρμαρο ἀθάνατα ἀριστουργήματα, εἶσαι ἡ πηγὴ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὀμορφιᾶς.

Καὶ συγχρόνως μικρὸς καὶ ἀσήμαντος τὸν ἀριθμὸ διαλαλεῖς σὲ κάθε βάρβαρο τὸ ΟΧΙ. Στὶς Πλαταιὲς καὶ στὸ Μαραθῶνα, στὴ Σαλαμῖνα, στὰ στίφη τῶν Μήδων, στὶς ὀρδὲς τῶν Περσῶν, τῶν Ἀβάρων, τῶν Οὔννων, τῶν Γότθων, τῶν Καταλανῶν, τῶν Τούρκων. Στὸν μικρὸ καὶ ξερό σου τόπο ἀγωνίζεσαι κατὰ τῶν βαρβάρων. Νικᾷς καὶ διοχετεύεις ὡς τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου τὸ πνεῦμα σου, τὸν πολιτισμό. Ἡττᾶσαι καὶ ὅμως νικᾷς καὶ πάλιν μὲ τὸ πνεῦμα σου. Πέφτεις καὶ ὅμως ὀρθώνεσαι γιὰ νὰ ἀγωνισθῇς καὶ πάλιν γιὰ τὴ Λευτεριὰ τῶν Λαῶν.

Στὸ ἀντίκρυσμά σου ἀκόμα καὶ ὁ Ἄνθρωπος—Θεὸς ἀναγαλλιάζει, γιατὶ γνωρίζει πὼς χάρις στὸν Ἕλληνα θὰ διαδοθῇ τὸ νέο μήνυμα, ποὺ φέρνει στὴν πονεμένην ἀνθρωπότητα, μήνυμα Δικαιοσύνης καὶ Ἐλευθερίας, μήνυμα ἀνθρωπιᾶς.

Ἔτσι τώρα ἀντήχησε μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τὸ Ὄχι στὰ στίφη τῶν βαρβάρων, ποὺ ζητοῦσαν νὰ μολύνουν τὴν Ἑλληνικὴ Γῆ.

Δὲν εἶχε καμμιὰ σημασία, ἂν ἡ ἡγεσία του δὲν πίστευε στὸν ἀγῶνα του, στὶς ἱκανότητες καὶ τὶς δυνάμεις τοῦ Λαοῦ, ἂν ἡ ἡγεσία του εἶχε ἀτοίμαστο τὸν τόπο, ἂν ἡ ἡγεσία του ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ ἦταν δεμένη μὲ τὸν ἐχθρό, μὲ τὴ φασιστικὴ Ἰταλία καὶ τὴ χιτλερικὴ Γερμανία.

Ἡ 28 Ὀκτωβρίου ἀπέδειξε πῶς οἱ Λαοὶ μποροῦν νὰ δράσουν, ἔστω καὶ χωρὶς ἡγεσία, ὅταν θερμαίνει τὴ ψυχή των ἕνα ἀνώτερο ἰδανικό. Τὸ ΟΧΙ περιέκλειε αὐτὸ τὸ ἰδανικό: τῆς Ἐθνικῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἀντιφασιστικῆς πάλης. Ἀκόμα ἡ 28 Ὀκτωβρίου ἀπέδειξε τὴν εὐθύνη τῶν ἄλλων Λαῶν ποὺ δὲν θέλησαν ν' ἀντισταθοῦν κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους καὶ πολὺ περισσότερο ποὺ δέχτηκαν νὰ συνεργασθοῦν μ' αὐτές.

Ποιὸς Ὅμηρος θὰ γράψῃ ἄραγε τὸ μεγάλο ἔπος τῆς Ἀλβανίας; Ποιὸ; Αἰσχύλος θὰ κάνῃ βίωμά του τὸν νέον αὐτὸν ἀγῶνα τοῦ Λαοῦ καὶ θὰ γράψῃ τὶς ἀθάνατες τραγωδίες του; Ποιὸς Θουκυδίδης θὰ ἱστορήσῃ τὶς μεγάλες σελίδες ποὺ ἔγραψε ἕνας ὀλιγάριθμος τρισμέγιστος Λαός; Καὶ πότε; Ὅταν ὅλη ἡ Εὐρώπη εἶχεν ὑποκύψει κάτω ἀπὸ τὴν ὁρμὴ καὶ τὴ δύναμη τῶν θηρίων τῆς γερμανικῆς ζούγκλας. Ὅταν οἱ Κουΐσλιγκ καὶ οἱ Πεταὶν εἶχαν προδώσει τοὺς Λαούς. Ὅταν τὸ κήρυγμα τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς συνεργασίας εἶχε γίνει κήρυγμα πανευρωπαϊκό. Ὅταν ὁ Μολότωφ εἶχε ὑπογράψει τὸ ἐπαίσχυντο γερμανο-ρωσικὸ σύμφωνο.

Καὶ ὤρθωσε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς—νέος Δαβὶδ—τὸ ἀνάστημά του, κρατώντας μιὰ σφενδόνα ἀπέναντι στὸ Γολιὰθ ὡπλισμένου μὲ τάνκς καὶ μὲ κανόνια, μὲ ἀεροπλάνα καὶ μὲ τὸ τρομακτικὸ ὅπλο τῆς Πέμπτης Φάλαγγος.

Μπρὸς στὴν τεράστια ὑλικὴ δύναμη ἐκάμφθημεν ὕστερ' ἀπὸ νίκες στὰ βουνά, στὶς θάλασσες καὶ στὸν ἀέρα. Κάθε στρατιώτης, κάθε ναύτης, κάθε ἀεροπόρος, ἕνας νικητής. Κάθε ἄνδρας, κάθε γυναῖκα, κάθε παιδὶ ἕνας ἥρωας. Ὅλοι γέροι καὶ νιοί, ὅλοι συντελεστὲς τῆς Νίκης. Καμφθήκαμε γιὰ μιὰ στιγμή. Γιὰ νὰ ὀρθώσουμε τὴν ἐσωτερική μας ἀντίσταση στὰ βουνὰ καὶ τὶς πεδιάδες, στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά.

Τὸ ΟΧΙ ἐξακολούθησε ν' ἀντιλαλῇ στὰ πέρατα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ἀπὸ τὴ μαρτυρικὴ Θράκη ὥς τὴ ματωμένη Κρήτη, ἀπὸ τὰ Ἰόνια ὥς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Νέοι Ἀκρίτες, νέοι ἀγῶνες, νέες θυσίες. Ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἕνα μέτωπο. Ὅλος ὁ Λαὸς ἀγωνιστὴς ἕτοιμος γιὰ κάθε παράτολμο ἡρωισμό, ἕτοιμος γιὰ κάθε θυσία. Μὲ μιὰ κραυγή: Ζήτω ἡ Ἑλλάδα. Θάνατος στὸν καταχτητή.

Ἀθάνατη Ἑλλάδα, πολυβασανισμένη καὶ χιλιοματωμένη Χώρα, ποιὸς θὰ τὸ τραγουδήσῃ τὸ ἔπος καὶ τὸ δρᾶμα σου; Ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια θὰ περάσουν γιὰ νὰ γεννηθοῦν οἱ νέοι Ὅμηροι καὶ οἱ Αἰσχύλοι καὶ οἱ Θουκυδίδηδες... Ἐμεῖς ποὺ τὴ ζήσαμε αὐτὴ τὴ μεγάλη ἐποχὴ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν ἐκφράσουμε. Πόσο ἡ γλῶσσα εἶναι φτωχὴ γιὰ νὰ ἀποτυπώσῃ μιὰ τέτοια κοσμογονικὴ περίοδο!

Χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση. Λίγα χρόνια ἀπὸ τὴ Μεγάλη Μέρα, ποὺ ἀκούσθηκε τὸ μεγάλο σάλπισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ θαμπώθηκε ἡ Οἰκουμένη. Χειροκροτῆσαν τότε οἱ φίλοι. Θαύμασαν ἀκόμη καὶ οἱ ἐχθροί. Ζήλεψαν οἱ νικημένοι λαοί. Φρύαξαν ἀπὸ τὸ κακό τους οἱ ἄσπονδοι γείτονες. Ἀπὸ τὴ μεγάλη μας Μέρα ὁ πόλεμος ἀπέκτησε ἄλλο νόημα. Ἀπὸ

ΟΧΙ
28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

'Αγγλο - γερμανικός ανταγωνισμός έγινε 'Αντιφασιστικός 'Αγώνας. 'Ο πόλεμος τῶν Ιμπεριαλιστικῶν ἀντιθέσεων ἔγινε πόλεμος Ιδεολογικός. 'Η Δημοκρατία ὀρθώθηκε κατὰ τοῦ φασισμοῦ. 'Η Δικαιοσύνη κατὰ τῆς ἀδικίας. 'Η 'Ελευθερία κατὰ τῆς βίας. Οἱ δυνάμεις τοῦ Φωτὸς κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους. 'Ο κόσμος στράφηκε πρὸς τὴν 'Ελλάδα γιὰ ν' ἀντλήσῃ πίστη, ἐνθουσιασμό, αἰσιοδοξία, 'Ιδανικό.

Πανηγυρίζουμε σήμερα τὴ Μεγάλη Μέρα. Κι' ὅμως ἡ ψυχή μας εἶναι περίλυπη ἕως θανάτου. Γιατὶ ἡ 'Ελλάδα, ἡ πρώτη νικήτρια, ἡ πρωτοπόρα στὴν ἀντίσταση, βρίσκεται σὲ μιὰ κατάσταση ἀλλόκοτη καὶ τραγική. Μὲ ἐχθρούς, ἐκείνους ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι φίλοι καλοὶ καὶ εὐγνώμονες σύμμαχοι. Μὲ φίλους ποὺ λησμονοῦν τὶς ὑποχρεώσεις τῶν φίλων καὶ ξεπερνοῦν σὲ ἀχαριστία τοὺς ἐχθρούς.

'Η συμβολὴ τῆς 'Ελλάδας σήμερα ἔχει λησμονηθῆ. 'Αδιαφοροῦν ἢ πολεμοῦν τὰ ἐθνικά μας αἰτήματα. 'Η ἀγωνία κατέχει τὴν ψυχή μας. Παρὰ ταῦτα, ὅταν ἡ Εἰρήνη ὁριστικὰ βασιλέψη στὸν Κόσμο, τότε στὰ Σχολεῖα θὰ μαθαίνουν ὄχι μόνον τοὺς Μαραθωνομάχους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥρωες τῶν ἀλβανικῶν βουνῶν καὶ τῆς 'Εθνικῆς μας 'Αντιστάσεως, τοὺς Μάρτυρες καὶ τοὺς 'Αγίους μιᾶς μεγάλης ἐποχῆς τοῦ 'Εθνους καὶ θὰ στρέφουν μὲ κατάνυξη τὴν ψυχήν των πρὸς τὴν ἀθάνατη 'Ελληνικὴ 'Ιδέα. Καὶ μακάριοι τότε ὅσοι ἐπείνασαν καὶ ἐδίψασαν τὴν 'Ελευθερία καὶ τὴ Δικαιοσύνη, τὴν 'Ανθρωπιά, γιατὶ αὐτοὶ θὰ χορτασθοῦν ἀπὸ τὴν αἰώνια πηγὴ ποὺ λέγεται 'Ελλάδα, γάργαρη πηγὴ κάθε ὀμορφιᾶς, κάθε καλοῦ, κάθε γενναίου.

Σ. ΠΗΛΙΟΣ

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

«Ἀρχὴ πολιτείας ἁπάσης νέων τροφή».

Ἀριστοτέλης

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1952 Ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, «περὶ ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΞΗ/1949 Ψηφίσματος τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς συνταχθέντος νέου Συντάγματος» ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν:

Α'. Νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὸ παρὰ πόδας τοῦ ὡς ἄνω ψηφίσματος καταχωρηθὲν νέον Συνταγματικὸν κείμενον, περιέχον τὰς κατὰ μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην ψηφισθείσας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, συνηρμολογημένας μετὰ τοῦ ὅλου κειμένου, ἔχον ὡς ἑξῆς:

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΗΦΙΖΕΙ

ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· πᾶσα δὲ ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλευθέρα καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Ἄρθρον 2. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τούς τε ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις· εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἣν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Τὸ κείμενον τῶν Ἁγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον· ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτου, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως.

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος.

Ἡ ἐλευθέρα ἄσκησις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστὰ ἤθη.

Οὐδεὶς δύναται ἕνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὴν Πολιτείαν καθηκόντων ἢ ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τῆς Χώρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἄρθρον 3. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου. Οἱ Ἕλληνες πολῖται συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των.

Μόνον πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας, πλὴν τῶν δι' εἰδικῶν νόμων εἰσαγομένων ἐξαιρέσεων.

Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Εἰς πολίτας Ἕλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Πᾶς Ἕλλην δυνάμενος φέρειν ὅπλα ὑποχρεοῦται νὰ συντελῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἄμυναν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων.

Ἄρθρον 4. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὁρίζει.

Ἄρθρον 5. Ἐξαιρουμένου τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλήματος, οὐδεὶς συλλαμβάνεται οὐδὲ φυλακίζεται ἄνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως.

Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς προσάγεται εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτήν, ἄνευ τινὸς ἀναβολῆς, τὸ βραδύτερον δὲ ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἐὰν δὲ ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου. Ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς εἴτε ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως. Ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται μέχρι πέντε ἡμερῶν αἰτήσει τοῦ προσαχθέντος, ἢ ἐν περιπτώσει ἀνωτέρας βίας, βεβαιουμένης ἀμέσως δι' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου.

Παρελθούσης ἀπράκτου ἑκατέρας τῶν προθεσμιῶν τούτων, πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος την κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἴτε στρατιωτικός, ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει, ὑποχρεοῦνται δὲ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν πάσης ζημίας προσγενομένης εἰς τὸν παθόντα καὶ προσέτι εἰς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ ὡς ὁ νόμος ὁρίζει.

Διὰ νόμου ὁρίζονται τὸ ἀνώτατον ὅριον προφυλακίσεως καθὼς καὶ οἱ ὅροι

ὑπὸ τοὺς ὁποίους παρέχεται ἀποζημίωσις ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς ἀδίκως προφυλακισθέντας ἢ καταδικασθέντας.

Ἄρθρον 6. Ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται πάντοτε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὁριζομένῃ διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.

Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τούτων ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 7. Ἀδίκημα δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ποινὴ ἐπιβάλλεται, ἄνευ νόμου ἰσχύοντος πρὸ τῆς τελέσεως τῆς πράξεως. Βαρυτέρα ποινὴ οὐδέποτε ἐπιβάλλεται μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς πράξεως.

Ἄρθρον 8. Οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένου εἰς αὐτὸν δικαστοῦ. Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια ὑφ' οἱονδήποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθῶσι.

Ἄρθρον 9. Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς, ὑποχρεουμένας εἰς ταχεῖαν ἐνέργειαν καὶ ἔγγραφον ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν τῆς πρὸς ἣν ἡ ἀναφορὰ ἀρχῆς καὶ τῇ ἀδείᾳ ταύτης ἐπιτρέπεται ἡ ζήτησις εὐθυνῶν παρὰ τοῦ ὑποβαλόντος τὴν ἀναφορὰν διὰ παραβάσεις ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσας.

Ἄρθρον 10. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσύχως καὶ ἀόπλως. Μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύναται νὰ παρίσταται ἡ ἀστυνομία. Αἱ ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται ν' ἀπαγορευθῶσιν ἂν ὡς ἐκ τούτων ἐπίκειται κίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Συνεταιρισμὸς δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ ἕνεκα παραβάσεως τῶν νόμων, εἰμὴ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ὑπαλλήλους νομικῶν προσώπων καὶ ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου δύναται διὰ νόμου νὰ ὑποβληθῇ εἰς ὡρισμένους περιορισμούς.

Ἡ ἀπεργία εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους νομικῶν προσώπων καὶ ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου ἀπαγορεύεται

Ἄρθρον 12. Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει

Οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τούτων τιμωροῦνται ἐπὶ καταχρήσει τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς, ὑποχρεοῦνται δὲ εἰς πλήρη ἀποζημίωσιν τοῦ παθόντος καὶ προσέτι εἰς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὡς ὁ νόμος ὁρίζει.

Ἄρθρον 13. Πάντες οἱ εὑρισκόμενοι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ἀπολαύουσιν ἀπολύτου προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας των ἀδιακρίτως ἐθνικότητος, θρησκείας καὶ γλώσσης. Ἐξαιρέσεις ἐπιτρέπονται εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου.

Ἄρθρον 14. Ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία, ὡς καὶ ἄλλον προληπτικὸν μέτρον

ἀπαγορεύεται. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως εἴτε μετ' αὐτήν.

Ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν: α) ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας ἢ ἕνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων προσβαλλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδῶ, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιπτώσεις, β) ἕνεκα προσβολῆς τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου, τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, γ) ἐὰν τὸ περιεχόμενον τοῦ δημοσιεύματος κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ νόμου εἶναι φύσεως τοιαύτης ὥστε: 1) νὰ ἀποκαλύπτῃ κινήσεις τῶν ἐνόπλων δυνάμεων στρατιωτικῆς σημασίας ἢ ὀχυρώσεις τῆς Χώρας, 2) νὰ εἶναι προφανῶς στασιαστικὸν ἢ νὰ στρέφεται κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητο; ἢ ν' ἀποτελῇ πρόκλησιν εἰς διάπραξιν ἐγκλήματος ἐσχάτης προδοσίας. Ἀλλ' εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον καὶ τοῦτο ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως· ἄλλως ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθέν. Τὸ δικαστήριον, μετὰ τρεῖς τοὐλάχιστον καταδίκας εἰς περίπτωσιν διαπράξεως διὰ τοῦ τύπου ἀδικήματος δι' ὃ ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις, διατάσσει τὴν ὁριστικὴν ἢ προσωρινὴν παῦσιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντύπου καὶ εἰς βαρείας περιπτώσεις τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος. Ἡ παῦσις ἢ ἡ ἀπαγόρευσις ἄρχονται ἀφ' ἧς ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις καταστῇ τελεσίδικος.

Ἀπαγορεύεται ἡ παρ' οἱουδήποτε χρῆσις τοῦ τίτλου παυθείσης ἐφημερίδος ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς παύσεώς της.

Τὰ ἀδικήματα τοῦ τύπου εἶναι αὐτόφωρα.

Ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδος ἐπιτρέπεται μόνον εἰς πολίτας Ἕλληνας μὴ ἐστερημένους τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων.

Νόμος θέλει ὁρίσει τὸν τρόπον τῆς διὰ τοῦ τύπου ἐπανορθώσεως τῶν ἀνακριβῶν δημοσιευμάτων, ὡς ἐπίσης τὰς προϋποθέσεις καὶ τὰ προσόντα διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἐπιτρέπεται νὰ ληφθῶσι διὰ νόμου ἰδιαίτερα κατασταλτικὰ μέτρα πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐπικινδύνου εἰς τὸ ἦθος τῆς νεότητος φιλολογίας.

Αἱ προστατευτικαὶ τοῦ τύπου διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν κινηματογράφων, δημοσίων θεαμάτων, φωνογραφίας, ραδιοφωνίας καὶ ἄλλων παρεμφερῶν μέσων μεταδόσεως λόγου ἢ παραστάσεως. Ὅ τε ἐκδότης ἐφημερίδος καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπιληψίμου δημοσιεύματος, ἀναφερομένου εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, πλὴν τῆς κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς, εἶναι ἀστικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι εἰς πλήρη ἀνόρθωσιν πάσης προσγενομένης ζημίας καὶ εἰς ἱκανοποίησιν τοῦ παθόντος διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὡς ὁ νόμος ὁρίζει.

Ἄρθρον 15. Οὐδεὶς ὅρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὁρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 16. Ἡ Παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ

Κράτους καὶ ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ ἢ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Εἰς πάντα τὰ σχολεῖα, μέσης καὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ἡ διδασκαλία ἀποσκοπεῖ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τῶν νέων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδεολογικῶν κατευθύνσεων τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι δι' ὅλους ὑποχρεωτική, παρέχεται δὲ δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράνους. Ὁ νόμος ὁρίζει τὰ ἔτη τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ εἶναι ὀλιγώτερα τῶν ἕξ.

Τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα αὐτοδιοικοῦνναι ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, οἱ δὲ καθηγηταὶ τούτων εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Ἐπιτρέπεται, κατόπιν ἀδείας τῆς ἀρχῆς, εἰς ἰδιώτας μὴ ἐστερημένους τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἐκπαιδευτηρίων λειτουργούντων κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 17. Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης πλήρους ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις ὁρίζεται ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ἐν ἐπειγούσῃ δὲ περιπτώσει δύναται καὶ προσωρινῶς νὰ ὁρισθῇ δικαστικῶς μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ δικαιούχου, ὅστις δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ εἰς παροχὴν ἀναλόγου ἐγγυήσεως, καθ' ὃν τρόπον ὁρίσει ὁ νόμος. Πρὸ τῆς καταβολῆς τῆς ὁριστικῆς ἢ προσωρινῶς ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως διατηροῦνται ἀκέραια πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδιοκτήτου μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως.

Εἰδικοὶ νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων, ὀρυχείων, ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν, ἰαματικῶν ρεόντων καὶ ὑπογείων ὑδάτων.

Ἐπίσης διὰ νόμου ρυθμίζονται τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἰχθυοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν λιμνοθαλασσῶν καὶ μεγάλων λιμνῶν.

Εἰδικοὶ νόμοι ρυθμίζουσι τὰ τῶν ἐπιτάξεων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἰς περίπτωσιν πολέμου ἢ ἐπιστρατεύσεως ἢ πρὸς θεραπείαν ἀμέσου κοινωνικῆς ἀνάγκης, δυναμένης νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ ὑγείαν.

Ἄρθρον 18. Αἱ βάσανοι καὶ ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται. Ὁ πολιτικὸς θάνατος καταργεῖται. Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἐκτὸς τῶν συνθέτων, καταργεῖται.

Ἄρθρον 19. Οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίνους πράξεις αὐτῶν ἐκτὸς τῶν περὶ Ὑπουργῶν εἰδικῶς διατεταγμένων.

Ἄρθρον 20. Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῆς καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον ἀνταποκρίσεως εἶναι ἀπολύτως ἀπαραβίαστον.

Ἄρθρον 21. Τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι βασιλευομένη Δημοκρατία.

Ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἔθνους, ἐνεργοῦνται δὲ καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ Σύνταγμα.

Ἄρθρον 22. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 23. Τὸ δικαίωμα προτάσεως νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Βασιλέα ὅστις ἐνασκεῖ τοῦτο διὰ τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 24. Οὐδεμία πρότασις νόμου ἢ τροπολογία ἢ προσθήκη ἐπαγομένη εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, τῶν ὀργανισμῶν αὐτοδιοικήσεως ἢ ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου δαπάνας ἢ ἐλάττωσιν ἐσόδων ἢ περιουσίας αὐτῶν πρὸς μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν ἢ ἐν γένει ὄφελος προσώπου προέρχεται ἐκ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 25. Πρότασις νόμου ἀποκρουσθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν παραγόντων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας δὲν εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν σύνοδον.

Ἄρθρον 26. Ἡ αὐθεντικὴ ἑρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ἄρθρον 27. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ ὁριζομένων ὑπευθύνων Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 28. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται διὰ τῶν δικαστηρίων, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἄρθρον 29. Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον, οἱ δὲ ὑπουργοὶ αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι.

Ἄρθρον 30. Οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἰσχύει, οὐδὲ ἐκτελεῖται ἂν δὲν εἶναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος. Ἐν περιπτώσει ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου, ἂν οὐδεὶς τῶν παυσάντων ὑπουργῶν συγκατατεθῇ νὰ προσυπογράψῃ τὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργείου διάταγμα, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου Ὑπουργείου, ἀφοῦ οὗτος διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, δώσῃ τὸν ὅρκον.

Ἄρθρον 31. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 32. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἀνώτατος ἄρχων τοῦ Κράτους, ἄρχει τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, κηρύττει τὸν πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίας, ἀνακοινώνει δι' αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέπουσιν. Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ νόμου, ἢ ἐπιβαρύνουσι

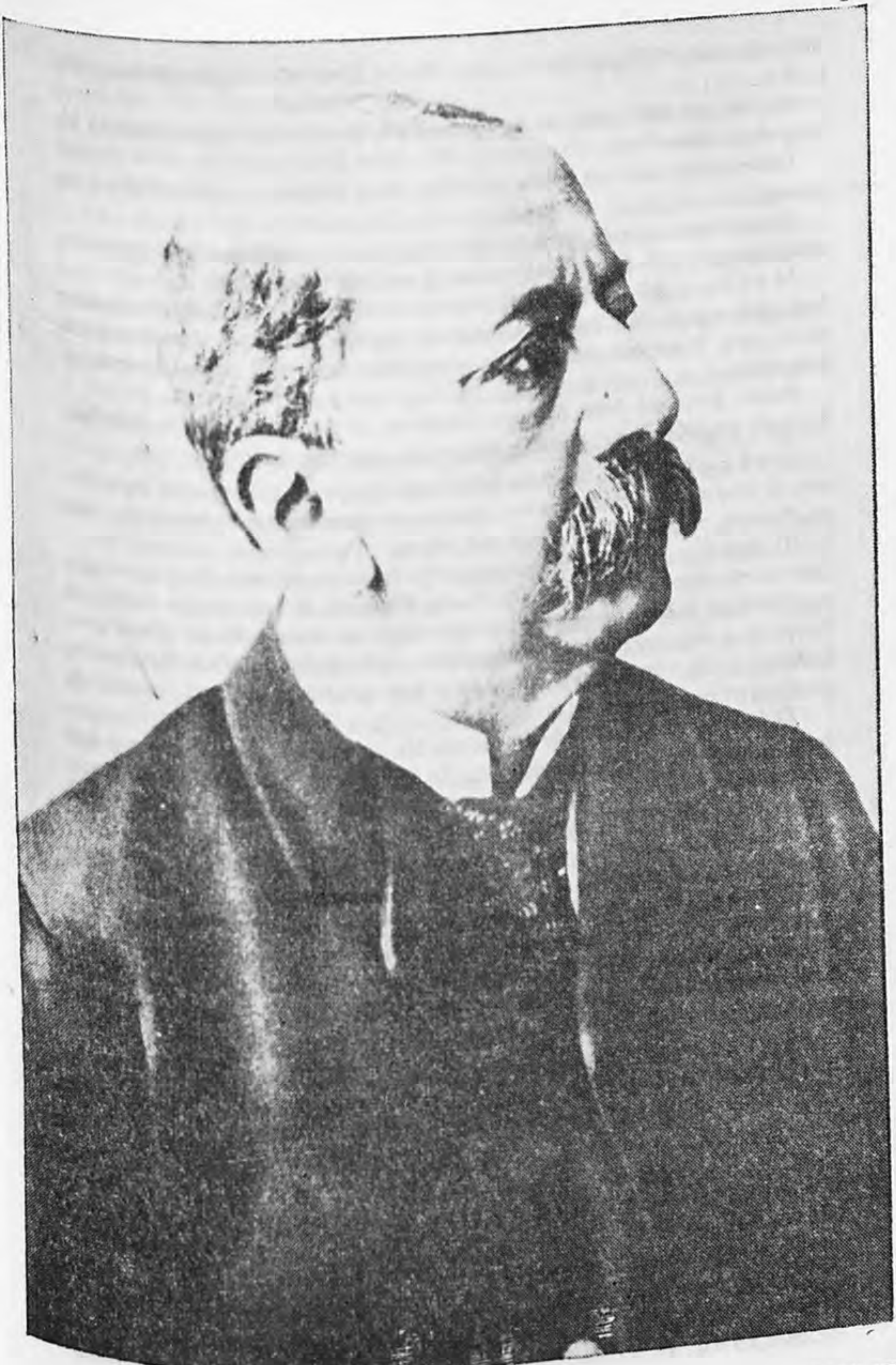

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσι ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 33. Οὐδεμία παραχώρησις ἢ ἀνταλλαγὴ Χώρας δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ νόμου.

Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύνανται νὰ ἀνατρέψωσι τὰ φανερά.

Ἄνευ νόμου στρατὸς ξένος δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς τὸ κράτος ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 34. Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς βαθμοὺς εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις, διορίζει καὶ παύει ὡσαύτως κατὰ νόμον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων.

Μόνον ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις στεροῦνται τοῦ βαθμοῦ, τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των.

Ἄρθρον 35. Ὁ Βασιλεὺς ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, οὐδέποτε δὲ δύναται νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου.

Ὁ Βασιλεὺς δύναται, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς περιόδου, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας τῆς Βουλῆς, ἢ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, νὰ προβαίνῃ εἰς ἔκδοσιν νομοθετικῶν διαταγμάτων πρὸς ρύθμισιν ἐξαιρετικῶς ἐπειγόντων θεμάτων μετὰ σύμφωνον γνώμην εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, ὁριζομένης εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης συνόδου καὶ λειτουργούσης μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας συνόδου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερος τοῦ ἑνὸς πέμπτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, πρὸς λῆψιν δὲ ἀποφάσεων ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ σχετικὴ πλειοψηφία.

Ἡ Βουλὴ δύναται ἑκάστοτε δι' ἀποφάσεώς της νὰ θέτῃ περιορισμοὺς εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀνωτέρω νομοθετικῶν διαταγμάτων.

Προτάσεις νόμων, ὑποβαλλόμεναι ὑπὸ βουλευτῶν κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, περὶ τροποποιήσεως, καταργήσεως καὶ ἀκυρώσεως τῶν διαταγμάτων τούτων, ἐγγράφονται τῇ αἰτήσει δέκα πέντε τοὐλάχιστον βουλευτῶν, κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἄρθρον 36. Ὁ Βασιλεὺς κυροῖ καὶ δημοσιεύει τοὺς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντας νόμους. Νόμος μὴ δημοσιευθεὶς ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς συνόδου εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρον 37. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλήν, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις τὸ κρίνει εὔλογον· κηρύσσει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ τὴν λῆξιν ἑκάστης βουλευτικῆς συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως διάταγμα, προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 38. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ἅπαξ μόνον νὰ ἀναστέλλῃ

τὰς ἐργασίας τῆς βουλευτικῆς συνόδου, εἴτε ἀναβάλλων τὴν ἔναρξιν, εἴτε διακόπτων τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῶν.

Ἡ ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφθῇ κατὰ τὴν βουλευτικὴν σύνοδον ἄνευ συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 39. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἀμνηστίαν ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 40. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ τὰ κεκανονισμένα παράσημα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου.

Ἄρθρον 41. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ νομίσματα κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθρον 42. Ἡ βασιλικὴ χορηγία προσδιορίζεται ἑκάστοτε διὰ νόμου.

Ἄρθρον 43. Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνήλικος κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπεπληρωμένον.

Ὁ Βασιλεύς, πρὶν ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον, ὀμνύει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν τὸν ἀκόλουθον ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους».

Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύο μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν βουλευτῶν.

Ἄρθρον 44. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας, εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονέμουσι ρητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνᾴδοντες πρὸς αὐτὸ ἰδιαίτεροι νόμοι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Ἄρθρον 45. Τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικὰ καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Α' κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας, προτιμωμένων τῶν ἀρρένων.

Ἄρθρον 46. Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὡρισμένα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει αὐτὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τούτῳ συγκαλουμένης. διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 47. Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 48. Οὐδέποτε τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλης οἱασδήποτε ἐπικρατείας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Ἄρθρον 49. Ἐν περιπτώσει ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους, ἡ Ἀντιβασιλεία ἀνατίθεται διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, ἐκδιδο-

μένου τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὸν ἐνήλικον διάδοχον, ἐν περιπτώσει δὲ ἐλλείψεως ἢ ἀνηλικότητος τούτου, εἰς τὴν Βασίλισσαν, ἥτις ἀσκεῖ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ὁλόκληρον κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως. Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου ἢ τούτου ὄντος ἀνηλίκου καὶ δι' ἣν περίπτωσιν δὲν ζῇ ἡ Βασίλισσα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, προσυπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεριορίστως ἀνακλητὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Θρόνου, ὅστις ἀσκεῖ τὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασιλικοῦ διατάγματος προσδιορίζονται τὰ ἀντικείμενα τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ.

Ἄρθρον 50. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὁ ἐνήλικος διάδοχος εἶναι ἀπών, ἀσκεῖ τὴν Συνταγματικὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον μέχρι τῆς ἀφίξεως καὶ ὁρκωμοσίας αὐτοῦ.

Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὁ διάδοχος εἶναι ἀνήλικος ἀσκεῖ τὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς του ἡ ἐν χηρείᾳ μένουσα Βασίλισσα.

Δι' ἣν περίπτωσιν δὲν ἐπιζῇ ἡ Βασίλισσα ἢ ἔλθῃ αὕτη εἰς γάμον, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, συνέρχεται ἄνευ συγκλήσεως τὴν δεκάτην τὸ βραδύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Βασιλέως καὶ ἐκλέγει Ἀντιβασιλέα Ἕλληνα πολίτην τοῦ Ἀνατολικοῦ Δόγματος, ἡ δὲ Συνταγματικὴ Βασιλικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως. Τὰ ἀνωτέρα ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ Βασιλέως. Ἰδιαίτερος νόμος κανονίζει τὰ τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ἄρθρον 51. Ἐάν, ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἶναι ἀνήλικος, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, συνέρχεται διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐπίτροπον. Ἐπίτροπος δὲ τότε ἐκλέγεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνήλικος διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν της, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου της αὐτοδικαίως. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεγῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης τοῦ Ἀνατολικοῦ Δόγματος.

Ἄρθρον 52. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, ἐκλέγει προσωρινῶς καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας Ἀντιβασιλέα πολίτην Ἕλληνα τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην του ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους τὴν συνταγματικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως. Ἐντὸς δύο μηνῶν τὸ βραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς συνερχόμενοι ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 53. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἕνεκα νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν Ἀντιβασιλείας, ὁρίζει διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος Ἀντιβασιλέα τὸν διάδοχον ἤ, τοιούτου μὴ ὑπάρχοντος ἢ ἀνηλίκου ὄντος, τὴν Βασίλισσαν. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ βασιλεύσῃ, τὸ Ὑπουρ-

γικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ ἀμέσως τὴν Βουλὴν καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος ἢ ἔχει διαλυθῇ. Ἐὰν ἡ Βουλή, δι' ἀποφάσεως αὐτῆς λαμβανομένης διὰ πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων, ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην Ἀντιβασιλείας, ἀσκεῖ τότε ταύτην ὁ ἐνήλικος διάδοχος ἤ, τοιούτου μὴ ὑπάρχοντος, ἡ Βασίλισσα.

Ἐὰν δὲν ζῇ ἡ Βασίλισσα, συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ Βουλή, ἡ ὁποία, μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου, ψηφίζει εἰδικὸν νόμον περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας, ἀνηλίκου δὲ ὄντος ἐκλέγει διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας Ἀντιβασιλέα καί, χρείας καλούσης, Ἐπίτροπον τοῦ Βασιλέως.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἄρθρον 54. Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν 15ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου εἰς τακτικὴν σύνοδον διὰ τὰ ἐτήσια ἔργα, ἐκτὸς ἂν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ὁ Βασιλεὺς συγκαλέσῃ αὐτὴν πρότερον συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 37.

Ἡ διάρκεια ἑκάστης τακτικῆς συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν 3 μηνῶν, εἰς οὓς δὲν λογίζεται ὁ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς.

Ἄρθρον 55. Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει δημοσίᾳ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, δύναται ὅμως νὰ διασκεφθῇ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν κατ' αἴτησιν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἂν τοῦτο ἀποφασισθῇ ἐν μυστικῇ συνεδριάσει κατὰ πλειονοψηφίαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφασίζει ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ἄρθρον 56. Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, μηδὲ νὰ ἀποφασίσῃ τι ἄνευ ἀπολύτου πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Ἄρθρον 57. Πᾶσα πρότασις νόμου συνοδεύεται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, παραπέμπεται δὲ εἰς κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν καί, ὑποβληθείσης τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἢ παρελθούσης τῆς ταχθείσης προθεσμίας, εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν μετὰ προφορικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔγινε τοιαύτη κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως.

Προτάσεις νόμων σκοποῦσαι τὴν τροποποίησιν τῶν περὶ συντάξεων νόμων ἢ ἀπονομῆς συντάξεως, ἢ τὴν ἀναγνώρισιν ὑπηρεσίας ὡς παρεχούσης τοιοῦτον δικαίωμα ὑποβάλλονται μόνον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Προκειμένου δὲ περὶ συντάξεων, αἵτινες βαρύνουσι τὸν προϋπολογισμὸν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Τοιαῦται περὶ συντάξεων προτάσεις πρέπει νὰ εἶναι εἰδικαί, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς ἀναγραφῆς διατάξεων περὶ συντάξεων εἰς νόμους σκοποῦντας τὴν ρύθμισιν ἄλλων θεμάτων.

Πᾶσα πρότασις νόμου, συνεπαγομένη ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογι-

σμοῦ, ἐφ' ὅσον μὲν ὑποβάλλεται ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν, ἐὰν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ ἐκθέσεως τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ, καθοριζούσης τὴν δαπάνην ἢ ἐλάττωσιν, ἐφ' ὅσον δὲ ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸ πάσης συζητήσεως διαβιβάζεται εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Δημοσίου Λογιστικοῦ, ὑποχρεουμένην νὰ ὑποβάλῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν. Παρερχομένης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης εἰσάγεται καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς τροπολογίας, ἐφ' ὅσον ζητηθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Δημοσίου Λογιστικοῦ ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἔκθεσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ συζήτησις χωρεῖ καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Πᾶσα πρότασις νόμου, ὑποβαλλομένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ συνεπαγομένη δαπάνην ἢ ἐλάττωσιν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, πρέπει νὰ συνοδεύηται ἀπὸ ἔκθεσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς καλύψεώς της, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Προτάσεις νόμων, ὑποβαλλόμεναι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δι' ὧν ἐπιβάλλονται τοπικοὶ ἢ εἰδικοὶ φόροι ὑπὲρ ὀργανισμῶν ἢ νομικῶν προσώπων δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, δέον νὰ προσυπογράφωνται καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Πρότασις νόμου ἀποσκοποῦσα τὴν τροποποίησιν διατάξεων προηγουμένου νόμου, δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν ἐὰν εἰς μὲν τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν δὲν καταχωρίζεται ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῆς τροποποιουμένης διατάξεως, εἰς δὲ τὸ κείμενον τῆς προτάσεως ὁλόκληρος ἡ νέα διάταξις, ὡς διαμορφοῦται μετὰ τὴν τροποποίησιν.

Οὐδεμία προσθήκη εἰς πρότασιν νόμου ἢ τροπολογία γίνεται δεκτὴ ἐὰν δὲν σχετίζεκαι ἀμέσως πρὸς τὸ κύριον περιεχόμενον τῆς προτάσεως.

Οὐδεμία πρότασις νόμου γίνεται δεκτὴ ἐὰν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς δὶς εἰς διαφόρους συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο τοὐλάχιστον ἡμέρας, κατ' ἀρχὴν μὲν κατ' ἄρθρον κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, κατ' ἄρθρον δὲ καὶ σύνολον κατὰ τὴν δευτέραν. Ἐὰν κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν ἐγένοντο δεκταὶ προσθῆκαι ἢ τροπολογίαι, ἡ ψῆφισις τοῦ συνόλου ἀναβάλλεται ἐπὶ εἰκοσιτετράωρον ἀπὸ τῆς διανομῆς τοῦ τροπολογηθέντος σχεδίου.

Ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς εἰς μίαν μόνον κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐὰν ἐζητήθη τοῦτο ἀπὸ τὸν ὑποβαλόντα τὴν πρότασιν πρὸ τῆς παραπομπῆς αὐτῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ παροντος ἄρθρου ἐπιτροπὴν καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν τοῦ ὑποβαλόντος, δὲν ἠγέρθη δὲ ἀντίρρησις ἐκ μέρους εἴκοσι τοὐλάχιστον βουλευτῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς προτάσεως μέχρι τοῦ τερματισμοῦ τῆς συζητήσεως.

Ἡ ἐπιψήφισις δικαστικῶν ἢ διοικητικῶν κωδίκων συνταχθέντων ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν δι' εἰδικῶν νόμων συσταθεισῶν, δύναται νὰ γίνῃ δι' ἰδιαιτέρου νόμου κυροῦντος ἐν ὅλῳ τοὺς εἰρημένους κώδικας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται νὰ γίνῃ κωδικοποίησις τῶν ὑφισταμέ-

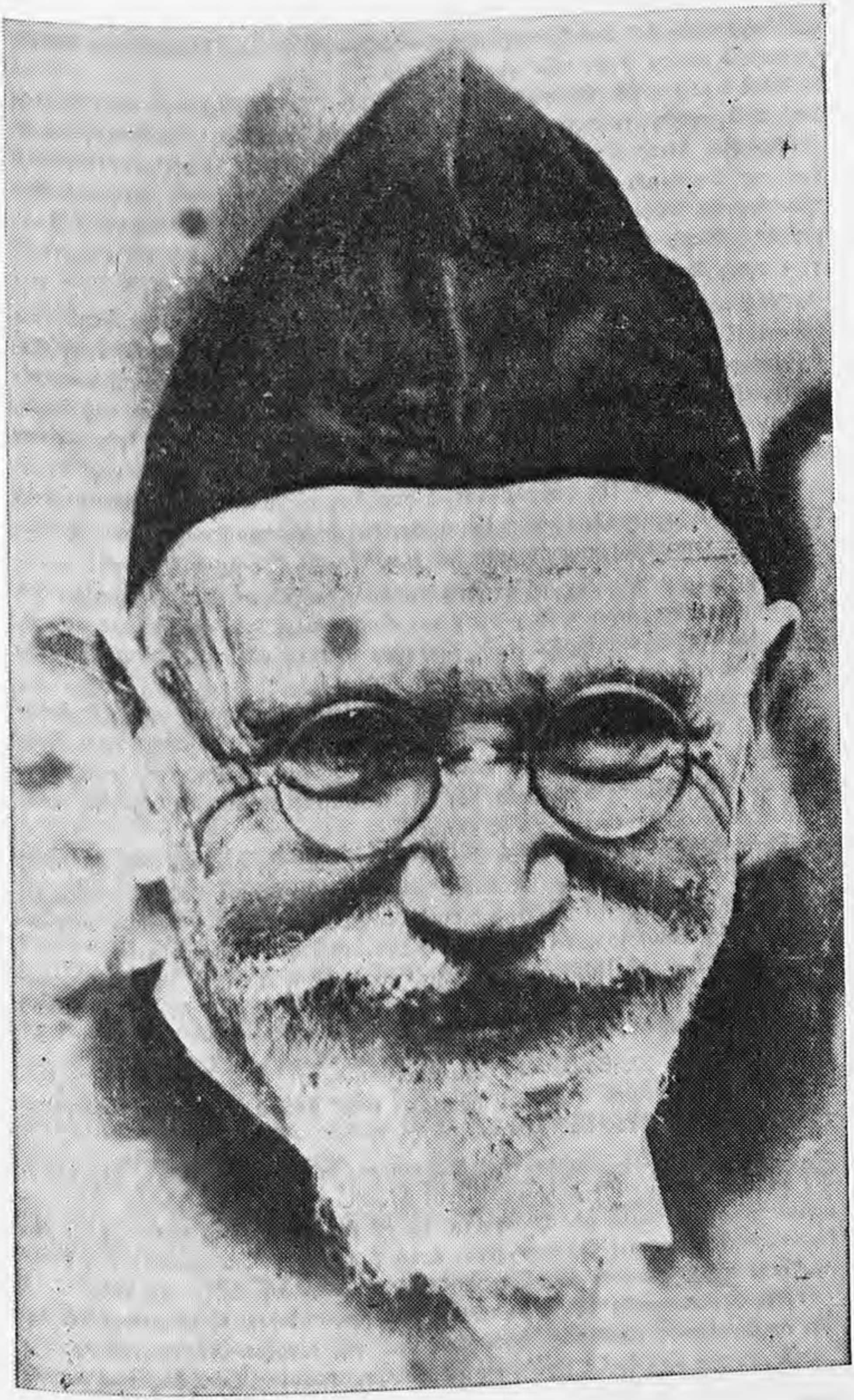

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

νων διατάξεων δι' ἁπλῆς ταξινομήσεως αὐτῶν ἢ ἐν ὅλῳ ἐπαναφορὰ καταργηθέντων νόμων πλὴν τῶν φορολογικῶν.

Ἄρθρον 58. Οὐδεὶς αὐτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, ἀναφοραὶ ὅμως παρουσιάζονται διά τινος βουλευτοῦ ἢ παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποστέλλῃ εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὴν ἀναφοράς, οἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δίδωσι διασαφήσεις, ὁσάκις ζητηθῶσι, καὶ δύναται νὰ διορίζῃ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξεταστικὰς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπάς.

Ἄρθρον 59. Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται ἄνευ νόμου. Ἐξαιρετικῶς ἐπὶ ἐπιβολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ, ἡ εἴσπραξις αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὴν Βουλὴν καταθέσεως τῆς περὶ αὐτοῦ προτάσεως νόμου, ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τὸ βραδύτερον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς βουλευτικῆς συνόδου.

Τὸ ἀντικείμενον τῆς φορολογίας, ὁ φορολογικὸς συντελεστὴς καὶ αἱ ἀπὸ τῆς φορολογίας ἀπαλλαγαὶ ἢ ἐξαιρέσεις καὶ ἡ ἀπονομὴ συντάξεων δὲν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενα νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως.

Ἄρθρον 60. Ἐν τῇ ἐτησίᾳ τακτικῇ συνόδῳ ἡ Βουλὴ ψηφίζει διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμόν.

Ὁ προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν δύο μῆνας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἀφοῦ δὲ ἐξετασθῇ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς βουλευτῶν, ψηφίζεται ἅπαξ κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα εἰς τμήματα ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς Βουλῆς ὁριζόμενα καὶ εἰς τέσσαρας διαφόρους ἡμέρας, καθ' Ὑπουργεῖον δὲ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ἐντὸς ἔτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως εἰσάγεται ὁ ἀπολογισμός, ὡς καὶ ὁ γενικὸς ἰσολογισμὸς τοῦ Κράτους, εἰς τὴν Βουλήν, ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς βουλευτῶν καὶ ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ὁριζόμενα.

Ἄρθρον 61. Μισθός, σύνταξις, χορηγία ἢ ἀμοιβὴ οὔτε ἐγγράφεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους, οὔτε παρέχεται ἄνευ ὀργανικοῦ ἢ ἄλλου εἰδικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 62. Βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Ἄρθρον 63. Βουλευτής, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς περιόδου, δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ Σώματος· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Προσωπικὴ κράτησις δὲν ἐνεργεῖται κατὰ βουλευτοῦ, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς περιόδου καὶ τέσσαρας ἑβδομάδας μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς.

Ἐὰν ὁ βουλευτὴς τύχῃ διατελῶν ὑπὸ προσωπικὴν κράτησιν, ἀπολύεται ἀνυπερθέτως τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου.

Ἄρθρον 64. Οἱ βουλευταὶ ὀμνύουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθη-

κόντων αὐτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν τὸν ἑξῆς ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀλλόθρησκοι βουλευταί, ἀντὶ τῆς ἐπικλήσεως «ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος», ὁρκίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας.

Ἄρθρον 65. Ἡ Βουλὴ προσδιορίζει διὰ Κανονισμοῦ πῶς θέλει νὰ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ προσωπικὸν αὐτῆς.

Ἄρθρον 66. Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ βουλετῶν ἐκλεγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταυνοχρόνως καθ' ὅλην τὴν ἐκπικράτειαν.

Ἄρθρον 67. Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ Ἔθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται.

Ἄρθρον 68. Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ἑκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας προσδιορίζεται διὰ νόμου. ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν βουλευτῶν δύναται νὰ εἶναι ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα οὐδὲ μείζων τῶν τριακοσίων.

Τὸ ἐκλογικὸν σύστημα καὶ αἱ ἐκλογικαὶ περιφέρειαι ὁρίζονται διὰ νόμου ψηφιζομένου κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 69. Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγοντα, διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν· ἅμα δὲ τῇ λήξει τῆς βουλευτικῆς περιόδου διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματας ἐντὸς τεσσάρακοντα πέντε ἡμερῶν. Συγκαλεῖται δὲ ὑποχρεωτικῶς ἡ νέα Βουλὴ εἰς τακτικὴν σύνοδον ἐντὸς ἑτέρων τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τούτων.

Ἕδρα βουλευτικὴ κενωθεῖσα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου δὲν συμπληροῦται δι' ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, ὅταν τοιαύτη ἀπετεῖται κατὰ νόμον, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπλιπόντων δὲν ὑπερβαίνει τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ἄρθρον 70. Ὅπως ἐκλεγῇ τις βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν πέπτον ἔτος καὶ τὴν νόμιμον ἱκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Βουλευτὴς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλή.

Ἄρθρον 71. Ἔμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν καὶ ὑπάλληλοι νομικῶν προσώπων ἢ ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου καὶ τὰ μέλη τῶν διοικητικῶν αὐτῶν συμβουλίων δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι βουλευ-

ται οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι, ἐὰν μὴ παραιτηθῶσι πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψηφίων.

Ἡ παραίτησις αὐτῶν συντελεῖται διὰ τῆς ἐγγράφου ὑποβολῆς της, ἡ δὲ ἐπάνοδος αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐξ ἧς παρητήθησαν, ἀπαγορεύεται πρὸ τῆς παρόδου ἔτους ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς.

Ἀξιωματικοὶ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ σωμάτων ἀσφαλείας, παραιτηθέντες τοῦ ἀξιώματός των ἵνα ἐκλεγῶσιν βουλευταί, δὲν δύνανται νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι, οὔτε νὰ ἐκλεγῶσιν εἰς περιφέρειαν, εἰς ἣν ὑπηρέτησαν πλέον τοῦ ἑξαμήνου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας διετίας πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ τῆς περιφερείας, εἰς ἣν ἤσκουν τὰ ἐκλογικά των δικαιώματα, οὔτε νὰ ἐπανέλθωσι πλέον εἰς τὸ στράτευμα.

Οἱ ἔμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι βουλευταὶ οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, εἰς ἣν ὑπηρέτησαν κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἐκλογῆς των τριετίαν.

Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου διοικητικοῦ ἢ ἐμμίσθου νομικοῦ συμβούλου καὶ ὑπαλλήλου ἐμπορικῶν ἑταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων ἀπολαυουσῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ τακτικῆς ἐπιχορηγήσεως δυνάμει εἰδικοῦ νόμου.

Οἱ διατελοῦντες εἴς τινα τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουσιν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἀφ' ἧς καταστῇ ὁριστικὴ ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν, νὰ δηλώσωσιν ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐν παραλείψει τῆς τοιαύτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ.

Νόμος δύναται νὰ καθιερώσῃ τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸς ἕτερα ἔργα.

Οἱ βουλευταὶ δὲν δύνανται νὰ ἐνοικιάζωσιν ἀγροτικὰ κτήματα τοῦ δημοσίου ἢ νὰ ἀναλαμβάνωσι κρατικὰς προμηθείας ἢ ἐργολαβικὰς ἐκτελέσεις δημοσίων ἔργων ἢ ἐνοικιάσεις δημοσίων φόρων ἢ νὰ δέχωνται παραχωρήσεις ἐπὶ δημοσίων κτημάτων. Ἡ παράβασις τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐπιφέρει ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ ἀκυρότητα τῆς πράξεως. Αἱ πράξεις αὗται εἶναι ἄκυροι καὶ ὅταν γίνωνται καὶ ὑπὸ ἐμπορικῶν ἑταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων εἰς τὰς ὁποίας ἔργα διευθυντοῦ ἢ διοικητικοῦ ἢ νομικοῦ συμβούλου ἐκτελεῖ βουλευτὴς ἢ εἶναι ὁμόρρυθμος ἢ ἑτερόρρυθμος ἑταῖρος.

Οἱ περιορισμοὶ τῶν παραγράφων 3 καὶ 4 δὲν ἐφαρμόζονται κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ παρόντος ἐκλογάς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 72. Βουλευταὶ ἀποδεχόμενοι οἱονδήποτε τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραίτησις εἶναι δικαίωμα τοῦ βουλευτοῦ.

Ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου καὶ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπέρχεται ἔκπτωσις τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 73. Ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν

κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον συγκροτούμενον ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου 'Επικρατείας, ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ συμβούλων τῆς 'Επικρατείας καὶ μελῶν τοῦ 'Αρείου Πάγου, λαμβανομένων διὰ κληρώσεως. Τοῦ δικαστηρίου προεδρεύει ὁ πρόεδρος τοῦ 'Αρείου Πάγου, ἐφ' ὅσον μετέχει αὐτοῦ. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὁρίζονται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 74. 'Η Βουλὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν βουλευτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης τακτικῆς συνόδου τὸν Πρόεδρον, τοὺς 'Αντιπροέδρους καὶ Γραμματεῖς αὐτῆς.

Ἄρθρον 75. Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀποζημίωσιν, ὁριζομένην ἑκάστοτε δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ἐλευθέρας κυκλοφορίας εἰς τὰς σιδηροδρομικάς, τροχιοδρομικάς, ἀεροπορικὰς καὶ δι' αὐτοκινήτων δημοσίας χρήσεως συγκοινωνίας, καὶ εἰς τὰ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν ἢ εἰς Ἕλληνας πλοιοκτήτας ἀνήκοντα πλοῖα. Οἱ βουλευταὶ ἀπολαμβάνουσι ταχυδρομικῆς, τηλεγραφικῆς καὶ τηλεφωνικῆς ἀτελείας.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς παρέχονται ἔξοδα παραστάσεως ἴσα μὲ τὰς ἀποδοχὰς τοῦ Προέδρου τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

'Εν ἀπουσίᾳ βουλευτοῦ ἐπὶ πλείονας τῶν πέντε συνεδριάσεων κατὰ μῆνα, ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ συνόδῳ, κρατεῖται ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ παρόντος ἄρθρου τὸ εἰκοστὸν τῆς μηνιαίας ἀποζημιώσεως δι' ἑκάστην ἀπουσίαν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Ἄρθρον 76. Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον συγκείμενον ἐκ τῶν 'Υπουργῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Δύναται διὰ διατάγματος, προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, νὰ διορισθῶσιν εἷς ἢ πλείονες ἐκ τῶν 'Υπουργῶν ἀντιπρόεδροι τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

'Εν ἐλλείψει ἀντιπροέδρου, ὁ Πρωθυπουργὸς ὁρίζει, ὁσάκις παρίσταται ἀνάγκη ἐκ τῶν 'Υπουργῶν προσωρινὸν ἀναπληρωτήν του.

Εἰδικὸς νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν 'Υφυπουργῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποτελῶσι μέλη τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 77. Οὐδεὶς ἐκ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας δύναται νὰ διορισθῇ 'Υπουργός.

Τὰ ἀσυμβίβαστα, τὰ θεσπιζόμενα εἰς τὰς παραγράφους 5—9 τοῦ ἄρθρου 71 ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ 'Υπουργοῦ καὶ τοῦ 'Υφυπουργοῦ.

Ἄρθρον 78. 'Η Κυβέρνησις πρέπει ν' ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. 'Οφείλει μόλις καταρτισθῇ καὶ δύναται ὁποτεδήποτε ἄλλοτε νὰ ζητήσῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλήν. 'Εὰν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἔχωσι διακοπῆ αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καλεῖται

αὔτη ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, ὅπως ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της περὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀποφάσεώς της νὰ ἀποσύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην της ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ἀπὸ μέρος αὐτῆς. Πρότασις περὶ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ, εἰμὴ μετὰ πάροδον δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπορρίψεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοιαύτης προτάσεως, πρέπει δὲ νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ εἴκοσι τουλάχιστον βουλευτῶν καὶ νὰ καθορίζωνται ἐν αὐτῇ σαφῶς τὰ θέματα περὶ τὰ ὁποῖα θέλει στραφῇ ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως συζήτησις.

Ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ ὑποβληθῇ πρότασις περὶ δυσπιστίας καὶ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ἀνωτέρω διμήνου, ἐὰν εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνόλου τῶν βουλευτῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ πρὸ τῆς παρόδου διημέρου ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς της, οὐδὲ νὰ παραταθῇ πέραν τῶν πέντε ἡμερῶν.

Ἡ περὶ τῆς προτάσεως ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας ψηφοφορία δύναται νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ 48ωρον, ἐὰν ζητήσωσι τοῦτο εἴκοσι βουλευταί.

Πρότασις περὶ ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτή, ἐὰν δὲν ψηφίσωσι ὑπὲρ αὐτῆς τοὐλάχιστον τὰ δύο πέμπτα τῶν βουλευτῶν.

Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων δικαιοῦνται νὰ ψηφίσωσι καὶ Ὑπουργοὶ βουλευταί.

Οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουσιν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ ἀκούονται, ὁσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον, ψηφοφοροῦσι δὲ μόνον ἐὰν εἶναι μέλη αὐτῆς.

Ἡ Βουλὴ καὶ αἱ κοινοβουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ δύνανται νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 79. Ποτὲ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως, ἔγγραφος ἢ προφορική, δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθρον 80. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργοὺς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμους ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, συγκροτεῖται ἐκ δώδεκα δικαστῶν κληρουμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐξ ἁπάντων τῶν πρὸ τῆς κατηγορίας διωρισμένων ἀρεοπαγιτῶν, ἐφετῶν καὶ προέδρων αὐτῶν κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ νόμου ὁριζόμενα.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 81. Ὁ Βασιλεὺς δύναται ν' ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς.

ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ἄ ρ θ ρ ο ν 82. Ἅπασαι αἱ διοικητικαὶ διαφοραὶ (ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ) ἐκδικάζονται ὑπὸ τῶν τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων.

Τὰ τακτικὰ διοικητικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ συνιστῶνται ἑκάστοτε δι' εἰδικῶν νόμων, οἵτινες καθορίζουσι καὶ τὰς εἰς αὐτὰ ὑπαγομένας ὑποθέσεις.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 90 ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τοὺς τακτικοὺς διοι-

κητικοὺς δικαστάς, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου συγκροτουμένου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ὡς νόμος ὁρίσει.

Ἄρθρον 83. Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως: α) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων. β) Ἡ ἐκδίκασις τῶν κατὰ τοὺς νόμους ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὸ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. γ) Ἡ κατ' αἴτησιν ἀκύρωσις πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν δι' ὑπέρβασιν ἐξουσίας ἢ παράβασιν νόμου, κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ νόμου ὁριζόμενα. δ) Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως δι' ὑπέρβασιν ἐξουσίας ἢ παράβασιν νόμου κατὰ τῶν τελεσιδίκων ἀποφάσεων τῶν τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων.

Νόμος δύναται νὰ ὁρίσῃ καὶ ἄλλους λόγους ἀκυρώσεως καὶ ἀναιρέσεως.

Κατὰ τὰς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα β' γ' δ' περιπτώσεις ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 84. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας ὁρίζεται διὰ νόμου, δὲν δύναται ὅμως νὰ εἶναι μεγαλύτερος τῶν εἴκοσι πέντε. Οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἶναι δὲ ἰσόβιοι, προστατευομένης τῆς ἰσοβιότητος αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 88, εἰδικώτερον δὲ κατὰ τὰς περὶ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὰ καθήκοντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἱουδήποτε, δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου ἐκτὸς τῶν καθηκόντων τοῦ καθηγητοῦ νομικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τοῦ καθηγητοῦ νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν ἀνωτάτων ἰσοτίμων σχολῶν.

Ἰδιαίτερος νόμος κανονίζει τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 85. Ἡ ἄρσις συγκρούσεων: α) μεταξὺ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, β) μεταξὺ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ γ) μεταξὺ διοικητικῶν καὶ κοινῶν δικαστηρίων δικάζεται ὑπὸ μικτοῦ δικαστηρίου ἀποτελουμένου ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀεροπαγιτῶν καὶ συμβούλων Ἐπικρατείας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου ἀναπληρωτοῦ.

Ἄρθρον 86. Αἱ διοικητικαὶ διαφοραὶ ἐξακολουθοῦσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ μέχρι τῆς συστάσεως τῶν τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ὑπὸ τῶν ὁποίων δικάζονται ὡς νόμῳ προτετιμημέναι, πλὴν ἐκείνων, δι' ἃς εἰδικοὶ νόμοι συνιστῶσι διοικητικὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ἰσχύουσιν οἱ ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Ἄρθρον 87. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ νόμον ὁρίζοντα καὶ τὰ προσόντα αὐτῶν.

Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸ λειτούργημα αὐτῶν.

Τὰ τῆς βαθμολογικῆς καὶ μισθολογικῆς κατατάξεως τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν προσδιορίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

Ἄρθρον 88. Οἱ ἀεροπαγῖται, ἐφέται καὶ πρωτοδίκαι εἰσὶν ἰσόβιοι, οἱ δὲ εἰσαγγελεῖς, ἀντεισαγγελεῖς, εἰρηνοδίκαι, πταισματοδίκαι, γραμματεῖς καὶ ὑπογραμματεῖς τῶν δικαστηρίων καὶ εἰσαγγελιῶν, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος ἀπολαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποινικῆς καταδίκης, εἴτε ἕνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἢ νόσου ἢ ἀνεπαρκείας, βεβαιουμένων καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ὁρίζει, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93.

Τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ πρόεδροι καὶ εἰσαγγελεῖς ἐφετῶν ἀποχωροῦσιν ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμμισθοι δικαστικοὶ λειτουργοὶ ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑξηκοστοῦ πέμπτου.

Οἱ φύλακες ὑποθηκῶν καὶ συμβολαιογράφοι ἀποχωροῦσιν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

Ἄρθρον 89. Δύναται διὰ νόμου: α) ν' ἀνατεθῇ καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς ἀσκούσας ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἡ ἐκδίκασις ἀστυνομικῶν παραβάσεων τιμωρουμένων διὰ προστίμου. β) Ν' ἀνατεθῇ εἰς ἀρχὰς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ἡ ἐκδίκασις τῶν περὶ τοὺς ἀγροὺς πταισμάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρεουσῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς ἐχούσαν ἀνασταλτικὴν δύναμιν. γ) Νὰ κανονισθῶσι τὰ τῶν εἰδικῶν δικαστηρίων ἀνηλίκων, ἐφ' ὧν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τῆς α' παραγρ. τοῦ ἄρθρου 87 καὶ τῶν ἄρθρων 92, 93 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος. δ) Νὰ ὁρισθῇ, ὅτι εἰς τὰ δικαστήρια, ἅτινα θέλουσιν ἐκδικάζει τὰς πάσης φύσεως ἐργατικὰς διαφοράς, δύνανται νὰ συμμετέχωσι καὶ λαϊκὰ μέλη.

Ἄρθρον 90. Δικαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, πλὴν τοῦ μετὰ τὸν γραμματέα κατωτέρου προσωπικοῦ τῆς γραμματείας τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν εἰσαγγελιῶν, τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν φυλάκων ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, τοποθετοῦνται, μετατίθενται, ἀποσπῶνται καὶ προάγονται μετὰ σύμφωνον, εἰδικῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως ἠτιολογημένην, γνώμην Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καθ' ὃν τρόπον νόμος ὁρίζει.

Ἡ εἰς τὰς θέσεις τοῦ προέδρου, ἀντιπροέδρου καὶ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου προαγωγὴ δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ αἱ εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἐκδιδόμεναι διοικητικαὶ πράξεις δὲν ὑπόκεινται εἰς προσβολὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 91. Ὁ Βασιλεὺς δύναται, μετὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐν περιπτώσει ἐμπολέμου καταστάσεως ἢ ἐπιστρατεύσεως ἕνεκεν ἐξωτερικῶν κινδύνων ἢ σοβαρᾶς διαταραχῆς ἢ ἐκδήλου ἀπειλῆς τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς χώρας ἐξ ἐσωτερικῶν κινδύνων, ν' ἀναστείλῃ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν ἢ εἰς μέρος αὐτῆς τὴν ἰσχὺν τῶν ἄρθρων 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 95 καὶ 97 τοῦ Συντάγματος ἢ τινῶν τοιούτων καὶ θέτων εἰς ἐφαρμογὴν τὸν ἑκάστοτε ἰσχύοντα νόμον «περὶ καταστάσεως πολιορκίας» νὰ συστήσῃ ἐξαιρετικὰ δικαστήρια. Ὁ νόμος οὗτος δὲν δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν τῆς πρὸς ἐφαρμογὴν τούτου συγκαλουμένης Βουλῆς. Ἅπαντα τὰ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου ληφθέντα μέτρα ἀνακοινοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν ἀνυπερθέτως κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν συνεδρίασιν πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἄρσιν. Ἐὰν ἡ λῆψις τῶν μέτρων τούτων λάβῃ χώραν ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασιλικοῦ διατάγματος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ, συγκαλεῖται αὕτη ἐντὸς δέκα ἡμερῶν καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἀποφασίζει τὴν διατήρησιν ἢ ἄρσιν τοῦ εἰρημένου διατάγματος.

Ἡ Βουλευτικὴ ἀσυλία τοῦ ἄρθρου 63 ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Βασιλικοῦ τούτου διατάγματος.

Ἡ ἰσχὺς τῶν ἀνωτέρω Βασιλικῶν διαταγμάτων, προκειμένου μὲν περὶ πολέμου, δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς λήξεως αὐτοῦ, εἰς πάσας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις αἴρεται αὐτοδικαίως μετὰ δίμηνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς των, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν παραταθῇ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἀδείᾳ πάλιν τῆς Βουλῆς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 92. Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 93. Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι εἰδικῶς ᾐτιολογημένη καὶ νὰ ἀπαγγέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 94. Τὸ ὁρκωτὸν σύστημα διατηρεῖται.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 95. Ὑπὸ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων δικάζονται τὰ κακουργήματα, τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα, ὡς καὶ τὰ τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, καὶ τὰ τυχὸν διὰ νόμου ὑπαχθησόμενα ἄλλα ἀδικήματα. Πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἀνωτέρω ἀδικημάτων τοῦ τύπου νόμος δύναται νὰ ὁρίσῃ μικτὰ δικαστήρια ἐκ τακτικῶν δικαστῶν καὶ ἐνόρκων, οἵτινες καὶ δέον ν' ἀποτελῶσι τὴν πλειοψηφίαν.

Κακουργήματα ὑπαχθέντα μέχρι τοῦδε δι' εἰδικῶν νόμων καὶ ψηφισμάτων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐφετείων θέλουσιν ἐξακολουθήσει δικαζόμενα ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τούτων, ἐφ' ὅσον νόμος δὲν ἐπαναφέρει ταῦτα ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 96. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἔμμισθον ὑπηρεσίαν ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν Πανεπιστημίῳ.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 97. Τὰ περὶ στρατοδικείων, ναυτοδικείων, ἀεροδικείων, πει-

ρατείας, ναυταπάτης καὶ δικαστηρίων λειῶν κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

Ἰδιῶται δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ναυτοδικείων καὶ ἀεροδικείων, εἰμὴ μόνον δι' ἀξιοποίνους πράξεις κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ἄρθρον 98. Οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ Ἐλεκτικοῦ Συνεδρίου εἶναι ἰσόβιοι καὶ δὲν παύονται, εἰμὴ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 88, ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Τὰ προσόντα τῶν συμβούλων καὶ παρέδρων ὁρίζονται διὰ νόμου.

Διορισμὸς ἢ προαγωγὴ εἰς τὰς θέσεις τῶν συμβούλων τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐνεργεῖται μετὰ γνώμην τῆς ὁλομελείας αὐτοῦ.

Αἱ περὶ ἀσυμβιβάστου τῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας διατάξεις τοῦ Συντάγματος ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ἰσόβια μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ἀποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀφορῶσαι καταλογισμὸν ὑπολόγων καὶ ἀπονομὴν συντάξεων δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν Ἔλεγχον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἄρθρον 99. Ἡ διοικητικὴ ὀργάνωσις τοῦ Κράτους βασίζεται εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν ὡς νόμος ὁρίζει.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν γίνεται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθον 100. Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὀφείλει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, εἶναι ἐκτελεστὴς τῆς θελήσεως τοῦ Κράτους καὶ ὑπηρετεῖ τὸν λαόν.

Ἰδεολογίαι σκοποῦσαι τὴν διὰ βιαίων μέσων ἀνατροπὴν τοῦ ὑφισταμένου πολιτειακοῦ ἢ κοινωνικοῦ καθεστῶτος ἀντίκεινται ἀπολύτως πρὸς τὴν ἰδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ἄρθρον 101. Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρίζονται διὰ νόμου.

Οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι μόνιμοι ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θέσεις, πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὔτε μετατίθενται ἄνευ γνωμοδοτήσεως, οὔτε ἀπολύονται, οὔτε ὑποβιβάζονται ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμον ὠργανωμένου συμβουλίου καὶ ἀποτελουμένου κατὰ τὰ δύο τρίτα τοὐλάχιστον ἀπὸ μονίμους ὑπαλλήλους. Κατὰ τῆς απο ράσεως ταύτης ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καθὼς εἰδικώτερον νόμος ὁρίζει.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς, οἵτινες κατὰ τὰ λοιπὰ διέπονται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Τῶν προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος δύναται νὰ ἐξαιροῦνται διὰ νόμου οἱ ἀπ' εὐθείας διοριζόμενοι πρεσβευταὶ ὡς πληρεξούσιοι ἢ πρόσεδροι Ὑπουργοί, οἱ γενικοὶ διοικηταί, οἱ γενικοὶ γραμματεῖς, οἱ νομάρχαι,

ὁ ἐπίτροπος τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων γραφείων τῶν Ὑπουργῶν καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος καὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων τῶν καταλαμβανόντων ὀργανικὰς θέσεις κατὰ τὸν ὀργανισμὸν τῶν Δήμων.

Αἱ Διατάξεις αὗται δύναται διὰ νόμου νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 102. Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ ὑπάλληλος εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν.

Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ εἰς πλείονας τῆς μιᾶς ἐμμίσθους δημοσίας θέσεις ἢ θέσεις νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.

Οὐδεὶς δημόσιος ὑπάλληλος δύναται νὰ συμμετέχῃ εἰς πλείονα τῶν δύο συμβουλίων ἢ ἐπιτροπῶν.

Οὐδέποτε αἱ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἢ ταμείων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐχόντων προνόμιον ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ σύμβασιν μετ' αὐτοῦ, ἀμοιβαὶ ἢ οἱαιδήποτε ἄλλαι ἀπολαβαὶ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου ἕνεκα παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δύνανται νὰ ὑπερβῶσι κατὰ μῆνα ἐν τῷ συνόλῳ των τὰς μηνιαίας τακτικὰς ἀποδοχὰς τῆς ὀργανικῆς θέσεως αὐτοῦ ἐπὶ ποινῇ ἀπολύσεως. Νόμος θέλει ὁρίσει τὰ τοῦ ἐλέγχου τῆς τηρήσεως τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Δι' εἰδικῶν νόμων δύναται εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις νὰ ὁρισθῶσιν ἐξαιρέσεις ἐκ τῶν ἐδαφίων 2, 3 καὶ 4. Οὐδέποτε ὅμως δύναται νὰ ἐπιτραπῇ διορισμὸς ὑπαλλήλου εἰς πλείονας τῶν δύο θέσεων, οὔτε αἱ πρόσθετοι ἀμοιβαὶ νὰ εἶναι μείζονες τοῦ διπλασίου τῶν τακτικῶν ἀποδοχῶν τῆς ὀργανικῆς θέσεως.

Τὰ ἀσυμβίβαστα τῶν παραγράφων 5 ἕως 9 τοῦ ἄρθρου 71 ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐμμίσθων δημοσίων ὑπαλλήλων.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄ ρ θ ρ ο ν 106. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ τοῦ περιεχομένου ἢ τῶν ὅρων διαθήκης ἢ δωρεᾶς κατὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἢ κοινωφελοῦς σκοποῦ διατάξεις αὐτῆς.

Ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται διὰ νόμου ἡ διάθεσις τοῦ διατιθεμένου ἢ δωρουμένου πρὸς ἄλλον παρεμφερῆ σκοπόν, ὅταν ἡ θέλησις τοῦ δωρητοῦ ἢ διαθέτου ἀποβαίνῃ ἀπολύτως ἀπραγματοποίητος.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 107. Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσονται τὸ πολίτευμα καὶ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας τὰ κείμενα. Πᾶσα πρὸς παραφθορὰν ταύτης ἐπέμβασις ἀπαγορεύεται.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 108. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος.

Οὐδέποτε ἀναθεωροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος αἱ καθορίζουσαι τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος ὡς Βασιλευομένης Δημοκρατίας ὡς καὶ αἱ θεμελιώδεις διατάξεις αὐτοῦ.

Ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων αὐτοῦ, ὁσάκις ἡ Βουλὴ διὰ τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ζη-

τήση ταύτην δι' ἰδίας πράξεως, ὁριζούσης εἰδικῶς τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις καὶ ψηφιζομένης εἰς δύο ψηφοφορίας, ἀφισταμένας ἀλλήλων κατὰ ἕνα τοὐλάχιστον μῆνα.

Ἀποφασισθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ ἑπομένη Βουλὴ κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον αὐτῆς ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Πᾶσα ψηφιζομένη ἀναθεώρησις μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐκδίδεται καὶ δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τίθεται δὲ εἰς ἐνέργειαν δι' εἰδικοῦ ταύτης ψηφίσματος.

Ἄρθρον 109. Οἱ συνεταιρισμοί, γεωργικοὶ καὶ ἀστικοί, τελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, μεριμνῶντος συστηματικῶς ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 110. Ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ἀεροπαγιτῶν, ἐφετῶν, πρωτοδικῶν, εἰσαγγελέων, ἀντεισαγγελέων, δικαστῶν διοικητικῶν δικαστηρίων καὶ ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, δικάζονται ὑπὸ ἑπταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστηρίου συγκροτουμένου καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει ὁ νόμος, διὰ κληρώσεως ἐξ ἑνὸς μέλους τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τριῶν δικηγόρων μελῶν τακτικῶν ἢ ἀναπληρωματικῶν τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου καὶ δύο καθηγητῶν Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Οὐδεμία ἄδεια πρὸς ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς κακοδικίας ἀπαιτεῖται.

Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου ἐξαιρεῖται ἑκάστοτε τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ Σῶμα ἐκεῖνο περὶ τῆς ἐνεργείας ἢ παραλείψεως τοῦ ὁποίου εἴτε ὁλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ καλεῖται νὰ ἀποφανθῇ τὸ δικαστήριον.

Ἄρθρον 111. Ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ συμβουλίου συγκειμένου ἐκ δύο μελῶν ἐξ ἑκάστου τῶν σωμάτων τούτων καὶ δύο καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου ὁριζομένων πάντων διὰ κλήρου ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου ἐξαιροῦνται ἑκάστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Σῶμα ἐκεῖνο, ἐπὶ ἐνεργείας τοῦ ὁποίου, εἴτε ὁλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ, καλεῖται νὰ ἀποφανθῇ τὸ συμβούλιον.

Ἄρθρον 112. Νόμος ἐφ' ἅπαξ ἐκδιδόμενος θέλει ρυθμίσει τὴν προστασίαν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων πρὸς τοποθέτησιν εἰς τὴν Χώραν κεφαλαίων.

Ἄρθρον 113. Τὸ παρὸν Σύνταγμα ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν ἅμα ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως· τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ὑπογραφήν.

Ἄρθρον 114. Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

Β'. Τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν ἐπιτιθεμένης τῆς μεγάλης τοῦ Κράτους σφραγῖδος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰανουαρίου 1952.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ γεγονὸς ὅτι ζοῦμε εἰς μίαν κοινωνίαν μᾶς ἐπιβάλλει ὡρισμένας ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῶν συνανθρώπων μας. Τὴν κοινωνίαν οἱ ἄνθρωποι τὴν ὠργάνωσαν καὶ ἐσχημάτισαν τὰ Κράτη ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὴν ὁλότητα. Αὐτὸ τὸ ἔκαναν διὰ νὰ ζοῦν καλύτερα. «Ἐγένετο μὲν ἡ Πολιτεία τοῦ ζῆν ἕνεκα, ὑπάρχει δὲ τοῦ εὖ ζῆν ἕνεκα» ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, δηλ. χάριν τῆς εὐημερίας τῆς κοινωνίας, ἐπιβάλλονται ὡρισμένα καθήκοντα εἰς τοὺς πολίτας. Καὶ τὸ κυριώτερον ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ ὑ π α κ ο ὴ ε ἰ ς τ ο ὺ ς ν ό μ ο υ ς.

Εἰς τὴν δημοκρατίαν ἡ ὑποταγὴ εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας δὲν περιέχει καμμίαν ὑποδούλωσιν, διότι ὁ λαὸς ὑπακούει εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν του, ἐφ' ὅσον ὅλαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουν ἀπὸ αὐτόν. Τὸ Σύνταγμά μας λέγει ὅτι «ἡ τήρησίς του ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων». Μ' αὐτὴν τὴν φράσιν τὸ Σύνταγμα θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι ὁ λαὸς ἐν ἐπιγνώσει, ὅτι διὰ τοῦ Συντάγματος ἐκφράζεται ἡ θέλησίς του δὲν θὰ θελήσῃ νὰ τὸ παραβιάσῃ.

Ἡ ὑπακοὴ ὅμως εἰς τοὺς νόμους δὲν σημαίνει ὅτι ὁ πολίτης στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ ἀμύνεται μὲ κάθε νόμιμον μέσον ἐναντίον τῆς ἀδικίας ποὺ τοῦ ἔγινε καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἱκανοποίησίν του. Τουναντίον καθῆκον κάθε ἐλευθέρου πολίτου εἶναι νὰ διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀδικίαν, νὰ μὴ τὴν ἀνέχεται δουλικῶς, νὰ προβάλῃ τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ παράπονά του καὶ νὰ συντελῇ εἰς τὸ δίκαιον.

Αὐτὰ ὅμως ὅλα προϋποθέτουν, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἀσκοῦν τὴν Κρατικὴν ἐξουσίαν θὰ σέβωνται τὴν ο ὐ σ ί α ν τῆς δημοκρατίας ποὺ εἶναι ἡ λαϊκὴ κυριαρχία καὶ αἱ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι.

Τὸ Σύνταγμά μας, ὅπως ὅλα τὰ ὅμοια Συντάγματα τοῦ κόσμου, ἔχει ἕνα ἰδιαίτερον κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰς ἐλευθερίας τῶν ἀνθρώπων ποὺ ζοῦν ἐντὸς τῶν συνόρων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας καὶ τὰ ὅρια ὅπου σταματᾷ ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων. Τὸ Κεφάλαιον αὐτὸ ἐπιγράφεται «Δ η μ ό σ ι ο ν Δ ί κ α ι ο ν τ ῶ ν Ἑ λ λ ή ν ω ν».

Τ ρ ί α εἶναι τὰ εἴδη τῶν δικαιωμάτων ἐν γένει ποὺ ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον : τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, τὰ ἀστικὰ δικαιώματα καὶ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα ἢ αἱ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι.

1) Τὰ π ο λ ι τ ι κ ὰ δικαιώματα ἔχουν μόνον οἱ Ἕ λ λ η ν ε ς πολῖται, καὶ ὄχι ὅλοι, ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἔχουν ὡρισμένα προσόντα ἡλικίας. Πολιτικὰ δικαιώματα εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, τὸ νὰ εἶναι κανεὶς ἔνορκος, δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ἐκδότης ἐφημερίδος.

2) Τὰ ἀ σ τ ι κ ὰ δικαιώματα τὰ ἔχουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀνεξαρτήτως ἡλικίας ἢ φύλου καθὼς καὶ οἱ ξένοι ποὺ εἶναι ἐγκατεστημένοι ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἀστικὰ δικαιώματα εἶναι τὸ δικαίωμα νὰ συνομολογῇ κανεὶς νομικὰς πράξεις ἢ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκτήσῃ περιουσίαν.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἐργασίας ἢ τῆς ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος ἂν καὶ ἀστικὸν δικαίωμα δὲν τὸ ἔχουν οἱ ξένοι παρὰ μόνον μὲ ὡρισμένους περιορισμοὺς ὅπως εἶναι ἡ εἰδικὴ ἄδεια τῆς πολιτείας.

3) Α ἱ ἀ τ ο μ ι κ α ὶ ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ι τέλος παρέχονται σχεδὸν ἀνεξαιρέτως εἰς κάθε πρόσωπον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι κυρίως δ ι κ α ι ώ μ α τ α τοῦ ἀτόμου, ἀλλ' ὑποχρέωσις τῆς πολιτείας νὰ μὴν ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων καὶ νὰ προστατεύῃ τὴν ἐλευθέραν ὕπαρξιν ἢ ἐκδήλωσιν αὐτῶν.

Αἱ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι ἔλαβον τὴν παγκοσμίαν διάδοσίν των κυρίως ἀπὸ τὴν περίφημον Διακήρυξιν τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Πολίτου τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1789.

Τὸ πνεῦμα τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἦτο ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως καὶ ἐξαπλώσεως τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὰ Κράτη ποὺ ἐφήρμοσαν τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἐλέγοντο φ ι λ ε λ ε ύ θ ε ρ α.

Ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος ὅμως, ποὺ ἦταν ὁ ἀγὼν τῶν λαῶν κατὰ τῆς φασιστικῆς βίας, ἔδωσε χαρακτῆρα π α γ κ ο σ μ ι ό τ η τ ο ς εἰς τὰ αἰτήματα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ ὁ Χ ά ρ τ η ς τ ῶ ν Ἡ ν ω μ έ ν ω ν Ἐ θ ν ῶ ν τοῦ 1945, καθὼς καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ Διακήρυξις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τοῦ 1948 ἀπεικονίζουν τὰ ἰδανικὰ αὐτά.

Ἡ «Διακήρυξις» μάλιστα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπαναλαμβάνει καὶ γνωστὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας ποὺ εἶχε διαδόσει ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, ἀναγνωρίζει καὶ ἄλλα δικαιώματα, ὅπως τῆς προστασίας τῆς μητέρας καὶ τοῦ παιδιοῦ, τῆς ἐξασφαλίσεως ἀνεκτοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, τῆς ἐργασίας, τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν Ἐπιστημῶν, τῆς Τέχνης καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952 περιλαμβάνει μόνον τὰς παλαιάς, τὰς λεγομένας «κλασσικὰς ἐλευθερίας». Αἱ ὑπόλοιποι τῆς Διακηρύξεως τοῦ ΟΗΕ περιλαμβάνονται εἰς τὴν νομοθεσίαν.

Τὸ Σύνταγμά μας καθιερώνει :

1ον. Τὴν ἀ τ ο μ ι κ ὴ ν ἰ σ ό τ η τ α. Εἰς τὰ ἄρθρα 3 καὶ 35. Σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις αὐτὰς οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τῶν Νόμων ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, δηλ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

2ον. Τὴν φ ο ρ ο λ ο γ ι κ ὴ ν ἰ σ ό τ η τ α. Εἰς τὸ ἄρθρον 3, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖον ὅλοι συνεισφέρουν εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των.

3ον. Τὴν δ ι κ α σ τ ι κ ὴ ν ἰ σ ό τ η τ α. Εἰς τὸ ἄρθρον 8, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς στερεῖται ἄκων τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου δι' αὐτὸν δικαστοῦ, καὶ τέλος

4ον. Τὰς ἀ τ ο μ ι κ ὰ ς ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ς. Αὗται διαιροῦνται εἰς :

Α'. τὴν σ ω μ α τ ι κ ὴ ν ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ν ποὺ περιλαμβάνει :

α) Τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν (οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὁρίζει).

β) Τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὴν αὐθαίρετον ποινικὴν καταδίωξιν (ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου προηγουμένως ὁρίζοντος αὐτήν).

γ) Τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας, δηλ. κανεὶς δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἄλλου ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐνοίκου.

Β' Τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τῆς σκέψεως ποὺ περιλαμβάνει :

α) Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν, δηλ. τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς λογοκρισίας τῆς ἀλληλογραφίας.

β) Τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ποὺ ὅμως εἶναι συγχρόνως καὶ ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους νὰ παρέχῃ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν δωρεὰν εἰς ὅλους τοὺς πολίτας.

γ) Τὴν ἐλευθερίαν τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης.

δ) Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ν' ἀπαντήσουν ἐγγράφως εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν πολιτῶν.

ε) Τὴν κυριωτέραν ἐκ τῶν ἐλευθεριῶν τῆς σκέψεως, τὴν ἐλευθεροτυπίαν. Καθένας ἠμπορεῖ νὰ ἐκφράζῃ τὰς σκέψεις του διὰ τοῦ τύπου. Ἡ προληπτικὴ λογοκρισία ἀπαγορεύεται. Μόνον κατασταλτικὰ μέτρα ἐπιτρέπονται καὶ αὐτὰ μόνον ἐφόσον συντρέχουν ὡρισμέναι περιπτώσεις ποὺ ἀναφέρονται περιοριστικῶς μέσα εἰς τὸ Σύνταγμα (ἄρθ. 14).

Ὁ κινηματογράφος δὲν θεωρεῖται τύπος καὶ εἰς αὐτὸν ἐπιτρέπεται ἡ προληπτικὴ λογοκρισία.

Γ'. Τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, δηλ. τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας καὶ τὴν ἐγγύησιν ὅτι τὸ Κράτος δὲν θὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων.

Δ'. Τὴν προστασίαν τῆς ἰδιοκτησίας, δηλ. τὴν ἐγγύησιν ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἀτόμων παρὰ μόνον διὰ «δημοσίαν ὠφέλειαν» προσηκόντως ἀποδεδειγμένην καὶ ἀφοῦ προηγουμένως ἀποζημιώσῃ πλήρως τὸν ἰδιοκτήτην.

Ε'. Τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι καὶ συνεταιρίζεσθαι. Αἱ δύο αὐταὶ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι εἶναι ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας καὶ τὰς πρακτικῶς μᾶλλον ἀξιολόγους. Τὰ δικαιώματα τοῦ συνέρχεσθαι καὶ συνεταιρίζεσθαι δὲν ἀνήκουν μόνον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ξένους. Αἱ ἐγγυήσεις ὅμως ποὺ παρέχει τὸ Σύνταγμα ἰσχύουν κατ' ἀρχὴν διὰ τοὺς Ἕλληνας.

Τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι εἶναι ἡ ἐλευθερία ποὺ ἔχει ὁ πολίτης νὰ συγκροτῇ πολιτικὰς συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, διαλέξεις ἢ ἄλλας συναθροίσεις.

Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι εἶναι ἡ ἐλευθερία ποὺ ἔχει ὁ πολίτης νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐπαγγελματικῶν, κοινωνικῶν ἢ πολιτικῶν ἐπιδιώξεών του ἑνούμενος μὲ ἄλλα πρόσωπα εἰς σωματεῖα.

Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα, διότι εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν τὸ ἄτομον εἶναι κατὰ κανόνα ἀνίσχυρον καὶ κάθε ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς ἔχει προσλάβει συλλογικὸν χαρακτῆρα.

Κοινωνικὰ δικαιώματα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς λεγομένας «κλασσικὰς ἐλευθερίας» ποὺ ἀπαριθμήσαμεν ἀνωτέρω τὰ νεώτερα Συντάγματα (πλὴν

τοῦ Ἑλληνικοῦ) περιλαμβάνουν καὶ τὰ *κοινωνικὰ δικαιώματα*, δηλ. τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου ὄχι ὡς ἀτόμου ἀλλὰ ὡς μέλους τῆς κοινωνίας καὶ εἰδικώτερον ὡς ἐργαζομένου.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐξέλιξις κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἔδειξεν ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἔχει μόνον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίζῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωήν.

Ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἀχαλίνωτος οἰκονομικὴ ἐλευθερία ὁδηγεῖ συχνὰ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀδυνάτων ἀπὸ τοὺς οἰκονομικῶς ἰσχυρούς.

Ἔτσι ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὰ τελευταῖα πενῆντα ἔτη ὅτι τὸ Κράτος ἔχει πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίζῃ εἰς τὸν λαὸν μίαν ἀνεκτὴν οἰκονομικὴν ζωήν, νὰ προστατεύῃ τὴν ἐργασίαν, νὰ παρέχῃ ἐργασίαν, νὰ ἐξασφαλίζῃ συντάξεις εἰς τοὺς ἐργαζομένους, νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ περίθαλψιν εἰς τοὺς πολίτας ἐν περιπτώσει ἀσθενείας κλπ.

Αἱ ἰδέαι αὗται εὗρον ἀπήχησιν εἰς τὸν περίφημον Χάρτην τοῦ Ἀτλαντικοῦ τοῦ 1942, ὁ ὁποῖος διακηρύττει ὅτι *οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὸν φόβον, τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἔνδειαν*.

Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ δικαιώματα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ ἐλευθερία πρὸς ἐργασίαν.

2) Τὸ δικαίωμα πρὸς ἐργασίαν ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἀντίστοιχον ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους νὰ παρέχῃ εἰς τὸν λαὸν *πλήρη ἀπασχόλησιν*.

3) Τὸ δικαίωμα τῶν μισθωτῶν νὰ συμμετέχουν μὲ συλλογικὰς συμβάσεις εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ὅρων ἐργασίας.

4) Ἴση ἀμοιβὴ διὰ ἴσην ἐργασίαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

5) Τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ὑγείαν καὶ ἡ ἀσφάλισις ἐναντίον τῆς ἀσθενείας.

6) Τὸ δικαίωμα τῆς ἀσφαλείας ἐναντίον τῶν ἀτυχημάτων καὶ ἡ συνταξιοδότησις τῶν γερόντων καὶ ἀναπήρων.

7) Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐργαζομένου διὰ τὴν ἑβδομαδιαίαν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ἐτησίαν ἄδειαν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα κοινωνικὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας, δὲν ἀφοροῦν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἀτομικὴν ζωὴν τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ τουναντίον τὸ δικαίωμα τῶν πολιτῶν νὰ ζητήσουν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων καὶ ἰδίως τῶν σχέσεων ἐργασίας.

Τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1952 δὲν ἀναφέρει ρητῶς τὰ κοινωνικὰ δικαιώματα. Τὰ περισσότερα ὅμως ἔχουν καθιερωθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νομοθεσίαν τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Πρέπει νὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ μελετήσωμεν τὸν τόπον μας, διὰ νὰ τὸν ἐκτιμήσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν περισσότερον, διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὴν ἐπίπονον πορείαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους μας. Πρέπει νὰ τὸν γνωρίσωμεν διὰ νὰ ἴδωμεν τὰ προσόντα του καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ λαοῦ μας, τὰ μειονεκτήματα καὶ τὰ ἐλαττώματά του. Οὕτω μόνον ὡπλισμένοι θὰ ἐργασθῶμεν καλύτερον διὰ νὰ καταστήσωμεν τὴν Πατρίδα μας εὐτυχεστέραν».

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Η ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπαναστάσεως ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὄνειρον εἶχε νὰ ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τὸν Τοῦρκον κατακτητὴν ὅλα ἐκεῖνα τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ Μικρασιατικὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα κατῳκοῦντο ἀπὸ Ἕλληνας καὶ ὑπῆρξαν τὸ κέντρον τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ὑπῆρξε τὸ ὄνειρον καὶ τὸ καθῆκον ὅλων τῶν γενεῶν ἀπὸ τοῦ 1821. Διὰ τὴν πραγματοποίησίν της ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπέστη τεραστίας θυσίας, ὑλικὰς καὶ αἵματος, αἱ ὁποῖαι ἐπεβράδυνον τὴν οἰκονομικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Οἱ Ἕλληνες μόνοι των, καὶ παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀπηλευθέρωσαν ἓν μέγα τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς. Ὁ διχασμὸς τοῦ 1915—1922 κατέστρεψε τὸ ὄνειρον τῆς ὁλοκληρωτικῆς πραγματοποιήσεως τῶν Ἐθνικῶν πόθων. Οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ τὸ λησμονοῦν.

Ἀρχικὴ ἐπιφάνεια κατὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Κράτους (πρωτόκολλον Λονδίνου 1830 καὶ συνθήκη Κων/πόλεως) τετρ. χιλιόμ. 47.516.

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν Ἰονίων νήσων ἐκτάσεως 2.695 τετρ. χλμ.) διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου τοῦ 1864 τετρ. χιλιόμ. 50.211).

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἄρτης (ἐκτάσεως 13.395 τετρ. χιλιόμ.) διὰ τῆς συμβάσεως τῆς Κων/πόλεως 1881 τετρ. χιλιόμετρα 63.606.

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν παραχώρησιν εἰς Τουρκίαν ἐκτάσεως 395 τετρ. χιλμ. διὰ τῆς συνθήκης τῆς Κων/πόλεως τετρ. χιλμ. 63.211.

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν προσάρτησιν τμημάτων ἐκτάσεως 58.583 τετρ. χλμ. μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους (συνθῆκαι Λονδίνου καὶ Βουκουρεστίου 1913, διαιτητικὴ ἀπόφασις Μεγάλων Δυνάμεων 1914) τετρ. χιλιόμετρα 121.794.

Ἐπιφάνεια κατόπιν τῆς προσαρτήσεως τμημάτων ἐκτάσεως 29.039 τετρ. χλμ. μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον (συνθῆκαι Νεϊγὺ 1919 καὶ Σεβρῶν 1920), τετρ. χιλιόμ. 150.833.

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν ἐκχώρησιν εἰς τὴν Τουρκίαν τῆς Ἀνατολ. Θράκης καὶ τῶν νήσων Ἴμβρου καὶ Τενέδου (τετρ. χιλιόμ. 20.954) διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης 1923 τετρ. χιλιόμ. 129.879,8.

Ἐπιφάνεια μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Δωδεκανήσου (ἐκτάσεως 2.682 τετρ. χλμ.) διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνδιασκέψεως τῶν Συμμάχων εἰς Παρισίους τῆς 27 Ἰουνίου 1946, ἡ ὁποία ἐπεκυρώθη διὰ τῆς Ἰταλοελληνικῆς συνθήκης τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1947, τετρ. χιλ. 132.561,8.

ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

τῆς μεγεθύνσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821

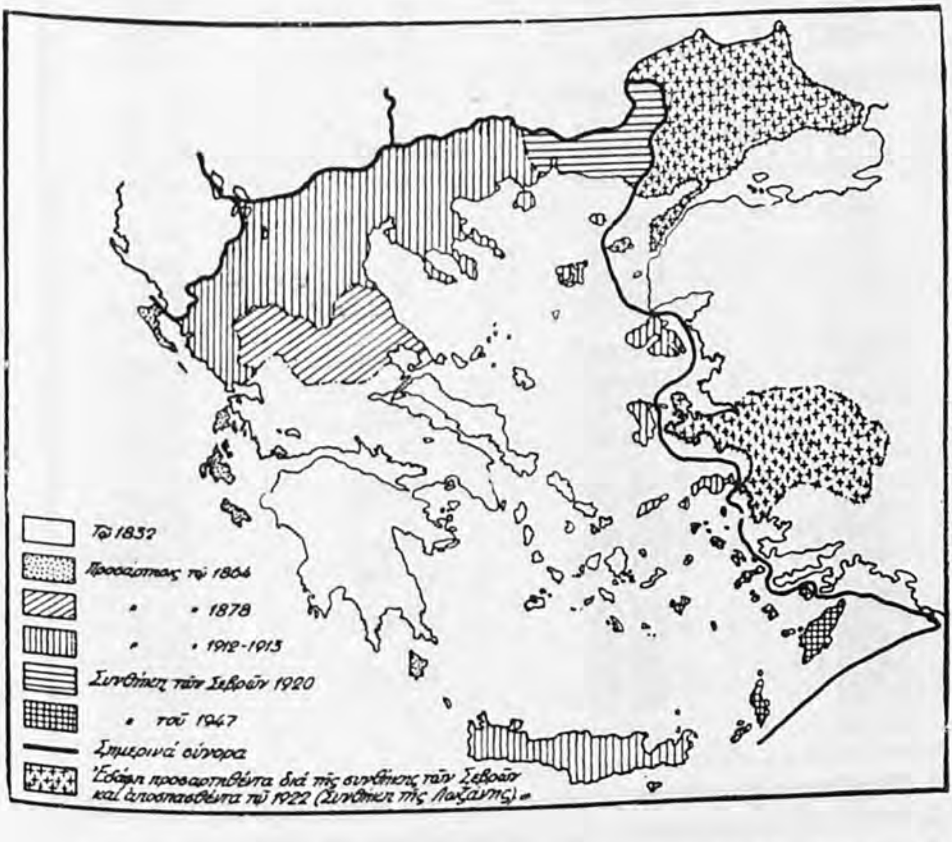

Ἡ ἔκτασις τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος, χάρις εἰς τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐτριπλασιάσθη, ὁ δὲ πληθυσμὸς ὀκταπλασιάσθη. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἦτο μεγαλυτέρα, ἰσχυροτέρα καὶ εὐτυχεστέρα, ἐὰν δὲν ἐνεφιλοχώρει ὁ διχασμός, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε πάντοτε ὁ χειρότερος ἐχθρὸς τοῦ Ἔθνους κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορίαν του.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

1. Πληθυσμός, ἐπιφάνεια καὶ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος: 1821—1953, δεικνύοντα τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπαναστάσεως.

Ἔτος ἀπογραφῆς	Κάτοικοι	Ἐπιφάνεια εἰς τετρ. χιλμ.	Κάτοικοι κατὰ τετρ. χιλμ.
1821	938 764	47 516	19,79
1828 (1)	753 400	»	15,86
1838	752 077	»	15,83
1839	823 773	»	17,34
1840	850 246	»	17,89
1841	861 019	»	18,12
1842	853 005	»	17,95
1843	916 059	»	19,26
1844	930 295	»	19,58
1845	960 236	»	20,21
1848	986 731	»	20,77
1853	1 035 527	»	21,79
1856	1 062 627	»	22,36
1861	1 096 810	»	23,08
1870 (2)	1 457 894	50 211	29,04
1879	1 679 470	»	33,45
1889 (3)	2 187 208	63 606	34,39
1896	2 433 806	»	38,26
1907 (4)	2 631 652	63 211	41,64
1920 (5)	5 531 474	150 833	36,67
1928 (6)	6 204 684	129 880	47,77
1940	7 344 860	»	56,55
1951 (7)	7 632 801	132 562	57,68
1953	7 821 295 (8)	»	59,—

1. Πληθυσμὸς ἐξακριβωθεὶς ἀναδρομικῶς διὰ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1828.
2. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν Ἰονίων Νήσων τὸ 1864.
3. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἄρτης τὸ 1881.
4. Μετὰ τὴν παραχώρησιν μικρᾶς λωρίδος ἐδάφους τῆς Θεσσαλίας τὸ 1897.
5. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς Κρήτης, τῶν νήσων Αἰγαίου τὸ 1913—14 καὶ τῆς Θράκης, Ἴμβρου καὶ τῆς Τενέδου τὸ 1919—20.
6. Μετὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Ἀν. Θράκης, Ἴμβρου καὶ Τενέδου τὸ 1923.
7. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Δωδεκανήσου τὸ 1947.
8. Καθ' ὑπολογισμόν.

Ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα

Διαμερίσματα	Τετρ. χιλ.	Κάτοικοι
1. Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ Εὔβοια	24.979	2.287.019
2. Πελοπόννησος	21.556	1.129.022
3. Ἰόνιοι Νῆσοι	2.227	228.597
4. Θεσσαλία	13.984	628.941
5. Μακεδονία	34.356	1.700.835
6. Ἤπειρος	9.253	330.543
7. Κρήτη	8.379	462.124
8. Νῆσοι Αἰγαίου	9.232	528.766
9. Θρᾴκη	8.586	336.594
Τὸ ὅλον	122.562	7.632.801

Πληθυσμὸς τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος

Πόλεις	1920	1951
Ἀθῆναι καὶ περίχωρα	308.264	904.800
Πειραιεὺς καὶ »	134.850	343.522
Θεσσαλονίκη καὶ περίχωρα	170.321	237.309
Πάτραι	52.174	79.014
Βόλος	30.046	65.090
Ἡράκλειον	24.848	51.144
Καβάλλα	22.939	42.102
Λάρισα	21.084	41.016
Καλάμαι	20.905	37.781
Σέρραι	14.486	36.760
Χανιὰ	24.976	33.211
Ἰωάννινα	20 765	32.315
Κομοτηνὴ	21.294	29.734
Δράμα	15.263	29.498
Κέρκυρα	27.175	27.431
Ξάνθη	16.584	25.700
Μυτιλήνη	18.314	25.518
Σύνολον	944.288	2.021.945

Ἀστικός, ἡμιαστικός κ' ἀγροτικός πληθυσμός τῆς Ἑλλάδος

Ἔτος ἀπογραφ.	Ἀγροτικός	Ἡμιαστικός	Ἀστικός
1928	3,399,182	905,806	1,900,196
1940	3,861,718	1,133,047	2,350,100
1951	3,637,547	1,187,349	2,807,905

Ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς τῶν Κρατῶν - Μελῶν Ο.Ε.Ο.Σ. 1957

Χῶραι	Ἔκτασις εἰς τετρ. χιλιόμ.	Πληθυσμὸς εἰς χιλιάδας	Κάτοικοι ἀνὰ τετρ. χιλιόμ.
1. Αὐστρία	83.850	6.980	83
2. Βέλγιον	30.507	8.950	293
3. Γαλλία	551.255	43.787	79
4. Δανία	42.936	4.485	104
5. Δ. Γερμανία	247.889(1)	51.852(1)	209(1)
6. Ἑλβετία	41.288	5.045	122
7. Ἑλλὰς	132.562	8.480	64
8. Ἡν. Βασίλειον	244.015	51.550	122
9. Ἰρλανδία	70.282	2.890	41
10. Ἰσλανδία	103.000	162	1
11. Ἰταλία	301.191	48.337	160
12. Λουξεμβοῦργον	2.586	314	121
13. Νορβηγία	323.917	3.478	10
14. Ὁλλανδία	32.400	10.957	338
15. Πορτογαλία	92.161	8.879	96
16. Σουηδία	449.200	7.325	18
17. Τουρκία	776.980	24.130	31

Πηγή: General Statistics, O.E.E.C., Statistical Bulletin, May 1957.

1. Περιλαμβάνεται καὶ τὸ Σάαρ.

Ἐθνικὸν Εἰσόδημα (Συνολικὸν καὶ κατὰ κεφαλὴν) εἰς Χώρας - Μέλη τοῦ Ο.Ε.Ο.Σ (α) ἔτους 1957

Χῶραι	Εἰσόδημα εἰς τρ. τιμὰς εἰς ἑκατ. δολ.	Κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἰς δολ.
1. Αὐστρία	3.096	468
2. Βέλγιον	9.592	1.082
3. Γαλλία	35.426	819
4. Δανία	3.417	769
5. Δ. Γερμανία	30.119	608
6. Ἑλβετία	5.435	1.092
7. Ἑλλὰς	1.838	230
8. Ἡνωμ. Βασίλειον	42.632	832
9. Ἰρλανδία	1.285	441
10. Ἰταλία (β)	16.960	353
α) Βόρειος	—	420
β) Νότιος	—	210
11. Λουξεμβοῦργον	288	932
12. Νορβηγία	2.730	797
13. Ὁλλανδία	6.258	582
14. Πορτογαλία	1.652	188
15. Σουηδία	7.994	1.100
16. Τουρκία	5.096	223

(α) Ὁ ὑπολογισμὸς ἐγένετο βάσει τῶν στοιχείων Statistical Yearbook 1956 τῶν U.N. (β) Ἡ διάσπασις ἐγένετο βάσει τῶν δεδομένων τῆς Economic Survey of Europe 1953.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΚΑΙ Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἡ ἐν γένει διακυβέρνησις καὶ διοίκησις τοῦ Κράτους ἀσκεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συγκείμενον ἐκ τῶν Ὑπουργῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἁπάντων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἡ σχετικὴ διάρθρωσις προβλεπομένη ὑπὸ τῶν εἰδικῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἐπὶ κεφαλῆς εὑρίσκεται ὁ Πρωθυπουργός. Ἐκτὸς αὐτοῦ προβλέπονται εἷς ἢ δύο ἀντιπρόεδροι τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς χαράσσονται ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου. Αἱ σχετικαὶ κατ' ἰδίαν ἀποφάσεις λαμβάνονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Οἱ Ὑπουργοὶ προΐστανται καὶ διευθύνουν τὰ καθ' ἕκαστον Ὑπουργεῖα (σύνολον δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἀφορωσῶν ἰδιαίτερον διοικητικὸν τομέα). Ὑπάρχουν καὶ ὑπουργοὶ ἄνευ χαρτοφυλακίου (ὑπουργείου), ὡς καὶ Ὑφυπουργοὶ (ἰδίᾳ εἰς Ὑπουργεῖα μὲ ἐκτεταμένην ἁρμοδιότητα. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου, ὅπου ὀργανικῶς προβλέπεται ἡ θέσις τοιούτου, εἶναι πολιτικὸν πρόσωπον μὴ μετέχον τῆς Κυβερνήσεως, βοηθεῖ δὲ τὸν Ὑπουργὸν ἢ τὸν Ὑφυπουργὸν εἰς τὸ ἔργον των.

Τὰ καθ' ἕκαστον Ὑπουργεῖα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Προεδρίας Κυβερνήσεως. Παρ' αὐτῷ ἑδρεύει τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν (ΑΣΔΥ).

2) Συντονισμοῦ. 3) Ἐθνικῆς Ἀμύνης. 4) Ἐξωτερικῶν. 5) Δικαιοσύνης. 6) Ἐσωτερικῶν. 7) Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. 8) Οἰκονομικῶν, παρ' ᾧ ἑδρεύει τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους. 9) Ἐμπορίου. 10) Βιομηχανίας. 11) Συγκοινωνιῶν καὶ Δημοσίων Ἔργων. 12) Γεωργίας. 13) Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ὑγιεινῆς. 14) Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας. 15) Ἐργασίας. 16) Βορείου Ἑλλάδος (Μακεδονία - Θρᾴκη), Ὑφυπουργὸς διὰ τὴν Ἤπειρον.

Τὰ Ὑπουργεῖα καὶ ἐν γένει αἱ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι τοῦ κέντρου καὶ τῶν περιφερειῶν ἐπανδροῦνται διὰ Δημοσίων Ὑπαλλήλων, διεπομένων (πλὴν τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶς ὠργανωμένων ὀργάνων τῶν σωμάτων ἀσφαλείας) ὑπὸ τοῦ Κώδικος καταστάσεως τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπαλλήλων (Νόμος 1811/1951).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Οἱ Νομοί

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια διαιρεῖται διοικητικῶς εἰς Νομούς.

Οἱ Νομοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου εἶναι 51.

Οἱ καθ' ἕκαστον νομοὶ εἶναι οἱ ἑξῆς :

1) Αἰτωλίας-Ἀκαρνανίας, πρωτ. Μεσολόγγιον. Ἐπαρχίαι 5.
2) Ἀργολίδος, πρωτεύουσα Ναύπλιον. Ἐπαρχίαι 3.
3) Ἀρκαδίας, πρωτεύουσα Τρίπολις. Ἐπαρχίαι 4.
4) Ἄρτης, πρωτεύουσα Ἄρτα. Ἐπαρχία 1.
5) Ἀττικῆς, πρωτεύουσα Ἀθῆναι. Ἐπαρχίαι 6.
6) Ἀχαΐας, πρωτεύουσα Πάτραι. Ἐπαρχίαι 3.
7) Βοιωτίας, πρωτεύουσα Θῆβαι. Ἐπαρχίαι 2.
8) Δράμας, πρωτεύουσα Δράμα. Ἐπαρχία 1.
9) Δωδεκανήσου, πρωτεύουσα Ρόδος. Ἐπαρχίαι 4.
10) Ἕβρου, πρωτεύουσα Ἀλεξανδρούπολις. Ἐπαρχίαι 5.
11) Εὐβοίας, πρωτεύουσα Χαλκίς. Ἐπαρχίαι 3.
12) Εὐρυτανίας, πρωτεύουσα Καρπενήσιον. Ἐπαρχία 1.
13) Ζακύνθου, πρωτεύουσα Ζάκυνθος. Ἐπαρχία 1.
14) Ἠλείας, πρωτεύουσα Πύργος. Ἐπαρχίαι 2.
15) Ἠμαθίας, πρωτεύουσα Βέρροια. Ἐπαρχίαι 2.
16) Ἡρακλείου, πρωτεύουσα Ἡράκλειον. Ἐπαρχίαι 7.
17) Θεσπρωτίας, πρωτεύουσα Ἡγουμενίτσα. Ἐπαρχίαι 4.
18) Θεσσαλονίκης, πρωτεύουσα Θεσσαλονίκη. Ἐπαρχίαι 2.
19) Ἰωαννίνων, πρωτεύουσα Ἰωάννινα. Ἐπαρχίαι 4.
20) Καβάλλας, πρωτεύουσα Καβάλλα. Ἐπαρχίαι 4.
21) Καρδίτσης, πρωτεύουσα Καρδίτσα. Ἐπαρχία 1.
22) Καστορίας, πρωτεύουσα Καστορία. Ἐπαρχία 1.
23) Κερκύρας, πρωτεύουσα Κέρκυρα. Ἐπαρχίαι 2.
24) Κεφαλληνίας, πρωτεύουσα Ἀργοστόλιον. Ἐπαρχίαι 4.
25) Κιλκίς, πρωτεύουσα Κιλκίς. Ἐπαρχίαι 2.
26) Κοζάνης, πρωτεύουσα Κοζάνη. Ἐπαρχίαι 4.
27) Κορινθίας, πρωτεύουσα Κόρινθος. Ἐπαρχία 1.
28) Κυκλάδων, πρωτεύουσα Ἑρμούπολις. Ἐπαρχίαι 8.
29) Λακωνίας, πρωτεύουσα Σπάρτη. Ἐπαρχίαι 4.
30) Λαρίσης, πρωτεύουσα Λάρισα. Ἐπαρχίαι 5.
31) Λασηθίου, πρωτεύουσα Ἅγ. Νικόλαος. Ἐπαρχίαι 4.
32) Λέσβου, πρωτεύουσα Μυτιλήνη. Ἐπαρχίαι 4.
33) Λευκάδος, πρωτεύουσα Λευκάς. Ἐπαρχία 1.
34) Μαγνησίας, πρωτεύουσα Βόλος. Ἐπαρχίαι 3.
35) Μεσσηνίας, πρωτεύουσα Καλάμαι. Ἐπαρχίαι 4.

36) Ξάνθης, πρωτεύουσα Ξάνθη. Ἐπαρχία 1.
37) Πέλλης, πρωτεύουσα Ἔδεσσα. Ἐπαρχίαι 3.
38) Πιερίας, πρωτεύουσα Κατερίνη. Ἐπαρχία 1.
39) Πρεβέζης, πρωτεύουσα Πρέβεζα. Ἐπαρχίαι 2.
40) Ρεθύμνου, πρωτεύουσα Ρέθυμνον. Ἐπαρχίαι 4.
41) Ροδόπης, πρωτεύουσα Κομοτηνή. Ἐπαρχίαι 2.
42) Σάμου, πρωτεύουσα Βαθύ. Ἐπαρχίαι 2.
43) Σερρῶν, πρωτεύουσα Σέρραι. Ἐπαρχίαι 4.
44) Τρικάλων, πρωτεύουσα Τρίκαλα. Ἐπαρχίαι 2.
45) Φλωρίνης, πρωτεύουσα Φλώρινα. Ἐπαρχία 1.
46) Φθιώτιδος, πρωτεύουσα Λαμία. Ἐπαρχίαι 3.
47) Φωκίδος, πρωτεύουσα Ἄμφισσα. Ἐπαρχίαι 2.
48) Χαλκιδικῆς, πρωτεύουσα Πολύγυρος. Ἐπαρχίαι 2.
49) Χανίων, πρωτεύουσα Χανιά. Ἐπαρχίαι 5.
50) Χίου, πρωτεύουσα Χίος. Ἐπαρχία 1.
51) Ἡ περιφέρεια τοῦ Ἁγ. Ὄρους ἀποτελεῖ τὸν 51ον Νομόν.

Πλὴν τῶν Νομῶν ὑπάρχει καὶ ἡ ἰδιότυπος Περιφέρεια Ἁγίου Ὄρους διοικουμένη ὑπὸ ἰδιαιτέρου Διοικητοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἑκάστου Νομοῦ προΐσταται ὁ Νομάρχης, ὅστις εἶναι ἐν αὐτῷ ὁ ἄμεσος ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἄσκησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ του.

Ὁ Νομάρχης διορίζεται διὰ Β.Δ. ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, προΐσταται δὲ πασῶν τῶν ἐν τῷ Νομῷ πολιτικῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν ὡς καὶ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ λιμενικῶν. Εἰς αὐτὸν ἀνήκει ἡ διοίκησις τοῦ νομοῦ.

Παρ' ἑκάστῃ Νομαρχίᾳ ὑπάρχει Νομαρχιακὸν Συμβούλιον μὲ γνωμοδοτικὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἁρμοδιότητα, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸν Νομάρχην, ἀπὸ 15 Προϊσταμένους Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν καὶ ἀπὸ 6 αἱρετὰ μέλη, ἐκπροσωποῦντα τὰς καθ' ἕκαστον ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ καὶ ἐκλεγόμενα ἐπὶ διετῇ θητείᾳ ἀπὸ τοὺς δημάρχους καὶ τοὺς δημοτικοὺς καὶ κοινοτικοὺς συμβούλους τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστης ἐπαρχίας δήμων καὶ κοινοτήτων.

Αἱ Ἐπαρχίαι

Ἡ ἐπαρχία κατ' ἀρχὴν ἀποτελεῖ ἁπλῶς περιφερειακὴν διαίρεσιν. Διοικητικὴν διαίρεσιν μὲ ποιάν τινα αὐτοτέλειαν ἀποτελοῦν 14 ἐπαρχίαι εἰς τὰς ὁποίας ἱδρύθησαν διὰ Β. Δ. ἰσάριθμα Γραφεῖα Ἐπάρχων διευθυνόμενα ὑπὸ Ἐπάρχου.

Ὁ Ἔπαρχος ἐκπληροῖ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς οἰκείας Ἐπαρχίας τὰ αὐτὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἐκτελεῖ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Νομοῦ ὁ Νομάρχης, ἀλλ' ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

Δῆμοι καὶ Κοινότητες

Μονάδες αὐτοδιοικήσεως πρώτου βαθμοῦ εἶναι οἱ Δῆμοι καὶ αἱ Κοινότητες. Ἕκαστος Δῆμος ἢ Κοινότης ἔχει καθωρισμένην ἐδαφικῶς περιφέρειαν. Πᾶν τμῆμα τῆς Χώρας ἀνήκει εἰς τὴν δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν περιφέρειαν.

Δῆμοι εἶναι α) αἱ πρωτεύουσαι νομῶν, καὶ

β) αἱ πόλεις πληθυσμοῦ ἄνω τῶν δέκα χιλιάδων.

Κοινότητες εἶναι οἱ λοιποὶ αὐτοτελεῖς συνοικισμοί.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν δήμων τῆς Ἑλλάδος εἶναι 225.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κοινοτήτων 5.759.

Ὁ δῆμος διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Δημάρχου, τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῆς δημαρχιακῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ κοινότης διοικεῖται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος.

Αἱ δημοτικαὶ καὶ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ ἀναδεικνύονται κατὰ τετραετίαν δι' ἐκλογῆς ὑπὸ τῶν δημοτῶν τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος.

Οἱ αὐτοδιοικούμενοι ὀργανισμοί

Παραλλήλως πρὸς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὀργανισμοὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, λειτουργοῦν εἰς τὴν Χώραν μας ποικίλοι κατ' ἔκτασιν καὶ ἁρμοδιότητα ὀργανισμοὶ πλήρους ἢ συνήθους μεικτῆς αὐτοδιοικήσεως ὑπὸ μορφὴν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἢ κοινωφελῶν ὀργανισμῶν ἰδιωτικοῦ δικαίου (π.χ. ΟΛΠ, ΑΣΟ, Ἐπιμελητήρια, Λιμενικὰ Ταμεῖα, Ταμεῖα Ὁδοποιίας).

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης γίνεται διὰ τῶν Δικαστηρίων.

Α'. Τακτικὰ δικαστήρια (πολιτικὰ καὶ ποινικὰ)

I. Τὰ Εἰρηνοδικεῖα. Ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦν 355 εἰρηνοδικεῖα. Ἕκαστον συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς δικαστοῦ (τοῦ εἰρηνοδίκου) καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἕκαστον Εἰρηνοδικεῖον εἶναι συγχρόνως καὶ Πταισματοδικεῖον, ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται εἰδικὸν πταισματοδικεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ. Ὑπάρχουν 48 τοιαῦτα Εἰδικὰ Πταισματοδικεῖα.

II. 1) Τὰ Πρωτοδικεῖα. Ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦν 58 πρωτοδικεῖα. Ἕκαστον πρωτοδικεῖον εἶναι συγχρόνως καὶ Πλημμελειοδικεῖον. Τὸ πρωτοδικεῖον δικάζει πολιτικὰς ὑποθέσεις ὡς μονομελὲς ἢ ὡς πολυμελὲς δικαστήριον (πρόεδρος καὶ δύο πρωτοδίκαι, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ γραμματεύς).

Τὰ πλημμελειοδικεῖα διακρίνονται εἰς τριμελῆ πλημμελειοδικεῖα καὶ μονομελῆ πλημμελειοδικεῖα. Δικάζουν τὰ πλημμελήματα.

2) Τὰ Κακουργιοδικεῖα. Τὸ κακουργιοδικεῖον σύγκειται ἐκ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων (τακτικοὶ δικασταὶ) καὶ τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων. Δικάζουν τὰ κακουργήματα.

3) Τὰ δικαστήρια τῶν ἀνηλίκων. Διακρίνονται εἰς μονομελῆ καὶ τριμελῆ. Δικάζουν τὰ ἐγκλήματα τὰ πραττόμενα παρ' ἀνηλίκων.

III. Τὰ Ἐφετεῖα. Ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦν 11 Ἐφετεῖα (Ἀθηνῶν, Αἰγαίου, Θεσσαλονίκης, Θρᾴκης, Ἰωαννίνων, Κρήτης, Κερκύρας, Λαρίσης, Ναυπλίου, Πατρῶν καὶ Ρόδου).

1) Τὸ Ἐφετεῖον δικάζει πολιτικὰς ὑποθέσεις ὡς μονομελές, ὡς τριμελὲς (πρόεδρος καὶ δύο ἐφέται, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ γραμματεὺς) ἁρμόδιον δι' ἐφέσεις δι' ὡρισμένης φύσεως ὑποθέσεις (ἐξώσεις κλπ.), καὶ ὡς πενταμελὲς (πρόεδρος, 4 ἐφέται, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ γραμματεύς).

2) Δικάζοντα ποινικὰς ὑποθέσεις τὰ ἐφετεῖα διακρίνονται εἰς τριμελῆ καὶ πενταμελῆ ἐφετεῖα.

3) Τὰ παρ' ἐφέταις δικαστήρια ἀνηλίκων.

IV. 1) Τὸ Χρηματιστηριακὸν Δικαστήριον Α'.

2) Τὸ Χρηματιστηριακὸν Δικαστήριον Β'.

V. Ὁ Ἄρειος Πάγος. Εἶναι τὸ ἀνώτατον, τὸ ἀκυρωτικὸν δικαστήριον. Ἑδρεύει ἐν Ἀθήναις.

Β΄. Εἰδικὰ Δικαστήρια

I. Εἰδικὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια συνιστώμενα δι' ὡρισμένας κατηγορίας ἰδιωτικῶν διαφορῶν.

II. Εἰδικὰ Ποινικὰ Δικαστήρια. Στρατοδικεῖα, Ναυτοδικεῖα, Ἀεροδικεῖα κλπ.

Γ΄. Εἰδικὰ Διοικητικὰ Δικαστήρια

Τὸ ἐκλογοδικεῖον, τὰ φορολογικά, δικαστήρια ὁρίων δήμων κλπ., τὰ τῶν στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ ἀεροπορικῶν ἐπιτάξεων, τὰ δικαστήρια λειῶν πολέμου, ἡ ναυτικὴ ἐπιτροπὴ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου, ἡ στρατολογικὴ ἐπιτροπή, τὰ δικαστήρια κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τὸ δικαστήριον μεταλλείων, τὰ δικαστήρια ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν σημάτων κλπ.

Δ΄. Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον

Ε΄. Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, ἀνώτατον διοικητικὸν δικαστήριον.

ΣΤ΄. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια.

ΔΙΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

«...'Εγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων, καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν».

(Κατὰ 'Ιωάν., Κεφ. 10 : 14–17)

«Μικρότερος τοῦ πρέποντος διεθνισμὸς μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν Πατρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπανοδηγεῖ ὁ πρέπων διεθνισμός. 'Ολιγώτερος τοῦ πρέποντος πατριωτισμὸς μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν διεθνισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ἐπαναφέρει ὁ πρέπων πατριωτισμός».

J. Jaurés

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΥΛΟΥ

εἰς τὴν 8ην Γεν. Συνέλευσιν
τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν

3 Νοεμβρίου 1953

Εἶμαι βαθύτατα συγκεκινημένος καὶ ἐκφράζω τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπεφυλάξατε καὶ τοὺς συγκινητικοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἀπηυθύνθησαν πρὸς τὴν σύζυγόν μου καὶ ἐμέ. Εὐγνωμόνως τοὺς ἀποδέχομαι ἐξ ὀνόματος τοῦ "Εθνους τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπῶ καὶ τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων, ἀναμφισβητήτως εἶναι ἓν τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ οὐδενὸς ὑστερεῖ ὡς πρὸς τὴν ὁμόθυμον ἀφοσίωσίν του πρὸς ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ εἰς τὴν μεγαλυτέραν ὑλικὴν εὐημερίαν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

'Ενθυμοῦμαι ἐπίσης τοὺς λόγους συμπαθείας καὶ ἐμψυχώσεως οἱ ὁποῖοι ἠκούσθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν, πρὸ δύο περίπου μηνῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν τρομερῶν σεισμῶν οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν τρία ἀπὸ τὰ ὡραιότερα νησιά μας. Οἱ λόγοι αὐτοὶ εἶχον βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ 'Ελληνικοῦ Λαοῦ. Οἱ φίλοι οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐνεθάρρυναν καὶ μᾶς ἐβοήθησαν κατὰ τὰς ὥρας τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς ἀνάγκης ἔχουν κερδίσει ἐσαεὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μας. Θὰ ἦτο, νομίζω, δίκαιον νὰ ἐξαρθῇ ἡ σημασία τῆς συλλογικῆς αὐτῆς προσπαθείας τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης ὡς ἑνὸς ὑπερόχου ἐπιτεύγματος, ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ μὲ τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν.

Πρὸ δύο καὶ πλέον χιλιάδων ἐτῶν, οἱ μεγάλοι "Ελληνες φιλόσοφοι διεκήρυξαν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶναι ἐλεύθερον καὶ ὅτι οὐδεμία ὑλικὴ δύναμις δύναται νὰ τὸ καθυποτάξῃ. 'Ανέπτυξαν ἐπίσης τὴν ἐξ ἴσου βασικὴν ἀλήθειαν ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου θὰ παραμείνῃ ἄγονος, καὶ ἴσως καταστῇ μία πραγματικῶς καταστρεπτικὴ δύναμις, ἐὰν δὲν τεθῇ οἰκειοθελῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μιᾶς ὁλονὲν εὐρυνομένης κοινότητος: τῆς οἰκογενείας, τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἔθνους, καί, εἰς τὴν ἐποχήν μας, τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν.

'Ημεῖς εἰς τὴν 'Ελλάδα πιστεύομεν ὅτι ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν εἶναι νὰ ἑνώσουν ἐποικοδομητικῶς ὅλα τὰ ἔθνη εἰς μίαν μεγάλην καὶ ἑνιαίαν οἰκογένειαν.

Πιστεύομεν ἐπίσης ὅτι ἡ διευθέτησις τῶν ἀμοιβαίων διαφορῶν μας καὶ ἡ ἐξεύρεσις τῶν σχετικῶν λύσεων, ὁσονδήποτε ἀναγκαία καὶ ἂν εἶναι σήμερον, εἶναι πάντως δευτερευούσης σημασίας. "Οταν θὰ ἔχῃ ἐκπληρωθῇ ὁ κύριος σκοπὸς τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, αὐτομάτως θὰ ἐκλείψουν καὶ αἱ διαφοραὶ αὗται.

Δὲν θεωρῶ καλὴν πολιτικὴν τὴν πλήρη ἀπορρόφησιν τῆς προσοχῆς μας ἀπὸ τὴν φαινομενικὴν σπουδαιότητα τῶν προβλημάτων τῆς στιγμῆς, διότι οὕτω τείνομεν νὰ λησμονήσωμεν τὴν δημιουργικὴν ἀποστολὴν τῆς

συνενώσεως, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν κύριον σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἱδρύθησαν τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Ἂς μὴ εἴμεθα ὅμως ἀνυπόμονοι. Μία μεγάλη καὶ εὐγενὴς προσπάθεια δὲν δύναται νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα μέσα σὲ ὀλίγας ἡμέρας, εἰς ὀλίγους μῆνας ἢ καὶ εἰς ὀλίγα ἔτη.

Προσωπικῶς εὑρίσκω, πρὸς μεγάλην ἱκανοποίησίν μου, ὅτι τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ἐκπληροῦν λίαν ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολήν των καὶ ὅτι αἱ προσπάθειαι καὶ ἡ ἐπίπονος ἐργασία τῶν διακεκριμένων ἀντιπροσώπων καὶ ἐπιτελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἔχουν ἀποδώσει πλουσίους καρπούς.

Εἶμαι εὐτυχὴς διότι ἐκπροσωπῶ σήμερον τὸ Ἔθνος μου εἰς αὐτὴν τὴν ἐξέχουσαν Διεθνῆ Συνέλευσιν. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην εἶμαι ὑπερήφανος ποὺ εὑρίσκομαι ἐνώπιόν σας μέσα εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Εἰρήνης. Ὁ Λαός μου ἀπέδειξεν εἰς τὸ ἔπακρον πόσον κατανοεῖ τοὺς σκοποὺς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ πόσον εἶναι προσηλωμένος εἰς τὰ ἰδεώδη αὐτῶν.

Ἡ Ἑλλάς, διαθέτουσα ἐσωτερικὴν πολιτικὴν σταθερότητα καὶ ἐνόπλους δυνάμεις τῶν ὁποίων ἡ ὀργάνωσις, τὸ μαχητικὸν πνεῦμα καὶ τὸ ἀξιόμαχον ἀναγνωρίζονται παγκοσμίως, τελεῖ ἐν ἐπιφυλακῇ. Ἐὰν αἱ δυνάμεις τῆς καταστροφῆς ἀποτολμήσουν εἰς οἱανδήποτε στιγμὴν νὰ ἐξουδετερώσουν τὸ σωτήριον ἔργον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἑτοίμη νὰ ριφθῇ ἀμέσως εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ Παγκοσμίου Ὀργανισμοῦ.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτά. Συμβάλλομεν ἐπίσης σήμερον εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν κατὰ ἕνα ἀκόμη πολυτιμότερον τρόπον.

Τὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖον ἐδώσαμεν ἀποκαταστήσαντες ἀδελφικοὺς δεσμοὺς μὲ τὴν Τουρκίαν, πραγματικὴν φιλίαν μὲ τὴν Γιουγκοσλαυΐαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, καθὼς καὶ ἡ εἰλικρινὴς ἐπιθυμία μας ὅπως συνάψωμεν σχέσεις καλῆς γειτονίας μὲ τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀλβανίαν εἶναι ἐνδείξεις τῶν καλῶν μας προθέσεων ἔναντι ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ τῆς ζωηρᾶς μας ἐπιθυμίας ὅπως ἐξυπηρετῶμεν τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ ὄχι ἁπλῶς νὰ ἐξυπηρετώμεθα μόνον ἀπ' αὐτά. Διαδηλοῦμεν οὕτω τὴν πίστιν μας καὶ τὰς ἀληθῶς εἰρηνικάς μας διαθέσεις.

Ἀλλὰ δὲν αἰσθάνομαι μόνον ὑπερηφάνειαν διότι εὑρίσκομαι ἐνώπιόν σας. Αἰσθάνομαι καὶ βαθύτατον σεβασμόν. Προσωπικῶς δὲν θεωρῶ ὅτι ἡ Συνέλευσις αὕτη περικλείεται μέσα εἰς ἓν κτίριον. Ἐνώπιόν μου δὲν εὑρίσκονται ἄτομα τὰ ὁποῖα τὰ χωρίζουν γλωσσικαί, φυλετικαὶ ἢ θρησκευτικαὶ διαφοραί.

Εἰς τὴν σκέψιν μου, καθὼς προσβλέπω πρὸς ὑμᾶς, ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μου σκοπιᾶς, ἀντικρύζω τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀνθρώπου νὰ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἑνὸς ἑκάστου ἀπὸ σᾶς. Καὶ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτὸ κλίνω τὴν κεφαλήν.

Πράττων δὲ οὕτω ἀναπολῶ τοὺς φόβους καὶ τὰ δεινὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγεννήθησαν ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ δόξα ποὺ συμβολίζει ὁ Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐδοκιμάσαμεν τόσας συμφοράς, τόσας καταστροφάς. Εἴδομεν τόσην, ἐξ ὑπαιτιότητός μας προελθοῦσαν καὶ ἄσκοπον, δυστυχίαν. Ὅλα αὐτά,

καὶ ἄλλα ἀκόμη, μᾶς ἐπιβάλλουν ὡς καθῆκον νὰ δημιουργήσωμεν ἕνα νέον καὶ καλύτερον κόσμον διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐλάχιστον τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν διὰ νὰ δικαιώσωμεν ἑαυτοὺς ἀπέναντι τῶν τέκνων μας ἐφ' ὅσον εὑρίσκονται ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. Ἡ ἐλπίς των αὐτὴ ἂς εἶναι πίστις μας καὶ ἂς μᾶς βοηθήσῃ νὰ ἐξαγνίσωμεν τὸ παρελθὸν μὲ ἓν καλύτερον μέλλον.

Παρὰ τὴν ἀπειλὴν ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν καὶ ὑδρογονικὴν βόμβαν, πιστεύω ὅτι ὁ κόσμος βαδίζει πρὸς τὴν τελικὴν Ἑνότητα. Τὰ ἴδια συναισθήματα—ὁ πόνος, ὁ οἶκτος καὶ ἡ ἐλπίς—μᾶς συνδέουν εἰς μίαν κοινὴν μοῖραν καὶ ἀποδεικνύουν τὴν ἑνότητα τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου. Ὁ λαὸς εἰς τὴν Ρωσίαν ὑποφέρει ὅσον καὶ ὁ λαὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἀμερικὴν ἢ τὴν Γερμανίαν, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας.

Ὁ νέος ὁ ὁποῖος μὲ θάρρος πηγαίνει εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν πατρίδα του κάμνει τὴν ἰδίαν θυσίαν, ἐγκαταλείπων τὴν οἰκογένειάν του, μὲ ἐκεῖνον ὅστις ξεκινᾶ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἢ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Αὐστραλίαν.

Εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον αἱ ἐλπίδες καὶ αἱ ἀπογοητεύσεις μας εἶναι πάρα πολὺ ὅμοιαι καὶ μᾶς συνδέουν ἀρρήκτως εἰς μίαν ἑνότητα ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀντιληπτὴ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ.

Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν ὁλότητα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνωμεν διῃρημένοι διὰ λόγους φυλῆς, θρησκεύματος ἢ ἐθνικότητος. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ Ἑνότης, τὸ πνεῦμα αὐτὸ τοῦ Ἑνιαίου Συνόλου, αὐτὸ τὸ θεῖον δυνατὸ στοιχεῖον ποὺ ὑπάρχει εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, αὐτὸ εἶναι τὸ ἀθέατον Λάβαρον τῆς Ἀνθρωπότητος εἰς τὸ ὁποῖον εἴμεθα ἀφοσιωμένοι ὅλοι ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι εἰργάσθημεν ἀπὸ κοινοῦ διὰ νὰ καταστήσωμεν τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη τὴν συγκεκριμένην ἔκφρασιν τῆς σιωπηλῆς μας προσευχῆς.

Εἴθε ὁ ὀφθαλμὸς τῆς διανοίας μας νὰ μείνῃ ἀδιστάκτως προσηλωμένος εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτὸ ἰδεῶδες. Εἴθε νὰ μὴ παρασυρώμεθα ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμόν μας, ἀλλὰ νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι τὰ δάκρυα μιᾶς μητέρας εἶναι δάκρυα ὅλων τῶν μητέρων, αἱ ἐλπίδες ἑνὸς παιδιοῦ εἶναι ἐλπίδες ὅλων τῶν παιδιῶν καὶ ὅτι τὸ μεγαλεῖον μιᾶς ἀνθρωπίνης καρδιᾶς περικλείει τὸ μεγαλεῖον ὁλοκλήρου τῆς Ἀνθρωπότητος.

Εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῆς τῆς Ἑνότητος ἔχουν ἀφιερωθῆ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη. Εἰς τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀκραδάντως πιστεύω. Εὑρίσκεται μέσα εἰς τὸν καθένα ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ σᾶς καί, ἂν ὅλοι μας τὸ διαφυλάξωμεν μὲ πίστιν καὶ εἰλικρίνειαν, θὰ φέρῃ ἀσφαλῶς εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐλογίαν εἰς ὅλους μας.

Εἰς τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ Ἀνθρώπου ἀποτίω φόρου τιμῆς καὶ διακηρύσσω τὴν πίστιν τοῦ Λαοῦ μου πρὸς αὐτό, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἰδικήν μου.

Εἴθε τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη νὰ ἀποβοῦν σὺν τῷ χρόνῳ ὁ Ναὸς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὁποίου νὰ λατρεύωμεν ὅ,τι καλύτερον ὑπάρχει εἰς τὸν καθένα.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμ. Ἐθνῶν

1. Ἀγγλία
2. Αἰθιοπία
3. Ἀϊτὴ
4. Ἀλβανία
5. Ἀραβία Σαουδικὴ
6. Ἀργεντινὴ
7. Αὐστραλία
8. Αὐστρία
9. Ἀφγανιστὰν
10. Βέλγιον
11. Βενεζουέλα
12. Βιρμανία
13. Βολιβία
14. Βουλγαρία
15. Βραζιλία
16. Γιουγκοσλαυΐα
17. Γκάνα
18. Γαλλία
19. Γουατεμάλα
20. Δανία
21. Δομινικανὴ Δημοκρατία
22. Ἑλλὰς
23. Ἡνωμένη Ἀραβικὴ Δημοκρατία
24. Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι
25. Ἰνδίαι
26. Ἰνδονησία
27. Ἰρὰκ
28. Ἰσημερινοῦ Δημοκρατία
29. Ἰρλανδία
30. Ἰσραὴλ
31. Ἰταλία
32. Ἰαπωνία
33. Ἰορδανία
34. Ἱσπανία
35. Καμπότζη
36. Καναδᾶς
37. Κεϋλάνη
38. Κίνα
39. Κολομβία
40. Κόστα-Ρίκα
41. Κούβα
42. Λευκορωσία
43. Λίβανος
44. Λιβερία
45. Λιβύη
46. Λάος
47. Λουξεμβοῦργον
48. Μαλαισία
49. Μαρόκον
50. Μεξικὸν
51. Νέα Ζηλανδία
52. Νικαράγουα
53. Νορβηγία
54. Νεπὰλ
55. Νοτιοαφρικανικὴ Ἕνωσις
56. Ὀλλανδία
57. Ὁνδούρα
58. Οὐκρανία
59. Οὐγγαρία
60. Οὐρουγουάη
61. Πακιστὰν
62. Παναμᾶς
63. Παραγουάη
64. Περοῦ
65. Πολωνία
66. Πορτογαλία
67. Ρουμανία
68. Σὰν Σαλβαντὸρ
69. Σιὰμ
70. Σοβιετικὴ Ἕνωσις
71. Σουδὰν
72. Σουηδία
73. Ταϋλάνδη
74. Τουρκία
75. Ταϊτὴ
76. Τσεχοσλοβακία
77. Ὑεμένη
78. Φιλιππῖναι
79. Χιλὴ
80. Φιλανδία

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Ἡμεῖς οἱ λαοὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀποφασισμένοι

Ὅπως σώσωμεν τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἀπὸ τὴν μάστιγα τοῦ πολέμου, ἥτις δὶς εἰς τὸ διάστημα μιᾶς γενεᾶς ἐπεσώρευσεν ἄφατον θλῖψιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα,

Ὅπως διακηρύξωμεν ἐκ νέου πίστιν εἰς τὰ θεμελιώδη δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ τῶν Ἐθνῶν μεγάλων καὶ μικρῶν,

Ὅπως καθιερώσωμεν ὅρους ὑφ' οὓς ἡ Δικαιοσύνη καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις αἵτινες πηγάζουσιν ἐκ τῶν συνθηκῶν καὶ ἄλλων πηγῶν τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου δύνανται νὰ τηρηθῶσι καί,

Ὅπως εὐνοήσωμεν τὴν κοινωνικὴν πρόοδον καὶ καλύτερα ἐπίπεδα ζωῆς ἐντὸς μεγαλυτέρας ἐλευθερίας,

Καὶ πρὸς τοῦτο

Νὰ εἴμεθα ἀνεκτικοὶ καὶ νὰ ζῶμεν ἐν εἰρήνῃ μετ' ἀλλήλων ὡς καλοὶ γείτονες,

Νὰ ἑνώνωμεν τὰς δυνάμεις μας πρὸς διατήρησιν τῆς Διεθνοῦς Εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας,

Νὰ ἐξασφαλίζωμεν διὰ τῆς παραδοχῆς ἀρχῶν καὶ τῆς καθιερώσεως μεθόδων, ὅπως ἡ ἔνοπλος βία μὴ χρησιμοποιῆται εἰμὴ ἐν τῷ κοινῷ συμφέροντι καὶ

Νὰ χρησιμοποιῶμεν τὸν διεθνῆ μηχανισμὸν διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς Οἰκονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς προόδου ἁπάντων τῶν λαῶν,

Ἀπεφασίσαμεν

Νὰ ἑνώσωμεν τὰς προσπαθείας ἡμῶν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τούτων.

Ἑπομένως αἱ οἰκεῖαι Κυβερνήσεις ἡμῶν δι' ἀντιπροσώπων συνελθόντων ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἐπιδειξάντων τὰ πληρεξούσια αὐτῶν εὑρεθέντα ἐν ἀπολύτῳ τάξει, συνεφώνησαν ἐπὶ τοῦ κάτωθι Χάρτου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ διὰ τοῦ παρόντος ἱδρύουσι Διεθνῆ Ὀργανισμὸν ὅστις θέλει ἐπονομασθῇ «Ἡνωμένα Ἔθνη».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

Σκοποὶ καὶ ἀρχαὶ

Ἄρθρον 1

Σκοποὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Νὰ διατηρῶσι τὴν διεθνῆ εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν καὶ πρὸς τοῦτο νὰ λαμβάνωσι τελεσφόρα συλλογικὰ μέτρα διὰ τὴν πρόληψιν καὶ ἀποτροπὴν τῶν ἀπειλῶν κατὰ τῆς εἰρήνης καὶ διὰ τὴν καταστολὴν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν ἢ ἄλλων διαταράξεων τῆς εἰρήνης, καὶ νὰ ἐπιτυγχάνωσι, δι' εἰρηνικῶν μέσων καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου, τὴν διευθέτησιν ἢ διακανονισμὸν διεθνῶν διαφορῶν ἢ καταστάσεων αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν διατάραξιν τῆς εἰρήνης.

2. Νὰ ἀναπτύσσωσι φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, βασιζομένας εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἄλλα κατάλληλα μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

3. Νὰ ἐπιτυγχάνωσι διεθνῆ συνεργασίαν ἐπιλύοντες τὰ διεθνῆ προβλήματα οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐκπολιτιστικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς φύσεως καὶ προάγοντες καὶ ἐνθαρρύνοντες τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς θεμελιώδεις ἐλευθερίας διὰ πάντας ἄνευ διακρίσεως φυλῆς, φύλου, γλώσσης ἢ θρησκείας, καὶ

4. Νὰ ὦσι κέντρον διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τῆς δράσεως τῶν ἐθνῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν κοινῶν τούτων σκοπῶν.

Ἄρθρον 2

Ὁ Ὀργανισμὸς καὶ τὰ Μέλη του, ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν σκοπῶν τῶν ἐν ἄρθρῳ 1 ἐκτιθεμένων, θὰ ἐνεργῶσι συμφώνως πρὸς τὰς ἀκολούθους ἀρχάς.

1. Ὁ Ὀργανισμὸς βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κυριάρχου ἰσότητος ὅλων τῶν Μελῶν του.

2. Πάντα τὰ Μέλη, ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἐξασφαλισθῶσιν εἰς ἅπαντα ἐξ αὐτῶν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς ἰδιότητος αὐτῶν ὡς Μελῶν, ὀφείλουσι νὰ ἐκπληρῶσι καλῇ τῇ πίστει τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ἀναλαμβανομένας ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸν ὑπάρχοντα Χάρτην.

3. Πάντα τὰ Μέλη ὀφείλουσι νὰ διακανονίζωσι τὰς διεθνεῖς των διαφορὰς δι' εἰρηνικῶν μέσων, κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ διεθνὴς εἰρήνη, ἀσφάλεια καὶ δικαιοσύνη νὰ μὴ τίθεται ἐν κινδύνῳ.

4. Πάντα τὰ Μέλη θὰ ἀπέχωσιν εἰς τὰς διεθνεῖς αὐτῶν σχέσεις τῆς ἀπειλῆς ἢ χρήσεως βίας κατὰ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος ἢ τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας οἱουδήποτε Κράτους ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον ἀσυμβίβαστον πρὸς τοὺς σκοποὺς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

5. Πάντα τὰ Μέλη θὰ δίδωσιν εἰς τὸν Ὀργανισμὸν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν πᾶσαν συνδρομὴν εἰς οἱανδήποτε ἐνέργειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελεν οὗτος προβῆ συμφώνως πρὸς τὸν παρόντα Χάρτην, καὶ θὰ ἀποφεύγωσι τὴν παροχὴν συν-

δρομῆς εἰς οἱονδήποτε Κράτος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη λαμβάνουσι προληπτικὰ ἢ ἐξαναγκαστικὰ μέτρα.

6. Ὁ Ὀργανισμὸς θὰ ἐξασφαλίζῃ ὥστε τὰ Κράτη ἅτινα δὲν εἶναι Μέλη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν νὰ ἐνεργῶσι συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν τήρησιν τῆς Διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας.

7. Οὐδεμία διάταξις ἐκ τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν παρόντα Χάρτην θὰ παρέχῃ τὸ δικαίωμα εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς ζητήματα ἀνήκοντα οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δικαιοδοσίαν οἱουδήποτε Κράτους ἢ θὰ ὑποχρεοῖ τὰ Μέλη νὰ ὑποβάλλωσι παρόμοια ζητήματα πρὸς διακανονισμὸν κατὰ τὸν παρόντα Χάρτην. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐν τούτοις δὲν θὰ παρεμποδίζῃ τὴν ἐφαρμογὴν ἐξαναγκαστικῶν μέτρων κατὰ τὸ Κεφάλαιον VII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις

Σύνθεσις

Ἄρθρον 9

1. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις θὰ ἀποτελῆται ἐκ πάντων τῶν Μελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

2. Ἕκαστον Μέλος δὲν θὰ ἔχῃ πλείονας τῶν πέντε ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν.

Καθήκοντα καὶ Ἐξουσίαι

Ἄρθρον 10

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις δύναται νὰ συζητήσῃ οἱαδήποτε ζητήματα ἢ θέματα ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ παρόντος Χάρτου ἢ σχετιζόμενα μὲ τὰς ἐξουσίας καὶ καθήκοντα οἱουδήποτε ἐκ τῶν ὀργάνων τῶν προβλεπομένων εἰς τὸν παρόντα Χάρτην καί, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 12, δύναται νὰ κάμνῃ προτάσεις εἰς τὰ Μέλη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἢ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἢ εἰς ἀμφότερα ἐπὶ οἱουδήποτε παρομοίου ζητήματος ἢ θέματος.

Ἄρθρον 11

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις δύναται νὰ ἐξετάζῃ τὰς γενικὰς ἀρχὰς συνεργασίας πρὸς διατήρησιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν διεπουσῶν τὸν ἀφοπλισμὸν καὶ τὴν ρύθμισιν τῶν ἐξοπλισμῶν, καὶ δύναται νὰ κάμνῃ προτάσεις, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀρχὰς ταύτας, πρὸς τὰ Μέλη ἢ τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἢ καὶ εἰς ἀμφότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V

Συμβούλιον Ἀσφαλείας

Σύνθεσις

Ἄρθρον 23

1. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας θὰ συγκροτῆται ἐξ ἕνδεκα Μελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ Δημοκρατία τῆς Κίνας, ἡ Γαλλία, ἡ Ἕνωσις τῶν Σοβιετικῶν

Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τὸ 'Ηνωμένον Βασίλειον Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Βορείου 'Ιρλανδίας καὶ αἱ 'Ηνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς 'Αμερικῆς θὰ εἶναι μόνιμα μέλη τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας. 'Η Γενικὴ Συνέλευσις θὰ ἐκλέγῃ ἐξ ἕτερα Μέλη ἐκ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ὡς μὴ μόνιμα μέλη τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας, λαμβανομένης δεόντως ὑπ' ὄψει ἐν πρώτοις τῆς συμβολῆς τῶν διαφόρων Μελῶν τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους σκοποὺς τοῦ 'Οργανισμοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς δικαίας κατανομῆς ἀπὸ ἀπόψεως γεωγραφικῆς θέσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VI

Εἰρηνικὴ διευθέτησις τῶν διαφορῶν

Ἄρθρον 33

1. Τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, εἰς πᾶσαν διαφορὰν ἥτις διὰ τῆς παρατάσεώς της δύναται νὰ θέσῃ ἐν κινδύνῳ τὴν διατήρησιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, θὰ ἐπιζητοῦν τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς διὰ διαπραγματεύσεων, ἐρεύνης, μεσολαβήσεως, συνδιαλλαγῆς, διαιτησίας, δικαστικοῦ διακανονισμοῦ, προσφυγῆς εἰς τοπικὰς ὀργανώσεις ἢ διευθετήσεις ἢ ἄλλων εἰρηνικῶν μέσων τῆς ἐκλογῆς των.

2. Τὸ Συμβούλιον 'Ασφαλείας θὰ καλῇ τὰ διαφωνοῦντα μέρη, ὁπόταν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, νὰ λύωσι τὰς διαφοράς των διὰ τοιούτων μέσων.

Ἄρθρον 34

Τὸ Συμβούλιον 'Ασφαλείας θὰ δύναται νὰ ἐξετάζῃ πᾶσαν διαφοράν, ἢ πᾶσαν κατάστασιν, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ὁδηγήσῃ εἰς διεθνῆ προστριβὴν ἢ νὰ ἐγείρῃ διενέξεις πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀποφανθῇ ἐὰν ἡ ἐξακολούθησις τῆς διαφορᾶς ἢ καταστάσεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπειλήσῃ τὴν διατήρησιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IX

Διεθνὴς Οἰκονομικὴ καὶ Κοινωνικὴ Συνεργασία

Ἄρθρον 55

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δημιουργηθῶσι συνθῆκαι σταθερότητος καὶ εὐημερίας αἵτινες εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὰς εἰρηνικὰς καὶ φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν 'Εθνῶν, βασιζόμεναι ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος δικαιωμάτων καὶ αὐτοδιαθέσεως τῶν Λαῶν, τὰ 'Ηνωμένα Ἔθνη θὰ εὐνοήσωσι:

α') ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς, ἐργασίαν δι' ὅλους καὶ συνθήκας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως.

β') λύσεις τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν, ὑγιεινῆς καὶ συναφῶν προβλημάτων καὶ διεθνῆ πνευματικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν συνεργασίαν.

γ') καθολικὸν σεβασμὸν καὶ διασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν διὰ πάντας, ἀδιακρίτως φυλῆς, φύλου ἢ γλώσσης ἢ θρησκείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Χ

Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον

Σύνθεσις

Ἄρθρον 61

1. Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον θὰ ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ὀκτὼ Μελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως.

2. Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου 3, ἓξ Μέλη τοῦ Οἰκονομικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Συμβουλίου θὰ ἐκλέγωνται κατ' ἔτος διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν. Ἐξερχόμενον Μέλος θὰ εἶναι ἐπανεκλέξιμον διὰ τὴν προσεχῆ ἐκλογήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XIV

Διεθνὲς Δικαστήριον

Ἄρθρον 92

Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον θὰ ἀποτελῇ τὸ κύριον δικαστικὸν ὄργανον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, θὰ λειτουργῇ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὸ προσηρτημένον Καταστατικόν, ὅπερ βασίζεται ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου τῆς Διεθνοῦς Δικαιοσύνης καὶ ἀποτελεῖ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ παρόντος Χάρτου.

Ἄρθρον 93

1. Πάντα τὰ Μέλη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀποτελοῦσιν αὐτοδικαίως συμβαλλόμενα μέρη εἰς τὸ Καταστατικὸν τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου.

2. Κράτος ὅπερ δὲν ἀποτελεῖ μέλος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν δύναται νὰ γίνῃ συμβαλλόμενον μέλος εἰς τὸ Καταστατικὸν τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου ὑπὸ ὅρους καθοριζομένους ἑκάστοτε ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῇ προτάσει τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 94

Ἕκαστον Μέλος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως ἐν ᾗ εἶναι διάδικος.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

(Ὅπως ἔγινε δεκτὸν ἀπὸ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1948)

Προοίμιον

Ἐπειδὴ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἐμφύτου ἀξιοπρεπείας εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας καθὼς καὶ τῶν ἴσων καὶ ἀναπαλλοτριώτων δικαιωμάτων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου,

Ἐπειδὴ ἡ παραγνώρισις καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὡδήγησεν εἰς πράξεις βαρβάρους αἱ ὁποῖαι ἐπαναστάτησαν τὴν συνείδησιν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐρχομὸς ἑνὸς κόσμου εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ἀνθρώπινα ὄντα θὰ ἀπολαμβάνουν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς πίστεως, καθὼς καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ φόβον καὶ ἀνάγκην ἔχει διακηρυχθῆ ὡς ἡ ἀνωτάτη ἐπιδίωξις τοῦ ἀσημάντου ἀνθρώπου.

Ἐπειδὴ εἶναι οὐσιῶδες ὅπως τὸ Κράτος Δικαίου προστατεύῃ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ὥστε νὰ μὴν ἐξαναγκάζεται ὁ ἄνθρωπος νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ ἔσχατον μέσον τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς καταπιέσεως,

Ἐπειδὴ εἶναι οὐσιῶδες νὰ προαχθῆ ἡ ἀνάπτυξις τῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν,

Ἐπειδὴ οἱ Λαοὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν μὲ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπεβεβαίωσαν τὴν πίστιν αὐτῶν εἰς τὰ θεμελιώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος καὶ εἰς τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ἐνισχύσουν τὴν κοινωνικὴν πρόοδον καὶ καλύτερα ἐπίπεδα ζωῆς ἐντὸς μεγαλυτέρας ἐλευθερίας,

Ἐπειδὴ τὰ Μέλη - Κράτη ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσουν ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Ὀργανισμὸν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὴν προαγωγὴν τοῦ καθολικοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τηρήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν,

Ἐπειδὴ μία κοινὴ ἀντίληψις διὰ τὰ ἐν λόγῳ δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας ἔχει ὑψίστην σημασίαν διὰ τὴν πλήρη πραγματοποίησιν τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς

Διὰ ταῦτα

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις προκηρύσσει τὴν παροῦσαν Οἰκουμενικὴν Διακήρυξιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ὡς ἐπιδιωκτέον ἰδανικὸν ὅλων τῶν Λαῶν καὶ τῶν Ἐθνῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως κάθε ἄτομον καὶ κάθε ὄργανον τῆς κοινωνίας, ἔχοντα ταύτην διαρκῶς ὑπ' ὄψιν, ἐπιδιώκουν μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν νὰ ἀναπτύξουν τὸν σεβασμὸν διὰ τὰ ἐν λόγῳ δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν οἰκουμενικὴν καὶ πραγματικὴν ἀναγνώρισιν καὶ

τήρησιν αὐτῶν μὲ ἐσωτερικὰ καὶ διεθνῆ προοδευτικὰ μέσα, μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν Ἰδίων Μελῶν - Κρατῶν, καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν χωρῶν αἵτινες εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν.

Ἄρθρον 1

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ἐλεύθεροι καὶ ἴσοι εἰς ἀξιοπρέπειαν καὶ δικαιώματα. Εἶναι προικισμένοι μὲ λογικὸν καὶ συνείδησιν καὶ ὀφείλουν νὰ συμπεριφέρωνται πρὸς ἀλλήλους μὲ πνεῦμα ἀδελφοσύνης.

Ἄρθρον 2

Ἕκαστος, ἄνευ οἱασδήποτε διακρίσεως προερχομένης ἀπὸ φυλήν, χρῶμα, φῦλον, γλῶσσαν, θρησκείαν, πολιτικὰς ἢ ἄλλας πεποιθήσεις, ἐθνικὴν ἢ κοινωνικὴν προέλευσιν, περιουσιακὴν κατάστασιν, καταγωγὴν ἢ ἄλλην ἰδιότητα, δικαιοῦται ὅλων τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν αἵτινες τίθενται μὲ τὴν παροῦσαν διακήρυξιν.

Ἐπιπροσθέτως δὲν θὰ γίνεται οὐδεμία διάκρισις στηριζομένη εἰς τὴν πολιτικήν, νομικὴν ἢ διεθνῆ κατάστασιν τῆς χώρας ἢ τῆς περιοχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει κανείς, εἴτε πρόκειται περὶ ἀνεξαρτήτου, ὑπὸ κηδεμονίαν ἢ μὴ αὐτονόμου περιοχῆς, εἴτε πρόκειται περὶ περιοχῆς ἥτις διατελεῖ ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον περιορισμὸν κυριαρχίας.

Ἄρθρον 3

Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ προσώπου του.

Ἄρθρον 4

Οὐδεὶς δύναται νὰ κρατῆται ἐν δουλείᾳ ἢ εἰς ἀκούσιον περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας του· ἡ δουλεία καὶ ἡ δουλεμπορία ἀπαγορεύονται ὑπὸ ὅλας τὰς μορφάς.

Ἄρθρον 5

Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς βασανιστήρια, εἰς σκληράν, ἀπάνθρωπον ἢ ταπεινωτικὴν μεταχείρισιν ἢ ποινήν.

Ἄρθρον 6

Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα ἁπανταχοῦ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς νομικῆς του προσωπικότητος.

Ἄρθρον 7

Πάντες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ δικαιοῦνται ἄνευ διακρίσεως ἴσης προστασίας ἀπὸ τὸν νόμον. Πάντες δικαιοῦνται ἴσης προστασίας ἐναντίον οἱασδήποτε διακρίσεως, κατὰ παράβασιν τῆς παρούσης διακηρύξεως, καὶ ἐναντίον οἱασδήποτε προκλήσεως διὰ μίαν τοιαύτην διάκρισιν.

Ἄρθρον 8

Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα ἐπὶ μιᾶς ἀποτελεσματικῆς προσφυγῆς ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ἐθνικῶν δικαστηρίων κατὰ πράξεων αἱ ὁποῖαι παραβιάζουν τὰ θεμελιώδη δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀναγνωρισθῇ εἰς αὐτὸν μὲ τὸ σύνταγμα ἢ μὲ τὸν νόμον.

Ἄρθρον 9

Οὐδεὶς δύναται νὰ συλληφθῇ, νὰ φυλακισθῇ ἢ νὰ ἐκτοπισθῇ αὐθαιρέτως.

Ἄρθρον 10

Ἕκαστος δικαιοῦται, μὲ πλήρη ἰσότητα, ὅπως τύχῃ τιμίας καὶ δημοσίας δίκης ἐνώπιον ἀνεξαρτήτου καὶ ἀμερολήπτου δικαστηρίου τὸ ὁποῖον θὰ κρίνῃ τόσον διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεών του, ὅσον καὶ διὰ τὸ βάσιμον κάθε ποινικῆς ἀγωγῆς ἡ ὁποία ἔχει ἐγερθῇ κατ' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 11

1. Πᾶς κατηγορούμενος δι' ἔγκλημα δικαιοῦται νὰ θεωρῆται ἀθῶος μέχρις ὅτου σύμφωνα μὲ τὸν νόμον ἀποδειχθῇ ἡ ἐνοχή του εἰς δημοσίαν δίκην, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν ἐξασφαλισθῆ εἰς αὐτὸν ὅλαι αἱ ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ὑπεράσπισίν του ἐγγυήσεις.

2. Οὐδεὶς τιμωρεῖται διὰ πράξεις ἢ παραλείψεις αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελέσεώς των δὲν συνίστων ἐγκλήματα σύμφωνα μὲ τὸν ἐσωτερικὸν ἢ τὸν διεθνῆ νόμον. Ἐπίσης δὲν καταγιγνώσκεται βαρυτέρα ποινὴ ἀπὸ ἐκείνην ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τοῦ ἐγκλήματος.

Ἄρθρον 12

Οὐδεὶς ὑπόκειται εἰς αὐθαιρέτους ἐπεμβάσεις εἰς τὴν ἰδιωτικήν του ζωήν, τὴν οἰκογένειάν του, τὴν κατοικίαν του ἢ τὴν ἀλληλογραφίαν του ἢ εἰς προσβολὰς κατὰ τῆς τιμῆς καὶ τῆς φήμης του. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προστατεύεται ἀπὸ τὸν νόμον ἐναντίον τοιούτων ἐπεμβάσεων ἢ προσβολῶν.

Ἄρθρον 13

1. Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα ἐλευθερίας κινήσεως καὶ κατοικίας ἐντὸς τῶν συνόρων κάθε Κράτους.

2. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψῃ οἱανδήποτε χώραν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἰδικῆς του, καθὼς καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν χώραν του.

Ἄρθρον 14

1. Πᾶς διωκόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ ἄσυλον εἰς ἄλλας χώρας.

2. Τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ εἰς περίπτωσιν διώξεως δι' ἐγκλήματα πράγματι κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου ἢ διὰ πράξεις ἀντικειμένας εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἄρθρον 15

1. Ἕκαστος δικαιοῦται νὰ ἔχῃ ἰθαγένειαν.

2. Οὐδεὶς στερεῖται αὐθαιρέτως τῆς ἰθαγενείας του, οὔτε τοῦ δικαιώματος τῆς μεταβολῆς αὐτῆς.

Ἄρθρον 16

1. Ἐνήλικοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνέρχωνται εἰς γάμου κοινωνίαν ἄνευ οὐδενὸς περιορισμοῦ προερχομένου ἀπὸ τὴν φυλήν, τὴν ἰθα-

γένειαν ἢ τὴν θρησκείαν. Ἔχουν ἴσα δικαιώματα σχετικῶς μὲ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου, κατὰ τὴν διάρκειάν του καὶ τὴν διάλυσίν του.

2. Γάμος δὲν δύναται νὰ συναφθῇ παρὰ μόνον μὲ ἐλευθέραν καὶ πλήρη συναίνεσιν τῶν μελλονύμφων.

3. Ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ τὸ φυσικὸν καὶ βασικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνίας καὶ δικαιοῦται τῆς προστασίας τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 17

1. Ἕκαστος μόνος ἢ καὶ μὲ ἄλλους μαζὶ ἔχει τὸ δικαίωμα ἰδιοκτησίας.

2. Οὐδεὶς στερεῖται αὐθαιρέτως τῆς ἰδιοκτησίας του.

Ἄρθρον 18

Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας σκέψεως, συνειδήσεως καὶ θρησκείας. Εἰς αὐτὸ περιλαμβάνεται ἡ ἐλευθερία μεταβολῆς τῆς θρησκείας ἢ τῆς πίστεως, καθὼς καὶ ἡ ἐλευθερία, ὅπως μόνος ἢ μαζὶ μὲ ἄλλους, δημοσίᾳ ἢ ἰδιωτικῶς, ἐκδηλώνῃ τὴν θρησκείαν ἢ τὴν πίστιν του μὲ διδασκαλίαν, ἄσκησιν, λατρείαν καὶ τέλεσιν θρησκευτικῶν τελετουργιῶν.

Ἄρθρον 19

Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης καὶ τῆς ἐκφράσεως· τὸ δικαίωμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν νὰ μὴ ἐνοχλῆται διὰ τὰς γνώμας του καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητῇ, νὰ δέχεται καὶ νὰ διαδίδῃ πληροφορίας καὶ ἰδέας μὲ ὅλα τὰ μέσα ἐκφράσεως καὶ ἀνεξαρτήτως συνόρων.

Ἄρθρον 20

1. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνέρχεσθαι καὶ τοῦ συνεταιρίζεσθαι δι' εἰρηνικοὺς σκοπούς.

2. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ συμμετέχῃ εἰς σωματεῖα.

Ἄρθρον 21

1. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας του, ἀμέσως ἢ μὲ ἐλευθέρως ἐκλεγομένους ἀντιπροσώπους.

2. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γίνεται δεκτὸς μὲ ἴσους ὅρους εἰς τὰς δημοσίας λειτουργίας τῆς χώρας του.

3. Ἡ λαϊκὴ θέλησις ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ βάσις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὀφείλει νὰ ἐκφράζεται δὲ μὲ γνησίας ἐκλογὰς διεξαγομένας περιοδικῶς μὲ καθολικήν, ἴσην καὶ μυστικὴν ψηφοφορίαν ἢ μὲ ἄλλους τρόπους ἐξασφαλίζοντας τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς.

Ἄρθρον 22

Ἕκαστος ὡς μέλος τῆς κοινωνίας ἔχει τὸ δικαίωμα κοινωνικῆς προστασίας καὶ δικαιοῦται εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἐκείνων δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν του καὶ τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητός του, διὰ μέσου τῆς ἐθνικῆς προσπαθείας καὶ τῆς διεθνοῦς συνεργασίας καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τοὺς πόρους ἑκάστου Κράτους.

Ἄρθρον 23

1. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐργάζεται, νὰ ἐκλέγῃ ἐλευθέρως τὸ ἐπάγγελμά του, καθὼς καὶ νὰ ἀπαιτῇ δικαίους καὶ εὐνοϊκοὺς ὅρους ἐργασίας καὶ προστασίας ἀπὸ τὴν ἀνεργίαν.

2. Ἕκαστος ἄνευ διακρίσεως ἔχει τὸ δικαίωμα ἴσου μισθοῦ δι' ἴσην ἐργασίαν.

3. Πᾶς ἐργαζόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα δικαίας καὶ εὐνοϊκῆς ἀμοιβῆς ἡ ὁποία νὰ ἐξασφαλίζῃ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του ζωὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ νὰ συμπληροῦται, ἐν ἀνάγκῃ, μὲ ἄλλα μέσα κοινωνικῆς προστασίας.

4. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἱδρύῃ καὶ νὰ συμμετέχῃ εἰς συνδικᾶτα διὰ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων του.

Ἄρθρον 24

Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα ἀναπαύσεως καὶ ἐλευθέρου χρόνου καὶ κυρίως λογικοῦ περιορισμοῦ τῶν ὡρῶν ἐργασίας καὶ περιοδικῆς ἀδείας μὲ πλήρεις ἀποδοχάς.

Ἄρθρον 25

1. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα εἰς ἓν ἐπίπεδον ζωῆς ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑγείαν καὶ εὐημερίαν εἰς αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του, συμπεριλαμβανομένων τῆς τροφῆς, τῆς ἐνδυμασίας, τῆς κατοικίας, τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ τῶν ἀναγκαίων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἔχει ἐπίσης δικαίωμα ἀσφαλίσεως ἐν περιπτώσει ἀνεργίας, ἀσθενείας, ἀνικανότητος πρὸς ἐργασίαν, χηρείας, γήρατος ἢ ἄλλης ἐλλείψεως δυνατοτήτων ζωῆς, ὀφειλομένης εἰς περιστάσεις ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς του.

2. Ἡ μητρότης καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία δικαιοῦνται εἰδικῆς μερίμνης καὶ περιθάλψεως. Ὅλα τὰ παιδία, νόμιμα ἢ ἐξώγαμα, πρέπει νὰ ἀπολαμβάνουν τῆς αὐτῆς κοινωνικῆς προστασίας.

Ἄρθρον 26

1. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὰς στοιχειώδεις καὶ βασικὰς της βαθμίδας. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτική. Ἡ τεχνικὴ καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ καταστοῦν προσιταὶ γενικῶς. Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἀνωτέρας σπουδὰς πρέπει νὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀνοικτὴ εἰς ὅλους ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος αὐτῶν.

2. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀποβλέπει εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὰς θεμελιώδεις ἐλευθερίας. Πρέπει νὰ προάγῃ τὴν κατανόησιν, τὴν ἀνοχὴν καὶ τὴν φιλίαν μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν καὶ ὅλων τῶν φυλετικῶν καὶ θρησκευτικῶν ὁμάδων, καθὼς καὶ νὰ ἐνισχύῃ τὰς ἐνεργείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης.

3. Εἰς τοὺς γονεῖς ἀνήκει κατὰ προτίμησιν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὰ τέκνα των.

Ἄρθρον 27

1. Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ ἐλευθέρως εἰς τὴν πολιτιστικὴν ζωὴν τῆς κοινότητος, νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰς καλὰς τέχνας καὶ νὰ κοινωνῇ τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου καὶ τῶν εὐεργετημάτων της.

Ἕκαστος ἔχει δικαίωμα νὰ προστατεύωνται τὰ ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ συμφέροντα, ἅτινα προέρχονται ἀπὸ πάσης φύσεως ἐπιστημονικήν, λογοτεχνικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν παραγωγήν, τῆς ὁποίας εἶναι ὁ δημιουργός.

Ἄρθρον 28

Ἕκαστος δικαιοῦται εἰς μίαν κοινωνικὴν καὶ διεθνῆ τάξιν εἰς τὴν ὁποίαν τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ἐλευθερίαι αἵτινες τίθενται μὲ τὴν παροῦσαν Διακήρυξιν νὰ δύνανται πλήρως νὰ πραγματοποιηθοῦν.

Ἄρθρον 29

1. Ἕκαστος ἔχει καθήκοντα ἀπέναντι τῆς κοινότητος, ἐντὸς τῆς ὁποίας μόνον εἶναι δυνατὴ ἡ ἐλευθέρα καὶ πλήρης ἀνάπτυξις τῆς προσωπικότητός του.

2. Κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων του καὶ τῶν ἐλευθεριῶν του, ἕκαστος ὑπόκειται μόνον εἰς ἐκείνους τοὺς περιορισμοὺς οἱ ὁποῖοι ὁρίζονται ἀπὸ τοὺς νόμους, πρὸς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὀφειλομένη ἀναγνώρισις καὶ σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἱκανοποιηθοῦν αἱ δίκαιαι ἀπαιτήσεις τῆς ἠθικῆς, τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τοῦ γενικοῦ καλοῦ εἰς μίαν δημοκρατικὴν κοινωνίαν.

3. Τὰ παρόντα δικαιώματα καὶ ἐλευθερίαι δὲν δύνανται εἰς καμμίαν περίπτωσιν νὰ ἀσκηθοῦν ἐναντίον τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἄρθρον 30

Οὐδεμία διάταξις τῆς παρούσης Διακηρύξεως δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς παρέχουσα εἰς τὸ Κράτος, εἰς τὴν ὁμάδα ἢ εἰς τὸ ἄτομον οἱονδήποτε δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς ἐνεργείας ἢ νὰ ἐπιτελέσῃ πράξεις, αἱ ὁποῖαι νὰ ἀποσκοποῦν εἰς τὴν καταστροφὴν οἱουδήποτε ἐκ τῶν δικαιωμάτων ἢ τῶν ἐλευθεριῶν τὰ ὁποῖα διακηρύσσονται ἐνταῦθα.

24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΜΙΑ ΕΠΕΤΕΙΟΣ (1946-1959)

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ὀργανισμὸς ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ εἰς τὴν πρᾶξιν δὲν κατώρθωσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς προσδοκίας τῶν λαῶν, καὶ διὰ τῶν ὀργάνων του ν' ἀμβλύνῃ τὰς μεταξὺ κρατῶν ἀντιθέσεις. Μάλιστα τὰ σπουδαιότερα ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν διεθνῆ ἀσφάλειαν καὶ εἰρήνην συνεζητήθησαν καὶ μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἐπελύθησαν ἔξω τῶν πλαισίων τοῦ Ὀργανισμοῦ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ.

Ὁ Ὀργανισμὸς ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ προσέφερε δύο ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας: Πρῶτον συνεδύασεν εἰς τὸν Χάρτην αὐτοῦ τὰ προβλήματα τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας μὲ τὴν οἰκονομικὴν συνεργασίαν καὶ ἰδίως μὲ τὴν προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ δεύτερον ἐξησφάλισε τὴν δημοσίαν συζήτησιν ἐπὶ παντὸς θέματος καὶ ἔναντι οἱουδήποτε καὶ συνεπῶς τὴν διαφώτισιν καὶ ἐνδεχομένως τὴν κινητοποίησιν τῆς δημοσίας γνώμης. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔγκειται ἡ μεγίστη ἀξία τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ὀργανισμοῦ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ.

Δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ κανενὸς τὴν προσοχὴν ἡ σημασία τῆς κοινῆς γνώμης εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις. Ἡ δύναμις τῆς κοινῆς γνώμης καὶ μόνη αὐτή, διασφαλίζει τὸν σεβασμὸν τῶν κανόνων καὶ τῶν θεσμῶν καὶ θεμελιώνει τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν.

Διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως καὶ δι' ὅλους τοὺς μικροὺς λαούς, ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης, μὲ βάσιν τὴν δικαιοσύνην, ἀποτελεῖ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου. Πέραν τῶν καταστροφῶν ἑνὸς ἀτομικοῦ πολέμου, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία τῶν μικρῶν κρατῶν δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιζήσῃ μιᾶς νέας παγκοσμίου συρράξεως. Καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς μας ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐδαφικῆς μας ὁλοκληρώσεως, διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως εἰς τοὺς ὑπὸ ξένον ζυγὸν ἀδελφούς μας τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς παραμένει προσηλωμένος εἰς τὸ γράμμα καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Χάρτου τῶν ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ.

Μὲ πίστιν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ καὶ ἐλπίδα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ, χαιρετίζομεν τὴν δεκάτην τρίτην ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ, εὐχόμενοι πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον του διὰ τὴν πρόοδον ὅλων τῶν λαῶν καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Εἶναι Ὀργανισμός Διεθνοῦς Δημοσίου Δικαίου ὁ ὁποῖος ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ τὴν ἐξασφάλισιν μιᾶς διαρκοῦς εἰρήνης καὶ μιᾶς γενικωτέρας εὐημερίας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ὀργανισμός οὗτος ἐδημιουργήθη καὶ συντηρεῖται ἀπὸ τὰ ὑπαγόμενα εἰς αὐτὸν Κράτη, λειτουργεῖ δὲ ὑπὸ τὸν κοινὸν ἔλεγχον ἀντιπροσώπων ὄχι μόνον τῶν Κυβερνήσεων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Ἀριθμῶν ζωὴν 27 ἐτῶν, ὁ Διεθνὴς Ὀργανισμὸς τῆς Ἐργασίας διακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους διακυβερνητικοὺς ὀργανισμοὺς οἵτινες λειτουργοῦσι σήμερον κατὰ τοῦτο, ὅτι οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἐργοδόται ὄχι μόνον συμμετέχουν εἰς τὰς συνεδριάσεις του, ἀλλὰ καὶ συντελοῦν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἀποφάσεών του καὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς του. Ὅλα τὰ κύρια ὄργανά του ἀπαρτίζονται ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῶν κυβερνήσεων, καθὼς καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς ἐργασίας, κατ' ἀναλογίαν πρὸς δύο διὰ τὰς κυβερνήσεις, ἑνὸς διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ ἑνὸς διὰ τοὺς ἐργοδότας.

ΑΠΟ ΤΟΥ 1919 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1945

Ὁ Διεθνὴς Ὀργανισμὸς τῆς Ἐργασίας προῆλθεν ἀπὸ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς εἰρήνης, μετὰ τὸ πέρας τοῦ πρώτου εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Συνεστήθη συνεπείᾳ τῶν ἀξιώσεων τῶν ἐργατικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι ἐζήτησαν νὰ ἀναγνωρισθοῦν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν αἱ πολλαπλαῖ αὐτῶν θυσίαι καὶ νὰ τοὺς ἐξασφαλισθοῦν καλλίτεραι συνθῆκαι ἐργασίας καὶ ζωῆς. Τὸ καταστατικὸν τῆς Ὀργανώσεως ἐγένετο ἀποδεκτὸν τὴν 11 Ἀπριλίου 1919 καὶ ὀλίγον ἀργότερον τὸ κείμενόν του συνεσωματώθη εἰς ἐκεῖνα τῶν Συνθηκῶν τῆς Εἰρήνης. Ὁ Διεθνὴς Ὀργανισμὸς τῆς Ἐργασίας ἀπέβη, οὕτω, ἕνας αὐτόνομος συνεργάτης τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, καὶ διετήρησε τὴν σχέσιν ταύτην, μέχρι τῆς διαλύσεως τῆς τελευταίας, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1946.

Μολονότι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἔπαυσε νὰ λειτουργῇ μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ὁ Διεθνὴς Ὀργανισμὸς τῆς Ἐργασίας ἐξηκολούθησε νὰ ἐκδηλώνῃ τὴν ζωτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς περιοχὰς τοῦ κόσμου.

Τὸ 1940 μετέφερε τὰς ἐργασίας του ἀπὸ τὴν Γενεύην τῆς Ἑλβετίας, ὅπου ἦτο ἡ ἕδρα του, εἰς τὸ Μοντρεὰλ τοῦ Καναδᾶ, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλβετία εἶχεν ἀπομονωθῆ ἀπὸ τὰ πανταχόθεν περιβάλλοντα αὐτὴν γερμανικὰ στρατεύματα καὶ ἀπέβαινεν ἀδύνατος διὰ τὸν ἐν λόγῳ ὀργανισμὸν πᾶσα ἐλευθέρα ἐκδήλωσις.

Εἰς Νέαν Ὑόρκην δὲν ἤργησε νὰ συγκληθῇ, τὸ 1941, μία εἰδικὴ Συνδιάσκεψις,

μὲ περιωρισμένην ἁρμοδιότητα, λόγῳ τῆς δυσχερείας τῶν συγκοινωνιῶν διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους. Τὸ 1944, ἀκόμη διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν τῆς 'Αμερικῆς, μία πλήρης Συνδιάσκεψις, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησε, τὸ 1945, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἡ 27η Σύνοδος τῆς Συνδιασκέψεως τῶν Παρισίων, ἡ 28η Σύνοδος τῆς Ναυτικῆς 'Εργασίας, εἰς τὸ Σήτλ τῆς 'Αμερικῆς καὶ ἡ 29η Σύνοδος τῆς Συνδιασκέψεως εἰς τὸ Μοντρεὰλ τοῦ Καναδᾶ. 'Από τὸ 1945 ὄχι μόνον ἐπανακατεστάθη ἐξ ὁλοκλήρου ἡ προπολεμικὴ δρᾶσις τοῦ 'Οργανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κατηυθύνθη πρὸς νέας προοπτικάς, ποὺ παρουσιάζουν ἀκόμη μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Ο.Η.Ε.

'Από τὸν 'Απρίλιον τοῦ 1944, ὅτε ἔλαβε χώραν ἡ Συνδιάσκεψις τῆς Φιλαδελφείας, ὁ Διεθνὴς 'Οργανισμὸς τῆς 'Εργασίας ἤρχισε νὰ παρασκευάζῃ τὸ μεταπολεμικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα καὶ τὴν ἐνδεδειγμένην πολιτικήν του, καθὼς καὶ τὰς μελλούσας σχέσεις του μὲ τὸν νέον 'Οργανισμὸν τῶν 'Εθνῶν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. 'Εμελετήθησαν, ἀπὸ τότε, διάφορα σχέδια ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ 'Οργανισμοῦ, τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ ἐπέτρεπον νὰ ἐνασκήσῃ ὅλας τὰς εὐθύνας του εἰς τὴν νέαν εἰρηνικὴν περίοδον.

Τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1945, ὅταν ἐτέθησαν τὰ θεμέλια, εἰς τὸ Ντάμπαρτον Ὄκς, τῆς συστάσεως τοῦ 'Οργανισμοῦ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Δ.Ο.Ε. ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συνδυάσῃ τὴν δρᾶσιν του μὲ τὴν νέαν 'Οργάνωσιν, καὶ ἡ μεσολαβήσασα τότε Διεθνὴς Συνδιάσκεψις τῆς 'Εργασίας τῶν Παρισίων ἐπεκρότησε τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Συνεπείᾳ τούτου, εὐθὺς ὡς συνεστήθησαν τὰ 'Ηνωμένα Ἔθνη, ἔλαβον χώραν διαπραγματεύσεις πρὸς καθορισμὸν τῶν ὅρων τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο 'Οργανισμῶν, καταλήξασαι εἰς ἕνα Σύμφωνον, ἐγκριθὲν τὸν 'Ιούνιον τοῦ 1946 ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Συμβουλίου τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν εὐθὺς ὡς ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν καὶ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Δ.Ο.Ε.

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συμφώνου αὐτοῦ, τὰ 'Ηνωμένα Ἔθνη ἀναγνωρίζουν τὸν Δ.Ο.Ε. ὡς μίαν εἰδικευμένην 'Οργάνωσιν, ἐπιφορτιζομένην νὰ ἐπιτελῇ τὸ ἔργον τὸ ἀνατιθέμενον εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων, συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικόν της. Τὸ Σύμφωνον προβλέπει, ἐξ ἄλλου, ὅτι αἱ δύο 'Οργανώσεις θὰ πρέπῃ νὰ ἀντιπροσωπεύωνται εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν συγκεντρώσεις, νὰ ἀνταλλάσσουν τὰς γνώμας των καὶ νὰ συνεργάζωνται ἀναμεταξύ των πρὸς καλλιτέραν πραγματοποίησιν τῶν ἀμοιβαίων σκοπῶν των, καὶ τοῦ γενικωτέρου οἰκονομικοῦ προγράμματος. Προβλέπεται ἐπίσης ἡ σύναψις διαπραγματεύσεων, διὰ μίαν συμπληρωματικὴν Συμφωνίαν, σχετικὴν μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν οἰκονομικῶν μέσων.

'Ο Δ.Ο.Ε. εἰσέρχεται, τοιουτοτρόπως, εἰς τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἀποτελῶν τὸν μόνον διεθνῆ ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος προῆλθεν ἀπὸ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον καὶ ὁ ὁποῖος θὰ λάβῃ τὴν προοριζομένην δι' αὐτὸν θέσιν ἐν πλήρει συνεργασίᾳ μὲ τοὺς ἄλλους διεθνεῖς 'Οργανισμούς, οἵτινες προῆλθον ἀπὸ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Καίτοι ὁ μηχανισμός τῆς λειτουργίας τοῦ Διεθνοῦς 'Οργανισμοῦ τῆς 'Εργασίας ἐξειλίχθη ἐντὸς τοῦ εὐρυτάτου πλαισίου τοῦ Καταστατικοῦ του, τὰ ἔτη τὰ ὁποῖα ἐμεσολάβησαν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του ἀνέπτυξαν καὶ ἐβελτίωσαν τὰ πρὸς τοῦτο διατιθέμενα μέσα καὶ τὰς χρησιμοποιουμένας μεθόδους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προβλέπεται, εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, μία γενικωτέρα ἀναθεώρησις καὶ μία καλλιτέρα ἐφαρμογὴ τοῦ Καταστατικοῦ τούτου.

'Η σύνθεσις τοῦ 'Οργανισμοῦ ἔχει τρία βασικὰ στηρίγματα: α) τὴν Διεθνῆ Συνδιάσκεψιν τῆς 'Εργασίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην αὐτῆς ἐξουσίαν καὶ συνέρχεται μίαν φορὰν τὸν χρόνον, β) τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου καὶ συνεδριάζει τετράκις τοῦ ἔτους καὶ γ) τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς 'Εργασίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν μόνιμον ἕδραν καὶ τὴν Γραμματείαν.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

'Η Συνδιάσκεψις ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐθνικὰς ἀντιπροσωπείας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν, δι' ἑκάστην χώραν, δύο ἀντιπροσώπους τῆς κυβερνήσεως, δύο τῶν ἐργατῶν καὶ ἕνα τῶν ἐργοδοτῶν, συνοδευομένους ὑπὸ τεχνικῶν συμβούλων. 'Ο κυριώτερος σκοπὸς τῆς Συνδιασκέψεως εἶναι ἡ καθιέρωσις διεθνῶν κοινωνικῶν κανόνων, ὑπὸ μορφὴν Διεθνῶν 'Εργατικῶν Συμβάσεων καὶ Συστάσεων, καθὼς καὶ ἡ λῆψις ἀποφάσεων ἐπὶ παντὸς θέματος τῆς ἁρμοδιότητός της.

'Εν συναφείᾳ πρὸς τὰς γενικὰς Συνόδους τῆς Συνδιασκέψεως, ὡρισμέναι «εἰδικαὶ» Σύνοδοι προορίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν διεθνῶν κανόνων ἐπὶ τῆς ναυτικῆς ἐργασίας. 'Αλλὰ καὶ «Εἰδικαὶ Τεχνικαὶ Συνδιασκέψεις» συγκαλοῦνται διὰ νὰ παρασκευάσουν τὰ κείμενα τῶν προτάσεων αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὰς γενικὰς Συνόδους τῆς Συνδιασκέψεως, καθὼς καὶ «Περιφερειακαὶ Συνδιασκέψεις» αἱ ὁποῖαι, κατόπιν ἐκείνης τῶν 'Αμερικανικῶν χωρῶν καὶ τῆς προπαρασκευαζομένης διὰ τὰς χώρας τῆς Μέσης καὶ τῆς 'Εγγὺς 'Ανατολῆς, προορίζονται νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τοῦ κόσμου.

Κατὰ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει τὸ Καταστατικόν, πᾶν κράτος ἀποτελοῦν μέλος τοῦ 'Οργανισμοῦ ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ τὰς Συμβάσεις αἵτινες ἐψηφίσθησαν εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῆς 'Εργασίας εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἐθνικὴν ἀρχήν, συνήθως εἰς τὸ Κοινοβούλιον αὐτοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπικυρώσεώς των. Πᾶσα χώρα ἐπικυροῦσα μίαν Σύμβασιν, ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσαρμόσῃ τὴν νομοθεσίαν της μὲ τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως καὶ νὰ παρασκευάζῃ ἐτησίως μίαν ἔκθεσιν, σχετικὴν μὲ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἤθελε λάβει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. 'Επὶ πλέον, ἕνα σύστημα ἐλέγχου ἔχει καθιερωθῆ ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐπικυρωθείσης ὑπ' αὐτῆς Συμβάσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς «Συστάσεις», δὲν ἔχει ὑποχρέωσιν πᾶσα χώρα νὰ τὰς ὑποβάλῃ πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὰς ὑπευθύνους ἀρχάς της, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ τὰς λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ καταρτίσει τῆς νομοθεσίας της, ἢ ἄλλως πως.

Αἱ μέχρι σήμερον 29 Σύνοδοι τῆς Συνδιασκέψεως ἐψήφισαν 76 Διεθνεῖς Συμβάσεις καὶ 78 Διεθνεῖς Συστάσεις. 'Εκ τῶν Συμβάσεων, αἱ 52 εὑρίσκονται σήμερον ἐν πλήρει ἐφαρμογῇ, μὲ 921 ἐπικυρώσεις τῶν διαφόρων κρατῶν - μελῶν

τοῦ Ὀργανισμοῦ. Τὰ θέματα τῶν Συμβάσεων ἐπεκτείνονται εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν μισθοβιώτων.

Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ ὑπὸ διαφόρους κυβερνήσεις, ἡ Ἑλλὰς ἐπεκύρωσε μέχρι σήμερον 16 Διεθνεῖς Συμβάσεις τῆς Ἐργασίας σχετικὰς μέ:

1) τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὀκταώρου εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐργασίας, 2) τὴν σύστασιν Γραφείων δωρεὰν εὑρέσεως ἐργασίας, 3) τὸν διακανονισμὸν τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, 4) τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν εἰς τὰς βιομηχανίας, 5) τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας εἰς τοὺς ἀνηλίκους, 6) τὴν καθιέρωσιν κατωτάτου ὁρίου ἡλικίας διὰ τὴν νυκτερινὴν ἐργασίαν, 7) τὴν ἀποζημίωσιν ναυτῶν ἐν περιπτώσει ναυαγίου, 8) τὴν σύστασιν Γραφείων εὑρέσεως ἐργασίας διὰ τοὺς ναυτικούς, 9) τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς χρήσεως ἀνθρακικοῦ μολύβδου εἰς τὴν ἐσωτερικὴν βαφὴν τῶν κατοικιῶν, 10) τὴν καθιέρωσιν τῆς ἑβδομαδιαίας ἀναπαύσεως εἰς τὰς βιομηχανίας, 11) τὸν καθορισμὸν κατωτάτου ὁρίου ἡλικίας διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν ἀνθρακέων καὶ θερμαστῶν, 12) τὴν ἰατρικὴν ἐξέτασιν τῶν παιδίων καὶ τῶν νέων τῶν προοριζομένων διὰ τὴν ναυτικὴν ἐργασίαν, 13) τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἀτυχημάτων τῆς ἐργασίας, 14) τὸν καθορισμὸν τοῦ βάρους τῶν μεταφερομένων εἰς τὰ πλοῖα δεμάτων, 15) τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν εἰς τὰς βιομηχανίας (ἀναθεώρησις τῆς συμβάσεως 4) καὶ 16) τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς νυκτερινῆς ἀπασχολήσεως τῶν γυναικῶν εἰς τὰς ὑπογείους ἐργασίας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Μεταξὺ τῶν καθηκόντων τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνατεθῆ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Συνδιασκέψεως, εἶναι καὶ τὸ καθῆκον τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀνανεώσεως, ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν, τοῦ Διοικητικοῦ αὐτῶν Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει 16 ἀντιπροσώπους τῶν κυβερνήσεων, 8 ἀντιπροσώπους τῶν ἐργατῶν καὶ 8 τῶν ἐργοδοτῶν.

Τὸ ἔργον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὸ ὁποῖον μετέσχε καὶ ἡ Ἑλλὰς διὰ κυβερνητικοῦ ἀντιπροσώπου κατὰ τὰ ἔτη 1944-45, εἶναι ἡ ἐπιλογὴ τῶν θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῆς Συνδιασκέψεως, ὁσάκις τὰ θέματα ταῦτα δὲν ὑποδεικνύονται ὑπὸ τῆς ἰδίας Συνδιασκέψεως, ὁ διορισμὸς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου τῆς Ἐργασίας, ἡ γενικὴ ἐπίβλεψις ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Γραφείου καὶ τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν αἵτινες συμπληροῦσι τὰ κυριώτερα ὄργανα τῆς Ὀργανώσεως καὶ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Ὀργανώσεως.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τὸ τρίτον ἐκ τῶν βασικῶν ἐξαρτημάτων τῆς Ὀργανώσεως εἶναι τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας. Τὸ Γραφεῖον φροντίζει διὰ τὴν σύστασιν τῆς Γραμματείας ἑκάστης Συνδιασκέψεως καὶ ἑκάστου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, παρασκευάζει τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰ ἔγγραφα διὰ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Συνδιασκέψεως, συλλέγει καὶ διαθέτει πᾶσαν τεχνικὴν πληροφορίαν, παρέχει τὰς συμβουλάς του καὶ τὴν βοήθειάν του εἰς τὰς κυβερνήσεις διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν νόμων καὶ τῶν διαταγμάτων, ἀναλαμβάνει καὶ φέρει εἰς πέρας τὰς ἐρεύνας ποὺ

τοῦ ἀναθέτει ἡ Συνδιάσκεψις καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, προετοιμάζει καὶ ἐπιβοηθεῖ τὰς ἐπιτροπὰς ποὺ ἐντέλλονται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Συμβάσεων καὶ δημοσιεύει διάφορα περιοδικὰ καὶ μελέτας ἐπιστημονικὰς σχετιζομένας μὲ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἀπασχόλησιν.

Μεταξὺ τῶν δημοσιευμάτων τούτων περιλαμβάνονται: ἡ μηνιαία «Διεθνὴς Ἐπιθεώρησις τῆς Ἐργασίας», τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον μέρος ἀφιερώνεται εἰς τὴν μελέτην τῶν προεχόντων κοινωνικῶν προβλημάτων ἀπὸ ἐπιστήμονας καὶ ἐμπειρογνώμονας διεθνοῦς κύρους καὶ παρακολουθεῖ, εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὴν εἰδησεογραφικὴν ἐξέλιξιν τῶν προβλημάτων τούτων· τὸ τριμηνιαῖον περιοδικὸν «Χρονικὸν τῆς βιομηχανικῆς ἀσφαλείας», τὸ ὁποῖον δίδει μίαν ἀκριβῆ εἰκόνα τῶν νεωτέρων τεχνικῶν μεθόδων καὶ μέτρων διὰ τὴν ἀποσόβησιν τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων· ἡ τριμηνιαία συλλογὴ τῶν «Νομοθετικῶν Κειμένων», ποὺ δημοσιεύει, εἰς τὰς κυριωτέρας γλώσσας, τοὺς ἐργατικοὺς νόμους τῶν διαφόρων χωρῶν· τὸ «Ἐπίσημον Δελτίον», εἶδος «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως», ἀναδημοσιεῦον ὅλα τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ πράξεις τοῦ Ὀργανισμοῦ· ἡ ἐτησία «Ἐπετηρὶς τῶν στατιστικῶν τῆς ἐργασίας»· ἡ ἐπίσης ἐτησία «Βιβλιογραφία τῆς Βιομηχανικῆς Ὑγιεινῆς», καὶ πλεῖσται ἄλλαι ἐκθέσεις, ἔρευναι καὶ μελέται. Αἱ περισσότεραι τῶν ὡς ἄνω ἐκδόσεων δημοσιεύονται εἰς τὴν ἀγγλικήν, γαλλικὴν καὶ Ἰσπανικὴν γλῶσσαν. Διευθυντὴς τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου τῆς Ἐργασίας εἶναι ὁ κ. E. J. Phelan.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1940 τὸ κέντρον τῆς δράσεως τοῦ Γραφείου εὑρίσκεται εἰς τὸ Μοντρεάλ, ἀλλ' ἕνα μέρος τοῦ προσωπικοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐργάζεται, ὅπως ἄλλοτε, εἰς τὴν Γενεύην τῆς Ἐλβετίας. Ἐκτὸς τούτων λειτουργοῦν καὶ ἄλλα κλαδικὰ Γραφεῖα εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν μεγάλων χωρῶν, ὅπως εἰς τὸ Λονδῖνον, Οὐάσιγκτων, Παρισίους, Ρώμην, Σαγκάην καὶ Νέον Δελχὶ (Ἰνδίαι). Τελευταίως ἀπεφασίσθη ὅπως μία μόνιμος ἀποστολὴ τοῦ Γραφείου ἐγκατασταθῇ καὶ εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, ἕδραν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Τὸ Γραφεῖον διατηρεῖ ἐπίσης ἀνταποκριτὰς εἰς πλείστας χώρας. Τὸ προσωπικόν του ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἀντιπροσώπους 35 ἐθνῶν καὶ ἀνέρχεται περίπου, ἐν τῷ συνόλῳ του, εἰς 327 ὑπαλλήλους.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1946 ἀνέρχεται εἰς 11.621.510 ἑλβετικὰ φράγκα, ἀντιστοιχοῦντα περίπου εἰς 2.905.377 δολλάρια.

ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Αἱ ἀκόλουθοι Ἐπιτροπαὶ ἔχουν ὡς σκοπὸν νὰ ἐπιβοηθήσουν τὸ ἔργον τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ τὰ εἰδικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα τὸν ἀπασχολοῦν: Ἐπιτροπὴ Ναυτικῆς Ἐργασίας — Προλήψεως ἀτυχημάτων ἐργασίας - Μόνιμος γεωργικὴ ἐπιτροπὴ — Ἐπιτροπὴ Βιομηχανικῆς Ὑγιεινῆς — Ἐργασίας γυναικῶν — Κοινωνικῆς πολιτικῆς εἰς τὰ ὑπὸ ἐξάρτησιν ἐδάφη — Ἀναπτύξεως διεθνῶν ἔργων — Μόνιμος Ἐπιτροπὴ μεταναστεύσεων — Στατιστικῶν Ἐμπειρογνωμόνων — Ἐμπειρογνωμόνων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν Συμβάσεων.

Εἰς ταύτας πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ ἑπτὰ τελευταίως συσταθεῖσαι διεθνεῖς «βιομηχανικαὶ ἐπιτροπαί»,διὰ τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, τὰ κλωστοϋφαντουργεῖα, τὴν οἰκοδομικὴν βιομηχανίαν καὶ τὰ δημόσια ἔργα, τὴν μεταλλουργίαν, τὴν παραγωγὴν σιδήρου καὶ χάλυβος, τὰς ἐσωτερικὰς συγκοινωνίας, τὴν βιομηχα-

νίαν πετρελαίων. Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω Ἐπιτροπαὶ ἔχουν, ἑκάστη, ἰδιαιτέραν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν, καὶ εἰσηγοῦνται ἐπὶ τῶν θεμάτων των εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον. Πλεῖσται Ἐπιτροπαί, ἐξ ἄλλου, συνιστῶνται ὑπὸ τοῦ ἰδίου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή του καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀπασχολήσεως.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Τὰ ἀποτελοῦντα τὸν Διεθνῆ Ὀργανισμὸν τῆς Ἐργασίας μέλη εἶναι τὰ ἀκόλουθα 51: Ἀγγλία, Αἴγυπτος, Αἰθιοπία, Ἀμερικὴ (Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι) Ἀργεντινή, Αὐστραλία, Ἀφγανιστάν, Ἀφρικὴ (νότιος), Βέλγιον, Βενεζουέλα, Βολιβία, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γαλλία, Γιουγκοσλαβία, Γουατεμάλα, Δανία, Δομινικανὴ Δημοκρατία, Ἐκουαντόρ, Ἑλβετία, Ἑλλάς, Ζηλανδία (Νέα), Ἰνδίαι, Ἰράκ, Ἰρὰν (Περσία), Ἰρλανδία, Ἰσλανδία, Ἰταλία, Καναδᾶς, Κίνα, Κολομβία, Κόστα - Ρίκα, Κούβα, Λιβερία, Λουξεμβοῦργον, Μεξικόν, Νορβηγία, Ὁλλανδία, Οὐγγαρία, Παναμᾶς, Περού, Πολωνία, Πορτογαλία, Σιάμ, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχοσλοβακία, Φινλανδία, Χαϊτί, Χιλή.

ΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

I

Ἡ Συνδιάσκεψις διακηρύττει, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ διεθνὴς Ὀργάνωσις τῆς Ἐργασίας καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι:

α) Ἡ ἐργασία δὲν εἶναι ἐμπόρευμα.

β) Ἡ πτωχεία, ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάρχῃ, ἀποτελεῖ κίνδυνον διὰ τὴν εὐημερίαν ὅλων.

γ) Ὁ ἀγὼν ἐναντίον τῆς ἀνάγκης πρέπει νὰ διεξάγεται μὲ ἀκούραστον δραστηριότητα εἰς ὅλα τὰ κράτη καὶ μὲ συνεχῆ καὶ συντονισμένην διεθνῆ προσπάθειαν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν, συνεργαζόμενοι ἐν ἰσοτιμίᾳ μετὰ τῶν κυβερνητικῶν ἀντιπροσώπων, συμμετέχουν εἰς ἐλευθέρας συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις, δημοκρατικοῦ χαρακτῆρος, πρὸς τὸν σκοπὸν προωθήσεως τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ.

II

Πεπεισμένη ὅτι ἡ πεῖρα ἀπέδειξε πλήρως τὴν ὀρθότητα τῆς δηλώσεως τῆς περιεχομένης εἰς τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως τῆς Ἐργασίας, καθ' ἣν ἡ διαρκὴς εἰρήνη δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰμὴ μόνον διὰ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, διακηρύττει:

α) Ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι, εἰς οἱανδήποτε φυλήν, θρησκείαν ἢ γένος καὶ ἂν ἀνήκουν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώκουν τὴν ὑλικήν των πρόοδον καὶ τὴν πνευματικήν των ἀνάπτυξιν, ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ ἀξιοπρεπείᾳ, οἰκονομικῶς ἀσφαλεῖς καὶ μὲ ἴσας δυνατότητας ἀναπτύξεως.

β) Ὅτι ἡ πραγματοποίησις τῶν ὅρων ποὺ θὰ ἐξασφαλίσουν αὐτὸ τὸ ἀπο-

τέλεσμα, ὀφείλει ν' ἀποτελέσῃ τὸν κεντρικὸν σκοπὸν κάθε διεθνοῦς καὶ ἐθνικῆς πολιτικῆς.

γ) Ὅτι ὅλα τὰ προγράμματα δράσεως καὶ τὰ ληφθέντα μέτρα ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ διεθνοῦς ἐπιπέδου, κυρίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν περιοχήν, ὀφείλουν νὰ ἐξετάζωνται ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς καὶ νὰ γίνωνται ἀποδεκτὰ μόνον ἐφ' ὅσον ἐμφανίζωνται ὡς δυνάμενα νὰ εὐνοήσουν, καὶ ὄχι νὰ ἐμποδίσουν, τὴν πραγματοποίησιν τοῦ βασικοῦ τούτου σκοποῦ.

δ) Ὅτι ὑπόκειται εἰς τὴν Διεθνῆ Ὀργάνωσιν τῆς Ἐργασίας νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ σταθμίσῃ, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ θεμελιώδους αὐτοῦ σκοποῦ (εἰς τὸ διεθνὲς πεδίον), κάθε πρόγραμμα δράσεως καὶ πᾶν μέτρον οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς φύσεως.

ε) Ὅτι κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων τὰ ὁποῖα τῆς ἐνεπιστεύθησαν, ἡ Διεθνὴς Ὀργάνωσις τῆς Ἐργασίας, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν πάντας τοὺς σχετικοὺς οἰκονομικοὺς καὶ δημοσιονομικοὺς συντελεστάς, δύναται νὰ περιλάβῃ εἰς τὰς ἀποφάσεις της καὶ τὰς συστάσεις της πᾶσαν διάταξιν τὴν ὁποίαν ἤθελε κρίνει κατάλληλον.

III

Ἡ Συνδιάσκεψις ἀναγνωρίζει τὴν ἐπίσημον ὑποχρέωσιν τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως τῆς Ἐργασίας νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν πραγματοποίησιν, μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν τοῦ κόσμου, προγραμμάτων καταλλήλων πρὸς ἐπίτευξιν:

α) τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῶν ἐπιπέδων τῆς ζωῆς·

β) τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἐργαζομένων εἰς ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ εἶχον τὴν ἱκανοποίησιν νὰ ἀποδώσουν τὸ ἅπαντον τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν γνώσεών των καὶ νὰ συμβάλουν κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον εἰς τὴν κοινὴν εὐημερίαν·

γ) τῆς πραγματώσεως, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, καὶ παρεχομένων ὅλων τῶν ἐγγυήσεων δι' ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους δυνατοτήτων μορφώσεως καὶ μέσων καταλλήλων, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μετακινήσεως τῶν ἐργατῶν, περιλαμβανομένης τῆς μεταναστευτικῆς των κινήσεως, εἴτε πρόκειται περὶ ἁπλῶν ἐργατῶν εἴτε περὶ ἀποίκων·

δ) τῆς παροχῆς δυνατότητος εἰς ὅλους νὰ συμμετέχουν ἀναλόγως εἰς τοὺς καρποὺς τῆς προόδου, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μισθοὺς καὶ τὰς ἀπολαβάς, τὴν διάρκειαν καὶ τοὺς ἄλλους ὅρους τῆς ἐργασίας, καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως ἑνὸς ἐλαχίστου ζωτικοῦ ἡμερομισθίου δι' ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν μίαν ἀπασχόλησιν καὶ τὴν ἀνάγκην μιᾶς τοιαύτης προστασίας·

ε) πραγματικῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος ὁμαδικῶν διαπραγματεύσεων καὶ συνεργασίας τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων πρὸς συνεχῆ βελτίωσιν τῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς·

στ) τῆς ἐπεκτάσεως τῶν μέτρων κοινωνικῆς ἀσφαλείας πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξασφαλίσεως βασικοῦ εἰσοδήματος εἰς ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκην τοιαύτης προστασίας καθὼς καὶ πλήρους ἰατρικῆς περιθάλψεως·

ζ) τῆς καταλλήλου προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑγείας τῶν ἐργαζομένων εἰς ὅλους τοὺς κλάδους.

η) τῆς προστασίας τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς μητρότητος·

θ) ἑνὸς προσφόρου ἐπιπέδου διατροφῆς, κατοικίας καὶ μέσων ψυχαγωγίας καὶ μορφώσεως·

ι) ἰσότητος εἰς τὸ μορφωτικὸν καὶ τὸ σχετικὸν μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν ἐπίπεδον.

IV

Πεπεισμένη ὅτι πληρεστέρα καὶ εὐρυτέρα χρησιμοποίησις τῶν παραγωγικῶν πηγῶν τοῦ κόσμου, ἀναγκαία διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὴν παροῦσαν δήλωσιν, δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ δι' ἐντόνων ἐνεργειῶν ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς καὶ ἐθνικοῦ πεδίου καὶ κυρίως διὰ μέσων τεινόντων εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως, πρὸς ἀποφυγὴν σοβαρῶν οἰκονομικῶν διακυμάνσεων καὶ πραγματοποίησιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου τῶν περιοχῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀξιοποίησις εἶναι καθυστερημένη, πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρας σταθερότητος τῶν παγκοσμίων τιμῶν καὶ πρώτων ὑλῶν καὶ τροφίμων καὶ προαγωγὴν διεθνοῦς ἐμπορίου ηὐξημένου καὶ σταθεροῦ ὄγκου, ἡ Συνδιάσκεψις ὑπόσχεται τὴν πλήρη συνεργασίαν τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως τῆς Ἐργασίας μὲ πάντας τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἠδύνατο ν' ἀνατεθῇ ἓν μέρος εὐθύνης τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου, ὡς καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑγείας, τῆς μορφώσεως καὶ τῆς εὐζωίας ὅλων τῶν λαῶν.

V

Ἡ Συνδιάσκεψις διακηρύττει ὅτι αἱ ἀρχαὶ αἱ ἐξαγγελθεῖσαι διὰ τῆς παρούσης δηλώσεως, εἶναι ἀπολύτως ἐφαρμόσιμοι ἐφ' ὅλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου καὶ ὅτι ἐὰν εἰς τὰς μεθόδους τῆς ἐφαρμογῆς των δέον νὰ ληφθῇ ἀρκούντως ὑπ' ὄψιν ὁ βαθμὸς τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἑκάστου λαοῦ, ἡ κατὰ βαθμοὺς ἐφαρμογὴ εἰς τοὺς λαοὺς οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἀκόμη ὑπὸ ἐξάρτησιν, καθὼς καὶ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προσήγγισαν τὸ στάδιον τῆς αὐτοδιοικήσεως, τοῦτο ἐνδιαφέρει τὸ σύνολον τοῦ πολιτισμένου κόσμου.

ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

'Υπὸ τοῦ κ. *ΚΩΝ. ΛΕΟΝΤΙΔΗ*

Αἱ διεθνεῖς ὀργανώσεις χρονολογοῦνται ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος [1]. Καὶ ἀρχικῶς μὲν αἱ ὀργανώσεις αὗται ἀπετέλουν ἁπλῆν προέκτασιν τῶν διεθνῶν Συνδιασκέψεων. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως προσέλαβον τὴν μορφὴν πραγματικῶν ὀργανισμῶν. 'Εσημειώθη δὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη εἰς τὰς ὀργανώσεις ταύτας ἀφ' ἧς, ἰδίᾳ, ἔγινε δεκτὸν τὸ μὲν αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν νὰ λαμβάνωνται κατὰ πλειοψηφίαν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας τὸ δὲ νὰ μετέχουν εἰς τὰ διάφορα ὄργανά των, ὡς μέλη, καὶ πρόσωπα μὴ ἔχοντα τὴν ἰδιότητα τῶν ἀντιπροσώπων Κρατῶν.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1919 αἱ διεθνεῖς ὀργανώσεις, τυγχάνουσαι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰδικευμέναι εἰς ὡρισμένα τεχνικὰ θέματα, ἱδρύοντο καὶ ἐλειτούργουν κατὰ τρόπον πολὺ ὀλίγον ἱκανοποιητικόν. 'Εξέφραζον αὗται ἁπλᾶς συναθροίσεις ἀντιπροσώπων τῶν Κρατῶν καὶ εἶχον ἐπὶ πλέον περιωρισμένην τὴν ἁρμοδιότητά των. 'Απὸ τοῦ ἔτους ὅμως τούτου τὰ πράγματα μεταβάλλονται.

'Η ἐμφάνισις πολυπλόκων διεθνῶν προβλημάτων καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξομαλύνσεως αὐτῶν ἐπέβαλον τὴν ἵδρυσιν ἄλλου χαρακτῆρος ὀργανώσεων. Κυρίως εἰπεῖν, ἡ ἐπίλυσις τῶν προβλημάτων τούτων ὡδήγησεν εἰς τὴν ἵδρυσιν πολιτικῶν ὀργανισμῶν καὶ δὴ ὀργανισμῶν ἱκανῶν νὰ δροῦν εἰς παγκόσμιον κλίμακα. 'Η ἀνάγκη δὲ τῆς δημιουργίας τῶν τοιαύτης φύσεως διεθνῶν ὀργανισμῶν κατέστη ἀμέσως αἰσθητὴ εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ὅτε πλῆθος διεθνῶν ζητημάτων ἀνέμενον τὴν λύσιν των.

'Ιδρύθη οὕτω τὸ ἔτος 1919 ἡ Κοινωνία τῶν 'Εθνῶν, ἥτις τὸν χαρακτῆρα τῆς παγκοσμίου ὀργανώσεως περιβληθεῖσα καὶ νέον σύστημα διεθνῶν σχέσεων ἐγκαινιάσασα ἐκλήθη νὰ πραγματοποιήσῃ δύο μεγάλα τῆς ἀνθρωπότητος ἰδανικά : τὴν εἰρηνικὴν ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ. 'Ιδρύθησαν πρὸς τούτοις, διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου αὐτῆς, δύο εἰδικοὶ 'Οργανισμοί : ἡ Διεθνὴς 'Οργάνωσις 'Εργασίας, ἔχουσα ὡς ὄργανόν της τὸ ἐν ἔτει 1919 ἱδρυθὲν Διεθνὲς Γραφεῖον 'Εργασίας, καὶ τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνοῦς Δικαιοσύνης, οὗτινος ὁ Κανονισμὸς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν 'Εθνῶν τὴν 13ην Δεκεμβρίου 1920.

"Ομως, ἡ Κοινωνία τῶν 'Εθνῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολήν της. Δὲν ἠδυνήθη ἰδίως νὰ ἀποτρέψῃ τὴν προσφυγὴν εἰς τὴν βίαν καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τὴν βίαν εἰς τὸ δίκαιον.

---

1. Διεθνεῖς ὀργανώσεις λέγονται οἱ ὀργανισμοί, οἱ ὁποῖοι συνιστῶνται δι' εἰδικῆς πράξεως, ὑπογραφομένης ἐν ὀνόματι Κυβερνήσεων. 'Ο ὁρισμὸς οὗτος ἀφορᾷ τὰς λεγομένας διακυβερνητικὰς διεθνεῖς ὀργανώσεις. Διότι ὑπάρχουν καὶ διεθνεῖς ὀργανώσεις μὴ συνιστώμεναι ὑπὸ Κυβερνήσεων. Αἱ ὀργανώσεις αὗται ὀνομάζονται συνήθως διεθνεῖς ἰδιωτικαί.

Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος ὡδήγησεν εἰς τὴν ἵδρυσιν ἑνὸς νέου τύπου παγκοσμίου ὀργανώσεως, τῆς Ὀργανώσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἥτις βασιζομένη ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν Μεγάλων Δυνάμεων κατέστη ἡ κυρία πολιτικὴ δύναμις τῆς μεταπολεμικῆς διεθνοῦς κοινωνίας. Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης αὐτῆς, ὑπογραφεὶς ἐν San Francisco τὸ ἔτος 1945, ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἡ Ὀργάνωσις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἶναι ὡπλισμένη μὲ ἀποφασιστικὴν ἐξουσίαν, νομικῆς καὶ ὑλικῆς ἐπιβολῆς, τεραστίαν. Ὅμως ἡ ἐξουσία της αὕτη δὲν δύναται νὰ τίθεται εἰς ἐνέργειαν παρὰ μόνον κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ἐκτὸς τούτου, δὲν ἐκτείνεται αὕτη ἐπὶ θεμάτων φύσεως κοινωνικῆς ἢ οἰκονομικῆς. Ὡς πρὸς τὰ θέματα ταῦτα ἡ δραστηριότης αὐτῆς ἐξαντλεῖται εἰς μελέτας, προτάσεις, παροχὴν πληροφοριῶν κ.τ.λ.

Δεδομένης τῆς εὐρύτητος τῆς ἀποστολῆς των, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ σύνολον τῶν διεθνῶν σχέσεων, τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ἔπρεπε νὰ ὀργανωθοῦν καὶ ὠργανώθησαν πράγματι εἰς πλείονα σώματα, τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον, τὸ Συμβούλιον τῶν Κηδεμονιῶν, τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον καὶ ἡ Γραμματεία.

Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον, εἰδικῶς, κυρίαν ἀποστολήν του ἔχει τὴν αὔξησιν τῆς εὐημερίας, τῆς σταθερότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ κόσμῳ, δρῶν ποικιλοτρόπως καὶ ἰδίως διὰ τῆς συστάσεως Ἐπιτροπῶν.

Ἐκ τῶν συσταθεισῶν ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Συμβουλίου Ἐπιτροπῶν δυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν ὡς ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος:

1) ***Τὰς τρεῖς Περιφερειακὰς Οἰκονομικὰς Ἐπιτροπάς***, ἤτοι τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν Εὐρώπην, τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν καὶ τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν Λατινικὴν Ἀμερικήν.

2) ***Τὴν Ἐπιτροπὴν Τεχνικῆς Βοηθείας***, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν διεθνῆ ἀνταλλαγὴν τεχνικῶν γνώσεων, δυναμένων νὰ βοηθήσουν τὴν προσπάθειαν τῶν ὑποανεπτυγμένων ἰδίᾳ χωρῶν διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας των καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τῆς ὑλικῆς εὐημερίας τῶν πληθυσμῶν των.

3) ***Τὴν Ἐπιτροπὴν Διαπραγματεύσεων*** μὲ Διακυβερνητικὰς Ὀργανώσεις, ἥτις διεξάγει διαπραγματεύσεις διὰ τὴν εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη συνάρτησιν τῶν Εἰδικευμένων Ὀργανώσεων (Institutions Spécialisées).

Αἱ Εἰδικευμέναι Ὀργανώσεις, διὰ τὸν συντονισμὸν τῆς δράσεως τῶν ὁποίων ἐπιμελεῖται τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, συνιστοῦν τὴν πλέον ἐκτεταμένην ὀργάνωσιν ἡ ὁποία ἱδρύθη ποτέ, διὰ τὰ Ἔθνη τοῦ κόσμου, πρὸς συνεργασίαν καὶ ἐξεύρεσιν λύσεων διὰ τὰ διεθνῆ προβλήματα, καὶ δὴ ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἢ κοινωνικοῦ πεδίου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μορφωτικοῦ, ἐκπολιτιστικοῦ καὶ πάσης ἄλλης εἰδι-

κευμένης δραστηριότητος πεδίου. Τῶν Ὀργανώσεων τούτων αἱ κυριώτεραι εἶναι :

1) Ἡ Διεθνὴς Ὀργάνωσις Ἐργασίας.

2) Ἡ Ὀργάνωσις Τροφῶν καὶ Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Organisation des Nations Unies pour l'Alimentation et l'Agriculture) (F.A.O).

3) Ἡ Ἐκπαιδευτική, Ἐπιστημονικὴ καὶ Ἐκπολιτιστικὴ Ὀργάνωσις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture) (U.N.E.S.C.O.).

4) Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως (Banque Internationale pour la Reconstruction et le Développement).

5) Τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον (Fonds Monétaire International).

6) Ἡ Διεθνὴς Ὀργάνωσις Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Organisation Internationale de l'Aviation Civile).

7) Ἡ Παγκόσμιος Ὀργάνωσις Ὑγείας (Organisation Mondiale de la Santé).

8) Ἡ Παγκόσμιος Ταχυδρομικὴ Ἕνωσις (Union Postale Universelle).

9) Ἡ Διεθνὴς Ἕνωσις Τηλεπικοινωνιῶν (Union Internationale des Télécommunications).

10) Ἡ Διεθνὴς Οἰκονομικὴ Ὀργάνωσις (Organisation Economique Internationale).

11) Ἡ Παγκόσμιος Μετεωρολογικὴ Ὀργάνωσις (Organisation Météorologique Internationale).

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΟΥΝΕΣΚΟ

ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΠΑΝΟΥ
Διευθυντοῦ 'Ανωτάτης 'Εκπαιδεύσεως

'Η UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) είναι ένας άπό τούς δώδεκα 'Οργανισμούς τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν. Γεννήθηκε, ὅπως κι' ὁ ἴδιος ὁ Ο.Η.Ε. κι' οἱ ἄλλοι διεθνεῖς ὀργανισμοί, μέσα στή φωτιά καί τήν καταστροφή τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, πού στοίχισε τή ζωή σέ 26.000.000 ἀνθρώπους.

Σ' ὅλη τή διάρκεια τοῦ πολέμου, καί συγκεκριμένα ἀπό τό 1942 κ' ὕστερα, ὅταν ἀκόμα τό τέλος του δέν ἦταν ξεκαθαρισμένο, οἱ 'Υπουργοί Παιδείας τῶν συμμάχων χωρῶν συνέρχονταν σέ τακτικές συσκέψεις κ' ἐξέταζαν πῶς θ' ἀντιμετώπιζαν, ὅταν ὁ πόλεμος θά τέλειωνε, τήν ἀνόρθωση τῆς Παιδείας σ' ὅλες τίς χῶρες καί ξέχωρα σέ κεῖνες πού κατακτήθηκαν καί καταστράφηκαν ἀπό τόν ἐχθρό.

«Οἱ πόλεμοι γεννιοῦνται στά μυαλά τῶν ἀνθρώπων καί γι' αὐτό τά μυαλά τῶν ἀνθρώπων πρέπει νά βροῦν τά μέσα γιά νά προστατέψουν τήν εἰρήνη ἀπ' αὐτούς... 'Η ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια ἀπαιτεῖ τή διάδοση τῆς Παιδείας, τῆς Μορφώσεως, σ' ὅλες τίς κατευθύνσεις της, κ' εἶναι χρέος ἱερό, γιά ὅλα τά 'Εθνη, νά δημιουργήσουν ἕνα πνεῦμα ἀμοιβαίας βοηθείας... 'Η εἰρήνη πρέπει νά θεμελιωθεῖ πάνω στήν πνευματική σταθερότητα καί τήν ἀνθρώπινη ἠθική...». Σ' αὐτές τίς συνεδριάσεις καί σ' αὐτές τίς σκέψεις τῶν 'Υπουργῶν τῆς Παιδείας τῶν συμμάχων, τόν καιρό τοῦ πολέμου, πρέπει ἀδίστακτα κι' ἀναμφισβήτητα νά τοποθετηθοῦν οἱ πρῶτες ἀρχές τῆς ἱδρύσεως τῆς Οὐνέσκο.

'Ωστόσο δέν πρέπει καί νά νομισθεῖ πώς γιά πρώτη φορά δημιουργόταν ἕνας τέτοιος Διεθνής 'Οργανισμός κ' ἰδιαίτερα μ' ἕνα τέτοιο σκοπό. Πολλά χρόνια πρίν ὁ πρόγονος τοῦ σημερινοῦ Ο.Η.Ε., ἡ Κοινωνία τῶν 'Εθνῶν, εἶχε ἀναγνωρίσει τή σημασία πού θά 'χε γιά τή διασφάλιση κι' ἀνάπτυξη τῆς εἰρήνης ἡ διεύρυνση κι' ἀνάπτυξη τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας καί συνεργασίας ἀνάμεσα στά διάφορα 'Εθνη καί τούς Λαούς. 'Ετσι, ὕστερ' ἀπό εἰσήγηση τοῦ τότε Γάλλου ἀντιπροσώπου Léon Bourgeois, συγκροτήθηκε μιά «Ειδική ἐπιτροπή πνευματικῆς συνεργασίας» ἀπό ἄντρες καί γυναῖκες πού λίγο-λίγο πέτυχε νά ἱδρύσει παρόμοιες ἐπιτροπές σέ 50 χῶρες. 'Η ἐπιτροπή λοιπόν αὐτή πρέπει νά θεωρηθεῖ σάν πρόδρομος τῆς Οὐνέσκο.

'Η ἵδρυση τῆς Οὐνέσκο ἔγινε τό 1945. Μέ πρωτοβουλία τῶν Κυβερνήσεως τῆς 'Αγγλίας καί τῆς Γαλλίας ὠργανώθηκε στό Λονδῖνο μιά Διεθνής συνδιάσκεψη, στήν ὁποία πῆραν μέρος 44 χῶρες, πού ἀνάμεσό τους ἦταν κ' ἡ 'Ελλάδα. Στή συνδιάσκεψη αὐτή καταρτίσθηκε κι' ὁ ὀργανισμός τῆς Οὐνέσκο. 'Ολοι τότε χαιρέτισαν μέ τά καλλίτερα λόγια τήν ἵδρυσή της.

«Ὁ πόλεμος πού μόλις τέλειωσε, εἶπε ὁ Λέων Μπλούμ, μᾶς ἔδειξε πὼς ἡ ἐκπαίδευση, ἡ μόρφωση γενικὰ κ' οἱ ἐπιστῆμες μποροῦν νὰ μεταστραφοῦν ἐναντίον τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ Λαϊκὴ ἐκπαίδευση, τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ ἱδρύματα κ' ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα εἶχαν τόσο διαδοθεῖ καὶ τελειοποιηθεῖ στὴ Γερμανία ὅσο σὲ καμιὰν ἄλλη χώρα. Ἡ ἀνάπτυξη ὅμως αὐτὴ φαίνεται πὼς δὲν ἦταν ἀρκετὴ γιὰ τὴν εὐημερία τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ πολέμου. Ἔτσι τὰ ἱδρύματα αὐτὰ πρέπει νὰ κατευθυνθοῦν πρὸς τὴ διεύθυνση τῆς ἰδεολογίας ὅτι ἡ Δημοκρατία καὶ ἡ πρόοδος εἶναι οἱ ψυχολογικὲς συνθῆκες καὶ ἡ ψυχολογικὴ βάση τῆς διεθνοῦς σταθερότητας καὶ τῆς εἰρήνης...». Τὸ ἴδιο κι' ὁ Ἄτλυ, προσφωνώντας τοὺς πρώτους συνέδρους καὶ τὰ μέλη τῆς Οὐνέσκο, εἶπε: «Σὲ σᾶς πέφτει μεγάλη εὐθύνη. Στὶς συζητήσεις καὶ τὶς ἀποφάσεις σας μπορεῖ νὰ στηριχθεῖ, νομίζω, τὸ μέλλον καὶ ἡ κοινὴ κατανόηση, ποὺ εἶναι ἡ καλλίτερη ἐγγύηση τῆς εἰρήνης. Ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ἡ δυνατότητα τῆς ἱδρύσεως ἑνὸς κοινοῦ μετώπου κατὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀμαθείας, τῆς προκαταλήψεως καὶ τῆς παρεξηγήσεως. Μιὰ ὀργάνωση, ὅπως ἡ Οὐνέσκο, μπορεῖ νὰ συντελέσει στὴ διαμόρφωση τῶν γεγονότων...».

Ἡ αναγνώριση ὅμως τῆς Οὐνέσκο, σὰν ἐπισήμου διεθνοῦς ὀργανισμοῦ, ἔγινε τὸν ἄλλο χρόνο καὶ συγκεκριμένα στὶς 4 Νοεμβρίου 1946, ὅταν 20 ἀπὸ τὰ πρῶτα μέλη ἐπεκύρωσαν στὴν πρώτη γενικὴ συνέλευσή τους τὴ σχετικὴ σύμβαση. (Στὴν Ἑλλάδα ἡ σύμβαση αὐτὴ ἐκυρώθη τὸ 1946 κι' ὁ σχετικὸς νόμος δημοσιεύθηκε στὸ 328/31-10-1946 φύλλο τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως). Στὴν πρώτη αὐτὴ σύσκεψη καθορίσθηκε καὶ τὸ πρῶτο πρόγραμμα ἐργασιῶν τοῦ νέου ὀργανισμοῦ καὶ διορίσθηκε ὁ Ἄγγλος Julian Huxley, καθηγητὴς τῆς Βιολογίας, Ζωολογίας καὶ Ψυχολογίας καὶ συγγραφέας πολλῶν ἀξιολόγων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, πρῶτος Γεν. Διευθυντής.

* * *

Σκοπὸς τῆς Οὐνέσκο, ὅπως καθορίζεται στὸ καταστατικό της, εἶναι νὰ συμβάλει στὴν ἑδραίωση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας, προάγοντας τὴ συνεργασία, ἀνάμεσα στὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς, μὲ τὴν ἐκπαίδευση, τὶς ἐπιστῆμες καὶ τὴ μόρφωση καὶ θεμελιώνοντας σ' ὅλους τὸ σεβασμὸ στὶς ἀρχὲς τῆς δικαιοσύνης, τῶν νόμων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν βασικῶν ἐλευθεριῶν, οἱ ὁποῖες ἀναγνωρίζονται σ' ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου χωρὶς διάκριση φυλῆς, γλώσσας καὶ θρησκείας ἀπὸ τὸ Χάρτη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. «Ἀφοῦ τὰ μυαλὰ τῶν ἀνθρώπων βρῆκαν τὸν πόλεμο, αὐτὰ τὰ ἴδια πρέπει νὰ βροῦν τὰ μέσα γιὰ νὰ τὸν παρεμποδίσουν καὶ νὰ προστατέψουν τὴν εἰρήνη», γράφει ὁ πρόλογος τοῦ καταστατικοῦ της χάρτη. Γιὰ νὰ πραγματοποιήσει τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἡ Οὐνέσκο συμμετέχει σὲ κάθε προσπάθεια ἀλληλογνωριμίας και ἀλληλοκατανοήσεως τῶν λαῶν μὲ ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτει, προωθεῖ τὴν προσπάθεια τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ καὶ διατηρεῖ, καλλιεργεῖ καὶ διαδίδει τὴν ἀποκτηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο γνώση.

Εἰδικώτερα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἡ Οὐνέσκο καταρτίζει ἰδιαίτερα προγράμματα μ' ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴ δημιουργία εὐνοϊκῶν ὅρων

γιὰ τὴ θεμελίωση μιᾶς παγκόσμιας κοινότητας μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Παιδείας καὶ τῆς μορφώσεως γενικά, τῆς συνενώσεως τῶν προσπαθειῶν τῶν ἐπιστημόνων, τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῶν διδασκάλων κι' ἀκόμα μὲ τὴν ἄρση τῶν ἐμποδίων τῆς ἐλευθέρας ἐπικοινωνίας τοῦ πνεύματος. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἐπὶ μέρους προγράμματά της εἶναι:

Α. Ἡ ἐκπαίδευση, στὴν πιὸ πλατειά της ἔννοια, μὲ τὶς ἀκόλουθες ὑποδιαιρέσεις: α) ἐπέκταση καὶ βελτίωση τῆς σχολικῆς ἐκπαιδεύσεως, β) ἀνάπτυξη τῆς ἐξωσχολικῆς ἐκπαιδεύσεως, γ) ἀνάπτυξη τῆς ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν καὶ μ' αὐτὴ περισσότερη ἀνάπτυξη τῆς διεθνοῦς κατανοήσεως.

Β. Οἱ φυσικὲς ἐπιστῆμες καὶ πιὸ εἰδικά: α) ἡ δημιουργία δυνατοτήτων ἐπαφῆς τῶν ἐπιστημόνων τῶν διαφόρων χωρῶν, β) ἡ βελτίωση τῆς διδασκαλίας καὶ διάδοση τῶν ἐπιστημῶν, γ) οἱ βοηθητικὲς ἔρευνες γιὰ τὴν ἀνύψωση τῆς στάθμης τῆς ζωῆς.

Γ. Οἱ κοινωνικὲς ἐπιστῆμες καὶ εἰδικώτερα: α) ἡ διεθνὴς ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, β) Οἱ ἐφηρμοσμένες κοινωνικὲς ἐπιστῆμες καὶ γ) ἡ στατιστική.

Δ. Γενικοὶ μορφωτικοὶ σκοποί, ὅπως: α) ἡ αὔξηση καὶ διάδοση τῆς γνώσεως, β) ἡ περιφρούρηση τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀτόμου νὰ συμμετέχει στὰ ἀγαθὰ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, δ) ἡ προάσπιση τῆς πνευματικῆς κληρονομίας τῆς ἀνθρωπότητος, δ) ἡ ἀνάπτυξη τῶν βιβλιοθηκῶν, τῶν μουσείων καὶ τοῦ βιβλιακοῦ ὑλικοῦ καὶ τέλος ἡ διαφώτιση τῶν μαζῶν.

Στὴν Ἑλλάδα σήμερα ἡ Οὐνέσκο ἐνισχύει καὶ ὑποβοηθεῖ τὴν πραγματοποίηση τριῶν ταυτόχρονα προγραμμάτων: α) τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως, β) τῶν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν καὶ γ) τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας. Καὶ γιὰ τὰ τρία αὐτὰ προγράμματα ἔστειλε ἐμπειρογνώμονες, ὑλικὸ καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια καὶ εἶναι ἕτοιμη νὰ προσφέρει κάθε ἄλλη ἐνίσχυση ποὺ θὰ τῆς ζητηθεῖ, ὅπως ὑποτροφίες, βιβλία καὶ ἄλλα χρήσιμα μέσα. Εἰδικὰ γιὰ τὴν ὑποβοήθηση τῆς ἀναπτύξεως τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν σχεδιάζει νὰ ὀργανώσει κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1959 καὶ εἰδικὸ σεμινάριο οἰκονομολόγων μὲ συμμετοχὴ ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν μεσογειακῶν χωρῶν, μὲ θέμα «Ἡ συμβολὴ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν στὴν ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν».

* * *

Ἡ Οὐνέσκο γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν παραπάνω γενικῶν καὶ εἰδικῶν σκοπῶν ἔχει τὴν ἀκόλουθη διοικητικὴ ὀργάνωση καὶ διάρθρωση καὶ τὰ ἑξῆς βασικὰ ὄργανα: α) τὴ γενικὴ συνέλευση, β) τὴν ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ καὶ γ) τὴ Γραμματεία. Ἡ γενικὴ συνέλευση, ποὺ συγκαλεῖται κάθε δυὸ χρόνια, ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν κρατῶν-μελῶν κ' ἔχει γιὰ κύριες ἁρμοδιότητες τὴν ἐκλογὴ τῶν μελῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς, τὸ διορισμὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ, τὴν εἰσδοχὴ τῶν νέων μελῶν, τὸν καθορισμὸ τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν γενικῶν προγραμμάτων, τὴν ψήφιση τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν υἱοθέτηση συμφωνιῶν καὶ συστάσεων πρὸς ὑποβολὴν εἰς τὰ Κράτη-Μέλη

'Η Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπή, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 22 μέλη καὶ συγκαλεῖται τουλάχιστον κάθε δυὸ χρόνια, ὅπως κ' ἡ Γενικὴ Συνέλευση, ἔχει γιὰ κύρια καθήκοντα τὴν προετοιμασία τῆς συγκλήσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν κατάρτιση τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τὴν ἐποπτεία τῆς ἐκτελέσεως τῶν προγραμμάτων τοῦ Ὀργανισμοῦ, τὴ σύσταση εἰσδοχῆς νέων μελῶν καὶ τὴν πρόταση διορισμοῦ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ.

Ἡ Γραμματεία διαιρεῖται σὲ πέντε διοικητικὰ γραφεῖα καὶ ἑπτὰ τμήματα καὶ ὑπηρεσίες. Τὰ γραφεῖα εἶναι : α) τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ, β) δημοσιευμάτων, γ) συνδιασκέψεων καὶ γενικῶν ὑπηρεσιῶν, δ) διαχειρίσεως καὶ ε) προσωπικοῦ καὶ διοικήσεως. Τὰ τμήματα κ' οἱ ὑπηρεσίες ποὺ ἀσχολοῦνται εἰδικὰ μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν προγραμμάτων εἶναι : α) Ἐκπαιδεύσεως, β) Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, γ) Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, δ) Μορφωτικῆς δραστηριότητος, ε) Ἐπικοινωνίας τῶν μαζῶν, στ) Τεχνικῆς βοηθείας καὶ ζ) Ἀνταλλαγῆς προσώπων.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Γραμματείας εἶναι ὁ Γεν. Διευθυντής, ποὺ, ὅπως εἴπαμε, διορίζεται ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὴ Γεν. Συνέλευση γιὰ ἕξη χρόνια. Πρῶτος Γεν. Διευθυντὴς ἦταν ὁ Ἄγγλος καθηγητὴς Τζούλιαν Χάξλεϋ, δεύτερος ὁ Μεξικάνος Τορὲς Μποτές, καὶ τρίτος, ποὺ συνεχίζει νὰ ὑπηρετεῖ ἀκόμα, διανύοντας τὴ δεύτερη θητεία του, ὁ Ἀμερικανὸς Λούθηρος Ἤβανς.

Ἡ Οὐνέσκιο, ποὺ τὴν πρώτη δεκαετία της πάλαιψε σκληρὰ γιὰ νὰ διαλύσει παρεξηγήσεις, καχυποψίες καὶ δυστροπίες, διανύει σήμερα τὴ δεύτερη δεκαετία τῆς λειτουργίας της. Ξεκίνησε, ὅπως εἴπαμε, μὲ 44 μέλη καὶ σήμερα ἔχει 76, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει πῶς ἄρχισε ν' ἀναγνωρίζεται ὁ ρόλος της κι' ἡ συμβολή της γιὰ τὴ διεθνῆ ἐπικοινωνία, τὴν κατανόηση καὶ τὴ διασφάλιση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐημερίας τῶν λαῶν. Τὰ ἔξοδά της καλύπτονται ἀπὸ τὶς εἰσφορὲς τῶν Κρατῶν—Μελῶν, ποὺ γιὰ τὸ καθένα τους καθορίζονται ἀνάλογα μὲ τὸν πληθυσμό τους καὶ τὸ ἐτήσιο εἰσόδημά τους.

Σύμφωνα μὲ τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ 1949-1955 τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ εἰσφέρει ἡ Ἀμερικὴ μὲ 30.00 κι' ἡ Ρωσσία μὲ 13.57 καὶ τὸ μικρότερο ἡ Βολιβία, ἡ Καμπότζη, ὁ Ἰσημερινός, ἡ Ἀϊτή, ἡ Ὀνδούρα, ἡ Ἰορδανία, ὁ Παναμᾶς κι' ἡ Παραγουάη. Ἡ Ἑλλὰς εἰσφέρει 0.19 τὸ χρόνο. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὶς εἰσφορὲς αὐτὲς ἡ Οὐνέσκο ἔχει κάθε χρόνο καὶ εἰδικὴ εἰσφορὰ ἀπὸ τὴν Τεχνικὴ βοήθεια τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ποὺ φτάνει τὰ 3.500.000 δολλάρια τὸ χρόνο.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΠΑΝΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΩΓΗ

«Η Εὐρωπαϊκὴ Ἤπειρος ἵσταται τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὸ κρίσιμον σταυροδρόμι τῆς ἱστορίας της· ἢ θὰ σώσωμεν τοὺς ἑαυτούς μας καὶ τὸν Δυτικὸν πολιτισμόν μας ἢ θὰ χαθῶμεν, ὅπως μᾶς ἀξίζει, ἀπὸ ἀδυναμίαν ἐπαρκοῦς κατανοήσεως τῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ ἔλλειψιν πίστεως πρὸς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα Ἰδανικὰ τὰ κοινὰ δι' ὅλους τοὺς Ἀνθρώπους».

Βασιλεὺς ΠΑΥΛΟΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΤΗΣ

Τὴν 5ην Μαρτίου 1949, οἱ ἐν Λονδίνῳ συνελθόντες ἀντιπρόσωποι δέκα εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν ἵδρυσαν τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης, θέσαντες τὰς ὑπογραφάς των κάτω ἀπὸ τὸ Καταστατικόν του. Τὸ μοναδικὸν ἀντίτυπον αὐτοῦ εὑρίσκεται κατατεθειμένον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Τὸ Καταστατικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς 3ης Αὐγούστου 1949, εὐθὺς μετὰ τὴν κατάθεσιν ἑπτὰ πράξεων ἐπικυρώσεως. Βάσει αὐτοῦ ἐγένετο, ἐν συνεχείᾳ, ἡ καθίδρυσις τῶν δύο πολιτικῶν ὀργάνων τοῦ Συμβουλίου, ἤτοι τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ διοικητικοῦ ὀργάνου τοῦ Συμβουλίου, τῆς Γενικῆς Γραμματείας.

Τὴν 8ην Αὐγούστου 1949, οἱ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοὶ τῶν δέκα κρατῶν ποὺ ὑπέγραψαν τὸ Καταστατικὸν συνῆλθον εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Δημαρχείου τοῦ Στρασβούργου εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν. Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία ἀπεδέχθησαν ἀμέσως πρόσκλησίν των ὅπως μετάσχουν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Οὕτω οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν δύο τούτων χωρῶν ἔλαβον ἐπίσης, ἀπὸ τῆς ἐπομένης, μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὴν 10ην Αὐγούστου 1949, ὁ κ. Ἐδουάρδος Ἐρριώ, προσωρινὸς Πρόεδρος, ἐκήρυξε πανηγυρικῶς τὴν ἔναρξιν τῆς ἱδρυτικῆς συνεδριάσεως τῆς πρώτης συνόδου τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως. Διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν οἱ ἀντιπρόσωποι δέκα εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν εὑρίσκοντο συγκεντρωμένοι εἰς μίαν δημοκρατικὴν καὶ κοινοβουλευτικὴν συνέλευσιν.

Τὸ Καταστατικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης

Τὸ Καταστατικὸν ἀποτελεῖ τὸν θεμελιώδη νόμον τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Ὁρίζει τοὺς σκοποὺς τοῦ Συμβουλίου καὶ ρυθμίζει τὰς προϋποθέσεις τῆς εἰσδοχῆς νέων μελῶν. Ὑποδεικνύει τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ Συμβουλίου καὶ καθορίζει τὰς ἁρμοδιότητάς των.

Σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης

Εἰς τὸ 1ον ἄρθρον τὸ Καταστατικὸν διακηρύσσει ὅτι «σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ πραγματοποίησις μιᾶς στενωτέρας ἑνώσεως μεταξὺ τῶν μελῶν του, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς διαφυλάξεως καὶ προαγωγῆς τῶν ἰδεωδῶν καὶ τῶν ἀρχῶν ποὺ ἀποτελοῦν κοινὴν κληρονομίαν των, ὡς καὶ ἡ ὑποβοήθησις τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου των».

Ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ ἐπιδιώκεται διὰ τῆς ἐξετάσεως, μέσῳ τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ Συμβουλίου, ζητημάτων κοινοῦ ἐνδιαφέ-

ροντος, διὰ τῆς συνομολογήσεως συμφώνων, διὰ τῆς ἀποδοχῆς καὶ ἀναπτύξεως κοινῆς δράσεως ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, κοινωνικοῦ, πολιτιστικοῦ, ἐπιστημονικοῦ, νομικοῦ καὶ διοικητικοῦ πεδίου, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς προστασίας καὶ ἀναπτύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν.

Ἡ ὕπαρξις, ἐν τούτοις, αὐτῆς τῆς Ἑνώσεως δὲν πρέπει ν' ἀποβαίνῃ εἰς βάρος τῆς συμβολῆς τῶν Κρατῶν—Μελῶν της εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν ἄλλων διεθνῶν ὀργανισμῶν καὶ ἑνώσεων, τῶν ὁποίων ἀποτελοῦν ἐπίσης μέλη.

Ἡ παράγραφος δ' τοῦ Ἄρθρ. 1 ὁρίζει, ἐξ ἄλλου, ὅτι «τὰ ζητήματα ἐθνικῆς ἀμύνης δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης».

Τὰ Κράτη—Μέλη

Τὰ πρῶτα κράτη ποὺ ὑπέγραψαν τὸ Καταστατικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἦσαν δέκα τὸν ἀριθμόν : Τὸ Βέλγιον, ἡ Δανία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰρλανδία, ἡ Ἰταλία, τὸ Λουξεβοῦργον, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Νορβηγία, ἡ Σουηδία, καὶ τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον. Κατὰ τὴν πρώτην σύνοδόν της, τὸν Αὔγουστον τοῦ 1949, ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν προσεκάλεσε τὴν Τουρκίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰσλανδίαν ὅπως μετάσχουν καὶ αὐταὶ τοῦ Συμβουλίου. Πράγματι, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ἔλαβον μέρος εἰς τὴν πρώτην σύνοδον τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως. Ἡ Ἰσλανδία, ὅμως, ἐγένετο μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης μόλις τὴν 7ην Μαρτίου 1950, διότι δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ δοθῇ ἐνωρίτερον ἡ συγκατάθεσις τῆς Ἰσλανδικῆς Βουλῆς. Τὴν 30ὴν Μαρτίου 1950, ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας καὶ τὸ Σάαρ προσεκλήθησαν ὅπως μετάσχουν εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τῶν Μελῶν—Ἑταίρων.

Κατόπιν ὅμως παρακλήσεως τῆς Ὁμοσπονδιακῆς δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ὅπως γίνῃ δεκτὴ εἰς τὸ Συμβούλιον ὡς τακτικὸν μέλος μὲ πλήρη δικαιώματα, ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν, ἀφοῦ ἐζήτησε προηγουμένως τὴν γνώμην τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως, ἀπεδέχθη κατὰ τὴν ὀγδόην σύνοδον, τὸν Μάϊον τοῦ 1951, τὴν σχετικὴν αἴτησιν.

Τὸ Σάαρ—μοναδικὸν Μέλος - Ἑταῖρος—μετέχει μὲν τῶν συσκέψεων τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν. Εἶναι, ἐν τούτοις, δυνατὸν νὰ προσκαλῆται ὅπως ἀποστέλλῃ παρατηρητὴν εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς.

Ἡ εἴσοδοχὴ νέων Μελῶν ρυθμίζεται εἰς τὸ ΙΙ Κεφάλαιον τοῦ Καταστατικοῦ : «Πᾶν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν τῆς πρωταρχικότητος τοῦ Δικαίου, ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν δυνάμει τῆς ὁποίας πᾶν πρόσωπον ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ὀφείλει ν' ἀπολαύῃ τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν. Ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνεργάζεται εἰλικρινῶς καὶ ἐνεργῶς πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἐν ἄρθρ. 1 καθωρισμένου σκοποῦ. Πᾶν Εὐρωπαϊκὸν Κράτος συμμορφούμενον πρὸς τὰς διατάξεις αὐτὰς δύναται νὰ προσκληθῇ, ἂν τὸ ἐπιθυμῇ, ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν, ὅπως καταστῇ μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης».

Κατά τὴν ὀγδόην σύνοδόν της (Μάϊος 1951) ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν ἐτροποποίησε τὴν διάταξιν αὐτήν, προελθοῦσα εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως τοῦ λοιποῦ, προκειμένου περὶ προσκλήσεως νέων Μελῶν, συμβουλεύεται προηγουμένως τὴν Διαρκῆ Ἐπιτροπὴν τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως.

Ἡ Ἕδρα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης

Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Καταστατικοῦ ὁρίζει ὅτι «ἡ ἕδρα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εὑρίσκεται εἰς Στρασβοῦργον».

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ Καταστατικοῦ, ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν εἶναι τὸ ἁρμόδιον ὄργανον ὅπως ἐνεργῇ ἐν ὀνόματι τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Αὐτὴ μόνη δύναται νὰ συνομολογῇ συμβάσεις ἢ συμφωνίας. Ἀπευθύνει συστάσεις πρὸς τὰς Κυβερνήσεις καὶ δύναται νὰ τὰς καλῇ, ἐν συνεχείᾳ, ὅπως τῆς γνωρίσουν ποίαν συνέχειαν ἔδωκαν εἰς τὰς συστάσεις αὐτάς.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν «ρυθμίζει δι' ἀποφάσεών της, ἐχουσῶν ὑποχρεωτικὴν ἰσχύν, πάντα τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης».

Σύνθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν

Ἀνὰ εἷς ἀντιπρόσωπος τῶν Κυβερνήσεων ἑκάστου Κράτους—Μέλους μετέχει τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργῶν. Κατὰ κανόνα ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ὑπουργός. Συμβαίνει ἐν τούτοις, ἀρκετὰ συχνά, ὁ Ὑπουργὸς νὰ ὑποδεικνύῃ ὡς ἀναπληρωτήν του εἴτε ἄλλον συνάδελφόν του Ὑπουργὸν (ἰδίως τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὑποθέσεων, εἰς ἃς χώρας ἐδημιουργήθη τοιαύτη θέσις), εἴτε, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἕνα πρεσβευτὴν ἢ ἀνώτατον κρατικὸν λειτουργόν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ περιλαμβάνει σήμερον δεκατέσσαρα μέλη ἔχοντα δικαίωμα ψήφου. Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Σάαρ μετέχει, ἐνδεχομένως, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ παρατηρητοῦ.

Ἡ Συμβουλευτικὴ Συνέλευσις

Ἡ Συνέλευσις εἶναι τὸ βουλευόμενον ὄργανον τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Διαθέτει περιωρισμένας ἐξουσίας καὶ δὲν δύναται, εἰσέτι, νὰ συγκριθῇ πρὸς ἓν κοινοβούλιον, ἐν τῇ πραγματικῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὅρου τούτου. Αὐτή, ἐν τούτοις, εἶναι ποὺ προσδίδει εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης τὸν μοναδικόν χαρακτῆρα του. Διότι ἀποτελεῖ τὴν ἔκφρασιν τῆς πρώτης προσπαθείας ἡ ὁποία κατεβλήθη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν διεθνοῦς συνεργασίας ἐπὶ ἐπιπέδου ἄλλου ἢ τοῦ κυβερνητικοῦ. Ἐπὶ πλέον, τὸ κῦρος τῶν μελῶν της καὶ ἡ εὐρεῖα δημοσιότης ποὺ περιβάλλει τὰς συζητήσεις της ὁπλίζουν τὴν Συμβουλευτικὴν Συνέλευσιν μὲ ἐπιρροὴν πολὺ μεγαλυτέραν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἀρυομένη ἀπὸ τὰς καταστατικὰς ἐξουσίας της.

Σύνθεσις αὐτῆς

Τῆς Συνελεύσεως μετέχουν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἀντιπρόσωποι, ἀνήκοντες εἰς δεκαπέντε κράτη. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων ἑκάστης χώρας καθορίζεται ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Κρατῶν–Μελῶν. Τὰ μεγαλύτερα Κράτη ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ 18 ἑδρῶν (Γαλλία, Ἡνωμένον Βασίλειον, Ἰταλία, Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας), ἐνῷ τὰ μικρότερα ἐπὶ 3 ἑδρῶν (Σάαρ, Λουξεμβοῦργον, Ἰσλανδία). Οἱ ἀντιπρόσωποι ὁρίζονται ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ κοινοβούλια ἢ (δυνάμει τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ ἡ ὁποία ἐγένετο δεκτὴ τὸν Μάϊον τοῦ 1951) συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ καθορισθεῖσαν διαδικασίαν.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Συνέλευσιν οἱ ἀντιπρόσωποι ὁμιλοῦν καὶ ψηφίζουν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ καὶ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, συμφώνως πρὸς τὴν συνείδησιν καὶ τὰς πεποιθήσεις των, λαμβάνεται ἐν τούτοις ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν διορισμόν των ἡ κομματικὴ των προέλευσις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀντιπροσωπεία ἑκάστης χώρας ν' ἀντανακλᾷ τὴν σύνθεσιν τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τοῦ ἰδίου αὐτῆς Κοινοβουλίου. Οὐδεμία διάταξις τοῦ Καταστατικοῦ ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ ἀντιπρόσωποι ἔχουν τὴν ἰδιότητα τοῦ βουλευτοῦ. Ἐν τούτοις, σχεδὸν πάντοτε, αὐτὸ συμβαίνει εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἕκαστος ἀντιπρόσωπος ὁρίζεται μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ λαμβάνῃ τὸν λόγον καὶ νὰ ψηφίζῃ ἀντὶ τοῦ πρώτου.

Συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικόν, ἡ Συνέλευσις συνέρχεται ἅπαξ τοῦ ἔτους εἰς τακτικὴν σύνοδον, ἡ διάρκεια τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕνα μῆνα.

Ἐπιτροπαὶ

Ἡ σπουδαιοτέρα Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως εἶναι ἡ Μόνιμος Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἱδρύθη εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην Σύνοδον τῆς Συνελεύσεως (Σεπτέμβριος 1949). Αὕτη συνέρχεται τετράκις τοῦ ἔτους, ἢ ὁσάκις ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ἤθελε κρίνει τοῦτο χρήσιμον. Ἡ Μόνιμος Ἐπιτροπὴ ἀντιπροσωπεύει τὴν Συνέλευσιν, ὅταν αὕτη δὲν εὑρίσκεται ἐν συνόδῳ.

Η ΚΟΙΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ

(Συνοψιζομένη εἰς 6 σημεῖα)

1. Ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ δὲν ἀποτελεῖ σκοπὸν ἀφ' ἑαυτῆς. Ὁ σκοπὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας καὶ τῶν περιοχῶν αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν αὐτήν. Ἡ Κοινὴ ἀγορὰ εἶναι τὸ κύριον μέσον διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀναπτύξεως ταύτης, εἶναι ἀναγκαία πλὴν ὅμως οὐχὶ ἐπαρκής.

2. Εἶναι δυσχερὲς ἔργον νὰ ἑνώση τις ταχέως οἰκονομίας ὑποκειμένας εἰς διαφορετικὰς συνθήκας συναγωνισμοῦ καὶ ἐχούσας λίαν σοβαράς, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς κοινωνικὰς καὶ φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις, ἀνομοιότητας αἱ ὁποῖαι θὰ ἐκινδύνευον νὰ παρασύρουν, ὑπὸ τὸ καθεστὼς ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ, εἰς κακὸν προσανατολισμὸν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων. Πλὴν ὅμως :

Εἰς τὰς παρούσας συζητήσεις ὑπάρχει συχνάκις τάσις ὑπερβολῆς τῶν ἀνομοιοτήτων αὐτῶν, ὡς καὶ τάσις προσθέσεως αὐτῶν, ὅτε συχνάκις ἀντισταθμίζονται.

Ἐνδιαφέρει, ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἐνάρξεως τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὅπως μετ' ἀκριβείας σημειώσωμεν τὰς ὑπαρχούσας ἀνομοιότητας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπάγεται τὴν ἄμεσον σύστασιν :

α) Ἑνὸς οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέποντος εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ἔρχωνται εἰς συμφωνίαν.

β) Ἑνὸς εὐρωπαϊκοῦ Ἰνστιτούτου μελέτης στατιστικῆς καὶ συγκυρίας, οἰκονομικῶν μελετῶν καὶ ἐρεύνης διὰ τὸν ἰσοζυγισμὸν τῶν θιγομένων προβλημάτων καὶ προτάσεως τῶν καταλλήλων λύσεων.

Αἱ διάφοροι ἀνομοιότητες δέον ὅπως προοδευτικῶς ἐλαττωθοῦν, παραλλήλως πρὸς τὰς προόδους τὰς πραγματοποιουμένας κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀγορᾶς. Αὗται ἀποβλέπουν ἰδίως εἰς :

α) Καθεστῶτα κοινωνικῆς ἀσφαλείας.

β) Τοιαῦτα τῶν ἀδειῶν καὶ ἡμεραργιῶν.

γ) Τοῦ ἀριθμοῦ ὡρῶν πέραν τῶν ὁποίων καταβάλλονται αἱ ἐπιπρόσθετοι ὧραι, καὶ τὸ ποσὸν τῆς οἰκείας ἀποζημιώσεως.

Δύο προϋποθέσεις τίθενται ἀπ' ἀρχῆς τῶν πρώτων μέτρων τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀγορᾶς :

α) Τῆς ἐπικυρώσεως ἐκ μέρους ὅλων τῶν συνεταίρων τῆς συνθήκης ἐπὶ τῶν ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων ἡμερομισθίων, ὑποκειμένης εἰς τροποποιήσεις, ἵνα ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ὡρισμέναι ἀντιρρήσεις.

β) Τῆς συστάσεως τοῦ ταμείου κοινωνικῆς ἀναπροσαρμογῆς, καθιερουμένης ὡς ἀρχῆς τῆς ὁλοσχεροῦς εὐθύνης τῆς βιομηχανίας διὰ τῆς ἐντοπίσεως τῶν ἐργατικῶν χειρῶν, προκυπτούσης ἐκ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀγορᾶς.

3. Ἐὰν ἡ ἔναρξις τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς δὲν συνωδεύετο ὑπὸ συμπληρωματικῶν μέτρων, θὰ ἐκινδύνευε νὰ προσελκύση τὸ κεφάλαιον ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἤδη συγκεντρωμένον, νὰ πλουτίση εἰς ἑκάστην Χώραν τὰς πλουσίας περιοχὰς καὶ νὰ πτωχύνη ἔτι περισσότερον τὰς πτωχάς. Τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὴν Ἰταλικὴν ἕνωσιν τοῦ XIXου αἰῶνος. Ἐπίσης ἐνδιαφέρει :

α) Ὅπως εἰς ἑκάστην Χώραν ἀκολουθηθῇ μία συστηματικὴ πολιτικὴ ἀποκεντρώσεως καὶ ἐπεκτάσεως, τῶν τοπικῶν οἰκονομιῶν, συμφώνως πρὸς τοὺς συνετῶς ἐκλεγέντας ἄξονας ἀναπτύξεως.

β) Ὅπως συντονισθῇ ἐπὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ σχεδίου ἡ πολιτικὴ τοπικῆς ἐπεκτάσεως, ἵνα ἀποφευχθῇ διπλῆ χρησιμοποίησις καὶ διασπάθισις τῶν νέων ἐπενδύσεων.

γ) Ὅπως χρησιμοποιηθῇ τὸ ταμεῖον εὐρωπαϊκῶν ἐπενδύσεων οὐχὶ μόνον διὰ τὴν χρηματοδότησιν ὡρισμένων ἔργων κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ διευκόλυνσιν τῆς ἀναγκαίας μετατροπῆς ὡρισμένων βιομηχανιῶν ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ διευκόλυνσιν τοῦ ἀναγκαίου συντονισμοῦ τῶν διαφόρων σχεδίων ἐπενδύσεων.

4. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν, ἡ ἑνοποίησις τῆς ἀγορᾶς μόνον θὰ ἦτο ἄνευ ἀποτελεσματικότητος. Ἐνδιαφέρει :

α) Ὅπως ὀργανωθῇ ἀπὸ κοινοῦ ἡ ἔρευνα, ἡ ἐκλαΐκευσις καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις ἑκάστης Χώρας ἐπωφελουμένης ἐκ τῆς προόδου τῆς πραγματοποιουμένης ὑπὸ τῶν συνεταίρων της.

β) Ὅπως ἐξασφαλισθῇ τὸ κατώτατον ὅριον σταθερότητος τῶν τιμῶν διὰ μιᾶς εὐρωπαϊκῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγροτικῶν ἀγορῶν, ἐνθαρρυνούσης τὴν πτῶσιν τῶν τιμῶν κόστους καὶ αὔξησιν τῆς καταναλώσεως.

5. Αἱ ἔχουσαι ὑπερποντίους εὐθύνας Χῶραι δὲν θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Κοινὴν ἀγορὰν ἄνευ τῆς εὐεργετήσεως τῶν Κτήσεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἑνωθῇ μὲ αὐτάς. Ὁ εἰσέτι ὑποανάπτυκτος χαρακτὴρ τῶν κτήσεων αὐτῶν ἐγείρει ὡρισμένα προβλήματα :

α) Ἐνδιαφέρει ὅπως δοθοῦν εἰς αὐτάς, ἐξ ἀρχῆς, διὰ τὰς ἐξαγωγάς των, τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα δίδονται εἰς τὰς μητροπολιτικὰς κτήσεις. Πρέπει, ἀπεναντίας, νὰ ἐπιβραδυνθῇ ὁ ρυθμὸς τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν, λόγῳ τῆς ἀναγκαίας ἐκπαιδευτικῆς προστασίας πρὸς τὴν γεννωμένην βιομηχανίαν των.

γ) Ἐνδιαφέρει ὅπως ὅλοι οἱ συμμετέχοντες εἰς τὴν κοινὴν ἀγορὰν συνδράμουν, συμφώνως πρὸς τὴν ἱκανότητά των, εἰς τὰς δημοσίας ἐπενδύσεις τὰς ἀναγκαίας διὰ τὰς Κτήσεις αὐτάς, ἀποκαθισταμένης μιᾶς ἀκριβοῦς σχέσεως μεταξὺ αὐτῆς τῆς συμμετοχῆς καὶ τῆς προόδου τῶν ἐξαγωγῶν των πρὸς τὰς κτήσεις ταύτας.

6. Ἐπὶ τοῦ τεχνικοῦ σχεδίου ἡ θέσις εἰς λειτουργίαν τῆς κοινῆς ἀγορᾶς ἐπάγεται :

α) Αὐτοματισμὸν τῶν διαφόρων περιόδων τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐλάττωσιν τῶν δικαιωμάτων.

β) Τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ αὐτοματισμοῦ τούτου ἵνα ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ συγκεκριμέναι δυσχέρειαι, ἐξαιρέσεις ἀνεκκλήτως ἀποφασισθεῖσαι ὑπὸ εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς ὑπερεθνικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ δὲν ἐλάμβανε τὸν ὑπερεθνικὸν χαρακτῆρα καὶ ἐὰν αἱ συζητήσεις ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων μέτρων ἐπεβραδύνοντο ἐπὶ μακρὸν κατὰ τὴν διάρκειαν διακυβερνητικῶν συζητήσεων (ἐπιτροπὴ ἐκπροσώπων), δέον ὅπως προβλεφθῇ ρήτρα ἀσφαλείας ἐπιτρέπουσα εἰς μίαν Χώραν, ἐν ὄψει ἀνισορροπίας τὴν ὁποίαν θεωρεῖ σοβαράν, νὰ καταφεύγῃ εἰς ἀντισταθμιστικὰ μέτρα. Τὰ μέτρα ταῦτα πάντως ὤφειλον νὰ ὑποβληθοῦν, ἐντὸς βραχείας προθεσμίας, ὑπ' ὄψιν τοῦ Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον διαφωτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἰνστιτούτου Μελέτης Συγκυρίας θὰ ἠδύνατο ὅπως κρίνῃ σοβαρῶς τὴν οἰκονομικὴν εὐθύνην ἢ τῆς Χώρας ἡ ὁποία οὐχὶ δικαίως ἔλαβε τοιαῦτα μέτρα ἢ ἐκείνης ἡ ὁποία ἠμπόδισε τὴν ἐφαρμογήν των ἐφ' ὅσον κριθοῦν δικαιολογημένα.

ΑΝΤΡΕ ΦΙΛΙΠ

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ Κίνησις διὰ τὴν Εὐρώπην εἶναι ὀργάνωσις ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὴν στενὴν συνεργασίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἑνιαία προβολὴ καὶ ὑποστήριξις τῶν συμφερόντων τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ὀργάνωσις αὕτη ἱδρύθη ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν Wiston Churchill, Koudenhove–Kalergi, P. H. Spaak, Robert Schuman καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν Εὐρωπαίων. Ἡ Κίνησις διὰ τὴν Εὐρώπην δὲν ἔχει καμμίαν ἀπολύτως ἐξουσίαν, αἱ ἀπόψεις ὅμως αὐτῆς ἐπηρεάζουν σοβαρῶς τὰς Κυβερνήσεις τῶν ἐλευθέρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διὰ τοῦ κύρους τὸ ὁποῖον ἀπέκτησε καὶ τῶν προσωπικοτήτων αἱ ὁποῖαι μετέχουν αὐτῆς.

Εἰς τὰς ὑποδείξεις της ὀφείλεται ἡ σύστασις τοῦ ἐν Στρασβούργῳ ἑδρεύοντος Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ ἐκ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἓξ Δυτικῶν Χωρῶν Ἐπιτροπή, ἡ ὀργάνωσις τῆς στρατιωτικῆς Ἀμύνης τῆς Εὐρώπης, τὸ Συμβούλιον Οἰκονομικῆς Συνεργασίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν, ἡ Ἕνωσις Εὐρωπαϊκῶν Πληρωμῶν καὶ ἡ Κοινοπραξία Ἄνθρακος—Χάλυβος. Ἀκόμη δὲ καὶ ἡ διαγραφομένη προσπάθεια διὰ τὴν δημιουργίαν κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀγορᾶς, ὡς καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας δι' εἰρηνικοὺς σκοπούς.

Ἡ Κίνησις διὰ τὴν Εὐρώπην δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν στρατιωτικὴν συμμαχίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, δὲν στρέφεται ἐναντίον κανενὸς καὶ δὲν ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἐπιβολὴν ὡρισμένων ἀπόψεων καὶ συμφερόντων. Ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν τῆς διεθνοῦς ἐπιρροῆς τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν διασφάλισιν τῶν συμφερόντων της, διότι κατέστη φανερὸν ὅτι ἡ Εὐρώπη δὲν δύναται πλέον νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὑπὸ τὸ σημερινόν της σχῆμα τὰ μεγάλα πολιτικά, οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ μᾶς ὡδήγησαν εἰς τοὺς δύο τελευταίους πολέμους.

Τὸ καπιταλιστικὸν σύστημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον διεπόμεθα ἀκόμη, κατώρθωσε νὰ συγχρονισθῇ περισσότερον μὲ τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀνάγκας εἰς τὰς Η. Π. τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκεῖ ἡ ἀθρόα παραγωγὴ μὲ εὐθηνὸν κόστος κατέστησε τὴν βιομηχανίαν ἕνα ὄργανον ὑψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν κερδῶν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων συνετέλεσεν εἰς τὴν ὀρθοτέραν κατανομὴν τοῦ πλούτου. Ἡ τοιαύτη πρόοδος ὀφείλεται εἰς τὰ ἄφθονα μέσα τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἡ εὐρεῖα ἀγορὰ τῶν Η.Π.Α., ὁμοίαν τῆς ὁποίας κανένα εὐρωπαϊκὸν κράτος δὲν δύναται νὰ ἀποκτήσῃ μόνον του.

Ἐὰν ὁλοκληρωθῇ ἡ προσπάθεια τὴν ὁποίαν ἤδη καταβάλλουν ἡ Ρωσία καὶ ἡ Κίνα—ὑπὸ ἄλλο οἰκονομικοκοινωνικὸν καθεστὼς—τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν πληθυσμῶν των θὰ ὑπερβῇ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν μᾶλλον προηγμένων λαῶν, καὶ τότε ἡ Εὐρώπη, ἐὰν δὲν αὐξήσῃ ἐγκαίρως τὴν οἰκονομικήν της ἐπιφάνειαν, θὰ περιπέσῃ μεταξὺ τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν τοῦ κόσμου.

Πρὸ τῶν δύο πολέμων, πρὸ τεσσαράκοντα δηλαδὴ ἐτῶν, μικρὸν μόνον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς εἶχε πολιτικὴν ὡριμότητα. Σήμερα ἕνα μεγάλο μέρος τῶν δύο καὶ ἥμισυ δισεκατομμυρίων ἀνθρώπων, ποὺ ζοῦν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἤρχισε νὰ ἀποκτᾷ πολιτικὴν συνείδησιν καὶ ὀργανώνεται εἰς ἰσχυρὰς ἐθνικὰς μονάδας ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι προβάλλουν τὰ δικαιώματά των ὡς ἑνιαία δύναμις.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, πῶς εἶναι δυνατὸν τὰ μεμονωμένα Εὐρωπαϊκὰ κράτη—τὰ ὁποῖα δὲν ἀντιπροσωπεύουν παρὰ ἀπόψεις καὶ συμφέροντα μερικῶν δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων—νὰ διατηρήσουν ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη οἱανδήποτε διεθνῆ ἐπιρροήν; Ἀντιθέτως μία Ἡνωμένη Εὐρώπη, ἡ ὁποία θὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὰς ἀπόψεις καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἑνὸς πέμπτου, τοῦ μᾶλλον προηγμένου, πληθυσμοῦ τοῦ κόσμου δύναται ὄχι μόνον νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν διεθνῆ της ἀκτινοβολίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ μὲ τὰς ὁποίας θέλομεν νὰ ζήσωμεν ὡς ἐλεύθεροι ἄνθρωποι. Διὰ νὰ διατηρήσουν λοιπὸν τὴν θέσιν των τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ συγκεντρώσουν τὰς κατατετμημένας δυνάμεις των, συνεργαζόμενα, ἄλλως ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἀπορροφηθοῦν ἀπὸ ἄλλας ἰσχυροτέρας ἐθνικὰς μονάδας.

Αἱ χῶραι τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, μολονότι ἐσυνειδητοποίησαν τὴν ἀνάγκην αὐτήν, ἠναγκάσθησαν νὰ στρέψουν ἐξ ὁλοκλήρου τὰς προσπαθείας των πρὸς τοὺς ἐξοπλισμοὺς καὶ τὰς στρατιωτικὰς συμφωνίας, διὰ νὰ ἀναχαιτίσουν τὴν ἐξαπλωτικὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία. Οὕτω δὲ ἡ συνεργασία των ἔλαβε τὸν χαρακτῆρα στρατιωτικοῦ συνασπισμοῦ εἰς βάρος ἄλλων γενικωτέρων ἐπιδιώξεών των. Ἐξ ἄλλου ἡ διὰ τοιούτων μέσων ἐπιτυχὴς ἀντιμετώπισις τοῦ ἀμέσου κομμουνιστικοῦ κινδύνου ἐδημιούργησε τὴν ἐντύπωσιν εἰς πολλὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ὅτι χάρις εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν ἐξοπλισμῶν των ἠδύναντο ὄχι μόνον νὰ ἐπικρατήσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρήσουν ὡρισμένα προνόμια μὲ ἀπηρχαιωμένας μεθόδους. Ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐδημιούργησε δυσπιστίαν, ἐχθρότητας καὶ κοινωνικὰς ἀνωμαλίας, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν δυσμενῶς πᾶσαν προσπάθειαν εἰλικρινοῦς συνεργασίας καὶ ἀναπτύξεως ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν...

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἕνωσιν τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς τῆς τοιαύτης δυσμενοῦς ἀτμοσφαίρας ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀναπτύσσεται, προσκόπτει καὶ εἰς τὰς πρὸ αἰώνων ἱστορικάς μας παραδόσεις, εἰς ἀναμνήσεις συνδεομένας μὲ τοὺς αἱματηροὺς ἀγῶνας, κατόπιν τῶν ὁποίων διεμορφώθησαν αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ἡ Εὐρώπη, εἰς ἀπὸ μακροῦ κτηθέντα κυριαρχικὰ δικαιώματα καὶ εἰς ὡρισμένα συμφέροντα ποὺ ἐξασφαλίζουν εἰς πολλοὺς προνόμια καὶ εὐζωίαν.

Ἡ Ἕνωσις τῆς Εὐρώπης θὰ εἶναι συνεπῶς μακρᾶς πνοῆς προσπάθεια. Θὰ πραγματοποιηθῇ ὅμως, διότι κατέστη κοινὴ συνείδησις ἡ ἀνάγκη ποὺ τὴν ἐπιβάλλει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Ἡ προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου

ΝΟΜΟΣ ὑπ' ἀριθ. 2329 τῆς 18)21 Μαρτ. 1953

Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 4ης Νοεμβρίου 1950 Διεθνοῦς Συμβάσεως τῆς Ρώμης περὶ προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν καὶ τοῦ ἀπὸ 20ῆς Μαρτίου 1952 προσθέτου εἰς αὐτὴν Πρωτοκόλλου τῶν Παρισίων.

Ἄρθρον Μόνον

Κυροῦται καὶ ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν ἡ ἀπὸ 4ης Νοεμβρίου 1950 Διεθνὴς Σύμβασις Ρώμης περὶ προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος τὴν 28ην Νοεμβρίου 1950, ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 20ῆς Μαρτίου 1952 πρόσθετον εἰς αὐτὴν Πρωτόκολλον ὅπερ ὑπεγράφη αὐθημερὸν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος μετὰ σχετικῆς πρὸς τὸ ἄρθρον αὐτοῦ 2 ἐπιφυλάξεως, ὡς αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὰ κείμενα αὐτῶν ἅτινα ἕπονται ἐν πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει εἰς τὴν ἑλληνικήν.

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

διὰ τὴν προάσπισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν

Αἱ Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις, Μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης:

Ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὴν Παγκόσμιον Δήλωσιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἣν διεκήρυξεν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1948.

Ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Δήλωσις αὕτη τείνει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τὴν παγκόσμιον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικαιωμάτων ἅτινα ἀναφέρονται εἰς αὐτήν.

Ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν ὅτι σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ πραγματοποίησις στενωτέρας ἑνότητος μεταξὺ τῶν Μελῶν αὐτῆς, καὶ ὅτι ἓν τῶν μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι ἡ προάσπισις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν.

Ἐπιβεβαιοῦσαι τὴν βαθεῖαν αὐτῶν προσήλωσιν εἰς τὰς θεμελιώδεις ταύτας

ἐλευθερίας, αἵτινες ἀποτελοῦσι αὐτὸ τοῦτο τὸ βάθρον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις στηρίζεται οὐσιαστικῶς ἐπὶ πολιτικοῦ καθεστῶτος ἀληθῶς δημοκρατικοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ κοινῆς ἀντιλήψεως καὶ κοινοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου τὰ ὁποῖα διεκδικοῦν.

Ἐχόμεναι τῆς ἀποφάσεως ὅπως, ὡς Κυβερνήσεις Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν ἐμπνεόμεναι ὑπὸ κοινῶν ἰδεωδῶν καὶ ἔχουσαι κοινὴν κληρονομίαν πολιτικῶν παραδόσεων καὶ ἰδεωδῶν σεβασμοῦ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἐπικρατεστέρου τοῦ δικαίου, λάβωσι τὰ πρῶτα κατάλληλα μέτρα ὅπως διασφαλίσωσι τὴν συλλογικὴν ἐγγύησιν ὡρισμένων, ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Δηλώσει, δικαιωμάτων

Συνεφώνησαν τὰ ἀκόλουθα:

Ἄρθρον 1

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναγνωρίζουν εἰς ὅλα τὰ ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τὰ καθοριζόμενα εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας.

ΜΕΡΟΣ Ι

Ἄρθρον 2

1. Τὸ δικαίωμα ἑκάστου προσώπου εἰς τὴν ζωὴν προστατεύεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Εἰς οὐδένα δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐκ προθέσεως θάνατος, εἰμὴ εἰς ἐκτέλεσιν θανατικῆς ποινῆς ἐκδιδομένης ὑπὸ δικαστηρίου ἐν περιπτώσει ἀδικήματος τιμωρουμένου ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τῆς ποινῆς ταύτης.

2. Ὁ θάνατος δὲν θεωρεῖται ὡς ἐπιβαλλόμενος κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου τούτου, εἰς ἃς περιπτώσεις θὰ ἐπήρχετο συνεπείᾳ χρήσεως βίας καταστάσης ἀπολύτως ἀναγκαίας:

α) διὰ τὴν ὑπεράσπισιν οἱουδήποτε προσώπου κατὰ παρανόμου βίας·

β) διὰ τὴν πραγματοποίησιν νομίμου συλλήψεως ἢ πρὸς παρεμπόδισιν ἀποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου·

γ) διὰ τὴν καταστολήν, συμφώνως τῷ νόμῳ, στάσεως ἢ ἀνταρσίας.

Ἄρθρον 3

Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῇ εἰς βασάνους οὔτε εἰς ποινὰς ἢ μεταχείρισιν ἀπανθρώπους ἢ ἐξευτελιστικάς.

Ἄρθρον 4

Οὐδεὶς δύναται νὰ κρατηθῇ εἰς δουλείαν ἢ εἱλωτείαν.

2. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀναγκαστικὴν ἢ ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν.

3. Δὲν θεωρεῖται ὡς «ἀναγκαστικὴ ἢ ὑποχρεωτικὴ ἐργασία» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος ἄρθρου:

α) πᾶσα ἐργασία ζητουμένη παρὰ προσώπου κρατουμένου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ὅρους ἀπολύσεώς του.

β) πᾶσα ὑπηρεσία στρατιωτικῆς φύσεως ἤ, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐχόν-

των ἀντιρρήσεις συνειδήσεως εἰς τὰς χώρας ὅπου τοῦτο ἀναγνωρίζεται ὡς νόμιμον, πᾶσα ἄλλη ὑπηρεσία εἰς ἀντικατάστασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

γ) πᾶσα ὑπηρεσία ζητουμένη εἰς περίπτωσιν κρίσεων ἢ θεομηνιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν τὴν ζωὴν ἢ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ συνόλου.

δ) πᾶσα ἐργασία ἢ ὑπηρεσία ἀπαρτίζουσα μέρος τῶν τακτικῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πολίτου.

Ἄρθρον 5

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ στερηθῇ τῆς ἐλευθερίας του εἰμὴ εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις καὶ συμφώνως πρὸς τὴν νόμιμον διαδικασίαν:

α) ἐὰν κρατῆται κανονικῶς κατόπιν καταδίκης ὑπὸ ἁρμοδίου δικαστηρίου.

β) ἐὰν ὑπεβλήθη εἰς κανονικὴν σύλληψιν ἢ κράτησιν λόγῳ ἀνυποταγῆς εἰς νόμιμον διαταγὴν δικαστηρίου, ἢ εἰς ἐγγύησιν ἐκτελέσεως ὑποχρεώσεως ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου.

γ) ἐὰν συνελήφθη καὶ κρατῆται ὅπως ὁδηγηθῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς, εἰς τὴν περίπτωσιν εὐλόγου ὑπονοίας ὅτι διέπραξεν ἀδίκημα, ἢ ὑπάρχουν λογικὰ δεδομένα πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀνάγκης ὅπως οὗτος ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράξῃ ἀδίκημα ἢ δραπετεύσῃ μετὰ τὴν διάπραξιν τούτου.

δ) ἐὰν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀνηλίκου, ἀποφασισθείσης διὰ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνατροφῆς του, ἢ τὴν νόμιμον κράτησίν του ἵνα παραπεμφθῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς.

ε) ἐὰν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀτόμων δυναμένων νὰ μεταδώσωσι μεταδοτικὴν ἀσθένειαν, φρενοβλαβοῦς, ἀλκοολικοῦ, τοξικομανοῦς ἢ ἀλήτου.

στ) ἐὰν πρόκειται περὶ νομίμου συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἀτόμου ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ παρανόμως ἐν τῇ χώρᾳ, ἢ ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐκκρεμεῖ διαδικασία ἀπελάσεως ἢ ἐκδόσεως.

2. Πᾶν συλληφθὲν πρόσωπον δέον νὰ πληροφορηθῇ, κατὰ τὸ δυνατὸν συντομώτερον καὶ εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ, τοὺς λόγους τῆς συλλήψεώς του ὡς καὶ πᾶσαν διατυπουμένην ἐναντίον του κατηγορίαν.

3. Πᾶν πρόσωπον συλληφθὲν ἢ κρατηθέν, ὑπὸ τὰς προβλεπομένας ἐν παραγράφῳ 1 γ τοῦ παρόντος ἄρθρου συνθήκας, ὀφείλει νὰ παραπεμφθῇ συντόμως ἐνώπιον δικαστοῦ ἢ ἑτέρου δικαστικοῦ λειτουργοῦ, νομίμως ἐντεταλμένου ὅπως ἐκτελῇ δικαστικὰ καθήκοντα, ἔχει δὲ τὸ δικαίωμα νὰ δικασθῇ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας ἢ ἀπολυθῇ κατὰ τὴν διαδικασίαν. Ἡ ἀπόλυσις δύναται νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσαν τὴν παράστασιν τοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς τὴν δικάσιμον.

4. Πᾶν πρόσωπον στερούμενον τῆς ἐλευθερίας του συνεπείᾳ συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἔχει τὸ δικαίωμα προσφυγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου, ἵνα τοῦτο ἀποφασίσῃ ἐντὸς βραχείας προθεσμίας ἐπὶ τοῦ νομίμου τῆς κρατήσεώς του καὶ διατάξῃ τὴν ἀπόλυσίν του ἐν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

5. Πᾶν πρόσωπον θῦμα συλλήψεως ἢ κρατήσεως ὑπὸ συνθήκας ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις ἔχει δικαίωμα ἐπανορθώσεως.

Ἄρθρον 6

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα ὅπως ἡ ὑπόθεσίς του δικασθῇ δικαίως,

δημοσίᾳ καὶ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας, ὑπὸ ἀνεξαρτήτου καὶ ἀμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργοῦντος, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφασίσῃ εἴτε ἐπὶ τῶν ἀμφισβητήσεων ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεών του ἀστικῆς φύσεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ βασίμου πάσης ἐναντίον του κατηγορίας ποινικῆς φύσεως. Ἡ ἀπόφασις δέον νὰ ἐκδοθῇ δημοσίᾳ, ἡ εἴσοδος ὅμως εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὸν τύπον καὶ τὸ κοινόν, καθ' ὅλην ἢ μέρος τῆς διαρκείας τῆς δίκης πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἠθικῆς, τῆς δημοσίας τάξεως ἢ τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ, ὅταν τοῦτο ἐνδείκνυται ὑπὸ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνηλίκων ἢ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν διαδίκων, ἢ ἐν τῷ κρινομένῳ ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίῳ μέτρῳ, ὅταν ὑπὸ εἰδικὰς συνθήκας ἡ δημοσιότης θὰ ἠδύνατο νὰ παραβλάψῃ τὰ συμφέροντα τῆς δικαιοσύνης.

2. Πᾶν πρόσωπον κατηγορούμενον ἐπὶ ἀδικήματι τεκμαίρεται ὅτι εἶναι ἀθῶον μέχρι τῆς νομίμου ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς του.

3. Εἰδικώτερον, πᾶς κατηγορούμενος ἔχει δικαίωμα:

α) ὅπως πληροφορηθῇ, ἐν τῇ βραχυτέρᾳ προθεσμίᾳ,εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ καὶ ἐν λεπτομερείᾳ,τὴν φύσιν καὶ τὸν λόγον τῆς ἐναντίον του κατηγορίας.

β) ὅπως διαθέτῃ τὸν χρόνον καὶ τὰς ἀναγκαίας εὐκολίας πρὸς προετοιμασίαν τῆς ὑπερασπίσεώς του.

γ) ὅπως ὑπερασπίσῃ ὁ ἴδιος ἑαυτὸν ἢ ἀναθέσῃ τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς συνήγορον τῆς ἐκλογῆς του, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν διαθέτει τὰ μέσα νὰ πληρώσῃ συνήγορον, νὰ τῷ παρασχεθῇ τοιοῦτος δωρεάν, ὅταν τοῦτο ἐνδείκνυται ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς δικαιοσύνης.

δ) νὰ ἐξετάσῃ ἢ ζητήσῃ ὅπως ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες κατηγορίας καὶ ἐπιτύχῃ τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς τῶν μαρτύρων κατηγορίας.

ε) νὰ τύχῃ δωρεὰν παραστάσεως διερμηνέως ἐὰν δὲν ἐννοῇ ἢ δὲν ὁμιλῇ τὴν χρησιμοποιουμένην εἰς τὸ δικαστήριον γλῶσσαν.

Ἄρθρον 7

Οὐδεὶς δύναται νὰ καταδικασθῇ διὰ πρᾶξιν ἢ παράλειψιν ἡ ὁποία, καθ' ἣν στιγμὴν διεπράχθη, δὲν ἀπετέλει ἀδίκημα, συμφώνως πρὸς τὸ ἐθνικὸν ἢ διεθνὲς δίκαιον. Οὔτε καὶ ἐπιβάλλεται βαρυτέρα ποινὴ ἀπὸ ἐκείνην ἡ ὁποία ἐπεβάλλετο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος.

2. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν σκοπεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν δίκην καὶ τιμωρίαν ἀτόμων ἐνόχων διὰ πράξεις ἢ παραλείψεις αἱ ὁποῖαι, καθ' ἣν στιγμὴν διεπράχθησαν, ἦσαν ἐγκληματικαὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀναγνωριζομένας ὑπὸ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν γενικὰς ἀρχὰς δικαίου.

Ἄρθρον 8

1. Πᾶν πρόσωπον δικαιοῦται εἰς τὸν σεβασμὸν τῆς ἰδιωτικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς του, τῆς κατοικίας του καὶ τῆς ἀλληλογραφίας του.

2. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρξῃ ἐπέμβασις δημοσίας ἀρχῆς ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐπέμβασις αὕτη προβλέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελεῖ μέτρον τὸ ὁποῖον, εἰς μίαν δημοκρατικὴν κοινωνίαν, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν οἰκονομι-

κὴν εὐημερίαν τῆς χώρας, τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ τὴν πρόληψιν ποινικῶν παραβάσεων, τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας ἢ τῆς ἠθικῆς, ἢ τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν ἄλλων.

Ἄρθρον 9

1. Πᾶν πρόσωπον δικαιοῦται εἰς τὴν ἐλευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως καὶ θρησκείας. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπάγεται τὴν ἐλευθερίαν ἀλλαγῆς θρησκείας ἢ πεποιθήσεων, ὡς καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκδηλώσεως τῆς θρησκείας ἢ τῶν πεποιθήσεων μεμονωμένως ἢ συλλογικῶς, δημοσίᾳ ἢ κατ' ἰδίαν, διὰ τῆς λατρείας, τῆς παιδείας, καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων καὶ τελετουργιῶν.

2. Ἡ ἐλευθερία ἐκδηλώσεως τῆς θρησκείας ἢ τῶν πεποιθήσεων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἑτέρων περιορισμῶν πέραν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελούντων ἀναγκαῖα μέτρα, ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς δημοσίας τάξεως, ὑγείας καὶ ἠθικῆς, ἢ τὴν προάσπισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν ἄλλων.

Ἄρθρον 10

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐκφράσεως. Τὸ δικαίωμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν γνώμης ὡς καὶ τὴν ἐλευθερίαν λήψεως ἢ μεταδόσεως πληροφοριῶν ἢ ἰδεῶν, ἄνευ ἐπεμβάσεως δημοσίων ἀρχῶν καὶ ἀσχέτως συνόρων. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν κωλύει τὰ κράτη ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποβάλωσι τὰς ἐπιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ἢ τηλεοράσεως εἰς κανονισμοὺς ἐκδόσεως ἀδειῶν λειτουργίας.

2. Ἡ ἄσκησις τῶν ἐλευθεριῶν τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα καὶ εὐθύνας, δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς ὡρισμένας διατυπώσεις, ὅρους, περιορισμοὺς ἢ κυρώσεις, προβλεπομένους ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελοῦντας ἀναγκαῖα μέτρα ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα ἢ δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας ἢ τῆς ἠθικῆς, τὴν προστασίαν τῆς ὑπολήψεως ἢ τῶν δικαιωμάτων τῶν τρίτων, τὴν παρεμπόδισιν τῆς κοινολογήσεως ἐμπιστευτικῶν πληροφοριῶν ἢ τὴν διασφάλισιν τοῦ κύρους καὶ ἀμεροληψίας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 11

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνέρχεσθαι εἰρηνικῶς καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν συνεταιρισμοῦ, συμπεριλαμβανομένου τοῦ δικαιώματος ἱδρύσεως μετ' ἄλλων συνδικάτων καὶ προσχωρήσεως εἰς συνδικᾶτα ἐπὶ σκοπῷ προασπίσεως τῶν συμφερόντων του.

2. Ἡ ἄσκησις τῶν δικαιωμάτων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπαχθῇ εἰς ἑτέρους περιορισμούς, πέραν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων καὶ ἀποτελούντων ἀναγκαῖα μέτρα, ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἢ τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν τρίτων. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἐπιβολὴν νομίμων περιορισμῶν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων, ὑπὸ μελῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, τῆς ἀστυνομίας, ἢ τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 12

Ἅμα τῇ συμπληρώσει ἡλικίας γάμου, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνέρχωνται εἰς γάμον καὶ ἱδρύωσιν οἰκογένειαν συμφώνως πρὸς τοὺς διέποντας τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐθνικοὺς νόμους.

Ἄρθρον 13

Πᾶν πρόσωπον τοῦ ὁποίου τὰ ἀναγνωριζόμενα ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει δικαιώματα καὶ ἐλευθερίαι παρεβιάσθησαν, ἔχει τὸ δικαίωμα πραγματικῆς προσφυγῆς ἐνώπιον ἐθνικῆς ἀρχῆς, ἔστω καὶ ἂν ἡ παράβασις διεπράχθη ὑπὸ προσώπων ἐνεργούντων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν δημοσίων καθηκόντων των.

Ἄρθρον 14

Ἡ χρῆσις τῶν ἀναγνωριζομένων ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν δέον νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀσχέτως διακρίσεως φύλου, φυλῆς, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικῶν ἢ ἄλλων πεποιθήσεων, ἐθνικῆς ἢ κοινωνικῆς προελεύσεως, συμμετοχῆς εἰς ἐθνικὴν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ἢ ἄλλης καταστάσεως.

Ἄρθρον 15

1. Ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ ἑτέρου δημοσίου κινδύνου ἀπειλοῦντος τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους, ἕκαστον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος δύναται νὰ λάβῃ μέτρα κατὰ παράβασιν τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης Συμβάσεως προβλεπομένων ὑποχρεώσεων, ἐν τῷ ἀπαιτουμένῳ ὑπὸ τῆς καταστάσεως ἀπολύτως ἀναγκαίῳ ὁρίῳ καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὰ μέτρα ταῦτα μὴ ἀντιτίθενται εἰς τὰς ἄλλας ὑποχρεώσεις τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τοῦ διεθνοῦς δικαίου.

2. Ἡ προηγουμένη διάταξις οὐδεμίαν ἐπιτρέπει παράβασιν τοῦ ἄρθρου 2, εἰμὴ διὰ τὴν περίπτωσιν θανάτου συνεπείᾳ κανονικῶν πολεμικῶν πράξεων, ἢ τῶν ἄρθρων 3, 4 (παράγραφος 1) καὶ 7.

3. Τὰ ἀσκοῦντα τὸ δικαίωμα τοῦτο παραβάσεως ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη τηροῦν τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης πλήρως ἐνήμερον τῶν ληφθέντων μέτρων, ὡς καὶ τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα τὰ προεκάλεσαν. Ὀφείλουν ὡσαύτως νὰ πληροφορήσωσι τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης περὶ τῆς ἡμερομηνίας, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ μέτρα ταῦτα ἔπαυσαν ἰσχύοντα καὶ αἱ διατάξεις τῆς Συμβάσεως ἐτέθησαν ἐκ νέου ἐν πλήρει ἰσχύϊ.

Ἄρθρον 16

Οὐδεμία διάταξις τῶν ἄρθρων 10, 11 καὶ 14 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπαγορεύουσα εἰς τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη νὰ ἐπιβάλλωσι περιορισμοὺς εἰς τὴν πολιτικὴν δραστηριότητα τῶν ξένων.

Ἄρθρον 17

Οὐδεμία διάταξις τῆς παρούσης Συμβάσεως δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ἐπαγομένη δι' ἓν Κράτος, μίαν ὁμάδα ἢ ἓν ἄτομον οἱονδήποτε δικαίωμα ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς δραστηριότητα ἢ ἐκτελέσῃ πράξεις σκοπούσας εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν δικαιωμάτων ἢ ἐλευθεριῶν, τῶν ἀναγνωρισθέντων ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει, ἢ εἰς περιορισμοὺς τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τούτων τῶν προβλεπομένων ἐν τῇ ῥηθείσῃ Συμβάσει.

Ἄρθρον 18

Οἱ ἐπιτρεπόμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως περιορισμοὶ τῶν εἰρημένων δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰμὴ πρὸς τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον καθιερώθησαν.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Ἄρθρον 20

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξασφαλίσεως τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν διὰ τῆς παρούσης Συμβάσεως ὑποχρεώσεων θὰ ἱδρυθῶσι:

α) μία Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἀναφερομένη ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς παρούσης ὡς ἡ «Ἐπιτροπή».

β) ἓν Εὐρωπαϊκὸν Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς παρούσης ἀναφερόμενον ὡς τὸ «Δικαστήριον».

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Ἄρθρον 20

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἀριθμοῦ μελῶν ἴσου πρὸς τὸν τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ πλέον τοῦ ἑνὸς ὑπηκόου τοῦ ἰδίου Κράτους.

Ἄρθρον 21

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν, κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ἐκ καταλόγου ὀνομάτων συντασσομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως.

Ἄρθρον 23

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν ἀτομικήν των ἰδιότητα.

Ἄρθρον 24

Ἕκαστον συμβαλλόμενον μέρος δύναται νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης οἱανδήποτε παράβασιν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἤθελε θεωρήσει ὑπεύθυνον ἕτερον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος.

Ἄρθρον 26

Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως εἰ μὴ κατόπιν ἐξαντλήσεως τῶν ἐσωτερικῶν ἐνδίκων μέσων, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικῶς παραδεδεγμένους κανόνας διεθνοῦς δικαίου καὶ ἐντὸς προθεσμίας ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν ἐξεδόθη ἡ ἐσωτερικὴ τελεσίδικος ἀπόφασις.

Ἄρθρον 27

1. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν θὰ ἐπιληφθῇ οὐδεμιᾶς αἰτήσεως ὑποβληθείσης συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 25, ἐάν:

α) εἶναι ἀνώνυμος·

β) εἶναι οὐσιαστικῶς ὁμοία πρὸς αἴτησιν προηγουμένως ἐξετασθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ἤδη ὑποβληθεῖσαν εἰς ἑτέραν διαδικασίαν διεθνοῦς ἐρεύνης ἢ τακτοποιήσεως καὶ ἐὰν δὲν περιέχῃ τὰ γεγονότα.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ θεωρήσῃ ὡς ἀπαράδεκτον πᾶσαν αἴτησιν ὑποβληθεῖσαν κατὰ τὸ ἄρθρον 25, ἐὰν θεωρήσῃ ὅτι ἡ αἴτησις εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἐκδήλως ἀβάσιμος ἢ παράνομος.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀπορρίψῃ πᾶσαν αἴτησιν τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἀπαράδεκτον κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 26.

Ἄρθρον 33

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Ἄρθρον 34

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων καὶ ψηφιζόντων μελῶν, αἱ ἀποφάσεις τῆς ὑποεπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν μελῶν της.

ΜΕΡΟΣ IV

Ἄρθρον 38

Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Δικαστήριον ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἀριθμοῦ δικαστῶν ἴσου πρὸς ἐκεῖνον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμπεριλαμβάνῃ πλέον τοῦ ἑνὸς ὑπηκόου τοῦ αὐτοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 39

1. Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως, κατὰ πλειοψηφίαν τῶν ψηφιζόντων, ἐκ πίνακος ὑποψηφίων ὑποβαλλομένου ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἕκαστον τῶν ὁποίων θὰ ὑποδείξῃ τρεῖς ὑποψηφίους, ἐξ ὧν τουλάχιστον οἱ δύο θὰ εἶναι τῆς ἐθνικότητός του.

Ἄρθρον 43

Διὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστης ὑποθέσεως ἡ ὁποία φέρεται ἐνώπιόν του, τὸ Δικαστήριον συγκροτεῖται ἐκ Τμήματος ἀπαρτιζομένου ἐξ ἑπτὰ δικαστῶν. Θὰ συμμετέχωσιν αὐτοδικαίως ὁ δικαστὴς τῆς ἐθνικότητος ἑκάστου ἐνδιαφερομένου Κράτους, ἤ, ἐλλείψει τοιούτου, πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς του, ὅπως παρακαθήσῃ ὡς δικαστής· τὰ ὀνόματα τῶν ὑπολοίπων δικαστῶν κληρώνονται ἐπιμελείᾳ τοῦ Προέδρου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρον 44

Μόνον τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα παρουσίας πρὸ τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 45

Ἡ ἁρμοδιότης τοῦ Δικαστηρίου ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν ὑποθέσεων αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς τὴν ἑρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ τὰς ὁποίας τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ τῷ παραπέμπωσι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 48.

Ἄρθρον 51

1. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου εἶναι ἠτιολογημένη.

2. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις δὲν ἐκφράζῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῶν δικαστῶν, ἕκαστος δικαστὴς θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ ἐν αὐτῇ τὴν ἀτομικήν του γνώμην.

Ἄρθρον 52

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου εἶναι τελεσίδικος.

Ἄρθρον 53

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἐν ταῖς ὁποίαις εἶναι διάδικοι.

Ἄρθρον 54

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου διαβιβάζεται πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν, ἡ ὁποία ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσίν της.

ΜΕΡΟΣ V

Ἄρθρον 61

Οὐδεμία τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως ἐπηρεάζει τὴν χορηγηθεῖσαν τῇ Ἐπιτροπῇ Ὑπουργῶν ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἐξουσίαν.

Ἄρθρον 62

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀμοιβαίως παραιτοῦνται τοῦ δικαιώματος, ἐξαιρέσει προκειμένου περὶ εἰδικῆς συμφωνίας, ὅπως ἐπικαλεσθῶσι συνθήκας, συμβάσεις, δηλώσεις μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχούσας ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὑποβολῆς δυνάμει αἰτήσεως διαφορᾶς, δημιουργηθείσης ἐκ τῆς ἑρμηνείας] ἢ ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης Συμβάσεως, εἰς τρόπον διακανονισμοῦ διάφορον τοῦ ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει προβλεπομένου.

ΠΡΟΣΘΕΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Εἰς τὴν Σύμβασιν περὶ προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν.

Αἱ Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις, Μέλη τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης

Ἐχόμεναι τῆς ἀποφάσεως ὅπως λάβωσι τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς διασφάλισιν τῆς συλλογικῆς ἐγγυήσεως δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν πέραν τῶν ἤδη ἀναφερομένων εἰς τὸ Κεφάλαιον I τῆς Συμβάσεως περὶ προασπίσεως τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν, ἥτις ὑπεγράφη ἐν Ρώμῃ τὴν 4ην Νοεμβρίου 1950 (κατωτέρω κατονομαζομένης «ἡ Σύμβασις»)

Συνεφώνησαν τὰ ἀκόλουθα:

Ἄρθρον 1

Πᾶν φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον δικαιοῦται σεβασμοῦ τῆς περιουσίας του. Οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ εἰμὴ διὰ λόγους δημοσίας

ὠφελείας καὶ ὑπὸ τοὺς προβλεπομένους, ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ διεθνοῦς δικαίου, ὅρους.

Αἱ προαναφερόμεναι διατάξεις δὲν θίγουσι τὸ δικαίωμα παντὸς Κράτους ὅπως θέσῃ ἐν ἰσχύϊ νόμους οὓς ἤθελε κρίνει ἀναγκαίους πρὸς ρύθμισιν τῆς χρήσεως ἀγαθῶν συμφώνως πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καταβολῆς φόρων ἢ ἄλλων εἰσφορῶν ἢ προστίμων.

Ἄρθρον 2

Οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος ὅπως ἐκπαιδευθῇ. Πᾶν Κράτος ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτοῦ καθηκόντων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ σέβεται τὸ δικαίωμα τῶν γονέων ὅπως ἐξασφαλίζωσι τὴν μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν θρησκευτικὰς καὶ φιλοσοφικὰς πεποιθήσεις.

Ἄρθρον 3

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διενεργῶσι, κατὰ λογικὰ διαστήματα, ἐλευθέρας μυστικὰς ἐκλογάς, ὑπὸ συνθήκας ἐπιτρεπούσας τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν τῆς λαϊκῆς θελήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νομοθετικοῦ σώματος.

Ἄρθρον 4

Πᾶν ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος δύναται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἢ καθ' οἱανδήποτε στιγμὴν ἀκολούθως νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης δήλωσιν ἐμφαίνουσαν ἐν τίνι μέτρῳ ἀναλαμβάνει ὑποχρέωσιν ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἐπὶ ὡρισμένων ἐδαφῶν καθοριζομένων εἰς τὴν ρηθεῖσαν δήλωσιν καὶ τῶν ὁποίων ἔχει τοῦτο τὴν διεθνῆ ἐκπροσώπησιν.

Ἕκαστον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον Κράτος ὅπερ ἤθελε κοινοποιήσει δήλωσιν, δυνάμει τῆς προηγουμένης παραγράφου, δύναται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ κοινοποιῇ νέας δηλώσεις τροποποιούσας τὸ περιεχόμενον πάσης ἄλλης προηγουμένης δηλώσεως αὐτοῦ ἢ θετούσης τέρμα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἐπὶ ἐδάφους τινός.

Πᾶσα δήλωσις γενομένη συμφώνως πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον θὰ θεωρῆται ὡς γενομένη συμφώνως πρὸς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 63 τῆς Συμβάσεως.

Ἄρθρον 5

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη θέλουσι θεωρῇ τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ὡς ἄρθρα πρόσθετα εἰς τὴν Σύμβασιν καὶ ἅπασαι αἱ διατάξεις τῆς Συμβάσεως θὰ ἐφαρμόζωνται ἀναλόγως.

Ἡ κίνησις ὑπὲρ τῆς Εὐρώπης ἐν Ἑλλάδι ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Γεωργίου Πεσμαζόγλου Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς ἐν Παρισίοις ἑδρευούσης «Κινήσεως ὑπὲρ τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης».

Παραλλήλως πρὸς τὴν κίνησιν αὐτὴν ὑπάρχει ἡ Campagne de la Jeunesse, ἑδρεύουσα ἐν Παρισίοις, τμῆμα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἐν Ἀθήναις Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν διαφόρων ὀργανώσεων τῶν Νέων.

Εἰς τὴν Σχολήν μας λειτουργεῖ μὲ πρόεδρον τὸν πτυχιοῦχον κ. Ἐμμ. Νικολάου «Ὅμιλος τῶν Πτυχιούχων καὶ Σπουδαστῶν τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ τοῦ Κ.Σ.Ε.» συνεργαζόμενος μετὰ τῶν λοιπῶν Ὀργανώσεων τῶν Νέων.

ΕΘΝΙΣΜΟΣ — ΕΥΡΩΠΑΪΣΜΟΣ — ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ

'Απόσπασμα ὁμιλίας τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς κ. ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

«Ξαναγυρίζουμε στὸν πολυαγαπημένο καὶ μαρτυρικό μας τόπο, τὸν τόπο αὐτὸ ποὺ ἔχει τόσους ἄσπονδους ἰσχυροὺς ἐχθροὺς καὶ τόσους κακοὺς καὶ περίεργους φίλους...

Θέλω τώρα νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια, πρὶν κλείσω τὴν ὁμιλία μου αὐτή. Φοβᾶμαι μήπως κανένας νομίση πὼς εἶμαι γαλλόφιλος, ὅπως ἤτανε καὶ εἶναι ἄλλοι ἀγγλόφιλοι, ἀμερικανόφιλοι, ρωσόφιλοι ἢ γερμανόφιλοι, καὶ ἀκόμη — τί ντροπή — βουλγαρόφιλοι. Ἤμουν καὶ μένω ἀθεράπευτα ἑλληνόφιλος. Καὶ πιστεύω πὼς τὸ μεγάλο ἔγκλημα τῆς ἱστορίας εἶναι πώς, ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια, οἱ Ἕλληνες μήδιζαν ἢ μακεδόνιζαν ἢ ἦσαν φίλοι τῶν Ρωμαίων ἢ ἦσαν τουρκόφρονες ἢ λατινόφρονες. Καὶ αὐτὸς ὁ διχασμὸς κάθε τόσο συνέτριβε τὶς ζωτικές, μεγαλόπνοες καὶ δημιουργικὲς δυνάμεις τῆς Φυλῆς μας.

Τοῦτο δὲν μ' ἐμποδίζει νἄχω ἀγάπη καὶ κατανόηση γιὰ κάθε ὡραῖο καὶ κάθε καλὸ ποὺ βλέπω ταξιδεύοντας στὴν Εὐρώπη, ποὺ εἶναι καὶ πρέπει νὰ μείνη ἕνας κοινὸς χῶρος γιὰ ὅλους τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς Λαούς. Μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ τὴν ἴδια κατανόηση θὰ μιλοῦσα καὶ γιὰ κάθε ἄλλο, μεγάλο σὲ ἔκταση καὶ πληθυσμό, σὰν τοὺς Ἄγγλους, μικρό, σὰν τοὺς Φλαμανδούς, Λαὸ τῆς Εὐρώπης. Γιατὶ ἦρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἦρθε ἡ ὥρα νὰ οἰκοδομήσουμε τὴν Εὐρώπη καὶ νὰ ἐργασθοῦμε μέσα στὴν Εἰρήνη καὶ στὴ Δημοκρατία γιὰ νὰ ἀναπληρώσουμε ὅ,τι κατάστρεψε ἡ βία καὶ τὸ μῖσος. Σήμερα κάθε ἰμπεριαλισμὸς εὐρωπαϊκοῦ κράτους ἐναντίον ἄλλου δὲν εἶναι μόνο ἀδύνατος, εἶναι κάτι παραπάνω, εἶναι ἀνόητος· εἶναι, ἀκόμα, ἀκατανόητος.

Νιώθω πὼς εἶμαι Εὐρωπαῖος, γιατὶ προπαντὸς εἶμαι Ἕλληνας καὶ ξέρω πὼς ὅταν λέμε Εὐρώπη, ἐννοοῦμε προπαντὸς ἕνα σύνολο ἀξιῶν ποὺ δημιουργήθηκαν μὲ πηγή τους τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀνθρωπισμός, ποὺ εἶναι ἡ ἀνώτερη ἐκδήλωση τῆς εὐρωπαϊκῆς ψυχῆς καὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος, πηγάζει μέσα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Σὰν Ἕλληνας εἶμαι λοιπὸν Εὐρωπαῖος, καὶ γιατὶ εἶμαι Ἕλληνας καὶ σὰν Ἕλληνας ἔνιωσα τὶς ὀμορφιὲς τῆς Γαλλίας, τὴ συμβολή της στὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ ὑπόλοιπου κόσμου, τὸ μεγαλεῖο της, τὴν ψυχὴ τοῦ Λαοῦ της. Σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἑνότητα εἶναι ἀνάγκη τῆς Ἀνθρωπότητας, εἶναι φυσικό, καὶ ἴσως ἐπιβεβλημένο, νὰ παρατρέξω τὶς ἀσχήμιες τῆς εἰκόνας, ποὺ ἀναντίρρητα ὑπάρχουν. Σὲ τί θὰ ὠφελοῦσε τὸ ἀντίθετο;

Ὁ ἀρχαῖος Κάτων, Κυρίες καὶ Κύριοι, συνήθιζε νὰ τελειώνη κάθε ὁμιλία του μὲ τὸ ντελέντα Κάρταγκο: Πρέπει νὰ καταστραφῆ ἡ Καρχηδόνα. Ἔτσι κι ἐγὼ συνηθίζω ἀπὸ τὸ 1944 νὰ λέω σ' ὅσους μοῦ κάνουν τὴν τιμὴ νὰ μὲ ἀκοῦνε: Ὑπάρχει μιὰ Ἀνθρωπότητα καὶ χρέος μας εἶναι νὰ τὴν ἀγαπᾶμε.

Ὑπάρχει ἐπίσης μιὰ Εὐρώπη καὶ χρέος μας εἶναι νὰ ἐργασθοῦμε γιὰ τὴν ἑνότητά της, γιὰ τὴν ἀνασυγκρότησή της, γιὰ τὴ διάσωσή της. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λαοὶ καὶ πρέπει μὲ ἀγάπη καὶ κατανόηση νὰ στρέφουμε τὸ βλέμμα σ' αὐτούς. Ὑπέφεραν κι αὐτοί, ὅπως κι ἐμεῖς, στὴ διαδρομὴ τῶν αἰώνων καὶ πρόσφεραν καὶ αὐτοὶ τὴ συμβολή τους στὴν οἰκοδόμηση τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ.

Μὰ πέρα ἀπ' τὴν Ἀνθρωπότητα καὶ τὴν Εὐρώπη, ὑπάρχει μιὰ μόνο Πατρίδα, ἡ Ἑλλάδα, πολυβασανισμένη καὶ μαρτυρική, ἡρωϊκὴ καὶ προδομένη, δοξασμένη καὶ χιλιοματωμένη καὶ ἔξω ἀπ' αὐτὴν δὲν ὑπάρχει ἄλλη πατρίδα, οὔτε ἐντεῦθεν οὔτε ἐκεῖθεν τοῦ παραπετάσματος.

Καὶ ἀκόμα συνηθίζω τόσα χρόνια νὰ λέω στοὺς ἀκροατές μου πὼς πρέπει νὰ μὴ λησμονοῦμε ποτὲ ὅτι πρωτεύουσα αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδας εἶναι μόνο ἡ Ἀθήνα,

ἡ ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι,

ὅπως λέει σωστὰ ὁ Μεγάλος μας Ποιητής, καὶ δὲν εἶναι – καὶ δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι – καμιὰ ἄλλη πρωτεύουσα, οὔτε ἐντεῦθεν οὔτε ἐκεῖθεν τοῦ παραπετάσματος.

***

Ὁ πόλεμος καὶ ἡ κατοχή, ἡ ἀντίσταση τῶν λαῶν καὶ ὁ ἀγώνας καὶ οἱ θυσίες γιὰ τὴν Ἐλευθερία ἀπέδειξαν ἀκόμα μιὰ φορά, περισσότερο πάντως ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, πόσο στεῖρος εἶναι ὁ κοσμοπολιτισμὸς καὶ πόση ἀνάταση ψυχῆς καὶ πνεύματος προσφέρει ὁ ἐθνισμός, στήριγμα καὶ προϋπόθεση τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας καὶ ἐλευθερίας. Ὁ πόλεμος ἀπέδειξε πόσο ἐγκληματικὸς καὶ καταστροφικὸς εἶναι ὁ σωβινισμὸς καὶ ἡ προσπάθεια κυριαρχίας ἑνὸς εὐρωπαϊκοῦ ἔθνους πάνω σὲ ἄλλο καὶ πόσο ἀναγκαία εἶναι ἡ ἀποκατάσταση τῆς εὐρωπαϊκῆς ἑνότητος. Καὶ ὁ πόλεμος, ἀκόμα, ἀπέδειξε πόσο ἡ διεθνὴς συνεργασία σ' ἕνα κόσμο τόσο μικρό, χάρις στὶς προόδους τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τεχνικῆς, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν Εἰρήνη καὶ τὴν Εὐδαιμονία τῶν Λαῶν.

«Ὀλίγος πατριωτισμὸς μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν Ἀνθρωπότητα – ἔλεγε ὁ Ζὰν Ζωρὲς – ἐνῶ πολὺς πατριωτισμὸς μᾶς συνδέει περισσότερο μὲ τὴν Ἀνθρωπότητα». Αὐτὰ τὰ λόγια ἑνὸς ἀληθινοῦ πατριώτη καὶ συγχρόνως ἑνὸς πραγματικοῦ Εὐρωπαίου καὶ διεθνιστῆ – καὶ γι' αὐτὸ ἑνὸς μεγάλου ἀνθρωπιστῆ – ἂς γίνουν χρυσῆ ὑποθήκη γιὰ ὅλους, προπαντὸς γιὰ τοὺς Νέους, γιατὶ μόνο μέσα σ' αὐτὸ τὸ τρίπτυχο ἑνὸς δημιουργικοῦ πατριωτισμοῦ, ἑνὸς πλατιοῦ εὐρωπαϊσμοῦ καὶ ἑνὸς ἀληθινοῦ διεθνισμοῦ, δηλ. ἑνὸς ἀνώτερου ἀνθρωπισμοῦ, μπορεῖς καλύτερα νὰ κλείσης μέσα στὴν ψυχή σου καὶ στὸ πνεῦμα σου, μέσα σ' ὅλο σου τὸ Εἶναι, τὴν Ἑλλάδα...».

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Μεταξὺ τῶν προσπαθειῶν, αἵτινες κατεβλήθησαν διὰ τὴν παγκόσμιον ὀργάνωσιν, εἰδικώτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Εὐρώπης. Ἱδρύθησαν πράγματι, μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, πλεῖσται ὅσαι εὐρωπαϊκαὶ ὀργανώσεις, αἵτινες τριπλοῦν ἐπιδιώκουν σκοπόν: τὴν οἰκονομικὴν συνεργασίαν, τὴν πολιτικοστρατιωτικὴν συνεργασίαν καὶ ὁλοκλήρωσιν (integration).

Εὐρωπαϊκαὶ ὀργανώσεις ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν οἰκονομικὴν συνεργασίαν εἶναι αἱ ἑξῆς κυρίως:

1) **Ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν Εὐρώπην**, ἥτις στερουμένη αὐτονομίας καὶ ἰδίας ἐξουσίας ἀποτελεῖ βοηθητικὸν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὀργανισμόν. Ἀσχολεῖται αὕτη κυρίως μὲ μελέτας καὶ φροντίζει ὅπως προωθῆται ἡ σύναψις συμφωνιῶν ἐπὶ θεμάτων συγκοινωνιῶν, μεταφορῶν, ἄνθρακος κλπ.

2) **Ἡ Ὀργάνωσις Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας** (OECE), ἡ ὁποία, ἱδρυθεῖσα διὰ τὴν διαχείρισιν, ἐν εὐρωπαϊκῇ κλίμακι, τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας τοῦ Σχεδίου Marshall, ἐπεφορτίσθη κατόπιν καὶ μὲ ἄλλα καθήκοντα σχετικὰ μὲ τὸν συντονισμὸν τῶν ἐθνικῶν σχεδίων ἀνασυγκροτήσεως, τὰ προβλήματα τῶν ἐπενδύσεων, τῆς παραγωγικότητος, τῆς ἐσωτερικῆς δημοσιονομικῆς σταθερότητος, τὰς ἐπιδοτήσεις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνταλλαγῶν. Διὰ τὴν ἐπίσπευσιν μάλιστα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἀνταλλαγῶν, συνεστήθη τὸ 1950 ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἕνωσις Πληρωμῶν, ἥτις ἀποτελοῦσα εἰδικευμένον τῆς O.E.C.E. ὄργανον ἔχει ὡς ἀντικείμενον τῆς ἁρμοδιότητός της τὴν ἀποκατάστασιν ἑνὸς συστήματος πολυμερῶν πληρωμῶν, ἑνὸς συστήματος τουτέστιν ἱκανοῦ νὰ ἐξασφαλίζῃ εἰς τὰ μέλη τὴν δυνατότητα ὅπως χρησιμοποιοῦν τὰς εἰσπράξεις τὰς ὁποίας πραγματοποιοῦν ἔν τινι χώρᾳ διὰ τὸν διακανονισμὸν χρεῶν των ἔν τινι ἄλλῃ χώρᾳ ὑφισταμένων. Λειτουργεῖ δὲ τὸ σύστημα τοῦτο χάρις εἰς ἓν κλῆριγκ τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται ἡ Τράπεζα Διεθνῶν Διακανονισμῶν τῆς Bâle, ἐπίσης χάρις εἰς τὰς πιστώσεις αἵτινες λαμβάνονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν οἰκονομικὴν βοήθειαν ἢ χορηγοῦνται ἀπὸ τὰ Κράτη - Μέλη.

3) **Αἱ Μερικαὶ Ἑνώσεις** (Unions Partielles). Αἱ Ἑνώσεις αὗται συνιστῶνται εἴτε μεταξὺ μικροῦ τινος ἀριθμοῦ Κρατῶν, εἴτε πρὸς χάριν ὡρισμένου προϊόντος ἢ ὡρισμένης ὑπηρεσίας. Εἶναι δὲ τοιαῦται Ἑνώσεις: α) ἡ Βenelux, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὴν εἰς οἰκονομικὸν σύστημα συνένωσιν τοῦ Βελγίου, τῆς Ὁλλανδίας καὶ τοῦ Λουξεμβούργου, β) ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ὀργάνωσις τῆς Πυρηνικῆς Ἐρεύνης (Organisation Européenne pour la Recherche Nucléaire), ἥτις ἔχει ὡς ἀποστολήν της τὴν ἐξασφάλισιν τῆς συνεργασίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν διὰ τὴν διενέργειαν πυρηνικῶν ἐρευνῶν χαρακτῆρος καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ, γ) Τὸ Συμβούλιον Τελωνειακῆς Συνεργασίας (Conseil de Cooperation Douanière), τὸ ὁποῖον ἐπεφορτί-

σθη μὲ ὅλα τὰ ζητήματα συνεργασίας ἐπὶ τελωνειακῶν θεμάτων, δ) ἡ Εὐρωπαϊκὴ Συνδιάσκεψις τῶν Ὑπουργῶν Μεταφορῶν Conférence Européenne des Ministres des Transports), ἔχουσα ὡς ἔργον αὐτῆς τὴν λῆψιν μέτρων ἐξασφαλίσεως καλυτέρας χρησιμοποιήσεως καὶ ὀρθολογικωτέρας ἀναπτύξεως τῶν διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος ἐσωτερικῶν εὐρωπαϊκῶν μεταφορῶν, ε) ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Commission Européenne de l' aviation Civile), ἡ ὁποία συνεστήθη διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐμπορικῆς καὶ τεχνικῆς συνεργασίας τῶν ἀεροπορικῶν ἑταιριῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν γενικώτερον τῶν διὰ τοῦ ἀέρος μεταφορῶν ἐν Εὐρώπῃ, στ) τὸ περιφερειακὸν διὰ τὴν Εὐρώπην Γραφεῖον τῆς Παγκοσμίου Ὀργανώσεως τῆς Ὑγείας (Bureau Régional pour l'Europe de l' Organisation Mondiale de la Santé), ζ) ἡ Διακυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς μεταναστεύσεις.

Ἐξ ἄλλου, Εὐρωπαϊκαὶ Ὀργανώσεις ἔχουσαι ὡς σκοπὸν αὐτῶν τὴν πολιτικοστρατιωτικὴν συνεργασίαν εἶναι:

1) **Ἡ Ὀργάνωσις τῆς Συνθήκης τῶν Βρυξελλῶν.** Ἡ ὀργάνωσις αὕτη ἱδρύθη κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἐν ἔτει 1948 συναφθείσης Συνθήκης τῶν Βρυξελλῶν, διὰ τῆς ὁποίας τὸ Βέλγιον, ἡ Γαλλία, τὸ Λουξεμβοῦργον, ἡ Ὁλλανδία καὶ τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον συνεδέθησαν διὰ στρατιωτικῆς, κοινωνικῆς καὶ μορφωτικῆς συμμαχίας. Ἡ ἀνωτέρω ὀργάνωσις, κατόπιν σχετικῆς τροποποιήσεως τῆς Συνθήκης τῶν Βρυξελλῶν, μετετράπη, ἀπὸ τῆς 6 Μαΐου 1955, εἰς Ἕνωσιν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης (Union de l'Europe Occidentale).

2) **Ἡ Ὀργάνωσις τῆς Συνθήκης τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ (Ν.Α.Τ.Ο.).** Συμφώνως πρὸς τὴν Συνθήκην τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ, ἥτις ὑπεγράφη ἐν Οὐασιγκτῶνι τὴν 4 Ἀπριλίου 1949, τὰ συμβαλλόμενα μέρη ὀφείλουν:

α) Νὰ προστατεύουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν λαῶν των, τὴν κοινήν των κληρονομίαν καὶ τὸν πολιτισμόν των.

β) Νὰ συνενώνουν τὰς προσπαθείας των διὰ τὴν συλλογικήν των ἄμυναν καὶ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας.

γ) Νὰ διακανονίζουν τὰς μεταξύ των διαφορὰς διὰ μέσων εἰρηνικῶν.

δ) Νὰ ἐνισχύουν τοὺς δημοκρατικούς των θεσμούς, ἐξασφαλίζοντα μίαν καλυτέραν κατανόησιν τῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ θεσμοὶ οὗτοι στηρίζονται.

Ἄμεσος πάντως ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. εἶναι ἡ σύστασις ἀπὸ κοινοῦ μιᾶς δυνάμεως ἀμύνης ἀρκετὰ ἰσχυρᾶς διὰ νὰ ἀποθαρρύνῃ τὴν ἐπίθεσιν.

3) **Τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης** (Conseil de l'Europe), ὅπερ ἱδρυθὲν τὸ ἔτος 1949 ἀποτελεῖ ἀντιπροσωπευτικὸν τῆς ἰδέας τῆς Εὐρώπης Ὀργανισμόν. Ὄργανα αὐτοῦ εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν καὶ ἡ Συμβουλευτικὴ Συνέλευσις.

Τέλος, Εὐρωπαϊκαὶ Ὀργανώσεις ἔχουσαι ὡς ἐπιδίωξιν αὐτῶν τὴν «ὁλοκλήρωσιν», εἶναι:

1) **Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης τοῦ Ἄνθρακος καὶ τοῦ Χάλυβος** (Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier). Ἐγκατασταθεῖσα ἡ ὀργάνω-

σις αὕτη βάσει τοῦ σχεδίου Schuman στηρίζεται ἐπὶ μιᾶς νέας ἀρχῆς, καθ' ἣν αἱ ἐξουσίαι, ἐπὶ ἑνὸς αὐστηρῶς ὡρισμένου πεδίου, μεταβιβάζονται εἴς τινα ὑπερεθνικὴν 'Αρχὴν (Autorité supranationale), ἥτις ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα ὄχι μόνον νὰ λαμβάνῃ ἀποφάσεις ἐπὶ θεμάτων τὰ ὁποῖα προηγουμένως ὑπήγοντο εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ αὐτάς.

Τὴν ἀνωτέρω 'Οργάνωσιν ἵδρυσαν τὸ Βέλγιον, ἡ Γαλλία, ἡ Δυτικὴ Γερμανία, ἡ 'Ιταλία, ἡ 'Ολλανδία καὶ τὸ Λουξεμβοῦργον. 'Η ἱδρυτικὴ συμφωνία ὑπεγράφη τὴν 18 'Απριλίου 1951, ἡ ἐπικύρωσις ὅμως αὐτῆς δὲν συνετελέσθη παρὰ μόλις περὶ τὰ τέλη 'Ιουλίου 1952.

'Η Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης τοῦ Ἄνθρακος καὶ τοῦ Χάλυβος ἔχει ὡς ἀποστολήν της τὴν οἰκονομικὴν ἐξάπλωσιν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς εἰς τὰ Κράτη-Μέλη, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως μιᾶς Κοινῆς 'Αγορᾶς.

2) **'Η Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ 'Αγορά.** 'Η Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ 'Αγορά, ἢ ἄλλως Εὐρ. Οἰκονομικὴ Κοινοπραξία καλουμένη, ἱδρύθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν χωρῶν αἵτινες συνέστησαν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα τοῦ Ἄνθρακος καὶ τοῦ Χάλυβος. 'Η σχετικὴ σύμβασις ὑπεγράφη ἐν Ρώμῃ τὴν 25ην Μαρτίου 1957. 'Ωρίσθη ὅμως ὅτι ἡ λειτουργία τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς θὰ ἀρχίσῃ τὴν πρώτην 'Ιανουαρίου 1958.

'Αποστολὴ τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς 'Αγορᾶς εἶναι ἡ ἀποκατάστασις πλήρους ἐλευθερίας εἰς τὰς μεταξὺ τῶν μελῶν της ἐμπορικὰς ἀνταλλαγάς.

Σημειωτέον ὅτι συγχρόνως μὲ τὴν Σύμβασιν διὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς 'Αγορᾶς ὑπεγράφη ἐν Ρώμῃ, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω χωρῶν, καὶ Συμφωνία ἱδρύσεως μιᾶς Κοινοπραξίας ἀτομικῆς ἐνεργείας (Euratom), διὰ τήν, πρὸς παραγωγικοὺς σκοπούς, χρησιμοποίησιν τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας.

Προσθέτομεν, τέλος, ὅτι προεβλέφθη ἡ ἵδρυσις μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Ζώνης 'Ελευθέρων Συναλλαγῶν (Ε.Ζ.Ε.Σ.) πέριξ τῆς περιοχῆς τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς 'Αγορᾶς, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιτεύξεως μιᾶς εὐρυτέρας οἰκονομικῆς συνεργασίας μεταξὺ ὅλων τῶν Κρατῶν - Μελῶν τοῦ 'Οργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας.

Κ. ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΙ

Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν ποτὲ ὅτι

ἡ ΚΥΠΡΟΣ καὶ ἡ ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

κατὰ παράβασιν τῶν ἀρχῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Διακηρύξεων τοῦ Χάρτου τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν παραμένουν ὑπὸ ξενικὸν ζυγόν. Ὁ Ο.Η.Ε. ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὰ δύο αὐτὰ ὑπόδουλα τμήματα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ὁ ὅρκος τοῦ Σπουδαστοῦ τῆς ΑΣΒΣ

ΥΠΟΣΧΟΜΑΙ καθ' ὅλον μου τὸν βίον ἐν τῇ Σχολῇ νὰ ἐπιδείξω καὶ νὰ ἀποδείξω ὅτι κατέχω τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ πολίτου, ὅτι θὰ σέβωμαι τοὺς Νόμους καὶ τοὺς Κανονισμοὺς τῆς Σχολῆς, ὅτι θὰ ἀγαπῶ τοὺς Καθηγητάς μου, θὰ συνεργάζωμαι μετ' αὐτῶν καὶ θὰ τοὺς θεωρῶ πνευματικοὺς καὶ ἠθικούς μου καθοδηγητὰς καὶ φίλους, ὅτι θὰ καταβάλλω πᾶσαν δυνατὴν φροντίδα διὰ νὰ μορφωθῶ, ὥστε νὰ καταστῶ ἄξιος καὶ ἱκανὸς ἐπαγγελματίας, καλὸς Ἕλλην, χρήσιμος καὶ παραγωγικὸς ἄνθρωπος.

ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

«ΕΣΟ μορφωμένος και ἱκανὸς ἐπαγγελματίας, ὑπερήφανος διότι συμμετέχεις εἰς τὴν παραγωγήν, καλὸς καὶ ἄξιος Ἕλλην, μὲ πλήρη συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεών σου πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους, φωτισμένος ὁδηγὸς τοῦ Λαοῦ καὶ πιστός του συγχρόνως ὑπηρέτης, χρήσιμος καὶ ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος, φίλος τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἔμπλεως ἀνθρωπιστικῶν Ἰδανικῶν».

Η ΣΧΟΛΗ ζητεῖ νὰ καταστήση τοὺς σπουδαστάς της δημιουργικὰ στελέχη μὲ ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν ἀποστολήν των καὶ μὲ φιλοδοξίας, μὲ πνευματικὰς ἀνησυχίας, μὲ ἀληθῆ ἀνάτασιν ψυχῆς καὶ ὄχι εὐτελεῖς καὶ ἀναξιοπρεπεῖς θεσιθήρας.

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ποὺ θέλω νὰ μάθω εἰς τοὺς μαθητάς μου, ἔλεγεν ὁ J. J. Rousseau, εἶναι ἡ ζωή. Ὀρθῶς· ἀλλ' ἡ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχη ὡς σκοπὸν ν' ἀνυψώση τὸ ἄτομον μέσα εἰς ἓν εὐημεροῦν σύνολον.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ

Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν:

1. Ἀποτελεῖ αὐτοτελὲς κοινῆς ὠφελείας Ἵδρυμα, ἀνῆκον εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἐπαγγελματικῆς οἰκονομικο-διοικητικῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ ἰδίαν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν.
2. Τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας (Ὑπηρεσία Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως).
3. Παρασκευάζει διοικητικὰ καὶ διαχειριστικὰ στελέχη διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, καὶ ἰδίως τὴν βιομηχανίαν, τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας καὶ τοὺς δημοσίους ὀργανισμούς. Διαπαιδαγωγεῖ νέους μὲ ἐπιστημονικὴν θεμελίωσιν, μὲ πρακτικὴν γνῶσιν καὶ μὲ ἱκανότητας. Παρέχει ἀρτίαν οἰκονομικο-διοικητικὴν μόρφωσιν καὶ τὴν προσήκουσαν νομικὴν καὶ τεχνικὴν ἐνημέρωσιν.
4. Δὲν εἶναι σχολὴ τεχνική, οὐδὲ προπαρασκευαστικὴ δι' ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Εἶναι ἀνεξάρτητον ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν Ἵδρυμα, φιλοδοξοῦν νὰ ἐφοδιάζῃ τὸν παραγωγικὸν μηχανισμὸν τῆς Χώρας μὲ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένους ἐπαγγελματίας, καλοὺς Ἕλληνας, χρησίμους ἀνθρώπους μὲ ἦθος καὶ ἰδανικά.
5. Δέχεται ὡρισμένον κατ' ἔτος ἀριθμὸν σπουδαστῶν, βάσει εἰσιτηρίων ἐξετάσεων, διεξαγομένων μεταξὺ κατόχων ἀπολυτηρίου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.
6. Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ ἀμείλικτος καταδίκη τῆς θεσιθηρίας καὶ τοῦ παρασιτισμοῦ. Διὰ τοῦτο καλεῖ μόνον ὅσους πράγματι ἐπιθυμοῦν νὰ μορφωθοῦν—μὲ πολὺν μόχθον καὶ πολλὰς θυσίας—καὶ ὄχι ὅσους τυχὸν ἀποβλέπουν εἰς τὴν πρόσκτησιν ἑνὸς τυπικοῦ προσόντος πρὸς κατάληψιν μιᾶς δημοσίας θέσεως. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, πιστεύει ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους εἶναι ἡ χρησιμοποίησις τῶν πτυχιούχων της.
7. Ἡ κατεύθυνσίς της εἶναι ἐπαγγελματικὴ καὶ ὠφελιμιστική. Εἶναι ἐπιστημονικὸν Ἵδρυμα τὸ ὁποῖον, βασίζον τὴν ἐργασίαν του εἰς τὰ ἠλεγμένα δεδομένα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς, ἐπιδιώκει νὰ ἀσκήσῃ τὴν οἰκονομικὴν σκέψιν τῶν σπουδαστῶν, νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ κατευθύνῃ τὴν παρατηρητικότητά των ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων καὶ τῶν διοικητικῶν ζητημάτων, νὰ τοὺς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ὀρθὴν ἐξέτασιν τούτων καὶ τὴν ἀναζήτησιν πρακτικῶν καὶ σκοπίμων λύσεων διὰ τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς διοικήσεως ἐν γένει καὶ

ἰδίᾳ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας καὶ νὰ παρασκευάσῃ αὐτοὺς ἱκανοὺς νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὴν τεχνικήν, διοικητικὴν καὶ ἐμπορικὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς καὶ τῶν συναφῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργανισμῶν.

8. Ἡ φοίτησις ἐν τῇ Σχολῇ εἶναι τριετής. Διὰ τὴν προαγωγὴν ἀπὸ κύκλου εἰς κύκλον σπουδῶν παρεμβάλλονται τμηματικαὶ ἐξετάσεις. Κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος οἱ σπουδασταὶ ὑφίστανται εἰδικὴν ἐπὶ πτυχίῳ ἐξέτασιν, ἐνώπιον Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς. Διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν πτυχιακὴν ἐξέτασιν ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ ὑποβάλει ὁ σπουδαστὴς μίαν μελέτην του ἐπὶ θέματος σχετικοῦ μὲ τὰ ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενα, ὡς καὶ μίαν ἐργασίαν εἰς τὸ Γραφεῖον Ἐρευνῶν (Βιομηχανικῶν καὶ Ἐμπορικῶν) τῆς Σχολῆς. Οἱ ἐπιτυγχάνοντες λαμβάνουν τὸ Πτυχίον, ἀφοῦ προσκομίσουν πιστοποιητικὸν ἑξαμήνου τουλάχιστον εὐδοκίμου ὑπηρεσίας εἰς τὸ δημόσιον ἢ ὀργανισμοὺς δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἢ εἰς σοβαρὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

9. Οἱ πτυχιοῦχοι τῆς Σχολῆς, βάσει ρητῶν κειμένων διατάξεων, δύνανται νὰ διορίζωνται καὶ νὰ προάγωνται ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ γραμματέως β' καὶ ἄνω εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Ἐργασίας, εἰς τὰς Ἐφορίας, Τελωνεῖα, Ἐφορίας Καπνοῦ καὶ Ταμεῖα, εἰς τὴν Στατιστικὴν Ὑπηρεσίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς θέσεις στατιστικολόγων Β' καὶ Α' κατηγορίας, εἰς τὸ στράτευμα, τὸ ναυτικὸν καὶ τὴν ἀεροπορίαν ὡς οἰκονομικοὶ ἀξιωματικοί, εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁμοίως, εἰς θέσεις διαφόρων Ὀργανισμῶν (ΙΚΑ, ΟΛΠ, Ἐπιμελητήρια, εἰς θέσεις λογιστῶν Γεωργικῶν Ὀργανισμῶν κλπ.). Εἰς τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν εἶναι περιζήτητοι, λόγῳ τῆς εἰδικῆς μορφώσεώς των.

10. Παρὰ τὴν Σχολὴν—καὶ ὡς ἱδρύματα αὐτῆς—λειτουργοῦν Γραφεῖα Ἐρεύνης καὶ Κέντρα Ἐπιμορφώσεως μὲ ἰδιαίτερον ἕκαστον σκοπὸν εἰδικῆς καταρτίσεως νέων ἢ ὑπαλλήλων ἀντιλαμβανομένων τὴν ἀνάγκην ἐξειδικεύσεως εἰς τὰ θέματα τοῦ κύκλου ἐργασίας ἢ δραστηριότητός των. Τὰ ἱδρύματα ταῦτα οὐδαμῶς ἀποτελοῦν σχολὰς ἐκπαιδευτικοῦ συγκροτήματος πολυσχολικῆς μορφῆς πανεπιστημιακοῦ τύπου. Ἡ σχολὴ εἶναι μία καὶ ἑνιαία, δὲν εἶναι πολυσχολικὸν ἵδρυμα, οὐδὲ διανοεῖται νὰ ἀποβῇ τοιοῦτον, ἀκριβῶς διὰ νὰ διατηρῇ ἀδιάσπαστον τὴν δραστηριότητά της καὶ εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν τὴν ἀπόδοσίν της ἐν τῷ αὐστηρῷ περιγράμματι τοῦ προορισμοῦ της. Διὰ τοῦτο δὲν παρέχει πτυχία ἢ διπλώματα εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὰ ὡς εἴρηται ἱδρύματα, ἀλλ' ἁπλᾶ πιστοποιητικὰ εὐδοκίμου φοιτήσεως, μὴ συνιστῶντα τυπικὸν προσόν, ἐκτὸς ἂν ἄλλως εἰδικοὶ νόμοι τοῦ Κράτους ὁρίζουν.

Γενικαὶ γραμμαὶ τοῦ προγράμματος διδασκαλίας

Ἡ διάρκεια σπουδῶν πρὸς ἀπόκτησιν «Πτυχίου Ἀνωτέρων Βιομηχανικῶν Σπουδῶν» εἶναι τριετής, κατανεμομένη εἰς ἓξ ἀκαδημαϊκὰ ἑξάμηνα: τρία χειμερινὰ καὶ τρία ἐαρινά. Ἕκαστον ἑξάμηνον περιλαμβάνει 14 ἑβδομάδας πλήρους διδασκαλίας. Τὰ μαθήματα τῶν χειμερινῶν ἑξαμήνων ἄρχονται τὴν 10ην Ὀκτωβρίου ἑκάστου ἔτους, τὰ δὲ μαθήματα τῶν ἐαρινῶν ἑξαμήνων ἄρχονται τὴν 11ην Φεβρουαρίου καὶ λήγουν τὴν 10ην Ἰουνίου. Τὸ ἀκαδημαϊκόν, διοικητικὸν καὶ διαχειριστικὸν ἔτος τῆς Σχολῆς ἄρχεται τὴν 1ην Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τὴν 31ην Αὐγούστου τοῦ ἑπομένου πολιτικοῦ ἔτους.

Ἡ διδασκαλία διεξάγεται, ἰδίως διὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἑξάμηνα, κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, διότι ἡ Σχολὴ ἀπευθύνεται ἐπίσης πρὸς νέους οἵτινες ἔχουν ἀναλάβει οἱ ἴδιοι τὴν εὐθύνην τῆς ζωῆς των, ἐργαζόμενοι διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς εἰς αὐτοὺς ἀναλογούσας δαπάνας, καὶ ἐκεῖθεν ἀντελήφθησαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἀρτιωτέρας μορφώσεως καὶ τὴν ἀνωτέραν σκοπιμότητα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως, πρὸς παραγωγικωτέραν καὶ ἀποδοτικωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου των ὡς κοινωνικῶν παραγόντων καὶ στοιχείων ὀργανικῶν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Ἡ λειτουργία, ἐν τούτοις, τῶν πρωινῶν μαθημάτων δὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ προγράμματος τῆς Σχολῆς.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τὰ διδασκόμενα μαθήματα κατετάγησαν εἰς πέντε κύκλους:

α) Οἰκονομικὰ μαθήματα, διὰ τὰ ὁποῖα διατίθενται 21 ὧραι, ἤτοι τὰ 22,23 % τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

β) Ἐμπορικὰ μαθήματα, διὰ τὰ ὁποῖα διατίθενται 25 ὧραι, ἤτοι τὰ 27,77 % τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

γ) Νομικὰ μαθήματα, διὰ τὰ ὁποῖα διατίθενται 14 ὧραι, ἤτοι τὰ 15,56 % τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

δ) Ἀνθρωπίνου παράγοντος μαθήματα, διὰ τὰ ὁποῖα διατίθενται 16 ὧραι, ἤτοι τὰ 17,77 % τοῦ ἀριθμοῦ ὡρῶν διδασκαλίας.

ε) Τεχνικὰ μαθήματα, διὰ τὰ ὁποῖα διατίθενται 15 ὧραι, ἤτοι τὰ 16,67 % τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας.

Ἡ Σχολή, ὡς ἐλέχθη ἤδη, εἶναι Ἵδρυμα ἀπολύτως συγχρονισμένον, πρωτοποριακὸν καὶ ὑποδειγματικόν.

α) Συνέλαβε καὶ ἐφήρμοσε τὸ νέον ἐκπαιδευτικὸν ἰδανικὸν τοῦ ἀνθρώπου-παραγωγοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἠκολούθησε τὰς νέας τάσεις τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Εὐρώπῃ.

β) Κατέστη ὑποδειγματικὴ Σχολὴ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας της.

γ) Τὸ πρόγραμμά της ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἰδίᾳ ἀπὸ ἀπόψεως συγχρονισμοῦ της εἰς ἔμψυχον ὑλικόν.

δ) Πρώτη αὐτὴ ἐν Ἑλλάδι ἐδίδαξε τὰ νέα μαθήματα (Ὀργάνωσις, Στατιστική, Κοινωνικὴ Πολιτική, Ψυχοτεχνική, Ὑγιεινὴ τῆς Ἐργασίας κλπ.), τοῦθ' ὅπερ ὄχι ὀλίγας ἀντιδράσεις ἐγέννησε. Σήμερον οἱ πάντες ἀναγνωρίζουν ὅτι ὀρθῶς ἔπραξε.

ε) Ἀπέδωσε τὴν δέουσαν σημασίαν εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα, δι'

δ καὶ τὰ σχετικὰ μαθήματα, τὸ πρῶτον διδαχθέντα ἐν Ἑλλάδι, ἀποτελοῦν τὴν πρωτοτυπίαν της καὶ τὴν εἰσφοράν της εἰς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τοῦ τόπου.

στ) Κατέδειξεν ὅτι αἱ ἀνώταται Σχολαὶ δὲν εἶναι ἁπλῶς πηγαὶ γνώσεων, ἀλλὰ συγχρόνως παιδαγωγοῦντα Ἱδρύματα.

ζ) Κατέστη σημαντικώτατον πνευματικὸν κέντρον, ἀκτινοβολοῦν καὶ πέραν τῶν σπουδαστῶν μὲ διαλέξεις, μὲ δεκαήμερα σπουδῶν, μὲ τὰς δημοσίας συζητήσεις ἐπὶ σπουδαίων θεμάτων τοῦ τόπου, μὲ τὰ περιοδικά της καὶ τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις της.

Ἡ Α.Σ.Β.Σ. καὶ ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν ὁμοιάζουν, διότι ἀμφότεραι, εὑρισκόμεναι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἐπιπέδου, καταρτίζουν ἀνώτερα διοικητικὰ στελέχη τῆς οἰκονομίας. Ἀλλὰ διαφέρουν:

α) Διότι ἡ Α.Σ.Β.Σ. ἔχει ἐπαγγελματικὴν κατεύθυνσιν, ἐνῷ ἡ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. εἶναι θεωρητικὴ Σχολή.

β) Διότι ἡ Α.Σ.Β.Σ. ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς μορφώσεως ὀρθῶς παρέχει ἁπλῆν ἐνημέρωσιν, ἐνῷ ἡ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. παρασκευάζει τοὺς ἀποφοίτους της ἱκανοὺς νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολήν.

γ) Διότι ἀποδίδει ἐξέχουσαν σημασίαν εἰς τὰ προβλήματα τοῦ «ἀνθρωπίνου παράγοντος», ἐνῷ ἡ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. δὲν διδάσκει ταῦτα.

δ) Διότι ἐνημερώνει διὰ τῶν «τεχνικῶν μαθημάτων» εἰς τὴν τεχνικὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνῷ ἡ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. ἐνδιαφέρεται κυρίως διὰ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις.

ε) Διότι ἡ Α.Σ.Β.Σ. εἶναι αὐτοτελὴς Σχολὴ μὴ ἐξαρτῶσα τὸ Πρόγραμμά της ἐκ τοῦ Προγράμματος οἱασδήποτε ἄλλης Σχολῆς, μὲ ἰδίας μεθόδους καὶ συστήματα διδασκαλίας συμφώνως πρὸς τὰς νέας παιδαγωγικὰς ἀντιλήψεις.

Ἡ Α.Σ.Β.Σ. εἶναι ὑπερήφανος διότι παρὰ πάντων ἀναγνωρίζεται καὶ ἡ ἐκπαιδευτική της δραστηριότης καὶ ἡ γενικωτέρα της συμβολὴ εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ τόπου. Ἡ Α.Σ.Β.Σ. καυχᾶται δικαίως ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἐὰν δὲν κατέχῃ τὴν πρώτην θέσιν, ἀποτελοῦσα ἓν πρότυπον ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως καὶ πρωτοποριακὸν ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιδιώξεων ἀνώτατον πνευματικὸν Ἵδρυμα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Σχολὴ δὲν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ τίτλου της, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐργασίας της ζητεῖ νὰ ἐπιβληθῇ. Γνωρίζει ὅτι καθημερινῶς δίδει ἐξετάσεις ἤθους καὶ πνευματικῆς ἀποδόσεως καὶ δικαίως καυχᾶται ὅτι ἀριστεύει. Δι' αὐτὸ καλεῖ νὰ προσέλθουν εἰς αὐτὴν μόνον νέοι μὲ ἦθος, μὲ εὐγενεῖς φιλοδοξίας, μὲ πίστιν εἰς τὴν ἐργασίαν, μὲ κατανόησιν τῶν σκοπῶν, τῶν ἰδανικῶν καὶ τῶν μεθόδων τῆς Σχολῆς.

Εἰδικώτερον, οἱ σκοποὶ ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω πέντε ὀργανικῶν κύκλων μαθημάτων εἶναι οἱ κάτωθι:

Α' **Οἰκονομικὰ μαθήματα.** Ἡ οἰκονομικὴ μόρφωσις τῶν σπουδαστῶν ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέλημα τῆς Σχολῆς. Ἡ διδασκαλία ἀποβλέπει εἰς τὴν πλήρη κατανόησιν τῆς θεωρίας τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης, ἥτις κατὰ βάθος καὶ πλάτος διερευνᾶται, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐνημέρωσιν τῶν σπουδαστῶν εἰς τὰ ποικίλα προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἡ ἀρτία θεωρητικὴ οἰκονομικὴ κατάρτισις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ πρακτικὴ ἐξέτασις τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς χώρας, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν προβλημάτων τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς συναφεῖς πρὸς αὐτὴν ἐπιχειρήσεις. Τοιουτοτρόπως ἐπιζητεῖται ὥστε

ὁ ἐξερχόμενος τῆς Σχολῆς, εἴτε ὡς βιομήχανος καὶ βιοτέχνης, εἴτε ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος, νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ὅλας τὰς ἀπαραιτήτους θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις ἵνα ἀντιλαμβάνεται τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ συγχρόνου οἰκονομικοῦ βίου.

Β' **Ἐμπορικά.** Παραλλήλως πρὸς τὴν θεωρητικὴν μόρφωσιν τὴν ὁποίαν παρέχουν τὰ Οἰκονομικὰ Μαθήματα, ἐπιδιώκεται ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἡ κατάρτισις καὶ ἡ ἐνημέρωσις τῶν σπουδαστῶν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τοῦ οἰκονομικοῦ βίου. Τοιουτοτρόπως, ἡ Τεχνική—ἢ ἀκριβέστερον ἡ Πρακτική—τοῦ Οἰκονομικοῦ βίου, ἡ Λογιστικὴ καὶ τὰ Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ συμπληρώνουν καὶ σταθεροποιοῦν τὴν μόρφωσιν τῶν σπουδαστῶν, διὰ τῶν ποικίλων ἐφαρμογῶν τῶν θεωρητικῶν γνώσεων. Μελετᾶται, δηλονότι, ἐνταῦθα τὸ «τί» καὶ «πῶς γίνεται» καὶ ἐξοικειοῦται ὁ σπουδαστὴς μὲ τὴν πραγματικότητα, ὥστε ἡ μεθαρμογή του, ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωήν, νὰ γίνεται ταχυτέρα καὶ εὐχερεστέρα.

Γ' **Νομικά.** Τὰ ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενα μαθήματα δὲν ἀποβλέπουν νὰ καταρτίσουν νομικούς, οὐδὲ νὰ προπαρασκευάσουν τοὺς ἀποφοίτους νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολήν. Σαφῶς ἡ διδασκαλία ἀποβλέπει νὰ δώσῃ, εἰς γενικὰς γραμμάς, τὴν εἰκόνα τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, νὰ παράσχῃ τὰς βασικὰς γνώσεις περὶ τοῦ ἰσχύοντος ἐν Ἑλλάδι δικαίου εἰς τὰς συναλλαγάς, καὶ νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀποφοίτους ἱκανοὺς νὰ γνωρίζουν τὰ νομικὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται νὰ κινῆται ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης. Ἰδιαιτέρα, ὡς εὐνόητον, προσοχὴ δίδεται εἰς τὸ Ἐμπορικόν, Βιομηχανικόν, Ἀγορανομικὸν καὶ Μεταλλευτικὸν Δίκαιον. Ἐπιζητεῖται, δηλονότι, οἱ ἀπόφοιτοι, ὡς πολῖται καὶ ὡς στελέχη τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, νὰ ἀντιλαμβάνωνται πότε πρέπει νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς ἁρμοδίους νομικοὺς πρὸς κατοχύρωσιν τῶν ἐνεργειῶν των καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων των, ὡς ἐπίσης νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποφεύγουν τὰς συνεπείας καὶ τὰς ἀντιστοίχους εὐθύνας ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν κανόνων οἵτινες διέπουν τὴν οἰκονομικὴν συναλλαγήν.

Δ' **Μαθήματα τοῦ Ἀνθρωπίνου Παράγοντος.** Τὰ μαθήματα ταῦτα, ἰδιάζοντα εἰς τὴν Σχολήν μας, ἀποβλέπουν νὰ ἐξετάσουν τὸν ἄνθρωπον ὡς βασικὸν συντελεστὴν τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ δώσουν τὴν ὀρθὴν λύσιν τοῦ θεμελιώδους προβλήματος τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐν τῇ οἰκονομικῇ ζωῇ, τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως τῶν ἐργαζομένων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς ἀποδόσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ζητεῖται, δηλονότι, νὰ ἀνευρεθοῦν οἱ νόμοι τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας καὶ ἀποδόσεως καὶ νὰ ἐξετασθοῦν τὰ σχετικὰ προβλήματα, ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Τεχνικῆς καὶ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Ψυχολογίας (ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς), τῆς Ὑγιεινῆς, τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς Διοικητικῆς. Ἐπιδιώκεται νὰ ἀποφευχθῇ ὁ περιττὸς κόπος καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ χρόνου, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ, ὑπὸ τοὺς καλυτέρους ὅρους τῆς τεχνικῆς, ὑγιεινῆς, ψυχικῆς ἱκανοποιήσεως, ἡ μείζων ἀπόδοσις τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου, ἐπ' ὠφελείᾳ του καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ συνόλου, δέον νὰ ἀξιοποιήσωμεν τὰς σωματικάς, ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς ἱκανότητας. Ἐπιζητεῖται νὰ ἐπανέλθῃ ἡ χαρὰ εἰς τὴν ἐργασίαν, νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ ἔνστικτον τῆς δημιουργικότητος, νὰ ἀποδεσμευθοῦν αἱ δυνάμεις τῆς πρωτοβουλίας ἑκάστου, νὰ εὐρυνθοῦν αἱ προοπτικαὶ καὶ νὰ ἐναρμονισθοῦν αἱ προσπάθειαι. Ἐρευνᾶται ὁ ἄνθρωπος ὄχι ὡς μέσον, ἀλλ' ὡς σκοπός. Ἡ σημασία τῶν μαθημάτων τούτων, μὲ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐπιχειρήσεων, τὸν καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας καὶ τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμόν, καθίσταται ὁσημέραι μεγαλυτέρα, ἰδίᾳ διὰ τὴν καθυστερημένην, καὶ τεχνικῶς καὶ ὀργανικῶς, Χώραν μας.

Ε' **Τεχνικὰ μαθήματα.** Ἡ διδασκαλία τῶν Τεχνικῶν μαθημάτων δὲν ἀποβλέπει νὰ καταρτίσῃ Τεχνικούς. Τοῦτο εἶναι ἔργον ἀφ' ἑνὸς τῶν Πολυ-

τεχνείων καὶ τῶν οἰκείων Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων, εἰς ἐλάσσονα δὲ κύκλον τῶν μέσων καὶ κατωτέρων Τεχνικῶν Σχολείων. Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ Σχολῇ εἶναι ὄχι ἡ εἰδίκευσις ἀλλ' ἡ ἐνημέρωσις καὶ ὁ προσανατολισμὸς τῶν σπουδαστῶν εἰς τὴν τεχνικὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ καὶ εὐχερὴς ἡ ἀμοιβαία κατανόησις τῶν διοικητικῶν καὶ τεχνικῶν στελεχῶν. Ἡ Σχολή, κατανοοῦσα τὴν σημασίαν τῆς ὁλονὲν ἐξελισσομένης Τεχνικῆς εἰς τὸν καθόλου κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν βίον, φιλοδοξεῖ ὅπως οἱ ἀποφοιτῶντες ἐξ αὐτῆς εἶναι ἀρτίως ἐξωπλισμένοι, ὥστε νὰ ἀποβοῦν ἱκανοὶ συνεργάται εἰς τὸ ἔργον τῆς βιομηχανικῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ Τόπου καὶ συνάμα νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὰς τεχνικὰς προόδους καὶ τὴν ἐπίπτωσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς καθόλου λειτουργίας τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς.

Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ἡ ἀκολουθουμένη μέθοδος διδασκαλίας εἶναι ὁ συνδυασμὸς θεωρίας καὶ πράξεως. Ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι ἐμπειρική, ἀλλ' ἐπίσης δὲν ἀναφέρεται εἰς ἀφηρημένας ἐννοίας, δυναμένας νὰ ἀποτελέσουν τὸ θέμα ἐρευνῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐργαστηρίου. Ἡ Σχολὴ πιστεύει ὅτι ὁ καθαρὸς πρακτικὸς δὲν δύναται νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω τῆς θέσεώς του, οὐδὲ νὰ ἔχῃ τὴν γενικὴν τῶν πραγμάτων ἐπισκόπησιν, ἀλλὰ φρονεῖ, ἐπίσης, ὅτι ἡ θεωρία τότε μόνον ἀποκτᾷ ἐνδιαφέρον διὰ τὸν ἐπαγγελματίαν, ὅταν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς συγκεκριμένας περιπτώσεις τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ χρησιμεύῃ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καλυτέρων λύσεων.

Ἡ διδασκαλία, κυρίως, γίνεται ἀπὸ ἕδρας, εἶναι, δηλονότι, ἀκαδημαϊκή, ἀναπτύσσουσα ἐπιστημονικῶς τὴν ὕλην, κατὰ θέματα μεθοδικῶς καὶ συστηματικῶς ταξινομημένα. Ἡ ἐμπέδωσις τῶν γνώσεων συντελεῖται διὰ τῶν Φροντιστηριακῶν Ἀσκήσεων, κατὰ τὰς ὁποίας ἐξετάζεται ἡ διδαχθεῖσα ὕλη ἢ γίνεται ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν περίληψις αὐτῆς ἢ τέλος τίθενται πρὸς λύσιν πρακτικὰ θέματα, σχετικὰ μὲ τὰ διδαχθέντα.

Ἡ ἐκμάθησις τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κανόνων διὰ τῆς ἀπὸ ἕδρας ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας δὲν ἀναπτύσσει πάντοτε τὰς δεξιότητας τοῦ σπουδαστοῦ. Ἐνίοτε ἐμποδίζεται ἡ αὐτενέργειά του, ὥστε νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται ὁ σπουδαστὴς πότε καὶ πῶς θὰ ἐφαρμόσῃ τὰ διδαχθέντα εἰς τὰς συγκεκριμένας περιπτώσεις τῆς ζωῆς. Διὸ ἡ Σχολή, ὅπου εἶναι τοῦτο δυνατόν, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκαδημαϊκὴν παράδοσιν, προσπαθεῖ, καινοτομοῦσα, νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν λεγομένην περιπτωσιακὴν μέθοδον (Case system). Τὰ διδόμενα περιστατικὰ εἰς τοὺς σπουδαστὰς προέρχονται ἐξ αὐτῆς τῆς πράξεως καὶ παρουσιάζονται πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν τυχὸν προκυπτόντων οἰκονομικῶν, ἐμπορικῶν, νομικῶν, ἀνθρωπίνου παράγοντος καὶ τεχνικῶν προβλημάτων. Οὕτω ἀσκεῖται ὁ σπουδαστὴς νὰ ἀντιμετωπίζῃ αὐτὴν ταύτην τὴν πρᾶξιν, νὰ παρακολουθῇ τὰς διαφόρους φάσεις, νὰ ἀναζητῇ νέους συνδυασμοὺς γεγονότων καὶ νὰ εὑρίσκεται πρὸ συγκεκριμένων ἀποριῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ γεννῶνται κατὰ τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων.

Αἱ γνώσεις, αἱ εἰς τὴν Σχολὴν κτηθεῖσαι, ἐμπεδοῦνται ἔτι περισσότερον διὰ σειρᾶς μαθημάτων εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας (ἐργοστάσια, δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ γραφεῖα καὶ καταστήματα). Τὰ μαθήματα ταῦτα δὲν εἶναι ἁπλαῖ ἐπισκέψεις θεαματικοῦ χαρακτῆρος. Πρὸ αὐτῶν οἱ σπουδασταὶ μελετοῦν εἰς τὴν Σχολὴν τὸν πρὸς ἐπίσκεψιν τόπον ἐργασίας, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν οἰκείων καθηγητῶν, ἡ δὲ ἐπακολουθοῦσα ἐπίσκεψις γίνεται βάσει προκαθωρισμένου σχεδίου. Μετ' αὐτὴν ἐπακολουθεῖ γραπτὴ ἔκθεσις καὶ συστηματικὴ κριτική, ἐξάγονται δὲ τὰ ἀναγκαῖα ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς, οἰκονομικῆς, λογιστικῆς, ὀργανωτικῆς, ψυχοτεχνικῆς καὶ ὅρων ἐργασίας συμπεράσματα.

Οὕτω πως ἡ ἐπίσκεψις εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας δὲν ἀποβαίνει διαβα-

τική ἐπιθεώρησις, ἄνευ, κατὰ κανόνα, σοβαροῦ διδακτικοῦ ἀποτελέσματος, ἀλλὰ πραγματικὴ εὐκαιρία νὰ συστηματοποιηθοῦν καὶ νὰ ὁλοκληρωθοῦν ὅλαι αἱ σχετικαὶ γνώσεις ἐπὶ ἑνὸς θέματος, νὰ κινηθῇ ἡ παρατηρητικότης καὶ νὰ τονωθῇ ἡ κρίσις τῶν σπουδαστῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐκ μέρους των κατανόησιν, ὅτι τὰ ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενα εἶναι πράγματι χρήσιμα διὰ τὴν ἐπαγγελματικήν των σταδιοδρομίαν.

ΣΤ' **Ἐπικουρικὰ μαθήματα.** Εἰς τὴν Σχολὴν διδάσκονται, ἐπίσης, ὡς ἐπικουρικὰ μαθήματα, αἱ ξέναι γλῶσσαι καὶ ἡ στενογραφία. Ἐντὸς τοῦ ὀργανικοῦ προγράμματος δὲν περιέχονται ταῦτα. Ἐν τούτοις ἡ Σχολή, ἀποδίδουσα ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν, στενογραφίας, ἐμπορικῆς ἀλληλογραφίας εἰς ξένην γλῶσσαν κλπ., ὑποχρεοῖ τοὺς σπουδαστὰς νὰ ἐξετασθοῦν, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Β' ἔτους σπουδῶν, εἰς μίαν τῶν δύο διδασκομένων γλωσσῶν. συνάμα δὲ βελτιώνει, κατὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις, τὴν βαθμολογίαν τοῦ σπουδαστοῦ τοῦ ἐπιτυγχάνοντος καὶ εἰς τὴν ἑτέραν ξένην γλῶσσαν. Ὡσαύτως βελτιοῦται ἡ βαθμολογία τοῦ διδόντος «ἐξετάσεις ἐπὶ πτυχίῳ» ἐὰν οὗτος ἐπιτύχῃ εἰς μίαν ξένην γλῶσσαν ἢ περισσοτέρας.

Ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν γίνεται ὄχι μόνον κατὰ τὸν γνωστὸν ἀπὸ ἕδρας τρόπον, ἀλλὰ καὶ καθ' ὁμάδας, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ «λινγκουαφόν», ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν, φυσικά, τοῦ οἰκείου καθηγητοῦ.

Εἰς τὴν Σχολὴν διδάσκεται προαιρετικῶς ἡ Στενογραφία, δεδομένης τῆς ἐξαιρετικῆς της χρησιμότητος, καὶ ἡ ἐπιτυχία εἰς αὐτὴν βελτιώνει τὸν βαθμὸν τοῦ διδόντος τμηματικὰς ἢ πτυχιακὰς ἐξετάσεις.

Ἡ Σχολή, κατανοοῦσα ἐπίσης τὴν πρακτικὴν ἀξίαν τῆς ἐκμαθήσεως τῆς γραφομηχανῆς, διευκολύνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταρτισθοῦν σπουδαστάς της, συνιστῶσα αὐτοὺς εἰς καταστήματα πωλήσεως γραφομηχανῶν. Ἐπίσης βελτιοῦται ὁ βαθμὸς τῶν πτυχιακῶν ἐξετάσεων, ἐὰν ὁ ὑποψήφιος ἀποδείξῃ ὅτι γνωρίζει ἐπαρκῶς δακτυλογραφίαν.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ Προγράμματος ἐπρυτάνευσαν αἱ κάτωθι ἀρχαί:

α) Κατεβλήθη πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια νὰ κατοχυρωθῇ ὁ ἐπαγγελματικὸς χαρακτὴρ τῆς Σχολῆς καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ μόρφωσις εἰδικευμένων στελεχῶν, κατὰ πρῶτον διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον διὰ τὰς συναφεῖς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, καθόσον εἰς τὸν σημερινὸν αἰῶνα τῆς γοργῆς ἀναπτύξεως τοῦ τεχνικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας, ἡ ἀνάγκη τῆς εἰδικευμένης μορφώσεως εἶναι ἐπιτακτική. Ἀντίθετος ἄποψις θὰ ἀπετέλει ἐκπαιδευτικὴν ὀπισθοδρόμησιν.

β) Παραλλήλως, κατεβλήθη φροντὶς νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ κίνδυνοι τῆς εἰδικεύσεως, ἡ στενότης, δηλονότι, τῶν ὁριζόντων καὶ ἡ μονομέρεια τῶν ἀντιλήψεων. Τοῦτο προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ ἡ Σχολή, διὰ παραλλήλου διδασκαλίας, συνθετούσης τὰ ἐπὶ μέρους εἰς ἓν ἁρμονικὸν σύνολον μὲ εὐρείας προοπτικάς, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ δημιουργία ὡλοκληρωμένων, ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, ἐπαγγελματιῶν.

γ) Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἡ ἑλληνικὴ πραγματικότης, αἱ γνώσεις τῶν ἀποφοίτων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ συνθῆκαι τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, καθὼς καὶ τὰ προγράμματα τῶν ἀντιστοίχων Σχολῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ Πρόγραμμα, ἀναντιρρήτως, εἶναι ἐντοπισμένον καὶ συγχρονισμένον.

δ) Βασικὴ σκέψις ὑπῆρξεν ὁ συντονισμὸς τῶν μαθημάτων, ὥστε ὅλα νὰ κατατείνουν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Πολλὰ προβλήματα ἀπαντῶνται διαπραγματευόμενα εἰς διάφορα μαθήματα, ἕκαστον ὅμως αὐτῶν τὰ ἐξετάζει ἀπὸ τῆς ἰδικῆς του σκοπιᾶς (τεχνικῆς, οἰκονομικῆς, ἐμπορικῆς, ὑγιεινῆς κλπ.). Οὕτω,

τὸ ζήτημα ἐρευνᾶται ἀπὸ τῶν ποικίλων αὐτοῦ ἀπόψεων καὶ ἔπειτα ἐπιζητεῖται ἡ συνολικὴ ἐπισκόπησίς του, ὑπὸ τὴν σύνθετον μορφὴν ὑφ' ἣν παρουσιάζεται εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἡ ἀναλυτικὴ ἐξέτασις ἐπιβάλλεται ὑπὸ παιδαγωγικῶν λόγων, ἐνῷ ἡ συνθετικὴ ἐξ αὐτῆς τῆς ζωῆς.

ε) Τέλος, κατεβλήθη πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὸν ἁρμονικὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν συνδυασμὸν θεωρίας καὶ πράξεως. δὲν παραγνωρίζεται, ὅμως, ὅτι ἡ ἀρτία ἐπαγγελματικὴ κατάρτισις ἐπιτυγχάνεται μόνον ὅταν ἡ μαθήτευσις εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρᾶξιν συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλίας, δι' ὃ καὶ ὁ Ὀργανισμὸς τῆς Σχολῆς ὁρίζει ὅτι πρὸς ἀπονομὴν τοῦ Πτυχίου ἀπαιτεῖται τουλάχιστον ἑξάμηνος πρακτικὴ ἄσκησις.

στ) Τὰ διδασκόμενα κύρια μαθήματα ἐν συνόλῳ εἶναι δεκαεπτά. Ἓξ ἀνήκουν εἰς τὸν οἰκονομικὸν κύκλον, τρία εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐμπορικῶν μαθημάτων, δύο ἀποτελοῦν τὸν κύκλον τῶν νομικῶν μαθημάτων, τέσσαρα ἀπαρτίζουν τὸν ἀφορῶντα τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα κύκλον καὶ δύο τὸν κύκλον τῶν τεχνικῶν μαθημάτων. Ἐκρίθη, ἐν τούτοις, σκόπιμον, διὰ τὴν ἀρτιότητα τῆς καταρτίσεως τῶν σπουδαστῶν, νὰ ὑποδιαιρεθῇ ἕκαστον μάθημα εἰς πλείονα τμήματα, ἡ διδασκαλία τῶν ὁποίων ἀνετέθη εἰς εἰδικοὺς καθηγητάς.

Οὕτω ἡ Σχολὴ ἠκολούθησε τὸ νέον σύστημα διδασκαλίας, τὸ κυρίως ἐν Ἀμερικῇ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐν Γαλλίᾳ ἐφαρμοζόμενον, καθ' ὃ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι μόνον εἰδικοὶ καθηγηταὶ σήμερον εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν κατὰ βάθος τὰ ποικίλα προβλήματα τὰ ἐν τῇ πολυσυνθέτῳ οἰκονομικῇ καὶ κοινωνικῇ ζωῇ ἐμφανιζόμενα. Ἐπὶ παραδείγματι, ἡ «Οἰκονομικὴ Πολιτική» ἀποτελεῖ ἓν μάθημα μὲ ἑνιαῖον σκοπὸν καὶ κατεύθυνσιν, ἀλλ' ἡ διδασκαλία της ἔχει κατανεμηθῆ εἰς κλάδους προκύψαντας ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Χωρίς, ὅθεν, νὰ διασπᾶται ἡ ἑνότης τοῦ μαθήματος, χάρις εἰς τὸ ἀπὸ κοινοῦ ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων Καθηγητῶν καταρτισθὲν πρόγραμμα, διασφαλίζεται ἡ ἀκριβὴς καὶ θετικὴ γνῶσις τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων ἀντὶ τῶν κενολόγων γενικεύσεων.

Συμφώνως πρὸς τὰς γενικὰς ταύτας γραμμὰς συνετάγη τὸ Ἀναλελυμένον Ὡρολόγιον Πρόγραμμα, τὸ ἐγκεκριμένον ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας (Ἰδὲ «Ὁδηγὸν Σπουδῶν» τῆς Σχολῆς).

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

(Ἀπόσπασμα ἐναρκτηρίου λόγου)

Ἀπευθύνομαι κατὰ τὰ εἰθισμένα πρὸς τοὺς Νέους διὰ νὰ τονίσω ὅτι καλῶς γνωρίζω πόσον αἱ περιστάσεις εἶναι σκληραί. Δι' αὐτὸ ὅμως ἡ προσπάθεια τῶν Νέων πρέπει νὰ εἶναι μεγαλυτέρα. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἑλλάδα μετεβλήθη εἰς μαρτυρίου τόπον δημιουργεῖ μείζονας ὑποχρεώσεις διὰ τοὺς νέους, δι' ὅλους μας. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Χώρα μας ἔχει μεταβληθῆ εἰς πεδίον μιᾶς σκληρᾶς διεθνοῦς διαμάχης ἐπιβάλλει εἰς τοὺς σπουδαστὰς ὄχι νὰ ζητοῦν ψευδοδιπλώματα, ἀλλὰ ν' ἀποδεικνύουν τὴν ἀγάπην των καὶ τὴν πίστιν των εἰς τὸν τόπον, ἐργαζόμενοι περισσότερον, μορφωνόμενοι ἀρτιώτερον. Βεβαίως γνωρίζω ὅτι ἡ δυστυχία τοῦ παρόντος δημιουργεῖ βαθεῖαν ἀναταραχὴν εἰς τὰς νεανικὰς ψυχάς. Ἔργον τῶν νέων εἶναι νὰ ἐργασθοῦν, μορφωνόμενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος, διὰ νὰ μειώσουν καὶ νὰ ἐξαφανίσουν τὴν δυστυχίαν τῆς Αὔριον. Ἡ Ἀνθρωπότης, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Τέχνην, ἡ ὁποία ἀνέδειξεν ἕνα Αἰσχύλον καὶ ἕνα Πλάτωνα, ἕνα Σαίξπηρ καὶ ἕνα Γκαῖτε, ἕνα Μπετόβεν καὶ ἕνα Μιχαηλάγγελον, ἕνα Ἀριστοτέλη καὶ ἕνα Νταβίντσι, ἕνα Νεύτωνα καὶ ἕνα Παστέρ, ἕνα Τολστόϊ καὶ ἕνα Γκάντι, ἕνα Ντυνὰν καὶ ἕνα Σβάϊτσερ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σταθῇ ἀνίκανος νὰ δημιουργήσῃ τὴν ὁμαλότητα καὶ τὴν Εἰρήνην, τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Κοινωνικὴν Δικαιοσύνην, αἵτινες εἶναι αἱ βάσεις μιᾶς καλῶς ὠργανωμένης Κοινωνίας.

Γνωρίζω, ἀγαπητοὶ σπουδασταί, ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἄνθρωποι ἐν ὀνόματι γενικωτέρων Ἰδανικῶν ἠρνοῦντο τὴν Πατρίδα. Ἀλλ' ἦλθεν ἡ κατοχὴ καὶ οἱ Ἕλληνες—ὅλοι ἐξαιρέσει ὀλίγων προδοτῶν—ἀντελήφθησαν τί σημαίνει Ἐθνικὴ Ἐλευθερία, τί εἶναι Ἐλευθέρα Πατρίδα, πόσον μεγάλος καὶ γόνιμος εἶναι ὁ Πατριωτισμός. Ὀρθῶς λέγει ὁ Léon Blum «μὲ τὰ δυστυχήματα τῆς Πατρίδος λαμβάνομεν συνείδησιν πλέον σαφῆ καὶ πλέον ἰσχυρὰν τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀγάπης τὴν ὁποίαν πολλάκις παραγνωρίζομεν. Ἡ πρόσφατος ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι χρέος μας εἶναι νὰ διατηρήσωμεν τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα εἰς ὅλην του τὴν ἀξίαν, συνδυάζοντες αὐτὸ μὲ ἕνα βαθύτατον οὐμανισμόν».

Πρὸς τοὺς νέους θὰ ὑπενθυμίσω ἀκόμη καὶ θὰ ἐπαναλάβω τὴν φράσιν τοῦ μεγάλου Jaurès: «Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀγαπᾷ τὴν Ἀνθρωπότητα, ἐὰν δὲν ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του καὶ δὲν ἀγαπᾷ κανεὶς ἀληθινὰ τὴν Πατρίδα του, ἐὰν δὲν ἀγαπᾷ τὴν Ἀνθρωπότητα». Καὶ πολὺ περισσότερον, προσθέτω, ὅταν ἔχῃ κανεὶς Πατρίδα τὸν τόπον ποὺ μοῖρα του—μοῖρα ἔνδοξος καὶ τραγική—εἶναι ν' ἀγωνίζεται ὄχι μόνον διὰ τὴν ἰδικήν του Ἐλευθερίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἐλευθερίαν ὅλου τοῦ κόσμου, ν' ἀγωνίζεται διὰ πανανθρώπινα Ἰδανικὰ καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ

εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ εἰς τὸ 21, καὶ εἰς τὰ Ἀλβανικὰ βουνὰ καὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴ μας Ἀντίστασιν, τὸ ἀτίμητον αὐτὸ κεφάλαιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ μονοπωλήσῃ καὶ μάλιστα νὰ τὸ ἐκμεταλλευθῇ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους, ὅπως καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ ρυπάνῃ ἐξίσου ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος.

Σήμερον ἡ Πατρίδα ὑποφέρει. Εἷς λόγος περισσότερον διὰ νὰ γίνωμεν καλύτεροι. Μέσα εἰς τὸν κύκλον τῆς ἁρμοδιότητός μας νὰ ἐπιτελέσωμεν φανατικὰ τὸ καθῆκον μας, ὥστε ὅλοι νὰ συμβάλωμεν διὰ νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ τόπου, νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἀξιοπρέπειάν μας ὡς ἀτόμων καὶ ὡς ἔθνους, διὰ νὰ ἐπιβιώσῃ μετὰ τὴν καταιγίδα ἡ Ἑλληνικὴ Φυλή, ποὺ εἶναι τὸ ἅλας τῆς γῆς.

Ἔλεγε κάποτε ὁ κόλαξ Ταλλεϋράνδος εἰς τὸν Ναπολέοντα «Εἶσθε, Μεγαλειότατε, ὁ μόνος μεγάλος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας». Καὶ ὁ Ναπολέων εἰς στιγμὴν ψυχικῆς ἐξάρσεως ἀπήντα: «Ὄχι. Πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἶναι μεγάλος εἰς τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων του, ἀπὸ τοῦ τεχνίτου μέχρι τοῦ σοφοῦ ἐπιστήμονος καὶ ἀπὸ τοῦ ἁπλοῦ στρατιώτου μέχρι τοῦ στρατηγοῦ». Πραγματικὰ ὁ σπουδαστὴς ὁ ὁποῖος μοχθεῖ διὰ νὰ μορφωθῇ, ὁ ἐργάτης ποὺ παράγει τὰ ἀγαθά, ὁ ἀγρότης ποὺ καλλιεργεῖ τὴν γῆν, ὁ βιοτέχνης καὶ ὁ ναυτικός, ὁ ἐπιστήμων καὶ ὁ καλλιτέχνης, ὅλοι ἐργάζονται διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ κόσμου καὶ ἐφ' ὅσον ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον των εἶναι οἱ ἀφανεῖς ἥρωες καὶ μάρτυρες τῆς ζωῆς, οἱ ἄγνωστοι ἢ γνωστοὶ σκαπανεῖς τῆς Προόδου. Ὁ μόχθος ὅλων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν δημιουργικὴν ἱστορίαν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Μεγάλος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀφιερώνει καὶ θυσιάζει ὅλα εἰς τὴν ἐπιδίωξιν ἑνὸς ἀνθρωπιστικοῦ ἢ ἐπιστημονικοῦ Ἰδανικοῦ. Μεγάλος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θεωρεῖ ἰδίαν του ὑπόθεσιν τὴν ὑπόθεσιν κάθε ἀδικουμένου. Μεγάλος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μετέχει ἐντατικὰ εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐργασίαν πιστεύων ὅτι ἡ εὐτυχία τοῦ Συνόλου εἶναι ἡ εὐτυχία τοῦ ἀτόμου. Μεγάλος εἶναι ὁ καθεὶς ποὺ τολμᾷ νὰ ἀντιμετωπίζῃ θαρρετὰ τὴν Ἀλήθειαν καὶ ν' ἀγωνίζεται δι' αὐτήν.

Μεγάλος εἶναι ὁ καθεὶς ποὺ πιστεύει σ' ἕνα Ἰδανικόν. Καὶ δὲν νοεῖται, ἀγαπητοί μου σπουδασταί, ζωὴ χωρὶς Ἰδανικόν, τὸ Ἰδανικὸν νὰ γίνετε χρήσιμοι καὶ ἐλεύθεροι Ἄνθρωποι ἕως ὅτου μίαν ἡμέραν ὑψωθῆτε καὶ ἀντιληφθῆτε αὐτὸ ποὺ τόσον ὡραῖα καὶ τόσον ἐπιγραμματικὰ εἶπε ὁ Ἴων Δραγούμης: «θέλω νὰ εἶμαι ὡραῖο δεῖγμα Ἀνθρώπου καὶ Ἕλληνος. Αὐτὸ ἀξίζει νὰ εἶναι σκοπὸς μιᾶς ζωῆς».

Ἀπευθύνομαι ἀκόμη μιὰ φορὰ πρὸς τοὺς σπουδαστὰς διὰ νὰ τοὺς ὑπενθυμίσω τὴν παραβολὴν τῶν ταλάντων. Ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ τὸ ἀφήσουν ἀχρησιμοποίητον, νὰ μὴ τὸ σπαταλήσουν, ἀλλὰ νὰ τὸ ἐκμεταλλευθοῦν καὶ νὰ τὸ πολλαπλασιάσουν χάριν τοῦ ἑαυτοῦ των, χάριν τῆς οἰκογενείας των, χάριν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ὅπως λέγει ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς:

«Παιδί μου τὸ περιβόλι μου ποὺ θὰ κληρονομήσεις,
ὅπως τὸ βρεῖς καὶ ὅπως τὸ δεῖς νὰ μὴ τὸ παρατήσεις.
Σκάψε το ἀκόμα πιὸ βαθειὰ καὶ φράξε το πιὸ στέριο.
Γίνου ὀργοτόμος, φυτευτής, διαφεντευτής».

Γνωρίζω καὶ βαθύτατα συναισθάνομαι ὅτι οἱ νέοι μας ἐστάθησαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς σύμβολα θυσίας, ἡρωϊσμοῦ καὶ μαρτυρίου, μὲ πίστιν εἰς τὰ Ἰδανικὰ τὰ ὁποῖα κατέκλυζαν τὴν νεανικήν των ψυχήν. Κλίνω εὐλαβῶς τὸ γόνυ ἐνώπιον τῶν χιλιάδων νέων ποὺ ἔπεσαν ὑπὲρ Πατρίδος, ὑπὲρ Ἐλευθερίας. Ἀπευθύνομαι ἐπομένως ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν γενεὰν ἐκείνην τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ ἐδονήθη ἀπὸ Ἰδανικὰ καὶ ἐχαλυβδώθη ἀπὸ τὸν σκληρὸν αἱματηρὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ τριπλοῦ κατακτητοῦ, διὰ νὰ τῆς ὑπενθυμίσω τὴν φράσιν τοῦ Léon Bourgois, «ὁ ἄνθρωπος γεννώμενος συνάπτει ἕνα συμβόλαιον μὲ τὴν κοινωνίαν, πλῆρες ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πλῆρες δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦται νὰ διεκδικήσῃ».

Δικαίωμα ἀλλὰ καὶ ὀφειλὴ τῶν νέων εἶναι νὰ μορφωθοῦν διὰ νὰ συνεχίσουν εἰς τὸν εὐλογημένον καὶ μαρτυρικὸν αὐτὸν τόπον τὴν βασανιστικὴν προσπάθειαν τῶν περασμένων γενεῶν, αἱ ὁποῖαι μὲ τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματά των συνετέλεσαν ὥστε ἡ Χώρα αὐτή, ἡ κατεστραμμένη μετὰ τὴν Μεγάλην Ἐθνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Λαοῦ τὸ 1821, μὲ ἔκτασιν 47.000 τετρ. χιλιομέτρων καὶ μὲ πληθυσμὸν 750.000 κατοίκων, νὰ καταστῇ μία χώρα 127.000 τετρ. χιλιομέτρων καὶ 8 περίπου ἑκατομμυρίων κατοίκων, ἀγωνιζομένων σκληρὰ ἐναντίον ὅλων διὰ νὰ συντηρηθοῦν καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν.

Ἡ χώρα αὐτή, ἡ ὁποία ἔδωκεν ἓν ἀνθρωπιστικὸν νόημα εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ναζιστικῆς Γερμανίας καὶ τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας, ἡ χώρα ἡ ὁποία ἔδωκε τὴν πρώτην χαρὰν τῆς νίκης εἰς τὰ Ἡνωμένα κατὰ τῆς βίας Ἔθνη, ἐξῆλθε κατεστραμμένη ἀπὸ τὴν ὁλοκληρωτικήν της προσπάθειαν, μὲ βαθυτάτην τὴν πικρίαν διὰ τὴν μὴ πραγματοποίησιν τῶν ἐθνικῶν, ἐδαφικῶν καὶ οἰκονομικῶν της διεκδικήσεων. Ὅπως λέγει ὁ Σοῦτσος «Ματαίως τόσον δάκρυ, τόσον αἷμα, νίκαι τόσαι, μόχθοι τόσοι». Ἐξῆλθε τοῦ ἀγῶνος διὰ νὰ ὠθηθῇ εἰς ἕνα ἐμφύλιον σπαραγμόν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συνεχισθῇ ἡ καταστροφή, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἀνασυγκροτηθῇ, νὰ παύσῃ ἡ Ἑλλὰς νὰ εἶναι παράγων εἰς τὴν διεθνῆ πολιτικήν.

Καλῶ τοὺς νέους νὰ μορφωθοῦν διὰ ν' ἀγωνισθοῦν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας καὶ ὄχι διὰ τὴν ὑποδούλωσίν της εἰς τοὺς ξένους, νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησίν της καὶ ὄχι διὰ τὴν καταστροφήν της, νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξίν της, ν' ἀποκαταστήσουν βίον ποὺ σύμβολόν του δὲν θὰ εἶναι τὸ «μαχαίρι» καὶ ἡ ἀλληλοεξόντωσις, δὲν θὰ εἶναι τὸ αἷμα, διότι ἄλλως θὰ καταστῇ ἡ Ἑλλὰς αἵματος ποταμὸς ἐκχειλίζων ποὺ θὰ καλύψῃ ὅλην τὴν χώραν μὲ τὸν βόρβορον τοῦ ἀδελφικοῦ αἵματος. Καλῶ τοὺς νέους νὰ δημιουργήσουν βίον εἰρήνης καὶ συνεργασίας, προόδου καὶ εὐημερίας, Ἐλευθερίας καὶ Δικαιοσύνης. Νὰ γίνῃ «Ναὸς ἡ Πατρίδα», ποὺ εἶναι «στὴν γῆν ἐπάνω ἡ πλατυτέρα, τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ἡ θεία Μητέρα», κατὰ τὸν στίχον τοῦ Σικελιανοῦ.

Καλῶ τοὺς νέους ν' ἀγαπήσουν μὲ ἔρωτα, μὲ πάθος τὴν «πολύπαθη Μητέρα», τῆς ὁποίας τὸ δρᾶμα θὰ λήξῃ μόνον μέσα εἰς μίαν εἰρηνικὴν καὶ δημιουργικὴν συνεργασίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐθνῶν, καὶ νὰ κατανοήσουν ὅτι τὸ Ἔθνος εἶναι ὁ Λαὸς καὶ ὅτι ὁ Λαὸς εἶναι τὸ Ἔθνος. Καλῶ τοὺς

Νέους νά γίνουν «στολίδια τῆς Πατρίδας», ἀφοῦ ἀπέδειξαν ὅτι ἔχουν «τὴν ἀκατάλυτη ψυχή τῶν Σαλαμίνων».

Καλῶ τούς Νέους ν' ἀντιληφθοῦν πόσον γόνιμος καί πόσον δημιουργικός εἶναι ὁ Πραγματικός Πατριωτισμός, ὅταν πλαισιοῦται καί ὁλοκληρώνεται ἀπό ἕνα ἀνώτερον ἀνθρωπιστικόν πνεῦμα εἰλικρινοῦς συνεργασίας καί φιλίας μέ τούς ἄλλους Λαούς. Νά ἀντιληφθοῦν ἀντιθέτως πόσον ὑστερικός καί καταστροφικός εἶναι ὁ σωβινισμός, καί πόσον στεῖρος καί ἀνεδαφικός εἶναι ὁ κοσμοπολιτισμός. Ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι ὁ πραγματικός Πατριωτισμός σημαίνει συμβολήν εἰς τήν κοινήν τῆς 'Ανθρωπότητος προσπάθειαν, ἀνάτασιν μέχρι τῆς Ἰδέας τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος, θυσίαν ὑπέρ τοῦ Συνόλου, συνεργασίαν ἐλευθέραν καί συνειδητήν τῶν πολιτῶν. Καλῶ τούς Νέους νά κατανοήσουν τήν ἀξίαν τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καί τῆς ἀξιοπρεπείας ἀπέναντι ὅλων, ἀπέναντι ἐκείνων πού λέγουν ὅτι θέλουν νά εἶναι φίλοι καί ἀπέναντι ἐκείνων πού δυστυχῶς θέλουν νά εἶναι ἐχθροί μας. 'Απέναντι ὅλων, διότι ὅλοι ἔχουν χρέος τιμῆς νά μή λησμονήσουν τί ἔπραξεν ὁ μικρός αὐτός εἰς ἀριθμόν, ἀλλά τρισμέγιστος ὅσον ἀφορᾶ τό πνεῦμα τῆς θυσίας Λαός.

Καλῶ τούς νέους νά συναισθανθοῦν ὅτι ἡ δουλοφροσύνη καί ἡ ἀναξιοπρέπεια παρασκευάζουν τήν ἐθνικήν μείωσιν καί τήν ταπείνωσιν, νά συναισθανθοῦν ὅτι ἡ ὑποτέλεια καί ἡ ὑποταγή πρός τά ξένα συνθήματα καί τά ξένα συμφέροντα προετοιμάζουν τήν ἐθνικήν ὑποδούλωσιν καί τήν ἐξαφάνισιν τῆς φυλῆς καί νά κατανοήσουν ὅτι ἡ δουλοφροσύνη ἀφ' ἑνός καί ἡ ὑποταγή ἀφ' ἑτέρου τοποθετοῦν ἔξω ἤ καί ἐναντίον τοῦ Ἔθνους καί ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποτελοῦν ἄρνησιν τοῦ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ.

Καλῶ τούς νέους νά κατανοήσουν ὅτι ὁ ἀληθής πατριωτισμός ἐπιζητεῖ τήν εἰρήνην, τήν σύμπραξιν καί τήν ἀδελφοσύνην μέ τούς ἄλλους Λαούς καί ὄχι τόν πόλεμον, τήν κατάκτησιν καί τήν ἐξόντωσιν, καί ὅτι ὁ γνήσιος πατριωτισμός ἀξιοῖ, ὅταν κινδυνεύῃ ἡ Πατρίδα, τήν ἀντίστασιν, τόν ἀγῶνα καί τήν θυσίαν καί ὄχι τήν ἐγκαρτέρησιν, τήν συνεργασίαν μέ τόν κατακτητήν καί τήν ὑποταγήν εἰς αὐτόν.

Τήν ἱεράν αὐτήν ἐντολήν πρός τούς Νέους δίδουν αἱ παρελθοῦσαι γενεαί καί αἱ γενεαί πού θ' ἀκολουθήσουν, διότι ἄλλως ὁ τόπος αὐτός δέν θά ζήσῃ καί δέν θά προορίζεται νά ζήσῃ ἀλλά νά γίνῃ βορά τῶν οἱωνδήποτε ξένων.

'Ο τόπος μας ὑπέστη μίαν τρομακτικήν καταστροφήν, μεταβληθείς εἰς πεδίον διεθνῶν συγκρούσεων. Μεγαλώνετε σεῖς οἱ Νέοι μέ ηὐξημένην τήν πεῖραν. Μή ἀποβάλετε τήν ἐλπίδα καί αἰσιοδοξίαν. Ζῶμεν εἰς τό πηκτόν σκότος πού προαγγέλλει τό ρόδισμα τῆς αὐγῆς. Τό ρόδισμα αὐτό τό βλέπω μέσα εἰς τά νεανικά σας μάτια.

Θέλει τόλμην καί ἀρετήν ἡ 'Ελευθερία, λέγει ὁ Κάλβος. Τό ἀκριβές εἶναι ὅτι ἡ ζωή θέλει τόλμην καί ἀρετήν. 'Η φωνή τῆς ματωμένης καί πονεμένης Πατρίδος ζητεῖ ν' ἀνοίξουν διάπλατα τά παράθυρα τῆς ψυχῆς σας, διά νά εἰσέλθῃ τό φῶς τό ἀληθινόν. 'Η φωνή Της ζητεῖ νά τήν κλείσετε μέσα στά στήθη σας, πού «δόξα της ἔχει κάθε πέτρα της καί ξερό χορτάρι», κατά τόν στίχον τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ, διότι σεῖς οἱ Νέοι πρέπει ν' ἀντιληφθῆτε τό

φῶς καὶ τὸν νόημά Της, ποὺ εἶναι θυσία ἕως τὴν σήμερον ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ εἶπε τὸ ΟΧΙ εἰς τὸν μέγαν Βασιλέα καὶ τὰ στίφη τῶν Μήδων καὶ τῶν Περσῶν. Σᾶς καλεῖ ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος, ποὺ εἶναι «ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δακτυλίδι», ποὺ εἶναι ἡ κρυστάλλινη πηγὴ τοῦ Ἀγαθοῦ, τοῦ Ἀληθινοῦ καὶ τοῦ Ὡραίου.

Πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν ψυχήν σας ὁ ἀποπνικτικὸς λίβας τῆς ἀπαισιοδοξίας, τῆς κοπώσεως, τῆς λιποψυχίας καὶ τῆς φυγῆς, ποὺ ἀπειλεῖ νὰ ξεράνῃ κάθε ἰκμάδα ζωῆς. Τίποτε δὲν πρέπει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σκεπάσῃ τὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος, διότι αὐτὸ ἐπιτάσσει ἡ τρισχιλιόχρονη ἱστορία Της, ἀκόμη αὐτὸ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. Ἡ ἐλπὶς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐκπηδᾶ μέσα ἀπὸ τὸ μαρτύριον, τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὴν θυσίαν μυριάδων Ἡρώων καὶ Μαρτύρων, ποὺ τὸ τρισαγιασμένον αἷμα Των ἔβαψεν ἄλλην μίαν φορὰν τὴν πολύπαθον αὐτὴν Γῆν.

Αὐτὴν τὴν χρυσῆν ἐλπίδα, αὐτὴν τὴν καλὴν ἀγγελίαν, αὐτὸ τὸ μήνυμα χαρᾶς καὶ πεποιθήσεως θέλω νὰ μεταδώσω εἰς τὴν σπουδάζουσαν Νεότητα, διότι ἄνευ τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, εἴμεθα «χαλκὸς ἠχῶν καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον».

Παντοῦ καὶ πάντοτε ἀναλογίζομαι ὅ,τι εἶπεν Ἐκεῖνος: «ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἴσθε συνηγμένοι κἀγὼ εἰμὶ ἐν μέσῳ Ὑμῶν». Τοῦτο πολὺ περισσότερον ἰσχύει ὅταν διδάσκαλοι, γονεῖς καὶ κηδεμόνες καὶ ἄλλοι ἐνδιαφερόμενοι συνέρχωνται διὰ τοὺς Νέους, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς δικαίως περισσότερον παντὸς ἄλλου ἠγάπησεν.

Ὑπὲρ τῶν Νέων ἰδίᾳ οἱ ὁποῖοι περνοῦν τὴν Νεότητά των μέσα εἰς τόσον χαλεποὺς καιρούς, καὶ διψοῦν διὰ μάθησιν καὶ θέλουν, τὸ εὐχόμεθα καὶ τὸ ἐλπίζομεν, νὰ γίνουν καλύτεροι ἀπὸ ἡμᾶς. Ὑπὲρ τῶν Νέων, οἱ ὁποῖοι ἀπέδειξαν τὴν ψυχικήν των ἀνάτασιν καὶ τὸν θερμόν των ἔρωτα διὰ τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐλευθερίαν.

Ὑπὲρ τῶν Νέων ἰδίᾳ οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται καὶ μορφώνονται. Ὑπὲρ τῶν Νέων τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ δηλητηριάζωμεν μὲ γεροντικὴν ζηλοφθονίαν καὶ κακότητα λέγοντες ὅτι εἶναι χειρότεροι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς μεγαλυτέρους, ἀλλὰ χρέος μας εἶναι νὰ τοὺς καθοδηγοῦμεν, νὰ τοὺς ἐμπνέωμεν, νὰ τοὺς ἐνθουσιάζωμεν καὶ νὰ τοὺς διαφωτίζωμεν, νὰ τοὺς μορφώνωμεν καὶ νὰ τοὺς διαπλάσσωμεν, ὥστε νὰ γίνουν καλύτεροί μας.

Ὑπὲρ τῶν Νέων οἱ ὁποῖοι ζητοῦν καὶ ὀφείλομεν, κατὰ τὴν ὡραίαν τοῦ Εὐαγγελίου φράσιν, νὰ τοὺς δώσωμεν, οἱ ὁποῖοι κρούουν καὶ ὀφείλομεν νὰ τοὺς ἀνοίξωμεν διάπλατα τὴν θύραν· ὑπὲρ τῶν Νέων οἱ ὁποῖοι πεινοῦν καὶ διψοῦν διὰ μόρφωσιν καὶ ὀφείλομεν νὰ τοὺς χορτάσωμεν. Ὑπὲρ τῶν Νέων, ποὺ ἡ νεανική των ψυχὴ ἀγωνιᾷ, καὶ ἔχομεν χρέος ὡς Ἄνθρωποι καὶ ὡς Διδάσκαλοι νὰ χαράξωμεν εἰς τὴν ψυχήν των τὴν πίστιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὑπὲρ τῶν Νέων ποὺ φοβοῦνται διὰ τὸ μέλλον των καὶ κατέχονται ἀπὸ ἕνα βαθύτατον αἴσθημα φυγῆς, διὰ νὰ τοὺς ἐμποτίσωμεν μ' ἐμπιστοσύνην καὶ αἰσιοδοξίαν, μὲ θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησιν, ποὺ πρέπει νὰ στηριχθοῦν μόνον εἰς τὸ Ἦθος καὶ εἰς τὴν Μόρφωσιν.

ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ

ΟΔΗΓΙΑΙ

πρὸς τοὺς ὑποψηφίους τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων

'Ο 'Οκτώβριος εἶναι ὁ μὴν τῶν Εἰσαγωγικῶν 'Εξετάσεων εἰς τὴν Α.Σ.Β.Σ. Πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ὑποψηφίων παρατίθενται αἱ κατωτέρω ὁδηγίαι:

1. Φροντίσατε νὰ εἶσθε εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεως τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, φέροντες ἀπαραιτήτως τὴν προσωρινὴν σχολικὴν ταυτότητά σας. 'Αν βραδύνετε, θὰ ἀποκλεισθῆτε ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις. Σκεφθῆτε πόσον αὐτὸ δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ζωήν σας.

2. Νὰ εἶσθε ἐφωδιασμένοι μὲ στυλογράφον (ἢ μελανοδοχεῖον καὶ κονδυλοφόρον) καὶ γομολάστιχαν. 'Η Σχολὴ θὰ σᾶς ἐφοδιάσῃ μὲ τὸ φύλλον χάρτου διὰ νὰ ἀπαντήσετε εἰς τὸ θέμα, μὲ εἰδικὸν φύλλον διὰ τὰς σημειώσεις σας καὶ μὲ τεμάχιον ἀπορροφητικοῦ χάρτου

'Απαγορεύονται αἱ σημειώσεις, τὰ τετράδια, τὰ βιβλία, αἱ ἐφημερίδες καὶ πᾶν ὅ,τι γεννᾷ τὴν ὑπόνοιαν κακῆς χρησιμοποιήσεώς του.

3. Καταλάβατε τὴν ἠριθμημένην θέσιν σας μὲ τάξιν καὶ εὐπρέπειαν, ἀνταξίαν τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς σας. Συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὁδηγίας τῶν ἐξεταστῶν καὶ τῶν ἐποπτῶν, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἀτμόσφαιρα ἠρεμίας, ἡ ὁποία σᾶς εἶναι ἀπαραίτητος. 'Αποδείξατε ὅτι εἶσθε πολιτισμένοι ἄνθρωποι.

4. Γράψατε τὸ ἐπώνυμόν σας μὲ κεφαλαῖα γράμματα καὶ μὲ στρογγυλὰ καθαρὰ γράμματα τὸ ὄνομά σας, τὸ πατρώνυμον, τὸν ἀριθμὸν τῆς προσωρινῆς ταυτότητος, τὸν ἀριθμὸν τῆς θέσεώς σας, εἰς τὰς ἐπὶ τούτῳ θέσεις τοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά σας μέρους τῆς ἐπικεφαλίδος. Εἰς τὰς προσδιωρισμένας θέσεις, δεξιά, γράψατε εἰς ποῖον μάθημα ἐξετάζεσθε καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐξετάσεως. 'Η θέσις ἐντὸς τοῦ μικροῦ ὀρθογωνίου δεξιὰ (αὔξων ἀριθμὸς γραπτοῦ) θὰ συμπληρωθῇ ὑπὸ τῆς 'Εξεταστικῆς 'Επιτροπῆς.

5. 'Αποβάλατε τὸν φόβον καὶ ἐργασθῆτε μὲ ἠρεμίαν. Τοῦτο πολὺ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν σας. Μὴν ἐνοχλῆτε τὸν διπλανόν σας καὶ μὴν ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ἐνοχλοῦν. Μὴν ἀποπειραθῆτε νὰ ἀντιγράψετε. Θὰ ἀποκλεισθῆτε τῶν ἐξετάσεων. Σεβασθῆτε τὸν ἑαυτόν σας, τοὺς συνεξεταζομένους σας καὶ τὴν Σχολήν, ἡ ὁποία σᾶς θέλει συνεργάτας καί, ἑπομένως, εὐπρεπεῖς καὶ ἐντίμους.

6. Πρὶν δώσετε τὴν ἀπάντησιν σκεφθῆτε καλῶς καὶ διατυπώσατε μὲ τάξιν, μεθοδικῶς καὶ ἐλευθέρως τὰς σκέψεις σας, ἀποφεύγοντες τὰς ἀοριστολογίας καὶ τὰς ἄνευ περιεχομένου πομπώδεις ἐκφράσεις. Δύνασθε νὰ χρησιμοποιήσετε καθαρεύουσαν ἢ δημοτικὴν γλῶσσαν, ἀρκεῖ αὕτη νὰ εἶναι συντακτικῶς καὶ γραμματικῶς ὀρθή.

Σεβόμεθα πᾶσαν γνώμην, διὰ νὰ σᾶς δώσωμεν τὸ παράδειγμα νὰ μάθετε νὰ σέβεσθε καὶ σεῖς τὴν γνώμην τῶν ἄλλων. Σᾶς βλέπομεν ὡς ἐλευθέρους ἀνθρώπους, διὸ καὶ ζητοῦμεν νὰ μᾶς ἐκθέσετε τὴν γνώμην σας καὶ ὄχι νὰ μᾶς πληροφορήσετε ποία εἶναι ἡ ἰδική μας.

7. Γράψατε εὐαναγνώστως καὶ μεθοδικῶς. 'Η τάξις καὶ ἡ καθαρογραφία, ἄνευ ἐπιτηδεύσεως, σημαίνει ὅτι κατέχετε τὸ θέμα, ὅτι σκέπτεσθε κανονικῶς καὶ ὅτι ἐκτιμᾶτε τὴν καλαισθησίαν. 'Αντιθέτως, ἡ κακογραφία σημαίνει, πολλάκις, προσπάθειαν συγκαλύψεως τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν λαθῶν καί, ἴσως, κακὸν χαρακτῆρα. Βοηθήσατε τὸν ἐξεταστὴν νὰ σᾶς κρίνῃ εὐχερῶς καὶ χωρὶς ἐκνευρισμόν. Μὴ λησμονῆτε ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος.

8. Εἰς πᾶσαν σελίδα ἀφήνετε περιθώριον ἐπαρκές. 'Αποφεύγετε τὰς διαγραφάς, τὰς παρεγγραφὰς μεταξὺ τῶν σειρῶν καὶ τὰς ὑπεργραφὰς εἰς τὰ περι-

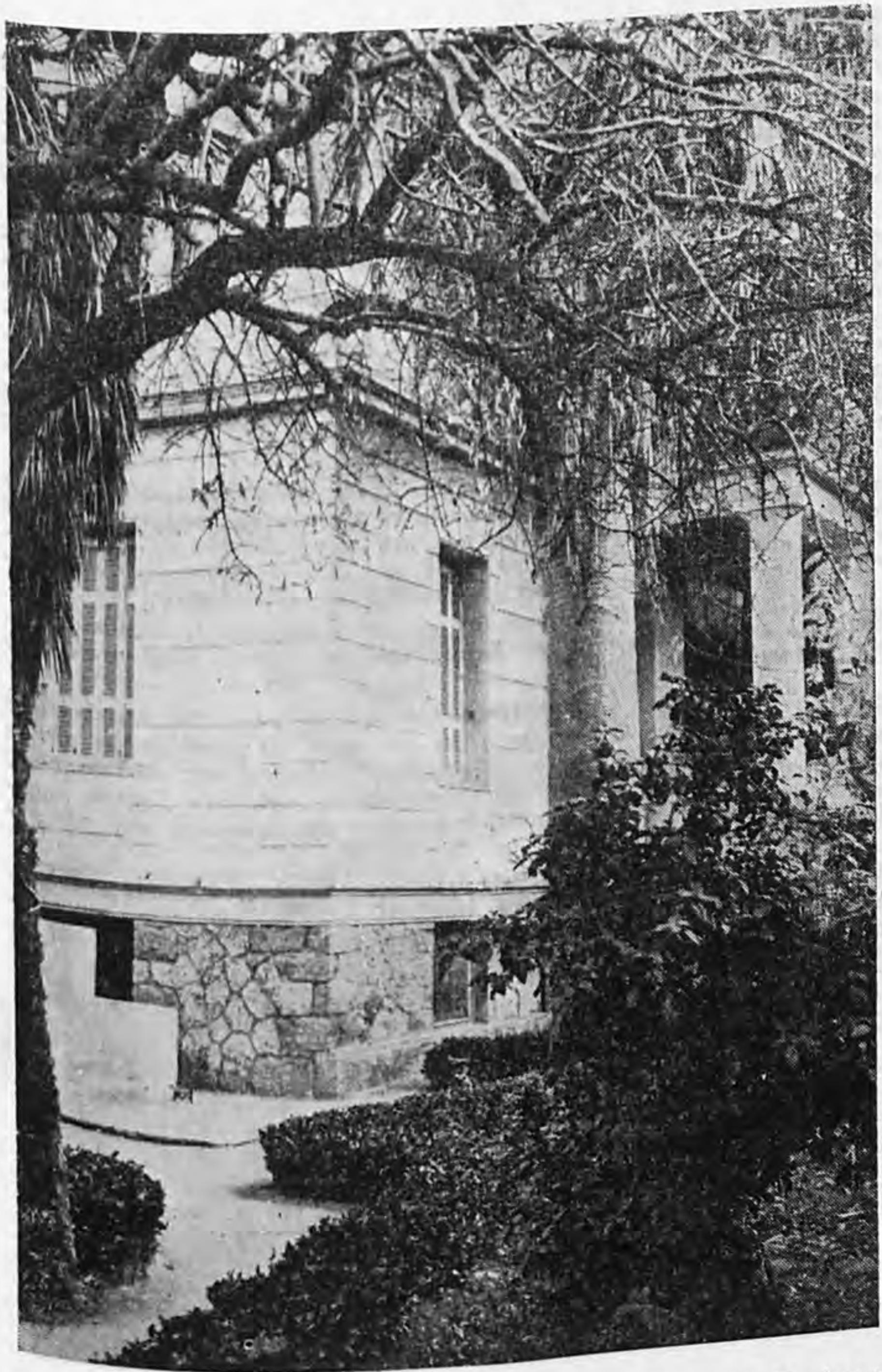

Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κύπρου 43 κεντρικὸν κτίριον τῆς Σχολῆς. Τὸ Παράρτημα
εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας 84 (ὅπου στεγάζεται τὸ Γραφεῖον Βιο-
μηχανικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐρευνῶν). Τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύ-
σεως καὶ τὸ Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως τῆς Σχολῆς στεγάζονται
εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Ἀμαλίας 52 κτίριον, τὸ δὲ Κέντρον Κοινωνικῶν
Σπουδῶν εἰς τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Ἀγησιλάου 12. Τὸ Κέντρον Ναυτιλιακῶν
Σπουδῶν εἶναι ἐγκατεστημένον ἐν Πειραιεῖ (Καραΐσκου 153)

θώρια καὶ ἄνω καὶ κάτω τῶν γραμμῶν, διότι ἀποδεικνύουν ἔλλειψιν συστηματικῆς σκέψεως. Εἰς ἕκαστον θέμα γράψατε μὲ μεγαλύτερα γράμματα : «Λύσις (τάδε) ζητήματος», ὅπως καὶ εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν—ἐὰν τὸ θέμα ἔχῃ περισσοτέρας ἐρωτήσεις—γράψατε : «(τάδε) ἐρώτησις». Μετὰ τὴν ἀπάντησίν σας εἰς ἑκάστην ἐρώτησίν μας—διὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἐξέτασις τοῦ γραπτοῦ—ἀφήνετε μίαν κενὴν γραμμήν, μεθ' ἑκάστην δὲ λύσιν τοῦ ὅλου ζητήματος τρεῖς σειρὰς κενάς.

9. Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ θέματος, ὁ ἐξεταστὴς παρέχει διαφωτιστικὰς πληροφορίας, κατὰ τὴν ἀπόλυτον κρίσιν του. Πρέπει νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι ἡ ἐπιθυμία του εἶναι νὰ σᾶς διαφωτίσῃ καὶ νὰ σᾶς διευκολύνῃ, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ πρέποντος. Αἱ ἐρωτήσεις ἐκ μέρους τῶν ὑποψηφίων, οἱονδήποτε περιεχόμενον καὶ ἂν ἔχουν, δὲν ἐπιτρέπονται, διότι, ἀντὶ νὰ διευκολύνουν, δημιουργοῦν σύγχυσιν καὶ βλάπτουν. Ἀφοσιωθῆτε ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ γραπτόν σας. Ὀργανώσατε μὲ τάξιν καὶ σύστημα τὴν ἐργασίαν σας. Πιστεύσατε ὅτι αὐτὸ θὰ σᾶς εἶναι πολὺ χρήσιμον. Ἡ ἐπιτυχία σας ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰδίους, καὶ μόνον ἀπὸ σᾶς.

10. Ὁ χρόνος τῆς ἀπαντήσεως εἶναι ἀπολύτως καθωρισμένος. Οὐδεμία παράτασις ἐπιτρέπεται. Μόλις περατώσετε τὸ γραπτόν σας, μελετήσατέ το μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ χωρὶς ἐκνευρισμόν, μεθ' ὃ παραδώσατέ το εἰς τὸν ἐξεταστήν, καλύψατε ἐνώπιόν του τὸ ὄνομά σας, ἀφοῦ ἐπιδείξετε τὴν προσωρινήν σας σχολικὴν ταυτότητα, καὶ ἐξέλθετε ἀμέσως τῆς αἰθούσης.

11. Οἱ ἐξετασταὶ ἐνθυμοῦνται ὅτι καὶ αὐτοὶ ὑπῆρξαν ἐξεταζόμενοι. Βεβαιωθῆτε ὅτι θὰ σᾶς κρίνουν μὲ δικαιοσύνην καὶ ἀγάπην. Εἶναι φίλοι ὅλων σας· πρέπει νὰ τὸ πιστεύσετε.

12. Μὴν ἐπιχειρήσετε νὰ μεταχειρισθῆτε πλάγια μέσα. Θὰ ἀποκλεισθῆτε ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις ἢ θὰ βαθμολογηθῆτε μὲ μηδέν. Ὁ χρησιμοποιῶν πλάγια μέσα ὑποβιβάζει τὸν ἑαυτόν του, προσπαθεῖ νὰ ἀδικήσῃ τοὺς συνυποψηφίους του, ἀποδεικνύει ἔλλειψιν ἤθους καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Σχολήν, παρακωλύει τὸ ἔργον της καὶ βλάπτει γενικώτερον τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πολιτείαν.

Μάθετε νὰ εἶσθε ἀξιοπρεπεῖς καὶ ὄχι ἀναρριχώμενοι μὲ εὐτελεῖς μεθόδους. Μὴ λησμονῆτε ὅτι ἀπὸ τοὺς Νέους ἀναμένει τὸ Ἔθνος μίαν νέαν δημιουργικὴν ἐξόρμησιν, δυναμένην νὰ στηριχθῇ, μόνον, εἰς τὸ χρηστὸν ἦθος καὶ εἰς τὴν πραγματικὴν μόρφωσιν.

Ὁ ἐκλεκτὸς Ὑπουργὸς Βιομηχανίας

κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΡΤΗΣ

ὁ πολύτιμος τῆς Σχολῆς φίλος, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ τελευταίου Νόμου ὠνόμασε αὐτὴν Ἀνωτάτην.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 1957/58

'Ονοματεπώνυμον	*Διεύθυνσις*	*Τηλέφωνον*
1. **Γεώργιος 'Αγκᾶς**	Ε. Ζαννῆ 7 Πειραιεύς	40-722
2. **Νικόλαος Βουγιουκλῆς**	Πατησίων 145	34-672
3. **Δημήτριος Καραϊσκάκης**	'Υπουργεῖον Βιομηχανίας	616-240
4. **'Αχιλλεὺς Καρρᾶς**	Μπουμπουλίνας 28	662-824
5. **Σταῦρος Κωστόπουλος**	Γκύζη 4 Ψυχικόν	673-078
6. **Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος**	Λουδοβίκου 22 Πειραιεύς	44-414
7. **Θεόδωρος Μερτικόπουλος**	'Αγαθουπόλεως 4	31-555
8. **Χρῖστος Πανάγος**	Εὐαγγελιστρίας 31	23-681
9. **Παναγιώτης Παυλάκης**	Κέκροπος 52 Καλλιθέα	522-193
10. **Νικόλαος Πολύζος**	Δημοχάρους 13	74-552
11. **Μιχαὴλ Ρινόπουλος**	'Αγαθουπόλεως 4	870-221
12. **Παναγῆς Σολομὸς**	Δραγατσανίου 4	33-210
13. **Μιχαὴλ Σπετσιέρης**	'Υπουργεῖον Βιομηχανίας	616-249
14. **Γεώργιος Τερμεντζῆς**	'Ακαδημίας 61	96-468
15. **'Αναστάσιος Χέλμης**	Χρυσαλλίδος Ν. Χαλκηδών	881-313

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ

Πρόεδρος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Α' 'Αντιπρόεδρος

ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Β' 'Αντιπρόεδρος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικὸς Γραμματεύς

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΟΛΟΜΟΣ

Ταμίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΓΚΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Στράτος Κ. Παπαϊωάννου Μαυρομιχάλη 71 610-190

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 1957 / 58

Πρόεδρος: **Στρ. Κ. Παπαϊωάννου**

Μέλη οἱ Καθηγηταί:

Χρῖστος Ἀγαλλόπουλος
Νῖκος Θεοδώρου
Στάθης Μαργαρίτης
Κωνσταντῖνος Σημαντήρας

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Εὐάγγελος Παρασκευαΐδης Ἰώνων 4 593-878

ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑ

Κεντρικόν
Ὁδὸς Κύπρου 43, Τηλ. 876.074

Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως
Λεωφ. Ἀμαλίας 52, Τηλ. 33.436

Κέντρον Τουριστικῶν Μελετῶν
Ὁδὸς Ἀκαδημίας 84, Τηλ. 34.166

Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν
Ὁδὸς Ἀγησιλάου 12, Τηλ. 34.166

Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως
Λεωφ. Ἀμαλίας 32, Τηλ. 33.436

Κέντρον Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν
Ὁδὸς Καραΐσκου 153 (Πειραιεύς)

Γραφεῖον Ἐρευνῶν
(Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν)
Ὁδὸς Ἀκαδημίας 84, Τηλ. 34.166

ΟΙ ΔΙΔΑΞΑΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΧΟΛΗΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ 1957 - 1958

Τακτικοί — Ἐπίκουροι — Ἐντολαὶ Διδασκαλίας — Ἐπιμεληταί—Βοηθοί

Ονοματεπώνυμον—Διεύθυνσις—Τηλέφωνα—Μαθήματα—Ἔτος Σπουδῶν

Αγαλλόπουλος Χρῖστος, Πιπίνου 10, Ἀθῆναι—Τηλ. 814.713
Κοινωνικὴ Πολιτικὴ καὶ Ἐργατικὸν Δίκαιον (Γ).

Αγαπητίδης Σωτήριος, Ραβινὲ 6, Ἀθῆναι—Τηλ. 72.876
Πολιτικὴ Οἰκονομία (Α).

Βασιλείου Σπῦρος, Ἀβέρωφ 10, Ἀθῆναι—Τηλ. 812.880
Λογιστικὰ Σχέδια (Γ).

Γεδεὼν Σοφία, Βλαβιανοῦ 14, Ἀθῆναι—Τηλ. 873.389
Ψυχοτεχνικὴ (Γ).

Γεωργαντόπουλος Ἐλευθέριος, Κάνιγγος 2, Πειραιεὺς—Τηλ. 40.384
Θαλάσσιαι Μεταφοραὶ (Β).

Γεωργιάδης Μάριος, Σίνα 10, Ἀθῆναι—Τηλ. 21.580
Ἀποτιμητικὴ (Β).

Γιαννόπουλος Γιάννης, 28ης Ὀκτωβρίου 11, Ν. Ψυχικό—Τηλ. 672.451
Βιομηχανικὴ Τεχνολογία. Ἠλεκτροτεχνία (Β).

Γούσης Κωνσταντῖνος, Καραϊσκάκη 5—Κηφισιά—Τηλ. 30.931
Εἰδικὰ Θέματα Πολιτικῆς Οἰκονομίας (Γ).

Δελούκας Νικόλαος, Κανάρη 27, Κηφισιά—Τηλ. 018.173.
Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Δίκαιον (Β).

Δερτιλῆς Παναγιώτης, Λουκιανοῦ 28, Ἀθῆναι—Τηλ. 72.659
Δημοσία Οἰκονομία (Β).

Δημητρακάκης Δημήτριος, Ζωοδόχου Πηγῆς 57, Ἀθῆναι—Τηλ. 610.465
Ἰδιωτικὸν Δίκαιον (Α).

Ζαροκίλης Γεώργιος, Μαυρομιχάλη 33, Ἀθῆναι—Τηλ. 613.824
Γερμανικὰ (Α—Γ).

Θεοδώρου Νικόλαος, Ψυχάρη 3, Ἀθῆναι—Τηλ. 882.090
Φυσικὴ (Α).

Καλλιαβᾶς Ἀριστομένης, Πεντέλης - Μαβίλη 1, Ψυχικόν—Τηλ. 673.786
Γεωγραφία (Α).

Καλογερόπουλος Σπῦρος, Ἡροδότου 10, Ἀθῆναι—Τηλ. 76.284
Δημόσιον Δίκαιον (Α).

Καμβυσίδης Δημήτριος, Τενέδου 28, Ἀθῆναι—Τηλ. 872.314
Λογιστικαὶ Ἀσκήσεις (Α—Γ)

Κανελλόπουλος Χρῖστος, Λέρου 9, Ἀθῆναι—Τηλ. 876.633
Χερσαῖαι Μεταφοραὶ (Β).

Καραβᾶς Χρῆστος, Ἀριστοτέλους 96, Ἀθῆναι—Τηλ. 810.293
Γαλλικὰ (Α καὶ Β).

Κατσίπης Γεώργιος, Ἀγκύλης 48, Ἀθῆναι—Τηλ. 91.342
Σωματικὴ Ἀγωγή.

Κόλιας Δημήτριος, Ἁγ. Λαύρας 105, Ἀθῆναι—Τηλ. 881.900
Ἰδιωτικὴ Οἰκονομικὴ (Β)—Φορολογικὴ Νομοθεσία (Γ).

Κουβέλης Πέτρος, Βασ. Σοφίας 101, Ἀθῆναι—Τηλ. 663.648
Βιομηχανικὴ καὶ Ἐνεργειακὴ Πολιτικὴ (Γ).

Κουβόπουλος Χρῖστος, Ἱεροσολύμων 14, Ἀθῆναι - Γκιζελῆ—Τηλ. 811.303
Λογιστικαὶ Ἀσκήσεις (Α—Β—Γ).

Ὁ πρῶτος Πρόεδρος τῆς Σχολῆς ἀείμνηστος

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Κουτσογιάννης Ἰωάννης, Ὑψηλάντου 5, Ἀθῆναι–Τηλ. 70.107
Ἀσφαλιστικά (Β).

Κυρκυλίτσης Ἀνδρέας, Ἐθνικῆς Στέγης 16, Νέα Σμύρνη–Τηλ. 96.732
Τραπεζικά (Β)–Ἐμπορική Πολιτική (Γ).

Λάζαρης Ἀπόστολος, Ι. Δροσοπούλου 173, Ἀθῆναι–30.551
Εἰδικά θέματα Πολιτικῆς Οἰκονομίας (Β–Γ).

Λέτσας Φρῖξος, Βασ. Σοφίας 21, Ἀθῆναι–Τηλ. 616.715
Ὀργάνωσις Ἐργοστασίων (Γ).

Μαργαρίτης Εὐστάθιος, Σκύρου 55, Ἀθῆναι–Τηλ 815.383
Οἰκονομικά Μαθηματικά (Α) καί Στατιστική (Β).

Μελετῆς Ἐμμανουήλ, Αἰόλου 76, Ἀθῆναι–Τηλ. 20.906
Στενογραφία (Α).

Μούτριχας Θεμιστοκλῆς, Ἀνδρομέδας 23, Παγκράτι–Τηλ. 30.073
Ἀσκήσεις Τεχνικῆς Συναλλαγῶν (Α).

Μπανταλούκας Κλαύδιος, Κεφαλληνίας 33α, Ἀθῆναι–Τηλ. 815.305
Ὀργανωτικά Θέματα (Γ).

Μπάφη Τασία, Δερβενίων 26, Ἀθῆναι–Τηλ. 615.150
Ἀσκήσεις Πολιτικῆς Οἰκονομίας (Α).

Ντόρπης Ἰωάννης, Βασ. Ἡρακλείου 8–Τηλ. 882.390
Γαλλική Ἐμπορική Ἀλληλογραφία (Α–Γ).

Ξυνόπουλος Γεώργιος, Νάξου 131, Ἀθῆναι–Τηλ. 880.275
Μεταλλευτικόν Δίκαιον (Γ).

Παπαδημητρίου Δημήτριος, Ἐδουάρδου Λῶ 2α, Ἀθῆναι–Τηλ. 23.792
Ἐφαρμογαί Βιομηχανικῆς Λογιστικῆς (Γ).

Παπαϊωάννου Στράτος, Μαυρομιχάλη 71, Ἀθῆναι–Τηλ. 610.190
Τεχνική τοῦ Ἐμπορίου (Α) καί Λογιστική (Α καί Β).

Παπακώστας Γεώργιος, Φυλῆς 134, Ἀθῆναι–Τηλ. 871.709.
Βιομηχανική Ὑγιεινή (Γ).

Παυλίδης Γεώργιος, Ἰαλέμου 50, Ἀθῆναι–Τηλ. 882 207
Ἀγγλικά (Α–Γ).

Πέρδικας Παναγιώτης, Ὁμήρου 24, Ἀθῆναι–Τηλ. 24.289
Ἐμπορικόν Δίκαιον (Γ).

Σημαντήρας Κωνσταντῖνος, Πατρ. Ἰωακεἰμ 57, Ἀθῆναι–Τηλ. 72.379
Ἰδιωτικόν Δίκαιον (Β).

Σταυρόπουλος Σταῦρος, Πινδάρου 13, Πειραιεύς–Τηλ. 40.345
Βιομηχανική Τεχνολογία (Μηχανογνωσία) (Β).

Συνοδινός Ἐλευθέριος, Ἁγίου Μελετίου, Ἀθῆναι–Τηλ. 871.254
Χημεία (Α) καί Ἐμπορευματολογία (Β καί Γ).

Τσιμάρας Μάριος, Ἀβέρωφ 12, Ἀθῆναι Τηλ. 812.730
Εἰδικά Ὀργανωτικά καί Οἰκονομικά θέματα (Γ).

Φράγκος Ἰωάννης, Ἀγγέλου Γέροντα 11, Ἀθῆναι–Τηλ. 34.185
Τελωνειακή καί Δασμολογική Νομοθεσία καί Πολιτική (Γ).

Χαλκιόπουλος Γεώργιος, Χατζηχρήστου 9, Μακρυγιάννη–Τηλ. 91.578
Πολιτική Οἰκονομία (Β καί Γ).

Χρυσοχοῦ Ἰωάννης, Κ. Λομβάρδου 100, Ἀθῆναι–Τηλ. 27.345
Ὀργάνωσις Ἐπιχειρήσεων (Α–Γ) καί Ἐλεγκτική (Γ).

Ψαρρός Δημήτριος, Ἀγ. Λαύρας 27, Πατήσια–Τηλ. 881.915
Οἰκονομικόν Δίκαιον (Β).

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Καταvεμόμενα εἰς 22 ἕδρας	Α' 1	Α' 2	Β' 1	Β' 2	Γ' 1	Γ' 2	Τὸ ὅλον
Πολιτική Οἰκονομία	2	2	2	2	2	2	6
Ἐφηρμοσμ. Οἰκονομία καὶ Οἰκον. Πολιτική	—	—	—	—	3	3	8
Βιομηχανική καὶ Ἐνεργειακή Πολιτική	—	—	—	—	2	2	
Μεταλλευτική Οἰκονομία καὶ Νομοθεσία	—	—	—	—	2	2	
Ἐμπορική καὶ Νομισματική Πολιτική	—	—	—	—	—	2	
Τουριστική Οἰκονομία καὶ Πολιτική	—	—	2	4	—	—	5
Δημοσ. Οἰκονομία καὶ Δημοσιον. Νομοθεσία	—	—	—	—	2	2	
Τελων. καὶ Δασμολ. Νομοθ. καὶ Πολιτική	—	—	2	2	—	—	2
Ἰδιωτική Οἰκονομική							6
Τεχνική τοῦ Οἰκονομικοῦ βίου :							
Ἐμπόριον	2	2	—	—	—	—	
Τράπεζαι	—	—	2	—	—	—	
Ἀσφάλειαι	—	—	2	—	—	—	
Μεταφοραὶ (Χερσαῖαι καὶ Θαλάσσιαι)	—	—	—	4	—	—	
Γεωγραφική Οἰκονομία	2	2	—	—	—	—	2
Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ	4	4	—	—	—	—	7
Στατιστική	—	—	3	3	—	—	
Λογιστική (Θεωρία καὶ Ἐφηρμοσμένη)	4	4	5	3	2	—	16
Ἀποτιμητική	—	—	2	2	—	—	
Κοστολόγησις καὶ Βιομηχαν. Λογιστική	—	—	—	—	4	4	
Ἐλεγκτική	—	—	—	—	—	2	
Δίκαιον							12
Δημόσιον	2	2	—	—	—	—	
Ἰδιωτικὸν	2	2	3	2	—	—	
Οἰκονομικὸν	—	—	—	2	—	—	
Ἐμπορικὸν	—	—	2	2	2	2	
Βιομηχανικὸν	—	—	—	1	—	—	
Κοινωνική Πολιτική καὶ	—	—	—	—	1	—	2
Ἐργατικὸν Δίκαιον	—	—	—	—	1	2	
Ὀργάνωσις καὶ Διοίκησις	2	2	2	2	2	2	11
Ἐπιχειρήσεων	—	—	—	—	3	3	
Ἐργοστασίων	—	—	—	—	2	2	
Εἰδικὰ θέματα	—	—	—	—	4	—	2
Ἐπαγγελματική Ὑγιεινή	—	—	—	—	—	4	2
Ψυχοτεχνική	2	2	—	—	—	—	6
Χημεία καὶ Ἐμπορευματολογία	—	—	3	3	2	—	
Βιομηχανική Τεχνολογία							6
Φυσική	2	2	—	—	—	—	
Μηχανογνωσία	—	—	4	—	—	—	
Ἠλεκτροτεχνία	—	—	—	4	—	—	
	24	24	34	36	34	34	93

Αἱ ὧραι σημειοῦνται κατὰ ἀκαδημαϊκὰ ἑξάμηνα. Τὰ μαθήματα διενεργοῦνται ἀπὸ 4 μ.μ. μέχρις 8.30 μ.μ. Ἑκάστη ὥρα ἀντιστοιχεῖ εἰς 13 μαθήματα καθ' ἑξάμηνον. Ἡ στήλη «Τὸ ὅλον» περιλαμβάνει τὰς ἀντιστοιχούσας ὥρας εἰς τὸ σύνολον τῶν τριῶν ἐτῶν· συνεπῶς διὰ τὸ μάθημα, π.χ., τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ εἰς τὰ τρία ἔτη σπουδῶν διατίθενται 6 ὧραι καθ' ἑβδομάδα, ἤτοι (6 X 26) 156 μαθήματα ἐν ὅλῳ. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων διδάσκονται ἡ Στενογραφία καὶ μία ξένη γλῶσσα, κατ' ἐκλογὴν τοῦ σπουδαστοῦ (Γαλλικά, Ἀγγλικά, Γερμανικά, Ἰταλικά). Κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας γίνονται δωρεὰν φροντιστήρια, ὡς καὶ μαθήματα εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας.

Ὑποθῆκαι πρὸς τοὺς Σπουδαστάς*

Ἀκαδημαϊκὸς πολίτης εἶναι ὁ νέος ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰς ἐγκυκλίους σπουδάς, ἐνεγράφη εἰς μίαν ἀνωτέραν Σχολὴν διὰ νὰ καταρτισθῆ ἐπιστημονικῶς, εἴτε διὰ νὰ γίνη ἐρευνητὴς τῶν προβλημάτων τῆς φύσεως ἢ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, εἴτε διὰ νὰ ἀσκήση ἕνα ἐπάγγελμα μὲ ἑδραιοτέραν θεμελίωσιν καὶ μὲ εὐρυτέραν ἀντίληψιν τῶν ζητημάτων τοῦ βίου.

Ὁ σπουδαστὴς τῆς Σχολῆς ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κατηγορίαν. Φιλοδοξεῖ νὰ ἀποκτήση μίαν ἀρτίαν μόρφωσιν καὶ μίαν εὐρεῖαν ἀντίληψιν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἐπιβεβλημένον ἦθος, διὰ νὰ καταστῆ μέλος τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Χώρας, ἱκανὸς ἐπαγγελματίας, ἀνώτερον διοικητικὸν στέλεχος τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, καλὸς Ἕλλην, χρήσιμος ἄνθρωπος, μὲ εὐρύτερα ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικά.

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς πολίτης, καὶ ἐπομένως καὶ ὁ σπουδαστὴς τῆς Σχολῆς, πρέπει διὰ τοῦ ἤθους καὶ τῆς συμπεριφορᾶς του νὰ ἀποδεικνύη, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ὅτι εἶναι ἄξιος τοῦ τιμητικοῦ τούτου τίτλου καὶ ὅτι ἔχει πλήρη κατανόησιν ὅτι εἶναι, πλέον, ὁ νέος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ οἰκογένειά του, ἡ κοινωνία καὶ ἡ Πολιτεία ἀναμένουν νὰ δικαιώση πλήρως τὰς προσδοκίας των.

Ὁ σπουδαστὴς τῆς Σχολῆς γνωρίζει καλῶς ὅτι τοῦτο εἶναι καὶ τὸ προσωπικόν του συμφέρον, διότι πρέπει ἀπὸ τῆς περιόδου τῶν σπουδῶν του νὰ δημιουργήση καλὴν φήμην, ἡ ὁποία, ἄλλωστε, μεγάλως θὰ τὸν ἐξυπηρετήση εἰς τὴν ἐπαγγελματικήν του σταδιοδρομίαν.

Ἡ Σχολὴ εἶναι μορφωτικὸν Ἵδρυμα. Σκοπός της εἶναι νὰ μεταδώση γνώσεις, νὰ πλάση καλοὺς χαρακτῆρας, νὰ ἐμπνεύση χρησίμους φιλοδοξίας, νὰ καθοδηγήση τοὺς νέους εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος. Τὸ πτυχίον της αὐτὴν τὴν ἔννοιαν καὶ αὐτὴν τὴν ἀξίαν ἔχει. Ἡ Σχολὴ παρασκευάζει παράγοντας τῆς ἀληθοῦς ἡγέτιδος τάξεως τοῦ Ἔθνους.

Ἡ μόρφωσις ἀποκτᾶται διὰ τῆς τακτικῆς παρακολουθήσεως τῶν ἀπὸ ἕδρας μαθημάτων, τῶν φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων, τῶν ἐπιτοπίων εἰς τόπους ἐργασίας μαθημάτων καὶ διὰ τῆς συστηματικῆς μελέτης. Ἡ Σχολὴ πράγματι εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὸ μέγα ποσοστὸν τῶν παρακολουθούντων τὰς ἐργασίας της σπουδαστῶν καί, ἀκόμη, χαίρει διότι διαρκῶς αὐξάνει τὸ ποσοστὸν τῶν μελετώντων εἰς τὸ ἀναγνωστήριόν της.

Εἰς τὴν Ἀνωτάτην Παιδείαν ὁ σπουδαστὴς δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰς παραδόσεις τῶν Καθηγητῶν. Συμπληρώνει τὴν μόρφωσίν του διὰ τῆς μελέτης ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων καὶ μονογραφιῶν. Αἱ παραδόσεις χρησιμεύουν διὰ νὰ τοῦ δώσουν γενικὴν εἰκόνα τῶν γνώσεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ μάθημα καὶ διὰ νὰ τὸν ὑποβοηθήσουν εἰς τὴν ἐξέτασίν του. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις σημαίνει διαρκῆ καὶ συστηματικὴν παρακολούθησιν τῶν ἐπι-

---

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ ὁμιλίαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς.

Ὁ ἀείμνηστος Β' Πρόεδρος τῆς Σχολῆς
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΤΖΙΑΣ

μέρους ζητημάτων καὶ τῶν διαφόρων ἀπόψεων. Ὁ Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς
ἰδιαιτέρως θὰ χαρῇ διαπιστώνων μίαν εὐρυτέραν κατάρτισιν, ἐπιτευχθεῖσαν διὰ
τῆς μελέτης συγγραμμάτων ἄλλων ἐπιστημόνων. Οὐδεὶς ἰσχυρίζεται ὅτι κατέ-
χει τὴν ἀλήθειαν. Ὁ πραγματικὸς ἐπιστήμων ἐρευνᾷ διαρκῶς καὶ διαρκῶς ἀνα-
ζητεῖ τὴν Ἀλήθειαν. Δι' αὐτὸ ἡ Σχολὴ πιστεύει ὅτι εἶναι πράγματι κέντρον
ἐπιστημονικῆς μορφώσεως νέων, προωρισμένων νὰ καταστοῦν χρήσιμοι, ἱκα-
νοί, ἀρτίως κατηρτισμένοι, μὲ εὐρείας ἀντιλήψεις καὶ ἐλεύθερον πνεῦμα ἐπαγ-
γελματίαι, δυνάμενοι νὰ συλλάβουν τὰς ὀρθὰς γενικὰς γραμμὰς καὶ νὰ μὴ ὑπο-
δουλοῦνται εἰς τὰς ἀσημάντους λεπτομερείας τῶν «ὑποσημειώσεων».

Ὁ σπουδαστὴς ἔχει χρέος νὰ διαφωτίζῃ τοὺς πάντας διὰ τὸ ἔργον τῆς
Σχολῆς του, διὰ τὰς κατευθύνσεις της, διὰ τὰ ἰδανικά της. Εἶναι μία νέα Σχολή,
μὲ νέας ἀντιλήψεις, μὲ νέα μαθήματα. Εἶναι φυσικὸν ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ
ὁποῖοι τὴν ἀγνοοῦν. Πληροφορήσατέ τους διὰ τὴν ὕπαρξίν της. Ἀποδείξατε τὴν
ἀξίαν της, τὴν ἰδιορρυθμίαν της, τὴν συμβολήν της εἰς τὴν παιδαγωγικὴν
προσπάθειαν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ τόπου.

Ὁ καλὸς σπουδαστὴς ἀκούει μετὰ προσοχῆς πᾶσαν καλόπιστον κριτικήν.
Μόνον μωροὶ δύναται νὰ πιστεύουν ὅτι εἶναι ἀλάθητοι. Ἡ καλόπιστος κριτικὴ
εἶναι γόνιμος καὶ δημιουργική. Μὴ παρασύρεσθε, ὅμως, καὶ μὴ παραπλανᾶσθε
ἀπὸ τὴν κακοπιστίαν καὶ τὴν ψευδολογίαν, ἀπὸ τὴν συκοφαντίαν καὶ τὴν δη-
μαγωγίαν. Ἀληθὴς μορφωμένος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑποβάλλει εἰς τὸν ἔλεγ-
χον τῆς ψυχρᾶς κριτικῆς τὰς ἀπόψεις ἑνὸς τρίτου καὶ δέχεται νὰ ὁδηγηθῇ εἰς
τὰς σκέψεις του καὶ τὴν δρᾶσιν του ἀπὸ τὴν Ἀλήθειαν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν δη-
μαγωγίαν. Ἡ δημαγωγία εἶναι εὔκολος διὰ τὸν δημαγωγόν, ὁ ὁποῖος στερεῖ-
ται ἤθους, καὶ τὸν ἀκούοντα ὁ ὁποῖος στερεῖται πνευματικοῦ καὶ ψυχικοῦ ἔρ-
ματος. Ὁ σπουδαστὴς μιᾶς ἀνωτέρας σχολῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε δημα-
γωγός, οὔτε δημαγωγούμενος.

Οἱ Καθηγηταί σας ὄχι μόνον σᾶς μεταδίδουν γνώσεις, ἀλλ' εἶναι καὶ ὁδη-
γοί σας, σύμβουλοί σας, φίλοι σας. Εἶναι μὲ μίαν λέξιν : Διδάσκαλοί σας. Καὶ
ἡ λέξις αὐτὴ συμβολίζει ὄχι μόνον τὸ ἐνδιαφέρον των νὰ μορφωθῆτε, ἀλλὰ καὶ
τὴν στοργήν των διὰ νὰ προκόψετε εἰς τὴν ζωήν σας. Ἐμπιστευθῆτε εἰς αὐ-
τούς. Ὅπως σᾶς ἀγαποῦν ὀφείλετε νὰ τοὺς ἀγαπᾶτε καὶ ὅπως φροντίζουν
διὰ σᾶς, ὀφείλετε νὰ τοὺς τὸ ἀνταποδίδετε, σεβόμενοι αὐτούς. Ὁ τιμῶν τὸν Δι-
δάσκαλόν του τιμᾷ τὸν ἑαυτόν του. Ἡ ἐντολὴ λέγει : «Τίμα τοὺς γονεῖς σου».
Οἱ Διδάσκαλοι εἶναι οἱ πνευματικοὶ γονεῖς σας, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται μὲ μυ-
ρίας δυσκολίας διὰ νὰ σᾶς δώσουν τὸ «εὖ ζῆν».

Ἐμπνευσθῆτε ἀπὸ τὸ καλὸν παράδειγμα ποὺ σᾶς δίδουν : Ὑπεράνω τῶν
διαφορῶν των—ἐπιστημονικῶν ἢ πολιτικῶν—θέτουν τὸ μορφωτικὸν ἰδανικόν
των : τὴν Σχολήν, καὶ ἐργάζονται μὲ ἀφιλοκέρδειαν, καὶ ἐνίοτε μὲ θυσίας, διὰ
νὰ σᾶς μορφώσουν, νὰ σᾶς διαπλάσουν, νὰ σᾶς διαπαιδαγωγήσουν. Ὁ καθεὶς
δικαιοῦται, καὶ ὑποχρεοῦται, νὰ ἔχῃ τὰς ἀπόψεις του, ἀλλὰ πάντες πρέπει νὰ
ἑνώνωμεν τὰς προσπαθείας μας διὰ τὸ κοινὸν καλόν. Ἐντὸς τῆς Σχολῆς, ὑπε-
ράνω ὅλων, εἶναι ἡ προστασία καὶ ἡ προαγωγὴ τοῦ ἔργου της, καὶ ἔξω τῆς
Σχολῆς εἶναι τὸ Ἔθνος. Οἱ Καθηγηταὶ σᾶς δίδουν τὸ παράδειγμα τῆς συνερ-
γασίας, τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως, τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ. Ὡς πολῖται δικαι-
οῦσθε νὰ ἔχετε οἱανδήποτε πολιτικὴν δοξασίαν, ὡς σπουδασταὶ ὅμως ὑποχρεοῦ-

σθε νὰ ἔχετε ἓν κοινὸν ἰδανικόν, τὴν πνευματικήν σας μόρφωσιν καὶ τὴν ἠθικήν σας διάπλασιν, διὰ τῆς Σχολῆς.

Ἀσκῆτε συνεχῶς καὶ συστηματικῶς τὴν παρατηρητικότητά σας καὶ ἀναπτύσσετε πάντοτε τὴν πρωτοβουλίαν σας. Χωρὶς αὐτὰς θὰ μείνετε εἰς τὸ περιθώριον τῆς δράσεως καὶ θὰ περιορισθῆτε εἰς κατωτέρας βαθμίδας. Φιλοδοξήσατε νὰ γίνετε παράγοντες τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ πρωτοβουλίαν, ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάτασιν, ἐλευθέραν ἐνατένισιν τῶν προβλημάτων, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν νόμων. Ἡ τήρησις τῶν ἠθικῶν κανόνων εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Ἂν θέλετε νὰ μορφωθῆτε καὶ νὰ ἐπιτύχετε εἰς τὴν ζωήν, σκέπτεσθε συνεχῶς τὸ θέμα σας· ἀλλὰ σκέπτεσθε μὲ ἐλεύθερον πνεῦμα. Αἱ χειρότεραι τοξῖναι τοῦ πνεύματος εἶναι ἡ προκατάληψις καὶ ἀποστήθισις τῶν κανόνων, ἄνευ ἐφαρμογῆς των εἰς τὰ διδόμενα προβλήματα. Πρέπει νὰ ἐμποτισθῆτε ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας. Ἀποτοξινωθῆτε ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν πάσης προπαγάνδας καὶ παντὸς συνθήματος. Ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀναζητῆτε πεισμόνως τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δίκαιον. Μὴ παραδώσετε τὴν δροσιὰν τῆς νεανικῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νεανικοῦ σας πνεύματος εἰς εἰς τὸν λίβαν τῆς προπαγάνδας. Μὴ παραδώσετε ὅ,τι ἐκλεκτότερον εἶναι ἀπὸ τὴν ὕπαρξίν σας εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ μολύνουν τὴν ψυχήν σας καὶ τὸ πνεῦμα σας. Εἶναι μεγάλο νὰ ἀρθῇ κανεὶς εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου, μεγάλη ἡ τιμὴ ἀλλὰ καὶ μεγάλη ἡ εὐθύνη.

Ἡ ἀρχή σας πρέπει νὰ εἶναι : ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν νὰ γίνω καλύτερος. Ὁ χρόνος εἶναι κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ διασπαθίζωμεν. Πᾶσα στιγμὴ παρέρχεται ἀνεπιστρεπτί. Στηρίζεσθε πάντοτε εἰς τὴν προσωπικήν σας ἱκανότητα καὶ οὐδέποτε εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Καθηγητοῦ. Τὸ Σχολεῖον οὔτε φιλανθρωπίαν ἀσκεῖ οὔτε ἐγκληματίας δικάζει. Ὁ Διδάσκαλος οὔτε ἱερεὺς εἶναι, οὔτε ἀστυνομικός. Πᾶσα ἄλλη ἄποψις εἶναι δημοκοπικὴ καὶ ἀντικοινωνική. Ὁ Διδάσκαλος, βαθμολογῶν, πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἔχει ταχθῆ διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ κοινωνικὸν καὶ κρατικὸν συμφέρον· ἄλλωστε ἡ ἐπιείκεια ὑπὲρ τοῦ ἀνικάνου σπουδαστοῦ εἶναι ἐμφανὴς ἀδικία κατὰ τοῦ ἱκανοῦ. Ἡ βαθμολογία εἶναι δικαίωμα ἱερὸν καὶ ἱερὸν συνάμα χρέος τοῦ ἐξεταστοῦ. Κατὰ τὴν ὡραίαν φράσιν τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ρίπτωμεν τὰ ἅγια εἰς τοὺς κύνας, οὐδὲ νὰ βάλλωμεν τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων.

Μὴ λησμονῆτε ὅτι πᾶσα εἴδησις εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάζῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωήν. Φροντίσατε, μὲ αὐστηρῶς ἐπιστημονικὴν σκέψιν, νὰ εὑρίσκετε τὸν σύνδεσμον τῆς εἰδήσεως μὲ τὴν οἰκονομικὴν ζωήν. Οὕτω θὰ ἐπιτύχετε, οὕτω θὰ γίνετε ἐπιστήμονες δυνάμενοι νὰ ἀντιληφθῆτε τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα. Ἄλλως ἀναμηρυκάζετε τὰς γνώσεις, αἱ ὁποῖαι οὕτω παύουν νὰ εἶναι γόνιμοι καὶ ἴσως νὰ καθίστανται ἐπικίνδυνος φόρτος.

Νὰ εἶσθε ὑπερήφανοι διότι σπουδάζετε εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Σχολήν. Δειχθῆτε ἀντάξιοι τῶν κόπων καὶ τῶν φιλοδοξιῶν της. Ἡ Σχολή σας πρέπει νὰ εἶναι ἀκένωτος πηγὴ διδαγμάτων ἠθικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν γνώσεων.

Ὁ νέος ἐρωτᾷ πολλάκις : Ποία εἶναι, λοιπόν, ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας μου; Πρῶτον, ἡ αὐτοϊκανοποίησις. Τίποτε δὲν εἶναι ὡραιότερον ἀπὸ τὴν συναίσθησιν ὅτι ἐξεπλήρωσες τὸ καθῆκον σου. Δεύτερον, ὅτι μὲ τὴν μόρφωσιν ἀποκτᾷ ὁ νέος αὐτοπεποίθησιν διὰ τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὅτι ἐξασφαλίζει τὴν ἀξιοπρέπειάν του. Τρίτον, ὅτι δίδει χαρὰν εἰς τοὺς γονεῖς του, εἰς τὴν Μητέρα

του, πού είναι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, εἰς τὸν πατέρα του, πού μοχθεῖ δι' αὐτόν. Καὶ τέταρτον, ὅτι ἐξασφαλίζει μεγαλυτέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας, διότι ἡ τύχη καὶ τὰ «μέσα» εἶναι κατ' ἐξαίρεσιν παράγοντες ἐπιτυχίας. Αὐτὸ μαρτυρεῖ ἡ πρόοδος τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία δὲν ἐστηρίχθη καὶ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ οὔτε εἰς τοὺς ἀνικάνους, οὔτε εἰς τοὺς τυχηρούς.

Τὸ μεγαλύτερον στήριγμα τοῦ νέου εἶναι ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἱκανότης του, ὁ ἑαυτός του. Εἰς τὸν ἑαυτόν του πρέπει νὰ στηριχθῇ, κατὰ πρῶτον, διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι πράγματι εἶναι χρήσιμοι. Δι' αὐτὸ καλλιεργῆτε τὰς σχέσεις σας: συνάπτετε καλὰς γνωριμίας· δημιουργῆτε γύρω σας συμπαθητικὸν περιβάλλον. Διαφημίζετε τὸν ἑαυτόν σας εἰς τοὺς ἄλλους μὲ τὴν ἠθικήν σας συμπεριφοράν, μὲ τοὺς καλούς σας τρόπους. Ὁ ἀνάγωγος εἶναι ἀνυπόφορος, κοινωνικῶς.

Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ κολακεύετε, διότι ἡ κολακεία εἶναι ἀναξία ἐλευθέρου ἀνθρώπου. Εἶναι ὑπόλειμμα τῆς δουλείας καὶ ἀπόδειξις κατωτερότητος. Τὸ θάρρος τῆς γνώμης δὲν πρέπει νὰ εἶναι θράσος καὶ ἀπρέπεια, ὅπως ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ καλὴ συμπεριφορὰ δὲν σημαίνει εὐτέλειαν. Ἀξιοπρεπὴς εὐγένεια καὶ εὐπρεπὴς εἰλικρίνεια πρέπει νὰ εἶναι ὁ κανὼν τῆς συμπεριφορᾶς ἑνὸς νέου.

«Δουλειὰ καὶ πάλιν δουλειὰ» πρέπει νὰ εἶναι τὸ σύνθημα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ πολίτου, διότι «τὰ καλά, πάντοτε, κόποις κτῶνται».

«Στολίδια τῆς Πατρίδας» πρέπει νὰ φιλοδοξοῦν νὰ γίνουν ὅλοι οἱ νέοι, ὅπως λέγει ὁ Ἐθνικός μας ποιητής.

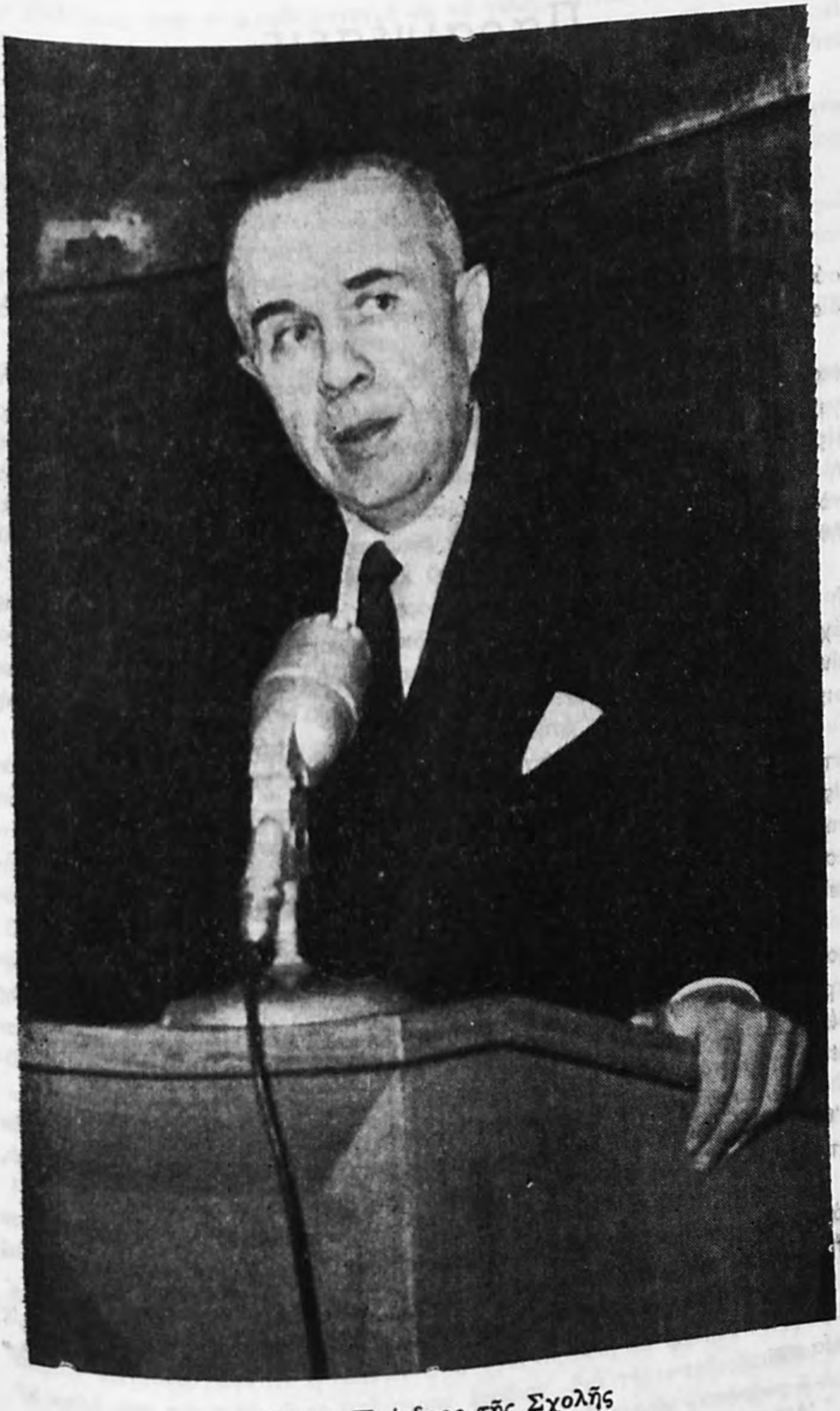

Ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Σχολῆς
κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ἐπὶ προεδρίας τοῦ ὁποίου ἀνεδείχθη ἡ Σχολὴ καὶ μετωνομάσθη
εἰς Ἀνωτάτην.

Παραινέσεις*

«Πρέπει ν' άναπτύξωμεν τὴν κρίσιν, νὰ κατευθύνωμεν τὴν παρατηρητικότητα, ἀλλὰ καὶ τὰ χειραγωγήσωμεν τὰ συναισθήματα. Πολύπλευρος δρᾶσις, καθιστῶσα δικαίως τὸ Σχολεῖον βασικὸν θεσμὸν τῆς συγχρόνου κοινωνίας».

Ἤλθατε οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν — ἤλθατε, οἱ μὲν μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Σχολήν, οἱ δὲ μὲ δυσπιστίαν, μικρὰν ἢ μεγάλην, καὶ τρίτοι, διατί νὰ τὸ ἀρνηθῶ, κατ' ἀνάγκην.

Τοῦτο μόνον θέλω νὰ σᾶς τονίσω ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς : Ὅτι καλὰ ἐκάματε. Εἴτε μ' ἐμπιστοσύνην ἤλθατε, εἴτε μὲ δυσπιστίαν, εἴτε μὲ περιέργειαν, εἴτε κατ' ἀνάγκην, νὰ εἶσθε βέβαιοι—ἀπολύτως βέβαιοι—ὅτι εἰσέρχεσθε εἰς ἓν ἀνώτατον ἐλεύθερον πνευματικὸν κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖται ἡ Ἐπιστήμη, λατρεύεται ἡ Ἐλευθερία, εἰς τὸ ὁποῖον μεταδίδεται μὲ πάθος τὸ Φῶς τῆς Γνώσεως, εἰς τὸ ὁποῖον βαθύτερος σκοπὸς εἶναι ἡ δημιουργία ἤθους, ἤθους ἐπιστημονικοῦ, πολιτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ εἰς τοὺς νέους.

Σκοπός μας ἀναντιρρήτως εἶναι ἡ ἀρτία ἐπαγγελματική σας κατάρτισις, ἡ παροχὴ ὅλων ἐκείνων τῶν ἐφοδίων διὰ νὰ σταδιοδρομήσετε, διὰ νὰ προαχθῆτε, διὰ νὰ εὐημερήσετε. Ἀλλά, ἐπαναλαμβάνω, βαθύτερος σκοπός μας εἶναι χάρις εἰς τὴν Γνῶσιν καὶ τὴν Μόρφωσιν νὰ καταστῆτε ἄνθρωποι χρήσιμοι εἰς τὴν Κοινωνίαν, χρήσιμοι εἰς τὸ Κράτος, χρήσιμοι εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἡ ζωή σας ὡς σπουδαστῶν ρυθμίζεται ἀπὸ τὸν «Ὁδηγὸν Σπουδαστῶν», τὸν ὁποῖον μὲ ἰδιαιτέραν ὑπερηφάνειαν ἐδημοσίευσεν ἡ Σχολή. Μέσα εἰς αὐτὸν θὰ ἀνεύρετε τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Σχολῆς, τὰ ἰδανικά της, τὰς ἀκολουθουμένας μεθόδους διδασκαλίας, τὰ διδασκόμενα μαθήματα, τὸ ὅλον πρόγραμμα ἐργασιῶν της, συμβουλὰς καὶ παραινέσεις, ὑποδείξεις καὶ καθοδηγήσεις.

Ἡ Σχολή, πράγματι, εἶναι ὑπερήφανη διὰ τὸ ἔργον της, ἔργον συστηματικῆς προσπαθείας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Διδακτικοῦ της προσωπικοῦ. Μελετήσατε τὸν «Ὁδηγὸν Σπουδῶν» μὲ προσοχὴν καὶ ἐνδιαφέρον, μὲ στοργὴν καὶ ἀγάπην. Εἰς πᾶσαν σχετικήν σας περίπτωσιν θὰ εὕρετε τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν.

Μὴ λησμονῆτε ὅτι τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς ἀντικατοπτρίζεται μέσα εἰς τὸν «Ὁδηγόν». Πρέπει νὰ εἶσθε ὑπερήφανοι δι' αὐτόν. Ἐπήγασε, πραγματικά, ἀπὸ τὴν ἀγάπην μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας διὰ τοὺς σπουδαστάς.

Ἡ φοίτησις εἰς τὴν Σχολὴν δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ἀλλ' ἔχετε συμφέρον νὰ παρακολουθῆτε τακτικῶς τὰ μαθήματά σας. Ἡ ἀκρόασίς των ὑποβοηθεῖ τὴν μελέτην σας καὶ λύει πολλὰς ἀπορίας.

Ἡ διδασκαλία ἀναφέρεται ὄχι μόνον εἰς τὰς γενικὰς ἐννοίας, ἀλλὰ καὶ εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιέχουν τὰ βιβλία σας.

---

* Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν τοῦ κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ 1954—55.

Πολλάκις, πρὸ τοῦ μαθήματος ἢ εἰς τὸ τέλος, ζητοῦνται παρουσίαι ὑπὸ τῶν κ.κ. Καθηγητῶν. Ἔχετε πάντοτε πρόχειρα τὰ «Δελτία Παρουσίας», εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῶν ὁποίων δέον νὰ σημειώνετε τὴν χρονολογίαν τοῦ μαθήματος καὶ τὸ ὀνοματεπώνυμόν σας, ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν Μητρώου.

Ἡ παρακολούθησις τῶν «Φροντιστηριακῶν Ἀσκήσεων» καὶ τῶν ἐπιτοπίων μαθημάτων εἰς τὰ Ἐργοστάσια, τὰ Γραφεῖα καὶ τοὺς Ὀργανισμοὺς εἶναι ὑποχρεωτική.

Ἐρωτᾶτε ἐλευθέρως τοὺς κ.κ. Καθηγητάς σας. Εὐχαρίστως θὰ σᾶς παράσχουν πᾶσαν διαφώτισιν καὶ θὰ σᾶς ὑποβοηθήσουν εἰς τὸ ἔργον σας. Τοῦτο εἶναι καθῆκον καὶ εὐχαρίστησίς των.

Νὰ ἔχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ὁ χρόνος εἶναι κάτι ποὺ δὲν ἐπανευρίσκεται.

Νὰ φέρεσθε πάντοτε σύμφωνα μὲ τὸ πραγματικόν σας συμφέρον. Ἡ πραγματικὴ μόρφωσις εἶναι πολύτιμον κεφάλαιον διὰ τὴν ζωήν σας. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ σπαταλᾶτε τὸ κεφάλαιον αὐτό, διότι ὁ σπαταλῶν τὸν χρόνον του μετανοεῖ μίαν ἡμέραν πικρά, πάρα πολὺ πικρά. Εἶναι ὅμως τότε πλέον ἀργά. Δυστυχῶς ἡ παροιμία «ποτὲ δὲν εἶναι ἀργὰ» δὲν ἐφαρμόζεται πάντοτε. Εἶναι εὔκολον ν' ἀποφύγετε μίαν ζημίαν, ἀλλ' εἶναι δύσκολον ἢ καὶ ἐνίοτε ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπανορθώσετε.

Ἡ διαρκής μας σκέψις καὶ ἀπασχόλησις εἶναι νὰ προκόψετε. Βοηθήσατέ μας εἰς αὐτό. Μίαν ἡμέραν θὰ εἶσθε εὐτυχεῖς καὶ ὑπερήφανοι διὰ τὰς προσπαθείας σας μέσα εἰς τὴν Σχολήν. Αὐτὸ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μας ἱκανοποίησις.

Προστατεύετε τὴν καθαριότητα τοῦ κτιρίου. Αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ ὑγεία καὶ ἡ καλαισθησία. Εἰς τὸ κτίριον αὐτὸ σπουδάζετε καὶ θὰ σπουδάσουν καὶ ἄλλοι νέοι. Μὴ τὸ λησμονῆτε.

Φέρεσθε μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἡ ὁποία ἐμπρέπει εἰς τοὺς σπουδαστὰς μιᾶς ἀνωτάτης Σχολῆς. Διασκεδάζετε εἰς τὰς ὥρας αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀφιερωμέναι διὰ τὴν ψυχαγωγίαν. Μὴ μεταβάλλετε τὴν ὥραν τῆς ἐργασίας εἰς διασκέδασιν καὶ τὴν ὥραν τῆς διασκεδάσεως εἰς πλῆξιν καὶ ἀνίαν. Αὐτὴ ἡ ἀνάμιξις ἀποδεικνύει ψυχικὴν ἀνωμαλίαν καὶ θὰ σᾶς καταστήσῃ δυστυχεῖς εἰς ὅλον τὸν βίον σας. Κάθε πρᾶγμα ἔχει τὴν ὥραν του καὶ κάθε ὥρα εἶναι δι' ὡρισμένην ἀπασχόλησιν.

Μὴ θορυβῆτε, μὴ ἀτακτῆτε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐργασίας. Εἶναι ἀσχημία καὶ ἀπρέπεια πρὸς τοὺς συναδέλφους σας, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται εἰς τὴν Σχολὴν διὰ νὰ μορφωθοῦν καὶ ὄχι διὰ νὰ τοὺς ἐνοχλῆτε. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀταξία ἀποδεικνύει ἀνωμαλίαν πνευματικὴν καὶ ψυχικήν, ἔλλειψιν καλῆς ἀνατροφῆς. Μὲ ποῖον δικαίωμα ἐκθέτετε τοὺς γονεῖς σας καὶ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν σας ;

Ἀντιθέτως, πράξατε ὅ,τι εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ δώσετε τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς καλῆς ἀνατροφῆς νέου. Θὰ προσελκύσετε τὴν συμπάθειαν τῶν Καθηγητῶν σας, τῶν γνωστῶν καὶ φίλων σας, τῶν ἀνθρώπων μετὰ τῶν ὁποίων αὔριον θὰ συνεργασθῆτε ἢ ἐκείνων ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ ζητήσετε ἐργασίαν. Ἡ καλή σας φήμη θὰ εἶναι πολύτιμον ἐφόδιον διὰ τὴν σταδιοδρομίαν σας.

Συμμορφώνεσθε πρὸς τὰς ὁδηγίας τῆς Σχολῆς. Αἱ τυχὸν ὑποδείξεις ἢ ἀπαγορεύσεις δὲν ἀποτελοῦν ἀπλῆν ἰδιοτροπίαν της. Ἀποβλέπουν εἰς τὴν κα-

λὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν της ὡς πνευματικοῦ Ἱδρύματος, ἐπομένως σκοπὸν ἔχουν νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσουν.

Δὲν πρέπει, ὅπως ὀρθῶς ἀντιλαμβάνεσθε, νὰ καπνίζετε εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς διαδρόμους τῆς Σχολῆς· εἶναι ζήτημα καθαριότητος, ὑγείας καὶ εὐπρεπείας. Ὅπως ἐπίσης εἶναι ζήτημα εὐπρεπείας ἡ ἀποφυγὴ φωνασκιῶν εἰς τοὺς χώρους τῆς Σχολῆς.

Οἱ σπουδασταὶ δέον νὰ παραμένουν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς Σχολῆς, ἀπαγορεύεται νὰ ἵστανται παρὰ τὴν ἐξώθυραν ἢ ἔξω αὐτῆς. Δὲν πρέπει νὰ δίδωμεν ἀφορμὴν σχολίων εἰς τρίτους.

Ὅλη ἡ σκέψις μας, ὅλη ἡ προσπάθειά μας, ὅλη ἡ φιλοδοξία μας εἶναι νὰ σᾶς μορφώσωμεν κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον, νὰ σᾶς καταστήσωμεν χρησίμους ἀνθρώπους, νὰ ἀναδείξωμεν τὴν Σχολὴν διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν τόπον μας.

Τοῦτο τὸ ἐκτιμοῦν καὶ τὸ σέβονται πολλοί, οἱ περισσότεροι. Ἄλλους τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀφήνει ἀδιαφόρους. Ἄλλοι τὸ ἀγνοοῦν. Καὶ τέλος ὀλίγοι δὲν ἀνέχονται τὴν δρᾶσιν τῆς Σχολῆς, ἐνῷ αὐτοὶ ἀδρανοῦν ἢ καὶ τὸ κακὸν ἀπεργάζονται.

Διαφωτίσατε τοὺς καλῆς πίστεως διὰ τὸ συντελούμενον μὲ τόσον ζῆλον καὶ τόσην ἀφοσίωσιν, μὲ τόσην ἀνιδιοτέλειαν καὶ μὲ τόσην ὑπερηφάνειαν ἔργον ἐν τῇ Σχολῇ ἀπὸ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, τοὺς Διδάσκοντας, τοὺς Ὑπαλλήλους. Ὅλοι πιστεύουν ὅτι ἐπιτελοῦν ἐν ὑψηλὸν καθῆκον διαπαιδαγωγοῦντες τοὺς νέους, μορφώνοντες αὐτούς, διαπλάσσοντες αὐτούς. Δὲν ἀσκοῦν ἐπάγγελμα ἀλλὰ φρονοῦν ὅτι ἐκτελοῦν κοινωνικὸν λειτούργημα.

Συγκρίνετε διαρκῶς τὴν συντελουμένην ἐν τῇ Σχολῇ ἐργασίαν, τὰ μαθήματά της, τὰς μεθόδους διδασκαλίας της, τὴν διδασκομένην ὕλην, τὰς ἀσκήσεις της, τὰς διαλέξεις της, τὰς ἐκδόσεις της, τὴν ἐν γένει δρᾶσιν της, μὲ τὰ τυχὸν γινόμενα εἰς ἄλλας Σχολάς, ὄχι διὰ νὰ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ διὰ νὰ αἰσθανθῆτε τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν ὅτι σπουδάζετε εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Σχολήν, ὄχι διὰ νὰ κακολογήσετε τοὺς ἄλλους ἀλλὰ διὰ νὰ σκεφθῆτε καὶ νὰ ὑποδείξετε τί ἀκόμη δύναται, μὲ τὰ ἀσήμαντα μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ Σχολή, νὰ πραγματοποιήσῃ.

Οἱ γονεῖς σας δαπανοῦν διὰ τὴν μόρφωσίν σας, ἀγωνιοῦν διὰ τὴν ζωήν σας, διὰ τὴν προκοπήν σας. Πρέπει νὰ ἔχετε τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν ὅτι εἶσθε ἀντάξιοι τῶν θυσιῶν των, ὅτι συναισθάνεσθε τὴν ἀγωνίαν των.

Γράφετέ τους τακτικὰ διὰ τὴν ζωήν σας, διὰ τὴν μόρφωσίν σας, διὰ τὴν πρόοδόν σας. Δίδετέ τους αὐτὴν τὴν μεγάλην χαρὰν νὰ γνωρίσουν τὰ τῆς ζωῆς σας, ν' ἀντιλαμβάνωνται ὅτι τοὺς σκέπτεσθε, ὅτι τοὺς σέβεσθε, ὅτι τοὺς ἀγαπᾶτε. Σκεφθῆτε ὅτι καὶ σεῖς θὰ γίνετε γονεῖς καὶ πράττετε ὡς τέκνα ὅ,τι αὔριον θὰ ἐπιθυμῆτε νὰ πράττουν τὰ ἴδικά σας τέκνα.

Χαρίσατε εἰς τὴν Μητέρα σας, ποὺ εἶναι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ εἰς τὸν πατέρα σας τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς διὰ τὴν καλήν σας διαγωγήν, διὰ τὴν μόρφωσίν σας, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν σας καὶ τὴν πρόοδόν σας. Αὐτὸ τὸ χαμόγελο θὰ σᾶς φέρῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Αὐτῆς τῆς εὐλογίας ἔχετε περισσότερον παντὸς ἄλλου ἀνάγκην.

Ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς
κ. ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

'Οργανώσατε τὴν σχολικὴν καὶ ἐξωσχολικὴν σας ζωήν. Αὐτὸ θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ ἁπλοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν σας. Μὴ σπαταλᾶτε τὰς δυνάμεις σας, ποὺ εἶναι κατ' ἀνάγκην περιωρισμέναι.

'Αγοράσατε ἐγκαίρως τὰ διδακτικὰ βιβλία σας. Εἶναι ὄργανα καὶ μέσα σπουδῆς σας. 'Εὰν δὲν δύνασθε νὰ τὰ ἀγοράσετε ἐπωφεληθῆτε ἀπὸ τὰ πολλαπλᾶ ἀντίτυπα ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς Σχολῆς (ὁδὸς Κύπρου 43), τῆς Βουλῆς (Παλαιὰ 'Ανάκτορα) καὶ τῶν Δήμων 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

'Εφοδιασθῆτε ἐγκαίρως μὲ τὴν γραφικήν σας ὕλην. Εὐτυχῶς τώρα καὶ οἱ στυλογράφοι καὶ τὰ μολύβια μελάνης εἶναι προσιτὰ εἰς ὅλους. Τὰ μελανοδοχεῖα εἶναι ἀναχρονισμός, συνάμα δὲ εἶναι καὶ ἐπικίνδυνα καὶ δι' ὑμᾶς, καὶ διὰ τοὺς ἄλλους. Ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ εἶσθε ἕτοιμοι νὰ ἀπαντήσετε γραπτῶς εἰς διάφορα ἀπροόπτως τιθέμενα ἐρωτήματα ἢ νὰ κρατήσετε χρησίμους σημειώσεις κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ κ. Καθηγητοῦ.

Πᾶσα παρερχομένη ἡμέρα σᾶς πλησιάζει πρὸς τὰς ἐξετάσεις. Μὴ τὸ λησμονῆτε αὐτό. 'Ετοιμάζεσθε διαρκῶς διὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων. Αὐτὸ δὲν θὰ συντελέσῃ μόνον εἰς τὴν ἄκοπον καὶ σταθερὰν κατάρτισίν σας ἀλλὰ καὶ θὰ σᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῶν ἡμερῶν τῶν ἐξετάσεων καὶ ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸν νὰ παρακαλῆτε νὰ σᾶς προαγάγουν, ἐνῷ δὲν τὸ ἀξίζετε. 'Η ἐξέτασις εἶναι τραγῳδία καὶ ἐξευτελισμὸς διὰ τοὺς ἀμελεῖς, εὐκαιρία καὶ χαρὰ διὰ τοὺς ἐπιμελεῖς.

'Η σπουδὴ γίνεται διὰ δύο σκοπούς: α) ν' ἀποκτήσετε θετικὴν μόρφωσιν, ἡ ὁποία θὰ σᾶς χρησιμεύσῃ νὰ σταδιοδρομήσετε, νὰ προαχθῆτε, νὰ ἐπιτύχετε καὶ β) ν' ἀποκτήσετε ἓν πτυχίον τὸ ὁποῖον νὰ βεβαιώνῃ τὴν μόρφωσίν σας. 'Αλλὰ τὸ πτυχίον δὲν εἶναι τύπος. Πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπιβράβευσις κόπων καὶ θυσιῶν, ἐπιβεβαίωσις τῶν οὐσιαστικῶν ἐφοδίων. Νὰ εἶσθε ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι οὐδένα θὰ ἀπατούσατε —πλὴν τοῦ ἑαυτοῦ σας— ἐὰν ἦτο δυνατὸν ν' ἀποκτήσετε τὸ πτυχίον παρ' ἀξίαν.

'Ακούσατέ μας. Τὸ ἐπαναλαμβάνω: 'Ακούσατέ μας. Εἴμεθα πραγματικοὶ φίλοι σας, πνευματικοὶ γονεῖς σας. Αἱ ὑποδείξεις καὶ αἱ συμβουλαί μας προέρχονται ἀπὸ ἀληθὲς ἐνδιαφέρον, ἀπὸ πόνον καὶ στοργὴν δι' ὑμᾶς. Εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς μας πείρας. Πρέπει νὰ σᾶς βοηθήσωμεν νὰ κάμετε ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερα λάθη, διότι γνωρίζομεν πόσον σκληρὰ—πολὺ σκληρὰ—πληρώνομεν τὰ λάθη μας εἰς τὴν ζωήν μας. Πρέπει νὰ σᾶς βοηθήσωμεν διὰ νὰ ἐπιτύχετε, διότι ἡ ἐπιτυχία σας ἡ ἐπαγγελματικὴ θὰ εἶναι ἡ χαρά μας καὶ ἡ ὑπερηφάνειά μας ὡς Διδασκάλων καὶ ὡς ἀνθρώπων.

'Ακούσατέ μας, δὲν ἔχετε τίποτε νὰ χάσετε καὶ ἔχετε πολλὰ—πάρα πολλὰ—νὰ κερδίσετε ἀπὸ τὰς συμβουλάς μας, ἀπὸ τὴν ἀγάπην μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας.

Τοῦτο θὰ γίνῃ, ἐὰν παύσετε νὰ θεωρῆτε τοὺς Διδασκάλους σας ξένους, ἴσως ἐχθρούς σας, ἐὰν μᾶς θεωρήσετε φίλους καὶ συνεργάτας σας, ὁδηγητὰς καὶ προστάτας εἰς τὴν ζωήν σας. Εἶναι τοῦτο χρέος μας καὶ χαρά μας. Ἂς γίνῃ τοῦτο καὶ ἰδική σας πεποίθησις καὶ ὁδηγὸς εἰς τὴν σπουδαστικὴν περίοδον τῆς ζωῆς σας.

Καλῶς ἤλθατε εἰς τὴν Σχολήν μας.

ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

1. Γραφεῖον Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐρευνῶν
2. Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως
3. Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν
4. Κέντρον Τουριστικῶν Μελετῶν
5. Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως
6. Κέντρον Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν
7. Ἡ Ὑπηρεσία Δημοσιευμάτων

ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἡ Α.Σ.Β.Σ. ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐκπληροῖ τελείως τὸν προορισμόν της ἀρκουμένη εἰς τὸν ρόλον ἱδρύματος αὐστηρῶς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας. Ὑπερηφάνως, ἄλλωστε, διακηρύσσει τὸν ἐπαγγελματικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα καὶ ἔχεται σταθερῶς τῆς ἀπόψεως ὅτι εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς τοῦ εἴδους της ἡ θεωρία πρέπει νὰ παρέχεται ἐν ᾧ μέτρῳ ἡ ἐφαρμογὴ χρειάζεται, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῆς, τὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον.

Πρεσβεύει ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἀνωτάτης ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν δύναται νὰ περιορίζεται εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν σπουδαστῶν μὲ τὸν θεωρητικὸν μόνον ἐξοπλισμόν, ὅσον καὶ ἂν οὗτος θεωρηθῇ ἄρτιος, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν πρακτικὴν ἐν ταῖς Σχολαῖς κατάρτισιν, ὥστε οἱ ἐξερχόμενοι νὰ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀναλάβουν εὐθύνας εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς.

Πιστεύει, ἀκόμη, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς, οὕτω διηρθρωμένης, δὲν σταματᾷ μὲ τὴν χορήγησιν τοῦ πτυχίου εἰς τοὺς σπουδαστάς της, ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεως ζητημάτων καὶ προβλημάτων ἐπηρεαζόντων τὴν καθόλου οἰκονομίαν τῆς χώρας καὶ τῆς παροχῆς πάσης δυνατῆς ἐπιστημονικῆς βοηθείας, τόσον πρὸς τοὺς ἀποφοίτους της κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ των βίου, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τοιαύτης λειτουργικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ἕδρας διδασκαλίαν καὶ φροντιστηριακὴν ἐξάσκησιν, ἐμερίμνησε διὰ τὴν σύστασιν παρασχολικῶν ἱδρυμάτων, ἐχόντων τριπλοῦν προορισμόν :

α) τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς — ἢ καὶ ἄλλων ἀτόμων — εἰς τὸν χειρισμὸν θεμάτων ἐφαρμογῆς καὶ τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν προβλημάτων τῆς πράξεως,

β) τὴν ἐπιμορφωτικὴν ἐξειδίκευσιν καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν συγχρονισμὸν λειτουργῶν τεταγμένων εἰς ὑστεροῦντας τομεῖς τῆς ἐν γένει οἰκονομίας,

γ) τὴν πολύπλευρον μελέτην τῶν ζωτικῶν οἰκονομικῶν καὶ παραγωγικῶν προβλημάτων τῆς Χώρας ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ Σχολῇ καὶ περὶ τὴν Σχολὴν συγκεντρωμένου ἀρτίου ἐπιστημονικοῦ ἐπιτελείου καὶ τὴν διερεύνησιν θεμάτων εἰδικῶν, τιθεμένων εἰς αὐτὴν ὑπὸ ἐνδιαφερομένων ἐπιχειρήσεων, ἰδίως βιομηχανικῶν.

Ἡ Σχολὴ μέχρι τοῦδε ἔχει συστήσει τὸ ***Γραφεῖον Ἐρευνῶν*** (Βιομηχανικῶν καὶ Ἐμπορικῶν), ὡς καὶ τὰ κάτωθι Κέντρα Εἰδικῆς (θεωρητικῆς καὶ ἐφηρμοσμένης) Ἐκπαιδεύσεως :

α) τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Κ.Σ.Ε.)
β) τὸ Κέντρον Τουριστικῶν μελετῶν (Κ.Τ.Μ.)

γ) τὸ Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως (Κ.Ο.Δ.)
(Business and Public Administration)
δ) τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν (Κ.Κ.Σ.) καὶ
ε) τὸ Κέντρον Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν (Κ.Ν.Σ.).

Ἡ σχολὴ φρονεῖ ὅτι μὲ τὰ ἄνω ἐπιμορφωρτικὰ Κέντρα συμπληρώνει τὴν ἐκπαιδευτικήν της προσπάθειαν. Πάντως, τὰ Κέντρα ταῦτα ἀποβλέπουν εἰς τὴν εἰδίκευσιν καὶ ἐπιμόρφωσιν διοικητικῶν στελεχῶν τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ Κράτους καὶ δὲν ἀποτελοῦν σχολὰς «Πολυσχολικοῦ Ἱδρύματος», ἡ ἔννοια τοῦ ὁποίου εἶναι ἔξω τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Σχολῆς.

Τὸ Γραφεῖον Ἐρευνῶν τῆς Σχολῆς

(ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ)

Τὸ Γραφεῖον Ἐρευνῶν τῆς Σχολῆς (Γ.Ε.Β.Ε.) σκοπὸν ἔχει:

α) τὴν ἐν τῇ πράξει ἐξάσκησιν τῶν σπουδαστῶν ὑπὸ ὅρους ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον πλησιάζοντας τὴν πραγματικότητα εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ποικίλων ὀργανωτικῶν προβλημάτων (οἰκονομικῶν, τεχνικῶν, λογιστικῶν, ἐμπορικῶν, ἀνθρωπίνου παράγοντος κλπ.) τῶν ἐπιχειρήσεων.

β) Τὴν συλλογὴν καὶ ἐπεξεργασίαν ζωντανοῦ ὑλικοῦ, καταλλήλου διὰ διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ὀργανώσεως καὶ τῶν συγγενῶν μαθημάτων κατὰ τὰς νεωτέρας παιδαγωγικὰς ἀντιλήψεις (ἰδίᾳ κατὰ τὴν περιπτωσιακὴν μέθοδον).

γ) Τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν, εἴτε πρωτοβουλίᾳ τοῦ Γραφείου εἴτε τῇ αἰτήσει ἐπιχειρήσεων ἢ ὀργανισμῶν, εἰδικῶν ἢ γενικῶν προβλημάτων σχετικῶν μὲ αὐτούς.

δ) Εἰδικώτερον τὴν παροχὴν ἐπιστημονικῆς βοηθείας εἰς τοὺς σπουδαστὰς καὶ τοὺς πτυχιούχους τῆς Σχολῆς διὰ τὴν ἐπίλυσιν ἢ ὑπόδειξιν μέσων πρὸς λύσιν τῶν ἀπασχολούντων αὐτοὺς προβλημάτων καὶ ἰδίᾳ ὀργανώσεως λογιστικῆς.

Αἱ κατευθύνσεις τοῦ Γραφείου Ἐρευνῶν εἶναι:

α) Νὰ συνεχίσῃ καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν, διὸ καὶ ἐπιδιώκει κατὰ πρόγραμμα τὴν σύνδεσιν τῶν πρακτικῶν λύσεων πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς κανόνας.

β) Νὰ ἀποβῇ ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον λειτουργοῦν συμφώνως πρὸς τὴν αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν μέθοδον, καὶ

γ) Νὰ καταστῇ κέντρον ἀνταλλαγῆς πείρας μεταξὺ τῆς Σχολῆς καὶ τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ὀργανισμῶν.

Τὸ Γραφεῖον Ἐρευνῶν διοικεῖται παρ' εἰδικοῦ Συμβουλίου τελοῦντος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ βιομηχάνου κ. Χρ. Στράτου, μὲ ἀντιπροεδρίαν τοῦ κ. Χρ. Πανάγου. Τοῦ γραφείου Ἐρευνῶν Γενικὸς Εἰσηγητὴς εἶναι ὁ Καθηγητὴς κ. Ι. Χρυσοχοῦ καὶ Διευθυντὴς ὁ Καθηγητὴς κ. Κλ. Μπανταλούκας, μέλη δὲ οἱ ἁρμόδιοι Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς καὶ ἄλλο ἐκλεκτοὶ συνεργάται αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ κόσμου.

Τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως

Ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ὀργανωθεῖσα ὡς Ἵδρυμα τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, ἐθεώρησε τὴν Στατιστικὴν ἀπαραίτητον μέρος τοῦ κύκλου διδασκαλίας της πρὸς μόρφωσιν ἀνωτέρων διοικητικῶν στελεχῶν, τόσον τοῦ Κράτους ὅσον καὶ τῶν ἐν γένει Οἰκονομικῶν Ὀργανισμῶν. Οὕτω, συνεστήθη διὰ πρώτην φορὰν ἐν Ἑλλάδι τακτικὴ ἕδρα Στατιστικῆς καλύπτουσα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς βασικὰς ἀπαιτήσεις τῆς Στατιστικῆς Μεθοδολογίας ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν Οἰκονομικὴν Στατιστικήν, μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν εἰς τὰ θέματα τῶν Ἀριθμοδεικτῶν καὶ τῶν χρονολογικῶν σειρῶν. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Στατιστικῆς ἐν τῇ Σχολῇ κατηρτίσθη κατὰ τρόπον λίαν ἐπιτυχῆ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς καὶ διδακτικῆς καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἄριστα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Λήγοντος τοῦ 1950 ὁ Σύλλογος τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς ἐζήτησε νὰ τροποποιηθῇ ὁ Ὀργανισμός, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἵδρυσις «Τμημάτων εἰδικῆς ἐπιμορφώσεως» τῶν τελειοφοίτων καὶ πτυχιούχων τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Τοῦτο δὲν κατέστη τότε δυνατὸν καὶ μόνον ἀρχομένου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1952)53 ἐπετεύχθη ἡ ἵδρυσις τοῦ «Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμελετᾶτο ἡ ὁριστικὴ ἀναδιοργάνωσις τῆς Κρατικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία προσέκρουε πάντοτε εἰς τὴν παντελῆ ἔλλειψιν εἰδικευμένου προσωπικοῦ εἰς τὴν σύγχρονον θεωρίαν καὶ τεχνικὴν τῆς Στατιστικῆς.

Ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Στατιστικῆς ἦτο τουλάχιστον ἀνεξήγητος. Διότι ἐνῷ ἡ Ἑλλάς, ἀποδίδουσα τὴν δέουσαν ἀξίαν εἰς τὴν μεγάλην σημασίαν καὶ χρησιμότητα τῆς Στατιστικῆς, ἐμερίμνησεν, εὐθὺς ἅμα τῇ ὀργανώσει της εἰς ἀνεξάρτητον Κράτος, διὰ τὴν σύστασιν τῶν πρώτων κρατικῶν στατιστικῶν γραφείων, πρὸς συγκέντρωσιν στατιστικῶν πληροφοριῶν ἀπαραιτήτων εἰς τὴν διοίκησιν, ἐν τούτοις οὐδεμίαν παράλληλον πρόνοιαν ἔλαβε διὰ τὴν σχετικὴν διδασκαλίαν πρὸς μόρφωσιν εἰδικοῦ προσωπικοῦ.

Τὸ μέγα τοῦτο κενὸν καὶ τὴν ἀδικαιολόγητον καθυστέρησιν **πρώτη καὶ μόνη** ἐξ ὅλων τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν διεῖδε ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἕδραν τῆς Στατιστικῆς, τὴν ὁποίαν ἵδρυσε, ἔκαμεν ἓν ἀκόμη ἀποφασιστικὸν βῆμα εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀνταπεκρίθη εἰς μίαν ἐπιτακτικὴν ἐθνικὴν ἀνάγκην διὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπέβλεπε εἰς τοὺς ἀκολούθους σκοπούς :

α) Νὰ μορφώσῃ ἐπιστήμονας εἰδικοὺς διὰ τὴν στατιστικὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἀνάλυσιν τῶν πολυαρίθμων στοιχείων ἅτινα συγκεντροῦνται ἐπὶ τῶν ποικίλων ἐκδηλώσεων τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς δραστηριότητος τοῦ Κράτους καὶ τῶν Ὀργανισμῶν.

β) Νὰ μορφώσῃ τὰ ἀνώτερα στελέχη τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μεγάλων Οἰκονομικῶν Ὀργανισμῶν μὲ ἓν πλῆρες σύστημα διδασκαλίας.

γ) Νὰ μορφώσῃ ὁμοίως ἐμπορικοὺς στατιστικοὺς ὑπαλλήλους τῶν με-

σαίων καὶ μικρῶν ἐπιχειρήσεων, κοινωφελῶν Ἱδρυμάτων, Δημοσίων Ὀργανισμῶν καὶ ἰδίᾳ τοὺς ὑπαλλήλους Β' κατηγορίας τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας.

Διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ εὐρυτάτου τούτου πεδίου δραστηριότητος τὸ Κ. Σ. Ε. ὠργανώθη μὲ διετῆ κύκλον σπουδῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ τρέχοντος ἀκαδ. ἔτους προβλέπεται ἡ ὀργάνωσις καὶ λειτουργία Προπαρασκευαστικοῦ Τμήματος βάσει τοῦ ὑπὸ ἔκδοσιν Βασιλικοῦ διατάγματος, εἰς τὸ ὁποῖον καθορίζονται πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι ἀναφορικῶς πρὸς τὰ διδασκόμενα μαθήματα, τὴν διαδικασίαν ἐγγραφῆς τῶν σπουδαστῶν, τὰς ἐξετάσεις κ.λ.π.

Οὕτω: τὰ εἰς τὸ **Προπαρασκευαστικὸν Τμῆμα** διδασκόμενα μαθήματα εἶναι:

α) Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Μαθηματικὴν Ἀνάλυσιν.

β) Στοιχεῖα Στατιστικῆς Μεθοδολογίας.

γ) Τεχνικὴ τῆς Ἐπεξεργασίας τῶν στατιστικῶν δεδομένων.

Τὸ ὡρολόγιον πρόγραμμα ὑποχρεωτικῶν μαθημάτων διὰ τοὺς δύο κύκλους σπουδαστῶν ὁρίζεται ὡς ἀκολούθως:

	Ὧραι καθ' ἑβδομάδα		
ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	Θεωρία	Ἀσκήσεις	Σύνολον
Π ρ ῶ τ ο ν ἑ ξ ά μ η ν ο ν			
1. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Μαθηματ. Ἀνάλυσιν	1	2	3
2. Στατιστικὴ Μεθοδολογία	2	2	4
3. Πολιτικὴ Οἰκονομία	2	—	2
4. Θεωρία καὶ Τεχνικὴ Στατιστικῶν Ἐρευνῶν	1	1	2
5. Δημογραφικὴ Στατιστικὴ	1	—	1
Σύνολον	7	5	12
Δ ε ύ τ ε ρ ο ν ἑ ξ ά μ η ν ο ν			
1. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Μαθηματ. Ἀνάλυσιν	1	1	2
2. Στατιστικὴ Μεθοδολογία	2	2	4
3. Θεωρία καὶ Τεχνικὴ Στατιστικῶν Ἐρευνῶν	1	1	2
4. Δημογραφικὴ Ἀνάλυσις	1	—	1
5. Οἰκονομικὴ Στατιστικὴ	1½	1½	3
Σύνολον	6½	5½	12
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ			
Α) Σ τ α τ ι σ τ ι κ α ὶ Μ έ θ ο δ ο ι ε ἰ ς τ ὴ ν Β ι ο μ η χ α ν ί α ν			
1. Μαθηματικὴ Στατιστικὴ	1	1	2
2. Στατιστικὴ Ἀνάλυσις	2	2	4
3. Ἔλεγχος Ποιότητος	1	1	2
Σύνολον	4	4	8
Β) Μ α θ η μ α τ ι κ ὴ Σ τ α τ ι σ τ ι κ ὴ κ α ὶ Ο ἰ κ ο ν ο μ ε τ ρ ι κ ὴ			
1. Μαθηματικὴ Στατιστικὴ	1	1	2
2. Στατιστικὴ Ἀνάλυσις	2	2	4
3. Οἰκονομετρικὴ	1	1	2
Σύνολον	4	4	8

Γ) Ἐφηρμοσμένη Στατιστική	Θεωρία	Ἀσκήσεις	Σύνολον
1. Ἐφηρμοσμένη Στατιστική	4	2	6
2. Ὀργάνωσις καὶ Νομοθεσία	2	–	2
Σύνολον	6	2	8

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἀποτελεῖ ἀληθῶς παρήγορον σημεῖον ἡ ὕπαρξις καὶ λειτουργία τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον, μόνον δυστυχῶς εἰς τὸν τόπον μας, ἐκπληρώνει τὸν σκοπὸν τῆς στατιστικῆς μορφώσεως τῶν νέων ἐπιστημόνων, τόσον ἀπὸ θεωρητικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως.

Χάρις εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ ἐπιτυχῆ λειτουργίαν τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀφ' ἑνὸς ἀνεπτύχθη ἐνδιαφέρον διὰ τὰ στατιστικὰ ζητήματα καὶ ἐσυνειδητοποιήθη εἰς πολλοὺς οἰκονομικοὺς κύκλους ἡ ἀξία τῆς Στατιστικῆς ὡς ὀργάνου ἐρεύνης τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων, ἀφ' ἑτέρου ἐδημοσιεύθησαν πλεῖστα βιβλία καὶ μονογραφίαι ἐπὶ στατιστικῶν θεμάτων.

Ἀλλὰ καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου, ἐξετιμήθη τὸ ἔργον τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ὀργανισμὸν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐκθέσεως τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἄμστερνταμ, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Διεθνοῦς Ἰνστιτούτου Σατιστικῆς καὶ εἰδικοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ ΟΗΕ διὰ τὴν μελέτην τῆς Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι κ. G Gousdwaard.

Οἱ διδάσκοντες εἰς τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἶναι:

1. Σ. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, Πολιτικὴν Οἰκονομίαν.
2. Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Ο·Ε.Ε., Στατιστικὴν Ἀνάλυσιν καὶ Οἰκονομετρίαν.
3. Γ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, Μαθηματικὴν Στατιστικήν.
4. Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ, Δημογραφικὴν Στατιστικήν.
5. Ε. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ, Καθηγητὴς Α.Σ.Β.Σ., Στατιστικὴν Μεθοδολογίαν καὶ Οἰκονομικὴν Στατιστικήν.
6. ΚΛ. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑΣ, Οἰκονομικὴν Ἀνάλυσιν (στατιστικῶς).
7. ΣΤ. ΓΕΡΟΝΥΜΑΚΗΣ, Ἐθνικοὺς Λογαριασμούς.
8. Γ. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ, Σύμβουλος Ἐπικρατείας, Νομοθεσίαν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν.
9. Α. ΠΑΠΠΑΣ, Καθηγητὴς Πολυτεχνείου, Στατιστικὴν Ἐπιχειρήσεων.
10. Κ. ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ, Ἀγροτικὴν Στατιστικήν.
11. Γ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ, Ἀγγλικά.
12. Γ. ΔΑΥ·Ι·Δ, Ἀγγλικά,

Γραμματεὺς τοῦ Κέντρου:

Ἡ Δὶς Φανὴ Βακαλοπούλου

Τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν ἐθεώρησε χρέος της ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας νὰ συστήσῃ τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ κοινωνικὰ προβλήματα ἔχουν πολύπλοκον σύνθεσιν. Εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν δὲν συμβάλλει μόνον ἡ πλήρης γνῶσις τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς, ἐκείνης δηλαδὴ ἥτις συνδέεται μὲ τὰς ἐγγυτέρας ἢ ἀπωτέρας οἰκονομικὰς συνεπείας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθική, ἡ ψυχοτεχνική, ἡ ὑγιεινή, ἡ παιδαγωγικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἄποψις αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται πλήρης ἀνατομία τῶν διαφόρων ἐπιδράσεων διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ λῆψις τοῦ προσήκοντος μέτρου καὶ ν' ἀποφεύγεται ἡ τόσον ἐπικίνδυνος μεταφορὰ εἰς τὴν χώραν μας ξένων προτύπων θεσπισθέντων ὑπὸ διαφορετικὰς πολλάκις ἀπὸ τὰς ἰδικάς μας συνθήκας, ἢ αἱ προχειρολόγοι λύσεις. Ἡ διαπίστωσις τῆς ὑφισταμένης κοινωνικῆς πραγματικότητος καὶ ἡ κατὰ βάθος ἔρευνα αὐτῆς πρέπει ν' ἀποτελέσῃ τὴν ἀφετηρίαν τῆς ἐκκινήσεως. Αἱ διάφοροι κρατικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν ἀπησχολήθησαν συστηματικῶς μὲ τὴν κοινωνικὴν ἔρευναν, ἐδημοσίευσαν μελέτας τινάς, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἐλλείψει ἐπαρκῶν στοιχείων περιωρίσθησαν εἰς γενικάς τινας διαπιστώσεις. Ἀκόμη καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι γενικώτεροι ταξικοὶ ὀργανισμοί, ἐλλείψει στοιχείων, δὲν ἀπέδωκαν μέχρι σήμερον ἄξιον λόγου ἔργον ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐλλείψεως ταύτης εἶναι ἡ συμπτωματικότης, ἡ ἔλλειψις συστήματος, ἐν πολλοῖς ἡ ἀντιφατικότης τῶν λαμβανομένων παρ' ἡμῖν κοινωνικῶν μέτρων καὶ ἡ χαώδης κατάστασις τῆς κοινωνικῆς μας πολιτικῆς, ἥτις καθίσταται ἔτι δυσχερεστέρα μὲ τὰ νέα προβλήματα ἅτινα δημιουργοῦνται. Ἡ Εὐρωπ. Οἰκον. Κοινότης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ εἰρηνικὴ χρησιμοποίησις τῆς ἀτομ. ἐνεργείας καὶ ὁ αὐτοματισμὸς θὰ ἐπιφέρουν ἀνατροπὴν εἰς τὰς παραδεδεγμένας μεθόδους ἀντιμετωπίσεως τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ θὰ καταστήσουν ἀναγκαίαν τὴν θέσπισιν νέων κοινωνικῶν πολιτικῶν μέτρων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη, ἐξ ἴσου σοβαρὰ πλευρά, ἡ τῆς μορφώσεως κοινωνικῶν ὑπαλλήλων ἐν Ἑλλάδι. Σήμερον ἐδημιουργήθη εἰς τὴν χώραν μας εἷς πολυπληθὴς κλάδος κοινωνικῶν λειτουργῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπασχολοῦνται τόσον εἰς τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, ὅσον καὶ εἰς τὰς διαρκῶς πληθυνομένας ὑπηρεσίας ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ κανεὶς τὰς χιλιάδας τῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς τοὺς ἀσφαλιστικοὺς ὀργανισμούς, τὰ γραφεῖα εὑρέσεως ἐργασίας, τὰ κέντρα κοινωνικῆς προνοίας κλπ. ἢ τὸ πλῆθος τῶν προσώπων τῶν ἐχόντων πάσης φύσεως ἀνάμιξιν εἰς τὰς κοινωνικὰς ὑποθέσεις, συνδικαλιστῶν κλπ. Πάντες οὗτοι οὐδεμίαν σχεδὸν διαθέτουν προπαίδευσιν διὰ τὸ ὑψηλὸν λειτούργημα τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ ὅπερ ἀσκοῦν. Καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι ἔτυχον ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως καὶ χρησιμοποιοῦνται, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὰς καιρίας θέσεις τοῦ κοινωνικοῦ μηχανισμοῦ δὲν ἔχουν ὡλοκληρωμένην κοινωνικὴν κατάρτισιν, ἀφ' οὗ, ὅπως εἶναι γνωστόν, βασικὰ μαθήματα κοινωνικῆς μορφώσεως δὲν διδάσκονται εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολάς, ἀλλὰ

καὶ ὅπου τυχὸν διδάσκονται τινὰ ἐξ αὐτῶν, περιορίζονται εἰς γενικότητας, αἵτινες δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ καταρτίσουν ἕνα κατὰ τὰ ἄλλα καλὸν ἐπιστήμονα καὶ ὡλοκληρωμένον κοινωνικὸν λειτουργόν, προωρισμένον πολλάκις νὰ εἶναι καὶ ἡγετικὸν στέλεχος. Ἡ κατάστασις αὕτη, ὡς εἶναι φυσικόν, ὑποβιβάζει σημαντικὰ τὴν στάθμην τῆς ἀποδόσεως τῶν κοινωνικῶν μας ὑπηρεσιῶν.

Τὸ Κέντρον ἀποτελεῖ αὐτοδιοίκητον ἐσωσχολικὸν Ἵδρυμα τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ λειτουργεῖ βάσει Κανονισμοῦ ἐγκρινομένου ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν γνώμης τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τοῦ Κέντρου.

Σκοπὸς τοῦ Κ.Κ.Σ. εἶναι ἡ ἔρευνα τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ ἡ διδασκαλία τῶν συναφῶν μαθημάτων πρὸς καταρτισμὸν εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ στελεχῶν τῶν ἁρμοδίων Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, Ὀργανισμῶν, Ἱδρυμάτων καὶ Ἰδιωτικῶν μονάδων.

Τὸ Κ.Κ.Σ. διοικεῖται παρὰ Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Α.Σ.Β.Σ., τὸν Διευθυντὴν αὐτῆς, ὡς Ἀντιπρόεδρον, τὸν Καθηγητὴν τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς καὶ τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου, ὡς Διευθυντὴν Σπουδῶν τοῦ Κέντρου, τοὺς παρὰ τῷ Δ. Συμβουλίῳ ἀντιπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ τῆς Γεν. Συνομοσπονδίας Ἐργατῶν, ἕνα ἀντιπρόσωπον τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας, τὸν Προϊστάμενον τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀπὸ ἕνα, ἀντιστοίχως, ἀντιπρόσωπον τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Βιομηχάνων καὶ τοῦ Ἱδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Διὰ τὴν συστηματικὴν παρακολούθησιν τῶν μαθημάτων τοῦ Κ.Κ.Σ. ὁρίζεται Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Α.Σ.Β.Σ., ὡς προέδρου, τοῦ Διευθυντοῦ Σπουδῶν τοῦ Κ.Κ.Σ., ὡς ἀντιπροέδρου, τριῶν Καθηγητῶν ὁριζομένων ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σχολῆς μετὰ γνώμην τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τοῦ Κ.Κ.Σ. Γραμματεὺς τοῦ Κ.Κ.Σ. εἶναι εἷς ὑπάλληλος τῆς Σχολῆς.

Ἡ ἔρευνα τῶν προβλημάτων γίνεται βάσει σχεδίου ὁριζομένου παρὰ τοῦ Κέντρου ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ «Γραφεῖον Ἐρευνῶν» τῆς Α.Σ.Β.Σ., ὁ πρόεδρος τοῦ ὁποίου ἐποπτεύει καὶ παρακολουθεῖ τὴν ὅλην ἐργασίαν ἀπὸ ἀπόψεως ἐρευνῶν.

Ἡ διαχείρισις ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Α.Σ.Β.Σ., τὸ δὲ Κέντρον λειτουργεῖ βάσει εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐγκρινομένου παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Α.Σ.Β.Σ.

Εἰς τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν διδάσκονται τὰ κάτωθι μαθήματα κατανεμόμενα εἰς δύο ἔτη σπουδῶν. Ἡ διδασκαλία τῆς ὕλης ἑνὸς μαθήματος δύναται νὰ ἀνατεθῇ εἰς πλείονας εἰδικοὺς Καθηγητάς. Αἱ ἔναντι ἑκάστου μαθήματος σημειούμεναι ὧραι νοοῦνται καθ' ἑβδομάδα.

	Α'	Β'
1. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν	2	—
2. Κοινωνιολογία	2	1
3. Ἱστορία Πολιτισμοῦ	1	—
4. Πολιτικὴ Οἰκονομία	2	1

		A	B
5.	Κοινωνικὰ καὶ Οἰκονομικὰ προβλήματα	1	2
6.	Ἱστορία Οἰκονομικοῦ βίου καὶ θεωριῶν	—	1
7.	Κοινωνικὴ Πολιτική	—	2
8.	Κοινωνικὴ Πρόνοια	2	—
9.	Κοινωνικὴ Ἀσφάλισις	—	1
10.	Ἱστορία Ἐργασίας καὶ Συνδικαλισμοῦ	1	1
11.	Κοινωνικὴ Ψυχολογία καὶ Ψυχολογία τῆς Ἐργασίας	1	1½
12.	Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις (ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐργασίᾳ)	—	1
13.	Ὑγιεινὴ τῆς Ἐργασίας καὶ πρόληψις ἐργατικῶν ἀτυχημάτων	—	1½
14.	Ὀργάνωσις, Διοίκησις καὶ Λογιστικὴ Κοινωνικῶν Μονάδων	1	1
15.	Εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Δίκαιον	1	—
16.	Ὀργάνωσις Ἑλληνικοῦ Κράτους	1	—
17.	Οἰκονομικὸν Δίκαιον	—	1
18.	Κοινωνικὴ Νομοθεσία	—	2
19.	Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ καὶ Στατιστική	1	—
	Σύνολον ὡρῶν	16	17

Οἱ διδάσκοντες εἰς τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν εἶναι:

1. Χρῖστος ΑΓΑΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ.
   ὁδὸς Πιπίνου 10, τηλ. 814.713

   Κοινωνικὴ Πολιτικὴ (Β) – Κοινωνικὴ Νομοθεσία (Β).

2. Σωτήριος ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ, Καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς Α.Σ.Β.Σ.
   ὁδὸς Ραβινὲ 6, τηλ. 72.876

   Πολιτικὴ Οἰκονομία (Ἡ Οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος) (Β).

3. Φαίδων ΒΕΓΛΕΡΗΣ, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
   ὁδὸς Βησσαρίωνος 1, τηλ. 26.819

   Ὀργάνωσις Ἑλληνικοῦ Κράτους (Α).

4. Χάρης ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ, Προϊστάμενος Βιομηχανίας ΕΛΚΕΠΑ
   ὁδὸς Πατησίων 184, τηλ. 872.001

   Ἀνθρώπινοι Σχέσεις.

5. Σοφία ΓΕΔΕΩΝ, Καθηγήτρια τῆς Α.Σ.Β.Σ., Μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου
   ὁδὸς Βλαβιανοῦ 14, τηλ. 873.389

   Κοινωνικὴ Ψυχολογία καὶ Ψυχολογία τῆς Ἐργασίας.

6. Μιχαὴλ ΓΟΥΤΟΣ, τ. Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας
   ὁδὸς Σκουφᾶ 8, τηλ. 611.478

   Κοινωνικὴ Πρόνοια (Α) – Ἱστορία τῆς Ἐργασίας (Α).

7. Βασίλειος ΔΑΜΑΛΑΣ, τ. Γεν. Γραμματεὺς Ὑπουργείου Συντονισμοῦ
   ὁδὸς 28ης Ὀκτωβρίου 220α, τηλ. 876.269

   Πολιτικὴ Οἰκονομία (Α).

8. Χρυσὸς ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ, Καθηγητὴς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς
   ὁδὸς Μουρούζη 7, τηλ. 24.344

   Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ (Α).

9. 'Αθανάσιος ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Διευθυντής Οἰκονομικοῦ Ταχυδρόμου
ὁδὸς 'Αχαρνῶν 235, τηλ. 876.311

Σύγχρονα Κοινωνικὰ καὶ Οἰκονομικὰ Προβλήματα (Α).

10. Βασίλειος ΚΑΡΥΔΗΣ, 'Οργανωτής
Λεωφ. 'Αμαλίας 44, τηλ. 610.389

Διοίκησις Κοινωνικῶν Μονάδων (Β).

11. Δημοσθένης ΚΟΥΣΗΣ, Διευθυντής 'Υπουργείου 'Εργασίας
ὁδὸς Μαλακάση 10, Ψυχικόν, τηλ. 54.005

'Ιστορία 'Εργασίας ('Ιστορία Κοινωνικοῦ προβλήματος) (Β).

12. Γεώργιος ΛΑΣΚΑΡΗΣ, Διευθυντής τῆς Σχολῆς Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν
ὁδὸς Κεφαλληνίας 107, τηλ. 872.860

'Ιστορία τοῦ 'Εργατικοῦ Συνδικαλισμοῦ (Β).

13. Εὐστάθιος ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ, Καθηγητής τῆς Α.Σ.Β.Σ., Διευθυντής τῆς 'Εθν. Στατιστικῆς 'Υπηρεσίας
ὁδὸς Σκύρου, τηλ. 815.383

Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ καὶ Στατιστική (Α).

14. 'Αλέξανδρος ΜΠΑΡΔΑΣ, Δικηγόρος
ὁδὸς Στεφ. Στρέιτ 39 (Φιλοθέη), τηλ. 682.544

'Ιστορία τοῦ 'Εργοδοτικοῦ Συνδικαλισμοῦ (Β).

15. Νικόλαος ΜΠΟΧΛΟΓΥΡΟΣ, εἰδικὸς ψυχολόγος
ὁδὸς 'Αρτεμισίου 27, τηλ. 52.050

Ψυχολογία 'Εργασίας—'Επαγγελματικὸς προσανατολισμὸς (Β).

16. Νικόλαος ΠΟΛΥΖΟΣ, Διευθυντής 'Υπουργείου Συντονισμοῦ
ὁδὸς Δημοχάρους 13, τηλ. 74.552

Κοινωνικὰ Προβλήματα (Συνεταιριστικὰ Θέματα) (Β).

17. 'Αριστομένης ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ, 'Αρχιτέκτων
ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 35

Κοινωνικὰ προβλήματα (Οἰκισμοῦ (Β).

18. Τηλέμαχος ΣΑΒΑΝΗΣ, τ. Διευθυντής ΙΚΑ
ὁδὸς 'Ιολάου καὶ Δημοφῶντος

Λογιστικὴ Κοινωνικῶν Μονάδων (Β).

19. Κωνσταντῖνος ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ, Καθηγητής τῆς Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Πατρ. 'Ιωακείμ 57, τηλ. 72.379

Εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Δίκαιον (Α).

20. Βασίλειος ΤΑΤΑΚΗΣ, 'Εκπαιδευτικὸς Σύμβουλος
ὁδὸς Νεμέσεως 23, τηλ. 874.672

Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν (Α).

21. Γεώργιος ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής τῆς Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Χατζηχρίστου 9, τηλ. 91.578

Σύγχρονα Οἰκονομικὰ προβλήμα (Β).

22. 'Ιωάννης ΧΡΥΣΟΧΟΥ, Καθηγητής τῆς Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Λομβάρδου 70, τηλ. 30.634

Γενικαὶ 'Αρχαὶ 'Οργανώσεως (Β).

23. Δημήτριος ΨΑΡΟΣ, Σύμβουλος 'Επικρατείας
ὁδὸς 'Αγ. Λαύρας 27, Πατήσια, τηλ. 881.915

Οἰκονομικὸν Δίκαιον (Β).

Γραμματεὺς τοῦ Κέντρου:
'Η Δὶς 'Αφροδίτη Καπετανάκη

Τὸ Κέντρον Τουριστικῶν Μελετῶν τῆς Α.Σ.Β.Σ

Ἡ σημασία τοῦ Τουρισμοῦ, τῆς βιομηχανίας αὐτῆς τῶν ξένων, ὡς ἀπεκλήθη, καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ ὡς πλουτοπαραγωγικοῦ παράγοντος ἐγένετο ἤδη καὶ παρ' ἡμῖν ἀντιληπτή, ὥστε ἀπό τινων ἐτῶν νὰ καταβάλλεται ἀξιόλογος καὶ σοβαρὰ προσπάθεια, τόσον ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας πρὸς ἔντονον ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ.

Τὰ τουριστικὰ δεδομένα τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως, τῶν φυσικῶν της καλλονῶν, τοῦ εὐκραοῦς τοῦ κλίματός της, τοῦ πλούτου τῶν κειμηλίων ἐκ τῆς μακραίωνος ἱστορίας της καὶ ὡς κοιτίδος τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ κλπ., τοποθετοῦν αὐτὴν ἀπὸ ἀπόψεως τῶν προϋποθέσεων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ εἰς εὐνοϊκωτάτην θέσιν ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας χώρας τουριστικῶς προηγμένας.

Ἡ ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων ἐκμετάλλευσις τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν χώραν μας λαμπρὸν τουριστικὸν μέλλον, θὰ καταστῇ δὲ ὁ τουρισμὸς σταθερὸς καὶ συνεχῶς αὐξανόμενος πάγιος πόρος τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατὰ γεωμετρικὴν πρόοδον αὔξησις τῶν ποσῶν τοῦ κατ' ἔτος ἐκ τοῦ τουρισμοῦ εἰσρέοντος συναλλάγματος ἀσφαλῶς θὰ ἔχει πείσει καὶ τοὺς πλέον σκεπτικιστὰς καὶ ἀμφιβάλλοντας ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ πλουτοπαραγωγικοῦ αὐτοῦ πόρου καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης ἀξιοποιήσεως αὐτοῦ.

Ὁ τουρισμός, ὑπὸ τὴν σημερινὴν αὐτοῦ μορφήν, παρουσιάζει πολυσχιδῆ προβλήματα, διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων δὲν ἀρκοῦν πάντοτε αἱ πρακτικαὶ μόνον γνώσεις. Ἡ ἀντιμετώπισις, ἀφ' ἑτέρου, τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἐνδελεχῆ καὶ συστηματικὴν ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως ἔρευναν, τὰ συμπεράσματα τῆς ὁποίας νὰ ἀποτελοῦν τὸ σταθερὸν ἐπιστημονικὸν ἔρεισμα διὰ τὸν καταρτισμὸν ἑνὸς τουριστικοῦ προγράμματος καὶ τὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν τῶν κατ' ἰδίαν ἐνδεικνυομένων λύσεων. Ἐπιστημονική, λοιπόν, μελέτη τῶν κατ' ἰδίαν θεμάτων τοῦ τουρισμοῦ καὶ κατάρτισις τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὰ προβλήματα αὐτά, διὰ τῆς παρ' αὐτῶν ἀποκτήσεως εἰδικῶν γνώσεων, θὰ συντελέσουν ὥστε τὰ ἑκάστοτε πρὸς προαγωγὴν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ τουρισμοῦ λαμβανόμενα μέτρα νὰ μὴ εἶναι προϊόντα προχείρου σκέψεως, σποραδικῶν ἐνεργειῶν ἢ ἐμφορούμενα ἀπὸ σημαντικὴν δόσιν ἐμπειρισμοῦ, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει μὲ πολλὰ ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἔχουν ληφθῆ μέχρι σήμερον.

Ἐπεκτείνουσα τὴν κοινωφελῆ της προσπάθειαν ἡ Α.Σ.Β.Σ. ἦτο φυσικόν, μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων πρὸς ἃ κατευθύνεται ἡ πρωτοποριακὴ ὡς συνήθως δρᾶσις αὐτῆς, νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν ἰδιάζουσαν μορφὴν τῆς βιομηχανίας τῶν ξένων, τὸν τουρισμόν. Προῆλθε λοιπὸν δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν Μελετῶν (Κ.Τ.Μ.) συγκαταλέγουσα οὕτω καὶ τὸν τουρισμὸν μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐρευνητικοῦ καὶ ἐκπαιδευτικοῦ της προγράμματος.

Ἡ διοίκησις τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν μελετῶν ἔχει ἀνατεθῇ εἰς εἰδικὸν Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἐκ 40-50 μελῶν, ἐκπροσωπούντων τὰς ἁρμοδίας

Ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, τὸν Ἑλληνικὸν Ὀργανισμὸν Τουρισμοῦ καὶ τὰς κοινωφελεῖς καὶ Ἰδιωτικὰς ὀργανώσεις καὶ ἐπιχειρήσεις τὰς σχετιζομένας μὲ τὸν Τουρισμόν, ὡς καὶ τοὺς ἀσχολουμένους ἐπιστημονικῶς μὲ τὰ τουριστικὰ προβλήματα τῆς χώρας.

Ὡς σκοπὸς τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν Μελετῶν ὁρίζεται ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων τουριστικῆς οἰκονομίας, νομοθεσίας καὶ πολιτικῆς, ἡ ὑπόδειξις τῶν ἐπὶ τῶν σχετικῶν ζητημάτων ληπτέων μέτρων, ἡ ὑποβοήθησις σπουδαστῶν καὶ πτυχιούχων τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως καὶ παντὸς ἄλλου ἐνδιαφερομένου εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν θεμάτων τουριστικοῦ περιεχομένου, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ σύνταξις σχετικῶν μελετῶν, ἡ διαμόρφωσις ἀνωτέρων τουριστικῶν στελεχῶν καί, τέλος, ἡ διάδοσις τῶν τουριστικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς τουριστικῆς ἐν τῇ χώρᾳ συνειδήσεως.

Γραμματεὺς τοῦ Κέντρου :

Ἡ Δὶς Λέλα Τάσου

Τὸ Κέντρον Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Κ.Τ.Ε.)

Ἱδρυθὲν παρὰ τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν Μελετῶν τῆς Σχολῆς τὸ Κ.Τ.Ε. σκοπὸν ἔχει τὴν μόρφωσιν στελεχῶν τῶν τουριστικῶν ὀργανισμῶν δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ δικαίου τῆς χώρας καὶ τὴν εἰδίκευσιν ἐπιστημόνων περὶ τὰ τουριστικὰ προβλήματα.

Τὸ Κέντρον Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἀπό :

1. Ἕνα τῶν Ἀντιπροέδρων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν ὁριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ὡς Πρόεδρον.
2. Τὸν ἑκάστοτε Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς, ὡς Ἀντιπρόεδρον.
3. Τὸν ἑκάστοτε Πρόεδρον τοῦ Κέντρου Τουριστικῶν Μελετῶν.
4. Τὸν Τακτικὸν Καθηγητὴν τῆς «Τουριστικῆς Οἰκονομίας, Νομοθεσίας καὶ Πολιτικῆς», ὡς Εἰσηγητήν.
5. Ἕνα ἀντιπρόσωπον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ.

Ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς «Τουριστικῆς Οἰκονομίας, Νομοθεσίας καὶ Πολιτικῆς» τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν εἶναι αὐτοδικαίως Διευθυντὴς Σπουδῶν τοῦ Κέντρου Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀναπληρούμενος ὑπὸ ἑνὸς τῶν Τακτικῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν.

Τὸ Κέντρον Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως δέχεται ὡς τακτικοὺς σπουδαστὰς τοὺς τελειοφοίτους ἢ πτυχιούχους Σχολῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως (Φιλοσοφικῆς, Θεολογικῆς, Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, Γυμναστικῆς Ἀκαδημίας).

Ἐπίσης, μετ' ἀπόφασιν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς δύνανται νὰ ἐγγραφοῦν ὡς τακτικοὶ σπουδασταὶ ὑπάλληλοι τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν, μὲ τριετῆ τουλάχιστον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, ἐφ' ὅσον εἶναι κάτοχοι ἀπολυτηρίου Σχολῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπιτύχουν εἰς εἰσιτήριον ἐξέτασιν.

Ὁμοίως δύνανται νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς τακτικοὶ σπουδασταὶ οἱ πτυχιοῦχοι τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων καὶ τῆς Σχολῆς Ξεναγῶν.

Τὰ μαθήματα τοῦ Κ.Τ.Ε. δύνανται νὰ παρακολουθήσουν ὡς ἀκροαταί, ὑπέχοντες τὰς αὐτὰς οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις, ὑπάλληλοι Τουριστικῶν ἐν γένει ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν.

Διδασκόμενα Μαθήματα	Ὧραι
Ἱστορία τῆς Τέχνης	15
Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ	35
Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία	15
Τὰ Δημόσια Οἰκονομικὰ τῆς Ἑλλάδος	10
Τουριστικὴ Οἰκονομία καὶ Νομοθεσία	25
Τουριστικὴ Πολιτική	5
Ξενοδοχειακὴ Οἰκονομία καὶ Νομοθεσία	25
Τουριστικὴ Γεωγραφία	20
Αἱ Ἑλληνικαὶ Ἰαματικαὶ Πηγαὶ	10
Ἀρχαιολογικοὶ Τουριστικοὶ Χῶροι	30
Τουριστικὴ Διαφήμισις	10
Τουριστικὴ Δεοντολογία	5
Διοικητικὴ Ὀργάνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους	15
Ὀργάνωσις, Διοίκησις καὶ Λογιστικὴ Τουριστικῶν Μονάδων	20
Ἑλληνικὴ Λαογραφία	10
Ἑλληνικὴ Λαϊκὴ Τέχνη	10
Αἱ Συγκοινωνίαι τῆς Ἑλλάδος	15
Συναλλαγματικὴ καὶ Τελωνειακὴ Νομοθεσία	10
Πολεοδομικὰ προβλήματα	10
Ὑγιεινὴ Τουριστικῶν Χώρων	5
Τὸ ὅλον ὧραι	300

Οἱ διδάσκοντες εἰς τὸ Κέντρον Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἶναι :

Σωτήριος ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ τοῦ Πολυτεχνείου
ὁδὸς Ραβινὲ 6, τηλ. 72 879

Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία

Ἀναστάσιος ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ, Γεν. Διευθυντὴς Ὑπουργείου Συντονισμοῦ
ὁδὸς Ἀναπήρων Πολέμου 5, τηλ. 70 829

Διοικητικὴ Ὀργάνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους

Νικόλαος ΓΑΡΓΑΛΙΔΗΣ, Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων
ὁδὸς Ἀρύββου 6, τηλ. 71 625

Ξενοδοχειακὴ Οἰκονομία καὶ Νομοθεσία

Κωνσταντῖνος ΔΗΜΑΡΑΣ, Γεν. Διευθυντὴς τοῦ ΙΚΥ
'Ιστορία 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ (μετὰ τὴν 'Αλωσιν)

Διονύσιος ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
ὁδὸς 'Ασκληπιοῦ 6, τηλ. 612 819
'Ιστορία τοῦ 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ (Βυζάντιον)

Α. ΙΑΤΡΙΔΗΣ, Διευθυντὴς Ε.Ο.Τ.
ὁδὸς Λήμνου 1α, τηλ. 875 989
'Ιαματικαὶ Πηγαὶ

'Αριστομένης ΚΑΛΛΙΑΒΑΣ, Καθηγητὴς τῆς Παντείου καὶ Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Πεντέλης - Μαβίλη 1 Ψυχικόν, τηλ. 673 786
Τουριστικὴ Γεωγραφία

Γεώργιος ΚΑΝΑΣ, Διευθυντὴς Γενικοῦ Λογιστηρίου
ὁδὸς Στρατηγοῦ Κοντούλη 1 Γαργαρέττα, τηλ. 35 930
Τὰ Δημόσια Οἰκονομικὰ τῆς 'Ελλάδος

Χρῆστος ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ Δ)ντὴς τῶν Σ.Ε.Κ.
ὁδὸς Λέρου 9, τηλ. 876 633
Αἱ Συγκοινωνίαι τῆς 'Ελλάδος

Δημήτριος ΚΑΤΣΩΝΗΣ, Διευθυντὴς Λογιστηρίου 'Οργανισμοῦ Τουριστικῆς Πίστεως
ὁδὸς Σάμου 30, τηλ. 811 541
'Οργάνωσις, Διοίκησις καὶ Λογιστικὴ τῶν Τουριστικῶν Μονάδων

Γεώργιος ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ, Διευθυντὴς 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας
ὁδὸς 'Αχαρνῶν 51, τηλ. 811 740
'Ιστορία 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ (Νεοελληνικὴ περίοδος)

'Ιωάννης ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ., 'Αντιπρόεδρος τοῦ 'Ελλην. 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ
ὁδὸς 'Υψηλάντου 5, τηλ. 70 107
Τουριστικὴ Οἰκονομία καὶ Νομοθεσία

Γιάννης ΜΗΛΙΑΔΗΣ, Διευθυντὴς 'Ακροπόλεως
ὁδὸς 'Αχαιοῦ 10, τηλ. 73 658
'Ιστορία τοῦ 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ ('Αρχαία 'Ελλὰς)

'Ιωάννης ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, 'Εφορος 'Αρχαιοτήτων 'Αττικῆς-Σύμβουλος Ε.Ο.Τ.
ὁδὸς Ξενίας 2, τηλ. 662 901
'Αρχαιολογικοὶ Τουριστικοὶ Χῶροι

Γεώργιος ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Φυλῆς 134, τηλ. 871 709
'Υγιεινὴ Τουριστικῶν Χώρων

Παναγιώτης ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ, Διευθυντὴς Ε.Ο.Τ.
ὁδὸς 'Επτανήσου 25, τηλ. 610 801
Τουριστικὴ Δεοντολογία

Μᾶνος ΠΑΥΛΙΔΗΣ, Δημοσιογράφος
Λεωφόρος Συγγροῦ 4, τηλ. 90 079
Τουριστικὴ Διαφήμισις

'Αριστομένης ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ, 'Αρχιτέκτων
ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 35
Πολεοδομικὰ Προβλήματα

Κωνσταντῖνος ΡΩΜΑΙΟΣ, Συντάκτης Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ
ὁδὸς Ἰκονίου 88, τηλ. 968 820

Ἑλληνική Λαογραφία

Κωνσταντῖνος ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ., δικηγόρος
ὁδὸς Π. Ἰωακεὶμ 57, τηλ. 72 379

Συναλλαγματικὴ Νομοθεσία

Ἰωάννης ΦΡΑΓΚΟΣ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ., Γεν. Διευθυντὴς Τελωνείων
ὁδὸς Α. Γέροντα 11

Τελωνειακὴ Τουριστικὴ Ν μοθεσία

Νικόλαος ΦΩΚΑΣ, Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ε.Ο.Τ.
ὁδὸς Βασ. Σοφίας 27, τηλ. 610 905

Τουριστικὴ Πολιτικὴ

Μανόλης ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ, Διευθυντὴς τοῦ Μουσείου Μπενάκη
ὁδὸς Κουμπάρη 1, τηλ. 612 994

Ἀρχαιολογικοὶ Τουριστικοὶ Χῶροι

Ἀγγελικὴ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ
ὁδὸς Ὑπερείδου 18α, τηλ. 26 382

Ἑλληνικὴ Λαϊκὴ Τέχνη

Ἰωάννης ΧΡΥΣΟΧΟΥ, Καθηγητὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ.
ὁδὸς Λομβάρδου 70, τηλ. 30 634

Γενικαὶ ἀρχαὶ Ὀργανώσεως

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐδήλωσαν ὅτι θὰ συνεργασθῶσι μὲ τὸ ΚΤΕ διάφοροι τουριστικοὶ παράγοντες καὶ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες, Ἕλληνες καὶ ξένοι.

Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως

(Business and Public Administration)

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τῆς ὁριστικῆς διαμορφώσεως τῆς Σχολῆς ὡς ἀνωτάτου Ἱδρύματος οἰκονομικο-διοικητικῆς μορφώσεως ὡς κύριος σκοπὸς αὐτῆς ἐτάχθη ἡ δημιουργία διοικητικῶν στελεχῶν τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν μονάδων καὶ τοῦ Κράτους, ἐμπνεομένων ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας. Ἕνεκα τούτου ἡ Σχολὴ ἀπέδωσε πρωταρχικὴν σημασίαν εἰς τὰ μαθήματα τῆς Ὀργανώσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν Ἐργοστασίων, τὰ ὁποῖα μετὰ τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, τῆς Ψυχοτεχνικῆς καὶ Φυσιολογίας τῆς Ἐργασίας καὶ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ὑγιεινῆς περιέλαβεν εἰς ἴδιον κύκλον ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαθήματα ἀνθρωπίνου παράγοντος».

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ μαθήματα ταῦτα ἀπετέλεσαν τὴν βασικὴν ἰδιορρυθμίαν τῆς Σχολῆς καὶ ἓν τῶν διακριτικῶν της γνωρισμάτων ἀπὸ τῶν ὁμοίων Σχολῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἔρευνα καὶ ἡ διδασκαλία τῶν θεμάτων τούτων ἐγέννησε πολλάκις ἀντιδράσεις ἢ συνήντησε τὴν ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος καὶ κατανοήσεως. Σήμερον πάντες ἀντιλαμβάνονται ὅτι διερχόμεθα τὴν ἐποχὴν τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν τόπον μας, ἂν μάλιστα πραγματοποιηθῇ ἡ εὐρωπαϊκὴ ἑνότης, ἐὰν δὲν κυριαρχηθῇ εἰς

πᾶσαν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικήν του ἐκδήλωσιν ἀπὸ τὸ πνεῦμα ὀργανώσεως καὶ ὀρθολογιστικῆς διοικήσεως.

Ἡ Σχολή, κατανοήσασα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της τὴν σημασίαν τοῦ θέματος, διὰ διαλέξεων Ἑλλήνων καὶ ξένων εἰδικῶν ἐπιστημόνων, ἀνακοινώσεων, δημοσίων συζητήσεων, σεμιναρίων καὶ διὰ σειρᾶς δημοσιευμάτων εἰς τὰ περιοδικὰ τῆς Σχολῆς «ΣΠΟΥΔΑΙ» καὶ «ΝΕΑ τῆς ΑΣΒΣ» εἴτε εἰς αὐτοτελεῖς ἐκδόσεις ἐπεδίωξε τὴν καλλιέργειαν τοῦ νέου τούτου κλάδου γνώσεως. Πρωτοπόρος εἰς τὴν ἀποστολικήν, τῇ ἀληθείᾳ, προσπάθειάν της, γνωρίζει πόσον ἐπίπονον ὑπῆρξε τὸ ἔργον της, τὸ ὁποῖον παρὰ πάντων σήμερον ἀναγνωρίζεται.

Αἱ σύγχρονοι ραγδαῖαι ἐξελίξεις τῆς τεχνικῆς προόδου, συνοδευόμεναι ἀπὸ μίαν διαγραφομένην πνευματικὴν ἐπανάστασιν ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν τεχνικῶν, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας, ἐπιβάλλουν ριζικὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν μεθόδων.

Ἀναγνωρίζεται σήμερον καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἀκόμη ὅτι εἰς τὸ μέλλον τὸ ὅριον ἀναπτύξεως τῆς εὐημερίας μιᾶς χώρας δὲν συνδέεται οὔτε μὲ τὴν σπάνιν τῶν πρώτων ὑλῶν, οὔτε μὲ τὴν ἔλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν ἢ τὸν κορεσμὸν τῶν ἀγορῶν καταναλώσεως, ἀλλὰ θὰ ἐξαρτηθῇ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰς ἀνθρωπίνους ἱκανότητας διοικήσεως.

Ἡ «διοίκησις», ἡ ὁποία ἕως χθὲς ἐθεωρεῖτο λειτούργημα, καθίσταται ὁσημέραι ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον μανθάνεται ὡς μία ἐπιστήμη. Τὸ 1959 δὲν δυνάμεθα νὰ διοικήσωμεν μὲ μεθόδους τοῦ 1927 ἢ τοῦ 1937. Ὅ,τι χθὲς ἦτο καλόν, αὔριον θὰ εἶναι ξεπερασμένον.

Πρέπει ὅθεν καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῶν τυχῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι φιλοδοξοῦν ὅπως ἡγηθοῦν αὐτῶν (εἰς οἱανδήποτε βαθμίδα τῆς ἱεραρχίας καὶ ἂν εὑρίσκωνται) νὰ εἶναι ἐνήμεροι καὶ τῶν σημερινῶν πραγματοποιήσεων καὶ τῶν αὐριανῶν τάσεων.

Ἐν συμπεράσματι, δὲν εἶναι τόσον τὰ ὑλικὰ μέσα τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπιβίωσιν ἀτόμων καὶ ἐθνῶν εἰς τὴν εἰρηνικὴν διεθνῆ πάλην ἀλλὰ κυρίως αἱ ἰδέαι, ὁ δυναμισμός. Ἐξ οὗ καὶ ἡ πρωτεύουσα ἀνάγκη διαδόσεως τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως καὶ ἐν αὐτῇ τὸ προβάδισμα ὅπερ δίδεται εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα. Ἡ Α.Σ.Β.Σ., ὡς ἐλέχθη, ἀπὸ τῆς ὀργανώσεώς της κατὰ τὸ 1945 συνέλαβε τὸ νέον μήνυμα καὶ ἔθεσεν ὡς ἐπίκεντρον τῶν ἐκπαιδευτικῶν προσπαθειῶν της τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας διὰ τῆς καταρτίσεως παραγωγικῶν, διοικητικῶν στελεχῶν.

Παρατηροῦμεν ὅτι ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἄλλα ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα ἐν Εὐρώπῃ τροποποιοῦν τὰ παλαιὰ συστήματά των, διὰ νὰ συγχρονισθοῦν μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς προόδου καὶ τὰς διαγραφομένας μελλοντικὰς ἐξελίξεις, ὅπως τὸ σεβάσμιον Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων, ὅπερ ἵδρυσεν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τὸ «Κέντρον Διοικήσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων».

Σκαπανεῖς τῆς νέας προσπαθείας εἶναι οἱ τεχνικοὶ καὶ τὰ διοικητικὰ στελέχη. Ἡ Α.Σ.Β.Σ. προσεπάθησε νὰ κάμῃ τὸ χρέος της προετοιμάζουσα ἱκανὰ

συγχρονισμένα καὶ παραγωγικὰ διοικητικὰ στελέχη, ὡς συμπλήρωμα δὲ τῆς διδασκαλίας της ἱδρύει σήμερον τὸ Κέντρον Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως τῶν τε ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, διότι οἱ δύο οὗτοι τομεῖς εἶναι ἀλληλένδετοι.

Τὸ Κέντρον ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τοὺς σημερινοὺς ἡγέτας τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ πρὸς τοὺς φιλοδοξοῦντας ὅπως ἡγηθοῦν αὐτῶν, ἰδίως τοὺς ἐν τῇ πράξει τοιούτους. Ἡ καλὴ ἡγεσία εἶναι πλέον κοινωνικὴ ὑποχρέωσις, ὑψίστης σημασίας κοινωνικὸν λειτούργημα. Τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας ἴσως φανῇ φιλόδοξον διὰ τὴν χώραν μας. Θέματά τινα δυστυχῶς δὲν μᾶς ἀπασχολοῦν σήμερον. Ἀσφαλῶς ὅμως θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον. Καλὸν θὰ εἶναι ὅπως ἀπὸ τοῦδε παρασκευαζόμεθα ἐπωφελούμενοι τῆς πείρας τῶν ἄλλων, ὥστε νὰ μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐπιλύσωμεν ταῦτα, ὅταν παρουσιασθοῦν, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν γεγονότων.

Ἡ ἐπικειμένη καθιέρωσις τῆς ἐλευθέρας ζώνης συναλλαγῶν μᾶς κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Θὰ ἐπικρατήσῃ ὅστις θὰ εἶναι καλύτερον κατηρτισμένος. Ἡ ὀκτάμηνος ἐντατικὴ διδασκαλία ἐν τῷ Κέντρῳ δὲν ἀποσκοπεῖ ὅπως παρασκευάσῃ εἰδικούς. Ἐπιζητεῖ ὅπως θέσῃ τὰ προβλήματα, προκαλέσῃ συζητήσεις, πραγματοποιήσῃ ἐρεύνας, ἀναζητήσῃ τὰς καλυτέρας συγκριτικῶς λύσεις, νὰ διεγείρῃ ἀνησυχίας, νὰ προκαλέσῃ σκέψεις.

Ὡς εἷς καταλύτης νὰ ἀνακινήσῃ λιμνάζοντα ὕδατα.

Καὶ ἀπευθύνεται πρός τε τὴν νέαν καὶ τὴν ὥριμον ἡλικίαν, νέαν τὴν καρδίαν καὶ φιλοπρόοδον τὴν σκέψιν.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Διοίκησις. Τὸ Κέντρον Διοικήσεως καὶ Ὀργανώσεως ἀποτελεῖ αὐτοδιοίκητον ἐξωσχολικὸν Ἵδρυμα τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Α.Σ.Β.Σ. καὶ λειτουργεῖ βάσει Κανονισμοῦ ἐγκρινομένου ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν γνώμης τῆς κάτωθι Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου.

Τὸ Κέντρον διοικεῖται παρὰ Διοικητικῆς Ἐφορείας ἐκλεγομένης ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς, ἐξ ἐκπροσώπων τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, εἰς ἣν μετέχουν ὑποχρεωτικῶς ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ἐκτελῶν χρέη Ἀντιπροέδρου, ὁ Καθηγητὴς τῆς Ὀργανώσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων ἐκτελῶν χρέη γενικοῦ εἰσηγητοῦ, ὁ Καθηγητὴς τῆς Ὀργανώσεως τῶν Ἐργοστασίων καὶ ὁ Καθηγητὴς τῆς Βιομηχανικῆς Λογιστικῆς.

Μαθήματα. Ταῦτα διαιροῦνται εἰς δύο κύκλους.

Ὁ πρῶτος σκοπὸν ἔχει τὴν εἰσαγωγὴν καὶ μύησιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπιστημονικῆς Ὀργανώσεως μὲ σύγχρονον ὑπόμνησιν τῶν βασικῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν καὶ μεθόδων, ἐνημέρωσιν εἰς τὰ ζέοντα προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας καὶ διαρκεῖ ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου.

Ὁ δεύτερος κύκλος σκοπὸν ἔχει τὴν προβολὴν καὶ διδαχὴν ὅλων τῶν κυριωτέρων συγχρόνων θεμάτων τῆς Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν Δημοσίων Ὀργανισμῶν καὶ Ὑπηρεσιῶν.

Τὰ μαθήματα ταῦτα ἀναλυτικώτερον εἶναι τὰ κάτωθι σχετικά:

1. Μὲ τὸν **Ἀνθρώπινον παράγοντα**

   Ἀνθρώπιναι σχέσεις (Human relations)
   Σχέσεις μὲ τὸ κοινὸν (Public relations)
   Διοίκησις Προσωπικοῦ
   Γενικὴ Κοινωνιολογία
   Βιομηχανικὴ Κοινωνιολογία
   Φυσιολογία καὶ Ὑγιεινὴ τῆς Ἐργασίας
   Κίνητρα ἀποδόσεως (Incentives)
   Ψυχοτεχνική

2. Μὲ τὴν **Τεχνικὴν Ὀργάνωσιν**

   Ἐγκατάστασις καὶ ὀργάνωσις βιομηχανιῶν
   Ὀργάνωσις τῆς παραγωγῆς
   Προτυποποίησις (Standardisation)
   Τεχνικὴ μελέτης χρόνου καὶ κινήσεων (Time and motion study)
   Ἐνδοεργοστασιακαὶ μεταφοραὶ
   Πρόληψις ἀτυχημάτων
   Ποιοτικὸς ἔλεγχος.

3. Μὲ τὴν **Λογιστικὴν καὶ Οἰκονομικὴν ὀργάνωσιν**

   Λογιστικὰ σχέδια
   Κόστος–Κοστολόγησις
   Προγραμματισμὸς τῆς παραγωγῆς — Πρότυπον κόστος (Standard cost)
   Προϋπολογιστικὸς ἔλεγχος (Budgetary control)
   Συντονισμὸς Λογιστικῆς, Στατιστικῆς καὶ Κοστολογήσεως
   Ἀνάλυσις καὶ διερμήνευσις Οἰκονομικῶν Καταστάσεων
   Ἀνάλυσις τῆς Ἐκμεταλλεύσεως
   Λογιστικὴ καὶ Φορολογικὴ Νομοθεσία.

4. Μὲ τὴν **Ἐμπορικὴν Ὀργάνωσιν**

   Marketing
   Ἔρευνα τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς (Marketing research)
   Διαφήμισις
   Πολιτικὴ πωλήσεων (Marketing policies)

5. Μὲ τὴν **Δημοσίαν Διοίκησιν**

   Ἀνάλυσις τῶν Δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἀπὸ ἀπόψεως προσωπικοῦ, ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως καὶ σχέσεων μετὰ τῶν πολιτῶν
   Κρατικὸς προγραμματισμὸς
   Οἰκονομικὸν Δίκαιον.

6. Μὲ τὰ **Εἰδικὰ Θέματα**

'Επιστημονικὴ προπαρασκευὴ τῶν ἀποφάσεων (Operational research)
Πολτικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων (Business policies)
Προβλήματα 'Ελληνικῆς Οἰκονομίας
Οἰκονομικὴ πρόγνωσις
Φιλοσοφία τῆς ὀργανώσεως
'Οργάνωσις γραφείων καὶ μηχανογραφία

Μέθοδοι διδασκαλίας. 'Από ἕδρας διδασκαλία - συζήτησις (lecture - discussion), περιπτωσιακὴ μέθοδος (case method, ἔρευνα συγκεκριμένων περιπτώσεων), σεμινάρια, φροντιστήρια, ἀκουστικὰ - ὀπτικὰ μέσα, ἐπισκέψεις ἐπιχειρήσεων, συζήτησις καὶ κριτικὴ περιπτώσεων.

Διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας μείζονα διερεύνησιν θέματός τινος κατὰ βάθος καὶ πλάτος δύνανται δι' ἀποφάσεως τῆς 'Εφορίας νὰ ὀργανωθοῦν εἰδικὰ Σεμινάρια ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν εἰδικοῦ.

Τὸ Κ.Ο.Δ. θὰ ὀργανώσῃ σειρὰν διαλέξεων ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων σχετικῶν μὲ τὸν Αὐτοματισμὸν (Automation), τὴν Κυβερνητικὴν (Cybernetics), τὰς Διεθνεῖς σχέσεις ἐπὶ 'Οργανωτικοῦ ἐπιπέδου (International management), τοὺς τρόπους ὀργανώσεως τῶν δημοσίων συζητήσεων καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν συσκέψεων (Public speaking and conducting conferences) κλπ.

Γραμματεὺς τοῦ Κέντρου :
'Η Δὶς Δέσποινα Σιδέρη

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

'Υπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ εἰδικοῦ Συμβούλου 'Οργανώσεως κ. Βασ. Καρύδη τὸ Κέντρον θὰ ὀργανώσῃ εἰδικὸν «Σεμινάριον Λογιστικῆς 'Οργανώσεως», διὰ τοὺς τελειοφοίτους καὶ πτυχιούχους τῆς Σχολῆς κατ' ἐπιλογὴν τοῦ Γ.Β. καὶ Ε.Ε. πρὸς μελέτην καὶ ἄσκησιν ἐπὶ θεμάτων λογιστικῆς ὀργανώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Σεμιναρίου Λογιστικῆς 'Οργανώσεως δύνανται νὰ παρακολουθήσουν καὶ ἄλλοι κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Διευθυντοῦ Σπουδῶν.

Παραλλήλως τὸ «Σεμινάριον Λογιστικῆς 'Οργανώσεως» θὰ ὀργανώσῃ κατὰ τὸ 1958-59 σειρὰν λογιστικῶν διαλέξεων μὲ θέματα :

'Η 'Ιστορία καὶ ἡ Λογιστική—'Η ἐξέλιξις τῆς Λογιστικῆς—'Η Λογιστικὴ καὶ τὸ Δίκαιον—'Η Λογιστικὴ καὶ αἱ Οἰκονομικαὶ 'Επιστῆμαι—Λογιστικὴ καὶ Στατιστική—Λογιστικὴ καὶ φορολογία—Λογιστικὴ καὶ κόστος παραγωγῆς—Λογιστικὴ καὶ κόστος διαθέσεως—Λογιστικὴ καὶ οἰκονομικὸς προγραμματισμός—Λογιστικὴ καὶ ὀργάνωσις — Λογιστικὴ καὶ πρότυπον κόστους— Λογιστικὰ πλάνα καὶ ὁρολογία—Δημοσία καὶ Ἰδιωτικὴ Λογιστική—Λογιστικὴ καὶ Γεωργία — Λογιστικὴ καὶ Οἰκιακὴ Οἰκονομία— 'Η κοινωνικὴ ἀποστολὴ τοῦ Λογιστοῦ—Λογιστικὴ καὶ Μηχανογραφία—Λογιστικοὶ ἔλεγχοι—Λογιστικὴ καὶ πιστοδότησις.

Κέντρον Ναυτιλιακής Έκπαιδεύσεως

Πρόσφατα στοιχεῖα δεικνύουν ὅτι 1.350 περίπου πλοῖα ὁλικῆς χωρητικότητος 10.000.000 κόρων, ἐκ τῶν ὁποίων πλεῖστα νεότευκτα, ἐκπροσωποῦντα τὰ τελευταῖα ἐπιτεύγματα τῆς ναυπηγικῆς, ἀποτελοῦν τὸν Ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας ἐμπορικὸν στόλον.

Ἡ χωρητικότης αὐτὴ εἶναι ὑπερπενταπλασία τῆς τοῦ 1939 καὶ περίπου εἰκοσαπλασία ἐκείνης ἡ ὁποία εἶχεν ἀπομείνει εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

Ἐπὶ πλέον περὶ τὰ 200 εἰσέτι πλοῖα τελοῦν ὑπὸ ναυπήγησιν ἢ παραγγελίαν εἰς διεθνῆ ναυπηγεῖα διὰ λογαριασμὸν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν.

Κατὰ τὸ 1957 περισσότεροι τῶν 40.000 Ἕλληνες ναυτικοὶ εἰργάσθησαν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας πλοίων καὶ ὑφίστανται δυνατότητες περαιτέρω αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τούτου εἰς τὸ μέλλον, ἡ προοπτικὴ δὲ αὐτὴ ἀποκτᾷ ἰδιάζουσαν σημασίαν ὅταν ἡ ἀνεργία καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις ἀποτελεῖ μόνιμον κατάστασιν παρ' ἡμῖν. Ἐξ ἄλλου τὰ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα κατὰ τὸ 1957 ἀνῆλθον εἰς δολλ. 65.322.000, καλύψαντα ποσοστὸν 27,5 % τοῦ ἀνοίγματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς χώρας, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ δραστηριότης τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας δὲν εἶναι ξένη πρὸς τὸν ἐντὸς ἑξαετίας ὑπερτετραπλασιασμὸν (1951 δολλ. 16.983.000—1957 δολλ. 74.950.000) τοῦ μεταναστευτικοῦ συναλλάγματος, δοθέντος ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἐμβάσματα προέρχονται ἀπὸ Ἕλληνας ναυτιλλομένους, ἔχοντας καταθέσεις εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ τεράστιον τοῦτο ναυτιλιακὸν οἰκοδόμημα, τὸ εἰς διάστημα ὀλίγων μόνον ἐτῶν δημιουργηθέν, διὰ νὰ στερεωθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ περαιτέρω χρειάζεται ὀργάνωσιν διοικητικὴν καὶ διαχειριστικὴν καὶ ἔχει πρὸς τοῦτο ἀνάγκην πολλῶν, μὲ ἐξειδικευμένην μόρφωσιν καὶ πεῖραν, διοικητικῶν στελεχῶν, ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἐλλείπουσιν εἰς τὴν χώραν μας ὁλονὲν καὶ περισσότεροι ξένοι προσλαμβάνονται εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ναυτιλιακὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐν ὄψει τῆς μεγίστης οἰκονομικῆς ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία, ἡ δημιουργία τῶν ἐπιστημονικῶς καὶ τεχνικῶς καταλλήλων στελεχῶν, τῶν ὁποίων αὐτὴ ἔχει ἀνάγκην, προβάλλεται ὡς θέμα Ἐθνικῆς σημασίας, διότι ἄλλως ὁ Ἑλληνικὸς χαρακτὴρ τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ κινδυνεύσῃ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀπολεσθῇ, συνεπείᾳ τῆς ὁλονὲν ἐπεκτεινομένης, ἀναγκαστικῶς, χρησιμοποιήσεως παρ' αὐτῶν ἀλλοδαποῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ, ἐπὶ μεγίστῃ ζημίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλιακῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, αἰσθανομένη ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ πρωτοποροῦσα, ὡς πάντοτε, ἀπεφάσισε νὰ καλύψῃ τὸ ὑφιστάμενον κενὸν καὶ νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν διοικητικῶν στελεχῶν, τῶν ὁποίων ἡ Ναυτιλία ἔχει ἀνάγκην, εἰς τὸ «Κέντρον Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν», τοῦ ὁποίου τὴν ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἐν Πειραιεῖ ἀπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1958-59 ἐξαγγέλλει διὰ τοῦ παρόντος.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

1. **Διοίκησις.** Τὸ Κ.Ν.Ε. ἀποτελεῖ ὡσαύτως ἐξωσχολικὸν αὐτοδιοίκητον ἵδρυμα τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Διοικητικοῦ της Συμβουλίου καὶ λειτουργεῖ βάσει εἰδικοῦ Κανονισμοῦ ἐγκρινομένου, κατόπιν γνώμης τῆς κάτωθι Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου, ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σχολῆς.

Τὸ Κέντρον διοικεῖται παρ' Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐξ ἐκπροσώπων τοῦ ἐμπορικοῦ, ναυτιλιακοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, εἰς ἣν μετέχουν ὑποχρεωτικῶς ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ὡς Ἀντιπρόεδρος, ὁ Καθηγητὴς τῶν Θαλασσίων Μεταφορῶν ὡς Διευθυντὴς Σπουδῶν τοῦ Κέντρου καὶ Γενικὸς Εἰσηγητής, εἷς τῶν Καθηγητῶν τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, εἷς τῶν Καθηγητῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου καὶ ὁ Καθηγητὴς τῶν Χερσαίων Μεταφορῶν τῆς Σχολῆς.

Ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων ἁρμόδιος εἶναι ὁ Σύλλογος τῶν Διδασκόντων ἐν τῷ Κέντρῳ. Τοῦ Συλλόγου προεδρεύει ὁ Πρόεδρος τοῦ Κ.Ν.Ε. καὶ ἐν ἀπουσίᾳ ἢ κωλύματι τούτου ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς. Διὰ τὴν συστηματικωτέραν παρακολούθησιν τῶν μαθημάτων ὁρίζεται Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς, ὡς Πρόεδρον, τὸν Διευθυντὴν Σπουδῶν, ὡς Ἀντιπρόεδρον, καὶ ἀπὸ ἕνα Καθηγητὴν ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Διδασκόντων εἰς τὸ Κέντρον.

2. **Διδασκόμενα μαθήματα.** Εἰς τὸ Κέντρον Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν θὰ διδάσκωνται τὰ κάτωθι μαθήματα, ὧν ἡ διδασκαλία δύναται νὰ ἀνατεθῇ εἰς πλείονας εἰδικοὺς καθηγητάς.

	Ἑβδομαδιαίως	
Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία	Ὧραι	1
Ναυτιλιακὴ Οἰκονομία	»	3
Ὀργάνωσις Ἐπιχειρήσεων καὶ ἰδίᾳ Γραφείων καὶ Πρακτορείων	»	1
Ναυλώσεις Πλοίων	»	1 ½
Ἀσφάλειαι καὶ ἰδίᾳ Ναυτικαὶ	»	1 ½
Διεθνὲς Ἐμπόριον—Τραπεζικὰ	»	1
Διεθνὲς Ναυτικὸν Δίκαιον	»	1
Δημόσιον καὶ Ἰδιωτικὸν Ναυτικὸν Δίκαιον	»	2
Κυριώτεροι Λιμένες	»	1
Ναυτεργατικὸν Δίκαιον	»	1
Λογιστικὴ Ναυτιλιακῶν Ἐπιχειρήσεων	»	1
Τεχνικὴ τοῦ πλοίου	»	1
Σιδηροδρομικαὶ καὶ Ἀεροπορικαὶ Μεταφοραὶ	»	
Σύνολον ὡρῶν θεωρητικῆς διδασκαλίας		16
Ἀγγλικὰ	»	7
Φροντιστηριακαὶ ἀσκήσεις Ναυτιλιακῆς Λογιστικῆς καὶ ἀλληλογραφίας	»	2
Σύνολον	»	25

3. **Οἰκονομικαὶ ὑποχρεώσεις**. Οἱ σπουδασταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλωσιν

α) Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ των (τὸ πολὺ μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ἑκάστου ἔτους)

διὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς	δρχ.	175
δι' ἰατρικὴν ἐξέτασιν	»	25
δι' ἔντυπα	»	300
διὰ Α' δόσιν διδάκτρων	»	200

β) Μέχρι τέλους Δεκεμβρίου

διὰ Β' δόσιν διδάκτρων	»	400

γ) Μέχρι τέλους Μαρτίου

διὰ Γ' δόσιν διδάκτρων	»	400
ἤτοι τὸ ὅλον	»	1.500

Ἡ μὴ ἐμπρόθεσμος καταβολὴ τῶν οἰκονομικῶν ὑποχρεώσεων συνεπάγεται αὔξησιν αὐτῶν κατὰ 10 % δι' ἕκαστον παρερχόμενον μῆνα, οὐδεμιᾶς δικαιολογίας διὰ τὴν καθυστέρησιν λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν.

Οἱ τελειόφοιτοι καὶ πτυχιοῦχοι τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως καταβολῆς τῆς Γ' δόσεως τῶν διδάκτρων.

4. **Ἐξετάσεις**. Αἱ ἐξετάσεις διενεργοῦνται εἰς δύο περιόδους, ἤτοι κατὰ Ἰούνιον καὶ Σεπτέμβριον. Δύναται νὰ μετάσχῃ εἰς αὐτὰς ὁ σπουδαστὴς ὁ ὁποῖος παρηκολούθησε τουλάχιστον τὸ ἥμισυ τῶν μαθημάτων καὶ ἐξώφλησε τὰς πρὸς τὸ Κ.Ν.Ε. οἰκονομικάς του ὑποχρεώσεις.

Οἱ ὑποψήφιοι ἐξετάζονται εἰς ὅλα τὰ μαθήματα ὑποχρεωτικῶς, ἀπαραιτήτως δὲ καὶ εἰς τὴν ξένην γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν δέον ν' ἀποδείξουν ὅτι κατέχουν ἀπολύτως ἐπαρκῶς.

Αἱ ἐξετάσεις εἶναι γραπταὶ ἢ προφορικαί, ἢ συγχρόνως γραπταὶ καὶ προφορικαί, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Ν.Ε.

Θεωροῦνται ἐπιτυχόντες ὅσοι ἔτυχον βαθμοῦ τουλάχιστον πέντε (5) εἰς ἕκαστον μάθημα ἢ μέσου ὅρου εἰς τὰ ἐξετασθέντα μαθήματα τουλάχιστον (6).

Μετὰ ἐπιτυχῆ ἐξέτασιν ὁ σπουδαστὴς δικαιοῦται νὰ λάβῃ «Πιστοποιητικὸν παρακολουθήσεως Ναυτιλιακῶν Μαθημάτων». Οἱ τελειόφοιτοι ἢ πτυχιοῦχοι Σχολῶν Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως δύνανται νὰ τύχωσι «Διπλώματος Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν», ὑπὸ τὸν ὅρον συντάξεως μελέτης ναυτιλιακοῦ περιεχομένου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Καθηγητοῦ.

Τὰ ἐξέταστρα διὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔτος 1958—1959 ὁρίζονται εἰς δρχ. 20 δι' ἕκαστον ἐξεταστὴν καὶ εἰς δρχ. 200 διὰ τὴν ὑποβαλλομένην μελέτην.

Τὰ τέλη τοῦ μὲν «Πιστοποιητικοῦ» ὁρίζονται εἰς δραχ. 100, τοῦ δὲ «Διπλώματος» εἰς δραχ. 200.

Γραμματεὺς τοῦ Κέντρου :

Ἡ Δὶς Πούλια Κόλια

Αἱ ἐκδόσεις τῆς Σχολῆς

Ἕτερος τομεὺς δραστηριότητος τῆς Σχολῆς εἶναι ὁ ἐκδοτικός. Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότης στρέφεται πρὸς δύο κατευθύνσεις: Πρὸς τὸ χρήσιμον ἐπαγγελματικὸν βιβλίον ἐξονυχιστικῆς διερευνήσεως ἐπὶ μέρους θεμάτων, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλίας εὑρισκομένων, καὶ πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς μελέτας παραγωγικῶν προβλημάτων ἐνδιαφερόντων ἰδιαιτέρως τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν.

Βιβλία καὶ μελέται. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα παρὰ τῆς Σχολῆς βιβλία καὶ βιβλιάρια ἐπὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν θεμάτων ἀνέρχονται εἰς 50. Ἡ ἔκδοσίς των γίνεται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Γραφείου Ἐρευνῶν ἢ τῶν εἰδικῶν Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως, τῶν ὁποίων τὸ πλούσιον ἐπιστημονικὸν ἐπιτελεῖον συνιστᾷ καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκλογῆς καὶ ὑποδείξεως τῶν ἐκδοτέων ἔργων.

Πρόγραμμα, ὁδηγοί, κ.τ.λ. Εἰς τὴν σειρὰν αὐτὴν ὑπάγονται ὑπηρεσιακαὶ ἐκδόσεις ὅπως: ὁδηγοὶ σπουδῶν, προγράμματα ἐργασιῶν, ἐκθέσεις πεπραγμένων κλπ. Αἱ ἐκδόσεις αὗται παρέχονται εἰς τοὺς σπουδαστὰς ἔναντι τῆς παρ' αὐτῶν εἰσπραττομένης ἀξίας ἐντύπων κλπ. ἄνευ ἄλλης τινὸς ἐπιβαρύνσεως.

Τὰ περιοδικά. Τὸ περιοδικὸν «ΣΠΟΥΔΑΙ» ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἀπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1950 – 1951 καὶ εἶναι ἐπίσημον μηνιαῖον ὄργανον τῆς Σχολῆς. Ἕκαστον τεῦχος ἀποτελεῖται ἐξ 64 μέχρι 96 σελίδων. Περιλαμβάνει μελέτας πρωτοτύπους, μεταφράσεις, οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνασκόπησιν, βιβλιοκρισίας ἑλληνικὴν καὶ ξένην, ἀναλυτικὴν καὶ συνοπτικὴν βιβλιογραφίαν. Ἤδη οἱ ἐκδοθέντες ὀκτὼ τόμοι καλύπτουν 6.500 σελίδας περίπου.

Τὸ ἕτερον περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ ΝΕΑ τῆς Α.Σ.Β.Σ.» ἀποτελεῖ μέσον πληροφοριῶν καὶ ὄργανον διαφωτισμοῦ. «Τὰ ΝΕΑ» εἰσέρχονται ἀπὸ τοῦ 1958–59 εἰς τὸ ΣΤ' ἔτος, καλύπτουν δὲ τὰ ἐκδοθέντα τεύχη ὑπὲρ τὰς 2.000 σελίδας.

Εἰς τὴν ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν καταβαλλομένην ἀξίαν ἐντύπων περιλαμβάνονται καὶ αἱ συνδρομαὶ διὰ τὰ ἄνω περιοδικά.

Ἐπίσης τὸ «Κέντρον Τουριστικῶν Μελετῶν» ἐκδίδει μηνιαῖον «Τουριστικὸν Δελτίον» καθοδηγητικοῦ καὶ πληροφοριακοῦ τύπου.

Ἡ Σχολὴ φρονεῖ ὅτι μὲ τὰ δημοσιεύματά της συμβάλλει ἐνεργῶς εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ τόπου καὶ ἀκτινοβολεῖ οὕτω καὶ πέραν τῶν σπουδαστῶν της.

Διευθυντὴς τῶν ἐκδόσεων:

Ὁ Καθηγητὴς κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΦΙΛΟΔΟΞΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἡ Σχολὴ μὲ αὐτοπεποίθησιν βαδίζει εἰς νέους δρόμους, τὸ διακηρύσσει μὲ ὑπερηφάνειαν. Ἔχει ἐπίγνωσιν τοῦ σκοποῦ της. Κατανοεῖ ὅτι εἶναι ἕνα ἰδιότυπον, πρωτοπόρον καὶ ἐλεύθερον πνευματικὸν κέντρον.

Ἡ Σχολὴ ἔχει μίαν φιλοδοξίαν καὶ ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ μορφωτικὸν ἰδανικόν της. Φιλοδοξεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἱκανοὺς ἐπαγγελματίας, διὰ νὰ γίνουν μέλη τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ τόπου, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ζήσουν μὲ ἀξιοπρέπειαν (ποὺ μόνον τὰ πραγματικὰ ἐφόδια ἐξασφαλίζουν εἰς τὴν ζωὴν) καὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου.

Φιλοδοξεῖ νὰ δημιουργήσῃ καλοὺς Ἕλληνας, διὰ νὰ ἀγαπήσουν τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν εὐτυχίαν της, διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, βέβαιοι ὅτι μόνον ἡ εὐτυχία τοῦ συνόλου ἐξασφαλίζει τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀτόμων, πεπεισμένοι ὅτι συμφέρον καὶ ὑποχρέωσις τοῦ ἀτόμου εἶναι νὰ μοχθῇ ὑπὲρ τοῦ συνόλου.

Φιλοδοξεῖ νὰ δημιουργήσῃ χρησίμους, ἐλευθέρους καὶ ἀξιοπρεπεῖς ἀνθρώπους μὲ πίστιν εἰς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικά, ἀντάξια τοῦ νέου κόσμου ποὺ παρεσκεύασαν ἡ θυσία, τὸ μαρτύριον καὶ ὁ ἡρωϊσμὸς ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, εἰς τὴν μάχην ποὺ ἔδωσαν τὰ Ἔθνη κατὰ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας, κατὰ τῆς βίας καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας, κατὰ τῆς ὕλης καὶ ὑπὲρ τοῦ Πνεύματος, κατὰ τοῦ τυράννου καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τῆς ὀπισθοδρομήσεως καὶ ὑπὲρ τῆς προόδου.

Ἡ Σχολὴ ὑπερηφανεύεται ὅτι εἶναι εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὅπως εἶναι τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ ἡ Γεωπονικὴ Σχολή. Δὲν εἶναι θεωρητικὸν ἵδρυμα ἀλλὰ σχολὴ ἐφαρμογῆς, τὴν ὁποίαν ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμην καὶ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὴν Σχολὴν σπουδασταὶ πρέπει νὰ ἔχουν πλήρη κατανόησιν τῶν σκοπῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Σχολῆς, ὡς ἑνὸς ἀνεξαρτήτου ἱδρύματος ἀνήκοντος εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ Σχολὴ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει χαράξει τὸν δρόμον της καὶ δὲν ἐννοεῖ νὰ παρεκκλίνῃ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον.

Ἡ Σχολὴ εἶναι ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως. Σκοπός της εἶναι νὰ μορφώσῃ καλοὺς καὶ ἱκανοὺς ἐπαγγελματίας, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ ὅτι τὸ ἰδανικὸν πάσης παιδείας εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Δι' αὐτὸ εἶναι ὑπερήφανος ὅτι αὐτὴ πρώτη ἐδημιούργησε τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἰδανικὸν τοῦ πλήρους συγχρόνου ἀνθρώπου, τοῦ ἐξανθρωπισμένου ἐπαγγελματίου καὶ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶναι μέλος τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ.

Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων δὲν εἶναι αὐθαίρετον κατασκεύασμα. Τὸ πρόγραμμα τῆς διδακτέας ὕλης, ὡς καὶ αἱ κατευθύνσεις καὶ οἱ σκοποὶ καὶ τὰ ὅρια ἑκάστου μαθήματος εἶναι ἀποτέλεσμα συντονιστικῆς ἐργασίας τῶν πέντε Ἐπιτροπῶν Προγράμματος. Δὲν εἶναι βεβαίως τι τὸ ὁριστικόν, διότι ἡ Σχολὴ εἶναι κατὰ τῆς ἀποστεώσεως, διότι γνωρίζει ὅτι ἡ ζωὴ ἐξελίσσεται, αἱ ἀνάγκαι πληθύνονται, αἱ συνθῆκαι μεταβάλλονται.

Ἡ Σχολὴ συνεχῶς μελετᾷ καὶ βελτιώνει τὸ Πρόγραμμά της, ἐρευνῶσα διαρκῶς ποῖαι εἶναι αἱ νέαι κοινωνικαὶ ἀνάγκαι, διὰ νὰ προσαρμόζῃ πρὸς αὐτὰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν διαδικασίαν. Ὁ συγχρονισμὸς οὗτος τοῦ προγράμματος περιποιεῖ ὄντως τιμὴν εἰς τὴν Σχολήν.

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἔχει ἐπαγγελματικὸν κυρίως χαρακτῆρα. «Τὸ χρήσιμον διδακτέον», διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν λακωνικὴν ἔκφρασιν μεγάλου παιδαγωγοῦ. Ἡ κατεύθυνσις εἶναι ἐπαγγελματική, ἀλλ' ἡ διδασκαλία εἶναι ἐπιστημονική.

Ἡ Σχολὴ ἰδιαιτέρως ἔχει στρέψει τὴν προσοχήν της πρὸς τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, διότι ἀπὸ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου «ἀνεκαλύφθη ὁ ἄνθρωπος» ὡς συντελεστὴς τῆς παραγωγῆς, παραπλεύρως πρὸς τὰ ὑλικὰ κεφάλαια. Δὲν ἀποτελεῖ, βεβαίως, πρωτοτυπίαν τῆς Σχολῆς, δεδομένου ὅτι ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην αἱ Σχολαὶ — γενικαὶ καὶ εἰδικαὶ — ἔχουν περιλάβει, ὡς κύρια πλέον μαθήματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα προβλήματα. Ἀποτελεῖ, ὅμως, δικαίαν ὑπερηφάνειαν τῆς Σχολῆς ὅτι πρώτη αὐτὴ — καὶ δυστυχῶς ἀκόμη μόνη — ἐξήτασε καὶ ἐδίδαξεν ὡλοκληρωμένα τὰ προβλήματα τὰ ὀργανωτικά, τὰ κοινωνικά, τὰ διοικητικά, τὰ ὑγιεινολογικά, τὰ ψυχοτεχνικά, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὡς συντελεστὴν τῆς μείζονος ἀποδόσεως εἰς τὴν παραγωγήν. Δὲν δύναταί τις σήμερον νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκονομίας — πολὺ περισσότερον νὰ τὴν διευθύνῃ — ἐὰν δὲν εἶναι ὄχι ἁπλῶς ἐνημερωμένος, ἀλλὰ πλήρως κατατοπισμένος εἰς τὰ προβλήματα ταῦτα.

Ἡ Σχολὴ εἶναι ὑπερήφανος διότι προηγήθη εἰς ἔρευναν καὶ διδασκαλίαν τῶν προβλημάτων τούτων, διότι αὐτὴ πρώτη ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ 1945, ἐδίδαξε τὴν «παραγωγικότητα», ἡ ὁποία κατέστη πλέον διεθνὲς κοινωνικὸν σύνθημα, διότι εἶδε μὲ σύγχρονον ὄμμα τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις ἐντὸς τῆς ἐργασίας καὶ διότι εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ καθορίσῃ νέον ἐκπαιδευτικὸν ἰδανικόν, τὸν «παραγωγὸν - ἄνθρωπον».

Εἰς τὴν Γερμανίαν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον διεπίστωσαν τὴν ἔλλειψιν «στελεχῶν διοικήσεως» ἱκανῶν νὰ διοικήσουν τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἰδίᾳ τὰς βιομηχανικάς, ἐντὸς τῶν νέων ἀντιλήψεων περὶ τῶν μονάδων αὐτῶν ὡς ἀνηκουσῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινωνίας. Ὡς γνωστὸν ἐδημιούργησαν νέον τύπον ἐπιστήμονος, τὸν «οἰκονομολόγον μηχανικὸν» μὲ πραγματικὴν κοινωνιολογικὴν καὶ οἰκονομικὴν μόρφωσιν καὶ μὲ τὴν ἐπιβεβλημένην τεχνικὴν ἐνημέρωσιν. Οἱ Γερμανοὶ εἶναι πολὺ ὑπερήφανοι διὰ τὸν τύπον τῆς Σχολῆς ὁ ὁποῖος ἐδημιουργήθη εἰς τὴν βιομηχανικὴν πόλιν τῆς Καρλσρούης, ὅπου ἡ μόρφωσις παρέχεται εἰς ἕξ ἑξάμηνα.

Νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα πολλὴν ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν Σχολήν μας, ἡ ὁποία προηγήθη καὶ ἔδωσε τὸν ὀρθὸν τύπον τοῦ σχολείου διὰ τὸν καταρτισμὸν διοικητικῶν στελεχῶν. Δι' αὐτὸ ὑποστηρίζομεν ὅτι ἡ Α.Σ.Β.Σ. εἶναι ἀπολύτως συγχρονισμένον ἐκπαιδευτικὸν ἵδρυμα. Ἡ καθυστερημένη οἰκονομία μας ἐξηγεῖ τὰς ἐναντίον της ἀντιδράσεις, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύει πόσον ἐπιτακτικὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας ἱκανῶν καὶ ἀποδοτικῶν στελεχῶν ιοικήσεως.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΜΕΛΕΤΑΙ

Σοφία δὲ πλούτου κτῆμα τιμιώτερον

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ

Σοφὸς εἶναι ὁ γνωρίζων χρήσιμα καὶ ὄχι ὁ γνωρίζων πολλά.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΕΙΣΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ[1]

Α΄ Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις — Ὁ πολιτισμὸς τῆς Δωδεκανήσου.

Συνεπληρώθησαν ἐφέτος δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπισήμου κηρύξεως τῆς ἑνώσεως τῆς Δωδεκανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐνσωμάτωσις συνετελέσθη, ὡς γνωστόν, τὴν 7ην Μαρτίου τοῦ 1948 καὶ ἑωρτάσθη μὲ κάθε μεγαλοπρέπειαν ἡ ἐπέτειος αὐτῆς τῆς δεκαετίας εἰς τὴν Ρόδον, ὅπου προσῆλθον καὶ οἱ Βασιλεῖς καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Δωδεκάνησος, ὅταν ἀπηλευθερώθη τὸ 1945 διὰ κοινῆς συμμαχικῆς ἐνεργείας εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον καὶ τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα, ἐξήρχετο ἀπὸ δουλείαν πολλῶν αἰώνων, διότι δὲν ἔμεινε μόνον ὑπὸ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ὑπὸ τοὺς Τούρκους. Πρὸ τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Τουρκικῆς κατοχῆς, διάφοροι ἄλλοι κατακτηταὶ ἐπέδραμον καὶ κατέλαβον τὴν Δωδεκάνησον καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Δωδεκάνησος περέμεινεν ὑπὸ τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας περισσοτέρους αἰῶνας ἀπὸ ὅσον ἡ ὑπόλοιπος Ἑλλάς, πλὴν βεβαίως τῶν ἀλυτρώτων ἀκόμη τμημάτων της. Οἱ κυριώτεροι κυρίαρχοι τῆς Δωδεκανήσου ἦσαν οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς κυριάρχους τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, δηλαδὴ οἱ Ρωμαῖοι εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ Τοῦρκοι κατόπιν. Ἐμεσολάβησε τὸ Βυζαντινὸν κράτος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μίαν περίοδον μεταξὺ τῆς Ρωμαϊκῆς κατοχῆς καὶ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας. Ἡ Δωδεκάνησος ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν τύχην μὲ τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα εἰς πλεῖστα χρονικὰ σημεῖα, ἐβοήθησε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς διαφόρους πολέμους των, εἴτε ἐπιθετικοὶ ἦσαν εἴτε ἀμυντικοί. Μετέσχε τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ἐβοήθησεν, ἔστω μὲ τὴν παθητικήν της στάσιν, τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν ἄμυναν ἐναντίον τῆς Περσικῆς εἰσβολῆς, ἐβοήθησεν ἐπίσης τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Πάντοτε εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ἀπελευθερωτικῶν καὶ τῶν ἀμυντικῶν πολέμων, διότι ἡ Δωδεκάνησος κατοικεῖται ἀπὸ ἤρεμον λαὸν ὡς πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ὁ λαὸς αὐτὸς ἔχει καὶ ἕνα ἔνθερμον δυναμισμόν.

Ὁσάκις ἡ Δωδεκάνησος εὑρέθη ὑπὸ τὸ πέλμα κατακτητῶν — καὶ αὐτὸ συνέβη ἐπὶ μακρὰ ἔτη τῆς ἱστορίας της — τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων της ἔμεινεν ἀδούλωτον. Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἦτο πάντοτε παροῦσα καὶ οἱ δεσμοὶ μὲ τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα ἐτονώνοντο. Ἐπήρχετο κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας σύσφιγξις μεγαλυτέρα μὲ τοὺς ὑπολοίπους Ἕλληνας, τόσον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὅπως εἴπομεν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν μεταγενεστέραν ἐποχήν. Εἶναι κοινοὶ οἱ ἀγῶνες τῶν Δωδεκανησίων καὶ τῶν ὑπολοίπων Ἑλλήνων.

Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐπίσης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὴν μεγάλην ἐξόρμησίν του ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, οἱ Δωδεκανήσιοι ἦσαν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ

1. Ἠχογραφηθεῖσα ὁμιλία, γενομένη τὴν 24ην Μαρτίου 1958 πρὸς τοὺς καθηγητὰς καὶ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς.

μεγάλου Μακεδόνος, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὸν Φίλιππον, τὸν ὁποῖον ἐθεώρουν ἐχθρὸν τῶν ἑλληνίδων πόλεων. Τόση ἦτο ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς Δωδεκανησίους, ὥστε ἀναφέρεται ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς ὅτι εἰς τὴν Ρόδον ἐνεπιστεύθη τὴν διαθήκην του ὁ Μ. Ἀλέξανδρος, ἐκεῖ δὲ ἀπέστειλε καὶ τὴν μητέρα του, διότι ἐθεώρει τὴν Ρόδον ὡς τὸν ἀσφαλέστερον τόπον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἡ Ρόδος καὶ ἡ ὑπόλοιπος Δωδεκάνησος ἀπετέλεσαν ἕνα περίλαμπρον θέμα, μίαν λαμπρὰν ἐπαρχίαν τοῦ ὅλου κράτους.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐπίσης ἡ Δωδεκάνησος διεδραμάτισε σπουδαιότατον ρόλον εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους. Ὁ Ξάνθος, ὁ ὁποῖος κατήγετο ἀπὸ τὴν Πάτμον τῆς Δωδεκανήσου, εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας. Σπουδαῖος ἦτο ἐπίσης ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον ἔπαιξεν ὁ Πατριάρχης Θεόφιλος, ὁ ὁποῖος ἐπίσης κατήγετο ἀπὸ τὴν Δωδεκάνησον καὶ ἐχρημάτισε Πατριάρχης ἐπὶ μακρὰ ἔτη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἀγώνων τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἡ Κάσος κατέστη ὁλοκαύτωμα ἐξ αἰτίας τῆς πατριωτικῆς ἀντιστάσεώς της.

Ἡ Δωδεκάνησος, ἐπειδὴ ἀνεγνωρίσθη ὅτι σ υ ν έ β α λ ε π ο λ ὺ ε ἰ ς τ ὴ ν ἀ π ε λ ε υ θ έ ρ ω σ ι ν τ ο ῦ Ἔ θ ν ο υ ς, ἀπεφασίσθη κατ' ἀρχὴν νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν πρώτων ἀπελευθερωμένων ἐπαρχιῶν καὶ νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ πρῶτον τότε μικρὸν ἀνεξάρτητον ἑλληνικὸν βασίλειον. Προέκυψεν ὅμως ἓν ζήτημα σχετικῶς μὲ τὴν Εὔβοιαν, ἐὰν θὰ ἔπρεπε νὰ περιληφθῇ ἡ Εὔβοια εἰς τὸ ἀνεξαρτοποιούμενον Ἑλληνικὸν κράτος καὶ ἐδέησεν ἡ Δωδεκάνησος νὰ δείξῃ τὴν μεγαλοθυμίαν της καὶ νὰ θυσιασθῇ διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ ἡ Εὔβοια.

Ἡ Δωδεκάνησος ἐπανῆλθεν οὕτω ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν καί, ὅπως ἦτο φυσικόν, οἱ Τοῦρκοι ὑπῆρξαν ἔκτοτε σκληρότεροι.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι διετηρήθη κατὰ βάσιν τὸ αὐτόνομον καθεστὼς τῶν δώδεκα μικρῶν νήσων — ἐκτὸς δηλαδὴ τῆς Ρόδου καὶ τῆς Κῶ [1]. Οἱ νησιῶται εἶχον ἀναπτύξει πλήρως τὴν κοινοτικὴν αὐτοδιοίκησιν, ἡ ὁποία ἐξησφάλιζε τὴν ἡσυχίαν, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν κατοίκων. Ἡ ἐπέμβασις τῶν κρατικῶν ὀργάνων ὅμως, ἡ ὁποία μέχρι τοῦ 1869 ἦτο ἀνύπαρκτος, ἔκτοτε ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν της, ἐκδηλωθεῖσα μὲ ἐπιβολὴν φορολογιῶν καὶ ποιάν τινα ἀνάμειξιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν νησιωτῶν. Ἔκδηλος ἤρχισε νὰ γίνεται ἡ ἐπέμβασις τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοῦ 1909, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ κινήματος τῶν Νεοτούρκων.

Τρία ἔτη ὅμως κατόπιν, τὸ 1912, ἡ Δωδεκάνησος περιῆλθεν εἰς τοὺς Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι κατέλαβον μετὰ μικρὸν ἀγῶνα τὰς νήσους πρὸς ἀντιπερισπασμὸν τῶν Τούρκων εὑρισκομένων ἀπὸ τοῦ 1911 εἰς πόλεμον μετὰ τῶν

---

1. Αἱ δώδεκα προνομιοῦχοι νῆσοι ἦσαν: Πάτμος, Λέρος, Ἰκαρία, Ἀστυπάλαια, Κάλυμνος, Νίσυρος, Σύμη, Τῆλος, Χάλκη, Κάρπαθος, Κάσος, Καστελλόριζον. Ἐξ αὐτῶν ἡ Ἰκαρία ἀπηλευθερώθη μὲ τὴν λῆξιν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912 - 1913. Αἱ ὑπόλοιποι ἕνδεκα νῆσοι, αἱ δύο μεγαλύτεροι Ρόδος καὶ Κῶς καὶ ἡ προσφάτως ἀποκτήσασα ἰδίαν ὀντότητα νησὶς Λειψὸς — σύνολον δηλαδὴ 14 νήσων — ἀποτελοῦν τὴν σημερινὴν Δωδεκάνησον.

Ἰταλῶν διὰ τὴν Λιβύην, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ ἐν συνεχείᾳ ἀφῃρέθη ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Οἱ Ἰταλοί, καταλαμβάνοντες τὰς νήσους τῇ βοηθείᾳ καὶ τῶν κατοίκων των, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρησαν αὐτοὺς ὡς ἐλευθερωτάς—ἐδήλωσαν κατὰ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον ὅτι εἶχον ἀγαθὰς προθέσεις καὶ ὅτι συντομώτατα θὰ ἐξεπληροῦτο ὁ προαιώνιος πόθος τῶν νησιωτῶν, τῆς ἑνώσεως τῆς Δωδεκανήσου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Σχεδὸν ὅμως ἀμέσως ἀπεδείχθησαν αἱ ἀντίθετοι προθέσεις τῶν νέων κατακτητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπεδίωξαν ἀρχικῶς τὴν παράτασιν τῆς παραμονῆς των εἰς τὰς νήσους καὶ βραδύτερον τὴν προσάρτησίν των εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ἡ Ἰ τ α λ ι κ ὴ δ ι ο ί κ η σ ι ς, ἰδίως ἀπὸ τῆς ἀνόδου τοῦ φασισμοῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν, κατέστη τυραννική. Κατελύθη κάθε ἔννοια αὐτοδιοικήσεως, κατεβλήθη προσπάθεια ἀφελληνισμοῦ τῶν νήσων, κατηργήθη εἰς τὴν οὐσίαν της ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ἐπεβλήθησαν μεγάλοι φόροι, περιορισμοὶ καὶ ἐξευτελισμοί.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς, τὸ εἰσόδημα καὶ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον ἐσημείωσαν πτῶσιν, ὁ δὲ ἐκπατρισμός, λαβὼν διαστάσεις σοβαράς, ἐμείωσεν αἰσθητῶς τὸν πληθυσμὸν τῶν νήσων.

Τὴν καταστροφὴν ὡλοκλήρωσεν ὁ πόλεμος καὶ ἡ διπλῆ κατοχή—εἰς τοὺς Ἰταλοὺς προσετέθησαν οἱ Γερμανοί. Αἱ φθοραὶ εἰς τὸν ὑλικὸν πλοῦτον, αἱ λεηλασίαι καὶ αἱ ποικίλαι ζημίαι κατέστησαν τὴν Δωδεκάνησον ἀγνώριστον.

Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1943 ἔληξεν ἡ Ἰταλικὴ κατοχή, λόγῳ ἀνακωχῆς τῆς Ἰταλίας, τὴν δὲ 8ην Μαΐου 1945 καὶ ἡ γερμανικὴ κατοχή, ὑπογραφείσης, κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν αὐτὴν εἰς Σύμην, τῆς συμφωνίας παραδόσεως τῶν νήσων εἰς τοὺς Συμμάχους.

Τὰς Βρεταννικὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις ἐβοήθησαν ἀποτελεσματικῶς διὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν γερμανῶν, ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ μονάδες καὶ δὴ ὁ Ἱερὸς Λόχος. Κατὰ τὴν διετίαν 1945-1947 τὴν διοίκησιν τῶν νήσων ἀνέλαβον αἱ Βρεταννικαὶ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαί, μετὰ δὲ τὴν σύναψιν τῆς συνθήκης εἰρήνης καὶ τὴν παραχώρησιν τῆς Δωδεκανήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἐξουσία παρεδόθη εἰς Ἑλληνικὴν Στρατιωτικὴν ἀρχὴν (Ἀπρίλιος 1947). Μετὰ ἓν ἔτος ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν ἑλληνικὴ πολιτικὴ Ἀρχή, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκηρύχθη ἐπισήμως ἡ ἐνσωμάτωσις τὴν 7ην Μαρτίου 1958.

Κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους, τόσον τὸν πρῶτον ὅσον καὶ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, ἡ Δωδεκάνησος ἔπαιξε ρόλον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἀγωνιζομένων ἑλλήνων. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἐσχηματίσθη ἰδιαίτερον ἐθελοντικὸν σύνταγμα Δωδεκανησίων. Ἕλλην δὲ Δωδεκανήσιος ἦτο ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος ἔπεσεν εἰς τὴν Πίνδον. Ὁ Ἀλέξανδρος Διάκος, καταγόμενος ἀπὸ τὴν Χάλκην τῆς Δωδεκανήσου, ἦτο ὁ λοχαγὸς ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς μονάδος ποὺ ἐθυσιάσθη εἰς τὴν Πίνδον διὰ νὰ ἀναχαιτισθῇ ὁ ἰταλικὸς στρατός.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα οἱ Δωδεκανήσιοι εἰς τὰ νησιά τους. Βομβαρδισμοὶ ἀπὸ ὅλας τὰς παρατάξεις τοὺς ἔπληξαν. Τὰ περισσότερα νησιὰ ἐγκατελείφθησαν, πολλὰ ἐρημώθησαν καὶ τὸ

παράδειγμα τὸ σπουδαιότερον ὅλων ἦτο τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ Καστελλορίζου, τῆς μικρᾶς αὐτῆς νησίδος, ἡ ὁποία συνδέει τρόπον τινὰ τὴν Δωδεκάνησον μὲ τὴν Κύπρον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς οἱ Δωδεκανήσιοι ἔδρασαν παντὶ σθένει διὰ νὰ ἀπελευθερωθοῦν, καὶ ἐντὸς τῶν Δωδεκανήσων καὶ ἐκτὸς αὐτῶν. Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐθυσιάσθησαν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ νησιὰ πολεμοῦντες τοὺς Ἰταλούς, πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξεπατρίσθησαν, πάμπολλοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὠργανώθηκαν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπως εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἰδίως εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, διὰ νὰ προβάλουν τὸ δωδεκανησιακὸν αἴτημα εἰς τοὺς ἐλευθέρους λαοὺς καὶ νὰ εὕρουν τὴν δικαίωσιν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν νησιῶν τὸ ταχύτερον. Δὲν μπορῶ νὰ μὴ θυμηθῶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τοὺς σπουδαιοτέρους τῶν ἀγωνιστῶν ποὺ εἶναι ὡς πρὸς τὰς Ἀθήνας ὁ Σκεῦος Ζερβὸς καὶ ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Μιχαὴλ Βολονάκης, ὡς πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ὁ Ἰωάννης Καζούλης καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἀμερικὴν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δωδεκανησιακῆς νεολαίας τῆς Ν. Ὑόρκης Νικόλαος Μαυρῆς, ὁ ὁποῖος καὶ μετέπειτα ηὐτύχησε νὰ γίνῃ ὁ πρῶτος Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Δωδεκανήσου.

Ἀλλὰ καὶ σήμερον, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Δωδεκανήσου, οἱ νησιῶται αὐτοὶ εἶναι πάντοτε ἐμπροσθοφυλακὴ κάθε Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος. Καὶ εἰς τὴν συναδέλφωσιν, ἡ ὁποία ὑπάρχει τώρα εἰς τὸ θέμα τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος, οἱ Δωδεκανήσιοι πρῶτοι εἶναι οἱ συμπαραστάται τοῦ Ἐθνάρχου καὶ ὅλων τῶν κινουμένων διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μεγαλονήσου.

Μὲ τὴν πρόσκτησιν τῆς Δωδεκανήσου εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὠργανωμένον ἑλληνικὸν κόσμον ἕνας Λαός, ὁ ὁποῖος ἔχει μακρὰν πολιτιστικὴν καὶ πνευματικὴν παράδοσιν. Δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ ἀναφέρω μερικὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δωδεκανήσου. Οἱ Δωδεκανήσιοι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διέπρεψαν εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς τέχνας, εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ γενικώτερον εἶχε δημιουργηθῇ ἕνας δωδεκανησιακὸς πράγματι πολιτισμός. Διὰ τὸν Ὅμηρον, ὡς γνωστόν, μεταξὺ τῶν πόλεων ποὺ διεκδικοῦν ὅτι εἶναι ἡ πατρίς του εἶναι καὶ ἡ Ρόδος. Ἕνας μεγάλος ἐπικὸς ποιητὴς τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, ὁ Πείσανδρος κατάγεται ἐκ Ρόδου. Μία μεγάλη ποιήτρια, ἡ Ἤριννα, κατάγεται ἐκ τῆς μικρᾶς νήσου Τήλου. Ὁ Ἐπίχαρμος, ὁ ἐπιφανὴς κωμικὸς ποιητής, κατάγεται ἐκ Κῶ, ὑπῆρξε δὲ διδάσκαλος τοῦ Θεοκρίτου, τοῦ μεγάλου εἰδυλλιακοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ μήτηρ ἐπίσης κατήγετο ἀπὸ τὴν Κῶ. Εἷς ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὁ Κλεόβουλος, κατήγετο ἀπὸ τὴν Λίνδον, τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῆς Ρόδου. Αὐτὸς εἶναι ὄχι μόνον μεγάλος σοφός, ἀλλὰ καὶ μέγας νομοθέτης καὶ ποιητής. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται τὸ περίφημον «πᾶν μέτρον ἄριστον». Ὁ Παναίτιος ἐπίσης, ὁ μέγας φιλόσοφος, ὁ φίλος τοῦ Σκιπίωνος τοῦ νεωτέρου, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐμπνευστὴς τοῦ Κικέρωνος εἰς τὸ ἔργον «De officiis» (περὶ καθηκόντων), κατάγεται καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν Δωδεκάνησον. Ὁ Ποσειδώνιος ὁ Ρόδιος δὲν ἐγεννήθη μὲν εἰς Δωδεκάνησον ἀλλὰ ἀνετράφη καὶ ἔζησεν ἐκεῖ· ὁ ἴδιος ὑπερηφανεύετο ὅτι ἦτο Ρόδιος. Ἦτο ἀρχηγὸς τῆς στοᾶς

τῆς Ρόδου καὶ εἶχε πολύπλευρον μόρφωσιν καὶ δραστηριότητα, διότι δὲν ἦτο μόνον φιλόσοφος ἀλλὰ καὶ πολιτικὸς καὶ ἱστορικὸς καὶ γεωγράφος καὶ ἀστρονόμος ἀκόμη.

Εἰς τὴν Ρόδον ἤκμασε μία μεγάλη ρητορικὴ Σχολή. Εἰς αὐτὴν ἐσπούδασε καὶ ὁ Κικέρων καὶ ὁ Τιβέριος, ὁ ὁποῖος ἔγινεν ἔπειτα Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης. Εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην ἐδίδαξε καὶ ὁ Αἰσχύλος, ὁ γνωστὸς ἀρχαῖος ρήτωρ, ὁ ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τὸ ἀττικὸν εἶδος τοῦ λόγου.

Ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας, πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ ἐξάρωμεν τὴν πρόοδον τῶν Ροδίων καὶ τῶν λοιπῶν Δωδεκανησίων εἰς τὰς ἱστορικὰς καὶ τὰς γεωγραφικὰς ἐπιστήμας. Ὁ Ἀντισθένης, ὁ Ἐπιμενίδης καὶ ὁ Λέριος Φερεκύδης εἶναι μεγάλοι ἱστορικοὶ τῆς ἀρχαιότητος. Τέλος, δύο μεγάλαι ἰατρικαὶ Σχολαὶ ἤκμασαν τὴν αὐτὴν ἐποχήν, ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς Χριστιανικῆς περιόδου. Μία εἰς τὴν Ρόδον καὶ μία εἰς τὴν Κῶ. Ἡ Σχολὴ τῆς Κῶ εἶναι γνωστοτέρα μὲ τὸν Ἱπποκράτην, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης τρόπον τινά, καὶ ἔδρασεν ὄχι μόνον εἰς τὴν Κῶ ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Λάρισαν.

Εἰς τὰς τέχνας ἡ πρόοδος τῶν ἀρχαίων Δωδεκανησίων ὑπῆρξε μεγάλη. Εἶναι οἱ πρῶτοι ἀγαλματοποιοί. Ἀναφέρονται ὀνόματα Ροδίων ὡς πρώτων κατασκευαστῶν περιφήμων ἀγαλμάτων. Ὁ Λύσιππος, Ρόδιος ἀγαλματοποιός, ἔκαμε τὸ περίφημον τέθριππον, τὸ ὁποῖον παρέλαβεν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος καὶ δι' αὐτοῦ ἐκόσμησε τὴν νέαν πρωτεύουσαν, τὴν Κωνσταντινούπολιν. Αὐτὸ τὸ τέθριππον διηρπάγη ἀργότερον ἀπὸ τοὺς σταυροφόρους κατὰ τὸ 1204 καὶ μετεκομίσθη, ὅπως τόσα ἄλλα μνημειώδη ἔργα, εἰς τὴν Ἐνετίαν.

Σπουδαιότερον ἐκ τῶν καλλιτεχνημάτων τῆς ἀρχαίας Δωδεκανήσου εἶναι ὁ Κολοσσός, ποὺ θεωρεῖται ἕνα ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τῆς ἀρχαιότητος. Ἐγένετο ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου ὑπὸ τοῦ Λινδίου Χάρητος, εἶχεν ὕψος 70 μέτρα καὶ κατεσκευάσθη ἀπὸ χαλκὸν προερχόμενον ἀπὸ τὰ μηχανήματα τὰ ὁποῖα εἶχε χρησιμοποιήσει διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ρόδου ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητής. Ὁ Κολοσσὸς ἐκράτησεν εἰς τὸ ὕψος του αὐτὸ τὸ πελώριον τῶν 70 μέτρων μόνον 66 ἔτη, διότι μεγάλος σεισμὸς τὸν κατέστρεψε καὶ ἐχρειάσθησαν πολλὰ πλοῖα διὰ νὰ μεταφέρουν τὰ διάφορα τεμάχια τοῦ Κολοσσοῦ. Ἐπίσης τὰ συμπλέγματα τοῦ Λαοκόοντος καὶ τοῦ Φαρνεσίου Ταύρου ἔχουν γίνει εἰς τὴν Δωδεκάνησον καὶ δὴ εἰς τὴν Ρόδον.

Ἡ ἀκμὴ τῆς δωδεκανησιακῆς τέχνης ἀνάγεται εἰς τὸν 1ον π.Χ. αἰῶνα, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν πλέον εἶχε παρακμάσει ἡ τέχνη εἰς ὑπόλοιπον Ἑλλάδα καὶ δὴ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὀνομαστοὶ γλύπται καὶ ζωγράφοι κατάγονται ἀπὸ τὴν Δωδεκάνησον. Προεξάρχει αὐτῶν ὁ μέγας Ἀπελλῆς, ἀπὸ τὴν Κῶ, ὁ ὁποῖος εἶναι γνωστὸς διὰ πολλὰ ἔργα καὶ δὴ διὰ τὴν ἀναδυομένην Ἀφροδίτην. Τέλος εὑρέθησαν πολλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα δεικνύουν τὴν μεγάλην ἀκμὴν τῆς ροδιακῆς καὶ τῆς δωδεκανησιακῆς γενικώτερον ἀγγειοπλαστικῆς καὶ κεραμουργικῆς. Πολλὰ ἀπὸ τὰ τεχνουργήματα τῆς Δωδεκανήσου κατεκλάπησαν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὸν Κάσσιον. Ἀναφέρεται, ὅτι παρὰ τὰς μεγάλας διαρπαγὰς ποὺ ἔκαμεν ὁ Κάσσιος τὴν

ἐποχὴν ἐκείνην, μέγα μέρος, ἐκ 3.000 περίπου ἀριστοτεχνημάτων, εἶχον διασωθῆ.

Εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπίσης ὑπῆρξε μεγάλη ἡ ἀκμὴ τῶν Ροδίων καὶ τῶν ὑπολοίπων Δωδεκανησίων. Ἰδιαιτέρως ὅμως ἡ ἄνθησις ἐμφανίζεται εἰς τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον. Ἡ Ρόδος εἶχεν ἀποβῆ τρόπον τινὰ θαλασσοκράτειρα. Κατώρθωσε νὰ καταπολεμήσῃ ἀποτελεσματικῶς τὴν πειρατείαν καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ὄχι μόνον τοὺς Δωδεκανησίους. Ἐπέτυχε τοιουτοτρόπως νὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνα εἶδος ἐλευθερίας τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου. Εἰς τοὺς Ροδίους ὀφείλεται ἕνας περίφημος νόμος ποὺ ἀφορᾷ τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον, ὁ ναυτικὸς νόμος τῶν Ροδίων καὶ αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ ροδιακοῦ νόμου περὶ χύσεως, αἱ ὁποῖαι ἐπέδρασαν εἰς τὴν ἐμπορικὴν νομοθεσίαν τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν.

Ἡ Ρόδος εἶχε καταστῆ κέντρον πνευματικῆς, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἐμπορικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τόσον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν μετέβαιναν νέοι εἰς τὴν Ρόδον διὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν εἰς τὸ ἐμπόριον.

Εἶχεν ἀναπτυχθῆ λοιπὸν εἷς πολιτισμός, ὁ ὁποῖος εἶναι καθαρὰ Δωδεκανησιακός. Βεβαίως ἀποτελεῖ κλάδον τοῦ ὅλου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ διαφέρει κατά τι ἀπὸ αὐτόν, διότι διεπλάσθη ἐνωρίτερον καὶ διότι ἔχει μίαν ἰδιομορφίαν ἐπὶ τὸ ἀνθρωπινώτερον. Ὁ πολιτισμὸς τῆς Δωδεκανήσου προέρχεται, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἱστορικῶν, ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸν πολιτισμὸν καὶ διεβιβάσθη διὰ μέσου τῆς Κρήτης, ἡ ὁποία προηγήθη τοῦ ὑπολοίπου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ταυτοχρόνως, μὲ τὴν μετάδοσιν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Δωδεκάνησα, ὁ πολιτισμὸς διεδόθη καὶ πρὸς τὴν πλησίον νῆσον Κύπρον. Εἰς τὴν Ρόδον παρατηρεῖται τοιουτοτρόπως μορφωτικὸν ἐπίπεδον κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν πολὺ ὑψηλόν.

Ἡ Ρόδος ἀπετέλει πνευματικὸν κέντρον, ὅπου μεγάλοι Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι ἤρχοντο διὰ νὰ μορφωθοῦν, ὅπως σήμερον πολλοὶ Ἕλληνες πηγαίνουν εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἢ εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ νὰ μορφωθοῦν. Τότε οἱ Εὐρωπαῖοι ἐπήγαιναν εἰς τὴν Ρόδον, διότι ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ καλλίτερον ἢ τουλάχιστον ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα πνευματικὰ κέντρα. Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ Κικέρων, ὅπως εἴπομεν ἤδη, ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὁ Β' εἶχαν μαθητεύσει εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ρόδου. Σημειωτέον ὅτι ἐδιδάσκετο εἰς τὰς σχολὰς τῆς Ρόδου καὶ ἡ ἀγωγὴ τοῦ πολίτου, δηλ. ἐδιδάσκοντο τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου ποὺ ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ ἕνα στοιχεῖον ἀνωτέρας πολιτιστικῆς μορφώσεως.

Χαρακτηριστικὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ροδίων καὶ τῶν Δωδεκανησίων ἦτο τὸ γεγονός, ὅτι ἡ νομοθεσία ἀπετέλει κάτι ποὺ ἤγγιζε τὴν τελειότητα. Ἡ δικαιοσύνη ἀπενέμετο κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον· ἀναφέρονται οἱ Ρόδιοι δικασταὶ ὡς οἱ ἀκεραιότεροι τῶν δικαστῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους τοῦ πλήθους ἡ συμμόρφωσις πρὸς τὸν νόμον καὶ ἡ τήρησις τῶν διαταγῶν τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους ἦσαν ἄμεμπτοι. Ἡ ἐγκληματικότης κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο πολὺ χαμηλὴ εἰς τὴν Δωδεκάνησον. Ἐπίσης ἐξαίρονται τὰ φιλόξενα αἰσθήματα ἔναντι τῶν ξένων. Βεβαίως ὅλοι οἱ Ἕλληνες διεκρίνοντο διὰ τὰ φιλόξενά των αἰσθήματα, ἀλλὰ ἡ φιλοξενία τῶν Δωδεκανησίων τονίζεται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ὅλως ἰδιαιτέρως.

'Αξιοσημείωτος είναι ή άκτινοβολία τήν όποίον είχεν ή Δωδεκάνησος καί ό πολιτισμός της είς τό έξωτερικόν. Οί 'Ιταλοί, οί Γάλλοι καί οί 'Ισπανοί, άκόμη καί οί "Αγγλοι, όφείλουν πολλά άπό άπόψεως πολιτισμοῦ είς τήν Δωδεκάνησον.

Δέν πρέπει νά παραλείψωμεν καί τήν μεγάλην διπλωματικότητα τῶν Ροδίων. Τήν διπλωματικότητα αὐτήν τήν ἐξαίρει ὁ Ιστορικός Πολύβιος, όμιλῶν περί τῆς σώφρονος ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῶν Ροδίων. "Ητο τόσης μεγάλης σπουδαιότητος αὐτή ή διπλωματική εὐστροφία, ή όποία διέκρινε τούς Ροδίους, ὥστε έβοήθησε καί τούς ύπολοίπους "Ελληνας είς ώρισμένας έποχάς ό διπλωματικός χειρισμός έκ μέρους τῶν Ροδίων ώρισμένων θεμάτων. Κατώρθωσαν π.χ. οί Ρόδιοι νά συνάψουν πολύ ἐπιτυχεῖς ἐμπορικάς συνθήκας μετά τῶν Ρωμαίων. Κατώρθωσαν νά διατηρήσουν τήν αὐτονομίαν των μερικά έτη μετά τήν ὑποταγήν τῆς ὑπολοίπου 'Ελλάδος είς τούς Ρωμαίους. Καί ὅταν ἀργότερα ήναγκάσθησαν νά ὑποταχθοῦν κατώρθωσαν, χάρις είς μίαν είδικήν συμφωνίαν, νά καταστήσουν τήν κατοχήν όλιγώτερον ἐπώδυνον.

Οί Δωδεκανήσιοι ήσπάσθησαν τόν Χριστιανισμόν ἐνωρίτερα σχετικῶς άπό τούς περισσοτέρους "Ελληνας καί διεμορφώθη είς τάς νήσους ἰσχυρά βάσις χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. 'Από τούς πρώτους διαπρεπεῖς ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς ήτο ό 'Ιωάννης ό Εὐαγγελιστής, ὅστις συνέγραψε τήν «'Αποκάλυψίν» του είς τήν Μονήν τῆς Πάτμου. Μεγάλοι Ιεράρχαι, καταγόμενοι άπό τά Δωδεκάνησα, έδρασαν ὄχι μόνον είς τάς νήσους τοῦ δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος, άλλά καί είς τήν 'Ελευθέραν 'Ελλάδα, είς τήν Αἴγυπτον καί είς τήν Κωνσταντινούπολιν. 'Ακόμη καί τόν Οἰκουμενικόν θρόνον ἐπανειλημμένως τόν κατέλαβον Ιεράρχαι καταγόμενοι άπό τήν Δωδεκάνησον.

Είς τά μοναστήρια έλειτούργησαν Σχολαί, αί όποῖαι ἐγαλούχησαν τούς νέους, τούς ἔμαθαν γράμματα κατά τήν ἐποχήν τῆς τουρκοκρατίας. Γενικώτερον αί μοναστηριακαί Σχολαί καί αί μοναστηριακαί βιβλιοθῆκαι τῆς Δωδεκανήσου ἔδωσαν σημαντικήν συμβολήν είς τήν πνευματικήν πρόοδον.

Παρά τήν διατήρησιν ἐπί τόσα έτη τῆς τουρκοκρατίας καί τῆς Ιταλοκρατίας, κατώρθωσαν οί Δωδεκανήσιοι νά διατηρήσουν ἀκμαῖον τό φρόνημά των καί τήν ζωτικότητά των. Παρά τάς πιέσεις, παρά τόν ἐκπατρισμόν, οί Δωδεκανήσιοι διέπρεψαν καί ἐντός τῆς Δωδεκανήσου καί ἐκτός αὐτῆς. Μέγας ἀριθμός Δωδεκανησίων είς τήν ἐλευθέραν 'Ελλάδα διέπρεψεν είς τά γράμματα, είς τάς τέχνας, είς τό ἐμπόριον καί τήν ναυτιλίαν. 'Η νῆσος Κάσος π.χ. ἔχει καταστῆ μιά τῶν ναυτικωτέρων νήσων τῆς 'Ελλάδος, διότι οί Κάσιοι ἐφοπλισταί ἔχουν μεγάλον ἐμπορονατικόν στόλον.

Β' Τά πρῶτα δέκα έτη τῆς ἐλληνικῆς διοικήσεως

"Ας ἴδωμεν τώρα τί ἐγένετο κατά τήν δεκαετίαν ή όποία παρῆλθεν άπό τῆς ἐνσωματώσεως τῆς Δωδεκανήσου μέχρι σήμερον. Τήν δεκαετίαν αὐτήν τήν χαρακτηρίζει ή πλέον στοργική μεταχείρισις τῶν νησιωτῶν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καί ή στοργική αὐτή μεταχείρισις ἐγένετο μέ τήν ἐπιδοκιμασίαν ὅλως τῶν 'Ελλήνων. "Ηξιζε, δηλαδή, ή γωνία αὐτή ή ἐλευθερωθεῖσα νά τύχῃ μιᾶς προνομιακῆς τρόπον τινά μεταχειρίσεως.

Ἡ διοίκησις, κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπῆρξεν ἄμεμπτος. Ὑπάρχουν βέβαια μικραὶ ἐξαιρέσεις, ὡς ἦτο φυσικόν, ἀλλ' εἰς τὸ σύνολόν της ἡ διοίκησις ὑπῆρξε λίαν ἱκανοποιητική. Ἡ πατρὶς ἔστειλε τὰ καλλίτερα στελέχη της καὶ εἰς τὴν κυρίως διοίκησιν καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ἑπομένως αἱ ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας ἀφῆκεν ἡ ἑλληνικὴ διοίκησις εἰς τοὺς νησιώτας εἶναι ἱκανοποιητικαί.

Ἐτονώθη καὶ ὁ πνευματικὸς καὶ οἰκονομικὸς τομεύς. Ἱδρύθησαν πάρα πολλὰ σχολεῖα, ὄχι μόνον γενικῆς μορφώσεως ἀλλὰ καὶ εἰδικῆς μορφώσεως, ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς. Καὶ οἱ δῆμοι ἀκόμη, ὅπως ὁ δῆμος τῆς Ρόδου, ἐδημιούργησαν τεχνικὰς Σχολάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς καλλίτερος τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἵδρυμα ἵδρυσεν εἰς τρεῖς νήσους Σχολὰς τεχνικὰς πρὸς μόρφωσιν τόσον τῶν Δωδεκανησίων ὅσον καὶ παιδιῶν τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος. Αἱ νῆσοι αὐταὶ εἶναι ἡ Λέρος κατὰ πρῶτον λόγον, ἡ Κῶς δεύτερον καὶ τὸ Καστελλόριζον τρίτον. Τέλος ἐπανιδρύθη μιὰ Σχολὴ ὅπου ἐκπαιδεύονται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προορίζονται διὰ τὴν ἱεροσύνην, ἡ Πατμιὰς Σχολή.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἔκαμε πᾶν τὸ δυνατὸν ἀφ' ἑνὸς διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ βάρη τοὺς νησιώτας, ὅπως ἀπὸ πολλὰς φορολογίας καὶ ἀπὸ δασμούς, καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς ἀσκοῦντας τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Τὰ ἐλλείμματα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Δωδεκανήσου μὲ μεγάλην γενναιοψυχίαν ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸν Κρατικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κέντρου. Τέλος, ἕνα μεγάλο δῶρον, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἡ πατρὶς πρὸς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν νέαν περιοχήν, εἶναι ἡ ἵδρυσις τοῦ Ὀργανισμοῦ Διαχειρίσεως Ἀκινήτου Δημοσίας Περιουσίας τῆς Δωδεκανήσου, ὁ ὁποῖος συνεκέντρωσεν ὅλην τὴν Ἰταλικὴν δημοσίαν περιουσίαν, ποὺ περιῆλθεν αὐτοδικαίως εἰς τὸ ἑλληνικὸν Κράτος, καὶ ὅλα τὰ ἐξαγορασθέντα ἰδιωτικὰ κτήματα ἢ ἰδιωτικὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τῶν Ἰταλῶν. Μὲ αὐτὰ ἐπροικοδοτήθη ὁ Ὀργανισμός, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς σκοπὸν ἐκ τῶν μισθωμάτων τῶν ἀκινήτων καὶ ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκποιήσεως αὐτῶν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων νὰ ἐνισχύῃ τὴν δραστηριότητα εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ κάμνῃ ἔργα κοινωφελῆ, ἐκπολιτιστικὰ καὶ παραγωγικά. Κατὰ τὰ 4 ἢ 5 ἔτη ποὺ λειτουργεῖ αὐτὸς ὁ Ὀργανισμὸς ἔχει δαπανήσει ὑπὲρ τὰ 20.000.000 δραχμὰς διὰ παραγωγικοὺς καὶ κοινωφελεῖς σκοπούς.

Ἂς ἴδωμεν συντόμως τί ἐγένετο εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Ἐν πρώτοις ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν. Ἡ γεωργία ἀποτελεῖ τὸν κύριον κορμὸν τῆς οἰκονομίας τῆς Δωδεκανήσου, τουλάχιστον ὡς πρὸς τὰς μεγαλυτέρας νήσους, δηλαδὴ τὴν Ρόδον καὶ τὴν Κῶ. Ἐπὶ Ἰταλίας ὑπῆρχε συστηματικὴ παραμέλησις τῆς γεωργίας. Πολλαὶ γεωργικαὶ ἐκτάσεις εἶχον ἀπαλλοτριωθῆ εἴτε διὰ νὰ μεταβληθοῦν εἰς δάση ἢ στρατιωτικὰ ἀεροδρόμια, ἢ διὰ νὰ δοθοῦν εἰς ἐποίκους Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν διὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς Ρόδον. Αἱ μέθοδοι γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶχαν μείνει στάσιμοι. Πίστις γεωργικὴ εἰς τὴν οὐσίαν δὲν ὑπῆρχε. Αἱ τιμαὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὡρίζοντο κατ' ἀντίστροφον τρόπον:

χι διὰ νὰ προστατευθοῦν οἱ γεωργοί, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐνοηθοῦν οἱ Ἰταλοὶ βιομήχανοι, οἱ ὁποῖοι ἐξηγόραζαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐθηνὴν τὴν πρώτην ὕλην τὴν γεωργικὴν ἀπὸ τοὺς ἀτυχεῖς δωδεκανησίους γεωργοὺς διὰ νὰ ἔχουν εὐθηνὸν κόστος εἰς τὴν γεωργικήν των βιομηχανίαν. Τέλος, δὲν εἶχεν ἀφεθῆ δυνατότης διὰ νὰ ἀναπτυχθῆ τὸ συνεταιριστικὸν κίνημα εἰς τὴν γεωργίαν.

Ἀντιθέτως ἐπὶ ἑλληνικῆς διοικήσεως τὰ πάντα ἤλλαξαν. Ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς, ἀπὸ τὸ 1947, ἐγένετο συστηματικὴ προώθησις τῆς γεωργίας. Ἱδρύθησαν συνεταιρισμοί, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μόνον πιστωτικοὶ ἀλλὰ εἶναι καὶ παραγωγικοί, ποὺ κατώρθωσαν ν' ἀναπτύξουν γεωργικὰς βιομηχανίας, ὅπως εἶναι ἡ οἰνοποιία καὶ αἱ κονσερβοποιίαι. Ὠργανώθη ἡ πίστις καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἔστειλε πολὺ ἐνωρὶς στελέχη της, τὰ ὁποῖα ἐπήνδρωσαν ὑποκαταστήματα, κατ' ἀρχὴν εἰς Ρόδον καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Κῶ καὶ τὴν Κάλυμνον. Προωθήθησαν αἱ χημικαὶ λιπάνσεις καὶ τὰ μηχανικὰ μέσα καλλιεργείας, τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἦσαν ἄγνωστα ἐπὶ Ἰταλοκρατίας. Ἐδόθη προστασία εἰς τὰ γεωργικὰ προϊόντα, ὁμοία καὶ καλλιτέρα ἀκόμη ἐκείνης ἡ ὁποία δίδεται σήμερον εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα.

Ἀποτέλεσμα τῶν μέτρων αὐτῶν τῆς ἑλληνικῆς διοικήσεως ἐπὶ τῆς γεωργίας εἶναι ὁ τριπλασιασμὸς τοῦ ὄγκου τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐν σχέσει μὲ τὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα. Κατωρθώθη νὰ γίνωνται ἐξαγωγαὶ καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἰδίως τῶν πρωίμων γεωργικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Ἐκτάκτως μεγάλη αὔξησις τῆς παραγωγῆς παρετηρήθη εἰς τὰ κηπευτικὰ καὶ εἰς τὰ ὀπωρικά.

Παραθέτομεν κατωτέρω συγκριτικὸν πίνακα παραγωγῆς τῶν κυριωτέρων γεωργικῶν προϊόντων εἰς τόννους:

Προϊόντα	Μέση ἐτησία παραγωγὴ 1931–1940	Μέση ἐτησία παραγωγὴ 1948–1957
Ἀχλάδια	95,2	372,2
Ἀμύγδαλα	82,6	478,2
Ἀγγούρια	246,1	1.849,3
Ἀραβόσιτος	30,0	192,5
Βρόμη	533,0	1.711,7
Βερύκοκκα	214,0	426,0
Γεώμηλα	570,3	9.243,2
Ἔλαιον	779,3	1.500,5
Κριθὴ	2,131,4	5.479,7
Καπνὸς	225,3	261,0
Κρεμμύδια	606,3	6.154,9
Καρπούζια	656,9	1.120,4
Κολοκύθια	128,6	1.081,6
Καρύδια	9,1	79,9
Λάχανα, κουνουπίδια	125,5	1.387,6
Λεμόνια	217,7	789,1

Προϊόντα	Μέση ἐτησία παραγωγὴ 1931–1940	Μέση ἐτησία παραγωγὴ 1948–1957
Μπάμιες	40,9	115,3
Μελιτζάνες	140,2	805,8
Μανδαρίνια	599,6	2.206,1
Πεπόνια	366,1	3.888,4
Πορτοκάλια	563,2	1.620,9
Ροδάκινα	74,8	151,8
Σῖτος	2,717,8	7.322,6
Σῦκα (νωπά)	477,5	793,1
Σῦκα (ξηρά)	404,4	955,3
Τομάτες	556,6	16.983,4
Φακὲς	20,5	103,0
Φασόλια (ξηρά)	120,3	156,9
Φασόλια (νωπά)	182,1	532,9

Ὡς πρὸς τὴν κτηνοτροφίαν ἐσημειώθη διπλασιασμὸς τοῦ ζωικοῦ κεφαλαίου, ὄχι ἀπὸ τῆς περιόδου τῆς ἀπελευθερώσεως, διότι τοιαύτη σύγκρισις δὲν θὰ ἦτο ὀρθή, ἀφοῦ ἦτο φυσικὸν κατὰ τὸν πόλεμον νὰ ὑπάρχῃ μεγάλη φθορὰ εἰς τὸ ζωικὸν κεφάλαιον, ἀλλὰ ἐν συγκρίσει μὲ τὴν προπολεμικὴν ἐποχήν, δηλαδὴ τὴν περίοδον 1935–38, μὲ ἀντίστοιχα ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς.

Εἰς τὴν ἁλιείαν ἐπετεύχθη νὰ ἐφοδιασθοῦν οἱ δωδεκανήσιοι ἁλιεῖς μὲ συγχρονισμένα πλοῖα καὶ νὰ τριπλασιασθῇ ἡ παραγωγὴ τοῦ κλάδου αὐτοῦ. Εἰς τὴν σπογγαλιείαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τυπικὴν ἀπασχόλησιν τῶν Δωδεκανησίων, ἰδίως τῶν ἀγόνων νήσων, τῆς Καλύμνου, τῆς Σύμης καὶ ἄλλων μικροτέρων, ἐσημειώθη μεγάλη πρόοδος, χάρις εἰς τὴν πιστωτικὴν ἐνίσχυσιν τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα. Φθάνει ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα νὰ δίνῃ τὸ 100 % τῶν ἀναγκῶν των εἰς κεφάλαια εἰς τοὺς σπογγαλιεῖς. Διὰ τὴν Δωδεκάνησον ἡ σπογγαλιεία ἀποτελεῖ ἕνα σπουδαῖον παραγωγικὸν κλάδον, διότι ἀπασχολεῖ πολὺν πληθυσμὸν καὶ συντελεῖ εἰς τὴν εἰσροὴν συναλλάγματος. Ἀπὸ ἕνα ἀπολογισμόν, ὁ ὁποῖος ἔχει γίνει σχετικὰ μὲ τὸ εἰσαγόμενον συνάλλαγμα ἐξ ἐξαγωγῶν δωδεκανησιακῶν προϊόντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, προκύπτει ὅτι τὰ 85–90 % τοῦ εἰσαγομένου συναλλάγματος ἐξαγομένων εἰδῶν προκύπτει ἀπὸ τὴν σπογγαλιείαν. Ἡ δωδεκανησιακὴ σπογγαλιεία ἀποτελεῖ τὸ 80 % περίπου τῆς συνολικῆς ἑλληνικῆς σπογγαλιείας. Ἑπομένως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἑλληνικὴ σπογγαλιεία σημαίνει οὐσιαστικῶς δωδεκανησιακὴ σπογγαλιεία.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ, οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν διακηρύξει ὅτι ἡ Ρόδος καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἡ Κῶς θὰ μετεβάλλοντο εἰς πρότυπα τουριστικὰ κέντρα. Καὶ πράγματι μὲ διάφορα ἔργα τὰ ὁποῖα εἶχαν κάμει συνεκέντρωσαν, κατὰ καιρούς, ἰδίως κατὰ τὰς θερινὰς περιόδους, μεγάλον ἀριθμὸν περιηγητῶν. Οἱ Ἕλληνες ὅμως ὑπερέβησαν πολὺ τὰ πεπραγμένα τῶν Ἰταλῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ. Ἐν πρώτοις, τὸ τουριστικὸν κεφάλαιον ἐπεξετάθη χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἰδιωτῶν. Ὁ

ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν ὑπερεδιπλασιάσθη καὶ τὸ εἰσαγόμενον τουριστικὸν συνάλλαγμα εἶναι πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ εἰσαγόμενον ἐπὶ Ἰταλικῆς κατοχῆς. Χαρακτηριστικὸν ἐπίσης εἶναι ὅτι, ἐνῷ ἐπὶ Ἰταλικῆς κατοχῆς ἐγένετο τουριστικὴ ἀξιοποίησις μόνον τῆς Ρόδου, σήμερον, πέραν τῆς διευρύνσεως τοῦ τουρισμοῦ πρὸς τὴν Ρόδον, ἔχουν ἀναδειχθῆ ὡς σημαντικὰ τουριστικὰ κέντρα καὶ ἄλλαι νῆσοι τοῦ δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος καὶ ἰδίως ἡ Κῶς, ἡ Πάτμος καὶ ἡ Νίσυρος.

Ἡ β ι ο μ η χ α ν ί α εἶναι νέος κλάδος τῆς δωδεκανησιακῆς οἰκονομίας, ἤρχισε δὲ νὰ ἀναπτύσσεται ἐπὶ Ἰταλίας ἰδίως ὑπὲρ τῶν ἐγκατασταθέντων Ἰταλῶν, ὅπως εἴπομεν, εἰς βάρος τῶν δωδεκανησίων γεωργῶν. Ἐσημειώθη καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν διεύρυνσις μεταπολεμικῶς, ἰδίως εἰς τὰς γεωργικὰς βιομηχανίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρωματοποιία καὶ ἡ ἀγγειοπλαστικὴ καὶ ἄλλοι κλάδοι ἐτονώθησαν.

Εἰς τὸν τομέα τῶν σ υ γ κ ο ι ν ω ν ι ῶ ν ὑπάρχει εἰς τὴν Δωδεκάνησον πλουσιώτατον δίκτυον θαλασσίων, ἀεροπορικῶν καὶ χερσαίων συγκοινωνιακῶν μέσων. Ὑπάρχει ἐπίσης ἀρκετὰ πυκνὴ ἐνδοδωδεκανησιακὴ συγκοινωνία, δηλαδὴ θαλάσσια μεταφορικὰ μέσα τὰ ὁποῖα συνδέουν τὰ διάφορα νησιὰ μεταξύ των.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δ η μ ό σ ι α ἔ ρ γ α, οἱ Ἰταλοὶ εἶχον διατυμπανίσει ὅτι ἔκαμαν πολλὰ ἔργα εἰς τὴν Δωδεκάνησον καὶ δὴ ὁδικὰ καὶ κτιριακά. Εἰς τὸ συνέδριον τῶν Παρισίων τὸ ἀσχοληθὲν τὸ 1946 μὲ τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον τὸν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύσω ἐν προκειμένῳ τὴν Ἑλλάδα, ἀπεδείξαμεν ὅτι τὰ ἔργα αὐτὰ ἔγιναν μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ δωδεκανησίου ἐργάτου. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ἔγιναν δι' ἐνισχύσεων ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ ἔγιναν μὲ τὴν φορολογίαν τῶν Δωδεκανησίων καὶ πρὸ παντὸς μὲ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐκπρολεταρισθέντων γεωργῶν καὶ ναυτικῶν τῆς Δωδεκανήσου. Παρεῖχον οὗτοι τὴν ἐργασίαν των ἐκεῖ διὰ νὰ γίνουν τὰ ἔργα ἀντὶ πινακίου φακῆς. Καὶ μόνη ἡ σύγκρισις πρὸς τὰ ἡμερομίσθια τὰ ὁποῖα ἔδιδαν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς πείθει περὶ αὐτοῦ. Ἐνῷ οἱ δωδεκανήσιοι ἐργάται ἐλάμβανον 5 λιρέττες ὡς ἡμερομίσθιον, οἱ Ἰταλοὶ ἐλάμβανον 25 λιρέττες. Καὶ μόνον μὲ αὐτὴν τὴν σύγκρισιν φαίνεται ἡ διαφορά. Αὐτὰ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐγένοντο μὲ τὸν ἱδρῶτα τῶν Δωδεκανησίων, ὄχι μόνον συνετηρήθησαν, ὄχι μόνον ἀπεκατεστάθησαν αἱ φθοραὶ τὰς ὁποίας εἶχε προκαλέσει ὁ πόλεμος, ἀλλὰ ἐπεξετάθησαν, χάρις εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς Δημοσίας Περιουσίας Δωδεκανήσου, χάρις εἰς τὰ διάφορα ταμεῖα, λιμενικὰ καὶ ἄλλα ποὺ ἱδρύθησαν, χάρις εἰς δωρεὰς πλουσίων Δωδεκανησίων κλπ.

Αἱ σ υ ν θ ῆ κ α ι τ ῆ ς ζ ω ῆ ς κ α ὶ τ ῆ ς ἐ ρ γ α σ ί α ς εἶναι πολὺ διαφορετικαὶ σήμερον εἰς τὴν Δωδεκάνησον ἀπ' ὅ,τι ἦσαν ἐπὶ Ἰταλικῆς κατοχῆς. Ἡ μήτηρ πατρὶς ἐνδιεφέρθη καὶ διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν καὶ διὰ τὴν στέγασιν καὶ διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν. Α ἱ δ ι α ν ο μ α ὶ τ ρ ο φ ί μ ω ν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς τοὺς Δωδεκανησίους ἦσαν προνομιακαὶ ἀπὸ ἀπόψεως ποσοτήτων, ἀπὸ ἀπόψεως διαρκείας χρόνου καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἀντιτίμου, διότι εἶχεν ὁρισθῆ ἀντίτιμον τὸ ἥμισυ ἐκείνου ποὺ ἐπλήρωναν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες. Ὡς πρὸς τὴν σ τ έ γ α σ ι ν διαρκῶς σημειοῦται πρόοδος, ἰδίως πρὸς

ὄφελος τῶν διαβιούντων ὑπὸ κακὰς στεγαστικὰς συνθήκας. Ὑπάρχουν πράγματι πολλοί, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ὑπὸ πολὺ κακὰς συνθήκας ἀπὸ ἀπόψεως στέγης. Αὐτοὶ συνεχῶς ὀλιγοστεύουν καὶ γίνονται νέαι κατοικίαι, εἰς τὰς ὁποίας στεγάζονται κατὰ προτίμησιν οἱ ἔχοντες περισσοτέραν ἀνάγκην.

Ἐξ ἀπόψεως δημοσίας ὑγείας ἐγίνοντο ἐπίσης πολλά. Ἐξωπλίσθησαν καὶ λειτουργοῦν νοσοκομεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπεραρκετὰ διὰ τοὺς Δωδεκανησίους, ἀφοῦ καὶ ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος πολλοὶ πηγαίνουν εἰς τὴν Λέρον π.χ. καὶ νοσηλεύονται, δι' ὡρισμένα νοσήματα. Δραστηριότητα ἐπαινετὴν ἐπέδειξε καὶ τὸ Πατριωτικὸν Ἵδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως. Παιδικαὶ ἐξοχαὶ καὶ κατασκηνώσεις ἐπίσης εἰς εὐρύτατον δίκτυον ἔχουν ἐξαπλωθῆ. Τέλος, τὰ ἀγροτικὰ ἰατρεῖα, τὰ ὁποῖα ἱδρύθησαν καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα, προνομιακῶς ἐπυκνώθησαν εἰς τὴν Δωδεκάνησον.

Ὡς πρὸς τοὺς ἐργάτας ἐπὶ Ἰταλικῆς κατοχῆς πᾶσα προστασία ἦτο ἄγνωστος. Οὔτε συνδικᾶτα ἐργατικὰ ἐπετρέποντο οὔτε νομοθεσία προστατευτικὴ ὑπῆρχε διὰ τὸν μισθόν, τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου ἀπασχολήσεως κλπ., οὔτε ἄδειαι μετ' ἀποδοχῶν ὑπῆρχαν, οὔτε ἐγγύησις ὅτι ἐν περιπτώσει ἀπολύσεως ὁ ἐργάτης θὰ ἐλάμβανε κάποιαν ἀποζημίωσιν, οὔτε καμμία ἀσφαλιστικὴ μέριμνα. Τώρα ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Δωδεκάνησον κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ποὺ ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα. Καὶ βλέπετε π.χ. τοὺς δωδεκανησίους συνδικαλιστὰς νὰ ἔρχωνται καὶ νὰ συζητοῦν μὲ τοὺς συναδέλφους των τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ἐν ἴσῃ μοίρᾳ καὶ πολλὰς φορὰς νὰ διακρίνωνται εἰς τὸν λόγον καὶ εἰς τὴν δρᾶσιν.

Τὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ἀπὸ ὅσα ἀνεπτύχθησαν σχετικῶς μὲ τὴν διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Δωδεκάνησον, εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔδωσεν ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις ἐν προκειμένῳ. Κατώρθωσεν ἐντὸς μιᾶς δεκαετίας καὶ μόνον νὰ προωθήσῃ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν τὸ πνευματικόν, τὸ βιοτικὸν καὶ τὸ κοινωνικὸν ἐπίπεδον τῶν νησιωτῶν. Ἀπὸ μίαν ἀντιπαραβολὴν πρὸς τὰ γενόμενα ἀντιστοίχως εἰς τὴν Κύπρον, προκύπτει ὅτι εἰς μόνην τὴν δεκαετίαν αὐτὴν ἡ Ἑλλὰς ἐπέτυχε νὰ προωθήσῃ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν δωδεκανησίων —πολὺ περισσότερον τὸ πνευματικόν— εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἀπὸ ὅ,τι ἡ Ἀγγλία κατὰ τὰ 80 ἔτη ποὺ διοικεῖ τὴν Κύπρον. Εἶναι χαρακτηριστικὸν αὐτό, ἐὰν λάβωμεν μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Κύπρος ἐμφανίζει φυσικὰς συνθήκας καλλιτέρας τῆς Δωδεκανήσου. Εἶναι λοιπὸν ἄδικος ἡ κατηγορία κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ διοικήσῃ νέας Χώρας καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν διοίκησιν οἱ Δωδεκανήσιοι δυστυχοῦν. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι αἱ ἐξετάσεις τὰς ὁποίας ἔδωσεν ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξαν ἐπιτυχεῖς καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ δείγματα, τὰ ὁποῖα πείθουν ὅτι ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρὰ νὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ Κύπρος καὶ νὰ κυβερνηθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα θὰ ἔχωμεν τὰ αὐτὰ ἢ μᾶλλον καλλίτερα ἀκόμη ἀποτελέσματα.

ΣΩΤ. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ

ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ

Ὑπὸ LOUIS BAUDIN

Ὁ ἐξανθρωπισμὸς (humanisation), λέξις πολὺ συνηθιζομένη σήμερον, ἔχει διπλῆν σημασίαν : ἀναφέρεται εἴτε εἰς μίαν ἀντίδρασιν ἐναντίον τοῦ ἐπιστημονικοῦ μηχανισμοῦ καὶ εἰς μίαν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἀτομικὴν ψυχολογίαν, εἴτε εἰς μίαν διαμαρτυρίαν ἐναντίον τῆς προτεραιότητος τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς ἐπιβεβαιώσεως ταύτης ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Εἰς τὴν μίαν περίπτωσιν πρόκειται περὶ τοῦ ἀνθρώπου· εἰς τὴν ἄλλην περὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο ὁρίων, ὁ,τιδήποτε ἀνθρώπινον δύναται νὰ λάβῃ πολυαρίθμους ἐνδιαμέσους μορφάς. Μία ὁλόκληρος κλῖμαξ μονάδων προσφέρεται εἰς τοὺς οἰκονομολόγους, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγουν μεταξὺ αὐτῶν τὸ πεδίον παρατηρήσεών των. Ἐκεῖναι αἵτινες ἐπέσυρον συχνότερον τὴν προσοχήν των, κατὰ τὴν ἱστορικὴν σειρὰν τῆς ἐμφανίσεώς των ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν κλασσικῶν, εἶναι : τὸ ἄτομον, τὸ ἔθνος, ἡ περιοχὴ καὶ ἡ ὁμάς. Ἐπηκολούθησε μία ἐξέλιξις ἥτις διαδοχικῶς ἔφερεν εἰς φῶς τὰς μονάδας αὐτάς, χωρὶς καμμία ἐξ αὐτῶν νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν σκηνήν, μὲ ὡρισμένας μόνον τροποποιήσεις ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνισίν των : τὸ ἄτομον τὸ ὁποῖον ἐπεκαλοῦντο οἱ φυσιοκράται δὲν εἶναι ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου σήμερον ὁμιλοῦμεν, τὸ ἔθνος κατὰ τὸν Λίστ δὲν εἶναι ταυτόσημον μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναλύομεν εἰς τὴν ἐποχήν μας. Ἐπωφελὲς λοιπὸν θὰ ἦτο νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν διανυθεῖσαν πορείαν.

I. ΤΟ ΑΤΟΜΟΝ

Πρὶν ἀκόμη ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη ἴδῃ τὸ φῶς, οἰκονομικαὶ καὶ πολιτικαὶ μονάδες συγχρόνως ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν: τὸ ἄστυ, εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας φιλοσόφους, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο νὰ ἀνακαλύψουν τὸ ἓν ἐντὸς τῶν πολλῶν, τὸ ἔθνος εἰς τοὺς ἐμποροκράτας, οἱ ὁποῖοι ἐνδιεφέροντο νὰ ὑπακούσουν εἰς κριτήρια ἰσχύος.

Ἡ κληρονομία αὕτη παρεδόθη εἰς τοὺς κλασσικούς, ἐν τούτοις ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Πλούτου τῶν Ἐθνῶν» δὲν θεωρεῖ μόνον τὰς τελευταίας αὐτὰς ὡς μονάδας. Δὲν θέτει τὸ πρόβλημα: τὸ πρωταρχικὸν οἰκονομικὸν κύτταρον εἶναι τὸ ἄτομον, πραγματικότης προφανὴς καὶ ἀναλλοίωτος, ὃν καρτεσιανὸν ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὴν ἰδίαν του σκέψιν, ὄχι ἐκ τοῦ περιβάλλοντός του καὶ τοῦ παρελθόντος του· καί, μολονότι συνέγραψε μίαν «Θεωρίαν ἠθικῶν αἰσθημάτων», τὸ περίφημον αὐτὸ βιβλίον του «δὲν ἔχει τίποτε ἀπὸ ὅ,τι θὰ εἶχε ἕνα ἔργον ψυχολογίας»[1].

Ὁ Μπένθαμ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας διετηρήθη

1. *G. H. Bousquet : Ἄνταμ Σμίθ, Παρίσι 1950, σελ. 11.*

ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετὰ τὸν θάνατόν του, ἔθετεν ὡς κέντρον τῆς ἠθικῆς του ἀριθμη-
τικῆς τὸ ἄτομον, διαχωρίζων σαφῶς αὐτὸ τὸ ὁποῖον σήμερον ὀνομάζομεν μᾶζαν
καὶ ἀριστοκρατίαν: «Ἡ ἐπιστήμη τῆς ὁποίας ἔχομεν ἀνακαλύψει τὰ θεμέλια,
γράφει, ἀφορᾶ μόνον τὰ καλλιεργημένα πνεύματα διὰ τὰ ὁποῖα τὸ κοινὸν ἀγαθὸν
ἔγινε πάθος» [1]. Δυστυχῶς ὁ ἴδιος ἐλησμόνησε τὴν γόνιμον αὐτὴν διάκρισιν, τὴν
ὁποίαν ὁ Στούαρτ Μὶλλ ἐκ νέου παραλαμβάνει καὶ ἀναπτύσσει [2].

Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὸν Μπένθαμ, εἶναι ὂν λογικόν, ὄχι ἀπὸ ἄγνοιαν ἢ ὑποτίμησιν
τῶν ἐνστίκτων, αἰσθημάτων ἢ παθῶν, ἀλλὰ διότι ὁ ὁμαλὸς ρόλος τῆς λογικῆς εἶναι
νὰ χρησιμεύῃ ὡς μέσον προωρισμένον νὰ συγκρίνῃ τὴν σχετικὴν ἔντασιν ὅλων τῶν
μὴ λογικῶν στοιχείων καὶ νὰ ἀποδεικνύῃ τὴν γενομένην ἐπιλογὴν μεταξὺ αὐτῶν [3].

Λογικὴ καὶ ἐλευθερία συμφωνοῦν ἀπολύτως. Ὁ ἐκδότης τῆς «Ἀναλογίας»
τοῦ Μπάτλερ, ἔργου ἐκδοθέντος εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πρὸ ἑνὸς περίπου
αἰῶνος, ἀναφέρει ἐν ὑποσημειώσει τὸ ἀκόλουθον χωρίον τοῦ Δαβὶδ Χιούμ: «Ἂν
καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὂν λογικὸν καὶ ὅλαι του αἱ πράξεις καθορίζονται ἀπὸ νόμους
σταθεροὺς καὶ ἀμεταβλήτους, εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἐνεργεῖ ἐλευθέρως, διότι ὁ
καθορισμὸς αὐτὸς τοῦ ἀποκρύπτεται». Καὶ ὁ ἐκδότης προσθέτει: «ὅπερ σημαίνει
ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησε νὰ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἓν οὐσιῶδες γεγονός, τὸ
ὁποῖον ὅμως ὁ κύριος Χιοὺμ ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτούς» [4].

Ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἐκκινοῦσα ἀπὸ τὴν ψυχολογίαν ἠκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν
τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς κατὰ διακεκομμένον τρόπον. Ἡ προσφορά, ἡ ζήτησις, ἡ
τιμὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐνεφανίζοντο κατὰ ἕνα τρόπον ἀφῃρημένον. Οἱ περιθωριακοὶ
(ὁριακοί, marginalistes), θερμοὶ ὀπαδοὶ τῆς αὐστριακῆς σχολῆς τῆς λεγομένης
ψυχολογικῆς, ὑποθέτουν κάθε ἄτομον ἱκανὸν νὰ θέσῃ σειρὰν εἰς τὰς προτιμήσεις
του· οἱ νεοκλασσικοὶ πιστεύουν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐπιχειρήσεως ἔχει συμφέρον
νὰ παράγῃ, ἕως ὅτου ἡ ὁριακὴ δαπάνη ἐξισωθῇ μὲ τὴν ὁριακὴν εἴσπραξιν. Οἱ ἀντί-
παλοί των, καίτοι κηρύσσονται ἀδιάφοροι ὡς πρὸς τοὺς ψυχολογικοὺς μηχανι-
σμούς, καταχωρίζουν τὴν ἐπιλογὴν χωρὶς νὰ ἐξηγοῦν τὴν προέλευσίν της καὶ
ἐννοοῦν μίαν πολλαπλότητα συστημάτων, συμφώνως πρὸς τοὺς προτεθέντας σκο-
πούς [5].

Ὅταν κατὰ τὸν δέκατον ἔνατον αἰῶνα ἡ κοινωνιολογία ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ
ὑπ' ὄψιν τὸν παράγοντα χρόνον, ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν συγκε-
κριμένην ἔννοιαν τῆς προόδου [6]. Τὰ σχήματα περιπλέκονται, τὸ ἄτομον, διαπο-
τισμένον ἀπὸ ἕνα παρελθὸν τὸ ὁποῖον ἑρμηνεύει ἀναλόγως τῶν γνώσεών του, ἐκ-
συγχρονίζει μὲ τὰς ἀποφάσεις του ἕνα μέλλον τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ προβλέψῃ.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ ἰδίου αἰῶνος, ἡ ἀντίθεσις ἐκδηλώνεται μεταξὺ δύο ἀντιλή-

---

1. *Theory of Legislation*, *Λονδῖνον 1914, II, σελ. 337.*
2. *F. Trévoux : Stuart Mill, Παρίσι 1953, σελ. 33 καὶ ἑπ.*
3. *J. Viner, in H. W. Spiegel : «The Development of Economic Thought», Νέα Ὑόρκη 1952, σελ. 209.*
4. *C. E. Agres : «Fifty years developments in ideas of human nature and motivation», American Economic Review, παράρτημα, Μάρτιος 1936, σελ. 277.*
5. *L. Robbins : «Δοκίμιον ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς σημασίας τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης», γαλλ. μετάφρασις, Παρίσι 1947.*
6. *A. Κόντ, Χέγκελ, Μάρξ.*

ψεων τῆς κοινωνικῆς μονάδος· ὁ Tarde θεωρεῖ τὴν κοινωνικὴν ὁμάδα ὡς ἓν ὕφασμα τὰ νήματα τοῦ ὁποίου ἑνοῦνται διὰ τοῦ πνεύματος τῆς πρωτοβουλίας μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀτομικῶν ψυχολογιῶν, ἐνῷ ὁ Durkheim τὴν θεωρεῖ προικισμένην μὲ ἰδίαν συνείδησιν. Αὐτὴ ἡ ἀντιμαχία παρῆλθε σήμερον: ἡ ψυχολογία, ἡ λεγομένη κοινωνική, τοποθετεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐποχήν του καὶ τὸ περιβάλλον του· προχωροῦσα ὅμως εἰς τὰ ἄκρα τείνει νὰ καταπνίξῃ τὸν ἄνθρωπον μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο ἰσχυρῶν ἐπιδράσεων, ἐμφανίζουσα τὸν μηχανισμὸν τῶν κινήτρων καὶ τῶν ἀπαιτήσεων καὶ γεννῶσα τὸν behaviorisme, τὸν institutionalisme καὶ ἕνα νέον ντετερμινισμόν.

Μετὰ τὸ 1936 χάρις εἰς τὸν Λόρδον Κέϋνες αἱ ὁλικαὶ ποσότητες (ὄγκοι) ἐμφανίζονται ἐπὶ πρώτου ἐπιπέδου, ὑποστηριζόμεναι ὑπὸ τῶν στατιστικῶν. Ἡ ψυχολογία δὲν ἠγνοήθη (μὴ λογικὰ στοιχεῖα, κλίσεις, προβλέψεις, ψευδαισθήσεις), τὰ ἐπιστημονικά της ὅμως δεδομένα «δὲν στηρίζουν» οἰκονομικὰς θέσεις [1]. Μονὰς εἶναι τὸ σύνολον, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν διευθυνομένην πολιτικήν.

Ἐκ τοῦ συνόλου ἐπίσης ἐκκινεῖ ἡ φιλοσοφία τῆς «μορφῆς» ἀπὸ τὴν περίοδον 1930 - 1940: τὸ ἄτομον συλλαμβάνει τὴν ὁλότητα, τὴν σύστασιν, τὸ ἀποτέλεσμα διευθετήσεων, τῶν ὁποίων ὅμως ἀποφεύγει νὰ ἀναλύσῃ τὰ στοιχεῖα. Ἀπὸ τὴν ἄποψιν αὐτὴν ὁμοιάζει μὲ μικρὸν παιδίον. Ὡς πρὸς τὸν οἰκονομολόγον, αὐτὸς ἀντιμετωπίζει τὸ ὅλον χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὅτι εἶναι αὐθαίρετα καὶ ἀντλοῦν τὴν ἀξίαν των ἀπὸ τὸ παιγνίδι τῶν συνδυασμῶν των.

Τὰ πράγματα δικαιολογοῦν τὰς ἀντιλήψεις αὐτάς; Τὸ ἄτομον φαίνεται νὰ ἐξαφανίζεται ἐντελῶς. Ἡ πρόοδος τῆς ψυχολογίας τῶν μαζῶν μᾶς ἐπιβεβαιώνει τὸ αἴσθημα τοῦτο. Συγγραφεῖς περιωπῆς, ἀπὸ τὸν Gustave le Bon, πρόδρομόν των, ἕως τοὺς συγχρόνους μας Ortega y Gasset καὶ κ. Joussain, ἀποκαλύπτουν τὰ τεχνικά, οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ αἴτια αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως. Γνωρίζομεν σήμερον τοὺς νόμους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπακούουν αἱ μᾶζαι, τὴν ὁμοιομορφίαν των, τὴν ἀδράνειάν των καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ψυχολογίαν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀναλαμβάνουν τὴν καθοδήγησίν των [2]. Ἡ μᾶζα εἶναι μία οἰκονομικὴ μονὰς καθωρισμένη διὰ τὴν μελέτην τῶν συνόλων.

Ἐν τούτοις τὸ ἄτομον ἐπιζῇ μειωμένον καὶ συχνὰ ἀκρωτηριασμένον, σταθερὸν καὶ ἐνίοτε ἀνθιστάμενον. Ἡ λογική του δὲν παρεμβαίνει πάντοτε μεταξὺ τοῦ κινήτρου καὶ τῆς πράξεως διὰ νὰ κατευθύνῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς ἄπελπιν ἀγῶνα προσπαθοῦσα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πρᾶξιν μετὰ τὴν πραγματοποίησίν της, ἐξαπατῶσα ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν της. Ὥστε ἡ ἀτομικότης, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει οὕτω νὰ τῆς ἀφαιρεθοῦν οἱ μοχλοὶ τῆς κατευθύνσεως, ἐμφανίζεται a posteriori καὶ ἐπιζῇ εἰς λανθάνουσαν κατάστασιν, εἰσβάλλουσα αἰφνιδίως εἰς τὴν μὴ ὀρθολογικὴν αὐτὴν διαδικασίαν (processus) ὑπὸ τὴν πρωτόγονον μορφὴν τοῦ ἐνστίκτου.

Τὴν ἄποψιν αὐτὴν τῆς οἰκονομικῆς πράξεως **ἐπανευρίσκομεν** εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς κατηγορίας: καταναλωτάς, ἀποταμιευτάς, ἀκόμη καὶ ἀρχηγοὺς τῶν

1. *P. Reynaud: «Ἡ οἰκονομικὴ ψυχολογία», Παρίσι 1954, σελ. 228.*
2. *L. Baudin: «Ἡ αὐγὴ ἑνὸς νέου φιλελευθερισμοῦ», Παρίσι 1953, σελ. 176.*

ἐπιχειρήσεων [1]. Ὁ ἔχων συνείδησιν ἄνθρωπος, ὅστις ἀποφασίζει καὶ δρᾷ, λαμβάνεται ὡς τι ἀφηρημένον ὑπὸ τὴν εὐρεῖαν ἔννοιαν καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ θεωρεῖται ὑπὸ τὴν ἄποψιν μιᾶς ὑποθέσεως ἐργασίας.

Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ μὴ ὀρθολογικοῦ στοιχείου ἀπὸ τοὺς διευθύνοντας εἰσέρχεται εἰς τὸ πλαίσιον τῆς πολιτικῆς των ὑπὸ διάφορα ὀνόματα: προπαγάνδα, δημοσιεύσεις, ἀκόμη καὶ ἐκπαίδευσις. Ἡ ἰδεολογία βασίζει τὴν δύναμίν της εἰς τὸν ἑαυτόν της.

Τὸ ἄτομον εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγομεν γίνεται ἐπικινδύνως πολύπλοκον διὰ τὸν οἰκονομολόγον. Ἡ ψυχανάλυσις μᾶς καλεῖ νὰ διακρίνωμεν εἰς αὐτὸ διαφόρους ψυχικὰς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι ποικίλλουν κατά τινα τρόπον ἀπὸ τὸν ἕνα φιλόσοφον εἰς τὸν ἄλλον, αἱ ὁποῖαι ὅμως γενικῶς περιλαμβάνουν:

1ον ἓν ἰδιαίτερον ἐγώ, τὸ ἐσώτερον ἐγὼ τοῦ Bergson, ποιοτικόν, ἀκαθόριστον, ἀνέκφραστον, πηγὴν τοῦ ἐνστίκτου καὶ τῆς πίστεως, τόπον ὅπου ἀπηχοῦν ἀκαθόριστοι καὶ μυστηριώδεις φωναί, ὅπως ἡ τοῦ εἴδους, τοῦ παρελθόντος, τοῦ σύμπαντος, κέντρον φυτικῶν, ζωτικῶν καὶ ὑπερανθρώπων ἐνστάσεων (instances). 2ον ἓν διαρκὲς καὶ φαινομενικῶς στερεὸν σύμπλεγμα διαθέσεων, τὸ ὁποῖον γεννᾷ ἐπιθυμίας καὶ ψυχικὰς καταστάσεις,πίνακα ὅπου ἐγγράφονται νοητικαὶ παραστάσεις ὑπὸ πραγματοποίησιν σκοπῶν, ὀνομαζόμενον χαρακτὴρ ὑπὸ τοῦ Le Senne, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται ὅτι ἕκαστος τὸ αἰσθάνεται ὡς προσωπικόν, περιλαμβάνον τὸ ἄμεσον περιβάλλον τοῦ ἐγὼ καὶ ἐλάχιστα προσιτὸν εἰς τὸν ἀσκοῦντα τὴν ἀγωγήν, ὀνομαζόμενον ἐγὼ ὑπὸ τοῦ Freud,ὁ ὁποῖος τὸ θεωρεῖ ὡς τὸν σύνδεσμον τῆς σκοτεινῆς περιοχῆς τοῦ ἐσωτέρου ἐγὼ μὲ τὸν πραγματικὸν κόσμον, ὡς τόπον ὅπου καθιεροῦται ἕνα modus vivendi μεταξὺ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου· 3ον μίαν συνολικὴν δομήν, ἀποτελουμένην ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μόλις ἀνωτέρω ἀπηριθμήσαμεν καὶ τὸν ὄγκον τῶν ἐπιδράσεων τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ περιβάλλοντος, ὑποκειμένην εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἀγωγῆς,ἥτις εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὰ ἔνστικτα διαθέτουσα μίαν ἰδικήν της ἀκτινοβολίαν, μίαν εὐαίσθητον πνοὴν ἡ ὁποία ἐπεκτείνεται εἰς τὴν οἰκογένειαν, τοὺς φίλους, τὴν πατρίδα: τὸ κοινωνικὸν ἐγὼ τοῦ Bergson, ἡ προσωπικότης τοῦ Le Senne, τὸ ὑπερ-ἐγὼ τοῦ Freud.

Εἶναι δυνατὸν λοιπὸν νὰ ἐκπλαγῇ τις ἐάν, ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, μὲ μίαν ἐξωτερικὴν ὤθησιν ἐξαρθροῦνται, οὕτως εἰπεῖν, ἐνίοτε αἱ πολλαπλαῖ προσωπικότητες ἑνὸς μόνον ὄντος; [2].

Τὸ ἄτομον αὐτὸ λαμβάνεται ὄχι ὡς στατικόν τι καὶ τελειωμένον, ἀλλὰ ὡς δυναμικὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν τάσεων καὶ κλίσεων. Γίνεται ὁλοὲν πραγματικώτερον καὶ τίποτε δὲν παραλείπεται ἀπὸ τὴν πολυπλοκότητά του: ὁ βαθμὸς εὐαισθητικότητος καὶ βουλήσεώς του τίθεται ὑπὸ συζήτησιν. Ἡ μελέτη τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων δὲν ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ γνωρίσῃ τί εἶναι αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα, ἀλλὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι εἶναι. Ἡ τιμὴ δὲν εἶναι μόνον τὸ σημεῖον ἐπαφῆς τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, δηλαδὴ τὸ ἀπο-

---

1. Διὰ τοὺς τελευταίους αὐτούς, βλ. J. P. de Podt: «Ὁ σχηματισμὸς τῶν τιμῶν», Βρυξέλλαι 1956.

2. Ἡ πολλαπλῆ προσωπικότης εἶναι εἷς ἀφεταιρισμὸς (Heirens-Murmans, Ickyll-Hyde κ.τ.λ.).

τέλεσμα μιᾶς συναντήσεως μεταξὺ προκαθωρισμένων δεδομένων, ἐνεργεῖ μὲ τὴν σειράν της ἐπ' αὐτῆς τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως καὶ ὀρθῶς καθορίζομεν ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ ἀλληλεξαρτήσεως τῆς προσφορᾶς, τῆς ζητήσεως καὶ τῶν τιμῶν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς τιμῆς παραμένει πολύπλοκος καὶ ἀρκετὰ μυστηριώδης: μία ὑψωμένη τιμὴ δύναται νὰ παρασύρῃ τὸν καταναλωτὴν ὁ ὁποῖος διαθέτει ἀγοραστικὰ μέσα καὶ τείνει νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ ποιότης ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς τιμῆς, μία ὅμως χαμηλὴ τιμὴ δύναται νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν καταναλωτὴν ὁ ὁποῖος δυσπιστεῖ διὰ τὴν «ὡραίαν κυρίαν» τὴν ὁποίαν τοῦ προσφέρουν. Ὥστε ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀτόμων θὰ ποικίλλῃ ἀναλόγως τῶν ὑποκειμενικῶν διαθέσεων.

Τὰ ἄτομα λοιπὸν δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν εἰς ψυχολογικὰς κατηγορίας. Αἱ κατηγορίαι αὗται ἀποτελοῦν βασικὰς οἰκονομικὰς μονάδας, τῶν ὁποίων ὅμως πρέπει νὰ ὑπολογίζωμεν τὴν ἐκπληκτικὴν καὶ συχνὰ ἀπατηλὴν πολυπλοκότητα.

Ἀπὸ τὸ ἄτομον ὁδηγούμεθα εἰς τὴν οἰκογένειαν, φυσικὴν μονάδα. Ἡ οἰκογένεια πράγματι, ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων, ἀπετέλεσε εἰς τὴν πρᾶξιν τὸ κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὸν κύτταρον, ἡ σύστασίς της ὅμως εἶναι πολὺ διάφορος ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς φεουδαρχικῆς περιόδου ἡ ὁποία ἔδιδε τὴν προτεραιότητα εἰς τὴν καταγωγήν, ὁ Jean Bodin σαφῶς ἐλάμβανε τὴν οἰκογένειαν ὡς μονάδα ἥτις ἔτεινε νὰ περιορίζεται καὶ δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖνο τὸ μεσαιωνικὸν σύνολον τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζεν «οἰκίαν» μὲ ἡμιδημόσιον χαρακτῆρα, περιλαμβάνουσαν δούλους, μακρυνοὺς συγγενεῖς, φίλους καὶ τὰ τέκνα τῶν φίλων τὰ ὁποῖα, κατὰ τὸ ἔθιμον, προσελαμβάνοντο ὡς μαθητευόμενοι· κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα ἡ οἰκογένεια διαφυλάσσει τὰ τέκνα της καὶ χάρις εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀνεξαρτήτων διαμερισμάτων καὶ τὴν χρῆσιν κωδωνίσκου, ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑπηρετῶν, κλείεται ἐντὸς τῶν διαμερισμάτων αὐτῶν. Γίνεται περισσότερον συγκεκριμένη, περιωρισμένη καὶ στερεὰ ἀπὸ ἄλλοτε [1].

Ἐν τούτοις μόνον ὅταν φθάνωμεν εἰς τὸν Le Play ἡ οἰκογένεια ἐπανεμφανίζεται πανηγυρικῶς εἰς τὴν θεωρίαν, διότι πρόκειται περισσότερον περὶ ἑνὸς κοινωνιολόγου παρὰ οἰκονομολόγου. Παρ' ὅλας ὅμως τὰς πολυπλοκότητας τὰς ὁποίας ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, τὸ ἄτομον παραμένει ἡ βασικὴ οἰκονομικὴ μονάς, διότι ἕκαστος ἡμῶν δικαίως ἢ ἀδίκως ἔχει τὸ πολὺ ζωηρὸν αἴσθημα τῆς ἰδικῆς του προσωπικότητος καὶ τὸ διαφυλάσσει, ἀκόμη καὶ ἂν πράγματι εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἑνὸς ἄλλου ἀτόμου ἢ κοινωνικοῦ συνόλου [2].

II. ΤΟ ΕΘΝΟΣ

Τὸ ἔθνος εἶναι μία μονὰς ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὴν γεωγραφικήν της ἀκρίβειαν. Ἡ προνομιοῦχος αὐτὴ θέσις ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ οἰκονομολόγου ἐνισχύεται ὑπὸ αἰσθημάτων λεγομένων ἐθνικιστικῶν σήμερον, ἅτινα τείνουν νὰ ἐπιδεινώσουν τὰς διεθνεῖς τάσεις καὶ νὰ ἀπομονώσουν ἑκάστην ἐδαφικὴν περιοχὴν εἰς μίαν στάσιν δυσπιστίας. Ἤδη πολὺ πρὸ τῆς συστηματοποιήσεως τοῦ Λίστ, τὸ ἔθνος εἶχε μίαν ἰδίαν οἰκονομικὴν ὀντότητα. Οἱ ἐμποροκράται ἐλάμβανον τὸ ἔθνος

1. Ἀνακοίνωσις τοῦ κ. *Philippe Ariès*: *«Ἡ οἰκογένεια κατὰ τὸ παλαιὸν καθεστώς». Ἀκαδημία ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, 27 Φεβρουαρ. 1956.*

2. *Εἶναι ἡ «αἴσθησις τοῦ ἐγώ»,* τὸ *a s m i t a* τῆς ἰνδικῆς φιλοσοφίας.

ὡς κέντρον τῶν ἀπασχολήσεών των καὶ ὁ Ricardo ὁ ἴδιος, τόσον πρόθυμος νὰ παραδέχεται τὴν διεθνῆ κίνησιν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τῶν κεφαλαίων, ἐθεώρει ὅτι οἱ συντελεσταὶ παραγωγῆς δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ διασχίσουν τὰ σύνορα. Ὁ Λίστ ἀνέλυσε αὐτὴν τὴν βασικὴν μονάδα διαχωρίζων τὰς φυσικὰς δυνάμεις (δῶρα τῆς φύσεως προγενέστερα πάσης ἀνθρωπίνης ἐπεμβάσεως), τὰς ὀργανικὰς δυνάμεις (ὑλικὸν καὶ νοητικὸν κεφάλαιον), τὰς οἰκονομικὰς δυνάμεις καὶ ἀπέδειξε πῶς τὸ Κράτος συνέδεε μεταξύ των ὅλας αὐτὰς τὰς δυνάμεις, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνῃ ἐξ αὐτῶν ἓν ἁρμονικὸν σύνολον. Ἐν τούτοις ἡ ἀντίληψίς του, εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν, παραμένει γεωγραφική.

Σήμερον τὸ ἔθνος ἔλαβε ψυχολογικὴν ὑπόστασιν, δὲν εἶναι μόνον μία ἐδαφικὴ περιοχή, εἶναι ἓν κέντρον τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἰδέας. Βασίζεται εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἱστορικῆς ἀλληλεγγύης ἡ ὁποία ἑνώνει τὰ μέλη του καὶ τῆς κοινῆς ἐπιθυμίας νὰ τὴν συνεχίσουν ἢ ἀκόμη νὰ τὴν ἐπαυξήσουν: εἶναι λοιπὸν συγχρόνως ἀνάμνησις καὶ ἀπόφασις, παραδοχὴ τοῦ παρελθόντος καὶ προσχώρησις εἰς μίαν κατεύθυνσιν πρὸς τὸ μέλλον, δηλαδὴ ἀναγνώρισις μιᾶς κλίσεως, κλίσεως ἡ ὁποία εἶναι ὁ οὐσιώδης χαρακτὴρ τῆς ἐκλεκτῆς του μερίδος. Ἡ κλίσις αὕτη τοποθετεῖται ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἰδεῶν [1].

Ἡ ἀποστολὴ τῆς Γαλλίας, ὅπως καὶ ὁ κ. Lallement ἐπιτλοφόρησε τὸ βιβλίον του [2], εἶναι ἡ σταθερὰ τοῦ ἐθνικοῦ μας χαρακτῆρος, παρὰ τὰς διασπαστικὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας κινητοποιοῦν αἱ τάξεις καὶ τὰ κόμματα. Τὸ ἔθνος ἐγγράφεται, ὡς πρὸς τὴν ἄποψιν αὐτήν, εἰς τὴν κελτικὴν παράδοσιν, ὅπως τὸ κράτος εἰς τὴν ρωμανικήν.

Ἡ μείωσις τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ αὔξουσα ἐπέκτασις τῆς κρατικῆς ἐπεμβάσεως ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὁδηγεῖ σήμερον εἰς τὴν σύγχυσιν κράτους καὶ ἔθνους. Τὸ ἔθνος ἐκλαμβάνεται ὡς ἓν εἶδος ἀτόμου εἰς ἐδαφικὴν κλίμακα, τὸ ὁποῖον διαθέτει βούλησιν δράσεως καὶ ἰδίαν συμπεριφοράν, ἀποτελεῖ οὕτω «ἕνα τόπον προτιμήσεων, ἕλξεων ἢ ἀπωθήσεων, αἱ ὁποῖαι προβάλλονται εἰς τὸ παγκόσμιον διάστημα»[3]. Δὲν δρᾷ αὐτομάτως, συμφώνως πρὸς οἰκονομικὰ δεδομένα, ὅπως θέλουν οἱ κλασσικοί, ἀλλ' ὑπακούει εἰς παροτρύνσεις. Ἡ διανομὴ τῆς ἐργασίας δὲν ἀνταποκρίνεται πλέον παρὰ μόνον εἰς ἓν καθωρισμένον εἶδος συμπεριφορᾶς μεταξὺ πολλῶν ἄλλων.

Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν συχνὰ συνέκριναν τὰ ἔθνη μὲ τὰ ἄτομα. Ὅπως τὸ ἄτομον, οὕτω καὶ τὸ ἔθνος ἔχει τὰς προτιμήσεις καὶ τὰς κλίσεις του, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν τὸν χαρακτῆρα του εἰς τὸν τομέα τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς συναλλαγῆς· αἱ τελευταῖαι αὐταὶ δὲν ἐξηγοῦνται πάντοτε ὀρθολογιστικῶς καὶ συχνὰ ἐκφεύγουν τοῦ μέτρου [4]. Ὁ περιορισμὸς ἢ ἡ αὔξησις μιᾶς οἱασδήποτε παραγωγῆς εἶναι ἐκδήλωσις προτιμήσεως ἐθνικῆς μορφῆς. Συχνὰ μία πολιτικὴ ἀλλαγή, φαινομενικῶς βαθεῖα καὶ μυστηριώδης, εἶναι ἁπλῶς ἡ προσαρμογὴ τῆς αὐτῆς συμπεριφορᾶς εἰς καταστάσεις αἵτινες ὑπέστησαν ἀλλαγάς.

Ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ ἔθνους διευθύνεται ἀπὸ τὰ ἴδια κίνητρα ἀπὸ τὰ

---

1. *Hans Kohn: «The idea of Nationalism», New York 1948.*
2. *L. Lallement: «Δοκίμιον ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Γαλλίας», Παρίσι 1944.*
3. *Ch. Magaud: «Ἡ παγκόσμιος οἰκονομία καὶ τὸ ἔθνος», Παρίσι 1954.*
4. *J. Weiler: «Προβλήματα διεθνοῦς οἰκονομίας», Παρίσι 1950, τόμ. ΙΙ, σελ. 282.*

όποία διευθύνεται καί τό ἄτομον,κυρίως περισσότερον ἀπό τό αἴσθημα τοῦ φόβου παρά ἀπό τό χρηματικόν συμφέρον: αἱ ὑποανάπτυκτοι χῶραι φοβοῦνται τὴν κρίσιν, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκβιομηχανίσεώς των καί τῆς ἀντικυκλικῆς πολιτικῆς, ἐνῷ αἱ χῶραι αἱ ὁποῖαι ἔφθασαν εἰς ἓν ὑψηλόν βιοτικόν ἐπίπεδον ἐπιθυμοῦν νά τό διατηρήσουν, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ πολιτική τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως.

Δέν εἶναι δυνατόν νά ἀρνηθῶμεν τόν παράγοντα χῶρον, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε μέν εἰσέρχεται εἰς τόν καθορισμόν τοῦ ἔθνους, ὅπου λαμβάνει θέσιν παραπλεύρως τοῦ κράτους, τό ὁποῖον ὀργανώνει καί συντονίζει τάς δυνάμεις αἵτινες ἀπορρέουν ἀπό τά ἄτομα καί τάς ὁμάδας, ἄλλοτε δέ ἀφυλοποιεῖται, γινόμενον τό «ἐδαφικόν πνεῦμα», συνεχές καί ἀμετάβλητον, τό ὁποῖον ὁ Gavinet ἀπεκάλυψεν ἤδη ἀπό τό 1896[1]. Ὁ κόσμος παρουσιάζεται ὡς «ἀστερισμός» ἀποτελούμενος ἀπό κέντρα ἀποφάσεως, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει ἰδίαν συμπεριφοράν· ἄλλο ἐπιθυμεῖ τήν ἄνεσιν, ἄλλο τήν ἰσχύν, ἄλλο τό γόητρον καί ἄλλο τήν πλήρη ἀπασχόλησιν.

Ἡ ψυχολογία τῶν λαῶν γίνεται ὄργανον ἀπαραίτητον εἰς τήν ἀνάλυσιν. Μία τῶν καλυτέρων ἐπιθεωρήσεων τήν προσλαμβάνει ὡς θέμα τῶν ἐκθέσεών της[2]. Ὁ παραλληλισμός μεταξύ τοῦ ἔθνους καί τοῦ ἀτόμου προωθεῖται πολύ εἰς αὐτάς. Μία ἐθνική χαρακτηρολογία σκιαγραφεῖται ἐκεῖ μέ πολλαπλᾶς ἀναλογίας καί, ἐλλείψει καθαροαίμου φυλῆς, σταθεροί τύποι συνθέτουν μίαν πρωτότυπον ἰσορροπίαν τάσεων. Ἡ μελέτη τοῦ πραγματικοῦ τρόπου ζωῆς προκαλεῖ τήν μελέτην τῆς ἀντιστοίχου κοινῆς γνώμης. Ἡ λαϊκή κρίσις ἐπί τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος μᾶς πληροφορεῖ περί τοῦ ἑκάστοτε ὑπό συζήτησιν λαοῦ, δίδουσα εἰς ἡμᾶς στερεοτύπους χαρακτηρισμούς, ἐπαναλαμβανομένους κατά κόρον εἰς ὅλα τά εἴδη τῶν βιβλίων: ὁ καταφερτζῆς Γάλλος, ὁ φλεγματικός Ἄγγλος κ.λ.π.

Οὕτω δημιουργεῖται μία ἱεραρχία ἐθνῶν, ἡ ὁποία προχωρεῖ ἀπό τήν ἐξάρτησιν τῆς ὑπαναπτύκτου χώρας καί τήν στενήν ὑποτέλειαν τῆς δορυφόρου χώρας εἰς τήν κυρίαρχον δύναμιν.

Τέλος, ὅμως, πέραν τῶν ἐθνῶν σκιαγραφοῦνται εἰς τό ἡμίφως τῶν ὑπό πραγματοποίησιν μορφῶν εὐρύτεραι μονάδες, ὅπως ὁ κάτοικος τῆς Εὐρώπης ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ἀπό τήν εὐρωπαϊκήν συνείδησιν[3]. Ὡς πρός τήν ψυχολογίαν τῶν ἠπείρων αὕτη φαίνεται ὅτι δέν ἔχει ἀκόμη ἀποκρυσταλλωθῆ.

III. Η ΠΕΡΙΟΧΗ

Τό ἔθνος, περί τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν ἀνωτέρω, εἶναι μία εὔχρηστος στατιστική μονάς· ἡ κυρία διοίκησις ἔχει βασισθῆ ἐπί κλίμακος ἔθνους, ἡ δέ ὁλότης τό λαμβάνει ὡς πλαίσιον: ἐθνικόν προϊόν, ἐθνικόν εἰσόδημα κ.λ.π., εἶναι ὅμως πολύ συμπαγές, πολύ πυκνόν, συχνά πολύ ἑτερογενές ὥστε νά δύναται νά μᾶς καταπίζῃ καί ὁ διαχωρισμός του γίνεται πρός δύο κατευθύνσεις, τῆς περιοχῆς καί τῆς ὁμάδος.

Ἡ περιοχή παρουσιάζεται ὡς μονάς χώρου, ἐν τούτοις εἶναι κάτι περισσότερον. Σήμερον τήν περιοχήν καθορίζουν συνθέτουσαι ὄχι μόνον γεωγραφικαί ἀλλά

---

1. *«Idearium espanol»*.
2. *«Ἐπιθεώρησις τῆς κοινωνιολογίας καί τῆς ψυχολογίας τῶν λαῶν»,Χάβρη.*
3. *Jules Benda, H. Contamine, Max Stibbe.*

καὶ ἱστορικαί, οἰκονομικαί, κοινωνικαί, ἀκόμη καὶ ψυχολογικαί. Ἐὰν ἡ γεωγραφία ὁροθετεῖ τὸ Μόρβαν, ἡ ἱστορία τοποθετεῖ ἐπακριβῶς τὴν Βρετάννην καὶ τὸ Ἀνζού, ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἑδραιώνει τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λυών [1], ἡ ψυχολογία ἐξηγεῖ τὴν μονάδα τῶν Ἀρδεννῶν, τὴν ὁποίαν τὰ σύνορα μεταξὺ Βελγίου καὶ Γαλλίας δὲν κατορθώνουν νὰ διαχωρίσουν [2]. Μία διοικητικὴ ἀκόμη διαίρεσις εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ πολλὰς ἀπόψεις καὶ ὁ παρατηρητὴς ὀφείλει νὰ ἀναζητήσῃ ποῖος εἶναι ὁ κυρίαρχος αὐτῆς χαρακτήρ· ἡ οἰκονομικὴ ἀλληλεξάρτησις π.χ. παίζει ἐξέχοντα ρόλον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βορρᾶ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διαφέρῃ ὁ οἰκονομικὸς χῶρος ἀπὸ τὸν γεωγραφικὸν χῶρον [3]. Ἀντιθέτως ἡ Κεντρικὴ ὀροσειρὰ τῆς Γαλλίας (Massif Central), ὡς ἑτερογενής, δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ μίαν περιοχὴν [4].

Αἱ περιοχαί, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἔχουν προσωπικότητα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυράν. Ἄλλαι μὲν ἔχουν τὰς βάσεις των ἐπὶ τοῦ ἔθνους, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀποβάλουν τὰς παραδόσεις καὶ τὰς τοπικάς των ἐνδυμασίας, κυρίως εἰς τὴν Γαλλίαν, ἄλλαι δὲ ἐμμένουν εἰς αὐτὰς διατρέχουσαι τὸν κίνδυνον νὰ δημιουργήσουν κέντρα ἀποχωρισμοῦ, ὅπως περιγράφεται εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ortega y Gasset «Ἡ ἀσπόνδυλος Ἱσπανία». Ὅλαι θέτουν τὴν σφραγίδα των, μὲ περισσοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν δύναμιν, ἐπὶ τῶν ἀτόμων τῶν ἐγκατεστημένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους των καὶ ἐνίοτε δημιουργοῦν καταπληκτικὰς διαφορὰς εἰς τὸν τρόπον ζωῆς τῶν γειτονικῶν μεταξύ των πληθυσμῶν, τῶν ὑποκειμένων εἰς τὰς αὐτὰς συγγενεῖς ἐπιδράσεις. Οὕτω ἡ ζωὴ τῶν καθολικῶν τῆς Βρετάννης δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ζωὴν τῶν καθολικῶν τοῦ Πουατοῦ [5].

Η ΟΜΑΣ

Ἡ ὁμάς, λέγουν οἱ φιλόσοφοι, εἶναι τὸ ἡ μ ε ῖ ς τὸ ὁποῖον τοποθετεῖται μεταξὺ τοῦ ἐ γ ὼ καὶ τοῦ ἄ λ λ ο υ. Τὸ ἐγὼ δύναται νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ἀτομικὴν συνείδησιν, ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ ἄλλου δύναται νὰ γίνῃ σχέσις μετὰ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἄλλου, τὸ ἡμεῖς δύναται νὰ λάβῃ τὴν μορφὴν μιᾶς συλλογικῆς συνειδήσεως, αἱ τρεῖς ὅμως αὐταὶ ὄψεις τοῦ ἀνθρώπου παραμένουν ἡνωμέναι. Ἐν τούτοις, ἐνῷ διὰ τοὺς ψυχολόγους τὸ ἡμεῖς εἶναι μία συνέπεια τῆς σχέσεως ἐγὼ - ἄλλος καὶ ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐσωτερικότητος τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τοὺς κοινωνιολόγους παρουσιάζεται ὡς συνέπεια τῆς ἐξαρτήσεως τοῦ ἐγὼ καὶ τοῦ ἄλλου ἐκ τοῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ σχηματισμοῦ· οὕτω ἐμφανίζεται ἡ ὁμάς [6].

---

1. *Y. M. Coblet: «Ὁ σχηματισμὸς τῶν περιοχῶν», Παρίσι 1942.*
2. *G. Hardy: «Ὁ κάτοικος τῶν Ἀρδεννῶν» (Ἐπιθεώρησις τῆς κοινωνιολογίας καὶ ψυχολογίας τῶν λαῶν, 1950, No 2).*
3. *R. Gendarme: «Ἡ περιοχὴ τοῦ Βορρᾶ», Παρίσι 1954.—P. Bauchet: «Οἱ οἰκονομικοὶ πίνακες» (Ἀνάλυσις τῆς περιοχῆς Λορραίνης), Παρίσι 1955.*
4. *A. Miroglio: «Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μελέτης τῆς ψυχολογίας τῶν περιοχῶν» (Ἐπιθεώρησις κοινωνιολογίας καὶ ψυχολογίας τῶν λαῶν, 1951, No 4).*
5. *J. Yvet: «Ὁ νορμανδικὸς χαρακτὴρ διὰ μέσου τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐθίμων τῆς Νορμανδίας» (Ἐπιθεώρησις τῆς κοινωνιολογίας καὶ ψυχολογίας τῶν λαῶν, 1948, No 4).*
6. *E. Bréhier: «Τὰ σύγχρονα θέματα τῆς φιλοσοφίας», 1951, σελ. 52.*

'Αντιθέτως πρὸς τὸ ἔθνος, ἡ ὁμὰς δὲν περιλαμβάνει ὁλοκληρωτικῶς τὸν ἄνθρωπον, διότι αὐτὸς δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς περισσοτέρας ὁμάδας. Ὁ αὐτὸς ὅμως ἄνθρωπος ὁ ἔχων πολλὰς ἐθνικότητας εἶναι πρᾶγμα σπάνιον.

Ἡ ὁμὰς καθορίζεται ὡς ἓν σύνολον ἀτόμων, ἅτινα ἔχουν κοινὰς ἰδέας καὶ αἰσθάνονται ἀλληλεξαρτώμενα κοινωνικῶς [1], ἤ, ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως περισσότερον οἰκονομικῆς, ἔχουν κοινὰ συμφέροντα καὶ παρουσιάζουν κοινὰς ἀντιδράσεις εἰς τὰς ἀλλαγὰς τοῦ περιβάλλοντος [2].

Ἡ συνοχὴ τῆς ὁμάδος προέρχεται ἀπὸ τὸν χρόνον ὅστις διέρρευσεν ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ της καὶ τὰς πιθανότητας τῆς ἐπιβιώσεως, τοῦ τρόπου τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐφαρμοσθέντος εἰς αὐτὴν καὶ τῆς διαρκείας τῶν ἐπαφῶν μεταξὺ τῶν μελῶν της· ἑρμηνεύεται ἀπὸ τὸ ἔντονον αἴσθημα τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἔχει λόγῳ τῆς ἐξαρτήσεώς του ἐκ τῆς ὁμάδος καὶ μετρεῖται διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἐπιδράσεων τῶν ἀσκουμένων ὑπὸ τῶν μελῶν της [3]. Οἱ ἔμποροι μιᾶς συνοικίας σχηματίζουν μίαν ὁμάδα περισσότερον συμπαγῆ ἀπὸ τοὺς ταξιδιώτας μιᾶς θέσεως ἑνὸς ἀτμοπλοίου. Ἡ «street corner society» τῶν Ἄγγλων δύναται νὰ εἶναι τόσον ἰσχυρὰ ὅσον μία ἀθλητικὴ λέσχη ἢ μία θρησκευτικὴ ἑστία.

Τὰ κίνητρα τῆς ὁμάδος εἶναι τὰ αὐτὰ μετὰ τοῦ ἀτόμου,τὸ συμφέρον καὶ ὁ φόβος παραμένουν τὰ πρῶτα μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ ἄτομον, αἰσθανόμενον πολὺ ἀνίσχυρον διὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὸ προσωπικόν του συμφέρον, συσσωματοῦται μετ' ἐκείνων τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα εἶναι ἀνάλογα τῶν ἰδικῶν του. Τὸ συλλογικὸν αὐτὸ συμφέρον εἶναι περισσότερον φλογερόν, περισσότερον ἰσχυρόν, περισσότερον ἐγωιστικὸν τοῦ προσωπικοῦ συμφέροντος, διότι δὲν παρουσιάζει ἐκείνην τὴν συστολὴν ἡ ὁποία συγκρατεῖ τὸ ἄτομον, τὸ ὁποῖον φλέγεται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἐπιθυμίας του. Ἐπωφελεῖται ἐπίσης μιᾶς συγχύσεως, ἐπιμελῶς διατηρουμένης, μετὰ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, τοῦ ὁποίου γενικῶς διαφέρει καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον συχνὰ ἀντιτίθεται.

Αἱ ὁμάδες αὐταὶ εἶναι αἱ συνθέτουσαι τὴν οἰκονομικὴν δομὴν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν χώρας. Αἱ τάσεις καὶ αἱ διχόνοιαι αἱ δημιουργούμεναι μεταξύ των, αἱ καθυστερήσεις καὶ αἱ ἀναβολαὶ προσαρμογῆς, προκαλοῦν διατάραξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἰσορροπίας τοῦ ἔθνους. Λεπτομερέστερον, αἱ ἀσυμμετρίαι, αἱ διαφοραὶ δυνάμεως ἀποτελοῦν τὴν δυναμικότητα τῶν τάσεων. Αἱ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέουσαι ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι δὲν εἶναι πάντοτε ἐπιφανειακαὶ καὶ ἡ μελέτη τῶν συνολικῶν ἀποτελεσμάτων,εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιδίδονται οἱ σύγχρονοι οἰκονομολόγοι, δὲν ἀποκαλύπτει τίποτε ἀπὸ τὴν ἀταξίαν ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὸ βάθος.

Ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία φαίνεται νὰ συνίσταται ἀπὸ πυρῆνας οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὅρια, συχνὰ πολὺ ρευστά, ἐμψυχώνονται ἀπὸ ἀνίσους δυνάμεις αἱ ὁποῖαι προσεγγίζουν ἢ ἀπομακρύνονται μεταξύ των, διεισδύουν ἀμοιβαίως ἢ ἀποχωρίζονται, ἀλληλοσυγκρούονται, συγκεντρώνονται, μεγεθύνονται ἢ σμικρύνονται, ἀνθίστανται ἢ κονιοποιοῦνται, ἐν συντόμῳ εὑρίσκονται εἰς κατάστασιν συνεχοῦς ἀλλαγῆς.

1. *Th. Newcomb : «Social psychology», Λονδῖνον 1952, σελ. 492.*

2. *H. Aujac : «Μία ὑπόθεσις ἐργασίας : πληθωρισμός, νομισματικὴ συνέπεια τῆς συμπεριφορᾶς τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων». Ἐφηρμοσμένη οἰκονομία, Ἀπρίλιος 1950, σελ. 277.*

3. *L. Festinger, S. Schachter καὶ K. Back : «Social pressures in informal groups», Λονδῖνον 1950.*

Ἐνίοτε αἱ ἀναταραχαὶ αὗται γεννοῦν ἰσχυρὰ ρεύματα τὰ ὁποῖα φθάνουν ἕως τὴν ἐπιφάνειαν καὶ διαταράσσουν τὴν γαλήνην τῶν ὁλικῶν στατιστικῶν.

Ἡ κοινωνία, εἰς κλίμακα ὁμάδος, εἶναι πεδίον μάχης. Ὡρισμέναι ἀπὸ τὰς μονάδας αὐτὰς ἀσκοῦν κυρίαρχον ἐπίδρασιν. Ἡ ἀντίστασις τῆς ὁμάδος ἡ ἐκδηλουμένη ἀπὸ τοὺς μισθωτοὺς εἰς κάθε κάμψιν, ἔστω καὶ καθαρῶς ὀνομαστικήν, τῆς ἀμοιβῆς των, ἀντίστασις στηριζομένη καὶ ἐνισχυομένη ἀπὸ τὴν πίεσιν μιᾶς ἰδεολογίας ἡ ὁποία κατευθύνει τὴν στάσιν τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Κράτους, καταλήγει ὥστε ὁ μισθὸς νὰ θεωρῆται ὡς κύριον ἔσοδον ἱκανὸν νὰ ποικίλλῃ μόνον πρὸς μίαν κατεύθυνσιν: τὴν αὔξησιν. Ἡ ὕπαρξις μιᾶς ἰσορροπίας τῆς ὑποαπασχολήσεως προϋποθέτει αὐτὴν τὴν ἀκαμψίαν τῶν μισθῶν.

Τὰ κινητοποιούμενα μέσα δράσεως εἶναι τόσον οἰκονομικὰ ὅσον καὶ ἐξωοικονομικά, συνίστανται τόσον ἀπὸ πολιτικὰς ἐπεμβάσεις ὅσον καὶ ἀπὸ προσφυγὴν εἰς τὰς πιστώσεις, ἀπὸ ἀπεργίας ὅσον καὶ δημοσιεύσεις. Οἱ ὑπολογισμοὶ τῶν flux καὶ τῶν ἀποθεμάτων παραχωροῦν τὴν θέσιν των εἰς τὰς πιέσεις, τὰς συγκαταθέσεις, τὰς ἀρνήσεις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν συντελεστῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ διαφεύγουν τὴν ἐκτίμησιν: σημασία τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως, ποιότης τῶν ἀρχηγῶν, κατάληψις στρατηγικῶν σημείων (goulot d' étranglement), χρησιμοποίησις νέων ὅπλων (παιδεία, δημοσιεύσεις, προπαγάνδα). Οὕτω τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ ἔχῃ τὴν διαιτησίαν τῶν συγκρούσεων, γίνεται συχνὰ ὁ ὑπηρέτης τῆς κυριαρχούσης ὁμάδος.

Οἱ παρατηρηταὶ ἐσημείωσαν ὅτι οἱ Γάλλοι ἐκλογεῖς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκλογικῆς ἐξορμήσεως ἥτις προηγήθη τῶν ἐκλογῶν τῆς 2 Ἰανουαρίου 1956, εἶδον τὴν ψῆφον των συχνὰ μόνον ὡς μέσον ἐπικρατήσεως τῶν συμφερόντων τῆς ὁμάδος των. Τὸ γενικὸν συμφέρον ἐξηφανίσθη.

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας αἱ πιέσεις τῶν ὁμάδων ἐπὶ τοῦ κράτους ἔχουν γίνει σχεδὸν ἐπίσημοι, ὅπως π.χ. αἱ ἀσκούμεναι ὑπὸ τῶν ἀγροκόμων [1].

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Προκειμένου λοιπὸν περὶ τοῦ ἔθνους, τῆς περιοχῆς, τῆς ὁμάδος, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ παύσωμεν νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ πρῶτον καὶ κοινὸν στοιχεῖον, τὸν ἄνθρωπον. Ὑπνωτισμένος ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐπιτυχίας τῶν μαθηματικῶν ὁ οἰκονομολόγος ἀνεζήτησε βάσεις ἐπαγωγῆς ὅσον τὸ δυνατὸν σαφέστερον καθωρισμένας.

Ἀλλὰ τὸ «βεβιωμένον, τὸ ὁποῖον εἶναι ρευστόν, δεν ἐπιδέχεται ὁρισμόν» [2]. Μία ἐπανάστασις ἐπιβάλλεται, ἀνάλογος ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁ Hüsserl προεκάλεσεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν [3]: πρέπει νὰ ἀποφύγωμεν τὸν εἱρμὸν τοῦ συλλογισμοῦ καὶ νὰ συλλάβωμεν ἐσωτερικὰς καταστάσεις τοῦ συγκεκριμένου ἐγώ.

Ἡ γενίκευσις (globalité) δὲν μᾶς παρέχει εἰμὴ μόνον μίαν ἐπιφανειακὴν καὶ

---

1. C. Zarka: *«Ἡ συμπεριφορὰ τῶν ὁμάδων ἐντὸς τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς ζωῆς» (Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις, Ἰούλιος 1955, σελ. 623).*

2. E. Bréhier: *«Τὰ σύγχρονα θέματα τῆς φιλοσοφίας», ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 18.*

3. E. Hüsserl: *«Κατευθύνουσαι ἰδέαι τῆς καθαρᾶς φαινομενολογίας», γαλλικὴ μετάφρασις, Παρίσι 1913.*

ἀπομεμακρυσμένην ἄποψιν τοῦ πραγματικοῦ, λόγῳ τοῦ ὄγκου τῶν ἀφαιρέσεων τὰς ὁποίας ἐμπερικλείει εἰς τὰ ἀριθμητικά της δεδομένα· τὰ μέρη της τὰ ὁποῖα ἀπηριθμήσαμεν μᾶς προσεγγίζουν πρὸς τὸ ἐγώ, διατηροῦν ὅμως, ὑπὸ μίαν ἐξησθενημένην μορφήν, τὰ μειονεκτήματα τῶν καθολικῶν συλλήψεων. Ἐὰν πρὸ πολλοῦ ἔχομεν ἀπορρίψει τὴν κλασσικὴν γενίκευσιν (universalisme) καὶ ἐὰν παραδεχόμεθα ὅτι αἱ ἐθνικαὶ οἰκονομίαι ἀποτελοῦν ἐξάρτησιν τῶν ἐθνικῶν ψυχολογιῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸν αὐτὸν συλλογισμὸν εἰς κλίμακα περιοχῆς καὶ ὁμάδος καί, διὰ νὰ κατανοήσωμεν καλύτερον τὸ πραγματικόν, νὰ κατέλθωμεν τὴν ἱεραρχίαν τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων, νὰ φθάσωμεν εἰς τὰς ὑπο-ὁμάδας, κυρίως τὰς οἰκογενείας τῶν ὁποίων αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις δύνανται νὰ ἀποτελέσουν τὸ ἀντικείμενον παρατηρήσεων ἀναλόγων πρὸς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὰς σχέσεις μεταξὺ ὁμάδων; Ἡ διαδικασία αὕτη θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς ἓν διπλοῦν ἀποτέλεσμα: θὰ καταλήξωμεν κατ' ἀρχὰς εἰς τοιοῦτον τεμαχισμὸν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ὥστε θὰ καταστῇ δύσκολον νὰ τῆς διαφυλάξωμεν τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα, συνεχίζοντες δὲ τὴν ἀνάλυσιν θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἄτομον καὶ θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διατρέξωμεν δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὸν διανυθέντα ὑπὸ τῶν κλασσικῶν δρόμον, ἀνοικοδομοῦντες ἐκ νέου τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς ἀτομικῆς ψυχολογίας.

Συνεπῶς τὸ ζήτημα εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἀπὸ ποίου κοινωνικοῦ στοιχείου ὁρμωμένη, εἰς αὐτὸ τὸ σχῆμα τῶν ὁμοκέντρων ὁμάδων, ἡ συνοχὴ εἶναι τοιαύτη ὥστε ὁ διαχωρισμὸς νὰ ἀποδεικνύεται πρακτικῶς ἀδύνατος. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι ἡ ἀπάντησις μεταβάλλεται ἀναλόγως τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ὁμάδων. Εἶναι πιθανὸν π.χ. ἡ ὁμὰς τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς μίαν καθωρισμένην βιομηχανίαν, νὰ ἔχῃ μικροτέραν συνοχὴν ἀπὸ τὴν ὁμάδα τῶν ἐργατῶν, διότι οἱ ἐπιχειρηματίαι ἔχουν τὴν τάσιν τοῦ συναγωνισμοῦ μεταξύ των.

Εἰς τὴν πραγματικότητα λοιπὸν ὑπάρχει ἡ μονὰς ὁμὰς ἡ ὁποία ὄχι μόνον δὲν καταστρέφει τὸ ἄτομον, ἀλλὰ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάδειξίν του, διότι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συντρίβουν τὴν ἀδράνειάν του, τὸ κάμνουν νὰ παρεκκλίνῃ τῆς πορείας του, τὸ παρασύρουν ἢ τὸ συγκρατοῦν, εἶναι ἄτομα: οἱ ἀρχηγοί, οἱ key-men, οἱ leaders. Αὐτοὶ καθιστοῦν ἀνακριβεῖς τὰς παρεκβολὰς καὶ προκαλοῦν ἀλλαγὰς εἰς τὴν συναρμογήν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὁλοὲν ἐλαττοῦται ἕνεκα τῆς προόδου τῆς ψυχολογίας τοῦ πλήθους. Εἰς τὴν κλασσικὴν θέσιν τῆς σπάνιος τῶν ἀγαθῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν συνοπτικῶν μεθόδων ὑποκαθίσταται ἡ σπάνις τῶν προσωπικοτήτων εἰς τὸν αἰῶνα τῶν τυραννικῶν μαζῶν.

Ἐπανερχόμεθα οὕτω, δι' ἄλλης ὁδοῦ, εἰς τὸ ἄτομον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξεκινήσαμεν.

Ο ΑΓΩΝ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΝ ΤΩΝ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας συναντοῦν ἀνέκαθεν αἱ χῶραι παραγωγῆς πρώτων ὑλῶν, ἡ Ἀγγλία ἀπὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ ὀλίγων μηνῶν λόγῳ ἀνισορροπίας τῶν ἐξωτερικῶν των πληρωμῶν, ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν ἁπλότητα τῶν θεραπευτικῶν μέσων τὰ ὁποῖα ὑποδεικνύει ἡ κλασσικὴ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη.

Ἡ ἄνευ ὅρων ὑποταγὴ εἰς τὰ κελεύσματα τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς, ἐκφραζομένη διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὰς παροτρύνσεις τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων, ἦτο, δι' αὐτήν, μία ἀρχὴ τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραβῇ τις ἄνευ σοβαρῶν συνεπειῶν.

Ὅμως, πολὺ πρὸ τῆς «κεϋνσιανῆς ἐπαναστάσεως» δύο εἰδῶν οἰκονομικαὶ ἐπιδιώξεις ἦλθον εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν «προτεραιότητα τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας»: ἡ πλήρης ἀπασχόλησις καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις.

Τὴν ἐπαύριον ἤδη τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, ἡ Federal Reserve Board, ἔχουσα συνείδησιν τοῦ καθήκοντός της ὅπως ἐλέγχῃ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν, ἐτροποποίει ἐκ βάθρων τὴν ἔννοιαν τῆς «πολιτικῆς τοῦ ἀποθέματος συναλλάγματος». Τὰ σύγχρονα κράτη, ἀκόμη καὶ ὅταν παραδέχονται τοὺς διεθνεῖς «κανόνας», διστάζουν νὰ θυσιάσουν τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν χάριν τῆς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας.

Πρέπει νὰ ἀνατρέξωμεν ἀκόμη παλαιότερον διὰ νὰ διαπιστώσωμεν, εἰς τὰ ἴδια τὰ πράγματα, τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὰ λατινοαμερικανικὰ κράτη, πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον αἰῶνος, πάντοτε ἐθυσίασαν τὸν πρῶτον σκοπὸν εἰς τὸν δεύτερον. Σήμερον ἡ Γαλλία προσπαθεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν οἰκονομικήν της ἀνάπτυξιν διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐλέγχων εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πληρωμάς.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνον γαλλικόν, εἶναι γενικώτερον. Δεδομένου ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως θὰ συνεπέφερε μεγάλην καθυστέρησιν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι ἀντιθέσεις δὲν δύνανται νὰ διαχωρισθοῦν.

Ἡ λύσις των ἐξαρτᾶται ἀπὸ τρεῖς κατηγορίας μέτρων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μεμονωμένως ἢ ἐν συνδυασμῷ. Τὰ μέτρα ταῦτα κατατάσσομεν ὡς ἀκολούθως:

1ον Μέτρα «γενικά», ἐθνικῆς πρωτοβουλίας.

2ον Μέτρα «εἰδικά», ἐθνικῆς πρωτοβουλίας.

3ον Μέτρα διεθνῆ.

1ον ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Ἐν ὄψει τοῦ μονίμου καὶ αὐξανομένου ἐλλείμματος τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, οἱ οἰκονομολόγοι τῆς ὀρθοδόξου σχολῆς συνεβούλευον τὸν παρελθόντα

Ἰούλιον τὴν ὑποτίμησιν. Μία ὑποτίμησις 16,7 ο/ο ἔλαβε πράγματι χώραν εἰς δύο περιόδους, τὸν Αὔγουστον καὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1957.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ὑποτίμησις, ἡ ὁποία κατήργησεν ἕνα πολύπλοκον σύστημα ἐπιδοτήσεων τῶν ἐξαγωγῶν καὶ δασμολογικῶν ρυθμίσεων τῶν εἰσαγωγῶν, δὲν ἐπέφερε μίαν μέσην εὐθυγράμμισιν τῶν συναλλαγματικῶν τιμῶν, ἀλλ' ἁπλῶς ἀντικατέστησε τὸ καθεστὼς τῶν πολλαπλῶν τιμῶν συναλλάγματος διὰ τοῦ καθεστῶτος τῆς ἑνιαίας συναλλαγματικῆς τιμῆς.

Ἐν τούτοις, θὰ ἦτο νομίζομεν δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ὑποτίμησις αὕτη, ἢ οἱαδήποτε ἄλλη ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, δὲν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιτύχῃ ἀποκατάστασιν τῆς διαταραχθείσης ἰσορροπίας.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐπιδίωξις τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως ἀντιτίθεται πρὸς τοῦτο.

Ἡ κλασσικὴ οἰκονομικὴ θεωρία ἀποδίδει εἰς τὴν ὑποτίμησιν δύο πλεονεκτήματα. Πρῶτον ἐὰν αἱ ἐξαγωγικαὶ βιομηχανίαι δὲν ἀπασχολοῦνται πλήρως, μία αὔξησις τῆς παραγωγῆς θὰ ἐπιτευχθῇ καὶ ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν ἐκφραζομένων εἰς ἐθνικὸν νόμισμα. Ἐν συνεχείᾳ, καὶ ἂν ἀκόμη ὑπάρχῃ πλήρης ἀπασχόλησις, ἡ ὑποτίμησις, καθ' ὃ μέτρον δὲν ἀκολουθεῖται αὕτη ὑπὸ μιᾶς αὐξήσεως τῶν μισθῶν, περιορίζει τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν δαπάνην: ὅθεν ἀποδεσμεύει ἐξαγώγιμα ἀγαθὰ καὶ περιορίζει τὸν ὄγκον τῶν εἰσαγωγῶν.

Αἱ σύγχρονοι ὅμως συνθῆκαι τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως, εἰς τὰς χώρας αἵτινες ἐγνώρισαν πολυαρίθμους οἰκονομικὰς κρίσεις, δὲν ὁμοιάζουν πλέον μὲ ἐκείνας τὰς ὁποίας ἄλλαι χῶραι καὶ ἄλλαι ἐποχαὶ ἐγνώρισαν. Οἱ μισθωτοὶ καὶ οἱ κάτοχοι διαφόρων τίτλων εἰσοδήματος ζητοῦν καὶ ἐπιτυγχάνουν ὕψωσιν τῶν ὀνομαστικῶν ἀπολαυῶν των, στηριζόμενοι συχνά, ὅπως εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐπὶ νομοθετικῶν ρυθμίσεων,ὡς π.χ. εἶναι ὁ καθορισμὸς μισθῶν βάσει τιμαρίθμου, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει θεωροῦν ὅτι ἡ πλήρης ἀπασχόλησις τοὺς παρέχει τὰς μεγαλυτέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας.

Δὲν πρέπει, λοιπόν, εἰς καθεστὼς πλήρους ἀπασχολήσεως νὰ ἀναμένωμεν ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως σημαντικὴν μείωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ζητήσεως. Ἐλλείψει ὅμως ἑνὸς τοιούτου περιορισμοῦ, ἡ ὑποτίμησις δὲν θὰ περιορίσῃ ἀλλὰ θὰ αὐξήσῃ τὴν πληθωρικὴν πίεσιν.

Διὰ τὴν ταυτόχρονον ἐπιδίωξιν δύο ἑτερογενῶν σκοπῶν, τοῦ ἑνὸς ἐξωτερικοῦ, ἤτοι τῆς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας, τοῦ ἑτέρου ἐσωτερικοῦ, ἤτοι τῆς μειώσεως τῆς ζητήσεως, πρέπει (ὡς ὑποδεικνύει ὁ Tinbergen) νὰ θέσωμεν εἰς ταυτόχρονον ἐφαρμογὴν δύο κατηγορίας μέτρων προσηρμοσμένων εἰς ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν. Ὁ περιορισμὸς τῆς συνολικῆς ἐσωτερικῆς ζητήσεως θὰ ἐπιτευχθῇ λοιπὸν διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ὅλων τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν μειωτικῶς τὸ ἐπίπεδον τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Ἡ συνειδητὴ ἐπιδίωξις τοῦ ἀντικειμενικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τοὺς ὡδήγησε κατὰ τρόπον αὐστηρῶς ὀρθόδοξον νὰ δώσουν τὸ προβάδισμα εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ νομίσματος καὶ συγχρόνως νὰ δεχθοῦν ὡς ἐπιθυμητὴν τὴν ἐμφάνισιν μιᾶς «ἐλαφρᾶς ἀνεργίας τριβῆς». Ἡ «ἐλαφρὰ» αὕτη ἀνεργία θὰ ἔτεινε νὰ περιορίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ζήτησιν, ἀμέσως κατ' ἀρχὰς καὶ ἐμμέσως ἐν συνεχείᾳ, καθ' ὃ μέτρον θὰ ἀπεθάρρυνε τὰς διεκδικήσεις τῶν μισθωτῶν διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἀπολαυῶν των.

Δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ ἡ πολιτικὴ αὕτη. Θὰ ἦτο ὅμως τουλάχιστον δυνατὸν νὰ ὑποστηρίξῃ της ὅτι θὰ ἐπετύγχανε ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο ἡ σταθερότης τῆς στερλίνας ἔναντι μιᾶς ἐλαφρᾶς μόνον μειώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἀπασχολήσεως, μιᾶς μειώσεως ἡ ὁποία θὰ ἦτο στιγμιαία καὶ δὲν θὰ ἐματαίωνε τὰς ἐλπίδας πρὸς συνέχισιν, εἰς τὸ ἀμέσως προσεχὲς μέλλον, τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν πιθανοτήτων πραγματοποιήσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων εἰς Ἀγγλίαν, θὰ ἦτο λογικὸν νὰ ἐλπίζωμεν μίαν τοιαύτην πραγματοποίησιν καὶ ἀλλαχοῦ; Διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ἂς ἐξετάσωμεν τὴν περίπτωσιν τῆς Γαλλίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν χωρῶν παραγωγῆς πρώτων ὑλῶν ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ εἰδικῶν μέτρων φαίνεται ὡς ἡ πλέον κατάλληλος διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἐξωτερικῆς σταθερότητος εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμόν.

2ον ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ γαλλικὴ οἰκονομία ἐπέτυχεν ἕνα ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ρυθμῶν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὸν κόσμον. Θέτουσα εἰς ἐφαρμογήν, διὰ κρατικῶν κυρίως χρηματοδοτήσεων, δύο τετραετῆ προγράμματα ἐκσυγχρονισμοῦ ἐπραγματοποίησεν εἰς ὡρισμένους βασικοὺς κλάδους, ὅπως ἡ παραγωγὴ ἠλεκτρισμοῦ, αἱ μεταφοραί, ἡ σιδηροβιομηχανία καὶ μερικαὶ βιομηχανίαι μετασχηματισμοῦ ὡς ἡ βιομηχανία ἠλεκτρικῶν καὶ ἠλεκτρονικῶν εἰδῶν καὶ ἡ μηχανουργία, ἀποδόσεις λίαν ἱκανοποιητικάς.

Ἐν τούτοις ἡ προσαρμογὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ὑστέρησε τῶν ἐπιτεύξεων αὐτῶν. Ἀναμφιβόλως ὁ ὄγκος του ηὐξήθη σημαντικῶς, ἀλλ' ἡ φύσις τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῶν ἐξαγωγῶν δὲν ἤλλαξεν οὐσιωδῶς.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν εἰσαγωγῶν ἡ ἐξάρτησις τῆς Γαλλίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς ἐνεργειακὰς ὕλας ἐκφράζεται διὰ μιᾶς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἄνθρακος καὶ πετρελαίου, ἥτις εἶναι δυσανάλογος τῆς αὐξήσεως τῆς δραστηριότητος ἥτις ἐπετεύχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἐξαγωγῶν, ἐνῷ αἱ Ἀγγλικαὶ ἐξαγωγαὶ περιλαμβάνουν κυρίως κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ δυνάμενα νὰ κατευθυνθοῦν εἴτε πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν (ὅταν ἡ ἐσωτερικὴ ζήτησις εἶναι ἰσχυρά), εἴτε πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἀγορὰν ὅταν ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν διὰ τῆς ἐπιβραδύνσεως τῆς ἐσωτερικῆς δραστηριότητος, αἱ Γαλλικαὶ ἐξαγωγαὶ εἶναι πολὺ περισσότερον εἰδικευμέναι καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἐπιδεκτικαὶ ὑποκαταστάσεως.

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ αὐτὴ ἡ ἔλλειψις προσαρμογῆς;

Ἐν πρώτοις διὰ τῆς προβαλλομένης ὑπὸ ὡρισμένων τομέων τῆς γαλλικῆς οἰκονομίας ἀντιστάσεως εἰς πάντα μετασχηματισμόν. Ἐν συνεχείᾳ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ προγράμματά μας ἐκσυγχρονισμοῦ βασίζονται ἐπὶ «παροτρύνσεων» καὶ ὄχι ἐπὶ καταναγκασμοῦ. Τέλος, καὶ κυρίως, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀνάγκη προσαρμογῆς τοῦ ἐμπορικοῦ Γαλλικοῦ ἰσοζυγίου μετετοπίσθη διὰ πολλὰς δεκαετίας. Παλαιότερον, λόγῳ τῆς εἰσαγωγῆς εἰσοδημάτων ἐξ ἐξωτερικῶν τοποθετήσεων, κατόπιν χάρις εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν βοήθειαν καὶ τέλος χάρις εἰς τὰ συσσωρευθέντα συναλλαγματικὰ διαθέσιμα ἀπὸ πόρους προερχομένους ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς βοηθείας. Ἡ ἐξάντλησις τῶν ἀποθεμάτων αὐτῶν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ἦτο ἀκριβῶς τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον κατέστησεν αἰσθητὴν τὴν ἀνεπαρκῆ προσαρμογήν μας.

Ὅθεν ἕπεται ὅτι:

α) Ἡ κρίσις εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πληρωμάς, λαβοῦσα χώραν ὑπὸ καθεστὼς χαμηλῆς ροπῆς πρὸς εἰσαγωγήν, ἀπῄτει πολὺ ἰσχυροτέραν μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ αὔξησιν τῆς ἀνεργίας παρὰ εἰς Ἀγγλίαν πρὸς ἐξασφάλισιν συναλλαγματικῆς ἰσορροπίας.

β) Δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι μία ἀνεργία ἱκανὴ νὰ περιορίσῃ τὴν «ροπὴν πρὸς ἐπένδυσιν» θὰ εἶναι εὐνοϊκὸς συντελεστὴς διὰ τὸν μετασχηματισμὸν τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας.

γ) Κατ' ἀκολουθίαν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ προσφύγωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν εἰδικῶν μέτρων, ἅτινα ἀποσκοποῦν νὰ προσανατολίσουν τὴν ζήτησιν καὶ τὰς ἐπενδύσεις πρὸς ὡρισμένους κατὰ προτίμησιν τομεῖς, παρὰ εἴς τινας ἄλλους.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς εἰδικῶν πιστωτικῶν καὶ δημοσιονομικῶν μέτρων, διὰ τῆς πολιτικῆς τιμῶν, διὰ τοῦ προσανατολισμοῦ τῶν ἐπενδύσεων εἰς ὡρισμένους κλάδους, ἐνδεχομένως δὲ καὶ δι' ἄλλων ρυθμιστικῶν μέτρων, δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ εἴτε αὔξησις τῆς ἀποταμιεύσεως, εἴτε αὔξησις τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς ἐξαγωγικοὺς κλάδους ἢ εἰς κλάδους ὑποκαθιστῶντας τὰς εἰσαγωγάς.

Ὁ οἰκονομικὸς αὐτοματισμὸς δὲν ἀποτελεῖ πλέον τὴν ταχυτέραν ὁδὸν διὰ τῆς ὁποίας μία χώρα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ μίαν κατάστασιν διαρθρωτικῆς ἀνισορροπίας. Ὅ,τι θεωρῶ ἀληθὲς διὰ τὴν Γαλλίαν, θεωρῶ ἀληθέστερον διὰ τὰς χώρας παραγωγῆς πρώτων ὑλῶν, εἰδικώτερον δὲ διὰ Λατινοαμερικανικὰς τοιαύτας, διὰ τὰς ὁποίας ἑκάστη σοβαρὰ συναλλαγματικὴ κρίσις ἀποκαλύπτει μίαν ἀνεπαρκῆ διαρθρωτικὴν προσαρμογήν.

3ον ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΤΡΑ

Ἐφ' ὅσον ἡ ἀναζήτησις μιᾶς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας συνδέεται μὲ ὡρισμένας διαρθρωτικὰς συνθήκας, εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν μία ἐθνικὴ προσπάθεια θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς σταθερᾶς ἰσορροπίας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ διεθνὴς ἀνισορροπία εἶναι ἀποτέλεσμα τόσον τῆς διατηρήσεως ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰς τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν ὡρισμένων χωρῶν ὅσον καὶ τῆς διατηρήσεως πιστωτικῶν ὑπολοίπων εἰς τὰ ἰσοζύγια ἄλλων χωρῶν.

Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ καθορίσωμεν τοὺς τύπους οἰκονομικῆς ἐξελίξεως (μᾶλλον ἢ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως) οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζονται ἀπὸ μίαν ὁριακὴν ροπὴν πρὸς σχηματισμὸν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τύπους χαρακτηριζομένους ἀπὸ μίαν ὁριακὴν ροπὴν πρὸς σχηματισμὸν παθητικῶν ὑπολοίπων.

Τὸ φαινόμενον τῆς «στενότητος δολλαρίων» καὶ ἐνδεχομένως ἡ ἔμμονος τάσις πρὸς σχηματισμὸν ἐνεργητικοῦ ὑπολοίπου εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ἀποτελοῦν περιπτώσεις τοῦ πρώτου τύπου ἐξελίξεως.

Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ ὅτι :

Εἰς ἐποχὰς ἐντατικῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως, ἡ διεθνὴς ἰσορροπία δὲν θὰ ἦτο πραγματοποιήσιμος παρὰ μόνον μέσῳ τῆς διεθνοῦς προσαρμογῆς τῆς διαρθρώσεως τῶν διαφόρων οἰκονομιῶν. Διὰ νὰ μὴ ἀποβαίνῃ ἡ προσαρμογὴ αὕτη εἰς βάρος τῶν χωρῶν αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦνται ἀπὸ παθητικὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν πρέπει αὕτη νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ δημιουργῇ συγκρισίμους συνθήκας ἐξειδικεύσεως. Ὁ σχηματισμὸς μιᾶς Ἡνωμένης Εὐρώπης εἶναι πιθανῶς ἀναγκαῖος, ἂν δι'

αὐτοῦ ἀποσκοπῆται ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν συνθηκῶν ἀνισορροπίας αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

—"Οτι θὰ καθίστατο ἀναγκαία ἡ ἐσκεμμένη διοχέτευσις κεφαλαίων ἀπὸ τὰς ἀνεπτυγμένας πρὸς τὰς ὑπαναπτύκτους οἰκονομίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν διαρθρωτικῶν ἀνισορροπιῶν αἵτινες θὰ ἔτεινον νὰ παρεμποδίσουν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

—"Οτι τοιαύτη παρεμπόδισις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως θὰ ἠδύνατο ἄλλωστε νὰ προέλθῃ καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν νὰ θεραπεύσουν τὴν ἀνισορροπίαν των εἰς τὰς ἐξωτερικάς των πληρωμάς, διὰ τῆς ὑποαπασχολήσεως καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς πολιτικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

"Οταν οἱ κλασσικοὶ οἰκονομολόγοι περιέγραφον τὸν μηχανισμὸν τῆς ἀγορᾶς ἥτις ἥνωνε μικρὰς οἰκονομικὰς μονάδας καὶ ἔθνη εὑρισκόμενα εἰς ποιάν τινα οἰκονομικὴν συμμετρίαν, ἡ θεωρία των ἐφηρμόζετο εἰς ἕνα κόσμον ὁ ὁποῖος ἐδεσπόζετο ὑπὸ τῆς βρεττανικῆς οἰκονομίας. Δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ἡ μορφὴ αὐτὴ ἀναπτύξεως ἦτο ἡ συμφερωτέρα δι' ὅλους. Πολὺ ὀλιγώτερον εἶναι βέβαιον ἐὰν ἡ μέσῳ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀγορᾶς προσαρμογὴ τῆς οἰκονομίας τῶν δυτικῶν χωρῶν πρὸς τὴν δεσπόζουσαν σήμερον ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν θὰ ἦτο ἡ καλλιτέρα λύσις δι' ὅλους.

'Επιβάλλεται συνεπῶς «ἐναρμονισμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως» τῶν διαφόρων χωρῶν, ὡς λέγει ὁ François Perroux, διὰ διεθνοῦς συνεργασίας, ἐὰν ἐνδιαφερόμεθα πράγματι νὰ θεραπεύσωμεν κατὰ τρόπον μόνιμον τὴν ἀνισορροπίαν τῶν σοζυγίων ἐξωτερικῶν πληρωμῶν.

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τῆς κ. ΣΟΦΙΑΣ Μ. ΓΕΔΕΩΝ

Ἡ Ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία ὅπως καὶ ἄλλες ἐφαρμοσμένες ἐπιστῆμες, εἶναι παιδὶ τοῦ 20οῦ αἰώνα. Ὅσοι χρησιμοποιοῦν τὸν ὅρο τοῦτο, ἀντιθέτουν τὸ περιεχόμενό του πρὸς τὴ θεωρητικὴ ψυχολογικὴ ἔρευνα, ἐκείνη δηλ. ποὺ ξεκινᾶ στὶς ζητήσεις της μὲ ἄμεσο σκοπὸ τὴν ἴδια τὴ γνώση καὶ δὲν ἀφορμᾶται ἀπὸ ὡρισμένες πρακτικὲς ἀνάγκες ἢ ἀπόψεις. Ἡ ἔρευνα τοῦ εἴδους αὐτοῦ, ποὺ ἔχει προηγηθῆ στὴν Ἱστορία τῆς ψυχολογικῆς ἐπιστήμης, μᾶς δίνει μιὰ γενική, καθαρὰ ἐπιστημονικὴ βάση. Τὴν συναποτελοῦν σὲ συστηματικὴ λογικὴ διάταξη οἱ βασικὲς ψυχολογικὲς ἔννοιες καὶ τὰ θεμελιώδη δεδομένα, ὅσα ἀποκτήθηκαν μὲ τὴ μεθοδικὴ διερεύνηση τὰς ψυχικῆς ζωῆς. Ὅμως στὸν αἰώνα μας ἡ Ψυχολογία ἀπέδειξε ὅτι ἔχει ἄπειρες δυνατότητες νὰ γίνῃ πράξη καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ κατὰ τρόπο γόνιμο στὴν καθημερινὴ ζωὴ γιὰ τὴν εὐημερία τῶν ἀνθρώπων. Ἔτσι ἀρχίζει νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ ἀκαδημαϊκό της βάθρο, νὰ προσεγγίζῃ τὴ ζωή, νὰ σκύβῃ ἐπάνω ἀπὸ τὰ προβλήματά της καὶ νὰ ἀναζητῇ τρόπους νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπο. Μπαίνει στὴν ὑπηρεσία τῆς ὀργανωμένης κοινωνικῆς ζωῆς καὶ εἰδικώτερα τῶν κατὰ μέρος τομέων ποὺ τὴν συνθέτουν. Γι' αὐτὸ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ Ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία δὲν εἶναι μία. Ἔχει τόσους κλάδους, ὅσοι καὶ οἱ τομεῖς τῆς ὀργανωμένης συμβιώσεως καὶ συμπράξεως ποὺ ζητοῦν τὴ συμβολή της.

Ὅπως καὶ ἄλλες ἐφαρμοσμένες ἐπιστῆμες, ἔτσι καὶ ἡ Ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία δὲν ἀποτελεῖ ἁπλῆ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν διδαγμάτων καὶ δεδομένων τῆς θεωρητικῆς μητρικῆς ἐπιστήμης. Εἶναι καὶ αὐτὴ ἔρευνα καὶ πρὸ πάντων ἔχει αὐτονομία στὰ κατὰ μέρος πεδία τῶν ἐφαρμογῶν της. Δὲν περιμένει τὴν πρόοδο τῶν θεωρητικῶν ζητήσεων, γιὰ νὰ ἐπικουρήσῃ στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων ποὺ ἀνακύπτουν καὶ τῆς προβάλλονται, ἀλλὰ ξεκινᾶ ἀπὸ αὐτὰ καὶ ὀργανώνει ἔρευνες ad hoc ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν προώθησή τους.

Οἱ μέθοδοί της εἶναι οἱ μέθοδοι τῆς θεωρητικῆς ψυχολογίας. Ἀλλὰ ἐφαρμόζονται παραλλαγμένες σύμφωνα μὲ τὶς ὑπαγορεύσεις τῶν πρακτικῶν ἀναγκῶν καὶ ἐρωτημάτων ποὺ περιμένουν ἀπόκριση ἀπὸ αὐτήν, καὶ προσαρμοσμένες στὸ πλαίσιο τοῦ κατὰ μέρος τομέως ποὺ ἐξυπηρετεῖ.

Ἔτσι ἡ Ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία ὁδηγεῖ στὴν ἀπόκτηση καὶ νέων γνώσεων εἰδικοῦ χαρακτῆρος. Φθάνει σὲ ἔννοιες ποὺ ἐπιδέχονται κι αὐτὲς συστηματικὴ διάταξη καὶ ποὺ ὄχι σπάνια ἐντάσσονται στὸ σῶμα τῶν δεδομένων τῆς θεωρητικῆς Ψυχολογίας, ἂν ἡ σημασία τους εἶναι οἰκουμενικώτερη καὶ ἐπιδέχονται γενικεύσεις.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν τομέων καὶ θεσμῶν, στοὺς ὁποίους ἡ Ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία παρέχει τὴ συμβολή της, μνημονεύομε ἐνδεικτικὰ τὴν Ἐκπαί-

δευση, τομέα πού πρῶτος ἔχει ἐπικαλεσθῆ τή συνδρομή της. Ἐκπαίδευση κάθε τύπου καί βαθμοῦ, κάθε προορισμοῦ—ὅπως ἀνηλίκων καί ἐνηλίκων, βασική καί ἐπαγγελματική, κανονικῶν καί ἀνωμάλων ἀτόμων, πρώτη ἐκπαίδευση ἤ ἐπανεκπαίδευση στά πλαίσια τῶν προόδων τῆς νεώτερης τεχνικῆς κ.ο.κ. Ὅσα ψυχολογικά δεδομένα καί ἐφαρμογές ἀναφέρονται στόν ἀνήλικο ἐκπαιδευόμενο, συναποτελοῦν τή λεγομένη Παιδαγωγική Ψυχολογία. Προσθέτομε τόν τομέα ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης μέ τήν Ἀνακριτική Ψυχολογία π.χ. στήν ὑπηρεσία του, τή Θεραπευτική, πού ἐπιστρατεύει σήμερα τά δεδομένα τῆς Ψυχοσωματικῆς Ἰατρικῆς, τό Στρατό πού ἐφαρμόζει διαγνωστικές μεθόδους καί ψυχολογικές μετρήσεις, δανεισμένες ἀπό τήν Ψυχοτεχνική, τήν Κοινωνική Πρόνοια, πού μέσα στά πλαίσιά της διαμορφώνεται μιά εἰδική Ψυχολογία Προνοίας καί ἀναφέρεται σέ πρόσωπα μέ εἰδικά προβλήματα, καί τέλος τήν Οἰκονομία. Στόν τομέα αὐτόν οἱ ἐφαρμογές τῆς Ψυχολογίας ἔχουν λάβει τεράστια ἔκταση. Ἐπιστημονική ψυχολογική γνώση, μέθοδος καί τεχνικές ἔχουν συναποτελέσει κατά μέρος σύνολα ἰδιότυπα, ἀνάλογα μέ τήν ἰδιοτυπία καί τή σπουδαιότητα τοῦ πεδίου αὐτοῦ τῆς ὀργανωμένης ἀνθρώπινης δραστηριότητας.

Φυσικό αὐτό. Ἡ οἰκονομική ζωή ἀναλύεται σέ κατά μέρος ἐνέργειες καί δραστηριότητες πού ἀναπτύσσονται μέσα στά πλαίσια μιᾶς κοινωνίας καί ὀφείλονται σέ συγκεκριμένης ὁμάδες ἤ καί ἄτομα, μέλη τῶν κοινωνιῶν αὐτῶν. Οἱ ἐνέργειες αὐτές καί οἱ δραστηαιότητες, ὡς συνθέσεις κατά μέρος ψυχικῶν ἀντιδράσεων, συναπαρτίζουν γιά τή ψυχολογία μορφές συμπεριφορᾶς. Ἀποτελοῦν ἔτσι τμῆμα τῆς ψυχικῆς ζωῆς τῶν κατά μέρος ἀτόμων. Κινητοποιοῦν τήν ἀνθρώπινη σκέψη, ὁρίζονται ἀπό τίς βαθύτερες ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, πού φανερώνονται ὡς συγκεκριμένες ἐπιθυμίες ἤ διαφέροντα καί προκαλοῦνται ἀπό ἐξωτερικές παρορμήσεις, πού μεταστοιχειώνοντα σέ βιώσεις. Πρόκειται γιά βιώσεις πού τό περιεχόμενό τους σχετίζεται μέ περιεχόμενα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ὅμως ἐπάνω ἀπό ὅλα τήν Οἰκονομία ἐνδιαφέρει ἡ ἀπόδοση τῶν ἀνθρώπων, τά προϊόντα δηλ. τῆς ἀνθρώπινης ψυχοφυσικῆς ἐνεργητικότητας.

Μέ ἄλλες λέξεις, στήν οἰκονομική ζωή ἡ ψυχική ζωή τῶν ἀνθρώπων ἐκδηλώνεται ἐπάνω σέ ὡρισμένο τομέα πολιτιστικῆς δημιουργίας καί συμβάλλει πρωταρχικά στή διαμόρφωσή του. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτήν οἱ κατά μέρος ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ἐμπίπτουν καί στή δικαιοδοσία τῆς ψυχολογικῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐπιστήμης δηλ. πού ἀσχολεῖται μέ τίς ψυχικές ἀντιδράσεις τοῦ ἀνθρώπου καί τά προϊόντα τῆς ἐνεργητικότητός του· τῆς ἐπιστήμης πού διαθέτει τά μέσα, τίς μεθόδους, τήν πεῖρα καί τόν κατάλληλο τρόπο προσεγγίσεως τῶν προβλημάτων αὐτῶν, γιά νά τά σπουδάση ἀπό τήν ἀνθρώπινη ἔποψή τους.

Πραγματικά καί ἡ ψυχολογία πού βρίσκει τήν ἐφαρμογή της στήν οἰκονομική ζωή, χρησιμοποιεῖ τίς βασικές ἔννοιες τῆς ψυχολογικῆς ἐπιστήμης καθόλου· δέν ἀγνοεῖ τά βασικά της πορίσματα ἀλλά ἀντίθετα τά ἐπαληθεύει στήν πράξη τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Τό βλέπομε π.χ. στή ψυχολογική σπουδή τῆς Διαφημίσεως. Δέν ἀπέχει ἐπίσης ἀπό τίς βασικές ψυχολογικές μεθόδους, ἀλλά

τὶς τροποποιεῖ ἀνάλογα, ἔτσι ὥστε νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴν ἰδιοτυπία τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ὅμως ἐδῶ βλέπει τὸν ἀνθρώπινο ψυχικὸ βίο ἀπὸ εἰδικὴ σκοπιά. Μελετᾶ τὶς ἐκδηλώσεις του στὰ πλαίσια τῆς οἰκονομίας, τὴ σημασία τους γιὰ τὴν τελευταία αὐτήν, μὲ ἐπιδίωξη ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἐπιβοηθήση στὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπιση ὡρισμένων συγκεκριμένων προβλημάτων ποὺ ἀναφύονται στὴν πράξη καὶ νὰ ρυθμίση τὶς ζητήσεις της ἀπὸ τὶς συγκεκριμένες ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐργασία.

Οἱ ἐφαρμογὲς τῆς Ψυχολογίας ἀναφέρονται στὴν Παραγωγὴ καὶ Διάθεση-κατανάλωση τῶν ἀγαθῶν, στὴν Ὀργάνωση καὶ Διοίκηση οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν, στὴν Ἐπαγγελματικὴ ζωὴ καὶ Ἐργασία κάθε λογῆς, στὴν Τεχνικὴ ἐκπαίδευση, στὴν ἐκπαίδευση στελεχῶν Ἐποπτείας κ.ἄ. — γιὰ νὰ ἀρκεσθοῦμε στοὺς εὐρύτερους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἤδη ἡ ἁπλῆ ἀπαρίθμησή τους ἀποτελεῖ μαρτυρία γιὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πολυμορφία συγχρόνως τῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν ἐφαρμοσμένη Ψυχολογία, μεθοδικῆς καὶ τεχνικῆς ἰδίως φύσεως. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ πολυμορφία τους καὶ τὰ εὐρύτατα πεδία, στὰ ὁποῖα ἐκτείνεται, ἔχει ὁδηγήσει, πολὺ πρὶν ἀπὸ κάποια σύνθεση, στὴ διαμόρφωση μικροτέρων ἑνοτήτων ἐφαρμογῶν, ποὺ ἔλαβαν ἀνάλογη προσωνυμία, μὲ ἀφετηρία ὑποτομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἔτσι ἀκοῦμε νὰ γίνεται λόγος γιὰ *Ψυχολογία τῆς Ἐργασίας*, *Ψυχολογία τῶν Ἐπαγγελμάτων*, *Τεχνοψυχολογία*, *Βιομηχανικὴ Ψυχολογία*, *Ψυχολογία τοῦ Ἐμπορίου*, *Ψυχολογία τῆς Διαφημίσεως* καὶ τέλος γιὰ *Ψυχοτεχνική*. Οἱ προσωνυμίες φαίνονται ἀπὸ πρώτη ὄψη ἀντίστοιχες πρὸς κύκλους κατὰ μέρος ἐφαρμογῶν τῆς Ψυχολογίας, δὲν συμβαίνει ὅμως καὶ πραγματικὰ ἢ λογικὰ νὰ εἶναι ἀπόλυτα ἐπάλληλες μ' αὐτούς. Συχνότατα τὸ περιεχόμενο παίρνει μεγαλύτερο πλάτος, περνᾶ στὴν δικαιοδοσία ἄλλων παραλλήλων κύκλων καὶ μόνον ἴσως τὸ κέντρον τοῦ βάρους τοῦ ἀντικειμένου τους συμπίπτει μὲ τὴν προσωνυμία.

Ἔτσι π.χ. ἡ τεράστια ἀνάπτυξη καὶ ἡ θέση τῆς βιομηχανίας στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ ἄλλων χωρῶν—ὅπως π.χ. οἱ ἀγγλοσαξωνικὲς—ἀλλὰ καὶ ἡ πληθώρα τῶν προβλημάτων ποὺ ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς ἐγέννησε σχετικά, συνετέλεσε στὴν προτίμηση τοῦ ὅρου «Βιομηχανικὴ Ψυχολογία» (Industrial Psychology), ποὺ σύμφωνα μὲ ὡρισμένες ἀπόψεις ἀποτελεῖ γενικώτατα Ψυχολογία τῆς Παραγωγῆς. Ἔτσι τὰ κείμενα τῶν «Βιομηχανικῶν Ψυχολογιῶν» ἐξετάζουν καὶ γενικώτερα θέματα τῆς ἐπαγγελματικῆς ζωῆς, ὅπως τὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ ἀπὸ τὴν ψυχολογική του ἄποψη, καθὼς καὶ θέματα τῆς ἀγορᾶς, ὅπως ἡ διαφήμιση, ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀγοραστικοῦ κοινοῦ κ.ἄ.ὅ. [1].

1. *Τὸ Ἐθνικὸ Βρετανικὸ Ἰνστιτοῦτο γιὰ τὴ Βιομηχανικὴ Ψυχολογία ταυτίζει τοὺς ὅρους Βιομηχανικὴ Ψυχολογία καὶ Ἐπαγγελματικὴ Ψυχολογία (Occupational Psychology) καὶ συγχρόνως δίνει στὸ περιεχόμενό τους πλάτος τέτοιο ποὺ περιλαμβάνει καὶ ὅλη τὴν ψυχολογία τῆς Ἐργασίας (Πρβλ. The work of the Institute, ἔκδ. τοῦ Ἰνστιτούτου, Λονδῖνον, ἄ.ἔ.). Καὶ ἄλλοι ἐπίσης ταυτίζουν τὴν Βιομηχανικὴ ψυχολογία μὲ τὴ ψυχολογία τῆς Ἐργασίας καθόλου.*

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε πῶς τόση ἀσυμφωνία μπορεῖ νὰ ὁδηγήση σὲ ἀκαταστασία καὶ σύγχυση. Ἀλλὰ ἴσως ἡ νεότητα τῶν ψυχολογικῶν ζητήσεων στὸν οἰκονομικὸ τομέα, ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ποὺ δημιουργεῖται γιὰ ὁλοένα ἀρτιώτερες ἔρευνες καὶ ἐφαρμογὲς σὲ νέα πεδία τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ συνεργασίας τῶν ἀνθρώπων, τὰ προβλήματα ποὺ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀποκαλύπτει ἡ ἴδια ἡ ἔρευνα, καθὼς προχωρεῖ σὲ βάθος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο φέρνει μαζί της ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς καὶ ἡ ἀνάλογη ἀναδιαρρύθμιση τῆς οἰκονομίας σὲ ὡρισμένες ἐκδηλώσεις της, δὲν ἀφήνουν περιθώριο γιὰ κάποια συστηματοποίηση ἐπάνω σὲ πλατύτερη βάση ποὺ τὸ κάτω κάτω ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τῆς πράξεως ἴσως νὰ μὴν ἔχη καὶ προτεραιότητα.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔχη ἐπέλθει συμφωνία γιὰ μιὰ πλατειά, ὅμως συνεκτικὴ σύνθεση τῶν κατὰ μέρος κύκλων, ἡ σημερινὴ θέση τῆς ἔρευνας, ὁ ἀμητὸς τῶν πορισμάτων ποὺ ἔχουν δεῖ τὸ φῶς—ἔστω καὶ ἂν δὲν καλύπτουν οὔτε τὸ πολλοστημόριο τῆς γνωστικῆς μας δίψας γύρω στὰ εἰδικὰ ψυχολογικὰ προβλήματα τῆς ἐργασίας καὶ γενικώτερα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς—εἶναι τέτοιος, ὥστε νὰ δείχνη μὲ σαφήνεια τὸν ἰδιαίτερο χαρακτῆρα τῶν ἐφαρμογῶν αὐτῶν, τὴν ἰδιοτυπία τους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσωτερικὴ σχέση τῶν κατὰ μέρος κύκλων μεταξύ τους καὶ νὰ κάνη ἔτσι ἔκδηλη τὴν ὁμοιογένεια τοῦ ὑλικοῦ τῶν ἀποκτημένων γνώσεων, μιὰ ὁμοιογένεια ποὺ δὲν εἶναι μόνον ὁμοιογένεια τελολογική, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁμοιογένεια λογική.

Ὅλοι ἔχουν τὸ κοινὸ μεταξύ τους ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς οὐσίας, ὅτι τὰ προβλήματα ποὺ ἀνερευνοῦν ἀναφέρονται στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ καὶ δραστηριότητα, στὴν παραγωγὴ καὶ στὴν κατανάλωση, ἀναφύονται κατὰ τὶς σχέσεις συναλλαγῆς ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους ἢ τὶς σχέσεις κατὰ τὴν ἐργασία.

Ἔτσι μποροῦμε νὰ προσβλέπωμε πρὸς κάποια μείζονα σύνθεση, ὅπου οἱ κατὰ μέρος κύκλοι θὰ διατελοῦν σὲ αὐστηρὰ συστηματικὴ σχέση μεταξύ τους. Στὴ σύνθεση αὐτὴν θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ δοθῆ ἡ περιεκτικώτατη προσωνυμία «Οἰκονομικὴ Ψυχολογία», ποὺ χρησιμοποιήθηκε ἤδη πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο στὴν Αὐστρία καὶ Γερμανία, γιὰ νὰ καλύψη ἕνα μεγάλο μέρος τῶν σχετικῶν ζητήσεων (γερμ. Wirtschaftspsychologie). Ἡ προσωνυμία «Οἰκονομικὴ Ψυχολογία» ἔχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι παρουσιάζει ὅλο τὸ πλάτος τῆς περιοχῆς ὅπου ἐκτείνεται ἡ ψυχολογικὴ ἔρευνα, δίνει ἀκόμη εἰκόνα τῶν ὁριζόντων ποὺ τῆς ἀνοίγονται καὶ προλαμβάνει κάθε σχετικὴ παρανόηση.

Σὲ σύνοψη μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Οἰκονομικὴ Ψυχολογία ἔχει ἀντικείμενο τὸν ἄνθρωπο ποὺ τὸν βλέπει ἀπὸ ὡρισμένη ὀπτικὴ γωνία, ὡς συντελεστὴ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ εἰδικώτερα συντελεστὴ παραγωγῆς, διαθέσεως καὶ καταναλώσεως ἀγαθῶν. Προσθέτομε ὅτι τὸν βλέπει ὄχι μονωμένο, ἀλλὰ μέσα στὴν κοινωνία, σὲ σχέση μὲ τὸ περιβάλλον του καὶ προσέχει ἰδιαίτερα τὶς μορφὲς ποὺ παίρνουν οἱ σχέσεις αὐτές, καθὼς καὶ τὴν ἐπίδρασή τους ἐπάνω στὴ διάθεση γιὰ ἐργασία, στὴν ἀπόδοσή του, στὴν παραγωγικότητα καθόλου.

Μιὰ ἑλληνικὴ θεωρία

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Κ. Δ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ

(Τὸ θεμελιῶδες δεδομένον τῆς οἰκονομίας. Ἡ στενότης τῆς ἀνθρωπίνης ἐργατικῆς ἐνεργείας. Ἡ μεταξὺ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν μέσων τῆς οἰκονομίας διάκρισις. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐργατικὴ ἐνέργεια ὡς κατ' ἐξοχὴν οἰκονομικὸν μέσον. Ἐργασία καὶ κεφάλαιον. Κατευθυντήριος καὶ ἐκτελεστικὴ ἐργασία. Ἡ μεταξὺ αὐτῶν πολλαπλασιαστικὴ σχέσις. Κριτικὴ τῶν περὶ σχηματισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας θεωριῶν. Ἡ παραγωγικότης ὡς βάσις τῆς ἀξίας

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην τυγχάνει λίαν τιμητικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὸ ἐσχάτως κυκλοφορῆσαν τεῦχος τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ διασήμου Γερμανοῦ οἰκονομολόγου Γουσταύου Σμόλλερ (1838–1917) ἐκδιδομένης ἐν Βερολίνῳ ἐπετηρίδος δημοσιεύεται συνοπτικὴ ἔκθεσις καὶ εὐνοϊκωτάτη ἀξιολόγησις τῆς περὶ ἐργασίας θεωρίας τοῦ Ἕλληνος οἰκονομολόγου Ἀλεξ. Κόκκαλη. Συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου εἶναι ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βέρνης καθηγητὴς καὶ διεθνοῦς κύρους οἰκονομολόγος Ἀλφρέδος Ἄμμον. Εἰς τοὺς κύκλους τῶν Ἑλλήνων οἰκονομολόγων εἶναι λίαν γνωστὸς ὁ Ἀλέξ. Κόκκαλης, καὶ ὡς θεωρητικὸς ἐρευνητὴς δημοσιεύσας σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν καὶ ὡς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος διδάξας οἰκονομικὰ μαθήματα ὡς ἐπικουρικὸς καθηγητὴς καὶ εἰς τὰ δύο Ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια καὶ εἰς τὸ Διδασκαλεῖον τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς διεθνεῖς ἐπιστημονικοὺς κύκλους εἶναι λίαν γνώριμος ἡ ἐργασία του, διότι ἔχει δημοσιεύσει πρωτοτύπους ἐρευνητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἀγγλικήν. Τὸ γερμανιστὶ ἐκδοθὲν βιβλίον του «Θεωρία τῆς ἐργασίας» καὶ δύο εἰς τὴν ἀγγλικὴν συγγραφάς του, «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν συνολικὴν θεωρίαν τῆς ἐργασίας» καὶ «Διατί ἡ θεωρία τῆς ἐργασίας εἶναι ἡ μόνη θεμελιώδης καὶ ἀκριβὴς οἰκονομικὴ θεωρία» ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὁ καθηγητὴς Ἄμμον ἔγραψε τὸ σχετικὸν κριτικὸν ἄρθρον «Ἐργασία καὶ οἰκονομία», τοῦ ὁποίου θὰ παράσχωμεν κατωτέρω συνοπτικὴν ἀνάλυσιν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου του ὁ Ἄμμον παρατηρεῖ ὅτι ἐκεῖνος ὅστις πρῶτος ἀντελήφθη τὴν σημασίαν τῆς ἐργασίας ὡς οἰκονομικοῦ παράγοντος ἦτο ὁ ἄγγλος οἰκονομολόγος Ἄνταμ Σμίθ. Ἐθεώρησεν ὅμως ὡς ἴσης πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀξίας παράγοντα καὶ τὴν φύσιν. Προχωρῶν περαιτέρω ὁ Ρικάρντο ἐθεώρησε τὴν ἐργασίαν ὡς τὸν παράγοντα ἐπὶ τοῦ ὁποίου θεμελιοῦται καὶ διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται ἡ οἰκονομικὴ ἀξία. Τὴν γνώμην τοῦ Ρικάρντο ἀπεδέχθη, προσθέτει ὁ Ἄμμον, ὁ ἀρχηγέτης τοῦ κομμουνισμοῦ Κὰρλ Μὰρξ καὶ ὁ Φέλιξ Ὀππενχάουερ. Οὐδεὶς ὅμως ἐξ αὐτῶν, παρατηρεῖ ὁ Ἄμμον, παρη-

κολούθησε τὴν σημασίαν τῆς ἐργασίας διὰ μέσου ὅλης τῆς περιοχῆς τῆς οἰκονομίας. Ἐκ τούτου συνέβη νὰ ἐξακολουθῇ μέχρι σήμερον ἡ παραδεδομένη οἰκονομικὴ διδασκαλία νὰ τοποθετῇ τὴν ἐργασίαν ὡς ἕνα τῶν συντελεστῶν τῆς οἰκονομίας, παραπλεύρως ἀπὸ τὸ κεφάλαιον καὶ ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Κατὰ τὴν πρόσφατον ἐποχήν, σημειώνει ὁ Ἄμμον, «ὁ Ἕλλην Ἀλέξανδρος Κόκκαλης ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τοῦ προβλήματος καὶ ἐζήτησε νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς τὸ πρόβλημα κατὰ τρόπον πρωτότυπον καὶ προδίδοντα ἐξαιρετικὴν ὀξυδέρκειαν».

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτὴν εἰσέρχεται ἡ ἐπισκόπησις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κόκκαλη διατυπωθείσης θεωρίας. Τὸ θεμελιῶδες δεδομένον τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς εἶναι, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Ἕλληνος οἰκονομολόγου, ἡ ἀντίθεσις ἡ ὑφισταμένη μεταξὺ τῆς ἀπείρου ἐκτάσεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς στενότητος τῶν πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν διατιθεμένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου μέσων. Εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερὸν ὅτι τὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν ἀπαιτούμενα μέσα εἶναι τὰ διάφορα ἀγαθά. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἀγαθὰ δημιουργοῦνται διὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ στενότης, ἡ παρατηρουμένη ὡς πρὸς τὰ δυνάμενα νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας ἀγαθά, ἀνάγεται εἰς τὴν στενότητα τῆς ἀνθρωπίνης ἐργατικῆς ἐνεργείας. Ὥστε τὸ βασικὸν δεδομένον τῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια καὶ ἡ στενότης τῆς ἐργατικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας. Συνεπῶς ἡ στενότης δὲν πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὴν φύσιν, ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν στενότητα τῆς ἐργατικῆς ἐνεργείας τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν κατοχήν του καὶ τὴν διάθεσίν του ὁ ἄνθρωπος.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθείσης θεμελιώδους περὶ τῆς οἰκονομίας ἀντιλήψεως, σημειώνει ὁ Ἄμμον, καταλήγομεν εἰς μίαν σημαντικωτάτην διάκρισιν. Πρέπει νὰ κάμωμεν ἕνα διαχωρισμὸν μεταξὺ τῶν συνθηκῶν τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν μέσων τῆς οἰκονομίας. Ὡς συνθήκας τῆς οἰκονομίας νοεῖ ὁ Κόκκαλης πᾶν ὅ,τι ἡ ἐξωτερικὴ φύσις θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὰς φυσικὰς δυνάμεις, τὰ φυσικὰ στοιχεῖα, τὸ ἔδαφος. Χωρὶς ἀέρα, ἥλιον, ὕδωρ, ἔδαφος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ὑπάρξῃ οὔτε ὁ ἄνθρωπος, οὔτε τὰ ζῷα. Ὅλα αὐτὰ ὅμως εἶναι προϋποθέσεις καὶ συνθῆκαι διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ὅλως διάφορα εἶναι τὰ οἰκονομικὰ μέσα. Ταῦτα εἶναι ὑποτεταγμένα εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κατ' ἐξοχὴν οἰκονομικὸν μέσον εἶναι ἡ ἐργασία. Χρησιμοποιῶν τὴν ἐργασίαν ὁ ἄνθρωπος ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν φύσιν πᾶν ὅ,τι τοῦ χρειάζεται διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωήν. Ἡ ἐργατικὴ δύναμις εἶναι τὸ μόνον στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Πάντα τὰ ἄλλα ἀποτελοῦν προϋποθέσεις καὶ εὑρίσκονται ἔξω ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὴν φύσιν.

Ἡ ἀποτελοῦσα τὸ μοναδικὸν οἰκονομικὸν μέσον ἐργατικὴ ἐνέργεια, ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως διδομένων συνθηκῶν, παράγει τὰ οἰκονομικὰ ἀγαθά. Ἡ τοιαύτη παραγωγὴ ἀγαθῶν ἀποτελεῖ κατά τινα τρόπον ἀποκρυστάλλωσιν καὶ ἀντικειμενικοποίησιν εἰς τὸν ἔξω τοῦ ἀνθρώπου κόσμον τῆς ἐργατικῆς του ἐνεργείας. Ἡ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον ἀποκρυσταλλωθεῖσα ἐργασία ταυτίζεται μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγομεν κεφάλαιον. Ἀποτελεῖ τοῦτο ἓν εἶδος ἐξωτερικῆς ἀντικειμενικοποιηθείσης ἐργασίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐργατικὴν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν διαθέτει ὁ ἄν-

θρωπος. Ὑπὸ μίαν τοιαύτην προοπτικὴν τὸ κεφάλαιον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξωτερικὸν παραγωγικὸν μέσον, ἐνῷ εἰς τὴν ἐργατικὴν ἐνέργειαν προσιδιάζει ἡ ἰδιότης τοῦ ἐσωτερικοῦ παραγωγικοῦ μέσου. Οὕτω καταλήγει ὁ Κόκκαλης εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχουν δύο κατηγορίαι παραγωγικῶν μέσων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐργασία καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ κεφάλαιον.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τώρα τὰς δύο κατηγορίας εἰς τὰς ὁποίας διαχωρίζονται τὰ παραγωγικὰ μέσα, ἤτοι τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ κεφάλαιον, θὰ ἴδωμεν ὅτι μόνον εἰς τὴν ἐργασίαν ἀνήκει τὸ προσὸν ὅτι εἶναι κατ' ἐξοχὴν γνησία οἰκονομικὴ λειτουργία. Μόνον ἡ ἐργασία ὑψοῦται εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ γνησίου παραγωγικοῦ συντελεστοῦ. Τὸ κεφάλαιον πρέπει νὰ ταχθῇ εἰς τὴν δευτερεύουσαν κατηγορίαν τοῦ παραγωγικοῦ μέσου. Ἡ διαστολὴ αὐτὴ μεταξὺ τῆς ἐργασίας θεωρουμένης ὡς πρωταρχικοῦ παραγωγικοῦ μέσου ἐπισημαίνει τὴν σημασίαν ἣν ἔχει ἡ ἐργασία καὶ μᾶς ὑποχρεώνει νὰ μελετήσωμεν ἀκριβέστερον τὴν φύσιν αὐτῆς.

Ἐὰν μὲ προσοχὴν ἐξετάσωμεν τὴν φύσιν τῆς ἐργασίας, ὡς πρωταρχικοῦ παραγωγικοῦ συντελεστοῦ, θὰ φθάσωμεν εἰς μίαν οὐσιώδη διατομὴν αὐτῆς. Ἡ ἐργασία δὲν εἶναι μονοειδής. Ἐμπεριέχει ἐν αὐτῇ δύο τελείως διάφορα ὡς πρὸς τὴν λειτουργίαν των στοιχεῖα. Τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ πνευματικὴ ἐνέργεια, ἡ ὁποία καθορίζει τί πρέπει νὰ παραχθῇ, κατὰ ποῖον τρόπον καὶ εἰς ποῖον χρόνον. Τὸ δεύτερον στοιχεῖον εἶναι ἡ ἐκτελεστικὴ σωματικὴ ἐνέργεια, ἡ ὁποία ἐκτελεῖ τυφλῶς τὰ ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας ἐπιτασσόμενα. Τὴν πρώτην ἐνέργειαν ὀνομάζει ὁ Κόκκαλης κατευθυντήριον παράγοντα, τὴν δὲ δευτέραν ἐκτελεστικὸν παράγοντα. Ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν δὲ τῆς διακρίσεως ταύτης προχωρεῖ εἰς νέαν ἑρμηνείαν τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων, ὡς τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κεφαλαίου, τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν, τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους, τῆς σχέσεως παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως κλπ.

Τὰ συμπεράσματα τὰ προκύπτοντα ἀπὸ τὴν θεώρησιν τὴν ὁποίαν εἰσάγει ὁ Ἕλλην οἰκονομολόγος χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ Ἄμμον λίαν σημαντικά. Αἱ παλαιότεραι θεωρίαι αἱ σχετικαὶ μὲ τὸν σχηματισμὸν τοῦ κεφαλαίου ἐδέχοντο ὡς αἰτίαν τῆς δημιουργίας του τὸν περιορισμὸν τῆς καταναλώσεως καὶ τὴν ἀποταμίευσιν. Κατὰ τὸν Κόκκαλην ἡ δημιουργία τοῦ κεφαλαίου ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος. Οὗτος διευθετεῖ τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις κατὰ τρόπον ὥστε νὰ αὐξάνεται ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐργασίας. Ἄνευ τῆς παρεμβάσεως τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος ἡ οἰκονομία τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔμενεν εἰς τὸ στάδιον ἑνὸς ἀποθησαυρισμοῦ, ὡσὰν ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἐπιτελοῦν ἐνστικτωδῶς αἱ μέλισσαι καὶ οἱ μύρμηκες. Ἑπομένως τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως δὲν λύεται εὐνοϊκῶς διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως καὶ διὰ τῆς προσπαθείας νὰ ἀποταμιεύσωμεν καὶ νὰ συσσωρεύσωμεν ἀγαθά, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἀποδοτικότητος τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων.

Ὑπὸ νέαν μορφὴν ἐμφανίζεται προσέτι καὶ ἡ σχέσις ἡ ὑφισταμένη μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως. Ἡ παραγωγὴ πρέπει νὰ νοηθῇ ὡς συνεχὴς κίνησις παραγωγικῶν δυνάμεων. Ἀναλίσκων κατὰ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος τὴν ἐργατικήν του ἐνέργειαν, ὁ ἄνθρωπος ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν φύσιν ὑλικὰ ἀγαθά. Διὰ τούτων ὄχι μόνον ἀναπληρώνει τὴν ἀναλωθεῖσαν σωματικήν του ἐνέργειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπαυξάνει διὰ νὰ

χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐπαύξησιν αὐτὴν πρὸς δημιουργίαν νέων ἀγαθῶν. Ἡ λειτουργία τῆς παραγωγῆς δὲν θέτει ὡς τελικὸν σκοπόν της τὴν κατανάλωσιν, ἀλλὰ τὴν ἐπαύξησιν τῆς δημιουργικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τῆς οἰκονομίας ἐπιτελεῖται μιὰ διαρκῶς προχωροῦσα ἐπαύξησις τῆς ἐνεργειακῆς δυναμικότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλη αὐτὴ ὅμως ἡ εἰς συνεχῆ πρόοδον διατελοῦσα ἐνεργειακὴ ἐπαύξησις ὀφείλεται εἰς τὸν κατευθυντήριον παράγοντα. Ἀποτέλεσμα τῆς δράσεως τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος εἶναι ἡ λεγομένη ὀρθολογιστικὴ τοποθέτησις τῶν παραγωγικῶν μέσων, ἣν διαστέλλει ὁ Κόκκαλης εἰς τρία εἴδη, ἤτοι εἰς τὴν τεχνικήν, ὀργανωτικὴν καὶ ἀφῃρημένην πνευματικὴν ὀρθολογιστικὴν διευθέτησιν.

Εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερὸν ὅτι ἡ ὀρθολογιστικὴ διευθέτησις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ κατευθυντηρίου πνευματικοῦ παράγοντος. Εἶναι βεβαίως ἀπαραίτητον νὰ συνεργασθῇ καὶ ὁ ἐκτελεστικὸς παράγων, ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ ηὐξημένη ἀποδοτικότης τῆς ἐργασίας ἔχει εἰς τὸν κατευθυντήριον παράγοντα τὴν πηγήν της. Ὁ κατευθυντήριος παράγων δὲν ἐπιπροστίθεται εἰς τὸν ἐκτελεστικὸν προσθετικῶς, ἀλλὰ πολλαπλασιαστικῶς. Μεταξὺ τῆς ἀξίας τῆς παραγωγικότητος τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος καὶ τῆς ποσότητος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐνεργείας ὑπάρχει σχέσις οὐχὶ ἀθροιστική, ἀλλὰ πολλαπλασιαστική.

Μετὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς διαδικασίας τῆς ἐργασίας προχωρεῖ ἡ κριτικὴ ἐπισκόπησις τοῦ Ἄμμον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας θεωριῶν τοῦ Κόκκαλη, ὅπως αὗται ἔχουν διατυπωθῆ εἰς τὰ δύο ἀγγλιστὶ ἀναφερθέντα προηγουμένως συγγράμματά του. Κατὰ τὸν Ἕλληνα οἰκονομολόγον ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη εἶχε στρέψει μέχρι τοῦδε τὸ βλέμμα της εἰς τὴν ἀνταλλακτικὴν ἀξίαν. Δὲν εἶχεν ἀπασχοληθῆ μὲ τὸν σχηματισμὸν τῆς πρωταρχικῶς νοουμένης ἀξίας. Ἕνεκα τούτου προέκυπτε χάσμα μεταξὺ τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ προβλήματος τῆς ἀξίας. Ἐὰν ἀπροκαλύπτως κρίνωμεν τὰς κρατούσας περὶ ἀξίας θεωρίας, θὰ διαπιστώσωμεν, κατὰ τὸν Κόκκαλην, ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Ρικάρντο, ἡ θεωροῦσα ὡς βάσιν διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀξίας τὴν ἐργασίαν, εἶναι κατ' ἀρχὴν ὀρθή. Τυγχάνει, ὅμως, ἐλλιπὴς ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν μεταξὺ κατευθυντηρίου καὶ ἐκτελεστικῆς ἐργασίας διαφοράν. Ἡ θεωρία τῆς ὁριακῆς χρησιμότητος λαμβάνει ὑπ' ὄψει της μόνον τὴν ἀνταλλακτικὴν ἀξίαν καὶ οὐδόλως ἀσχολεῖται μὲ τὸ καθαυτὸ πρόβλημα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἀξίας. Καὶ αἱ λοιπαὶ θεωρίαι, αἵτινες ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν ἀλληλοεξάρτησιν τῶν τιμῶν, ὑποπίπτουν εἰς τὸ αὐτὸ σφάλμα.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἕλληνος οἰκονομολόγου ἀναπτυσσομένην θεωρίαν, παρατηρεῖ ὁ Ἄμμον, ὡς μοναδικὴ πηγὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐργατικὴ ἐνέργεια.

Τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τὸ ἀποτελεῖ ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας. Πηγὴ τῆς ἀξίας τῆς ἐργασίας δὲν εἶναι τὸ κόστος αὐτῆς, ἀλλ' ἡ παραγωγικότης της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος, ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει πηγὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας εἶναι ἡ κατευθυντήριος πνευματικὴ ἐργασία. Διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του πολλαπλασιάζεται ἡ ἐκτελεστικὴ ἐργασία καὶ ρυθμίζεται ἡ ἐξωτερικὴ ἐκτελεστικὴ ἐνέργεια κατὰ τρόπον ὥστε νὰ δημιουργῆται

κεφάλαιον. Ἐπομένως τὸ κεφάλαιον δὲν σχηματίζεται διὰ τῆς ἀποθησαυρίσεως, ἀλλ' εἶναι προϊὸν τῆς παραγωγικότητος τοῦ κατευθυντηρίου παράγοντος, δηλαδὴ τῆς ἀνυψωμένης παραγωγικότητος τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας.

Εἰς τὰ πλαίσια τοῦ παρόντος σημειώματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ πλήρης περίληψις τοῦ κριτικοῦ ἄρθρου τοῦ Ἄμμον. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀποσιωπηθῇ ὅτι κατὰ τὴν κρίσιν του ἡ θετικὴ θεμελίωσις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ἣν παρουσιάζει ὁ Ἕλλην οἰκονομολόγος, προχωρεῖ πέραν τῶν ὁρίων τῆς οἰκονομίας. Κατατείνει πρὸς τὸν ἀπαρτισμὸν μιᾶς γενικῆς θεωρίας τῆς ἐργασίας, ἐχούσης ὡς θέμα της ὁλόκληρον τὴν πρακτικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου. Πρόκειται περὶ μιᾶς «πραξεολογίας» ἐπεκτεινομένης εἰς τὴν σπουδὴν ἁπασῶν τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος. Ἐξαίρων τὴν σημαντικότητα τῶν νέων ἀπόψεων τοῦ Κόκκαλη ὁ διάσημος οἰκονομολόγος παρατηρεῖ ἐπὶ λέξει τὰ ἀκόλουθα :

«Εἶναι ἔργον ἐκείνων οἵτινες ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ θεμελιώδη προβλήματα τῆς ἐπιστήμης μας νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν σκέψεων τούτων καὶ νὰ λάβουν θέσιν ἔναντι τῶν νέων ὁρισμῶν, ταξινομήσεων καὶ θεωρημάτων. Πάντως πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ὁ Κόκκαλης παρουσιάζει τὰς ἀντιλήψεις του μὲ κριτικὸν καὶ θετικὸν πνεῦμα καὶ μὲ μεγάλην ἐξυδέρκειαν καὶ ἀκαταμάχητον λογικὴν συνοχήν. Τὸ βλέμμα τῆς κριτικῆς πρέπει νὰ κατευθυνθῇ πρὸς τὰς προϋποθέσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀφορμᾶται. Αὗται εἶναι ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν μέσων καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἐργασίας ὡς μοναδικοῦ οἰκονομικοῦ μέσου. Ἀξία μεγάλης προσοχῆς εἶναι καὶ ἡ ἀντίληψις καθ' ἣν ἡ φύσις κατατάσσεται εἰς τὰς συνθήκας (προϋποθέσεις) τῆς οἰκονομίας, καθὼς καὶ ἡ διάκρισις μεταξὺ τῆς κατευθυντηρίου καὶ ἐκτελεστικῆς ἐργασίας, ὡς δύο διαφόρων παραγόντων τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἀξίας».

Θὰ ηὔχετο κανεὶς αἱ ἀνωτέρω συστάσεις τοῦ διαπρεποῦς οἰκονομολόγου νὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας τῆς χώρας μας, μιᾶς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν τὸν σημαντικώτερον παράγοντα τῆς προόδου ἀπετέλεσεν ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κατευθυντηρίου πάσης δράσεως πνευματικοῦ παράγοντος.

Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1912 εἶχεν ἐκραγῆ ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος καὶ ὁ μι-
κρὸς τότε ἑλληνικὸς στρατὸς σχεδὸν ὁλόκληρος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν.
Εἰς τὴν Ἤπειρον ἡ Ἑλλὰς ἐκράτει ἄμυναν ἐλλείψει δυνάμεων. Οἱ κίνδυνοι τῆς
χώρας αὐτῆς ἦσαν μεγάλοι, πολὺ μεγάλοι, ἀπὸ τὰς μηχανορραφίας τῆς Ἰτα-
λίας. Δὲν ἠμποροῦσε τίποτε νὰ κάμῃ ἡ κυβέρνησις ἀφοῦ ἔπαιζε τὰ πάντα
εἰς τὴν Μακεδονίαν. Εἰς τὴν ἀπελπισίαν ποὺ εὑρίσκετο διὰ τὴν Ἤπειρον ἀπε-
φάσισε κάτι. Εἰς τὸν Β' τόμον, παράρτημα 310, σελ. 104 τῆς Ἱστορίας τοῦ
Ἑλλ. Στρατοῦ εὑρίσκεται τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα: «Ἀθ. 2 Νοεμβρ. 1912—
Ἀρχηγεῖον Στρατοῦ, Ἄρταν. Ἀριθ. 88263. Κρίνω πολιτικῶς σκόπιμον τὸ τα-
χύτερον νὰ καταληφθῇ ἡ Χειμάρρα καὶ ὑψωθῇ ἐκεῖ ἑλλ. σημαία, πρὸς σκο-
πὸν τοῦτον δύνασθε νὰ διαθέσητε ἐθελοντικόν τι σῶμα ἀποβιβαζόμενον διὰ
θαλάσσης εἰς Χειμάρραν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτοῦ τοῦ Σπυρομήλιου... Βενι-
ζέλος». Καὶ ἔγινεν ὄντως ἡ κατάληψις καὶ ἐπανάστασις τῆς Χειμάρρας εἰς τὸ
μέσον διαφόρων ἐχθρῶν καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑπτὰ ἡμερῶν πορείας ἀπὸ τοῦ
ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Δρᾶσις ἐπικίνδυνος ἀλλ' ἀπαραίτητος ὥστε νὰ γνωσθῇ
εἰς τὸν κόσμον, πρὸ τῆς τουρκικῆς ἀνακωχῆς, τὸ βορειότερον σημεῖον τῶν
διεκδικήσεων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἰταλία καὶ Αὐστρία εὑρέθησαν πρὸ αἰφνιδιασμοῦ, τί θὰ ἔπρεπε
νὰ κάνουν διὰ τὴν Ἀλβανίαν ποὺ ἡ κάθε μία τὴν ἤθελε πρὸς ἰδικόν της
συμφέρον. Ἀνησυχοῦν μόνον μήπως καταληφθῇ καὶ ὁ Αὐλών. Περὶ τὰ
τέλη Μαρτίου τοῦ 1913 μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ἰωαννίνων κατέλαβεν ἡ
Ἑλλὰς τὴν ὅλην Ἤπειρον καὶ ἔθεσεν ὡς σύνορά της τὴν ἀπὸ τοῦ ὅρμου
Γράμματα τῆς Χειμάρρας γραμμὴν πρὸς Μοσχόπολιν καὶ Κορυτσᾶν. Ἀλλ'
αἱ δύο ὡς ἄνω δυνάμεις τότε πλέον ἦλθον εἰς συμφωνίαν νὰ δημιουργή-
σουν Ἀλβανίαν καὶ ἔβλεπον ἀργότερα διὰ τὰ συμφέροντά των. Ἔκτοτε
ὑπούλως ὑπέσκαπτον τὰς ἑλληνικὰς διεκδικήσεις. Ἦτο δυσχερὴς ἡ θέσις τῆς
ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἐσωτερικῶς ἐπιέζετο νὰ προστατεύσῃ τὴν Ἤπειρον
καὶ ἠπειλεῖτο ἐξωτερικῶς μὲ πόλεμον ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καθ' ὃν χρόνον ἡ
χώρα ὥδευε πρὸς πόλεμον μὲ τὴν Βουλγαρίαν. Τὸ Ἀλβανικὸν ἀνέλαβε νὰ
λύσῃ ἡ Συνδιάσκεψις τῶν Πρεσβευτῶν εἰς Λονδῖνον, ὅπου ἡ Ἀντάντ ἐπίεζε
τὴν Ἰταλίαν νὰ ἐκκενώσῃ τὰ Δωδεκάνησα καὶ ταυτοχρόνως νὰ παραχωρη-
θοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου μὲ συνδυασμὸν νὰ ὑποχωρήσῃ ἡ
τελευταία εἰς τὸ Ἠπειρωτικόν. Τὰ ὅρια θὰ ἐκανόνιζεν ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ δια-
χαράξεως συνόρων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας, ἀλλὰ ὄχι κατὰ τὰς λαϊκὰς
ἐπιθυμίας, αἱ ὁποῖαι ὁριστικῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ μὲ βάσιν
τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν. Ἡ ἐπιτροπὴ μετέβη εἰς Ἤπειρον, πάντοτε ὑπὸ τὴν
ἐπιβολὴν τῶν Ἰταλῶν καὶ Αὐστριακῶν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς Φλωρεντίαν, ὅπου
ὑπέγραψε τὸ λεγόμενον πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας, τὴν 12 Δεκεμβρίου
1913, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι τὰ σημερινὰ ἠπειρωτικὰ σύνορα, τὰ κα-

ταστρεπτικὰ γενικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα, στρατιωτικῶς, οἰκονομικῶς καὶ φυλετικῶς. Πέντε περίπου τετραγωνικὰ χιλιόμετρα χώρας ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν Ἤπειρον καὶ 180.000 ψυχῶν, τῶν ὁποίων τὰ 60 % Ἕλληνες, 360 ἑλληνικὰ σχολεῖα μὲ 23.000 μαθητάς, τὰ πνευματικὰ κέντρα Μοσχόπολις καὶ Κορυτσᾶ ἐγκατελείφθησαν. Ἡ ὀρθόδοξος θρησκεία καὶ γενικῶς ἡ ἐκκλησία καὶ αἱ ἀκμάζουσαι κοινότητες παρεχωροῦντο ἀπροστάτευτοι. Ἀλλ' οἰκονομικῶς καὶ στρατιωτικῶς ἀπεκόπη πᾶσα ἐπικοινωνία μεταξὺ ἑλλ. Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας. Ἐστερεῖτο ἡ Κέρκυρα τῆς ἔναντι ἀκτῆς μὲ τὴν ὁποίαν ἔζη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὁμήρου καὶ ἀπεστερήθησαν τὰ Ἰωάννινα τῶν φυσικῶν των ἀγορῶν διὰ νὰ παραλύσουν ὅλα καὶ μὲ τὸν καιρὸν νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὰ Ἰταλικὰ ὄνειρα.

Τὸ δραματικώτερον ὅλων ἦτο ὅτι ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς ὑπήχθη ἄνευ ὅρων εἰς κατώτερον πολιτισμόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ξένος ἠδυνήθη νὰ ἀρνηθῇ. Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις πιεζομένη διέταξε τὴν στρατιωτικὴν ἐκκένωσιν τοῦ καταδικασθέντος τμήματος. Προεκλήθη τότε εἰς τὸ καταδικασθὲν μέρος μέγας σάλος μὲ πανελλήνιον ἀπήχησιν. Ὁ Σπυρομήλιος εἰς Χειμάρραν ἐδήλωσεν ἀντίστασιν καὶ δημοσίᾳ, ὢν βουλευτὴς φιλελεύθερος, ἔψεγε τὴν ἄτολμον πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔκτοτε τὸ ἀποκλεισθὲν τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας τεμάχιον τῆς Ἠπείρου ὠνομάσθη Β. Ἤπειρος καὶ ἀτυχῶς ἡ ὀνομασία συνοδεύει μὲ δυστυχίαν τοὺς πληθυσμούς της. Συνέδρια ἐγένοντο καὶ οἱ μητροπολῖται ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ. Γενικὴ ἦτο ἡ ἀπόφασις ἀντιστάσεως. Πρώτη ἐξεκενώθη ἡ Κορυτσᾶ. Παρ' ὅλον ὅτι ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς Κοντούλης εἶχε βεβαιώσει ὅτι θὰ συμπολεμήσῃ μὲ τοὺς κατοίκους, παρέδωσε τὴν πόλιν εἰς τοὺς Ἀλβανούς. Ὀλλανδοὶ ἀξιωματικοὶ ὠργάνωσαν τὴν ἀλβανικὴν χωροφυλακὴν καὶ στίφη ἦσαν ἕτοιμα νὰ ἐπιτεθοῦν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἀναταραχῆς ὁ Σπυρομήλιος ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς αὐτονομίας εἰς τὴν Χειμάρραν τὴν 10 Φεβρ. 1914 μὴ δεχθεὶς τὰς ἐντολὰς τῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν 17 Φεβρ. ἡ σημαία ἀνυψώθη εἰς Ἀργυρόκαστρον ὑπὸ τοῦ Ζωγράφου, ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὰ ἡνία τῆς κυβερνήσεως τῆς Β. Ἠπείρου. Ἐπηκολούθησαν ἐπίμονοι ἐπιθέσεις τῶν Ἀλβανῶν. Εἰς Χειμάρραν ὁλοσχερῶς ἀπέτυχον. Εἰς τὴν μονὴν Τσέπου εἰς Ἀργυρόκαστρον ἐνέδωσεν ἡ γραμμὴ καὶ δυνάμεις ἔσπευσαν νὰ κλείσουν τὸ κενόν. Ἀλλὰ ἡ δημιουργηθεῖσα Ἀλβανία δὲν εἶχε συνοχήν, περιέχει διαφόρους φυλὰς καὶ τέσσαρας θρησκείας. Καὶ οἱ Βόρειοι τότε, οἱ Γκέγκηδες, ἐζήτουν τὸν Σουλτάνον καὶ ἤγειραν ἀνταρσίαν ἐναντίον φίλων καὶ ἐχθρῶν.

Ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Ἀλβανίας Βὴδ πιεζόμενος ἀπὸ τὰς κινήσεις των καὶ μὴ δυνάμενος παρὰ τὰς ἐπιθέσεις νὰ καταλάβῃ τὴν Β. Ἤπειρον, διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὸ βασίλειόν του, καὶ μὲ τὴν συμβολὴν βεβαίως τῶν Ἰταλῶν καὶ Αὐστριακῶν οἱ ὁποῖοι ἀλληλοϋποβλεπόμενοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπέμβουν, ἐζήτησεν ἀνακωχὴν ἀπὸ τοὺς Βορειοηπειρώτας διὰ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία εἶχεν ἱδρυθῆ προσωρινῶς εἰς Ἀλβανίαν πρὸς τακτοποίησιν τῶν ζητημάτων της. Οὕτω τὴν 24ην Ἀπριλίου 1914 κατέπαυσε τὸ πῦρ καὶ ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ζωγράφου νὰ συναντηθοῦν εἰς Κέρκυραν. Ἀπὸ τῆς 26ης Ἀπριλίου οἱ ἀντιπρόσωποι συνεδρίασαν εἰς Κέρκυραν καὶ τὴν 17 Μαΐου κατέληξαν εἰς ὑπογραφὴν συμφωνίας, γνωστῆς ἔκτοτε ὡς τὸ Πρωτόκολλον τῆς Κερκύρας τὸ ὁποῖον ἐνέκριναν αἱ δυνάμεις καὶ ἀνεκοίνω-

σαν εἰς τὴν ἐνδιαφερομένην ἑλληνικὴν κυβέρνησιν. Ἡ Β. Ἤπειρος ἔμενεν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἀλβανίας ἀλλὰ θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς καὶ Ὁλλανδοὶ ἀξιωματικοὶ θὰ προέβαινον εἰς ἄμεσον σχηματισμὸν ἐντοπίας χωροφυλακῆς. Ἐξησφαλίζοντο τὰ σχολεῖα, ἡ γλῶσσα καὶ ἡ θρησκεία. Αἱ κοινότητες τῶν ὀρθοδόξων ἀνεγνωρίζοντο ὡς νομικὰ πρόσωπα καὶ ἐξησφαλίζοντο αἱ περιουσίαι των. Ὁ Ζωγράφος ὑπέγραψε τὸ πρωτόκολλον μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν νὰ τὸ θέσῃ ὑπὸ τὴν ψῆφον τῶν συμπατριωτῶν του. Τὴν 26 Ἰουνίου 1914 εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Δελβίνου οἱ ἀντιπρόσωποι ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ πρωτοκόλλου, ἐκτὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Χειμάρρας καὶ τοῦ Σπυρομήλιου, ὁ ὁποῖος καταψηφίζων ἐκραύγαζε «ὄχι πρωτόκολλα καὶ δευτερόκολλα, ἐγὼ Ἑλλάδα θέλω»!

Τὸ πρωτόκολλον Κερκύρας εἶναι σοβαρὸς ἱστορικὸς σταθμός. Ἐξησφαλίζετο τοπικὴ διοίκησις καὶ ἀνεγνωρίζετο τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἐπ' αὐτοῦ κατέληγον ὅλαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλ' ἐνῷ ταῦτα ἐγίνοντο ἐκηρύχθη ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος, ὁ Βὴδ ἐγκατέλειψε τὴν Ἀλβανίαν καὶ γενικὸν χάος ἐπεκράτησεν εἰς τὴν χώραν. Τότε ἡ Ἀγγλία προσεπάθησε νὰ συμβιβάσῃ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα ἀφήνουσα τὴν πρώτην νὰ καταλάβῃ τὸν Αὐλῶνα καὶ τὴν δευτέραν τὴν Β. Ἤπειρον. Τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1914 ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατέλαβε καὶ πάλιν τὴν Β. Ἤπειρον ἀλλὰ τελείως ἐξηντλημένην ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἡ Ἰταλία εἰσεχώρησεν εἰς τὴν Β. Ἤπειρον καὶ τὸ 1916 ἦτο πρὸ τῶν Ἰωαννίνων. Ἐφαρμογὴ ὑπούλων παλαιῶν σχεδίων πρὸ μιᾶς διηρημένης Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν Συνδιάσκεψιν τῆς Εἰρήνης τοῦ πρώτου πολέμου ἡ Β. Ἤπειρος ἀπεδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ Ραπάλλο, ὅπου ἡ Ἰταλία ἦρε τὰς ἀντιρρήσεις της. Ἡ κατάληψις θὰ ἐγίνετο κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῶν Συμμάχων. Ἀτυχῶς αἱ ἐκλογαὶ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920 μετετόπισαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ μέτωπον τῶν νικητῶν εἰς τὸ μέτωπον τῶν ἡττημένων καὶ διηυκόλυναν τοὺς Ἰταλοὺς ν' ἀνατρέψουν τὰ πάντα. Διὰ τῆς Συνδιασκέψεως τῶν Πρεσβευτῶν περὶ τῶν ἀλβανικῶν ἐγκατελήφθησαν αἱ ὡς ἄνω ἀποφάσεις καὶ ἡ Β. Ἤπειρος παρέμεινεν ἄνευ ὅρων εἰς τὴν Ἀλβανίαν διὰ νὰ ἐνσωματωθῇ εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ 18 περίπου ἔτη ὑπὸ τὸ σχῆμα «βασίλειον τῆς Ἀλβανίας» ὑπὸ τὸν Β. Ἐμμανουήλ. Μὲ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου πολέμου ἡ Ἑλλὰς εὑρέθη ὑπὸ τὸ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον συνειργάζετο μὲ τοὺς συναδέλφους του Ἀλβανοὺς καὶ δὲν ὑπῆρχε ἄλλη δύναμις νὰ καταλάβῃ τὴν χώραν. Ὑπήχθη οὕτως εἰς νέον ζυγὸν καὶ εἰς τὰς γνωστὰς νέας δυστυχίας.

Τοιουτοτρόπως μένει ἀνοικτὸν τὸ ζήτημα τῆς Β. Ἠπείρου. Θὰ τὸ δικάσουν οἱ μεγάλοι καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι μένει εἰς τὴν λήθην. Ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα περιστρέφεται ἡ διαφορά μας μὲ τοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ μόνοι συγγενεῖς μας εἰς τὴν Βαλκανικήν, ὡς εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἀτυχῶς ἦσαν τόσον ἐνθουσιώδεις μὲ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ἔγιναν πλέον ἐνθουσιώδεις μὲ τοὺς Σλαύους! Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς ἔχουν ἔλθει αἱ ἐπιθέσεις καὶ τῶν δύο.

ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ

1922 - 1927

ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

«Ό,τι είναι γενικὸν ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος καὶ ὅ,τι τοπικὸν εἰς τὰς Κοινότητας καὶ τοὺς εἰδικοὺς ποικίλους κατ' ἔκτασιν καὶ περιεχόμενον αὐτοδιοικουμένους ὀργανισμούς. Ἡ παλαιὰ ἀντίληψις τῆς ἐπαρχιακῆς ἢ νομαρχιακῆς αὐτοδιοικήσεως εἶναι πλέον ξεπερασμένη καὶ διὰ τὸν τόπον μας ἀνεδαφική».

ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΕΝΑ ΣΥΜΒΟΛΟΝ

[Δὲν συνηθίζεται νὰ ἀξιολογοῦνται πρόσωπα, ἐν ὅσῳ ἀκόμη εὑρίσκονται πλησίον τῶν δημιουργημάτων των.

Δι' αὐτὸ ὅσοι ξενισθοῦν ἀπὸ τὴν παροῦσαν σύντομον σκιαγραφίαν, ἂς λησμονήσουν τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην προβολῆς. Καὶ ἂς θεωρήσουν τὸ ὄνομα ὡς ἓν σύμβολον μιᾶς λαμπρᾶς καὶ πολυπλεύρου κοινωνικῆς προσπαθείας.

Ἀφορμὴν ὅπως προλογίσω μοῦ ἔδωκεν ἓν πραγματικὸν περιστατικόν: Εἴχομεν πρὸ καιροῦ μεταβῆ μὲ τὸν σκιαγραφούμενον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν δι' ὑπόθεσιν τῆς Σχολῆς. Ἐκεῖ, λόγου γενομένου περὶ τῆς διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως, εἷς τῶν κ.κ. Διευθυντῶν ἠρώτησεν:

—Μὰ εἰς τὸν κοινοτικὸν τομέα ἔδρασεν ἄλλοτε λαμπρὰ εἷς κ. Παπαϊωάννου; Μήπως τὸν γνωρίζετε;

Τὸ πικρὸν μειδίαμα τοῦ αὐτοπροσώπως παρισταμένου μὲ ἔκαμε νὰ μελαγχολήσω.

Μίαν ἡμέραν παρηκολούθησα ἓν μάθημα εἰς μίαν ἄλλην Σχολήν. Ὁ Καθηγητὴς ἐδίδασκε περὶ αὐτοδιοικήσεως καὶ παρέπεμπε τοὺς ἀκροατάς του εἰς «τὴν μελέτην ἑνὸς κυρίου Παπαϊωάννου περὶ Αὐτοδιοικουμένων Ὀργανισμῶν» ἐξαίρων τὴν πρωτοτυπίαν της.

Ἐμελαγχόλησα διαπιστώσας ἄλλην μίαν φορὰν ὅτι ἐνῷ εἶναι ὁ τόπος μας τόσον μικρὸς ὥστε σχεδὸν νὰ γνωριζόμεθα ὅλοι μεταξύ μας, ἀγνοοῦμεν τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔδρασαν ἐπωφελῶς εἰς τὸν τόπον μας. Ὁ κ. Καθηγητὴς πανηγυρικῶς ἔκρινε τὴν μελέτην, ἀλλ' ἠγνόει ὅτι συγγραφεύς της ἦτο ὁ Διευθυντὴς τῆς Α.Σ.Β.Σ.!

Ἔχει, διηρωτήθην, ἡ χώρα μας πολλὰ φωτεινὰ μετέωρα (ἄλλο παράδειγμα ἡ ποτὲ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία Ὄθωνος Ρουσοπούλου) ὥστε τόσον ταχέως νὰ τὰς καλύπτῃ ἡ λήθη;

Διατί αὐτὴ ἡ ἔλλειψις συνεχείας, ἡ ὁποία δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ὀρθοπο-

δήσωμεν; Διατί αὐτὴ ἡ ἄγνοια τοῦ παρελθόντος, ἡ ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν ἄλλων;

Τὸ φαινόμενον βεβαίως δὲν παρατηρεῖται μόνον εἰς τὴν Χώραν μας. Μᾶς στοιχίζει ὅμως περισσότερον, διότι εἴμεθα μία μικρά, βασανισμένη Χώρα, ἀξία καλυτέρου μέλλοντος.

Ποῦ ὀφείλεται τὸ φαινόμενον; Μήπως οἱ δημιουργοὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τούτων προηγήθησαν τῆς ἐποχῆς των καὶ τὸ παράδειγμά των δὲν ἠκολουθήθη; Κατέστησαν τὰ ἔργα των προσωποπαγῆ ὥστε νὰ σβήσουν, μόλις ἀπεμακρύνθησαν; Ἢ ὡς πνευματικοὶ καταλῦται ἀνετάραξαν λιμνάζοντα ὕδατα, ἔθιξαν μικροσυμφέροντα, διήγειραν ἐγωπαθείας, μοιραίως συνεκέντρωσαν ὅλην τὴν ἀντίδρασιν τοῦ παλαιοῦ κατὰ τοῦ νέου; Τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας ἀναπτύξεως.

Ἡ ἱστορία τοῦ «δικαίου Ἀριστείδου» πρέπει συνεχῶς νὰ μᾶς καταδιώκῃ;

Ὅ,τι ἐπὶ τοῦ παρόντος δέον νὰ τονισθῇ, καὶ πρὸς τοὺς νέους ἀποτεινόμεθα, εἶναι ὅτι οὐδὲν τὸ καλὸν καὶ βιώσιμον θὰ ἐπιτευχθῇ, ὅταν λησμονεῖται τόσον εὐκόλως τὸ πρόσφατον παρελθόν. Ἄνευ συνεχείας πρόοδος δὲν ὑπάρχει. Οὔτε εἰς τὴν φύσιν, οὔτε εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ἡ συμβολὴ τοῦ Στράτου Κ. Παπαϊωάννου εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, τῆς ὁποίας ἐπίτευγμα ὑπῆρξεν ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, εἶναι ἀκόμη πολὺ νωπὴ διὰ νὰ κριθῇ ἀμερολήπτως καὶ εἰς ὅλην της τὴν ἔκτασιν.

Καὶ ἐδῶ παρετηρήθη ἡ ἰδία λυσσώδης ἀντίδρασις, φανερὰ ἢ ὕπουλος, ἐπιπολαία ἢ κακόπιστος.

Εὐτυχῶς ὅμως οἱ καιροὶ εἶναι ἄλλοι.

Καὶ θὰ ἔλθῃ σύντομα ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ κοινὴ γνώμη (ὁ ὑπέρτατος κριτής) θὰ κρίνῃ ἐπαξίως ἕκαστον, οἱ δὲ ἀντιδράσαντες, ὅσοι ἔχουν συνείδησιν, ἐὰν ζοῦν θὰ ἐντραποῦν δι' ὅσα κακὰ ἔπραξαν ἢ δι' ὅσα καλὰ παρέλειψαν νὰ πράξουν.

Μία δικαίωσις, ὄχι διὰ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδέαν.

Αὔγουστος 1958

Ι. Δ. ΧΡΥΣΟΧΟΥ
Καθηγητής τῶν Ἀνθρωπίνων Σχέσεων
παρὰ τῇ Βιομηχανικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν]

Ἐὰν ὁ κ. Στράτος Παπαϊωάννου εἶναι γνωστὸς ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον ὡς ἕνας διακεκριμένος πρωτοποριακὸς λογιστικὸς συγγραφεύς, ὡς ἕνας ἀνώτατος κρατικὸς λειτουργὸς καὶ ὡς ὁ δημιουργὸς καὶ ἐμψυχωτὴς τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, τῆς ὁποίας ἑορτάζομεν τὰ εἰκοσάχρονα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ μείνῃ εἰς τὴν σκιὰν καὶ εἷς ἄλλος τομεὺς τῆς δράσεως τοῦ τιμωμένου ἀνδρός, ἡ ὁποία ἀνάγεται εἰς τὰ ἔτη 1920–1927, ὅτε ὑπηρέτει ὡς καθηγητὴς τῶν Ἐμπορικῶν εἰς τὴν Δημοσίαν Ἐμπορικὴν Σχολὴν Βόλου.

Ἡ διδασκαλία του ἦτο διὰ τὴν ἐποχήν του τελείως πρωτοποριακή. Περὶ τούτου μαρτυροῦν οἱ μαθηταί του—μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ ὑποφαινόμενος—οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ τὸν ἔχουν καθηγητήν των, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἠμπορεῖ νὰ πεισθῇ καὶ πᾶς τρίτος ἐὰν ἤθελε κάμει τὸν κόπον νὰ διεξέλθῃ τὸν Α' τόμον τοῦ Συστήματος Λογιστικῆς τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη τὸ 1920 καὶ ἂν φυσικὰ ἔχῃ

'Από τή γραφική Μακρυνίτσα (Φωτ. Στουρνάρα)

'Από τή γραφική Ζαγορά (Φωτ. Στουρνάρα)

σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ ἐπιπέδου εἰς ὃ εὑρίσκετο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Λογιστικὴ Ἐπιστήμη ἐν Ἑλλάδι. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὑπῆρξε, πράγματι, πρωτοποριακόν. Διὰ πρώτην φορὰν ἐξητάζετο ἀπὸ καθαρῶς ἐπιστημονικῆς σκοπιᾶς ἡ Λογιστικὴ ἐν Ἑλλάδι. Προηγήθη εἰς πολλὰ σημεῖα καὶ αὐτῶν τῶν εὐρωπαίων λογιστικῶν συγγραφέων.

Ὁ Βόλος ηὐτύχησε νὰ ἴδῃ λειτουργοῦν τὸ Σχολεῖον Δελμούζου. Ὁ μεγάλος αὐτὸς παιδαγωγὸς ἤνοιξε νέους δρόμους καὶ τὸ νεωτεριστικὸν ἵδρυμα τὸ ὁποῖον διηύθυνε συνεδέθη μὲ τὸ ὄνομά του, ὅπως ἄλλως τε ὅλα τὰ προοδευτικὰ σχολεῖα ποὺ ἐλειτούργησαν εἰς τὸν τόπον μας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος. Οὕτω καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Βόλου συνεδέθη μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Παπαϊωάννου, καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς διδασκαλίας του, ὁπότε δικαίως ἐθεωρεῖτο ἡ πρώτη Ἐμπορικὴ Σχολὴ τοῦ Κράτους. Ὁ Παπαϊωάννου μὲ τὴν ἐγκυκλοπαιδικήν του μόρφωσιν, μὲ τὴν κοινωνιολογικήν του ἰδίᾳ κατάρτισιν καὶ ἰδίως μὲ τὸ ἦθος του, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργήν του, τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τοὺς νέους εἶχε κατακτήσει τὴν λατρείαν τῶν μαθητῶν του καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν γονέων καὶ ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας. Οἱ μαθηταὶ τὸν ἐθεωροῦσαμεν ὅλοι φίλον, ἀδελφόν, πατέρα, καὶ αὐτὸς διεκήρυσσεν urbi et orbi ὅτι οἱ καλύτεροι μαθηταὶ ἦσαν οἱ Βολιῶτες. Χρυσῆ ἐποχὴ τῆς Σχολῆς Βόλου, ὅπου οἱ τελειόφοιτοι ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου πολλάκις ἐζητοῦντο ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις.

Δημοσιεύω κατωτέρω τὸ σύνθημα τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναγραφῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Σχολῆς. Μέσα εἰς αὐτὸ ὡς Διδάσκαλος ἔκλεινε τὰ ἰδανικά του διὰ τοὺς νέους, μαζὶ μ' ἕνα βαθύτατον ἀνθρωπισμὸν καὶ μὲ μίαν παθολογικὴν σχεδὸν ἀγάπην διὰ τὸν λαόν:

> *«Ἔσο μορφωμένος καὶ ἱκανὸς ἐπαγγελματίας, ὑπερήφανος διότι συμμετέχεις εἰς τὴν παραγωγήν. Καλὸς καὶ ἄξιος Ἕλλην, μὲ πλήρη συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεών σου πρὸς τὸ Ἔθνος. Φωτισμένος ὁδηγὸς καὶ πιστὸς ὑπηρέτης τοῦ Λαοῦ. Χρήσιμος καὶ ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος. Φίλος τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Ἔμπλεως Ἀνθρωπιστικῶν Ἰδανικῶν».*

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅμως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας του ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ τοῦ Βόλου δὲν ὑπῆρξε μόνον ἕνας ἄριστος παιδαγωγὸς καὶ ἕνας λαμπρὸς ἐργάτης τῆς Λογιστικῆς. Πνεῦμα κατ' ἐξοχὴν ἀνήσυχον, ἔδειξεν ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς ἐγκαταστάσεώς του εἰς Βόλον θερμὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ζητήματα τῆς οἰκονομίας τοῦ Βόλου καὶ τοῦ γειτνιάζοντος μὲ αὐτὸν Πηλίου.

Ξένος αὐτὸς πρὸς τὸν Βόλον καὶ τὴν περιοχήν του ἠγάπησεν ὅσον ὀλίγοι τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας, τὸ ἐπόνεσε, ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ προβλήματά του καὶ ἤρχισε νὰ ζητᾷ τρόπους διὰ τὴν ἀντιμετώπισίν των.

Ξεκίνησε ἀπὸ μίαν βασικὴν ἀφετηρίαν: δὲν πρέπει οἱ πολῖται νὰ ἀναμένουν μοιρολατρικῶς τὰ πάντα ἀπὸ τὸ Κράτος. Δὲν πρέπει νὰ ἀφήνουν ὅπως τὸ Κράτος ἐπιλαμβάνεται καὶ τῶν μερικωτέρων ζητημάτων των καὶ δίδῃ λύσεις εἰς αὐτά. Τὸ Κράτος πρέπει νὰ ἀφεθῇ νὰ ρυθμίζῃ τὰ γενικώ-

τερα προβλήματα τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ λαοῦ, ἐνῷ τὰ τοπικὰ θέματα μὲ τὰς τόσας ἰδιομορφίας των πρέπει ν' ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ἀντιμετωπίσεως καὶ χειρισμοῦ ἐκ μέρους αὐτῶν τούτων τῶν ἀμεσώτατα ἐνδιαφερομένων πολιτῶν. Πρέπει οἱ πολῖται νὰ μάθουν νὰ χειρίζωνται τὰς τοπικάς των ὑποθέσεις δια νὰ εἶναι εἰς θέσιν αὔριον νὰ κρίνουν καὶ νὰ χειρίζωνται καὶ τὰ πολυπλοκώτερα ἐθνικὰ συμφέροντα. Προκειται μὲ ἄλλους λόγους διὰ τὸν θεσμὸν τῆς αὐτοδιοικήσεως, ὁ ὁποῖος πολὺ ὀλίγην προσοχὴν ἐπέσυρεν ἐκ μέρους τῶν μελετητῶν τοῦ δημοσίου μας βίου καὶ πρὸ παντὸς πολὺ ὀλίγον καὶ ἀτελέστατα ἐφηρμόσθη ὥστε νὰ δοκιμασθῇ εἰς τὴν πρᾶξιν.

Ἡ κυρία καλλιέργεια τοῦ Πηλίου ἦτο καὶ εἶναι ἡ ἐλαία, ὁ καρπὸς τῆς ὁποίας χρησιμοποιεῖται κυρίως ὡς βρώσιμος ἐλαία καὶ οὐχὶ ὡς ἐλαιοποιήσιμος τοιαύτη. Καὶ κύριος ἐχθρὸς αὐτῆς ὁ δάκος, ὁ ὁποῖος προσβάλλων τὴν ἐλαίαν εἰς μὲν τὴν ἐλαιοποιήσιμον τοιαύτην προκαλεῖ ποιοτικὴν βλάβην, εἰς τὴν βρώσιμον ὅμως προκαλεῖ τόσον καιρίαν βλάβην ὥστε καθιστᾷ αὐτὴν μὴ ἐμπορεύσιμον ὡς βρώσιμον ἐλαίαν. Εἰς τὰς ΗΠΑ, μεγάλην ἀγορὰν καταναλώσεως, ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ δακοπλήκτων ἐλαιῶν. Εὔκολον νὰ ἀντιληφθῇ τις ποίας τεραστίας ζημίας ἐπέφερεν εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ Πηλίου ἡ καταστροφὴ τῶν ἐλαιῶν ἐκ τοῦ δάκου.

Βεβαίως τὸ 1918 εἶχεν ἱδρυθῆ κρατικὸς Ὀργανισμὸς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταμεῖον Ἐλαίας» βάσει τοῦ Νόμου 1366, ἡ ὀργάνωσις τοῦ ὁποίου ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Νόμου 2085 τοῦ ἔτους 1922, ἀλλ' αἱ καταπολεμήσεις τοῦ δάκου τὰς ὁποίας ἐνήργει ὁ κρατικὸς αὐτὸς ὀργανισμὸς ἦσαν σποραδικαὶ καὶ ἀσυστηματοποίητοι, δαπανηραὶ καὶ ἄνευ ἀποτελεσμάτων.

Διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς μάστιγος ταύτης ὁ κ. Παπαϊωάννου ἐσκέφθη καὶ εἰσηγήθη μαζὶ μὲ ἄλλους ἐκλεκτοὺς Πηλιορεῖτας : τὸν Γ. Α. Φιλιππίδην, τὸν Ι. Χρυσοχοΐδην, τὸν Κ. Καρτάλην, τὸν Ἀλ. Χρυσοχοΐδην, τὸν Γ. Λιβανόν, τὸν Γ. Καραπατῆν, τὸν Α. Λάππαν καὶ ἄλλους, ὅτι τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ δάκου δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀναμένουν ἀπὸ τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, χρηματοδοτουμένας ἀπὸ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν, ἀλλὰ νὰ πάρουν αὐτοὶ εἰς τὰς χεῖρας των τὴν σοβαρωτάτην αὐτὴν ὑπόθεσιν, ἱδρύοντες κατάλληλον αὐτοδιοικούμενον ὀργανισμόν, προικοδοτούμενον ἀπὸ πόρους βαρύνοντας τοὺς ἐλαιοπαραγωγοὺς καὶ μόνον αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ἐπρόκειτο ν' ἀποκομίσουν καὶ τὰ ἀντίστοιχα ὀφέλη. Μὲ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐνδιαφερομένων ἐκπροσώπων τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν ἐδημοσιεύθη τὴν 13 Ἀπριλίου 1922 ὁ νόμος 2753, δι' οὗ ἱδρύθη τὸ Ταμεῖον Προνοίας Ἐλαιοπαραγωγῆς Πηλίου. Τὴν δὲ 12 Μαΐου 1922 ἐδημοσιεύθη τὸ Διάταγμα περὶ κυρώσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ.

Τὸ Ταμεῖον, ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἐκλεκτῶν Πηλιορειτῶν καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ἤρξατο ἀμέσως λειτουργοῦν καὶ προέβη εἰς συστηματικὴν καταπολέμησιν τοῦ δάκου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιτύχουν οἱ Πηλιορεῖται νὰ σώσουν τὸ πολύτιμον προϊὸν των, τὴν ἐλαίαν, καὶ νὰ ἴδουν τὰ κτήματά των νὰ ἀποδίδουν σημαντικὸν εἰσόδημα.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τοῦ Ταμείου αὐτοῦ ὥστε οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ τῶν ἄλλων περιφερειῶν τοῦ Κράτους ἠξίωσαν ὅπως ἐπιτραπῇ καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ ἱδρύσουν τοπικὰ Ταμεῖα. Καὶ πράγματι ἐψηφίσθη ὁ νό-

μος 3147 τῆς 29 Ἰουνίου 1924, βάσει τοῦ ὁποίου ἱδρύθησαν εἰδικὰ Ταμεῖα Ἐλαίας εἰς τοὺς τέσσαρας νομοὺς τῆς Κρήτης, Σκίαθον, Σκόπελον, Ἀμαλιάπολιν, Ἄνδρον, Κύμην κλπ. Εἰς τὴν ἵδρυσιν τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν συνέβαλε μὲ τὴν καθοδήγησίν του καὶ τὴν αὐτοπρόσωπον μετάβασίν του ἐπὶ τόπου ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ἡ ἐλαία εἶναι βέβαια ἡ βασικὴ καλλιέργεια τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ ἡ μοναδική. Τὸ Πήλιον κέκτηται καὶ ἐκτεταμένους ὀπωρῶνας, ἡ δὲ παραγωγὴ τῶν ὀπωρῶν εἶχε καὶ αὐτὴ ν' ἀντιμετωπίσῃ τοὺς ἐχθρούς της ἐκ διαφόρων ἀσθενειῶν. Ἔπρεπε συνεπῶς καὶ αὐτὴ ἡ παραγωγὴ νὰ προστατευθῇ. Ἀλλὰ τὰ προϊόντα τοῦ Πηλίου ἔπρεπε νὰ τύχουν τῆς δεούσης ἐπεξεργασίας, συσκευασίας καὶ συντηρήσεως διὰ νὰ κατακτήσουν τὰς ἀγορὰς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ἔπρεπε νὰ διαδοθοῦν οἱ ἐπιστημονικοὶ τρόποι καλλιεργείας. Ἔπρεπε νὰ διαφημισθοῦν τὰ προϊόντα τοῦ Πηλίου εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἔπρεπε οἱ παραγωγοὶ νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ κατάλληλα καὶ εὔθηνα χημικὰ λιπάσματα, φάρμακα, γεωργικὰ ἐργαλεῖα, σπόρους κ.λ.π.

Τὰ προβλήματα αὐτὰ τὰ εἶδε, τὰ ἐμελέτησεν ὁ κ. Παπαϊωάννου καὶ εἰσηγήθη τὴν σύνταξιν νέου Ὀργανισμοῦ τοῦ Ταμείου, ὅστις νὰ περιλάβῃ ἅπαντα τὰ θέματα τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας τοῦ Πηλίου. Ἡ εἰσήγησίς του ἐγένετο δεκτή, συνέταξε τὸ σχετικὸν σχέδιον νόμου καὶ τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1925 ὑπεγράφη Νομοθ. Διάταγμα «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Νόμου 2753 «περὶ ἱδρύσεως Ταμείου Προνοίας Ἐλαιοπαραγωγῆς Πηλίου», τὸ ὁποῖον καὶ μετωνομάσθη εἰς «Ταμεῖον Προνοίας Παραγωγῆς Πηλίου». Τὴν 19 Φεβρουαρίου 1926 ὑπεγράφη καὶ ὁ ἐσωτερικὸς αὐτοῦ κανονισμός, ἐπίσης ἔργον τοῦ κ. Παπαϊωάννου.

Βάσει τοῦ νέου Ὀργανισμοῦ τὸ Ταμεῖον ἐπεξέτεινε τὴν δρᾶσιν του ἐφ' ὅλων τῶν τομέων τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας τοῦ Πηλίου, ὠφελῆσαν σημαντικώτατα τοὺς παραγωγούς.

Ἵδρυσε τὸν πρῶτον ἐν Ἑλλάδι Φυτοπαθολογικὸν Σταθμόν, ὅστις προσέφερεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τοὺς παραγωγοὺς τοῦ Πηλίου.

Ἐφρόντισε νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὸ Πήλιον τὰ χημικὰ λιπάσματα, τὰ ὁποῖα πρὶν ἦσαν σχεδὸν ἄγνωστα εἰς αὐτό.

Ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ καὶ τοῦ διακεκριμένου φυτοπαθολόγου κ. Σ. Καββάδα ἐξεδίδετο τὸ Γεωργικὸν Δελτίον, μὲ λίαν ἐνδιαφέρουσαν ὕλην ἐφ' ὅλων τῶν προβλημάτων τοῦ Πηλίου.

Ἐξεδόθησαν ἐπίσης πολλὰ ἐκλαϊκευτικὰ βιβλιάρια μὲ γεωργικὰ θέματα διὰ τοὺς παραγωγούς.

Ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν σύγκλησιν ἑπτὰ ἐν συνόλῳ Παμπηλιορειτικῶν Συνεδρίων, τὰ ὁποῖα συνεκλήθησαν ἀπὸ τοῦ 1921 μέχρι τοῦ 1927. Εἰς τὰ Συνέδρια αὐτὰ ἐκτὸς τῶν Πηλιορειτῶν συνέδρων παρίσταντο καὶ οἱ ἁρμόδιοι ἀνώτατοι κρατικοὶ λειτουργοί, εἰς αὐτὰ δὲ συνεζητοῦντο καὶ ἐλαμβάνοντο ἀποφάσεις διὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν καταλλήλων ὀργανισμῶν, διὰ θέματα φορολογίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων, διὰ τὴν ὁδοποιίαν τοῦ

Πηλίου, διὰ τὴν ἵδρυσιν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν, διὰ τὸν θεσμὸν τῆς αὐτοδιοικήσεως, διὰ τὴν ἀγροφυλακὴν καὶ πλεῖστα ἄλλα [1].

Τὸ Πήλιον παρ' ὅλας τὰς φυσικάς του καλλονάς, παρ' ὅλον τὸν πλοῦτον του εἰς γεωργικὰ προϊόντα δὲν εἶχε σχεδὸν καθόλου ὁδικὸν δίκτυον, μὲ ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον νὰ εἶναι ἀπρόσιτον εἰς τοὺς τουρίστας, ἀλλὰ καὶ τὰ προϊόντα του πολλάκις νὰ καταστρέφωνται λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν καὶ τῆς κυκλοφορίας ἐπ' αὐτῶν τῶν καταλλήλων μεταφορικῶν μέσων, ἅτινα θὰ τὰ μετέφερον ταχέως καὶ μὲ εὐθηνὸν κόμιστρον ἀπὸ τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς εἰς τὰ κέντρα καταναλώσεως.

Τὸ σημαντικώτατον τοῦτο πρόβλημα ὁ κ. Παπαϊωάννου τὸ ἀντιμετώπισε διὰ τῆς δημιουργίας ἑνὸς νέου αὐτοδιοικουμένου ὀργανισμοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπελαμβάνετο τῆς κατασκευῆς τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τοῦ Πηλίου.

Ἔκαμε σχετικὴν εἰσήγησιν εἰς τὸ συνελθὸν ἐν Βόλῳ τὴν 23 Μαΐου 1923 Δ' Παμπηλιορειτικὸν Συνέδριον ἡ ὁποία ἐγένετο δεκτή, υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως καὶ ἐδημοσιεύετο εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τὸ ἀπὸ 17 Ἰουλίου 1923 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως Εἰδικοῦ Ταμείου Ὁδοποιίας Πηλίου» καὶ ἀρχὰς τοῦ 1924 ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1923 Β. Δ. δι' οὗ ἐνεκρίθη ὁ ἐσωτερικὸς κανονισμὸς αὐτοῦ. Τόσον ὁ ἱδρυτικὸς τοῦ ἐν λόγῳ Ταμείου νόμος, ὅσον καὶ ὁ ἐσωτερικὸς κανονισμὸς αὐτοῦ συνετάγησαν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ὅστις ἐν συνεχείᾳ ἀνέλαβε καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ. Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἐν λόγῳ Ταμείου ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοθ. Διατάγματος.

Τὸ Ταμεῖον αὐτὸ συνῆψε μέγα δάνειον ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Πολυμέρην καὶ μὲ τοὺς πόρους μὲ τοὺς ὁποίους τὸ εἶχε προικοδοτήσει ὁ συστατικὸς αὐτοῦ νόμος καὶ μὲ τὰς δωρεὰς πλουσίων Πηλιορειτῶν κατώρθωσε νὰ κατασκευάσῃ εἰς τὸ Πήλιον τὰς πλείστας τῶν ὁδῶν αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν καὶ σήμερον.

Ἂν οἱ ἀνωτέρω δύο αὐτοδιοικούμενοι ὀργανισμοὶ ὑπῆρξαν οἱ βασικοὶ μοχλοὶ οἱ ὁποῖοι ἤλλαξαν τὴν ὄψιν τοῦ Πηλίου, δὲν εἶναι οἱ μόνοι διὰ τὴν ἵδρυσιν καὶ τὴν ἐπιτυχῆ λειτουργίαν τῶν ὁποίων συνέβαλεν ὁ κ. Στρ. Παπαϊωάννου.

Συνέβαλε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἑνώσεως Φιλοδένδρων Βόλου, ἡ ὁποία ἐπρογραμμάτισε τὴν δενδροφύτευσιν τῶν πέριξ τοῦ Βόλου ἀδένδρων περιοχῶν. Ἵδρυσεν ἑπομένως τὸν πρῶτον ἀναγκαστικὸν συνεταιρισμὸν ἐξωραϊσμοῦ.

Ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Λέσχης τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων

---

1. Διὰ νὰ κατονοηθῇ καλύτερον ἡ δρᾶσις τοῦ Ταμείου Παραγωγῆς Πηλίου παραθέτω κατωτέρω τοὺς τίτλους τῶν κονδυλίων τῶν δαπανῶν του, ὡς ἐμφαίνονται οὗτοι εἰς τὸν δημοσιευθέντα πίνακα εἰς τὸ «Γεωργικὸν Δελτίον» (τόμος Γ' τεῦχος 1). Φυτοπαθολογικὸς Σταθμὸς Βόλου—Καταπολέμησις δάκου—Καταπολέμησις φουγικλαδίου καὶ καρποκάψης—Γεωργικὸς Σταθμὸς—Γεωργικὸν Χημεῖον—Παράρτημα Λεχωνίων—Ἀγροκήπιον Ζαγορᾶς—Ἀγροκήπιον Μηλεῶν—Ἀγροκήπιον Ἁγίου Γεωργίου—Ἀγροκήπιον Νεοχωρίου—Κτηνοτροφικὸς Σταθμὸς—Δέκα πρότυπα ἀμπελοκτήματα—Τέσσαρες πρότυποι ἀμπελῶνες—Τέσσαρες Μετεωρολογικοὶ Σταθμοὶ—Γεωργικὸν Δελτίον—Γεωργικαὶ ἐκδόσεις (μελέται καὶ διαφωτιστικὰ φυλλάδια). Ἀποξηραντήριον Καστάνων—Προμήθειαι σπόρων καὶ ἐργαλείων—Διαφήμισις Πηλίου κ.τ.λ. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι δι' ὅλην αὐτὴν τὴν πολυποίκιλον δρᾶσιν διετίθεντο μ ό ν ο ν τὰ 6 1|2 ο|ο εἰς γενικὰ ἔξοδα καὶ μισθοὺς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας.

Μαγνησίας, ἡ ὁποία ἀνέπτυξεν ἀξιόλογον ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν καὶ ἐξυπηρέτησε τὰ μέλη της. Ἡ Λέσχη αὐτὴ ὑπῆρξε πρότυπον διὰ τὴν ἵδρυσιν παρομοίων Ὀργανώσεων ἐν Λαρίσῃ, Τρικάλοις καὶ Καρδίτσῃ.

Παλαιὸς συνεταιριστής, ἐνήργησε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως, ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς τὰ σπάργανα.

Ὑπέδειξεν ὅπως ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς Πηλιορείτας ἡ ἐπέκτασις ἐν Πηλίῳ τοῦ ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου 1623 Νομοθετ. Διατάγματος «περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας», πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐγένετο καὶ οὕτω τὸ Πήλιον ἐγνώρισεν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν ὠργανωμένην ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων.

Ἔδωκεν ἀρκετὰς μορφωτικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς διαλέξεις. Ἡ ρητορική του δεινότης εἶναι τόσον γνωστή, ὥστε περιττὸν νὰ τονίσω ὅτι κάθε ὁμιλία του —ἐπιστημονικὴ ἢ ἐκλαϊκευτική— ἀπετέλει ἐν γεγονὸς διὰ τὸν Βόλον καὶ προεκάλει μεγάλην συρροὴν ἀκροατῶν. Ὁ λόγος του περὶ τοῦ Ταμείου Παραγωγῆς Πηλίου ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα ὄχι μόνον ρεαλιστικῆς ἐξετάσεως καὶ ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ καὶ ἀνωτέρας ἐμπνεύσεως καὶ ὑψηλῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

Ὁ Βόλος καὶ τὸ Πήλιον ὑπῆρξαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κέντρα πρὸς τὰ ὁποῖα ἤρχοντο ἀπὸ πάσης ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος πολιτικοὶ καὶ δημοσιογράφοι, μηχανικοὶ καὶ γεωπόνοι διὰ νὰ μελετήσουν καὶ νὰ παρακολουθήσουν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν δρᾶσιν τῶν αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν Πηλίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀνέτειλε τὸ φῶς τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τῆς πραγματοποιήσεως ἑνὸς πράγματι θαυμαστοῦ κινήματος μὲ τόσα ἀποτελέσματα οἰκονομικῆς ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἠθικῆς φύσεως.

Παρηκολούθησα ἐκ τοῦ σύνεγγυς ὅλην αὐτὴν τὴν γενναίαν ἐξόρμησιν τῶν Πηλιορειτῶν ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἕνας ὁραματιστὴς ἀλλὰ καὶ πραγματοποιός. Πολλάκις ἐσκέφθην ποία ἦτο ἡ κυρία κατ' ἐξοχὴν συμβολή του καὶ τὸ μέγα δίδαγμα τῆς δράσεώς του.

Νομίζω ὅτι εἰς μίαν ἐποχὴν ἐντόνων κομματικῶν παθῶν μεταξὺ βενιζελισμοῦ καὶ ἀντιβενιζελισμοῦ ἐπέτυχε ν' ἀρθῇ ὑπὲρ τὰς διαφοράς. καὶ αὐτὸς ὁ τόσον φανατικὸς εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικάς του πεποιθήσεις νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα τῆς ἐξάρσεως ὑπὲρ τὰς κομματικὰς καὶ τὰς προσωπικὰς ἀντιθέσεις. Τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Ταμείων Παραγωγῆς καὶ Ὁδοποιίας ἀπετελοῦντο ἀπὸ ἐξέχοντας πολιτικούς, βενιζελικοὺς καὶ ἀντιβενιζελικοὺς παράγοντας, καὶ ὅμως ὅλαι αἱ ἀποφάσεις των ἐλαμβάνοντο παμψηφεὶ χάρις εἰς τὴν ἀκομμάτιστον εἰσήγησιν τοῦ Παπαϊωάννου. Δι' αὐτὸν δὲν ὑπῆρχε κόμμα καὶ φίλος, ἀλλὰ τὴν σκέψιν του κατηύθυνε μόνον τὸ γενικώτερον συμφέρον τοῦ Πηλίου.

Δεύτερον χαρακτηριστικὸν τῆς δράσεώς του ὑπῆρξεν ὅτι αὐτὸς ὁ πράγματι λαοπλάνος μὲ τὴν γνωστὴν ρητορικότητά του καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον μετέδιδεν εἰς τοὺς ἀκροατάς του, ὑπῆρξεν ἡ ἄρνησις τῆς δημοκοπίας. Ἀντιμετώπιζε πάντοτε πᾶν ζήτημα μὲ τὴν σκληρὰν γλῶσσαν τῆς ἀληθείας, καλῶν πάντοτε τοὺς Πηλιορείτας εἰς θυσίας προκειμένου νὰ πραγματοποιηθῶσι κοινωφελῆ ἔργα [1].

---

1. Ὁ κ. Στρ. Παπαϊωάννου ἐδημοσίευσε τὰς κάτωθι μελέτας καὶ βιβλία περὶ τοῦ Πηλίου: 1) Ἡ αὐτοδιοίκησις β' βαθμοῦ (1923), 2) Ἡ προστασία τῆς ἐλαίας Πη-

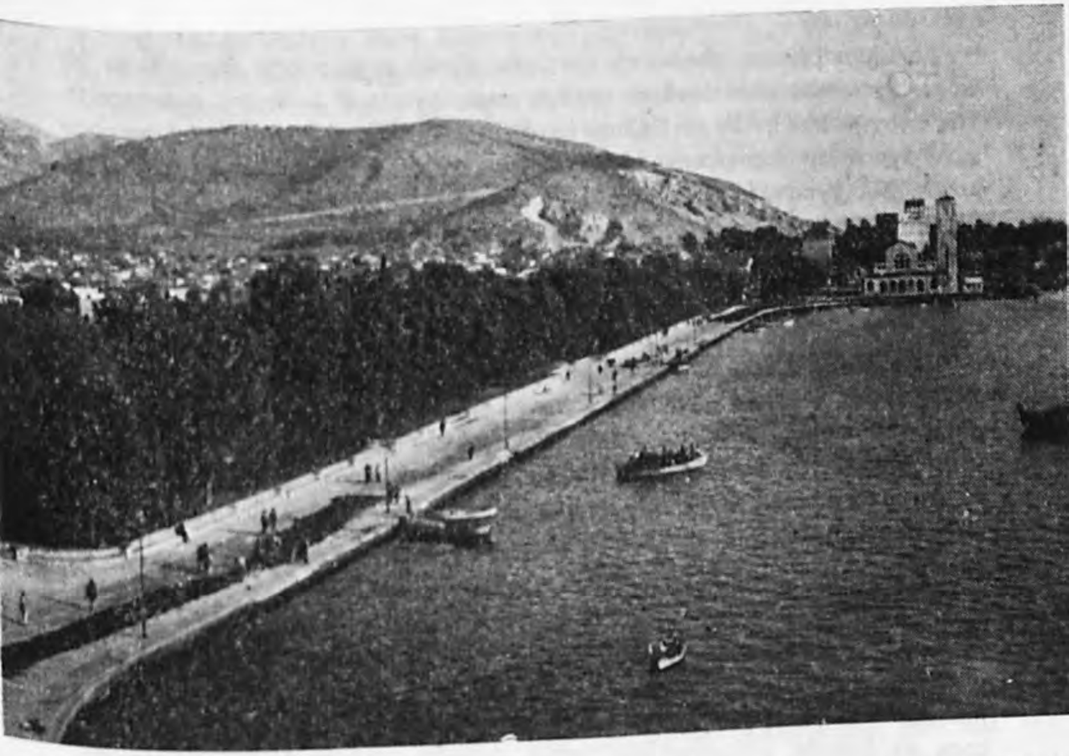

Ἡ ὡραία παραλία τοῦ Βόλου (Φωτ. Στουρνάρα)

Παγασητικός - Μήλινα (Φωτ. Ζήμερη

Δὲν εἶμαι βέβαιος, ἂν μὲ τὴν πτωχὴν αὐτὴν περιγραφὴν κατώρθωσα νὰ δώσω ἔστω καὶ μίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τοῦ ὀργασμοῦ ὁ ὁποῖος παρετηρεῖτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὸ Πήλιον ἐφ' ὅλων τῶν τομέων οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρουν μίαν ἀγροτικὴν περιφέρειαν πλουσίαν μὲν εἰς καλλιέργειαν καὶ φυσικὰς καλλονάς, ἀλλ' ἐγκαταλελειμμένην. Τὸ Πήλιον ἤρχισε νὰ μεταμορφοῦται. Τὸ πτωχὸν καὶ ἐγκαταλελειμμένον Πήλιον ἔγινε πλουτοφόρον κέντρον μιᾶς νέας πολιτικῆς, διοικητικῆς, κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς. Δικαίως ὁ Βόλος ἐθεωρεῖτο τότε ἡ καλυτέρα τῆς Ἑλλάδος πόλις, πάντως ἡ πλέον ζωντανὴ περιοχή της.

Ἀλλ' ἦλθεν ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἰθύνων νοῦς ὅλης αὐτῆς τῆς δημιουργικῆς ἀναπλάσεως, ὁ ἐνθουσιώδης καὶ φανατικὸς θιασώτης τοῦ θεσμοῦ τῆς τοπικῆς μας αὐτοδιοικήσεως, ὁ ἐμψυχωτὴς τόσων ὡραίων προσπαθειῶν, ὁ ἀρχιτέκτων καὶ οἰκοδόμος τόσων λαμπρῶν θεσμῶν, ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Βόλου διὰ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς Ἀθήνας, καὶ ἀνεχώρησε. Καὶ τὸ Πήλιον ἐστερήθη ἑνὸς πολυτίμου φίλου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶδε τόσα καλά.

Ἡ ἀπουσία του ἔγινεν ἀμέσως αἰσθητή. Ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ ἐξέπεσεν. Ἡ ἄλλοτε πρώτη Σχολὴ τοῦ Κράτους παρ' ὀλίγον νὰ κλείσῃ. Οἱ δημιουργηθέντες ὀργανισμοὶ ἤρχισαν σιγὰ-σιγὰ νὰ μαραίνωνται. Καιροσκόποι ἤρχισαν νὰ διεισδύουν εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς καὶ νὰ τοὺς κατατρώγουν. Οἱ πλόκαμοι τοῦ Κέντρου ἤρχισαν πάλιν νὰ ἐναγκαλίζωνται θανασίμως ὅ,τι ἐτόλμησε νὰ ὀρθωθῇ ἀπέναντί του. Ἔλειψεν ὁ ἐμψυχωτής, ὁ μαχητής, ὁ δημιουργός, ὁ ἡγέτης.

Ἡ ἀπαράμιλλος ἐκείνη ἀνάτασις τῶν πηλιορειτικῶν δυνάμεων ὑπὸ τὴν δημιουργικὴν πνοὴν τοῦ κ. Στρ. Παπαϊωάννου παραμένει σήμερον μακρυνὴ ὡραία ἀνάμνησις.

Ἡ μεγαλυτέρα του προσπάθεια ὑπῆρξε νὰ δημιουργήσῃ «συνείδησιν τῆς ἀξίας τῆς αὐτοδιοικήσεως». Αἱ ὁμιλίαι του εἰς ὅλας τὰς Κοινότητας τοῦ Πηλίου, ἡ συνεχὴς καθοδήγησίς των σκοπὸν εἶχον νὰ ἐμπνεύσουν εἰς τοὺς Κοινοτάρχας πίστιν εἰς τὸν θεσμὸν τῆς Κοινότητος. Τὸ ἐζήτησε καὶ τὸ ἐπέτυχε. Οὐδέποτε καὶ οὐδαμοῦ ἀλλοῦ Κοινότητες ἤρθησαν τόσον πολὺ εἰς τὸ ὕψος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεών των. Ὁ Πηλιορείτικος λαὸς ἀνέδειξε τότε τοὺς καλυτέρους ἄρχοντας καὶ αὐτοὶ ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν διοίκησιν, ὥστε νὰ ἐλέγχουν αὐτήν. Ὁ Κοινοτάρχης κατέστη πράγματι ὁ πρῶτος εἰς τὴν Κοινότητα, συνεργάτης τοῦ Κράτους καὶ ὄχι ὄργανον τοῦ τελευταίου χωροφύλακος. Ὁ Σύνδεσμος τῶν Κοινοτήτων Πηλίου ὑπῆρξε τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ὅλης αὐτῆς κοινοτικῆς κινητοποιήσεως.

Ὁ κ. Στρ. Παπαϊωάννου ἐπεζήτησεν ἐπὶ Κυβερνήσεως Κονδύλη διὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀειμνήστου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Θρ. Πετιμεζᾶ νὰ ἐκδοθῇ Ν.Δ., διὰ τοῦ ὁποίου τὸ Πήλιον ἐκηρύσσετο αὐτοδιοικουμένη καὶ διοικητικῶς καὶ οἰκονομικῶς περιφέρεια. Ἀντὶ Νομάρχου

λίου (1924), 3) Ὁ νέος θεσμὸς τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας (1924), 4) Οἱ ἀναγκαστικοὶ συνεταιρισμοὶ ἐξωραϊσμοῦ (1925), 5) Ἡ φορολογία τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν Πηλίου (1925), 6) Πηλιορειτικαὶ Μελέται (τόμος Α', 1925), 7) Τὸ Ταμεῖον Προνοίας Παραγωγῆς Πηλίου (1926), 8) Αἱ ἐπενεκτέαι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν Νομοθεσίαν τῶν Κοινοτήτων (1926), 9) Τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον Ὁδοποιίας Πηλίου (1926) κ.τ.λ.

Ὁ κ. Στρ. Παπαϊωάννου ὑπῆρξεν ὁ ἐμπνευστὴς καὶ ἀρθρογράφος τῆς ἀνεξαρτήτου ἐφημερίδος «Λαϊκὴ Φωνή» καὶ μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν ἐκδοτῶν τῆς ἐφημερίδος «Θεσσαλικὰ Χρονικά», ἡ ὁποία ἐθεωρήθη δικαίως τότε ἡ καλυτέρα ἐπαρχιακὴ ἐφημερίς.

εἰς τὸν Βόλον ἱδρύετο θέσις Διοικητικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Ὅλαι αἱ διατάξεις αἱ παρακωλύουσαι τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν δραστηριότητα τῶν Κοινοτήτων κατηργοῦντο. Ὅλοι οἱ φόροι ἀνῆκον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Πηλίου καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ τέταρτον ἀπεδίδετο εἰς τὸ Κράτος. Οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων ἀπήρτιζαν τὸ «Κοινὸν τῶν Πηλιορειτῶν», τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν πλήρη ἁρμοδιότητα ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Βόλου καὶ τοῦ Πηλίου, πλὴν τῶν ζητημάτων τῆς Ἀσφαλείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Εἶναι, πράγματι, κατ' ἐξοχὴν λυπηρὸν ὅτι τὸ «σχέδιον Παπαϊωάννου» δὲν ἐπραγματοποιήθη λόγῳ τῆς προκηρύξεως ἐκλογῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη. Τὸ Πήλιον ἀπώλεσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ χρησιμεύσῃ ὡςτὸ μεγαλύτερον διοικητικὸν πείραμα τοῦ τόπου μας.

Ἡ δραστηριότης τοῦ κ. Παπαϊωάννου μετὰ τὴν ἐγκατάστασίν του εἰς τὰς Ἀθήνας ἐστράφη πρὸς ἄλλους τομεῖς καὶ ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν του καὶ τῶν προσπαθειῶν τῶν ἀξίων συνεργατῶν του εἶναι ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, μία Σχολὴ ποὺ περικλείει τόσην καταπληκτικὴν ζωὴν μέσα της, ὥστε μὲ μεγάλην χαρὰν νὰ παρακολουθοῦν ὅλοι οἱ φίλοι της τὴν ἁλματώδη ἀνάπτυξίν της. Παρὰ τὴν μόνιμον ἐγκατάστασιν εἰς τὴν πατρίδα του, τὰς Ἀθήνας, ὁ κ. Παπαϊωάννου δὲν ἔπαυσε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν, τῆς ὁποίας παρέμεινε ὁ διαπρύσιος κῆρυξ. Ἵδρυσε μὲ τὸν Ἀλέξ. Σβῶλον, τὸν Ἀλ. Μυλωνᾶν, τὸν Σπ. Ἀγαπητόν, τὸν Χρ. Εὐελπίδην, τὸν Φιλ. Δραγούμην καὶ ἄλλους τὴν «Ἑταιρίαν ὑπὲρ τῆς Αὐτοδιοικήσεως» καὶ ἀνέπτυξε, βάσει τῆς δράσεώς του καὶ τῆς πείρας του ἐν Πηλίῳ, θεωρίαν τῆς «εἰδικῆς αὐτοδιοικήσεως», ἀντὶ τῆς τοπικῆς, ἡ ὁποία τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ διατυπωθεῖσα ἀπετέλεσε πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν Ἐπιστήμην τῆς Διοικήσεως. Ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἐκ τῶν κυρίων ὀργανωτῶν τοῦ Α' Συνεδρίου τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ λόγος του, δημοσιευθεὶς εἰς τὸ ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν «Κοινότης», ἔμεινεν ἀλησμόνητος διὰ τὰς ἰδέας του καὶ τὴν ρητορικήν του ἀξίαν.

Ὡς γνωστὸν ἡ Νομοθεσία τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως περὶ κοινοτήτων, ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ὁ δεύτερος βαθμὸς μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ 1911 τοῦ Ρέπουλη, ἐπήγασε ἀπὸ τὸ «ΣΤ' Παμπηλειοριτικὸν ὑπὲρ τῆς Αὐτοδιοικήσεως Συνέδριον», τοῦ ὁποίου τὰς ἀποφάσεις ὑπηγόρευσεν ὁ κ. Παπαϊωάννου. Ἡ τόσον προοδευτικὴ αὐτὴ Νομοθεσία, ἡ ὁποία βαθμιαίως κατηργήθη μετὰ τὰ Κινήματα, τὴν Κοσμογονίαν, τὴν 4ην Αὐγούστου καὶ τὴν Κατοχήν, εἶναι ἔργον τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ἐνισχυθέντος τότε εἰς τὰς ἀπόψεις καὶ προσπαθείας του ἀπὸ τὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἦσαν διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες καὶ φωτεινοὶ λειτουργοί, ὅπως ὁ Οἰκονομόπουλος, ὁ Βελιανίτης καὶ ὁ Σωτηρίου. Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἐπίστευεν ὅτι ἡ αὐτοδιοίκησις θὰ ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐπιστημονικὴ πεποίθησίς του συνεδυάζετο μὲ τὴν φλογεράν του πίστιν. Τὴν θεωρίαν ὁ κ. Παπαϊωάννου μετέβαλεν εἰς γόνιμον καὶ ὡραίαν πρᾶξιν. Ὑπῆρξε ἕνας πραγματοποιὸς ἰδεολόγος. Ρήτωρ ὅσον ὀλίγοι, ἐχρησιμοποίησε τὸν λόγον διὰ νὰ κάμνῃ ἔργα.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συμπληρώσεως τῶν εἰκοσάχρονων ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Σχολῆς ἂς ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τὸν ὑποφαινόμενον νὰ ἀπευθύνῃ τὰ πιὸ ἐγκάρδια συγχαρητήρια του εἰς τὸν ἀκάματον Διευθυντήν της καὶ εἰς τοὺς διαλεκτοὺς συνεργάτας του.

ΠΑΝΟΣ Α. ΓΡΑΙΚΟΣ

Βόλος 20-2-1958

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

G. H. GALLET

Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν αὐγὴν μιᾶς νέας ἐποχῆς, μὲ ἀπεριορίστους προοπτικάς, τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτοματοποιήσεως. Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, μία βιομηχανικὴ ἐπανάστασις ἀντικατέστησε τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν διὰ τῆς δυνάμεως τῶν μηχανῶν. Ὁ ἵππος—δύναμις ἀντικατέστησε τοὺς μῦς. Σήμερα μία δευτέρα ἐπανάστασις διὰ τῶν αὐτοελεγχομένων μηχανημάτων ἀρχίζει νὰ ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀνθρωπίνην ἐγκεφαλικὴν ἐνέργειαν. Ἡ ἠλεκτρονικὴ ἀντικαθιστᾷ τὴν διάνοιαν.

Ἡ πλέον ἀξιοσημείωτος πρόοδος τῶν δέκα τελευταίων ἐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ὑπολογιστικῆς μηχανῆς μετὰ τοῦ ὑπηρετο-μηχανισμοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος βλέπει τὴν μηχανήν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐδημιούργησε, νὰ τοῦ ἀφαιρῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς ἰδίους του μοχλοὺς τῆς διοικήσεως καὶ νὰ τείνη, ἴσως, νὰ κυριαρχήση ἐπ' αὐτοῦ. Ἤδη ἐκτελεῖ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκτελῇ ἕνα μέγα μέρος τῆς διοικητικῆς ἐργασίας. Θεωρητικῶς, τίποτε δὲν ἀντιτίθεται ὥστε νὰ ἐκτελῇ ὅλην τὴν ἐργασίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης ἐπεμβάσεως. Μερικοὶ ἀνησυχοῦν ἐξ αὐτῆς τῆς ταχείας προόδου τῶν «ρομπότ» (robots) καὶ βλέπουν τὴν αὐτοματοποίησιν ὡς τὸ χείριστον τῶν πραγμάτων. Ἄλλοι εἶναι αἰσιόδοξοι, τὴν παρουσιάζουν ὡς τὸ κάλλιτερον. Ὅπως συμβαίνει πάντοτε, ὑπάρχει ἀλήθεια καὶ εἰς τὰς δύο πλευράς. Ἡ αὐτοματοποίησις προκαλεῖ, φυσικά, εὐρεῖς οἰκονομικοὺς καὶ κοινωνικοὺς ἀντικτύπους. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πρόβλεψιν αὐτῶν, διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον ὀργάνωσιν αὐτῆς τῆς ἀναποφεύκτου ἐπαναστάσεως.

«Ἡ αὐτοματοποίησις», ἐδήλωσεν εἷς ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ὁμιλήσουν καλλίτερον δι' αὐτὴν ὡς ἔχοντες πλήρη ἐπίγνωσιν, ὁ Πρόεδρος τῆς Τζένεραλ Μότορς κ. Χάρλοου Κ. Κέρτις, «εἶναι ἡ κατασκευὴ ἐργαλείων διὰ τὴν πλέον ἀποτελεσματικὴν παραγωγήν. Εἶναι ἡ πρόοδος;...».

Ἡ σκέψις δὲν εἶναι νέα. Εἶναι μία τάσις ἡ ὁποία ἐνυπάρχει εἰς αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ πράγματα· ἡ χρησιμοποίησις ὁλονὲν περισσοτέρων μηχανῶν —ὅλα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνικὴ θέτουν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου— διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγικότητος, τὴν βελτίωσιν τοῦ προϊόντος καὶ τὴν μείωσιν τοῦ μόχθου τῶν ἐργατῶν — τῆς μυϊκῆς καὶ διανοητικῆς κοπώσεως.

Ἡ αὐτοματοποίησις προώδευσε ἁλματωδῶς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς ὅπου ἡ ἀνθρωπίνη ἐργασία εἶναι μία ἀργὴ καὶ ὀχληρὴ ρουτίνα, ἡ ὁποία δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς μίαν προσχεδιασμένην ἐπαναληπτικὴν διαδικασίαν. Ἀπὸ τὴν ἐργασίαν γραφείου ἕως τὴν καθ' ἄλυσιν ἐργασίαν εἰς τὴν βιομηχανίαν. Καὶ τοῦτο μᾶς κάμνει νὰ διαβλέπωμεν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ ἐργάται θὰ ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ τῶν μηχανῶν καὶ θὰ λειτουργήσουν γραφεῖα ἢ ὁλόκληρα ἐργοστάσια «ἄνευ ἀνθρώπου».

Καὶ μόνη ἡ σκέψις τῆς ὁλοκληρωτικῆς αὐτοματοποιήσεως ἐκρουσε τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου εἰς τὰ συνδικάτα. Ἐσκόρπισε τὸν φόβον εἰς χιλιάδας καὶ χιλιάδας ἐργαζομένων —εἴτε ὑπάλληλοι γραφείων εἶναι εἴτε ἐργάται— οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦνται νὰ χάσουν τὸ βιοποριστικόν των μέσον. Ἀναφέρουν τὴν περίπτωσιν ἑνὸς μεγάλου ἐργοστασίου αὐτοκινήτων, ἑνὸς κατὰ συνεχῆ ροὴν συστήματος κατασκευῆς κινητηρίων μηχανῶν, ὅπου ἐφηρμόσθη ἡ αὐτοματοποίησις καὶ ὅπου 41 ἐργάται ἐκτελοῦν τώρα τὴν ἐργασίαν ἡ ὁποία προηγουμένως ἀπαιτοῦσε 117. Ἡ αὐτοματοποίησις ἔγινεν ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 κίνδυνος διὰ τὰς ἐργατικὰς τάξεις διότι συνεπιφέρει τὴν κρίσιν ἀπασχολήσεως, τὴν ὁλικὴν ἀνεργίαν, ἢ τουλάχιστον τὰς μεταφορὰς καὶ τὰς ἐπιπόνους «ἀναπροσαρμογὰς» τοῦ ἐργάτου.

Τὸ αὐτὸ οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν πρόβλημα παρουσιάσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, κάθε φορὰν ποὺ εἰσήχθησαν νέα μηχανήματα διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ οἰκονομία ἐργασίας. Εἶναι προφανὲς ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ πλήρως ἡ οἰκονομία αὐτή, πρέπει ὅπως οἱ ἐργάται οἱ χρησιμοποιούμενοι ἕως τώρα διὰ μίαν ἐργασίαν διοχετευθοῦν πρὸς ἄλλας παραγωγὰς ἱκανοποιούσας νέας ἀνάγκας.

Πράγματι φαίνεται ὅτι ἡ μηχανοποίησις, δι' ἑκάστην ἐργασίαν τὴν ὁποίαν καταργεῖ, δημιουργεῖ δώδεκα νέας, περισσότερον ἐπικερδεῖς. Καὶ τοῦτο μόνον διὰ τὴν κατασκευήν, τὸν χειρισμὸν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἀπαιτουμένων μηχανημάτων. Ἡ αὐτοματοποίησις θὰ ἀναπτυχθῇ ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι μορφαὶ ἐργασίας. Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος ἐχρησιμοποιοῦσε μόνον τὰς χεῖρας του, κατόπιν ἐβοηθήθη ἀπὸ τὰ «κατοικίδια» ζῶα, τὸν ἄνεμον καὶ τὸ ὕδωρ (ἱστία, μύλοι). Ἐν συνεχείᾳ ἦλθεν ὁ ἀτμός, ὁ ἠλεκτρισμός, τὸ πετρέλαιον καί, σήμερον, ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια. Οὐδεμία ἐκ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψῃ τὰς προηγουμένας καί, εἰς κάθε πρόοδον, ἡ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου ἀπέκτησε περισσοτέραν ἀξίαν. Οὐδέποτε εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ ἄνθρωπος ἠμείφθη τόσον καλὰ διὰ τὴν ἐργασίαν του ὅσον σήμερον.

Ὁ Μπλαὶζ Πασκάλ, μηχανοποιῶν τὸ ἀρχαῖον σινικὸν ἀβάκιον διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν ἀριθμητικὴν μηχανὴν (1640), ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον θὰ ἔπαιζεν αὐτὴ μίαν ἡμέραν, ἐξαλείφουσα δύο ἐκ τῶν μειονεκτημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπεμβάσεως, τὴν βραδύτητα καὶ ἰδίως τὴν ἀβεβαιότητα τῆς ἐκτελέσεως. Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὑπῆρχον μηχανήματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον «αὐτόματα», ἡ ἔλευσις ὅμως τῆς ἠλεκτρονικῆς προεκάλεσε τὴν αὔξησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν μιᾶς ὁλοκλήρου οἰκογενείας αὐτομηχανισμῶν παλινδρομήσεως, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον κατευθύνουν, ρυθμίζουν ἢ ἀλλάσσουν τὴν λειτουργίαν τῶν μηχανῶν, ἀλλ' ἐπίσης τὰς ἀναγκάζουν νὰ διορθώσουν τὰ σφάλματά των, ἕως ὅτου ἐπιτύχουν τὴν τελειοποίησιν τοῦ προϊόντος.

Καταλήγομεν οὕτω εἰς μηχανήματα τὰ ὁποῖα ἐπιτηροῦν μηχανήματα, ὅπως αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν ἤδη παραδείγματος χάριν εἰς τὰ πλέον σύγχρονα διυλιστήρια πετρελαίου. Αὐτὴ ἡ «ὁλικὴ αὐτοματοποίησις» εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀρχήν της, εἶναι ὅμως ἀναπόφευκτος ἀνάγκη εἰς μίαν οἰκονομίαν ἐν ἀναπτύξει. Παρ' ὅλας τὰς προόδους, εἰς τὴν ἐργασίαν γραφείου ἡ μηχανοποίησις δὲν πραγματοποιεῖ περισσότερον ἑνὸς 5 ο)ο. Διατί νὰ μὴ πραγματοποιῇ ἕνα 30 ο)ο ἢ 50 ο)ο; Εἶναι πλέον γνωστὸν ὅτι ἡ ἐργασία γραφείου αὐξάνεται συνεχῶς ἐκ τῆς αὐξανομένης πολυπλοκότητος τῆς παραγωγῆς χωρὶς νὰ κατορθώνῃ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν ὁλοὲν ἐπιταχυνόμενον ρυθμόν της.

Ἡ βιομηχανία ἐπίσης ὀφείλει νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν αὐτοματοποίησιν. Πρέπει ἡ παραγωγὴ νὰ αὐξηθῇ πιθανῶς κατὰ 50 ο)ο—ἐντὸς δέκα ἐτῶν—ἐὰν θέλωμεν νὰ συνεχισθῇ γενικῶς βελτιούμενον τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον. Καὶ ὑπάρχει ἔλλειψις ἐργατῶν. Οἱ ἀριθμοὶ οἱ ὁποῖοι δημοσιεύονται εἰς τὰς «Στατιστικὰς Μελέτας» τοῦ I.N.Σ.E.E. εἶναι ἐκπληκτικοί: Ἐνῷ τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γαλλίας ηὐξήθη ἀπὸ 38.841.000 τὸ 1906 εἰς 43.431.000 τὸ 1954, ἤτοι κατὰ 4.990.000 κατοίκων, ὁ ἐνεργὸς πληθυσμὸς ἐμειώθη ἀπὸ 20.482.000 εἰς 19.061.000, ἤτοι ἐσημειώθη ἀπώλεια 1.421.000 ἐργατῶν.

Θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐκφέρῃ συμπεράσματα ἐπὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀνωμαλίας αὐτῆς, «γῆρας» τοῦ πληθυσμοῦ, παράτασις τῆς σχολικῆς φοιτήσεως καὶ ἄλλα. Πάντως, διὰ νὰ αὐξηθῇ ἡ παραγωγή, ἡ αὐτοματοποίησις εἶναι ἀπαραίτητος. Ἓν ἁπλοῦν παράδειγμα: ἐὰν ἤθελέ τις νὰ κατασκευάσῃ ἓν ἐκ τῶν κατὰ μεγίστην σειρὰν παραγομένων αὐτοκινήτων μας διὰ τῶν τεχνικῶν μέσων τὰ ὁποῖα διετίθεντο τὸ 1906, τοῦτο θὰ ἐκόστιζε πιθανῶς πλέον τῶν 2 ἑκατομμ. φράγκων. Μόνον διὰ τῆς αὐξήσεως καὶ περιεσκεμμένης χρησιμοποιήσεως μηχανημάτων, ὁλοὲν τελειοποιουμένων, δύναταί τις νὰ ἐλπίζῃ τὸ ἀνώτατον ὕψος ἀπασχολήσεως καὶ τὴν σύγχρονον ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

Ἡ αὐτοματοποίησις εἶναι μία διανοητικὴ ἐπανάστασις, μία ἀκαταπαύστως εὐρυνομένη ἀντίληψις, ἕνας τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ὅστις ἐκκινεῖ ἀπὸ τὴν «κατάστρωσιν σχεδίων», καὶ καταλήγει εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ τελείου προϊόντος. Πρόκειται τελικῶς περὶ μιᾶς πολυπλόκου ὁλοκληρώσεως (ποὺ μόλις ἀρχίζει νὰ διαγράφεται) τῶν μηχανῶν, τῶν μεθόδων, τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐργασίας.

Τοιουτοτρόπως πραγματοποιεῖται ἡ ἀποκατάστασις μιᾶς νέας σχέσεως, στενωτέρας καὶ περισσότερον ἀποτελεσματικῆς, μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς μηχανῆς, οὕτως ὥστε ὁ χειριστὴς νὰ δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον κατὰ τρόπον περισσότερον φυσικόν, διὰ τοῦ πλέον ἁρμόζοντος εἰς αὐτὸν τρόπου.

Ἐμπρὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔδωσεν εἰς αὐτὴν τὸ πρόγραμμά του ἡ μηχανή, «εὐσυνείδητος» ταχεῖα καὶ ὑπάκουος, ἐκτελεῖ, ἐλέγχει, διορθώνει, ἐπιθεωρεῖ τὸ τέλειον προϊόν, τὸ συσκευάζει καὶ τὸ παραδίδει εἰς τὴν κατανάλωσιν. Ἀκόμη, εἰς τὸ ἰδεῶδες, αὐτόματον ἐργοστάσιον εἰς ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος—«ἀρχηγός», ρυθμίζει τὴν παραγωγὴν ἐν σχέσει μὲ τὴν ζήτησιν, καθορίζει τὸ πρόγραμμα τῶν μηχανῶν καὶ ἐπιπροσθέτως ἐκτελεῖ ὅλην τὴν «γραφικὴν ὑπηρεσίαν».

Οἱ πατροπαράδοτοι ἐργάται οἱ ἀμέσως ἀνήκοντες εἰς τὴν παραγωγὴν τείνουν νὰ ἐξαφανισθοῦν· ὁ ἀνθρακωρύχος, ὁ μαλάκτης τῶν χαλυβοποιείων, ὁ μὴ εἰδικευμένος ἐργάτης τῶν ἁλύσεων συναρμογῆς παραχωροῦν τὴν θέσιν των εἰς τὰς αὐτομάτους μηχανάς. Τείνομεν πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς χειροποιήτου ἐργασίας, ἀκόμη καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν μετρητῶν ἢ τῶν δεικτῶν. Μία πραγματικὴ ἀπελευθέρωσις, ἡ ὁποία αὐξάνει τὸν ὀφειλόμενον εἰς τὸν ἐργάτην σεβασμόν, τοῦ δίδει μίαν περισσότερον εὐχάριστον ζωήν, μεγαλυτέραν ἄνεσιν καὶ περισσότερον χρόνον ἀναπαύσεως.

Βεβαίως ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς αὐτοματοποιήσεως εἶναι ἀκόμη μακράν. Εἴμεθα ὅμως ἕτοιμοι νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν, πνευματικῶς καὶ οἰκονομικῶς;

Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιον. Μὲ τὰς σημερινὰς συνθήκας πλήρους ἀπασχολήσεως, ἡ «μᾶζα» ἀσχολεῖται πολὺ ὀλίγον μὲ τὴν αὐτοματοποίησιν, αὐτὴ ὅμως δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὴν ζήτησιν τὴν σχετικὴν μὲ ἕνα εἶδος ἐργασίας περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον καὶ νὰ ἐπιφέρῃ αἰσθητὰς διαφορὰς εἰς τὴν κατανομὴν τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ μιᾶς κατηγορίας ἐργαζομένων καὶ μιᾶς ἄλλης, ἢ μεταξὺ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας.

Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον θὰ τεθῇ τότε θὰ συνίσταται εἰς τὴν κατανομὴν εἰς ἕκαστον μιᾶς μερίδος τοῦ γλυκίσματος, ἡ ὁποία θὰ δύναται νὰ τὸν ἱκανοποιῇ. Καὶ ἡ λύσις του ἄνευ κοινωνικῶν ταραχῶν ἐπιβάλλει ὅπως ἡ αὐτοματοποίησις γίνεται ἀνθρωπίνως, μὲ πολλὴν σκέψιν καὶ ὄχι ἀπλήστως, μὲ μόνον σκοπὸν νὰ ἐπωφεληθῇ μία τάξις ἢ μία κατηγορία, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄφελος ὅλων.

Δίχως νὰ λησμονοῦμεν ὅτι αὐτὴ καὶ μόνη δύναται καὶ ὀφείλει νὰ διατηρήσῃ τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν θέσιν της ὡς μεγάλης δυνάμεως.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

('Επίσκεψις εἰς μίαν Ἔκθεσιν 'Οργανώσεως τῶν 'Επιχειρήσεων) [1].

Μόλις εἰσερχόμεθα εἰς τοὺς χώρους τῆς 'Εκθέσεως, ἡ προσοχή μας ἑλκύεται ἀπὸ δύο μεγάλας διακοσμητικὰς συνθέσεις, αἵτινες ἀναπολοῦν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ προδρόμου καὶ τῶν δύο θεμελιωτῶν τῆς 'Επιστημονικῆς 'Οργανώσεως.

'Αφ' ἑνὸς ἀντικρύζομεν τὴν εἰκόνα τοῦ Καρτεσίου (Descartes), τοῦ ὁποίου ἡ περίφημος «Πραγματεία περὶ τῆς μεθόδου» συνοψίζεται εἰς ὀλίγας ἐπιγραμματικὰς φράσεις:

—«Νὰ παραδεχώμεθα μόνον τὰ γεγονότα
—Νὰ κατατέμνωμεν τὰς δυσκολίας
—Νὰ ἀγώμεθα ἐκ τοῦ ἁπλοῦ πρὸς τὸ σύνθετον
—Οὐδὲν νὰ παραλείπωμεν».

'Αφ' ἑτέρου ἀτενίζομεν πρὸς τὸ δίπτυχον μὲ τὰς μορφὰς τοῦ Taylor καὶ τοῦ Fayol, μὲ τὴν ἑξῆς παραστατικὴν περίληψιν τοῦ ἔργου των :

—«'Υποκατάστασις τῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν ἐμπειρικὴν ἐργασίαν
—'Επιλογή, μόρφωσις καὶ ἐκπαίδευσις τοῦ ἐργάτου
—'Επίτευξις στενῆς συνεργασίας μεταξὺ ἐργάτου καὶ διευθύνσεως
—Διαχωρισμὸς τῆς προπαρασκευῆς ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν
—Διοίκησις ἰσοῦται πρός: Πρόβλεψιν—'Οργάνωσιν—Διεύθυνσιν—Συντονισμὸν—Ἔλεγχον».

'Η ἀνάμνησις τῶν μεγάλων τούτων διδασκάλων εἶναι ζωηρὰ καὶ συμβολίζει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκθέσεως. Αἰσθανόμεθα ὅτι οἱ πραγματοποιοὶ οὗτοι ἠθέλησαν νὰ ἐπιτελέσουν ἔργον ὠφέλιμον καὶ μορφωτικόν.

'Η διάταξις τοῦ συνόλου τῆς αἰθούσης ἀναπαριστᾷ τὴν ὀργάνωσιν μιᾶς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως. Εἷς μεγάλος φωτεινὸς πίναξ καταλαμβάνει τὸ βάθος τῆς αἰθούσης καὶ συνθετοποιεῖ τὴν ἔννοιαν «'Η Διεύθυνσις, ὁ ἐγκέφαλος τῆς 'Επιχειρήσεως».

'Η Διεύθυνσις βοηθεῖται ἀπὸ τὰς ὑ π η ρ ε σ ί α ς Μ ε λ ε τ ῶ ν, διὰ τὰς

---

1. *Δελτίον τῆς* Comité Belge d'Organisation Scientifique (C.N.B.O.S.) *No 9-10/9-1939.*

'Η Βελγικὴ 'Εθνικὴ 'Εταιρία 'Επιστημονικῆς 'Οργανώσεως (Comité Belge d' Organisation Scientifique), *ἱδρυθεῖσα τὸ 1926, ἀριθμεῖ περὶ τὰ 3.000 μέλη, μεταξὺ πασῶν τῶν παραγωγικῶν καὶ προοδευτικῶν τάξεων τοῦ φίλου Ἔθνους.*

'Αποτελεῖ ζωντανὸν κέντρον ἐργασίας, ἓν ἐργαστήριον ἰδεῶν καὶ μεθόδων, ἀνοικτὸν εἰς κάθε ὑπόδειξιν καὶ προσιτὸν εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ μελετήσῃ τὰ προβλήματα 'Οργανώσεως.

'Ενεργεῖ διαφωτιστικὰς διαλέξεις, ἐπισκέψεις ἐργοστασίων, ταξίδια μελετῶν καὶ ἐκδίδει μηνιαίως τὸ λαμπρὸν περιοδικὸν «'Επιστημονικὴ 'Οργάνωσις», ὅπου δημοσιεύονται ἐνδιαφέροντα ἄρθρα ἐπὶ τῆς 'Οργανώσεως.

'Η δραστηριότης τῆς Βελγικῆς 'Εταιρίας, τὴν ὁποίαν ἐλάμπρυνεν εἰς Landauer, *εἶναι ἀξιομίμητος, ὁ δὲ σημερινὸς διακεκριμένος Διευθυντὴς της κ.* R. Caussin, *ὅστις τὴν ἐμψυχώνει, εἶναι Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Διεθνοῦς 'Επιστημονικῆς 'Οργανώσεως.*

ὁποίας ἀφιεροῦνται τὰ περίπτερα τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, καὶ τὰς Ὑπηρεσίας Ἐκτελέσεως, αἵτινες καταλαμβάνουν τὴν ἀριστερὰν πλευράν, ἐνῷ εἰς τὸ μέσον εὑρίσκονται τὰ ἀφορῶντα τὴν Μηχανογραφίαν ἐξαρτήματα τῆς Διοικητικῆς Ὀργανώσεως.

I. Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐπιχειρήσεως συνοψίζεται ἅπασα εἰς ἕνα κεντρικὸν φωτεινὸν πίνακα, ὅστις παριστᾷ τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου.

Δεξιὰ εὑρίσκονται αἱ Ὑπηρεσίαι Διοικητικαὶ καὶ Μελετῶν (Ἔρευναι καὶ Μέθοδοι, Νομικὸν Τμῆμα, Γραμματεία, Προσωπικόν).

Ἀριστερὰ δὲ αἱ τρεῖς εἰδικαὶ Διευθύνσεις καὶ αἱ ὑπηρεσίαι Ἐκτελέσεως:

Τεχνικὴ Διεύθυνσις (Ἀγοραί. Βιομηχανοποίησις. Συνάθροισις).

Ἐμπορικὴ Διεύθυνσις (Διαφήμησις. Πώλησις. Παράδοσις).

Οἰκονομικὴ Διεύθυνσις (Λογιστήριον. Βιομηχανικὸν τίμημα. Πιστώσεις. Οἰκονομικὰ Προγράμματα).

Αἱ συνδέσεις μεταξὺ τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς Διευθύνσεως παριστῶνται ὑπὸ φωτεινῶν κορδονίων, ἅτινα, χάρις εἰς ῥέοντα φωτισμόν, δημιουρ-

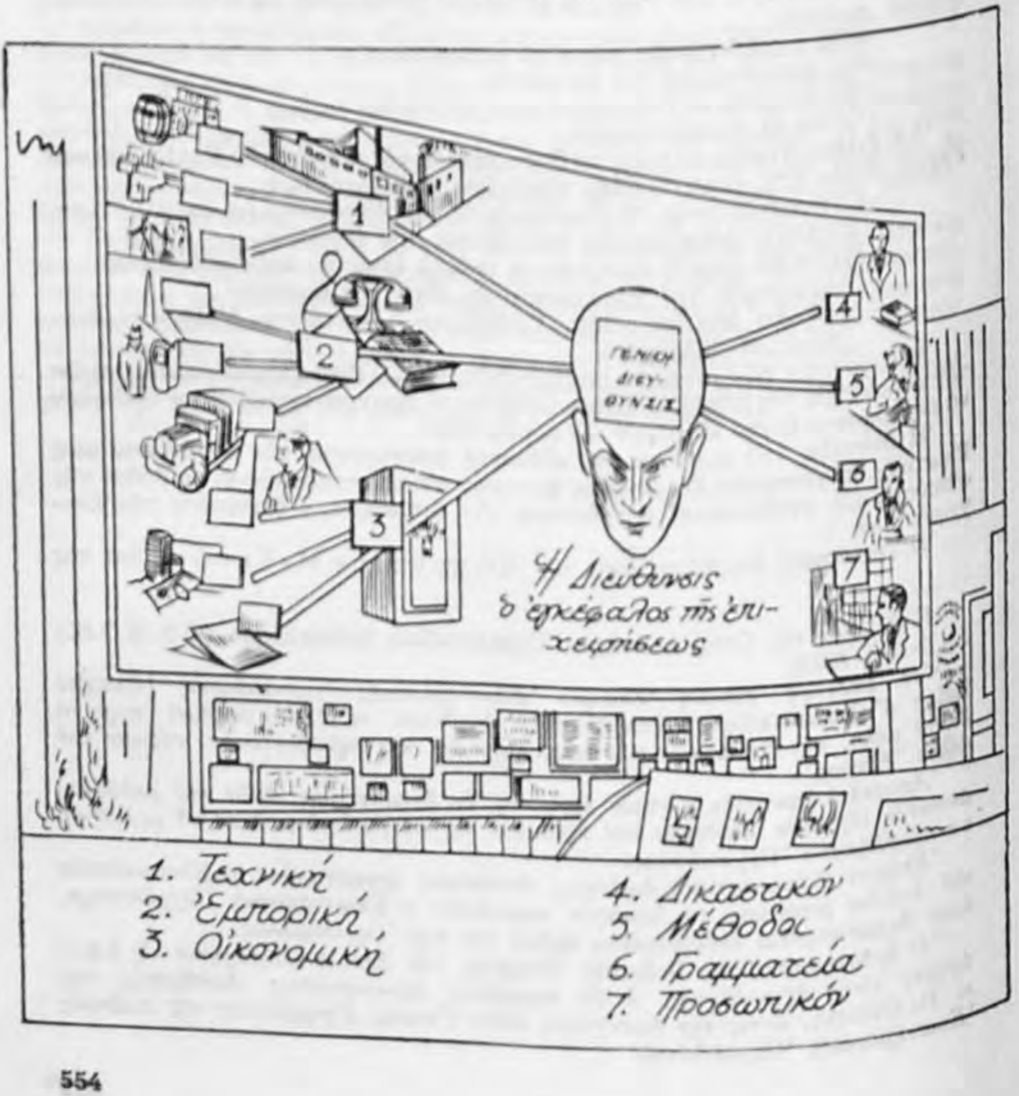

γοῦν τὴν ὀπτικὴν εἰκόνα κινήσεως, ἥτις ἄλλοτε κατευθύνεται ἐκ τῶν περιφερειῶν (Ὑπηρεσιῶν) πρὸς τὸ κέντρον (Διεύθυνσιν) (κόκκινον χρῶμα διὰ τὰ τιθέμενα προβλήματα), καὶ ἄλλοτε ἐκ τῆς Διευθύνσεως πρὸς τὰς Ὑπηρεσίας (πράσινον χρῶμα διὰ τὰς μεταβιβαζομένας λύσεις καὶ τὰς διδομένας ἐντολάς).

Ἡ διπλῆ αὕτη κίνησις ἀντιστοιχεῖ πρὸς πραγματικὸν νευρικὸν σύστημα, ὅπερ ἀντιλαμβάνεται τὰ συναισθήματα καὶ τὰ προβλήματα καὶ διαβιβάζει διαταγὰς πρὸς ἐκτέλεσιν.

Μεταξὺ ὑπηρεσιῶν ἐκτελέσεως καὶ εἰδικῶν διευθύνσεων ἡ κίνησις εἶναι ταχεῖα, διότι καὶ τὰ προβλήματα εἶναι πολυάριθμα. Ἐνῷ μεταξὺ τῶν εἰδικῶν διευθύνσεων καὶ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως ἡ κίνησις εἶναι πλέον βραδεῖα. Τὰ προβλήματα ἐνταῦθα εἶναι μὲν ὀλιγώτερα, ἀλλὰ καὶ σπουδαιότερα. Ὅθεν ὑπογραμμίζεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐ ξ α ι ρ έ σ ε ω ς, ἤτοι διὰ τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν ἐπιφυλάσσονται τὰ γενικὰ προβλήματα καὶ αἱ ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις.

Εἰς φωτεινὰ τετράγωνα τῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς (ἥτις, ὡς ἐλέχθη, παριστᾷ τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν) ἐμφανίζονται διαδοχικῶς, ὑπὸ μορφὴν κειμένου ἢ σχεδίων, τὰ ἀνακύπτοντα προβλήματα, ἡ ἔνδειξις τῶν γενομένων μελετῶν καὶ ἐρευνῶν, ὡς καὶ αἱ δοθεῖσαι ἐντολαί.

Καθ' ὃν χρόνον τὰ προβλήματα ταῦτα τίθενται, αἱ ἐνδιαφερόμεναι ὑπηρεσίαι φωτίζονται καὶ τίθεται εἰς κίνησιν ἡ φωτεινὴ σύνδεσις μεταξὺ τῶν Ὑπηρεσιῶν.

Οὕτω ὁ ἐπισκέπτης βλέπει ἐκτυλισσομένην μίαν διαδοχὴν κειμένων καὶ σχεδιογραμμάτων, σχετικῶν μὲ τὰ προβλήματα τὰ προκαλοῦντα τὴν παρέμβασιν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ ἀτόμων. Ἐν συνόλῳ δὲ τίθενται εἰς κίνησιν 24 συνδυασμοὶ διαφόρων φωτεινῶν ρευμάτων.

Καὶ ἐνῷ ἡ σκηνοθεσία ἐξελίσσεται, ὁ πίναξ ἀλλάζει συνεχῶς ὄψιν καὶ αἱ ζωντανευόμεναι φωτειναὶ συνδέσεις παριστοῦν σαφῶς ποῖαι ὑπηρεσίαι παρεμβαίνουν κάθε φορὰν καθ' ἣν τίθεται ἓν πρόβλημα, γίνεται μία μελέτη ἢ δίδεται μία λύσις.

Ἰδοὺ ἡ σκηνοθεσία:

—Ἡ Διεύθυνσις, ὁ ἐγκέφαλος οὗτος τῆς ἐπιχειρήσεως, κατευθύνει τὰς Ὑπηρεσίας Μελετῶν, ὡς καὶ τὰς Ὑπηρεσίας Ἐκτελέσεως.

—Ἡ Διεύθυνσις ἐπιβλέπει τὰς τρεχούσας ἐργασίας, ἀνακινεῖ τὴν ὑποβολὴν εἰδικῶν προβλημάτων, ἀναθέτει τὴν μελέτην τούτων καὶ καθορίζει τὸ ἔργον ἑκάστου.

—Κατὰ τὸ τέλος τῆς χρήσεως ἡ Διεύθυνσις ἐφορᾷ ἐπὶ τῆς καταστρώσεως τῶν προγραμμάτων δράσεως τοῦ ἑπομένου ἔτους, συντονίζει ταῦτα συμφώνως πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν καὶ ἐπιβάλλει τὴν ἐφαρμογήν των εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας.

—Ἐὰν λ.χ. τὸ πρόγραμμα προβλέπῃ ὅτι θὰ προστεθῇ ἓν νέον προϊὸν πρὸς πώλησιν, ἡ Ὑπηρεσία Ἐρευνῶν μελετᾷ τὰς πιθανότητας διαθέσεώς του εἰς τὴν κατανάλωσιν.

—Ἡ ὑπηρεσία Παραγωγῆς σχεδιάζει τὰς ἀπαιτουμένας νέας ἐγκαταστάσεις, ἃς ἡ Ὑπηρεσία Μελετῶν ἐξετάζει, ἵνα προσανατολισθῇ ἡ Διεύθυνσις εἰς τὴν ἐκλογήν.

—Ἡ Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία ὑπολογίζει τὴν τιμὴν κόστους καὶ τὸν κύκλον ἐργασιῶν, βάσει τῶν ὁποίων ἡ Διεύθυνσις ἐκτιμᾷ τὴν ἀποδοτικότητα τοῦ νέου προϊόντος.

—Τὸ νέον Ἐργαστήριον ζητεῖ ἐργάτας, τοὺς ὁποίους διαλέγει ἡ Ὑπηρεσία Προσωπικοῦ καὶ τῶν ὁποίων τὴν πρόσληψιν ἀποφασίζει ἡ Διεύθυνσις.

Τοιουτοτρόπως ὁλοκληροῦται ἡ ἀποστολὴ τῆς Διευθύνσεως, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν πρόβλεψιν, ὀργάνωσιν, διεύθυνσιν, συντονισμὸν καὶ ἔλεγχον.

Ἡ ἔκθεσις τῶν ἐγγράφων ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀκολουθεῖ διάταξιν ἀνάλογον πρὸς τὸν πίνακα τῆς Διευθύνσεως.

Α'. Ὑπηρεσίαι Μελετῶν.

Αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ἐμφανίζονται ὑπὸ ποικίλας μορφάς, ἀναλόγως ἑκάστης ἐπιχειρήσεως. Παρεμβαίνουσιν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς συντρέχει εἰς τῶν κυρίων τριῶν παραγόντων: Τὰ Ὑλικά—Ὁ ἄνθρωπος.—Ἡ μέθοδος.

α) Ἡ Ὕλη

Τὸ πρῶτον περίπτερον ἀφιεροῦται εἰς τὴν μελέτην τῶν ὑλικῶν. Ἀποσκοπεῖ νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Ἐπιστημονικὴ Ὀργάνωσις προϋποθέτει τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπέμβασιν τῆς Ἐπιστήμης εἰς τὴν βιομηχανίαν. Ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ συγκεντρώνει στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν ἐπέμβασιν τῆς ὀργανώσεως εἰς τὸ ὑλικὸν πεδίον.

Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία τμήματα 1) Ὑλικά, 2) Μηχανάς, 3) Ἐργαλεῖα.

1) Ὑλικά

Ἡ παρεμβαίνουσα ἐνταῦθα ὑπηρεσία εἶναι τὸ Ἐπιστημονικὸν Ἐργαστήριον. Τοῦτο ἀπεικονίζεται ὑπὸ μορφὴν ἐρευνητοῦ κύπτοντος ἐπὶ τοῦ μικροσκοπίου του καὶ ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸν θέμα τοῦ περιπτέρου.

Ἡ διττὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἐργαστηρίου καὶ ἡ χρησιμότης του ὑπενθυμίζεται διὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

«Ἔρευνα ἢ Ἔλεγχος, ἡ ἐργασία τοῦ Ἐργαστηρίου ἀποδίδει.» Τὸ πεδίον δράσεως εἶναι ἐξαιρετικῶς εὐρύ. Μία συλλογὴ μεγάλων διαφανῶν πλακῶν, ἔνδοθεν φωτιζομένων, ἀναπαριστᾷ μίαν Ἠλεκτρικὴν Ἐπιχείρησιν. Ἀπὸ τῆς παραγωγῆς μέχρι τῆς καταλλώσεως ἐπιζητεῖται συνεχῶς ἡ ἐπέμβασις τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Ἐργαστηρίου:

- ἔλεγχος σκυροκονιαμάτων πρὸς κατασκευὴν φραγμάτων
- ἀνάλυσις γαιανθράκων
- καθορισμὸς ὕδατος πρὸς χρῆσιν τῶν λεβήτων
- μελέτη ἐλαίων λιπάνσεως τῶν μετασχηματιστήρων
- ἐναίριοι ὁδηγοί
- ὑπόγειοι ὁδηγοὶ καὶ μονωτῆρες
- χρησιμοποίησις ἠλεκτρισμοῦ διὰ τὴν ἕλξιν, τὸν φωτισμόν, τὰς βιομηχανικὰς καὶ οἰκιακὰς χρήσεις.

Τὸ Ἐργαστήριον καθορίζει τοὺς τεχνικοὺς ὅρους ἀγορᾶς ὑλικῶν, ἐλέγχει τὰς παραλαβάς, προσδιορίζει τὰς καλυτέρας συνθήκας χρήσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνεται ἡ πλέον ὀρθολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ χρῆσις.

Ἡ σπουδαιότης τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Ἐργαστηρίου ὑπογραμμίζεται διὰ τῆς ἑξῆς φράσεως «Εἰς τὰ Ἐργαστήρια Ἐρευνῶν κατεργάζονται τὰ στοιχεῖα τῆς Βιομηχανίας τῆς αὔριον».

2) Αἱ Μηχαναί

Αἱ ἀναζητήσεις ἐπεκτείνονται ἐπίσης ἐπὶ τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν ἐργαλείων. Τὰ ὀργανωτικὰ μέτρα, τὰ ἐπιδρῶντα ἐπὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν μηχανῶν, ἀναπαριστῶνται ὑπὸ διαφόρων ἐγγράφων:

- Συλλογὴ φωτογραφιῶν ἀπεικονιζόντων τὴν ἐξέλιξιν ἑνὸς τόρνου ἀπὸ τοῦ 1890 ἕως τὸ 1940.
- Δελτία ὁδηγιῶν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν μηχανῶν.
- Δελτία καθορίζοντα τοὺς χρόνους τῶν διαφόρων τύπων μηχανῶν.
- Ὑπολογιστικὸς κανὼν Barth διὰ τὸν κανονισμὸν τῶν προωθήσεων καὶ ταχυτήτων κοπῆς.
- Σειρὰ προτύπων βιομηχανικῆς κατεργασίας.

3) Τὰ Ἐργαλεῖα

Τὸ ἐργαλεῖον εἶναι παράγων ποιότητος καὶ ἀποδόσεως.

Τὰ παραδείγματα βελτιώσεων εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐργαλείων δανείζονται κυρίως ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ ἐργοστασίου:

- Ἀντικαταστατότης ἐργαλείων.
- Μελέτη τῆς μορφῆς τῶν τεμαχίων, ἀναλόγως πρὸς τὰ διαθέσιμα ἐργαλεῖα.
- Γωνίαι κοπῆς τόρνου.
- Πρότυποι μορφαὶ ἐργαλείων.
- Πρότυπα κινητῶν ἐργαλείων.

Αἱ ἀπεικονίσεις αὗται συμπληροῦνται ὑπὸ πλήρους σειρᾶς φωτογραφιῶν τοῦ ἐργαστηρίου μετρολογίας καὶ θερμικῆς ἐπεξεργασίας.

β) Ὁ ἄνθρωπος

Ἡ ὀργάνωσις δὲν ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τῆς ὕλης, τῶν μηχανῶν καὶ τῶν ἐργαλείων. Ἐνδιαφέρεται κυρίως διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ἐργασίαν τοῦ ὁποίου ἐπιδιώκει νὰ καταστήσῃ συγχρόνως πλέον ἀποδοτικὴν καὶ ὀλιγώτερον ἐπίπονον.

Τὸ περίπτερον τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα συγκεντρώνει πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον.

Περιλαμβάνει δὲ τρία τμήματα:

Τὴν μελέτην τοῦ χρόνου καὶ τῶν κινήσεων
Τὴν ψυχοτεχνικὴν
Τοὺς ἠθικοὺς παράγοντας τῆς ἀποδόσεως

1) Ἡ μελέτη χρόνου καὶ κινήσεων

Εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο τμῆμα, ὅπερ ἐνδιαφέρεται καὶ διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐργάτου καὶ διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν αἰτίων τῆς κοπώσεως, ἀπεικονίζονται:

- τὸ κανονικὸν πεδίον ἐργασίας τοῦ ἐργάτου, ὀρθίου καὶ καθημένου
- ἡ διάταξις τῆς θέσεως ἐργασίας
- τὰ ἐργαλεῖα μετρήσεως καὶ παρακολουθήσεως τῆς ἐργασίας, χρονόμετρα, χρονογράφοι, κινηματογράφοι.
- Φύλλα ἀναλύσεων τῶν παρατηρήσεων
- Δελτία ὁδηγιῶν, ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποιητέαν μέθοδον.

Τὸ σύνολον τοῦτο συμπληροῦται ὑπὸ ἐγκαταστάσεως κινηματογραφικῶν προβολῶν, χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν παρατηρήσεων. Ταινίαι ἀναπαριστῶσαι διαφόρους ἐργασίας προβάλλονται καὶ γίνονται ἀντικείμενον κριτικῆς.

2) Ἡ Ψυχοτεχνική

Ἡ ἐπιλογὴ τῶν ἐργατῶν ζωντανεύεται διὰ φωτογραφιῶν, ἀναφερομένων εἰς σειρὰν δοκιμῶν (τέστ):

—Συντονισμοῦ τῶν κινήσεως - Ἀκριβείας καὶ μυϊκῆς ἀντιδράσεως - Ἐπιδεξιότητος - Προσοχῆς - Παρατηρήσεως καὶ κρίσεως - Ἀκριβείας καὶ ταχύτητος.

Τὰ ἐκτιθέμενα λεπτομερῆ στοιχεῖα ἀναπαριστοῦν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τέστ τῶν κόμβων, βάσει τοῦ ὁποίου δοκιμάζονται οἱ ὑποψήφιοι ὑφαντουργοί. Ὁ πίναξ οὗτος κυριαρχεῖται ὑπὸ ἐπιγραφῆς, τονιζούσης τὴν σημασίαν τῆς μελέτης τῆς κοπώσεως:

«Ἄνευ ἀναπαύσεως, ἡ ἀπόδοσις ἐλαττοῦται
Ἐὰν ἐπιβληθῇ ἀνάπαυσις, ἡ ἀπόδοσις αὐξάνει».

3) Οἱ ἠθικοὶ παράγοντες τῆς ἀποδόσεως

Τὸ τμῆμα τοῦτο καθιστᾷ καταφανῆ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα τῆς ἐργασίας.

Ὁ κεντρικὸς πίναξ ἐπαναλαμβάνει τοὺς λόγους τοῦ Michelin πρὸς τοὺς μηχανικούς:

«Δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἐπὶ μακρὸν μίαν ἐργασίαν, χωρὶς νὰ ἀντιληφθῶμεν:

1) Ὅτι οἱ ἐργάται διαφέρουν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. 2) Ὅτι συνήθως δὲν στεροῦνται ἀντιλήψεως. 3) Ὅτι πάντοτε ἔχουν θέλησιν. 4) Ὅτι ποτὲ δὲν εἶναι μηχαναί».

Ἡ συλλογὴ τῶν φωτογραφιῶν προέρχεται ἐξ ἐπιτοπίων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀναφέρεται εἰς τὰ κοινωνικὰ ἔργα: Ὑγιεινήν, Ἰατρικὴν μέριμναν, Ἀνάπαυσιν, Κατοικίαν, Παιδικὴν ἡλικίαν, Σύνταξιν κλπ.

Ἡ Μέθοδος

Ἡ ὀργάνωσις, ἀπασχολουμένη μὲ τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα καὶ τοὺς ὑλικοὺς συντελεστάς, χρησιμοποιεῖ κατάλληλον τεχνικήν, τῆς ὁποίας ἀνεμνήσθημεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Καρτεσίου.

Εἰδικὸν περίπτερον ἀφιεροῦται εἰς τὰς μεθόδους, ὑποδιαιρούμενον εἰς 3 τμήματα.
1) Ὑπηρεσία Μεθόδων. 2) Μέσα δράσεως. 3) Ἱδρύματα.

1) Ὑπηρεσία τῶν Μεθόδων

Ἀποδεικνύεται ὅτι συμφέρει εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ὅπως ἓν πρόσωπον ἢ μία ὑπηρεσία ἐπιφορτίζεται εἰδικῶς μὲ τὴν βελτίωσιν τῶν μεθόδων ἐργασίας.

«Ἡ Ὑπηρεσία Μεθόδων φέρει εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τὴν τάξιν, οἰκονομίαν καὶ ἀποδοτικότητα». Ἑκάστη δὲ τῶν ἰδιοτήτων τούτων ἀναπαριστᾶται ὑπὸ διπλοῦ πίνακος, δεικνύοντος ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ ἐλαττώματα (ἀταξία, σπατάλη, ἀργία) καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ φάρμακα πρὸς διόρθωσιν.

Δίδεται ἓν συγκεκριμένον παράδειγμα ἱδρύσεως κέντρου Ὀργανώσεως παρὰ Ἐπιχειρήσει, ὅπερ δρᾷ ἐπὶ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν μέσῳ «πυρήνων ὀργανώσεως».

—Σχέσεις κέντρου πρὸς τὰς ὑπηρεσίας - Διάρθρωσις - Ὀργάνωσις ἑνὸς πυρῆνος - Δικαιοδοσία πυρῆνος - Δραστηριότης τοῦ Κέντρου - Ἐπιτευχθὲν ἀποτέλεσμα:
Μείωσις κόστους γραφικῆς ἐργασίας κατ' ἀναλογίαν 100 πρὸς 80.

2) Μέσα δράσεως

Εἷς δεύτερος πίναξ δηλοῖ ὅτι ἡ Ὀργάνωσις προσφέρει ἀποδοτικὰ μέσα δράσεως, προσιτὰ εἰς ὅλους.

Ὑποδεικνύονται δὲ καὶ μερικοὶ τρόποι:

—Ἡ κατάστρωσις συντονισμένων προγραμμάτων: ὁ προγραμματισμένος ἔλεγχος καθορίζει τὰς ἁρμοδιότητας καὶ εὐθύνας ἑκάστου.

—Ἡ μέθοδος ἐργασίας, εἰς ἣν δέον νὰ καταφεύγωμεν, εὐθὺς ὡς παρουσιασθῇ πρόβλημα πρὸς ἔρευναν.

—Βάσεις συνεργασίας μετὰ τοῦ προσωπικοῦ.

—Ἀγὼν κατὰ τῆς σπατάλης ὑλικῶν, χρόνου, δυνάμεων εἰς ὅλα τὰ πεδία καὶ τοὺς τομεῖς τῆς ἐπιχειρήσεως.

Εἷς λίαν ὑποβλητικὸς πίναξ ἀπεικονίζει ἑκατοντάδα δυνατῶν οἰκονομιῶν εἰς τὴν παραγωγήν, μεταμόρφωσιν καὶ χρῆσιν τῆς κινητηρίου δυνάμεως.

3) Τὰ Ἱδρύματα

Εἷς τρίτος πίναξ ἐξαίρει ὅτι τὰ Ἱδρύματα ἐρεύνης συνεστήθησαν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιχειρήσεων:
διὰ τὴν παροχὴν πληροφοριῶν - τὴν προτυποποίησιν - τὴν ἐκπαίδευσιν - ἄμεσον βοήθειαν (διαφωτιστικὴν καὶ ἐπαγγελματικήν).

Τὰ διάφορα ταῦτα Ἱδρύματα, ἕκαστον ἀπασχολούμενον εἰς ἓν εἰδικὸν ὀργανωτικὸν πεδίον, συνεργάζονται στενῶς μεταξύ των καὶ παρέχουν σπουδαίαν βοήθειαν εἰς τὴν βιομηχανικὴν καὶ οἰκονομικὴν δραστηριότητα τῆς χώρας.

II. ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ

Τὸ ἔργον τοῦ ὀργανωτοῦ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς ἐργαστηριακὰς ἐρεύνας. Ἐὰν οὗτος στηρίζεται ἐπὶ στερεῶν ἐπιστημονικῶν βάσεων, ἡ ἀποστολή του εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀποστολὴ πραγματοποιήσεων καὶ πρωτίστως ἐνδιαφέρεται διὰ προβλήματα ἐκτελέσεως, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποδεικνύει λύσεις, προερχομένας ἐκ δοκιμασμένης τεχνικῆς, μετὰ προσαρμογὴν αὐτῶν κατ' εἰδικὴν περίπτωσιν.

Αἱ τεχνικαὶ αὗται, ἀπὸ ἀπόψεως ἐκθέσεως, κατενεμήθησαν εἰς τρεῖς ὁμάδας. Παραγωγή—Διανομή—Διοίκησις.

Παραγωγή—Διανομή (Πώλησις)

Εἶναι αἱ δύο κύριαι δραστηριότητες τῆς ἐπιχειρήσεως. Συνηνώθησαν εἰς ἓν μέγα περίπτερον καὶ ἀπεικονίσθησαν ὁμοῦ, διὰ δύο λόγους: Ἀφ' ἑνὸς ἵνα ὑπογραμμισθῇ ὅτι ὁ κύκλος τῶν ἐνεργειῶν τῆς πωλήσεως εἶναι τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τοῦ κύκλου ἐνεργειῶν τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἡ

ἀποστολὴ τῆς ἐπιχειρήσεως δὲν περαιοῦται μὲ τὴν πώλησιν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ εἴδους ὑπὸ τοῦ τελικοῦ καταναλωτοῦ.

Οὕτως ἐάν ἡ ἀνάληψις μιᾶς δαπάνης ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν μιᾶς ἐνεργείας (ἀγορᾶς πρώτων ὑλῶν), ἑκάστη τῶν ἑπομένων συναλλαγῶν καὶ πράξεων συσσωρεύει ἐργασίαν, προσπαθείας, δαπάνας καὶ ὁ κύκλος περατοῦται μόνον ἐπὶ τῇ εἰσπράξει τοῦ ἀντιτίμου τοῦ πωληθέντος εἴδους. Καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἀντίτιμον πρέπει νὰ πωληθῇ τὸ ταχύτερον.

Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ περιπτέρου, ὅπου σχηματοποιοῦνται μερικαὶ τῶν κυριωτέρων τεχνικῶν τῆς ὀργανώσεως, ἡ πορεία ἑνὸς βέλους ἐξηγεῖ ὅτι:

—Ἀπὸ τῆς πρώτης ὕλης εἰς τὸ ἕτοιμον προϊόν, ἡ Ὀργάνωσις διανοίγει ὁδὸν διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐργασίας, τὴν ἐλάττωσιν τῆς δαπάνης καὶ τὴν μείωσιν τῆς προσπαθείας. Ἡ διανοιγομένη αὕτη ὁδὸς συμβολίζεται, δι' ἑκάστην τῶν ἀναπαριστωμένων ὀκτὼ φάσεων, διὰ φωτεινῆς πρασίνης ἀκτῖνος, ἥτις διέρχεται ἄνευ προσκόμματος ἢ σταματήματος ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ μέχρι τοῦ τελικοῦ σταδίου.

Εἰς κάθε ἐμπόδιον, κάθε παρουσιαζομένη δυσκολίαν, ἡ Ὀργάνωσις προσκομίζει ἓν φάρμακον ἀναλυτικῶς ἀπεικονιζόμενον.

1. Ἀ γ ο ρ α ί (ὑλικὰ κακῶς ἀγορασθέντα = Καθυστερημένη καὶ ἐλαττωματικὴ παραγωγή. Φῦραι. Ἀπορρίψεις εἰδῶν).

Ἐπιβάλλεται ἡ σύνταξις σαφῶν καὶ μελετημένων ὅρων, οἵτινες καθιστοῦν εὐχερῆ τὸν ἔλεγχον κατὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ὑλῶν.

2. Π ρ ο γ ρ α μ μ α τ ι σ μ ό ς (Ἐργασία κακῶς προετοιμασθεῖσα = Στόμωμα ἢ ἀργία τῶν μηχανῶν. Ὑψηλὸν βιομηχανικὸν κόστος).

Μία προσεκτικὴ ἀνάλυσις τῆς ἐργασίας καὶ μία λογικὴ διαδοχὴ τῶν ἐνεργειῶν θὰ ἐξασφαλίσουν ταχεῖαν καὶ ἀπρόσκοπον διεξαγωγήν.

3. Ὑ λ ι κ ὴ δ ι ά τ α ξ ι ς (Μηχαναὶ κακῶς διατεταγμέναι = Ἄχρηστοι μετακινήσεις, περιτταὶ προσπάθειαι).

Μία λογικὴ πορεία ἐπιτρέπει τὴν συνεχῆ διαδοχὴν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν καθ' ἄλυσον (ὑπὸ συνεχῆ ροήν) ἐργασίαν.

4. Σ υ ν τ ή ρ η σ ι ς (Κακῶς συντηρούμεναι ἐγκαταστάσεις = Προθεσμίαι παραβιαζόμεναι. Κίνδυνοι ἐπηυξημένοι). Μία καλὴ προληπτικὴ συντήρησις ἀποφεύγει τὰ σταματήματα τῶν μηχανῶν καὶ αὐξάνει τὴν ἀσφάλειαν.

5. Σ τ ὸ κ Ἐ μ π ο ρ ε υ μ ά τ ω ν (Ποικιλία κακῶς μελετημένη = Χαμέναι πωλήσεις. Ἀκινητοποιημένα κεφάλαια).

Ἡ Λογιστικὴ ἀποθήκης μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ τὰς αἰφνιδίας ἐλλείψεις καὶ ἐξασφαλίζει μίαν ταχεῖαν περιστροφὴν (τζίρον) τοῦ ἀποθέματος (στὸκ) ἐμπορευμάτων.

6. Π ώ λ η σ ι ς (Ἐμπορικοὶ ἀντιπρόσωποι κακῶς βοηθούμενοι = Ἀπώλειαι χρόνου, ἐλαφρὰ αὔξησις πωλήσεων, προσπάθειαι κακῶς χρησιμοποιούμεναι).

Ἡ ἐργασία τῶν πωλητῶν πρέπει νὰ προετοιμάζεται καὶ νὰ κατευθύνεται, τὸ ἐγχειρίδιον πωλήσεως δέον νὰ τοὺς χορηγῇ τὰ ἐπιχειρήματα.

7. Π ε λ α τ ε ί α (Ἀγοραὶ καταναλώσεως κακῶς μελετημέναι = Σπατάλη διαφημίσεως, ἀπώλεια κέντρων καταναλώσεως).

Ἡ ἀνάλυσις τῆς ἀγορᾶς ἀποκαλύπτει εἰς ποῖον, ποῦ, πότε, πῶς, πόσον καὶ εἰς ποίαν τιμὴν εἶναι συμφερώτερον νὰ πωλήσωμεν.

8. Ἐ ξ υ π η ρ έ τ η σ ι ς τ ο ῦ π ε λ ά τ ο υ. (Ἔλλειψις προωθήσεως πωλήσεων = Ἐνδιάμεσοι πωλήσεις ἄνευ προθυμίας, πελατεία ἀδιάφορος ἢ ἐχθρική, βορὰ προσφερομένη εἰς τοὺς ἀνταγωνιστάς). Ἡ προώθησις τῶν πωλήσεων μανθάνει εἰς τοὺς πωλητὰς καὶ τοὺς ἐμπόρους λιανικῆς πωλήσεως τὴν σημασίαν τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ καταναλωτοῦ.

Ὁ ἐπισκέπτης, φθάνων εἰς τὸ τέρμα τοῦ κύκλου Παραγωγὴ - Διανομή, δύναται παρακολουθῶν ἓν φωτεινὸν βέλος νὰ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Ὀργανώσεως:

διὰ τὸν παραγωγόν: μειωμένον κόστος
διὰ τὸν καταναλωτήν: ἠλαττωμένη τιμὴ ἀγορᾶς
διὰ τὸν ἐργάτην: ηὐξημένος μισθός.

Ἔναντι ἑκάστου πίνακος, ὑπογραμμίζοντος τὰς δυσκολίας, ἐλαττώματα, σπατάλας καὶ τὰ μέσα θεραπείας, παρατίθενται πολλαὶ φωτογραφίαι, αἵτινες

ὑποδεικνύουν τὰ ληπτέα μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ πωλήσεως:

—Τεχνικὴ Ὀργάνωσις: α) ἀνάλυσις τῆς ἐργασίας, β) προπαρασκευή, βάσει προβλέψεων, γ) καταγραφὴ δαπανῶν καὶ προσπαθειῶν, δ) ἀνάλυσις τῶν ἀποκλίσεων.

—Γραφεῖον Ἐργαλείων - Ὁροθέτησις θέσεων ἐργασίας - Δελτία κυκλοφορίας - Καταστάσεις προόδου, κατὰ παραγγελίαν - Ἔκθεσις ἐργασιῶν ἐν καθυστερήσει.

—Ἡμερήσιος ἔλεγχος τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργατῶν - Δελτία λογιστικῆς ἀποθήκης - Ἀνάλυσις ἀγορῶν καταναλώσεως, προϊόντος, πελατείας, ἀνταγωνισμοῦ καὶ οἰκονομικῆς συγκυρίας - Βελτίωσις παρουσιάσεως τοῦ ἐμπορεύματος - Ἐπιλογὴ πωλητῶν - Διάθεσις χρόνου ἐμπορικῶν ταξιδιωτῶν - Ἡμερήσιοι ἔλεγχοι τῶν μεταφορῶν κ.λ.π.

III. Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Εἰς τὸ περίπτερον τῆς Διοικήσεως συγκεντροῦνται τὰ πληροφοριακὰ μέσα τὰ σχετιζόμενα μὲ τὰς ὑπηρεσίας γραφείου.

Γενικὴ Ὀργάνωσις

Τὸ κεντρικὸν στοιχεῖον τοῦ περιπτέρου τούτου καθιστᾶ ἀνάγλυφον τὸν στενὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν Ὑπηρεσιῶν Παραγωγῆς - Πωλήσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸν συντονιστικὸν ἀφ' ἑτέρου ρόλον, ὅστις ἐπιπίπτει ἐπὶ τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν.

Εἷς φωτεινὸς πίναξ δεικνύει, κατὰ σχηματικὸν τρόπον, πῶς εἰς μίαν ἐπιχείρησιν ἐξαπολύονται αἱ κύριαι ἐνέργειαι ἐπὶ τῇ λήψει καὶ ἐκτελέσει μιᾶς παραγγελίας, ὡς καὶ πῶς πραγματοποιεῖται ἡ διαβίβασις τῶν ἐντολῶν καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτελέσεώς των. Τὰ διάφορα δικαιολογητικὰ ἅτινα τίθενται εἰς κίνησιν ἀναπαριστῶνται ἑκατέρωθεν τοῦ πίνακος (ἐπιστολὴ παραγγελίας - Ἐντολὴ πωλήσεως - Δελτίον στὸκ - ἐντολὴ παραλαβῆς - τιμολόγιον - αἴτησις ἀγορᾶς - ἐντολὴ βιομηχανοποιήσεως κ.λ.π.). Ἡ διαδρομὴ τῶν διαφόρων ἀντιτύπων ἐπεξηγεῖται διὰ φωτεινῶν βελῶν, ἅτινα δεικνύουν τὴν διανυθεῖσαν πορείαν ἀπὸ ὑπηρεσίας εἰς ὑπηρεσίαν καὶ ταυτοχρόνως τὰς ἐκτελεσθείσας πράξεις.

Μία σειρὰ κομβίων, διατεθειμένων καταλλήλως, ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἐπισκέπτην νὰ φωτίσῃ διαδοχικῶς τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ πίνακος καὶ νὰ ἐξετάσῃ τί συμβαίνει εἰς τὴν ἐπιχείρησιν κατὰ τὰς διαφόρους περιπτώσεις.

1. Λῆψις τῆς παραγγελίας. 2. Προπαρασκευὴ τῆς ἐντολῆς. 3. Παράδοσις-Ἀποστολή. 4. Τιμολόγησις. 5. Ἀγορὰ τῶν ἐμπορευμάτων - Βιομηχανοποίησις.

Ἐπεξηγηματικαὶ σημειώσεις, διατεθειμέναι παρὰ τὰ κομβία, καθορίζουν τὴν φύσιν ἐπεμβάσεως ἑκάστης ὑπηρεσίας, ἐπὶ τῇ λήψει ἑκάστου τῶν ἀναπαριστωμένων ἐγγράφων.

Διοικητικαὶ Τεχνικαί

Αἱ ἀρχαὶ αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῶν διοικητικῶν τεχνικῶν ἐκτίθενται εἰς τὸ περίπτερον τοῦτο, ἐνῷ αἱ ἐφαρμογαί των ἀναπαριστῶνται εἰς τὸ τμῆμα Μηχανογραφίας, ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε χρησιμοποιουμένων μέσων ἐκτελέσεως.

Εἷς καλῶς εἰκονογραφημένος πίναξ δεικνύει τὴν μελέτην διαρθρώσεως τῶν Λογιστικῶν καὶ Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν μιᾶς μεγάλης ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ προγραμματισμένος ἔλεγχος ἀπεικονίζεται διὰ παραδείγματος λαμβανομένου ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς του εἰς τὴν Διεύθυνσιν Τ.Τ.Τ.

Τὸ Διάγραμμα ἀποδόσεως παρουσιάζει τοὺς τρεῖς δυνατοὺς τύπους αὐξήσεως τῶν κερδῶν μιᾶς ἐπιχειρήσεως: Αὔξησις τιμῆς πωλήσεως - Ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν - Αὔξησις ὄγκου πωλήσεων.

Ἕτερος πίναξ, ὑπὸ μορφὴν σχήματος, δεικνύει τὴν σύνδεσιν Λογιστικῆς, Βιομηχανικῆς Λογιστικῆς καὶ Βιομηχανικοῦ τμήματος (κόστους) μιᾶς ἐπιχειρήσεως, ὡς καὶ τὴν τριπλῆν κατάταξιν τῶν δαπανῶν: Κατὰ φύσιν δαπάνης (ὑλικὰ - ἐργατικὰ - ἔξοδα) - Κατὰ ὑπηρεσίαν, τμῆμα ἢ θέσιν ἐργασίας - Κατὰ παραγγελίαν, εἰς τρόπον ὥστε ὅλαι αἱ δαπάναι νὰ περιληφθοῦν εἰς στενὸν δίκτυον εὐκόλως πραγματοποιησίμων ἐλέγχων.

Ἕτερα παραδείγματα ἀνάγονται εἰς τὴν ὀργάνωσιν τμήματος Διαφωτίσεως τῆς κοινῆς γνώμης.

IV. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ τμῆμα τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὴν Μηχανογραφίαν καταλαμβάνει τὸ μέσον τῆς αἰθούσης. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ μιᾶς ὑπηρεσίας ἢ καθωρισμένης λειτουργίας τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ περὶ συνόλου βοηθητικῶν μέσων ἐξυπηρετικῶν τῆς ὀργανώσεως, χρησιμοποιουμένων ἀπὸ ὅλας τὰς ὑπηρεσίας.

Τὰ Ὄργανα τῆς Διοικητικῆς Ὀργανώσεως

Ὑπὸ τὴν ἄνω γενικὴν κατηγορίαν δύο σειραὶ διοραμάτων δεικνύουν εἰς τὸ κοινὸν τὰ σύγχρονα μέσα ἐξοπλίσεως διαφόρων ὑπηρεσιῶν γραφείου.

Ἀφ' ἑνὸς ἀναπαριστᾶται ἡ καθ' ἑαυτὸ ἐργασία Γραφείου.

1. Ἀλληλογραφία: Εἰς τὸ πρῶτον ἐπίπεδον εἷς διευθυντής, ἐγκατεστημένος εἰς γραφεῖον μὲ ἀεροδυναμικὰς γραμμάς, χρησιμοποιεῖ μηχανὴν ὑπαγορεύσεως, ἐνῷ εἰς τὸ βάθος, μέσῳ ὑαλίνου διαχωρίσματος, φαίνονται δύο σειραὶ δακτυλογράφων. Ἡ μία δακτυλογραφεῖ τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἡ ἄλλη χρησιμοποιεῖ αὐτόματον μηχανὴν ἀντιγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν.

2. Ταξιθέτησις. Βλέπομεν πρὸς τὰ δεξιὰ διάταξιν συγχρόνων ἐπίπλων ταξιθετήσεως, μὲ τὰ συρτάρια ἀνοικτά, ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ κρεμάμενοι φάκελλοι. Δεξιὰ εἷς ὑπάλληλος συμβουλεύεται δελτία ὁρατῆς ταξιθετήσεως, ἐνῷ εἰς τὸ βάθος διαφαίνονται ἕτερα ἔπιπλα ταξιθετήσεως καὶ μετάλλινα ἔπιπλα-γραφεῖα.

3. Διαφήμισις. Εἰς τὸ πρῶτον ἐπίπεδον τῆς εἰκόνος εἷς ὑπάλληλος χρησιμοποιεῖ πολυγράφον διὰ μεμβράνης, πλησίον μηχανῆς ἀποτυπούσης μὲ τυπογραφικὰ στοιχεῖα.

Εἰς τὸ βάθος ἄλλος ὑπάλληλος χειρίζεται μηχανήματα ἀποτυπώσεως διευθύνσεων, διπλώσεως, σφραγίσεως κλπ., μηχανικὰ μέσα εὐρέως χρησιμοποιούμενα κατὰ τὴν ἀπ' εὐθείας διαφήμισιν.

Ἀφ' ἑτέρου ἐκτίθεται ἡ Λογιστικὴ Ἐργασία

1. Μέσα διὰ τῆς χειρός. Ἐνταῦθα βλέπομεν τὴν χρῆσιν τῶν ὑπολογιστικῶν μηχανῶν, συστημάτων διαλογῆς, κινητῶν φύλλων καὶ λογιστικῆς δι' ἀποτυπώσεως.

2. Λογιστικαὶ Μηχαναί. Τὸ διόραμα ἀναπαριστᾷ μίαν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου λειτουργοῦν κατὰ διαδοχὴν διάφοροι τύποι λογιστικῶν μηχανῶν, μετ' ἐπιγραφῶν ἐπεξηγουσῶν τὴν εἰδικότητά των: τιμολόγησις, μισθοδοτικαὶ καταστάσεις, κόστος, γενικὴ λογιστικὴ κλπ.

3. Μηχαναὶ διατρήτων δελτίων. Ἐνταῦθα ἐμφανίζεται ἐν ἐνεργείᾳ μία πλήρης συστοιχία στατιστικῶν μηχανῶν:

Μηχανήματα διατρήσεως, ἐπαληθεύσεως, διαλογῆς, καταγραφῆς.

Εἰς τὸ βάθος μεταλλικὰ ἔπιπλα διαφυλάξεως τῶν δελτίων.

Ἐφαρμογὴ τῆς Μηχανογραφίας

Μία πλήρης σειρὰ πινάκων, ἀναφερομένων εἰς πραγματικὰς περιπτώσεις, ἐκτίθεται εἰς περιστροφικὰ πλαίσια. Παρουσιάζονται 25 παραδείγματα, κατ' ἀντικείμενον, χρησιμοποιήσεως λογιστικῶν μηχανῶν διαφόρων τύπων, μηχανημάτων ταμείου, διατρήτων δελτίων κλπ., ὥστε ὁ ἐπισκέπτης νὰ δύναται νὰ κάμῃ ἐνδιαφερούσας συγκρίσεις.

Αἱ ἐφαρμογαὶ αὗται ἀνάγονται εἰς: Γενικὴν Λογιστικήν, λογιστικὴν πελατῶν, λογιστικὴν προμηθευτῶν, τιμολογίων, μισθοδοτικὰς καταστάσεις, βιομηχανικὸν τίμημα, λογιστικὴν ἀποθήκης, στατιστικὰς καὶ ἀνάλυσιν πωλήσεων.

Διάφορα μηχανήματα καὶ συστήματα

Ἐνταῦθα ἐκτίθενται τὰ διάφορα μηχανήματα καὶ συστήματα, ἐκτὸς τῶν κυρίων λογιστικῶν, κατανεμόμενα εἰς 4 τομεῖς :

Ἀλληλογραφία. Ταξιθέτησις - Διαφήμισις - Καταγραφαὶ καὶ Ὑπολογισμοί.

Καὶ μὲ τὴν ἐπίδειξιν ταύτην κλείει ὁ ὅλος κύκλος ἀπεικονίσεως τῆς ὀργανώσεως

μιᾶς ἐπιχειρήσεως, ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὰς ἐσωτερικὰς καὶ τὰς ἐξωτερικὰς δραστηριότητάς της.

Μία τοιαύτη ὀργάνωσις εἶναι μᾶλλον ἰδεῶδες πρὸς ἐπίτευξιν, χωρὶς ἰδεώδη ὅμως δὲν πραγματοποιοῦνται ἔστω καὶ πλέον περιωρισμένοι σκοποί.

Ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης ταχέως ξεπερνᾷ τὰς πραγματοποιήσεις τῆς χθὲς καὶ τῆς σήμερον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἄνω περιγραφὴ δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπεικόνισις ἑνὸς σταθμοῦ ὀργανώσεως, ὡς πρὸς τὰς τεχνικὰς λεπτομερείας.

Αἱ σαφῶς ὅμως διατυπούμεναι ἢ ἄλλως συναγόμεναι ἀρχαὶ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ὀργανώσεως παραμένουν σταθεραί, ἂν καὶ ἐξελισσόμεναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

«Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΕΣΑ Σ' ΕΝΑ ΚΑΡΥΔΟΤΣΟΥΦΛΟ»

(Ἀρχικῶς ἀπετέλεσε τὸ θέμα ἐκλαϊκευτικῆς διαλέξεως-μυήσεως εἰς τὴν Ἐπιστημονικὴν Ὀργάνωσιν, πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἑλλ. Ἑταιρίας Ἐπιστημονικῆς Ὀργανώσεως, Ε.Π.Ο.Ρ).

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ Ἄγγλοι ἔχουν μερικοὺς χαριτωμένους ἐπιγραμματισμοὺς καὶ ἐδανείσθην ἀπ' αὐτοὺς ἕνα διὰ νὰ βαπτίσω τὴν σημερινὴν διάλεξιν Management in a nutshell, ὅσα μπορεῖ νὰ χωρέσῃ ἕνα καρυδότσουφλο, χωρὶς περιττολογίας, ὀλίγο καὶ καλό.

Ἡ διάλεξις θὰ γίνῃ εἰς ὕφος διαλογικόν, εἰς ἁπλῆν ἔκφρασιν σφικτὰ δεμένην καὶ ὅσο τὸ δυνατὸν εἰς εὔθυμον τόνον. Πιστεύω ὅτι ἡ σοβαρότης τοῦ θέματος δὲν ἔχει νὰ χάσῃ ἀπὸ αὐτό. Οἱ Ἄγγλοι ἄλλως τε χρησιμοποιοῦν τὸ χιοῦμορ καὶ εἰς τὰς πλέον δυσκόλους στιγμὰς καὶ δὲν ἔμειναν δυσαρεστημένοι. Δὲν εἶναι ἡ σοβαροφάνεια τῆς ἐκφράσεως ἀσφαλὲς δεῖγμα τῆς ποιότητος τοῦ νοήματος.

Θὰ ἐθεωρεῖτο παράτολμον ἂν εἴπω ὅτι ἐμπίπτει εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως ἡ προσπάθεια διαδόσεως τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ γέλιου; Ζοῦμε κάτω ἀπὸ ἕνα γελαστὸ οὐρανό, καὶ μολαταῦτα εἴμεθα ἕνας λαὸς κατσούφης. Καὶ ἐπὶ πλέον γελᾶμε ὅταν πρέπει νὰ κλαῖμε, καὶ κλαῖμε ὅταν πρέπει νὰ γελᾶμε.

Τὸ θέμα ποὺ θὰ ἀνακοινώσω τὸ ἔζησα, ὄχι βέβαια ἀκριβῶς ὅπως τὸ ἐξιστορῶ. Τὰ παραδείγματα εἶναι μεγεθυσμένα καὶ ὀλίγον ἀλατισμένα, ἡ οὐσία ὅμως παραμένει ἡ ἰδία.

Μαζί, ὡς εἰς μίαν κινηματογραφικὴν ἐκτύλιξιν, θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὀργανώσεως μιᾶς ἁπλῆς ἐπιχειρήσεως. Θὰ συγκρίνωμεν τὴν καλὴν μὲ τὴν κακὴν ὀργάνωσιν, θὰ ἀναλύσωμεν πῶς ἐσκέφθημεν καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ συναγάγωμεν συμπεράσματα, ἀνάγοντες αὐτὰ εἰς ὡρισμένας ὀργανωτικὰς ἀρχάς.

ΙΙ. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

Μίαν ἡμέραν ἦλθε νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ ἕνας φίλος μου, μὲ τὸ ὁποῖον εἶχα γνωρισθῆ εἰς τὸν στρατόν. Τὸν ἐνθυμοῦμαι ὡς προοδευτικὸν ἄνθρωπον μὲ ἐπιχειρηματικότητα καὶ πρωτοβουλίαν, ἱκανὸν διὰ πραγματοποιήσεις, ὄχι ὅμως καὶ διὰ ἐξονυχιστικὴν σκέψιν.

Ὅταν εἶχα γυρίσει ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν, μὲ τὸν ζῆλον τοῦ νεοφύτου εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν, εἴχαμε συχνὰ ὁμιλήσει ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ θέμα καὶ φαίνεται ὅτι αἱ ἀναμνήσεις τῶν περασμένων συζητήσεων δὲν ἔσβησαν.

Ὁ καθένας εἶχε τραβήξει τὸν δρόμον του καὶ ἔμαθα ὅτι εἶχε ἐπιδοθῆ εἰς ἀτομικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ εἶχε προκόψει.

—Ὅπως θὰ ξέρῃς, ἤρχισε νὰ μοῦ λέῃ, ἄνοιξα ἀπὸ καιρὸ μίαν ἐπιχείρησιν καὶ οἱ δουλειές μου πηγαίνουν πολὺ καλά. Τώρα ὅμως τελευταίως καταλαβαίνω ὅτι μεγάλωσε ἀρκετὰ ἡ ἐπιχείρησις καὶ ὅτι δὲν μπορῶ νὰ τὴν διευθύνω ὅπως

θέλω. Δὲν ἔχω παράπονο ἀπὸ τοὺς συνεργάτας μου, παρ' ὅλην ὅμως τὴν καλήν τους διάθεσιν κάτι δὲν λειτουργεῖ κανονικῶς. Προχθὲς σὲ ἐνεθυμήθην καὶ ἐπειδὴ ἐξακολουθεῖς νὰ ἀνακατεύεσαι μὲ τὴν ὀργάνωσιν ἦλθα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσης εἰς ὅ,τι μπορεῖς.

—Προτοῦ προχωρήσωμεν, τὸν διέκοψα, θὰ σοῦ ὑποβάλω μίαν ἐρώτησιν. Ἔχεις διάθεσιν νὰ ἐφαρμόσης ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ; Μὲ συγχωρεῖς ποὺ σ' ἐρωτῶ τέτοιο πρᾶγμα. Ἔχω πικρὰν ὅμως πεῖραν ἀπὸ προθέσεις, αἵτινες ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθοῦν.

—Καὶ φυσικὰ ἔχω ἀπόφασιν νὰ ἐφαρμόσω τὰς ὑποδείξεις σου, ἀρκεῖ νὰ τὰς ξεύρω καὶ νὰ μπορῶ.

—Σύμφωνοι, τοῦ εἶπα. Ἀνάπτυξέ μου τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπιχειρήσεώς σου.

Καὶ ὁ φίλος μου μοῦ ἐξέθεσε τὴν ἐξέλιξιν τῆς δουλειᾶς του, δίδοντας τὴν ἑξῆς περίπου εἰκόνα :

Ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως μιᾶς παρουσιασθείσης εὐκαιρίας. Ἐνοίκιασε ἕνα οἱοδήποτε κατάστημα εἰς ἓν κεντρικὸν μέρος τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἤρχισε τὴν δουλειά του μὲ δύο βοηθούς.

Ὅσον ἐξηπλοῦντο αἱ ἐργασίαι του ἐπῆρε ἕνα ταμίαν, ἕνα λογιστήν, ἀπὸ μίαν ἄλλην ἐπιχείρησιν, ἕνα γραμματέα, μίαν δακτυλογράφον καὶ ἄλλα στελέχη. Ἔκανε μίαν κατανομὴν εἰς τὰς ἁρμοδιότητας, ἐνοίκιασε καὶ ἕνα παράπλευρον γραφεῖον, διότι ὁ πρῶτος χῶρος δὲν τοῦ ἦταν πλέον ἐπαρκής.

Λεπτομερείας τῆς λειτουργίας τῆς ἐπιχειρήσεώς του δὲν εἶχε καιρὸν νὰ παρακολουθήση, πάντως ἡ δουλειὰ διεξήγετο ὑποφερτῶς, ὡς μοῦ ἐδήλωσε.

Ἀπὸ τὴν ἀφήγησίν του κατετοπίσθην εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς, ὅπως ὁ ἰατρὸς ἀπὸ τὴν ἀφήγησιν τοῦ ἀρρώστου του. Τυπικὴ μορφὴ μιᾶς ἐπιχειρήσεως, ἥτις ἀνεπτύχθη ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν περιστάσεων. Κανένα πρόγραμμα ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ μεταφύτευσις συστημάτων ἀπὸ ἄλλας ἐπιχειρήσεις. Κάθε ὑπάλληλος ἐφήρμοζε ὅ,τι ἤξευρε, ἢ ὅ,τι ἠδύνατο νὰ μάθη μὲ τὴν προσωπικήν του πεῖραν.

Ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ ἀνεπτύχθη ὅπως τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἢ ὅπως μεγαλώνουν τὰ ἀλητόπαιδα, μὲ τὴν πικρὰν πεῖραν τοῦ δρόμου. Βέβαια ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ εἶχε κάποιαν ὀργάνωσιν, ὄχι ὅμως ἐπιστημονικήν. Καὶ ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἁπλῆς ὀργανώσεως καὶ ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως εἶναι νομίζω εἰς ἁπλᾶ λόγια ἡ ἑξῆς: Κατὰ τὴν πρώτην ἐνεργοῦμεν ὅπως τὰ εὑρήκαμεν εἰς ἡμᾶς ἢ τὰ ἐπήραμεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἐνῷ κατὰ τὴν δεύτερη ἐρευνοῦμεν νὰ εὕρωμεν πῶς πρέπει νὰ γίνωνται.

—Εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπα, διὰ τὰς πληροφορίας. Τώρα πρέπει νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὴν ἐπιχείρησίν σου, διὰ νὰ μορφώσω μίαν ἀνεξάρτητον ἀντίληψιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως.

—Πότε θὰ ἔλθης;

—Τὸ ταχύτερον δυνατόν, χωρὶς ὅμως νὰ σὲ προειδοποιήσω. Θέλω νὰ λάβω μίαν παρθένον εἰκόνα τῆς διεξαγωγῆς τῆς δουλειᾶς σου καὶ δι' αὐτὸ δὲν πρέπει οὔτε σὺ νὰ τὸ γνωρίζης.

—Οὔτ' ἐγώ; Πάντα παράξενος ἦσουν.

—Λίγο τὸ κακόν, τοῦ ἀπήντησα καὶ ἀπεχαιρετηθήκαμεν. Ἡ στάσις μου δὲν ὠφείλετο εἰς παραξενιάν, ἀλλὰ ἐσχημάτισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἤξευραν τὴν ἐπίσκεψίν του οἱ συνεργάται του καὶ ὅτι θὰ τοῦ ἐξέφευγε νὰ τοὺς πῆ πότε θὰ ἐπήγαινα. Αἱ πρῶται ἐντυπώσεις, ὅταν γίνωνται ἀπρόοπτα, εἶναι μὲν πολλὰς φορὰς ἀπατηλαί, εἰς ἄλλας ὅμως περιστάσεις ἀποτελοῦν τὸ μόνον μέσον ἵνα μελετήσωμεν ἀφκιασίδωτην τὴν πραγματικότητα.

III. ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Κατέστρωσα τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπισκέψεώς μου. Ἐπειδὴ φυσικὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ περιλάβω εἰς τὴν ἔρευνάν μου ὅλην τὴν ἐπιχείρησιν, ἀπεφάσισα νὰ περιορισθῶ εἰς ἓν ἀντιπροσωπευτικὸν σημεῖον. Τὴν αἴθουσαν τῶν συναλλαγῶν.

Σκοπός μου ἦτο νὰ κατατοπισθῶ ἐπὶ τοῦ τρόπου ἐνεργείας τῶν συναλλαγῶν, χωρὶς νὰ βιασθῶ νὰ συναγάγω συμπεράσματα.

Ὅταν τὴν ἑπομένην πρωΐαν εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, ὑπῆρχε ἀρκετὴ κίνησις πελατείας.

Παρετήρησα ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ὅλοι εἰργάζοντο, μετεκινοῦντο ὅμως συχνότερα ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε. Συνεκέντρωσα τὴν προσοχήν μου πρὸς ἕνα τμῆμα ἀριστερὰ καὶ παρηκολούθησα τὴν διαδρομὴν τῆς πελατείας ἀπὸ τὸ τμῆμα πρὸς τὸ Ταμεῖον. Ὁ τρόπος καθ' ὃν μετεχειρίζοντο τοὺς πελάτας δὲν ἦταν ἀπότομος, ἡ ἐξυπηρέτησις ὅμως ἐβράδυνε καὶ εἰς τὸ ταμεῖον παρουσιάζετο κατὰ στιγμὰς συνωστισμός.

Ἡ δουλειὰ ἐλειτουργοῦσε, ὄχι ὅμως σὰν ρολόγι.

Ὅταν ἔκλεισεν ἡ θύρα τῶν συναλλαγῶν καὶ ἤρχισεν ἡ συμφωνία μὲ τὸ Ταμεῖον, παρουσιάσθησαν φαίνεται λάθη, διότι ἠκούσθησαν φωναὶ καὶ παρετηρήθη ἡ συνηθισμένη νευρικότης, ὅταν βιάζεται κανένας νὰ τελειώσῃ καὶ δὲν τὸ ἐπιτυγχάνει.

Ἐπὶ τέλους μὲ ἐπλησίασεν εἷς κλητὴρ καὶ μὲ ἠρώτησε τί θέλω. Ἐζήτησα νὰ ἰδῶ τὸν Διευθυντήν.

—Βλέπεις, τοῦ εἶπα, ὅτι ἐτήρησα τὴν ὑπόσχεσή μου. Συνέλεξα τὰς πρώτας ἐντυπώσεις καὶ τώρα θέλω νὰ συννενοηθῶμεν πῶς θὰ μὲ παρουσιάσῃς εἰς τὸ προσωπικόν σου. Ἐδῶ χρειάζεται καὶ ὀλίγη ψυχολογία, διὰ νὰ μὴ προκαλέσωμεν ἀντιδράσεις.

Νὰ καλέσῃς ἕνα - ἕνα τοὺς τμηματάρχας σου καὶ νὰ μοῦ τοὺς συστήσῃς, λέγοντας ὅτι ὡς εἰδικὸς καὶ φίλος σου ἦλθα νὰ μελετήσω τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐπιχειρήσεώς σου.

Δὲν σοῦ ζητῶ περισσότερα, διότι φαντάζομαι ὅτι οὔτε πίνακα ἁρμοδιοτήτων τῶν ὑπαλλήλων σου ἔχεις, οὔτε κανονισμοὺς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας.

Ἐσκέφθην ὡς ἑξῆς: Ἐφ' ὅσον ἡ ὀργάνωσις ἔχει κέντρον τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα καὶ στρέφεται πέριξ αὐτοῦ, βασικὴ ὀργανωτικὴ ἀρχὴ εἶναι νὰ κερδίσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἂν ὄχι τὴν ὑποστήριξιν, τουλάχιστον τὴν ἀνοχήν του.

Ἀπὸ τοὺς συστηθέντας προϊσταμένους ἐψυχολόγησα ὅτι ὁ καταλληλότερος διὰ συνεργασίαν ἦτο ὁ τμηματάρχης ἀκριβῶς τοῦ τμήματος ποὺ προηγουμένως εἶχα παρακολουθήσει καὶ μὲ αὐτὸν ὥρισα συνέντευξιν διὰ τὴν αὔριον.

IV. ΤΜΗΜΑ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Πρωΐ, τὴν ἐργάσιμον ὥραν, τὸν εὑρῆκα εἰς τὸ Τμῆμα του καὶ ἤρχισα ὡς ἑξῆς.

—Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν ὅτι γνωρίζω τὴν ἐργασίαν σας ὅπως σεῖς, μπορῶ ὅμως νὰ κατατοπισθῶ γρήγορα καὶ μὲ τὴν πεῖραν μου κάτι νὰ προσθέσω. Δὲν θὰ σὲ ἀπασχολήσω νὰ μὲ εἰσαγάγῃς εἰς τὰς λεπτομερείας, διότι θὰ τὰς εὕρω μόνος μου.

Πιθανὸν νὰ εὑρεθοῦν ὅλα καλά. Πιθανώτερον νὰ ἔχω νὰ κάνω μερικὰς ὑποδείξεις. Θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ τὰς σκεφθῇς ὡρίμως καὶ μετὰ νὰ τὰς συζητήσωμεν, ἵνα ἴδωμεν ποῖαι εἶναι ἐφαρμόσιμοι καὶ πῶς θὰ ἐφαρμοσθοῦν.

Τρεῖς παράγοντας εἶχα νὰ ἐρευνήσω. Τὸ περιβάλλον, τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ σύστημα.

Τὸ τμῆμα αὐτὸ εἶχε ἐργασίαν ἐξυπηρετήσεως τῆς πελατείας καὶ ἀπησχόλει δύο ὑπαλλήλους, ὅπως εἶχε καὶ ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν. Ἤρχετο δὲ εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸ τμῆμα ἀλληλογραφίας καὶ τὸ Ταμεῖον.

Ὁ χῶρος ἦτο ἀρκετός. Ὁ φυσικὸς φωτισμὸς ἦτο καλός. Ὁ τεχνητὸς ὅμως ὑστέρει. Τοῦτο ἠδύνατο νὰ διορθωθῇ εὐκόλως ἂν κατέβαινον ὀλίγον οἱ λαμπτῆρες τοῦ ἠλεκτρικοῦ καὶ ἐκαθαρίζοντο τακτικὰ ἀπὸ τὴν σκόνιν.

Διὰ τὸν ἀερισμὸν καὶ τὴν θέρμανσιν δὲν ἠδύναντο νὰ γίνουν πολλά, διότι τὸ οἴκημα ἦτο παλαιόν.

Τὰ τραπέζια καὶ αἱ καθέκλαι ἦσαν κοινά, ἀγορασμένα ὅπως-ὅπως. Τὸ ἕνα ἦτο καλὰ τοποθετημένο εἰς τὸ γκισέ, διὰ τὴν ἐπαφὴν μὲ τὴν πελατείαν. Κοντά του ὅμως ἦτο καὶ τὸ τραπέζι τοῦ ὑπαλλήλου ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς νὰ διακόπτεται εἰς τὴν δουλειά του ἀπὸ πελάτας, οἱ ὁποῖοι ἀπηυθύνοντο πρὸς αὐτόν, νομίζοντες ἀπὸ τὴν θέσιν του ὅτι δι' αὐτοὺς

προωρίζετο. Ἐξ ἄλλου, ἐνῷ τὰ τραπέζια ἦσαν διαφόρων μεγεθῶν, τὸ μικρότερον κατεῖχεν ὁ ὑπάλληλος ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, ἂν καὶ εἶχε πολλὰ ἔγγραφα νὰ χειρισθῇ, καὶ τὸ μεγαλύτερον ὁ ἄλλος ὑπάλληλος, ὅστις ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἐξοικονομηθῇ καὶ μὲ μικρότερον.

Δηλαδὴ ἀντιστρόφως. Ἀπὸ περιέργειαν ἐξηκρίβωσα ὅτι ἐπειδὴ τὸ μεγάλο τραπέζι ἦταν πλέον παρουσιάσιμον, τὸ ἐκράτησεν ὁ ἀρχαιότερος ὑπάλληλος.

Ἐκάθησα πλησίον εἰς τὸν ὑπάλληλον κινήσεως καὶ παρηκολούθησα χωρὶς νὰ ἐρωτῶ, οὔτε νὰ κρατῶ σημειώσεις. Ἀντελήφθην ὅτι ὁ ὑπάλληλος ἄθελά του ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὴν παρουσίαν μου καὶ δι' αὐτὸ προσπάθησα νὰ εἶμαι κατὰ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐνοχλητικός.

Αἱ συχναὶ μετακινήσεις τοῦ ὑπαλλήλου αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ συναδέλφου του ὠφείλοντο εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀρχειοθήκη εἰς ἣν ἐχρειάζετο νὰ ἀνατρέχῃ ἦτο μακρυὰ εἰς τὸν τοῖχον, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ μετακινηθῇ σιμότερα. Ὁ ροῦς τῆς ἐργασίας συνίστατο εἰς τὸ νὰ διαβιβάζουν τὰ δικαιολογητικὰ ἀπὸ τὸν ὑπάλληλον εἰς τὸν τμηματάρχην πρὸς θεώρησιν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ Ταμεῖον. Πολλὰ δικαιολογητικὰ ἀπεστέλλοντο καὶ εἰς τὴν δ)νσιν, ἐξ οὗ ἄλλη ἀργοπορία, ἐνῷ μέρος ἀπ' αὐτὰ δὲν ἦσαν τοιαύτης σημασίας ὥστε νὰ ἀπασχολήσουν τὸν δ)ντήν, προκαλοῦντα καθυστέρησιν τῆς πελατείας.

Ἐπίσης παρετήρησα ὅτι, ἐνῷ ὁ ὑπάλληλος εἶχε κενὰ διαστήματα κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ παρασκευάζῃ τὴν ταμειακὴν συμφωνίαν του, ἐπερίμενε νὰ ἀρχίσῃ τὰ προκαταρτικὰ ἀφοῦ ἔφευγον οἱ πελάται καὶ εἰς ὥραν ποὺ ἦτο κουρασμένος καὶ ἐβιάζετο νὰ τελειώσῃ.

Ἐν συνεχείᾳ ἐστράφη ἡ προσοχή μου πρὸς τὸν ἄλλον ὑπάλληλον. Αὐτὸς παρελάμβανε ἀπὸ τὸν Τμηματάρχην τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ἠσχολεῖτο μὲ λογιστικὰς ἐγγραφὰς καὶ ἀπαντήσεις. Παρετήρησα ὅτι δὲν ἐξεχώριζε τὰ ἐπείγοντα ἀπὸ τὰ μὴ ἐπείγοντα ἔγγραφα, ὥστε νὰ προχωρῇ κατὰ σπουδαιότητα, ἐὰν ὑπελόγιζε ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ διεκπεραιώσῃ ὅλα αὐθημερόν. Οὔτε εἶδα νὰ τὰ χαρακτηρίζῃ ὁ τμηματάρχης κατὰ ποίαν σειρὰν θὰ ἐκτελεσθοῦν.

Ἐκκρεμῆ ἔγγραφα ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχε ἀρκετά, μοῦ ἐξήγησεν ὅμως ὅτι αὐτὸ συνέβαινε καθ' ὡρισμένας ἡμέρας, ὅταν ἤρχετο πολὺ ταχυδρομεῖον. Τὴν δουλειά του τὴν ἐξετέλει ἀρκετὰ γρήγορα, χωρὶς πολλὰς ἐρωτήσεις πρὸς τὸν τμηματάρχην του, ἀπόδειξις ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἤξευρε τὴν δουλειά του. Ἡ παρουσία μου δὲν τὸν ἐπηρέασε καθόλου, διότι ἦτο πλέον ψύχραιμος τοῦ ἄλλου.

Ἐν τῷ μεταξὺ παρηκολούθουν ἐμμέσως καὶ τὸν τμηματάρχην. Ἦτο σοβαρός, ψύχραιμος καὶ ὄχι πιεστικός. Ἐπρόσεχε καὶ τὴν πελατείαν, δὲν εἶδα ὅμως νὰ ἐλέγχῃ τὰς ἐπιστολάς, ἰδίως τὰς πρὸς ἐνέργειαν, ὡς καὶ πόσαι ἐνηργήθησαν ἐγκαίρως. Ἀργότερον μοῦ ἐξήγησε ὅτι κάθε Σάββατον ἠρώτα ποῖαι ἐκκρεμότητες ὑπάρχουν καὶ διατί.

Ἀπέφυγα νὰ ἐρευνήσω τὴν σκοπιμότητα καὶ καταλληλότητα τῶν ἐντύπων, διότι αὐτὸ θὰ τὸ ἔκαμνα καὶ ἀργότερα. Τὰ ἔντυπα, τὸ κύριον ὄργανον τῆς δράσεως τοῦ Γραφείου, ἐνδιαφέρουν πολλὰ τμήματα καὶ πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν μὲ ἀλληλοεξάρτησιν.

Διὰ τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα (τὸν τμηματάρχην καὶ τοὺς δύο ὑπαλλήλους) δὲν ὑπῆρχαν πολλὰ γραπτὰ στοιχεῖα.

Ἐπληροφορήθην προφορικῶς σχετικῶς μὲ τὴν μόρφωσιν, τὰς προϋπηρεσίας των, τὸν χρόνον ὑπηρεσίας εἰς τὸ κατάστημα, τὰς ἀποδοχάς των καὶ τὰς σχέσεις συνεργασίας ἀναμεταξύ των.

Ἕως ἐδῶ ἐφήρμοσα ὑποσυνειδήτως μίαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου: *Τὴν ἀνάλυσιν τῶν παραγόντων τῆς ἐργασίας.* Συνεκέντρωσα ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας λεπτομερείας καὶ ἀπεσύρθην ἵνα τὰς καταγράψω καταλεπτῶς. Λόγῳ τῆς μικρότητος τοῦ τμήματος δὲν κατέστρωσα ὀργανόγραμμα ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Μετὰ εἰς τὸ σπίτι μου ἔκανα μία ὑπόθεσιν: πῶς πρέπει νὰ ὀργανωθῇ τὸ τμῆμα ἵνα λείψουν αἱ πλέον κτυπηταὶ ἀνωμαλίαι. Τὰ μέσα ἦσαν ἁπλᾶ καὶ ἀνέξοδα.

Μετακίνησις καὶ ἀλλαγὴ τραπεζῶν, μετακίνησις τῆς ἀρχειοθήκης, βελτίωσις τοῦ τεχνητοῦ φωτισμοῦ, προετοιμασία τῆς ταμειακῆς συμφωνίας ἐγκαίρως,

συχνοτέρα καὶ καλυτέρα παρακολούθησις ὑπὸ τοῦ τμηματάρχου τῆς εἰσερχομένης ἀλληλογραφίας, χωρισμὸς τῶν ἐπειγόντων ἀπὸ τὰ κοινά.

Ἤτοι ἐφήρμοσα μίαν ἄλλην ὀργανωτικὴν ἀρχήν: Τ ὴ ν ἔ ρ ε υ ν α ν τ ῶ ν κ α λ υ τ έ ρ ω ν σ υ ν θ η κ ῶ ν κ α ὶ μ ε θ ό δ ω ν.

Ἡ ὑπόθεσις ὅμως δὲν ἐσήμαινε τίποτε, ἂν ἡ ἐφαρμογὴ δὲν ἐπεκύρωνε τὰς προβλέψεις.

Δι αὐτὸ τὰ συνεζήτησα μὲ τὸν τμηματάρχην, τοῦ ἀνέπτυξα καθαρὰ τοὺς ὑπολογισμούς μου, τοῦ ἀφῆκα γραπτὸν σημείωμα τῶν παρατηρήσεων καὶ ὑποδείξεών μου καὶ τὸν παρεκάλεσα, ἂν καὶ αὐτὸς συμφωνῇ, νὰ τὰ ἐφαρμόσῃ μὲ ἰδικήν του πρωτοβουλίαν, ἀφοῦ τὰ ἐξηγήσῃ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους. Ἰδίως τοῦ συνέστησα νὰ χειρισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀλλαγῆς τῶν τραπεζῶν, ἵνα μὴ ψυχρανθῇ ὁ ἀρχαιότερος ὑπάλληλος.

Ἀπέφυγα νὰ κάμω προσωπικὰς κρίσεις καὶ ὡμίλησα ἀντικειμενικῶς. Δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀξιώσεις ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους νὰ σκεφθοῦν πράγματα ποὺ ἐπιπίπτουν εἰς τὴν Δ)νσιν, οὔτε νὰ τοὺς κρίνωμεν πρὶν δώσωμεν εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα νὰ ἀποδώσουν καλύτερα. Ἐφαρμογὴ ἐδῶ τῆς ὀργανωτικῆς ἀρχῆς τοῦ Π ε ι ρ α μ α τ ι σ μ ο ῦ.

Αἱ ἀλλαγαὶ ἦσαν ἀνεπαίσθητοι καὶ δὲν ἀπήτουν οὔτε ἔξοδα, οὔτε ριζικὴν μεταβολὴν εἰς τὸ σύστημα. Δὲν πρέπει νὰ χαλοῦμε κάτι, ἂν δὲν βεβαιωθῶμεν ὅτι εὑρήκαμεν τὸ καλύτερον.

Ὁ Τμηματάρχης τὰ δέχθηκε προθύμως, μάλιστα ἠπόρησε πῶς δὲν τὰ εἶχε προσέξει.

—Μὴν ἀπορῇς, φίλε μου, τοῦ εἶπα. Σὺ ἀπορροφᾶσαι ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν τρέχουσαν ἐργασίαν, ὥστε δὲν σοῦ μένει καιρὸς νὰ τὰ ἰδῇς, ὅπως ἕνας τρίτος.

Δὲν ἤθελα νὰ τοῦ πῶ ὅτι ἂν εἶχε σύστημα καλύτερον δὲν θὰ τοῦ διέφευγαν, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν θίξω. Μόνος του ἀργότερον τὸ ἀντελήφθη καὶ εἶχε τὴν εὐσυνειδησίαν νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ. Ποτὲ δὲν χάνει κανένας ὅταν πάῃ μὲ τὸ καλό, ἰδίως ἂν ἔχῃ νὰ κάμῃ μὲ βελτιωσίμους ἀνθρώπους.

—Δοκίμασε σὲ παρακαλῶ ἐπὶ ἡμέρας καὶ μοῦ γράφεις εἰς ἕνα σημείωμα ποίαν βελτίωσιν παρετήρησες. Ἐὰν εὕρῃς δυσκολίας εἰδοποίησέ με.

Τὸ πρῶτο βῆμα μου ἐπῆγε καλὰ καὶ αὐτὸ μ' ηὐχαρίστησε, διότι ὑπελόγιζα καὶ ἀντιδράσεις νὰ εὕρω. Τὸ τμῆμα αὐτὸ θὰ τὸ ἐξήταζον ἐκ νέου, ἀφοῦ ἐτελείωνα καὶ τὰ ἄλλα τμήματα, ἵνα ἐναρμονίσω τὴν ὀργάνωσίν του μὲ τὰ λοιπά. Ἡ ἀπόδοσις ἑνὸς τμήματος δὲν εἶναι ἱκανοποιητική, ἂν καὶ τὰ λοιπὰ τμήματα δὲν λειτουργοῦν κανονικῶς καὶ ἐντὸς ἑνὸς κοινοῦ πλαισίου προγράμματος δράσεως.

V. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Μὲ τὸ νέο τμῆμα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀσχοληθῶ, εἰσερχόμεθα εἰς περιβάλλον γυναικοκρατίας.

Ἡ ἀλληλογραφία διεξήγετο ἀπὸ τρεῖς ὑπαλλήλους, δύο νεαρὰς δεσποινίδας, τὴν Τζένην καὶ τὴν Μαίρην, καὶ μίαν Δεσποσύνην, ποὺ ἐδεχόταν τὸ ὄνομα madame.

Ἄμεσος προϊστάμενος τῶν τμημάτων δὲν ὑπῆρχεν. Εἶχον διανείμει τὴν ἐργασίαν ἀναμεταξύ των καὶ ἡ συνεργασία των ἦτο ὅσον ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἁρμονικὴ μεταξὺ γυναικῶν διαφόρου ἡλικίας. Ὅταν τὰ κορίτσια εἶναι μαζί, τὰς περισσοτέρας φορὰς ἢ φλυαροῦν ἢ μαλώνουν. Τέτοια σημεῖα δὲν παρουσιάζοντο μέχρι τῆς στιγμῆς.

Ἡ γυναικεία ψυχολογία εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἐπιβάλλει εἰδικὸν χειρισμόν. Ἂν καὶ ἡ ἐργαζομένη γυναῖκα ἀξιώνει ἰσότητα, ἐν τούτοις ἀπαιτεῖ τὰ προνόμια ἅτινα ἡ ἀνδρικὴ ἱπποτικότης ἀπονέμει εἰς τὸ φῦλον της. Ἀντὶ τῆς ἐπιβολῆς, προτιμώτερον νὰ ἐπιζητοῦμεν τὴν συμπάθειάν των.

Τὰ κορίτσια ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ποὺ ἦλθα μὲ ἐκύτταζον μὲ φιλυποψίαν, περιέργειαν καὶ τάσιν κουτσομπολιοῦ. Γιὰ νὰ τὰ ἀφοπλίσω καὶ ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες εἶναι πλέον εὐεπηρέαστοι, τὶς ἀνήγγειλα εἰς εὔθυμον τόνον ἀπὸ τὸ βράδυ ὅτι τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωὶ θὰ εἶχα τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μὲ κατατοπίσουν ἐπὶ τῆς ἐργασίας των. Ἤρχισα νὰ ἐξετάζω τὰ τραπεζάκια, τὰς καρέκλας ὡς καὶ

τὴν στάσιν τῶν καθημένων. Καὶ τὰ τρία τραπέζια ἦσαν διάφορα, ἐνῷ αἱ καρέκλαι ὅμοιαι, ἀπὸ τὰς κοινάς. Ἡ Τζένη μάλιστα, ποὺ ἦτο καὶ ὑψηλόσωμος, ἐκάθητο ὡς ἐπὶ κλίνης Προκρούστου, διότι φαίνεται πῶς ἡ προκάτοχός της ἦτο μικροῦ ἀναστήματος. Δὲν ἤξερε πῶς νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ πόδια της καὶ διαρκῶς ἤλλαζε στάσιν.

Ἡ ἔρευνά μου ἐπεξετάθη εἰς τὰς γραφομηχανάς. Καὶ αἱ τρεῖς ἦσαν διαφόρων τύπων, ἂν καὶ αἱ ἐργασίαι ἦσαν παρόμοιαι. Ὑπῆρχε καὶ μία ἐφεδρικὴ γραφομηχανὴ εἰς μίαν γωνίαν, ἀχρηστευμένη διότι δὲν εὕρισκαν ἀνταλλακτικὰ νὰ τὴν διορθώσουν. Τὰ χαρτιὰ καὶ τὰ καρμπὸν ἦσαν ἀπὸ τὰ συνηθισμένα τῆς ἀγορᾶς. Ὅταν τὰς ἠρώτησα ἂν εἶναι καλά, μοῦ ἀπήντησαν ἀόριστα ὅτι καλὰ ἦσαν, δὲν εἶχαν κάνει ὅμως καμμίαν σύγκρισιν ἢ δοκιμήν. Διατί αὐτὴ ἡ ἀνομοιομορφία τῶν μηχανῶν καὶ ὑλικῶν, ἐσκέφθην· Ἡ μία δακτυλογράφος δὲν δύναται νὰ γράψῃ εὐχερῶς ἐπὶ τῆς μηχανῆς τῆς ἄλλης, διατεινομένη ὅτι εἶναι ἄλλης κατασκευῆς, ἢ δὲν γνωρίζει.

Ἀγοράζονται περισσότεραι διαφορετικαὶ ταινίαι. Τὸ σχῆμα τοῦ χαρτιοῦ, ὄχι ἀνάλογον μὲ τὰς ἀνάγκας των. Καὶ ἄθελα ἦλθαν εἰς τὴν μνήμην μου παρόμοιαι ἀναμνήσεις.

Ἐπῆγα κάποτε νὰ ἀγοράσω δύο πόμολα πόρτας καὶ μοῦ ἔδειξαν μεγάλην ποικιλίαν ἀπὸ αὐτά. —Γιατί τὰ ἔχεις ὅλα αὐτά; ἠρώτησα τὸν καταστηματάρχην, σοῦ τὰ ζητοῦν ὅλα;

—Ὄχι, μοῦ ἀπήντησε, ἀλλὰ τὸ μαγαζί μου πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπὸ ὅλας τὰς ποικιλίας, ἔστω καὶ ἂν δὲν ζητοῦνται συχνά.

Καὶ ἐσκέφθην πόσαι οἰκονομίαι θὰ ἐπετυγχάνοντο εἰς τὴν κοινωνίαν, ἂν ἔλειπεν ἡ ὑπερβολικὴ ποικιλία ἥτις αὐξάνει τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς, ἀκινητοποιεῖ κεφάλαια εἰς ἀκίνητα στόκ, δὲν εὑρίσκονται εὔκολα ἀνταλλακτικά, παρέρχεται ἡ μόδα, δηλαδὴ καθαρὰ σπατάλη, τὴν ὁποίαν πληρώνει εἰς τὸ τέλος ὁ καταναλωτής.

Καὶ ἐδῶ ἐσκεπτόμην σύμφωνα μὲ ἄλλην σπουδαίαν ἀρχὴν τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως. Τὴν ἑνοποίησιν καὶ προτυποποίησιν.

—Εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν γραφομηχανήν σου; ἠρώτησα τὴν Μαίρην.

—Μάλιστα, ἦταν ἡ ἀπάντησις. Ἀλλὰ ἡ ἄλλη ποὺ εἶχα ἦταν καλυτέρα.

—Διατί ἦτο καλυτέρα; —Διότι τὴν εἶχα συνηθίσει.

—Σύμφωνοι. Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν εἶναι λόγος ποὺ μᾶς πείθει. Πρέπει καὶ νὰ ἀποδειχθῇ. Δὲν ἠθέλησα νὰ προχωρήσω, τονίζων ὅτι ἡ προκατάληψις δὲν εἶναι καλὸς σύμβουλος καὶ ὅτι κάθε νέα ἀλλαγή, ἔστω καὶ ἐπὶ τὸ καλύτερον, ἀπαιτεῖ εἰς τὰς ἀρχὰς κάποιαν προσπάθειαν. Ἐδῶ ἐπενέβη ἡ madame. —Καὶ ἐμένα, κ. Χρυσοχοῦ, ποὺ εἶμαι πλέον πεπειραμένη δὲν θὰ μ' ἐρωτήσετε;

—Βεβαιότατα, δεσποινίς, ἔσπευσα νὰ προσθέσω. Καὶ διὰ σᾶς μάλιστα ἐπιφυλάσσω τὰς σπουδαιοτέρας ἐρωτήσεις. Βλέπω ὅτι δὲν χρησιμοποιεῖτε τὴν μέθοδον μὲ τὰ δέκα δάκτυλα.

Διατί αὐτό; Ἐξηκολούθησα πρὸς τὴν Μαίρην.

—Διότι γράφω γρηγορώτερα καὶ καλύτερα μὲ τὸ ἕνα χέρι.

—Ποῦ τὸ ξεύρετε, κάνατε καμμίαν δοκιμήν;

—Ἐγὼ δὲν ἔκανα, μοῦ τὸ εἶπε μία φίλη μου, ποὺ προσπάθησε μὲ τὴν νέαν μέθοδον.

—Ἂν καὶ δὲν εἶμαι δακτυλογράφος, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἔχω ἀντιρρήσεις. Θα τὰ ξαναποῦμε. Ἃς ἐξετάσωμε, ἐσκέφθην, καὶ τὴν συντήρησιν τῶν μηχανῶν.

—Καθαρίζετε συχνὰ τὶς γραφομηχανές σας;

—Βέβαια, κάθε μέρα. Μάλιστα μεταχειρίζομαι καὶ ἀρκετὸ λάδι. Συχνὰ ὅμως στομώνει.

—Φαίνεται στομώνει συχνά, διότι τὸ πολὺ λάδι ἑνούμενο μὲ τὴν σκόνιν σχηματίζει μίαν ἐλαφρὰν λάσπην, ποὺ κάνει τὰ διάφορα ἐξαρτήματα νὰ κολλᾶνε. Ἔπειτα παρατηρῶ ὅτι ὅταν σβύνῃς μὲ τὴν γομολάστιχα, ἀφήνεις τὰ ρινίσματα καὶ πίπτουν ἐντὸς τῆς μηχανῆς καὶ οὕτω αἱ ἀκαθαρσίαι συσσωρεύονται. Μικρολεπτομέρειαι, ποὺ μποροῦν εὔκολα νὰ διορθωθοῦν.

Ἦλθε τώρα καὶ ἡ σειρὰ τῆς Δεσποσύνης.

—Κάνετε συχνὰ λουτρὸν εἰς τὴν μηχανήν σας, ἠρώτησα μισοσοβαρευόμενος.

—Ἀστειεύεσθε, κ. Χρυσοχοῦ;
—Καθόλου, Δεσποινίς. Ἐννοῶ τὴν γενικὴν καθαριότητα τῆς γραφομηχανῆς.
—Μὰ γενικὴ καθαριότης δὲν χρειάζεται, ἀφοῦ κάθε μέρα τὴν καθαρίζομεν.
—Καὶ ὅμως μοῦ φαίνεται ὅτι χρειάζεται. Ὄχι μόνον διότι ἡ βούρτσα δὲν φθάνει νὰ καθαρίσῃ ὅλα τὰ μέρη, ἀλλὰ καὶ ἵνα ἀνακαλύπτωνται ἐγκαίρως αἱ φθοραί, ποὺ μοιραίως συμβαίνουν ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῆς μηχανῆς. Οὕτω αἱ ἐπισκευαὶ θὰ εἶναι οἰκονομικώτεραι καὶ θὰ προλαμβάνωνται μεγαλύτεραι ζημίαι. Μοῦ δίδετε παρακαλῶ νὰ ἰδῶ τὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων;

Τὰ καλάθια ἦσαν γεμισμένα μὲ ἀχρηστευμένα χαρτιά, χάρτην ἀποτυπώσεως, ποὺ μποροῦσε ἀκόμη νὰ χρησιμοποιηθῇ, ταινίας γραφομηχανῆς ποὺ δὲν ἦταν ἀναλόγως χρησιμοποιημέναι ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ παρόμοια.

Μικραὶ μὲν ἀλλὰ σεβασταὶ εἰς τὸ σύνολόν των σπατάλαι, καὶ ἀνεπόλησα πόση παρομοία διαφυγὴ οἰκονομικῶν θὰ ἐγίνετο ἀπὸ τὴν διαρροὴν τοῦ ὕδατος, τὸ ἀσκόπως καιόμενον ἠλεκτρικὸν φῶς, τὸ καθάρισμα τῶν μελανιῶν τῶν καλαμαριῶν, τὸ χαρτὶ ποὺ καταστρέφεται ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ χρησιμοποιεῖται δι' ἰδιωτικὴν χρῆσιν, καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα μικροπράγματα, ποὺ θὰ ἀπεφεύγοντο μὲ ὀλίγην προσοχὴν καὶ πνεῦμα καλῶς ἐννοουμένης νοικοκυρωσύνης.

Αἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔκανα δύνανται νὰ ἀναχθοῦν εἰς μίαν ἄλλην ὀργανωτικὴν ἀρχήν. Τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς σπατάλης, ποὺ εἶναι κατὰ τὴν στενὴν ἔννοιαν ἡ πρώτη βαθμὶς καὶ κατὰ τὴν εὐρυτέραν ἡ πεμπτουσία τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως.

Μὲ τὰ κορίτσια δὲν εἴχαμε τώρα ἄλλα νὰ ποῦμε. Τὰ ὑποδείξεις μου, ποὺ μερικαὶ θὰ ἀφεώρων καὶ ἄλλα τμήματα, θὰ τὰς διετύπωνα εἰς ἐγκύκλιον καὶ ὑπὸ μορφὴν συμβουλῶν, ὥστε νὰ ἐγίνοντο πλέον εὐχαρίστως ἀποδεκταί.

VI. ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ

Μὲ τὴν μελέτην τοῦ Λογιστηρίου εἰσερχόμεθα εἰς τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων μιᾶς ὑπηρεσίας, ποὺ ἔχει παρεξηγηθῆ καὶ ἀπὸ τοὺς Λογιστὰς καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιχειρηματίας. Ἐκεῖ μερικὰς φορὰς ἐμφωλεύει ἡ πηγὴ τῆς γραφειοκρατίας καὶ τοῦ μανδαρινισμοῦ καὶ ἀπὸ αὐτὴν συχνὰ ζητοῦνται ἀλχημεῖαι τῶν ἀριθμῶν.

Τὸ περιβάλλον εἶναι τελείως διάφορον ἀπὸ τὰ τμήματα ἅτινα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ κοινόν. Ἡ πίεσις ποὺ ἀπαιτεῖ ὅπως αἱ συναλλαγαὶ διεκπεραιωθοῦν ἀμέσως ἐδῶ κατὰ κανόνα δὲν ὑπάρχει. Φούριες βέβαια καὶ ἐδῶ δὲν λείπουν, οἱ λόγοι των ὅμως εἶναι ἄλλοι. Καθυστερήσεις καὶ ἀναβολαὶ κρύπτονται εὐκολώτερα. Δικαιολογίαι σκαρώνονται μὲ περισσοτέραν εὐλογοφάνειαν.

Τὰ τσιγαράκια καὶ τὰ καφεδάκια συγχωροῦνται, ὡς τονωτικὰ τῆς γραφικῆς ἐργασίας, ἥτις εἶναι πλέον μονότονος. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἡ ἰδιοσυγκρασία τῶν «γραφιάδων» εἶναι διάφορος καὶ χρειάζεται μεγαλυτέρα εὐσυνειδησία διὰ μίαν καλὴν ἀπόδοσιν.

Ἐσκέφθην νὰ ὑπάγω πρωί, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ δουλειά, ἵνα ἰδῶ ἂν οἱ λογισταὶ ἐπήγαινον ἀκριβῶς τὴν ὥραν των καὶ πῶς ἤρχιζαν τὴν ἐργασίαν των.

Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον, ἀρκετὰ εὐρύχωρον ἀλλὰ μὲ ὀλίγον φυσικὸν φωτισμόν, εὗρον τὴν καθαρίστριαν νὰ κινῆται μέσα σ' ἕνα σύννεφο σκόνης. Διὰ μερικοὺς ξεσκόνισμα σημαίνει νὰ σηκώνωμεν τὴν σκόνιν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἵνα ἐπικαθίσῃ εἰς ἕτερον. Τὰ παράθυρα δὲν ἦσαν ὅλα ἀνοικτά, διὰ νὰ μὴν φυσάει, λέγει, ὁ ἀγέρας τὴν σκόνιν ἀπ' ἔξω, μὲ ἀποτέλεσμα ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ἔπρεπε νὰ καθαρίσουν ἐκ νέου τὰς ἐπιφανείας τῶν γραφείων των μὲ ἕνα φτερόν.

Γενικὴ καθαριότης, μὲ μετακίνησιν τῶν τραπεζῶν, εἶχε ἀπὸ καιρὸ νὰ γίνῃ. Ὑποπόδια εἰς τὰ τραπέζια δὲν εἶδα, οὔτε εἰς ὅλα καλάθους ἀχρήστων. Αἱ πένναι καὶ τὰ μολύβια ἦταν κλειδωμένα, εἰς μερικὰ ὅμως γραφεῖα ἐστοιβάζοντο ἀπάνω χαρτιὰ καὶ βιβλία. Ὑπῆρχε καὶ ἕνα ντουλάπι διὰ βιβλία, ἦταν ὅμως ἀκλείδωτον.

Ἀναλόγως μὲ τὴν γενικὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ Λογιστικὴ εἶναι ἕνα ἀναγκαῖον κακὸν (ἐντύπωσις ποὺ δυστυχῶς δὲν ἐξερριζώθη ὁλοσχερῶς), αἱ συνθῆκαι χώρου καὶ φωτισμοῦ δὲν ἦσαν ἀπὸ τὰς χειροτέρας.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν καὶ οἱ ὑπάλληλοι. Ἐκάθησαν εἰς τὰς

θέσεις των καὶ ἤρχισαν νὰ παρατάσσουν τὰ σύνεργά των. Ἕνα μέρος ἀπὸ αὐτοὺς ἤρχισαν ἀμέσως ἐργασίαν, ἡ ὁποία ἔμεινε φαίνεται ἀτελείωτος ἀπὸ χθές.

Δυὸ τρεῖς ἐπερίμεναν νὰ τοὺς ἔλθη νέα δουλειά, καὶ διὰ νὰ μὴ φαίνωνται ὅτι μένουν ἄνεργοι ἐφυλλομέτρουν τὰ βιβλία των.

Ἀπὸ ὑπολογισμὸν τὸ ἔκαμνον ἢ ἀπὸ εὐσυνειδησίαν; Τὸ ἐσημείωσα ἵνα τὸ ἐξετάσω ἀργότερον.

Εἰς μίαν γωνίαν ἐκάθητο καὶ ἕνας νέος, ποὺ ὅπως ἐξηκρίβωσα ἦτο νεοπροσληφθεὶς ὑπάλληλος καὶ εἶχε ἔλθει νὰ ἀναλάβη ἐργασίαν. Εἶχον ὅμως λησμονήσει νὰ τὸν τοποθετήσουν εἰς κάποιαν ὑπηρεσίαν καὶ ἀφοῦ ἔμεινε ἀρκετὴν ὥραν μετέωρος ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονή του, ἐπῆρε μόνος του τὴν καρέκλαν του καὶ ἐκάθησε δίπλα εἰς ἕνα ὑπάλληλον καὶ παρηκολούθησε τὴ δουλειά του. Καλὸν σημεῖον ἐσκέφθην, ἐὰν πρόκειται νὰ κρίνωμεν τὴν εὐσυνειδησίαν του.

Ὁ προϊστάμενος τοῦ Λογιστηρίου εἶχε μορφωθῆ ἀπὸ τὴν ρουτίναν, χωρὶς ὅμως νὰ γίνη σχολαστικός.

Ἀπεδείχθη ὅτι δὲν τοῦ ἔλειπε «εὐρύτης ἀντιλήψεως» καὶ ὅτι δὲν ἦταν στενόκαρδα ἐγωιστής.

Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ἐφαίνετο πολὺ συγκεντρωτικὸς καὶ πνιγμένος εἰς τὰ χαρτιά.

—Βλέπετε, κ. Χρυσοχοῦ, μοῦ εἶπεν ἐν εἴδει ἀπολογίας, τί γίνεται. Ὅλα πρέπει νὰ περάσουν ἀπὸ μένα.

—Τὸ νομίζεις αὐτὸ ἀπαραίτητον; τοῦ ἀπήντησα. Δὲν ὑπάρχουν ἱκανοὶ ὑπάλληλοι, ποὺ νὰ ἐξελιχθοῦν ἵνα κάνουν ἕνα μέρος τῆς δουλειᾶς σου; Εἶναι ἀκατάλληλοι, ἢ δὲν εἶναι μαθημένοι νὰ τὴν κάνουν; Βλέπω ὅτι ὁ ἔλεγχος ὅλων τῶν δικαιολογητικῶν περνάει ἀπὸ τὰ χέρια σου. Νομίζω ὅτι τὰ πλέον ἐπουσιώδη θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ ἔβλεπε καὶ κανένας ἄλλος. Ἐκεῖνος ὁ ἡλικιωμένος, ποὺ τὸν ἔχετε εἰς τὴν καταχώρησιν, ἐργασίαν ἀκατάλληλον διὰ τὴν ἡλικίαν του, μὲ τὴν πεῖραν του δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξελιχθῆ εἰς ἐλεγκτήν;

—Πράγματι, ἦτο ἡ ἀπάντησις. Δὲν εἶναι ἀπορριπτέος, ἀλλὰ πρέπει πρότερον νὰ κατατοπισθῆ εἰς τὴν νέαν του ἐργασίαν.

—Συμφωνότατοι εἰς αὐτὸ καὶ θὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχωμεν. Κατ' ἐμὲ ἡ κυρία ἀποστολὴ κάθε προϊσταμένου ὑπηρεσίας εἶναι ὁ συντονισμὸς τῆς ἐργασίας τοῦ τμήματός του. Καὶ αὐτὸ δὲν θὰ μπορέση νὰ κατορθωθῆ, ἐφ' ὅσον δὲν σοῦ μένει καιρὸς νὰ σηκώσης τὸ κεφάλι σου. Πάρτο κι' ἀλλοιῶς. Ἕνας ἀκριβοπληρωμένος ὑπάλληλος δὲν πρέπει νὰ ἀπασχολῆται μὲ ἐργασίας ποὺ μπορεῖ νὰ κάμη καὶ ἕνας φθηνότερος. Καὶ κάτι ἄλλο θὰ σὲ ἐρωτήσω: Πόσην καθυστέρησιν ἔχετε εἰς τὸ Λογιστήριον;

—Μιὰ μερικῶν ἡμερῶν.

—Δὲν μ' ἀρκεῖ αὐτὴ ἡ ἀόριστος πληροφορία σου. Θὰ ἤθελα ἀναλυτικώτερον πόσων ἡμερῶν κατὰ εἶδος δουλειᾶς, διὰ νὰ ἴδωμεν πῶς θὰ δυνηθῶμεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν κατάστασιν. Ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργάνωσις ἐπιδιώκει τὴν ἀκρίβειαν καὶ ὄχι κατὰ προσέγγισιν, παραλλήλως μὲ ἀνάλυσιν τῶν γεγονότων εἰς τὰ συστατικά των στοιχεῖα καὶ ἐντοπισμὸν τῶν διαφορῶν. Ὅταν συγκεντρώσης τὰς πληροφορίας αὐτάς, μοῦ δίδεις παρακαλῶ ἕνα ἔγγραφον σημείωμα.

Καὶ τώρα ἂς ἴδωμεν πῶς διεκπεραιώνεται ἡ τρέχουσα ἐργασία. Βλέπω ὅτι μερικοὶ ὑπάλληλοί σου περιμένουν ἐργασίαν. Μήπως τὰ δικαιολογητικὰ ἀργοῦν νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὰ τμήματα ἢ καθυστεροῦν ἕως ὅτου τὰ ἐλέγξης;

—Διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς καὶ τὰ δύο συμβαίνουν. Ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῶν τμημάτων, πολλὰς φορὰς τοὺς εἰδοποίησα νὰ τὰ στέλνουν ἐνωρίτερα, ἀλλὰ δὲν παρετήρησα ἀξίαν λόγου πρόοδον.

—Φαντάζομαι τί συμβαίνει. Μήπως δὲν συνεννοήθης ἀπ' εὐθείας μὲ τοὺς ἁρμοδίους τμηματάρχας;

Χρειάζεται ἐξήγησις τί ἀντίκτυπον ἔχει ἐπὶ τῆς ὑπηρεσίας σου ἡ καθυστέρησις αὐτὴ καὶ παρακολούθησις. Ἐφ' ὅσον τὸ πρᾶγμα ἀπεδείχθη κατορθωτόν, διὰ μερικὰς ἡμέρας, αὐτὸ εἶναι ἔνδειξις ὅτι ἡ βελτίωσις δύναται νὰ γίνη καὶ μονίμως.

—Ἡ ἀλήθεια εἶναι, μοῦ ἀπήντησε ὁ προϊστάμενος τοῦ Λογιστηρίου, ὅτι κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας ὅλοι μας εἴμεθα ἀπησχολημένοι, ὥστε νὰ μὴ δύ-

ναυται νά γίνουν συνεννοήσεις παρά στό πόδι. Τώρα ἄλλως τε θά προστεθῆ καί μία ἄλλη καθυστέρησις, διότι πλησιάζει ἡ ἐποχή τοῦ Ισολογισμοῦ.

—Ἕνας λόγος ἐπί πλέον διατί ἐπεβάλλετο νά ἦσουν ἐνήμερος εἰς τήν τρέχουσαν ἐργασίαν. Εἶναι ὅμως ἀναπόφευκτον νά δημιουργηθῆ καθυστέρησις μέ τόν Ισολογισμόν;

—Λησμονεῖτε τήν ἐξαγωγήν τῶν τόκων;

—Τό ἔχω ὑπ' ὄψιν μου. Ἡ ἐξαγωγή ὅμως τῶν τόκων ἠδύνατο νά ἐγίνετο καί τμηματικῶς, κατά τό μεγαλύτερον μέρος της ἀπό πρίν, συγχρόνως μέ τήν καταχώρησιν. Ἡ ἐργασία αὐτή θά ἐπεμερίζετο καθ' ὅλον τό ἔτος καί θά ἀπησχολοῦντο οἱ ὑπάλληλοι κατά τά κενά διαστήματα τῆς ἐργασίας των. Ἄς γενικεύσωμεν ὅμως τό ζήτημα. Αἱ ἐργασίαι κάθε λογιστηρίου, ὅπως τό «ξέρεις καλύτερον ἀπό ἐμέ», εἶναι τριῶν φύσεων. Τρέχουσαι, περιοδικαί καί ἔκτακτοι. Ἔχεις καταστρώσει κανένα πρόγραμμα δράσεως, πού νά καθορίζη κατά προσέγγισιν τά ὅρια τῆς ἐκτελέσεως καί ποῖοι θά εἶναι οἱ ἐκτελεσταί;

—Κρατῶ μερικάς σημειώσεις εἰς τόν ἡμεροδείκτην μου.

—Δέν εἶναι ἀρκετόν αὐτό διά τό λογιστήριόν σου. Πρῶτον διότι δέν κρατεῖς σημειώσεις δι' ὅλα καί δεύτερον διότι ἀπό αὐτό δέν φαίνεται πότε ἔγιναν αἱ ἐργασίαι, πόσον ἐκράτησαν καί πῶς ἔγιναν. Τί θά ἔλεγες περί διαγράμματος λόγου χάριν τοῦ Γκάντ;

Ὁ Ἀρχιλογιστής δέν μέ ἠρώτησε βεβαίως, ὡς ὁ Καραγκιόζης, τί εἶναι αὐτό τό διάγραμμα καί ἐάν τρώγεται, μέ ἐκύταξεν ὅμως μέ δυσπιστίαν ὡς κάποιον πού εἰσάγει «καινά δαιμόνια».

—Ὡς θά ἠξεύρης, τοῦ εἶπα (καθαρός εὐφημισμός διά νά μή τόν θίξω), τό διάγραμμα αὐτό εἶναι μία ἄλλη γραμμική διάταξις, πού μᾶς βοηθάει νά καθορίσωμεν πότε πρέπει νά γίνη κάθε ἐργασία, ποῖος θά τήν κάμη, πόσον καιρόν ὑπολογίζεται ὅτι θά ἀπασχοληθῆ καί ἔπειτα σημειώνεται ἀπό κάτω πότε ἔγινε ἡ ἐκτέλεσις καί πόσον καιρόν πραγματικά ἀπήτησε.

Ἀπό τήν ἀντιπαραβολήν εὑρίσκομεν ἐάν ἔγινε κανονικῶς ἤ μέ καθυστέρησιν καί ὅλα αὐτά φανερώνονται αὐτόματα. Ἐπίσης φαίνεται πόσαι καθυστερήσεις ὑπάρχουν καί ἀπό πότε. Αὐτά ὅμως θά τά εἰποῦμεν ἐκ νέου ὅταν θά ἔλθη ὁ καιρός των. Καί μίαν ἄλλην ἐρώτησιν. Μήπως ἔχεις καθορίσει πόσος χρόνος χρειάζεται κατά κατηγορίαν ἐργασίας δι' ἕνα μέσης ἀποδόσεως ὑπάλληλον καί γνωρίζεις πόσην καί ποίαν ἐργασίαν καταλεπτῶς διεκπεραιώνει ἕκαστος ὑπάλληλός σου; Μήπως ζητάω πολλά;

—Πάρα πολλά ζητᾶτε, κ. Χρυσοχοῦ, μοῦ εἶπε μειδιῶν. Ἐδῶ βλέπετε ὅτι καθυστεροῦμεν εἰς τό ἄλφα καί σεῖς ζητᾶτε τό ὠμέγα.

—Νά συζητήσωμεν τήν ἄποψίν σου, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι. Τοῦτο μόνον λέγω τώρα: Ὁ καθορισμός τοῦ τρόπου ἐκτελέσεως κάθε ἐργασίας εἶναι ἡ βάσις διά τήν ἐπιλογήν, διάθεσιν καί ἀπόδοσιν τοῦ προσωπικοῦ, ὡς καί διά τήν κατάστρωσιν τοῦ προγράμματος δράσεως. Τό θεωροῦμεν ὡς τό ὠμέγα, διότι ἐσυνηθίσαμεν ὅπως λέει καί ἡ παροιμία νά «βάνουμε τό καρότσι μπρός ἀπό τά ἄλογα».

Ἐξακολουθῶ τήν ἀνάκρισιν μέ τήν ἄδειά σου. Βλέπω ὅτι τό καλοκαίρι ἔφθασε καί θά παρουσιασθῆ ζήτημα ἀδειῶν τοῦ προσωπικοῦ σου. Πῶς θά τό ἀντιμετωπίσετε;

—Ἄλλη πληγή πάλιν αὐτό, ἦτο ἡ ἀπάντησις. Θά αὐξηθῆ ἡ καθυστέρησις, διότι ποιός θά κάμη τήν ἐργασίαν τῶν ἀδειούχων;

—Δέν θά ἀπομείνη ἀρκετόν προσωπικόν ἤ δέν γνωρίζει ὁ εἷς τήν ἐργασίαν τοῦ ἄλλου;

—Μᾶλλον τό δεύτερον.

—Καί ἦτο ἀδύνατον νά εὑρεθῆ τρόπος, ὥστε ἀπό τόν καιρόν τῆς κανονικῆς ἐργασίας νά ἐγίνοντο μεταθέσεις ὑπαλλήλων, ἀπό θέσεως εἰς θέσιν ἐντός τοῦ τμήματος, ὥστε ἐκ περιτροπῆς νά ἐμάνθανε ὁ ἕνας τή δουλειά τοῦ ἄλλου; Οὕτω, μέ ὀλίγον φυσικόν κόπον καί μέ κάποιον παροδικόν στρίμωγμα, θά ἐλύετο τό ζήτημα τῶν ἀντικαταστατῶν καί δέν θά ἐνόμιζον μερικοί ὅτι εἶναι ἀπαραίτητοι.

Ἐκτός τοῦ ὅτι λόγῳ τοῦ τρόπου τούτου θά ἦτο δυσκολώτερον εἰς τούς ἀσυνειδήτους νά ἀποκρύβουν καθυστερήσεις καί ἀνωμαλίας. Μή μοῦ δικαιολο-

γηθῆς ὅτι ἡ ἐργασία θὰ ἔμενε πίσω. Πῶς μένει τώρα διαρκῶς, ἂν λείψῃ ἢ ἀρρωστήσῃ κανένας;

—Ἠμποροῦσε νὰ εὑρεθῇ κάποιος τρόπος μὲ ὀλίγην ἐπιμονήν. Ἔπρεπε ὅμως νὰ ἔχω καιρὸν νὰ τὰ σκεφθῶ αὐτὰ καὶ ἀκόμη νὰ τὰ παρακολουθήσω.

—Συμφωνοῦμε λοιπὸν ὅτι ὁ προϊστάμενος δὲν πρέπει νὰ πνίγεται εἰς τὰς λεπτομερείας καὶ χάριν τοῦ καρφιοῦ νὰ χάνεται τὸ πέταλον. Ὅπως βλέπεις, τοῦ εἶπα, τὰ περισσότερα ζητήματα ἀπὸ αὐτὰ ἀνάγονται εἰς τὰς ὀργανωτικὰς ἀρχάς: Προγραμματικὴ δρᾶσις - εἰδίκευσις - ἀποκέντρωσις - ἀρχὴ τῆς ἐξαιρέσεως - συντονισμός.

Θὰ τὰ ξαναποῦμεν ὅμως μίαν ἄλλην φοράν.

—Δὲν ἐτελειώσαμε ἀκόμη τὸ ζήτημα τοῦ προσωπικοῦ;

—Μόλις τ' ἀρχίσαμε, εἰπὲ καλύτερον. Θὰ τὰ συζητήσωμεν ὅμως εἰς καταλληλότερον περιβάλλον. Αὐτὰ τὰ ζητήματα θέλουν ἡσυχίαν.

VII. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Εἰς τὰς μικρὰς ἐπιχειρήσεις ὁ ἀρχιλογιστὴς εἶναι καὶ προσωπάρχης. Ἐπικρατεῖ ἡ παλαιὰ ἀντίληψις «τοῦ γραμματικοῦ», ὅστις προωρίζετο δι' ὅλας τὰς ἐργασίας.

Ἐξέλεξα ἕνα παράμερον ταβερνάκι καὶ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ κήπου, τὴν ὁποίαν ἐστόλιζαν αἱ περικοκλάδες καὶ ἐμύρωνεν ὁ βασιλικός, ἠρχίσαμεν τὰς σπονδὰς καὶ τὰς ἐκμυστηρεύσεις.

—Πῶς διαλέγετε, φίλε μου, τοὺς ὑπαλλήλους σας;

—Ἐ, κ. Χρυσοχοῦ, εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔχω κ' ἐγὼ κάποιαν εἰδικότητα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πεῖραν ποὺ ἀπέκτησα τόσα χρόνια, ἔχω διαβάσει καὶ ψυχοτεχνικήν. Ἐφαρμόζω καὶ τὰ τέστ.

—Καὶ τί εἶδος τέστ ἐφαρμόζετε, ἂν ἐπιτρέπετε;

—Ἐδοκίμασα κάτι ξένα, ἀλλὰ τώρα κατασκευάζω ἰδικά μου. Βάσιν ἔχω τὴν γενικὴν διανοητικότητα.

—Καὶ ἔμεινες ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὰς δοκιμάς; Ἄκουσε καὶ ἐμέ, χρειάζεται κάποια εἰδικότης εἰς αὐτά. Ἐγὼ προκειμένου περὶ λογιστῶν—καταχωρητῶν προτιμῶ νὰ παρακολουθήσω εἰς πόσα λεπτὰ περαιώνουν ἀρτίως μίαν ἄθροισιν. Ἂς εἶναι. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως ἡ διαλογή. Μετά, πῶς ὁδηγεῖς τοὺς ἀρχαρίους νὰ μάθουν τὴν νέαν ἐργασίαν των;

—Ἐδῶ εἶναι ἡ δυσκολία. Τὸν τοποθετῶ πλησίον ἑνὸς πεπειραμένου λογιστοῦ, ἵνα βλέπῃ καὶ οὕτω νὰ μανθάνῃ.

—Δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀκοπωτέραν δι' ἐσὲ μέθοδον. Καὶ πρῶτον πῶς γνωρίζεις ὅτι ὁ πεπειραμένος λογιστὴς εἶναι καὶ καλὸς διδάσκαλος; Εἰς τὴν ἐργασίαν του πιθανὸν νὰ εἶναι καλός, αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δύναται νὰ διδάξῃ καὶ καλά. Πιθανὸν νὰ μὴ ἔχῃ μεταδοτικόν. Ἔπειτα δὲν ἀρκεῖ ὁ διδάσκαλος νὰ εἶναι καλός. Δύναται καὶ ὁ μαθητὴς νὰ ἀνταποκριθῇ; Ἔχει δηλαδὴ τὰς δυνάμεις νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἐργασίαν ποὺ θὰ τοῦ ἀναθέσῃς;

—Μὰ αἱ λογιστικαὶ ἐργασίαι εἶναι σχεδὸν παρόμοιαι.

—Αὐτὸ τὸ «σχεδὸν» σηκώνει πολὺ νερό, ἂν τὸ προσέξῃς ἐκ τοῦ πλησίον. Ὁμοιάζει μὲ τὸν ὁρισμὸν τοῦ κάβουρα, ὅστις ἦτο καλὸς κατὰ τὰ ἄλλα, μόνον τὸν κάβουρα δὲν περιέγραφε.

Καὶ πῶς παρακολουθεῖς τὴν ἀπόδοσίν των; Στηρίζεσαι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πεπειραμένου ὑπαλλήλου ἢ ἔχεις κανὲν ἄλλο κριτήριον συγκρίσεως, λ.χ. κανονισμὸν τοῦ τμήματος, ὅστις νὰ διαγράφῃ πῶς πρέπει νὰ γίνεται κάθε ἐργασία καὶ πόση περίπου νὰ γίνεται κατὰ τὸν κανονικὸν μέσον χρόνον;

Θὰ τὸ ἔχῃς παρατηρήσει ὅτι ἡ ὑποκειμενικὴ κρίσις (ἔτσι μοῦ φαίνεται) ἀλλάζει ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάθεσιν τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἐνῷ ἡ ἀντικειμενικὴ παρατήρησις (αὐτὸ κι' αὐτὸ ἔκανε) στηρίζεται εἰς γενικώτερα θεμέλια.

Πόσον καιρὸν ἀφήνεις κάθε ὑπάλληλον εἰς μίαν θέσιν; Ἅμα ἀποδειχθῇ ἀκατάλληλος τί τὸν κάνεις; Τὸν δοκιμάζεις εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν;

—Μὰ τὸν δάσκαλο θὰ κάνω; Ἡ ἐπιχείρησις δὲν εἶναι σχολεῖον.

—Πρέπει νά κάνης καί τόν δάσκαλον. Στοιχίζει έναν υπάλληλον νά τόν μάθης καί έχεις συμφέρον νά μήν άλλάζης υπαλλήλους, παρά μόνον έάν είναι πραγματική άνάγκη. Ύπελόγισες πόσος καιρός χρειάζεται ίνα άποδώση ένας κανονικός νέος υπάλληλος; Όταν τό έπιχειρήσης θά μέ δικαιολογήσης.

Ένα άλλο σημείον. Άμα γίνεται κανένα λάθος, πώς ένεργείς; Είδα ότι έκάλεσες ένα υπάλληλον καί τόν έπέπληξες. Είδες άν έπταιεν αύτός διά τό λάθος, ή άν συνέτειναν είς αύτό καί συνθήκαι έργασίας άκατάλληλοι; Δηλαδή άναλύεις τά αίτια κάθε λάθους, ίνα άνακαλύψης τήν πηγήν των; Ίνα όδηγηθής όχι μόνον πώς γίνεται καλύτερον ή δουλειά σήμερον, άλλά πώς πρέπει νά γίνεται άποδοτικώτερον. Έπίσης ή έργασία τού Λογιστηρίου έπηρεάζεται άπό τήν κανονικότητα τής έργασίας τών άλλων τμημάτων, τό σχήμα καί τό διάγραμμα τών έγγράφων, τήν άκρίβειαν είς τήν σύνταξίν των. Έκανες καμμίαν φοράν συνθετικήν μελέτην αύτών τών συνθηκών καί τών άντικτύπων των;

Αύτά τά λόγια πού είπομεν διά τόν άνθρώπινον παράγοντα άνάγονται είς τάς όργανωτικάς άρχάς: Πρόβλεψις, έπιλογή, είδίκευσις καί άπόδοσις τού προσωπικού.

Ένόμισα όμως ότι δέν έξωφλήσαμεν άκόμη, μέ τό θέμα:

—Άκουσε, φίλε μου, τού είπα. Άς φιλοσοφήσωμεν καί όλίγον.

Ό άνθρωπος είς τήν όργάνωσιν δέν είναι μόνον μέσον άλλά καί σκοπός. Ό προϊστάμενος πρέπει νά είναι καί καλός διδάσκαλος. Καί ή ζωή σχολείον είναι. Ένα μεγάλον μάλιστα Σχολείον, όπου στέφεται καί πληρώνεται κάθε έπιτυχία καί άποτυχία.

Ό προϊστάμενος πρέπει νά είναι έμπνευστής καί όδηγός. Νά έχη τήν διάθεσιν, όπως ό διδάσκαλος, νά δώση καί μεταδώση άπό τό είναι του ό,τι ήμπορεί: Γνώσεις, ένθουσιασμόν, τό παράδειγμα πού συναρπάζει. Νά βοηθήση τούς νέους νά μάθουν τά ίερά τής τέχνης, νά τούς φρονιματίση, νά τούς δείξη τί είναι έργασία άξία έλευθέρων άνθρώπων.

Τό φιλικόν περιβάλλον ήτο, ή ή ποιητική βραδυά, ήτις μού ένέπνευσε αύτήν τήν έξαρσιν;

Πάντως τό θέμα ήργει νά έξαντληθή, έχρειάζετο όμως νά δοθή είς δόσεις. Καί έτελείωσα. —Ναί καί άλλα έχομεν νά είπωμεν, άλλά όχι τώρα. Χώνεψε πρώτον αύτά πού άνέπτυξα καί μετά θά προχωρήσωμεν περαιτέρω.

Ή συναδέλφωσις είς τάς σπονδάς έπέτρεπεν ένα τοιούτον τόνον συνομιλίας.

VIII. ΟΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

Άπέμεινε τό τελευταίον καί δυσκολώτερον διάβημα: Νά τά «πούμε άπό τήν καλή» μέ τόν Διευθυντήν τής έπιχειρήσεως.

—Έλα, έλα, μού λέει, είς τό γραφείον μου νά μού πής τάς έντυπώσεις σου.

—Δι' αύτό φίλε μου σέ θέλω, άλλά όχι έδώ, πού θά μάς διακόπτουν κάθε στιγμήν. Θά έλθω είς τό σπίτι σου, όπου νά έχωμεν καιρό νά μέ άκούσης καί νά τά πούμε μέ τήν ήσυχίαν μας. Είναι κακόν βέβαια νά όμιλή κανείς γιά δουλειές είς τό σπίτι του, άλλά δέν δύναται νά γίνη άλλέως. Είς ό,τι σού είπω, θέλω νά μέ προσέξης.

Καί ούτω ήρχίσαμεν έν άπόγευμα τήν κάτωθι συνομιλίαν, καθισμένοι άναπαυτικά καί καπνίζοντες μακαρίως.

—Πρώτον νά σέ ένημερώσω έπί τού τρόπου κατά τόν όποίον ήρχισα τάς ένεργείας μου. Προσπαθώ πάντοτε νά δημιουργώ μίαν κατάλληλον νοοτροπίαν είς τούς υπαλλήλους. Νά τούς κάνω νά πεισθούν, νά άφομοιώσουν καί νά παρουσιάσουν ώς ίδικάς των τάς βελτιώσεις καί τό όλιγώτερον νά έξουδετερώσω τήν άντίστασίν των, ήτις θά όφείλεται μάλλον είς έγωισμόν, συνηθείας καί πολύ όλίγον είς κακήν πίστιν.

—Θέλεις νά σού πώ καί ποία σχόλια άκούω νά γίνωνται;

—Είπέ τα, δέν πρόκειται νά μέ πειράξουν ή νά κάνουν όπως άλλάξη ή στάσις μου.

—Λέγουν λοιπόν: Μωρέ τί είναι αύτός πού ήλθε νά μάς όργανώση. Μέ τό βαμβάκι σφάζει.

—Πάλι καλά. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μὲ φοβίζει περισσότερον δὲν εἶναι οἱ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ ἡ Διεύθυνσις. Ἐσύ. Ἡ ὀργάνωσις εἶναι ἔργον πνοῆς καὶ πρῶτον προσήλυτον πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅστις θὰ ὑποστηρίζῃ τὰς προσπαθείας. Ἀπὸ τὸ κεφάλι δὲν ξεχωρίζει μόνο τὸ φρέσκο ψάρι. Καὶ ὅπως θὰ γνωρίζῃς ὁ ἐπιχειρηματίας λόγῳ τῆς θέσεώς του, τῶν ἐπιτυχιῶν του καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ του, ἔχει ὡρισμένας ἀντιεπιστημονικὰς προλήψεις, αἵτινες παραλύουν πολλὰς φορὰς τὸ ἔργον τῆς ὀργανώσεως.

Ἐπιθυμίαν ἔχει, ὁ καιρὸς καὶ ἡ θέλησις τοῦ λείπει. Πότε λιποψυχεῖ, πότε τρέχει, πότε ἐνθουσιάζεται, ἄλλοτε ἀπογοητεύεται καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ διαθέσεις ἔχουν τοὺς ἀντικτύπους των. Λοιπὸν μὲ τὴν ὀργάνωσίν σου θὰ ἀσχοληθῶμεν, παραλλήλως μὲ τὰς λοιπὰς φροντίδας σου.

Καὶ ἐν πρώτοις δὲν ἔχεις ὀργανώσει συστηματικὰ τὴν διάθεσιν τῶν σωματικῶν σου δυνάμεων. Ὅπως βαδίζεις φοβοῦμαι ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀρρωστήσῃς.

—Εἶμαι γερὸ κόκκαλο. Πάντως ἀρχίζω νὰ αἰσθάνωμαι κούρασιν.

—Τὰ ψηλὰ δένδρα σωριάζονται ἀποτόμως. Κάμεις οἰκονομίας εἰς τὸ χαρτὶ καὶ δὲν φείδεσαι τῶν δυνάμεών σου. Φορτώνεσαι δουλειά, ἡ ὁποία σὲ συντρίβει. Καὶ ὅταν θὰ χρειασθῇ νὰ ἔχῃς ἀρτίας ὅλας τὰς δυνάμεις σου, κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμήν, δὲν θὰ μπορῇς νὰ ἀντιδράσῃς. Τὸ παρὸν σὲ ἀπορροφᾷ. Τὸ μέλλον δὲν τὸ πολυκοιτάζεις.

—Πῶς θέλεις ὅμως νὰ γίνῃ; Ποῦ νὰ εὕρω τοὺς καταλλήλους ἀνθρώπους, οἵτινες νὰ μὲ ἀναπληρώσουν;

—Ἐνθυμεῖσαι τί εἴχομεν εἰπῆ μία φορά; Ποῖον εἶναι τὸ μεγαλύτερον προσὸν ἑνὸς Διευθυντοῦ ; Τοῦτο, σοῦ τὸ ὑπενθυμίζω : «τὸ νὰ διαλέγῃ τοὺς καταλλήλους συνεργάτας του καὶ νὰ τοὺς φιλοτιμῇ ὅπως ἐργάζωνται ἀποδοτικῶς».

Δύσκολον βεβαίως πρᾶγμα, ἀλλὰ διὰ τὰ δύσκολα ἔργα προορίζεται ὁ Διευθυντής. Εὗρε τοὺς ἀνθρώπους. Εἰπέ τους καθαρὰ τί περιμένεις ἀπὸ αὐτούς. Δῶσε τους πρωτοβουλίαν καὶ τὰ μέσα ἵνα δράσουν. Καὶ ἔλεγξέ τους, ἂν καλῶς ἐνήργησαν. Κέντριζέ τους μὲ ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς ἀμοιβάς.

—Καλὰ αὐτά, ἀλλὰ πῶς θὰ γίνουν ταυτοχρόνως; Μὲ πνίγει ἡ τρέχουσα δουλειά.

—Ἐν πρώτοις εὗρε ἕναν κατάλληλον γραμματέα καὶ μεταβίβασε εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς λεπτομερειακὰς ἐργασίας. Πολλαπλασίασε τὴν προσωπικότητά σου. Κράτησε διὰ τὸν ἑαυτόν σου τὰ οὐσιώδη. Τὸ μάτι τοῦ ἀφεντικοῦ δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ποτέ. Νὰ μὴν χάνεται ὅμως εἰς ἀσημάντους ὑποθέσεις. Οἱ ὑφιστάμενοι σὰν τὸ ἄλογο, μυρίζονται τὸν καλὸ καβαλλάρη.

—Ὁμολογῶ ὅτι εἶμαι ἀπὸ χαρακτῆρος συγκεντρωτικός. Θέλω νὰ τὰ βλέπω ὅλα.

—Καὶ νομίζεις ὅτι τὰ βλέπεις; Καὶ ἐὰν σήμερα ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ βλέπεις, θὰ δύνασαι καὶ αὔριον, ὅταν ἐξαπλωθῇ ἡ δουλειά;

Χώνεψέ το: νὰ βλέπῃς τὰ οὐσιώδη, νὰ τὰ βλέπῃς ὅμως καλά. Ὁ ἀνώτατος κριτὴς κάθε πράξεως πρέπει νὰ μείνῃς ἐσύ. Οἱ συνεργάται σου, ὡς πλέον εἰδικοί, θὰ σοῦ εἰσηγοῦνται. Σὺ ὅμως θὰ ἀποφασίζῃς ψυχραίμως, μετὰ σκέψιν, δικαίως καὶ χωρὶς λιποψυχίας. Ἂν κάνῃς λάθος ἀναγνώριζέ το. Φρόντιζε ὅμως νὰ τὸ ἀποφύγῃς.

Καὶ μίαν ἀδιάκριτον ἐρώτησιν. Εἶναι τὸ προσωπικόν σου εὐχαριστημένον;

—Τὸ ἀμείβω καλά.

—Δὲν ἀρκεῖ αὐτό. Χρειάζεται καὶ μίαν ἠθικὴν τόνωσιν. Εἷς ἔπαινος, εἷς καλὸς λόγος, μία διάκρισις. Καὶ νὰ μὴ διακόψῃς τὴν ἐπαφὴν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους σου. Διὰ συντονισμένην δρᾶσιν, κάνε περιοδικὰ συμβούλια ὅλων τῶν προϊσταμένων, ὅπου καὶ αὐτοὶ νὰ γνωρισθοῦν ἀναμεταξύ των καλύτερον, καὶ ἐσὺ νὰ τοὺς γνωρίζῃς καὶ αὐτοὶ νὰ σὲ καταλάβουν.

Ἰδιωτικῶς ἐπισκέπτου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν οἰκίαν των, διὰ νὰ γνωρίσῃς τὸ περιβάλλον των καὶ τὸν οἰκονομικὸν καὶ ἠθικὸν παράγοντα, οἵτινες, ἂν καὶ ἐξω-ὑπηρεσιακοί, ἐπιδροῦν εἰς τὴν ἀπόδοσίν των.

Καὶ ὡς ἐπιστέγασμα τῆς Ὀργανωτικῆς μυήσεως, κάμε ἓν πρόγραμμα, πρῶτον δι' ἐσὲ καὶ μετὰ ἀπαίτησε καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ κάμουν ἓν παρόμοιον πρόγραμμα τῆς δράσεώς των, τὰ ὁποῖα θὰ ἐγκρίνῃς καὶ θὰ τὰ ἐναρμονίσῃς.

Τὸ πρόγραμμα θὰ τὸ διατυπώσῃς γραπτῶς. Θὰ περιλάβῃ τὴν δρᾶσιν σου, ὅπως τὴν προβλέπῃς δι' ἓν χρονικὸν διάστημα.

Καταρτίζων τὸ πρόγραμμα θὰ ἀναλύσῃς τὰς ἐνεργείας σου, θὰ δώσῃς εἰς αὐτὰς μίαν σειρὰν προτεραιότητος, θὰ ὑπολογίσῃς πότε περίπου πρέπει νὰ γίνουν καὶ μὲ ποῖα μέσα πρέπει νὰ γίνουν. Καὶ βάσει αὐτοῦ θὰ παρακολουθήσῃς τὴν ἐκτέλεσιν, ἐρευνῶν διατί μία ἐνέργεια ἐβράδυνεν, δὲν ἔγινεν, ἢ ἔγινεν ἐνωρίτερον.

Κατάστρωσε κατ' ἀρχὰς τὸ ἀτομικόν σου πρόγραμμα δι' αὔριον. Ἐπέκτεινέ το διὰ μίαν ἑβδομάδα, ἀνάπτυξέ το διὰ μεγαλύτερα χρονικὰ διαστήματα καὶ περιοδικῶς «ἔλεγχε τὴν συνείδησίν σου». —Τί ἔκαμα κατὰ τὴν διαρρεύσαντα χρόνον; Πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσω εἰς τὸ μέλλον;

Αὐτὰ τὰ λόγια τὰ ὁποῖα τῷ εἶπον φαίνεται ὅτι ἐπείραξαν τὸν ἐγωισμόν του. Δι' αὐτὸ καὶ ὅταν ἔφευγα, μὲ ἐχαιρέτησεν ἐγκαρδίως καὶ συγκινητικῶς, μοῦ ἔρριψεν ὅμως καὶ μίαν αἰχμήν.

—Καλὰ καὶ ὡραῖα τὰ ὅσα μοῦ ἀνέπτυξες. Σὺ ὅμως τὰ ἐφαρμόζεις;

—Ἐννοῶ, τῷ ἀπήντησα, τί ὑποδηλώνεις. Θέλεις νὰ μοῦ ὑπενθυμίσῃς τὴν παροιμίαν. «Διδάσκαλε ποὺ δίδασκες καὶ νόμον δὲν ἐκράτεις.» Τί νὰ σοῦ πῶ; Καὶ ἐὰν δὲν τὰ ἐφαρμόζω, θὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ἐφήρμοζα.

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1957

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΚΑΝΑ

Διὰ τοῦ παρόντος θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ δώσωμεν μίαν ἰδέαν τῆς πορείας τῶν Δημοσίων Οἰκονομικῶν κατὰ τὸ λῆξαν οἰκονομικὸν ἔτος 1957. Πρὸς τοῦτο θὰ στηριχθῶμεν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ οἰκον. ἔτους 1957, ὡς ἐμφανίζονται εἰς τὸ Δελτίον δημοσιονομικῶν στοιχείων τὸ ἐκδιδόμενον παρὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ καὶ εἰς τὰ ἀπολογιστικὰ στοιχεῖα τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1958. Καίτοι τὰ στοιχεῖα ταῦτα δὲν εἶναι ὁριστικά, λόγῳ τῆς παρατάσεως τῆς χρήσεως 1957 μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1958, διὰ τὰς συνήθεις πληρωμάς, καὶ ἔτι ἀργότερον διὰ τὰς συμψηφιστικὰς πληρωμάς, ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ ἐξάγωμεν ὁπωσδήποτε ἀσφαλῆ συμπεράσματα ἐκ τῶν παρατιθεμένων κατωτέρω ἀριθμητικῶν δεδομένων, καθόσον τὰ στοιχεῖα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἀλλοιωθοῦν παρὰ κατ' ἐλάχιστον ποσοστόν.

Πρῶτον παραθέτομεν κατάστασιν ἐμφανίζουσαν τὴν ἐξέλιξιν καὶ διαμόρφωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων, ὡς κατωτέρω.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ἐμφαίνουσα τὰ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1958 ἀποτελέσματα τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1957 (εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν)

Α' Ἔσοδα

Κατηγορίαι Ἐσόδων	1 *Προϋπολογισθ.*	2 *Βεβαιωθέντα*	3 *Εἰσπραχθέντα*	Διαφορὰ εἰσπραχθέντων ἔναντι προϋπολογισθέντων (1+3)
Ἄμεσοι φόροι	2.370	2.126	1.992	— 16 %
Ἔμμεσοι φόροι	7.796	9.150	9.005	+ 15,5 %
Λοιπὰ τακτικὰ ἔσοδα	680	838	786	+ 15,5 %
Ἔκτακτα ἔσοδα	179	1.006	948	+ 427 %
Ἔσοδα ἐκ δανείων	435	2	—	— 435 %
Ἐσοδ. ἐκ παρελθόντων ἐτῶν	—	2.095	598	+ 598 %
Ἔσοδα ἐκ δημ. ἐπενδύσεων	65	203	162	+ 150 %
» ἐξ εἰσφ. μελῶν ΝΑΤΟ	225	—	—	— 225 %(1)
Ἀμερικανικὴ βοήθεια	1.400	1.140	1.140	— 18 %
Γενικὸν Σύνολον	13.150	16.565	14.631	+ 11,25 %

1. Τὸ ποσὸν τῆς εἰσφορᾶς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ δὲν ἐμφανίζεται εἰς τὰ εἰσπραχθέντα, καίτοι εἰσεπράχθη ποσὸν 350 ἑκατομμ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐμφανίζεται εἰς τὰ εἰσπραχθέντα ἔσοδα ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς βοηθείας, τῆς ὁποίας τὸ σύνολον ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 930 ἑκατομμύρια. Αἱ διαφοραὶ ὀφείλονται εἰς τὸ ὅτι τὰ στοιχεῖα εἶναι προσωρινά. Πάντως ἡμεῖς θὰ κάμνωμεν τὰς διαπιστώσεις μας βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν τοῦ πίνακος.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου, καὶ δὴ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ποσῶν τῶν στηλῶν 1, 2 καὶ 3 ἐξάγονται τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.

Ἀπὸ τὸ γενικὸν σύνολον τῶν πραγματοποιηθέντων ἐσόδων φαίνεται ὅτι ὑπάρχει πράγματι μία ὑποεκτίμησις, ἐν συγκρίσει ὄχι μόνον πρὸς τὰ βεβαιωθέντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ πραγματοποιηθέντα ἔσοδα. Ἡ ἐπὶ πλέον παρουσιαζομένη διαφορὰ τῶν βεβαιωθέντων, ἔναντι τῶν προϋπολογισθέντων, ἀντιπροσωπεύει ποσὸν δραχμῶν 3.415 ἑκατομμυρίων, ἤτοι ποσοστὸν 26 %. Ἐπίσης, ἡ ἐπὶ πλέον διαφορὰ τῶν εἰσπραχθέντων ἔναντι τῶν προϋπολογισθέντων (ἐκ δραχμῶν 1.480 ἑκατομμυρίων) ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸν 11,25%. Ἐκ τῶν τοιούτων συγκρίσεων φαίνεται πράγματι ὅτι ἔλαβε χώραν ὑποεκτίμησις τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων. Ἐρωτᾶται ὅμως: Ἡ ὑποεκτίμησις αὕτη κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἦτο πραγματικὴ καὶ ἑκουσία ἢ ἐδημιουργήθη ἐκ τῶν ὑστέρων, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, λόγῳ αὐξήσεως τῶν ἐσόδων, συνεπείᾳ μεταβολῆς τῆς κειμένης νομοθεσίας περὶ δημοσίων ἐσόδων, ἢ συνεπείᾳ βελτιώσεως εἰς τὸ σύστημα βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἢ συνεπείᾳ βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας; Φρονοῦμεν ὅτι ὅλαι αἱ περιπτώσεις αὗται συνετέλεσαν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐσόδων. Δηλαδὴ ὅτι ἔλαβε χώραν ἐσκεμμένη ὑποεκτίμησις τῶν ἐσόδων, ὅτι μετεβλήθη ἡ κειμένη νομοθεσία περὶ δημοσίων ἐσόδων καὶ ὅτι ἐβελτιώθη ὁ μηχανισμὸς τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1957 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ πρόβλεψις διὰ μίαν αὔξησιν τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς ἀμέσου φορολογίας. Πρῶτον, διότι τὸ σύστημα τοῦ ἑνιαίου φόρου, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1955—1956, διήρχετο δοκιμαστικὴν περίοδον καὶ συνεπῶς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀκριβὴς πρόβλεψις διὰ μίαν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν τῆς ἀμέσου φορολογίας. Δεύτερον, ἡ Κυβέρνησις τῆς ΕΡΕ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ προβῇ εἰς τροποποίησιν τοῦ διὰ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος 3356)1955 εἰσαχθέντος συστήματος τῆς ἑνιαίας φορολογίας, διὰ μίαν μείωσιν τοῦ φορολογικοῦ βάρους καὶ τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν, διὰ τὴν ἐπέκτασιν ὡρισμένων ἀπαλλαγῶν καὶ ἐκπτώσεων, διὰ τὴν χωριστὴν φορολογικὴν δήλωσιν τῆς συζύγου κλπ. Τὰ μέτρα ταῦτα κατέστησαν ἀναγκαῖα ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἑνιαίου φόρου κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος.

Πράγματι, τόσον τὰ βεβαιωθέντα ὅσον καὶ τὰ εἰσπραχθέντα ἔσοδα κατὰ τὸ 1957 ὑπελείφθησαν τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων, τὰ μὲν βεβαιωθέντα κατὰ 10 % περίπου, τὰ δὲ εἰσπραχθέντα κατὰ 16 %. Ἡ διαφορὰ αὕτη θὰ σμικρυνθῇ ἀκόμη κατά τι ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσπραχθέντα ἔσοδα μέχρι τῆς συγκεντρώσεως τῶν τελικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἔτους 1957. Ἡ διαφορὰ τῶν βεβαιωθέντων καὶ πρὸ παντὸς τῶν εἰσπραχθέντων, παρὰ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ συνεπῶς καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν φορολογουμένων, δέον νὰ ἀποδοθῇ εἰς φοροδιαφυγήν.

Οἱ ἔμμεσοι φόροι, ἀντιθέτως, ἐμφανίζουν μίαν αὔξησιν σημαντικήν, τόσον εἰς τὰ βεβαιωθέντα ὅσον καὶ εἰς τὰ εἰσπραχθέντα. Διὰ τὰ εἰσπραχθέντα ἔσοδα ἡ ἐπὶ πλέον διαφορὰ ἀνέρχεται εἰς 15,5 %, θὰ αὐξηθῇ δὲ ἀκόμη κατά τι,

μετὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν τελικῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ διαφορὰ αὕτη δέον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν, λόγῳ αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ παρουσιαζομένη αὔξησις τῶν λοιπῶν εἰσπραχθέντων τακτικῶν ἐσόδων κατὰ 15,5 %, ἡ ὁποία δυνατὸν ἀκόμη νὰ καταστῇ κατά τι μεγαλυτέρα, δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐκ τῆς βελτιώσεως τοῦ μηχανισμοῦ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Ὡς πρὸς τὸ προβλεφθὲν ἔσοδον ἐκ δανείων, ἐκ δραχμῶν 435 ἑκατομμυρίων, τοῦτο δὲν ἐπραγματοποιήθη διότι ἴσως δὲν παρέστη ἀνάγκη νὰ πραγματοποιηθῇ, ἐφόσον ἡ ἀπόδοσις τῶν δημοσίων ἐσόδων ἐν τῷ συνόλῳ των ὑπῆρξεν ὑπερεπαρκής, ὑπερκαλύψασα τὰ προϋπολογισθέντα ποσά.

Εἰς τὸ κονδύλιον τῶν ἐσόδων ἐκ παρελθόντων ἐτῶν οὐδεμία πρόβλεψις εἶχε γίνει εἰς τὸν κατατεθέντα προϋπολογισμόν, καίτοι ἠδύνατο νὰ γίνῃ τοιαύτη. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ κονδύλιον τοῦτο εἶναι τὸ πλέον ἀσταθὲς (τοῦτο ἄλλωστε ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ βεβαιωθέντων καὶ εἰσπραχθέντων ποσῶν) διὰ τοῦτο δὲν ἐγένετο καμμία πρόβλεψις, καίτοι θὰ ἠδύνατο νὰ προβλεφθῇ ποσόν τι κατὰ προσέγγισιν.

Εἰς τὸ κονδύλιον τοῦ ἐσόδου ἐκ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἐγένετο φαίνεται μία ὑποεκτίμησις, αὕτη δὲ φαίνεται νὰ ὑπῆρξεν ἐσκεμμένη, χωρὶς ἡ διαφορὰ νὰ ἀποτελῇ οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Τὸ ἔσοδον ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, ἀντιθέτως, ὑπελείφθη κατὰ 260 ἑκατομμύρια, ἤτοι κατὰ 18 % ἔναντι τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ, διότι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ διάθεσις ὁλοκλήρου τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, λόγῳ μὴ πραγματοποιήσεως τῶν προγραμματισθέντων ἔργων.

Ὁμοίως καὶ τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν ἐξ εἰσφορῶν τῶν Κρατῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ, ἐκ δραχμῶν 225 ἑκατομμυρίων, δὲν φαίνεται πραγματοποιηθέν.

Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων, τὰ ἔσοδα ἐπενδύσεων. ἐκ τῆς εἰσφορᾶς τῶν Κρατῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ καὶ ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, βλέπομεν ὅτι, ἐπὶ συνόλου προϋπολογισθέντων ἐσόδων, ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν, ἐκ δραχμῶν 11.460 ἑκατομμυρίων, ἐβεβαιώθησαν ἔσοδα δραχμῶν 15.217 ἑκατομμύρια, ἤτοι ἐβεβαιώθησαν ἐπὶ πλέον ἔσοδα ἐκ δραχμῶν 3.757 ἑκατομμυρίων. Ἡ ὑποεκτίμησις συνεπῶς εἰς τὰ βεβαιωθέντα ἔσοδα ἀνέρχεται εἰς ποσοστὸν 32,80 % τῶν προϋπολογισθέντων. Ἐπίσης, ἡ ἐπὶ πλέον διαφορὰ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων (ἀνελθόντων εἰς δραχμὰς 13.330 ἑκατομμύρια) ἀντιπροσωπεύει ποσὸν δραχμῶν 1.870 ἑκατομμυρίων, ἤτοι ποσοστὸν 16 % περίπου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ λόγοι τῆς ὑποεκτιμήσεως τῶν προϋπολογισθέντων συνολικῶν καὶ ἀναλυτικῶν ἐσόδων ἦσαν ἡ ἐσκεμμένη ὑποεκτίμησις, ἡ μεταβολὴ τῆς νομοθεσίας καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ μηχανισμοῦ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Β' Ἔξοδα

Κατηγορίαι ἐξόδων	*Προϋπολογισθέντα*	*Πληρωθέντα*	Διαφορὰ πληρωθέντων ἔναντι προϋπολογισθέντων
Ἔξοδα τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ	11.785	11.787,5	—
» προϋπολογισμοῦ Δωδεκανήσου	65	74,5	—
» » Ἐπενδύσεων	1.900	1.131	— 40 %
Σύνολον	13.750	12.993	— 6 %

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος τῶν δαπανῶν ἐμφαίνεται ὅτι αἱ δαπάνοι τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Δωδεκανήσου ἐξειλίχθησαν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν γενομένων προβλέψεων διὰ τοῦ κατατεθέντος προϋπολογισμοῦ.

Δέον νὰ προστεθῇ ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὰ παρατιθέμενα στοιχεῖα δὲν εἶναι ὁριστικά, πρῶτον μὲν διότι ἡ πληρωμὴ τῶν δαπανῶν παρετάθη μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1958, τὸ δὲ διότι ἡ πληρωμὴ δαπανῶν συμψηφιστικῶς συνεχίζεται ἀκόμη καὶ θὰ συνεχισθῇ διά τινας μῆνας ἀκόμη.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ τελικὴ διαμόρφωσις τῶν δαπανῶν θὰ ἀργήσῃ, τὸ δὲ συνολικὸν ὕψος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων θὰ πρέπει νὰ αὐξηθῇ περισσότερον καὶ νὰ εἶναι ἀρκετὰ μεγαλύτερον τοῦ προϋπολογισθέντος.

Ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, φαίνεται καθαρὰ ὅτι αἱ ἐπενδύσεις ὑπελείφθησαν, κατὰ 40 %, τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ, ἤτοι κατὰ 770 ἑκατομμύρια. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον ἐμφανιζομένη διαφορὰ ἐξόδων εἰς τὰς δημοσίας ἐπενδύσεις ἀντικατοπτρίζεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν δημοσίων ἐσόδων, εἰς ὃν τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας ὑπελείφθησαν κατὰ 260 ἑκατομμύρια. Κατὰ συνέπειαν ἡ μὴ ὁλοκληρωτικὴ πραγματοποίησις τῶν δαπανῶν ἐπενδύσεων εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν μείωσιν τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας κατὰ 260 ἑκατομμύρια. Πέραν τούτου ποσὸν 510 ἑκατομμυρίων δὲν διετέθη ἐκ τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ δαπάνας ἐπενδύσεων.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ προγράμματα δημοσίων ἐπενδύσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθη ὁ προϋπολογισμὸς τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, δὲν ἦσαν ἀκριβῆ καὶ ὅτι συνεπῶς αἱ προβλέψεις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐπενδύσεων ἦσαν ἐσφαλμέναι. Τοῦτο εἶναι σύνηθες φαινόμενον, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς παρουσιάζεται καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὰς προβλέψεις καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Τοῦτο ἔχει συνέπειαν ὄχι μόνον τὴν μὴ ἐκτέλεσιν παραγωγικῶν ἔργων εἰς οἵαν κλίμακα ἐπιβάλλεται ἢ καὶ εἰς οἵαν κλίμακα προγραμματίζεται, ἀλλὰ καὶ ὅτι προσθέτως περικόπτεται ἀνάλογον τμῆμα τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, δι' ἐπενδύσεις.

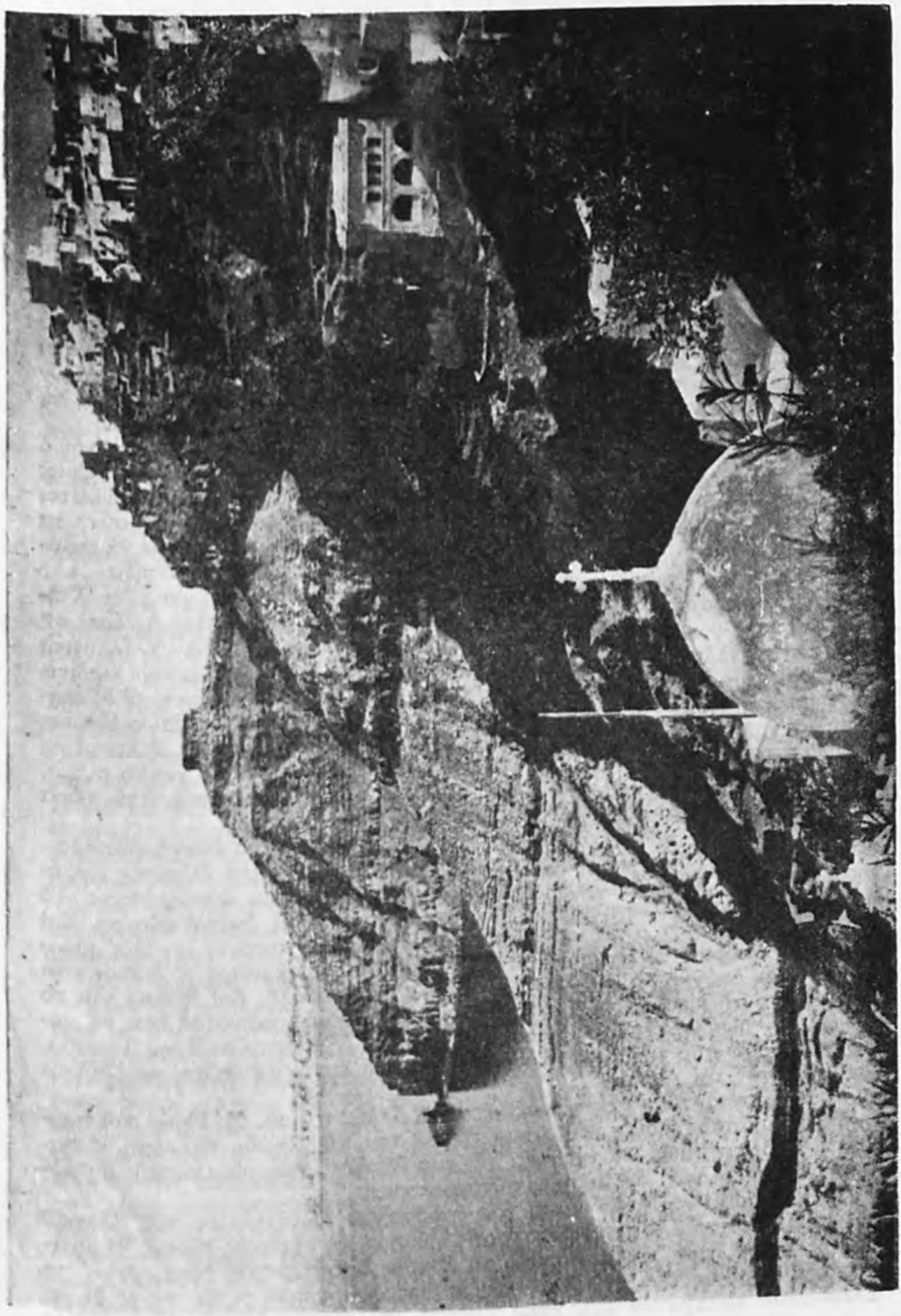

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΤΙΣΙΣ

Τοῦ κ. ΠΕΡ. ΕΜ. ΚΟΜΝΗΝΟΥ

Στὸ τέλος τοῦ Γ' καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ Δ' μ.Χ. αἰώνα, ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἁπλωνόταν ἀπὸ τὴ βορειοδυτικὴ Ἀφρική, τὴν Ἰβηρικὴ Χερσόνησο καὶ τὶς Βρεταννικὲς νήσους, ὡς τὰ βάθη τῆς Μικρασίας, τὴν Κασπία Θάλασσα καὶ τὴ Μεσοποταμία. Μέσα στὴν τεράστια αὐτὴ ἔκταση οἱ χῶρες ποὺ εἶχαν τὴ μεγαλύτερη πνευματικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη βρίσκονταν ὅλες στὰ ἀνατολικὰ τῆς Ρώμης. Ἔτσι ἡ παλιὰ ἕδρα τῆς αὐτοκρατορίας ἦταν ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ πολιτισμένου κόσμου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ γι' αὐτὸ οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες ἔνιωθαν περισσότερο παρὰ ποτὲ τὴν ἀνάγκη νὰ μεταφέρουν τὴν πρωτεύουσά τους σ' ἕνα σημεῖο ποὺ νὰ βρίσκεται πιὸ μακρυὰ ἀπ' τὴ Δύση καὶ πιὸ κοντὰ στὴν Ἀνατολή.

Πρὶν ἀπὸ τρεῖς ἀκόμη, καὶ περισσοτέρους, αἰῶνες ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ καὶ ὁ Αὔγουστος εἶχαν κάνει σκέψεις καὶ σχέδια νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ Ρώμη. Ὅμως ἡ Ρώμη δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι τὸ κέντρο τοῦ λατινικοῦ κόσμου καὶ νὰ συνδέεται μὲ τὶς παραδόσεις του καὶ μὲ τὴν ἵδρυση τῆς Αὐτοκρατορίας του. Γι' αὐτὸ τὰ σχέδια ἐκεῖνα δὲν ἦταν ἀμέσως εὔκολο νὰ ἐφαρμοσθοῦν, καὶ χρειάσθηκε νὰ περάσουν ἑκατοντάδες χρόνια πρὶν ὡριμάσουν καὶ γίνουν πραγματικότητα.

Στὸ μεταξὺ ὁ ἐξελληνισμὸς τῆς αὐτοκρατορίας εἶχε κιόλας ἀρχίσει. Ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία ἀποτελοῦσε ἀπὸ καιρὸ τὴ βάση ὅπου στηριζόταν ἡ μόρφωση τῆς ἀνώτερης ρωμαϊκῆς κοινωνίας. Ἕλληνες φιλόσοφοι δίδασκαν σ' ἑλληνικὴ γλῶσσα τὴν ἑλληνικὴ σοφία. «Ποτὲ ἡ Ἑλλάς», λέει ὁ Ρενάν, «δὲν εἶχε κερδίσει νίκη ὡραιότερη ἀπ' αὐτὴν ποὺ τῆς χάρισαν τότε οἱ παιδαγωγοὶ κ' οἱ δάσκαλοί της». Στὸ δεύτερο πρὸ πάντων αἰώνα, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος προτίμησε νὰ γράψει ἑλληνικὰ τὶς ὡραῖες του «Σκέψεις», ἡ καταδίκη τῶν λατινικῶν γραμμάτων ἔγινε ὁριστική. Ἡ Δύση ἔπεφτε μὲ γοργὸ ρυθμό, ἐνῷ ἡ Ἀνατολὴ γινόταν κάθε μέρα λαμπρότερη· ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ τώρα ν' ἀνατέλλει στὸν ὁρίζοντα ὁ Κωνσταντῖνος».

Ὁ τρίτος μ.Χ. αἰώνας ἦταν γιὰ τὴν αὐτοκρατορία μιὰ ἐποχὴ ἀναρχίας. Τὰ καλύτερα ἀπὸ τὰ στρατεύματά της, ποὺ στάθμευαν στὴν ἑλληνικὴ χερσόνησο, εἶχαν τὴ δυνατότητα ν' ἀνεβάζουν καὶ νὰ ρίχνουν αὐτοκράτορες. Τὸ κέντρον λοιπὸν τῆς δύναμης εἶχε κι' αὐτὸ μετατοπισθεῖ ἀνατολικώτερα. Καὶ ὅταν ὁ Διοκλητιανός, ὁ τελευταῖος πρὶν ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον μεγάλος αὐτοκράτορας, μπόρεσε νὰ στερεώσει τὴν ἐξουσία του, αἰσθάνθηκε κ' ἐκεῖνος ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη νὰ ἔχει τὴν ἕδρα του στὴν ἀνατολή. Καὶ διάλεξε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ τὴ Νικομήδεια τῆς Προποντίδας. Ἡ Ρώμη φαινόταν ἔτσι νὰ γυρίζει στοὺς τόπους τῆς μυθικῆς καταγωγῆς της. Ἀκουμποῦσε στὴν Τρωάδα, ἀπ' ὅπου, πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια, εἶχε ξεκινήσει, κυνηγημένος ἀπ' τοὺς Ἕλληνες, ὁ ἱδρυτής της Αἰνείας.

Στὸν Κωνσταντῖνον ἀνήκει, μαζὶ μὲ τόσες ἄλλες, ἡ τιμή, ὅτι ἔδωκε στὸ πρόβλημα ποὺ ἀπασχολοῦσε τοὺς προκατόχους του τὴν ἰδεώδη του λύση, κ' ἔγινε ἔτσι ὁ ἱδρυτὴς μιᾶς καινούργιας, τῆς πιὸ ἔνδοξης ἴσως, οἰκουμενικῆς μητρόπολης, ἀλλὰ καὶ μιᾶς καινούργιας αὐτοκρατορίας.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἦταν γυιὸς τοῦ στρατηγοῦ Κωνσταντίου τοῦ Χλωροῦ καὶ γεννήθηκε στὰ 274 στὴ Ναϊσσὸν τῆς Μοισίας, τὴ σημερινὴ Νίσσα. Ἡ μητέρα του Ἑλένη ἦταν Ἑλληνίδα ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο Δρέπανον τῆς Νικομηδείας, τὴ σημερινὴ Γιάλοβα, ποὺ στὴ βυζαντινὴ περίοδο ἔφερε πρὸς τιμήν της τὸ ὄνομα Ἑλενόπολις· καταγόταν ἀπὸ γένος ταπεινό, καὶ συζοῦσε μὲ τὸν Κωνστάντιον

ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ ἐκεῖνος ἔγινε Καῖσαρ καὶ ὑποχρεώθηκε νὰ τὴν ἐγκαταλείψει, γιὰ νὰ κάνει ἕνα γάμο ποὺ νὰ ταιριάζει περισσότερο στὸ ὑψηλό του ἀξίωμα.

Τὸν Κωνσταντῖνον τὸν ἐκράτησε τότε κοντά του ὁ αὐτοκράτωρ Διοκλητιανός. Φρόντισε νὰ τοῦ δοθεῖ μεγάλη στρατιωτικὴ μόρφωση, καὶ τὸν ἔπαιρνε πάντα μαζί του στὰ ταξίδια καὶ στὶς ἐκστρατεῖες του.

Ὕστερ' ἀπὸ τὴν παραίτηση τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὁ Κωνσταντῖνος γύρισε κοντὰ στὸν ἄρρωστο πατέρα του, ποὺ κυβερνοῦσε τὶς δυτικὲς ἐπαρχίες τῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο ἐκείνου, τὸ ἔτος 306, ἀναγορεύθηκε Αὔγουστος στὸ Ἐβόρακον τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, τὴ σημερινὴ Ὑόρκη.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν ἔπαυσε ὁ Κωνσταντῖνος ν' ἀγωνίζεται. Στὴν ἀρχὴ ἐναντίον τῶν γερμανικῶν φύλων, ποὺ ἀπειλοῦσαν νὰ εἰσβάλουν στὸ κράτος, καὶ ἀργότερον ἐναντίον τῶν συναρχόντων του, ποὺ γύρευαν ὁ καθένας τους ν' αὐξήσει τὴ δύναμή του εἰς βάρος τοῦ ἄλλου. Στοὺς ἀγῶνες του αὐτοὺς χρησιμοποιοῦσε ὁ Κωνσταντῖνος στρατεύματα ἀποτελούμενα τὸ περισσότερο ἀπὸ Χριστιανούς, καὶ δὲν ἐδίστασε στὸ τέλος νὰ ὑψώσει καὶ λάβαρο ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του στολισμένο μὲ τὸ σταυρὸ καὶ μὲ τ' ἀρχικὰ γράμματα τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι ἔγινε κύριος τῆς Ρώμης στὰ 312, καὶ ὕστερα ἀπὸ μερικὰ ἀκόμη χρόνια (323) ἔδινε τὶς τελευταῖες του μάχες γιὰ τὴν κοσμοκρατορία. Οἱ μάχες αὐτὲς τοῦ ἐξασφάλισαν τὴν τελειωτικὴ νίκη ἐναντίον τοῦ Λικινίου, ποὺ ἦταν ὁ τελευταῖος ἀνταγωνιστής του, καὶ δόθηκαν ὅλες γύρω ἀπὸ τὸ Βυζάντιον, στὶς πεδιάδες τῆς Θράκης καὶ στὰ παράλια καὶ στὰ ὑψώματα τῆς Βιθυνίας.

Ἔτσι ὁ Κωνσταντῖνος ἀπόμεινε μόνος κυρίαρχος τῆς τεράστιας αὐτοκρατορίας. Καὶ ἔχοντας συνείδηση τῆς δύναμής του, μπόρεσε νὰ ἐπιβάλει μεταρρυθμίσεις ριζικές, ποὺ δὲν θὰ μποροῦσαν ποτὲ ν' ἀποτολμήσουν οἱ προκάτοχοί του.

Πρώτη του πράξη ἦταν ἡ ἀναγνώριση τοῦ Χριστιανισμοῦ ὄχι μόνο σὰν νόμιμης θρησκείας, ἀπαλλαγμένης ἀπὸ κάθε διωγμό, ἀλλὰ καὶ σὰν θρησκείας ποὺ τῆς ἀνῆκε ἡ προσωπικὴ προτίμηση τοῦ αὐτοκράτορα. Ὁ σύγχρονός του Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ὁ Καισαρείας μᾶς δίνει μεταφρασμένο ἑλληνικὰ τὸ κείμενο αὐτοῦ τοῦ κοσμοϊστορικοῦ νόμου, ποὺ καθιέρωνε τὴν ἀνεξιθρησκεία καὶ ποὺ κατέληξε στὴν ἀπόλυτη ἐπικράτηση τοῦ χριστιανισμοῦ. «Σὲ νῦν τὸν μέγιστον Θεὸν παρακαλῶ», ἔλεγε ἐκεῖ ὁ Κωνσταντῖνος, «εἴης πρᾶός τε καὶ εὐμενὴς τοῖς σοῖς ἀνατολικοῖς.... Ταῖς σαῖς γὰρ ὑφηγήσεσιν ἐνεστησάμην σωτηριώδη πράγματα καὶ διήνυσα τὴν σὴν σφραγῖδα πανταχοῦ περιβαλλόμενος, καλλινίκου ἡγησάμην στρατοῦ... Διὰ ταῦτα ἀνέθηκά σοι τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν, ἔρωτι καὶ φόβῳ καθαρῶς ἀνακραθεῖσαν... Εἰρηνεύειν σοι τὸν λαὸν καὶ ἀστασίαστον μένειν ἐπιθυμῶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῆς οἰκουμένης καὶ τοῦ πάντων ἀνθρώπων χρησίμου. Ὁμοίαν τοῖς πιστεύουσιν οἱ πλανώμενοι χαίροντες λαμβανέτωσαν εἰρήνης τε καὶ ἡσυχίας ἀπόλαυσιν. Αὕτη γὰρ ἡ τῆς κοινωνίας ἐπανόρθωσις καὶ πρὸς τὴν εὐθεῖαν ἀγαγεῖν ὁδὸν ἰσχύει. Μηδεὶς τὸν ἕτερον παρενοχλείτω· ἕκαστος ὅπερ ἡ ψυχὴ βούλεται καὶ πραττέτω».

Αὐτὴ ἡ καινούργια θρησκεία, ποὺ ὁ Κωνσταντῖνος ἄφηνε ἐπὶ τέλους ἐλεύθερη νὰ διαδοθεῖ στοὺς λαοὺς ποὺ κυβερνοῦσε, αὐτὴ ἡ θρησκεία εἶχε γεννηθεῖ στὶς ἀνατολικὲς χῶρες τῆς αὐτοκρατορίας καὶ εἶχε κηρυχθεῖ μὲ τὴ γλῶσσα ποὺ κυριαρχοῦσε στὶς χῶρες ἐκεῖνες, μὲ τὴ γλῶσσα τοῦ μεταλεξανδρινοῦ Ἑλληνισμοῦ. Στοὺς κόλπους ἀκριβῶς τοῦ κόσμου ἐκείνου ἀποφάσισε ὁ Κωνσταντῖνος νὰ ἱδρύσει μιὰ νέα Ρώμη, ποὺ νὰ συμπίπτει μὲ τὸ γεωγραφικό του κέντρο καὶ ποὺ νὰ ἔχει τὴν ἔκφρασή του. Καὶ ἀφοῦ, ὅπως λένε, πέρασε ἡ σκέψη του γιὰ λίγο ἀπὸ τὴ Νικομήδεια, κι' ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη, κι' ἀπὸ τὴ Σαρδική, τὴ σημερινὴ Σόφια, σαγηνεύθηκε στὸ τέλος ἀπὸ τὴν ὀμορφιὰ κι' ἀπὸ τὴν ἔξοχη στρατηγικὴ θέση τοῦ Βυζαντίου, κι' ἀποφάσισε νὰ χτίσει τὴν καινούργια Μητρόπολη στὸν τόπον ἀκριβῶς ἐκεῖνον ὅπου εἶχε στήσει τελειωτικὰ νικηφόρο τὸ χριστιανικὸ λάβαρό του. Μὲ τὴν κοσμοϊστορικὴ αὐτὴ πράξη του, χωρὶς νὰ τὸ ὑποψιάζεται, ἔκλεινε συγχρόνως ὁ Κωνσταντῖνος τὴν ἱστορία τῆς λατινικῆς κ' ἔβαζε τὰ θεμέλια τῆς ἑλληνικῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ Frank Thiess, ἕνας σύγχρονος Γερμανὸς λόγιος, μιλώντας γιὰ τὸ ἔργο

τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀναφέρεται στὸ σοφὸ ἑλληνικὸ ρητὸ «καιρὸς παντὶ πράγματι», καὶ γράφει: «Ἂν ὑπῆρχε μιὰ μεταφυσικὴ τῆς ζωῆς τῆς Ἱστορίας, θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πεῖ πὼς ὁ θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν ἦρθε οὔτε μιὰ ὥρα νωρίτερα ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε, γιατὶ «ὁ Καιρός», ἡ ὥρα ἡ κατάλληλη γιὰ τὴ γιγάντια δημιουργία του, δὲν εἶχε ἀκόμα σημάνει. Ἐσήμανε ἑξακόσια χρόνια ἀργότερα, ὅταν, μὲ τὴν ἵδρυση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, γεννήθηκε ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Γιατὶ ὁ ἑλληνοανατολικὸς χαρακτήρας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἀντιστοιχοῦσε μ' ἐκεῖνον ἴσως ποὺ εἶχε στὸ νοῦ του ὁ Ἀλέξανδρος ὅταν ἐπιχειροῦσε νὰ συζεύξει τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα μὲ τὴν ἀσιατικὴ διάρκεια, καὶ νὰ ἐξασφαλίσει ἔτσι σ' αὐτὸ τὴν αἰωνιότητα».

Τὸ ἔργο λοιπὸν ποὺ εἶχε ἐπιχειρήσει ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὸ πραγματοποιοῦσε τώρα, ὕστερα ἀπὸ ἑξακόσια χρόνια, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Ἕνας αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης ἄνοιγε τὴν ἐξαίσια σειρὰ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου. Κι' ὁ πρῶτος χριστιανὸς Βασιλεὺς ἔμπαινε στὴν Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἥρωές του.

Ἡ γέννηση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως καὶ ἐκείνη τοῦ Βυζαντίου, ἔχει περιβληθεῖ μὲ παραδόσεις καὶ θρύλους, ὅπου ἡ ποίηση καὶ ἡ φαντασία μᾶς κάνει νὰ νιώθουμε ἐντονώτερα τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὸ νόημα τῆς Ἱστορίας. Νὰ πῶς τὴν ἀφηγεῖται τὸ Συναξάρι τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου:

«Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἤγουν εἰς τοὺς 316 χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ, εἶδεν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος θεῖαν ὅρασιν, ὅπου τὸν ἐπρόσταζε νὰ κτίσῃ πόλιν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καὶ νὰ τὴν ἀφιερώσῃ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου...

Λοιπὸν πρῶτον μὲν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, μελετῶν νὰ κτίσῃ ἐκεῖ τὴν πόλιν, ὅπου εἶδεν εἰς τὸ ὅραμα· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ γίνῃ ἐκεῖ, τὸν ἐμπόδισε.

Καὶ πηγαίνει εἰς τὴν Χαλκηδόνα· τοῦ ἤρεσεν ὁ τόπος καὶ ἤρχισε νὰ κτίζῃ. Ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ δὲν ἤρεσεν· ὅθεν ἤρχοντό τινες ἀετοὶ καὶ ἐλάμβανον τὰ σύνεργα τῶν μαστόρων καὶ τὰ ἔρριπτον εἰς τὸ Βυζάντιον. Λοιπὸν βλέπων τοιοῦτον θαυμάσιον, ἀπῆλθεν ἐκεῖ· καὶ τοῦ ἤρεσε πολλὰ ἡ θέσις τοῦ τόπου.

Ἀλλὰ δὲν ἤξευρε πόσον μεγάλην νὰ τὴν κτίσῃ. Καὶ τὴν νύκτα πάλιν εἶδε ἄγγελον εἰς τὸ ὅραμα καὶ τοῦ λέγει: «Τὸ πρωὶ ὅταν ἐξημερώσῃ, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς· καὶ ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ἐκεῖ νὰ σημαδεύσῃς τὸν τόπον, νὰ βάλωσι τὰ θεμέλια».

Τὸ ταχὺ λοιπὸν ἐπῆρε τὸν πρωτομάστορα, προστάζων αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθῇ, καὶ ὅπου πατήσῃ, νὰ βάνῃ σημάδι. Οὕτω ἐπήγαινεν ὁ ἄγγελος ἔμπροσθεν· καὶ μόνος ὁ βασιλεὺς τὸν ἔβλεπεν· καὶ ἐπεριπάτει ταχέως ἀκολουθῶν αὐτόν· καὶ τοῦ βασιλέως κατόπιν ἠκολούθει ὁ τέκτων, ἕως οὗ ἐγύρισεν ὅλον τὸν τόπον, ὅπου ἦτο Θεοῦ θέλησις νὰ κτισθῇ ἡ πόλις. Καὶ τότε τὴν ἄρχισαν.

Καὶ ἔβαλεν ἕνα γνωστικὸν καὶ πρακτικὸν ἄνθρωπον Εὐφρατᾶ καλούμενον νὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα ἐπάνω του, νὰ γίνῃ τὸ ἔργον θαυμάσιον πολλὰ καὶ θεάρεστον, τοῦ ὁποίου ἔδωκε χρυσίον ἀναρίθμητον διὰ ἔξοδον· ὅστις ἦτο τόσον ἐπιδέξιος, ὁποὺ τὴν ἔκαμε κατὰ πολλὰ ὡραίαν, ὡς ἔπρεπε, καὶ ἔγινεν ὁμοία τῆς Ρώμης εἰς ὅλα τὰ κτίρια...».

Πολλὰ ἀπὸ ὅσα μᾶς ἀνιστορεῖ ὁ Συναξαριστὴς δὲν εἶναι ἀπίθανο ν' ἀποτελοῦν Ἱστορία ἀληθινή. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας Φιλοστόργιος, ποὺ ἔζησε γύρω στὰ 400, ἰσχυρίζεται ἀκόμη πὼς ἕνας ἀπ' τοὺς λόγους ποὺ ἐνίσχυσε τὸν Κωνσταντῖνον στὴν προτίμησή του ἦταν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Βυζάντιον ἦταν ἀπὸ τὶς πρῶτες ἑλληνικὲς πόλεις ποὺ εἶχαν δεχθεῖ τὸ Χριστιανισμό. Τριανταέξη μόλις χρόνια ὕστερ' ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος εἶχε χτίσει ἐκεῖ μερικὲς ἀπ' τὶς πρῶτες Χριστιανικὲς ἐκκλησίες. Καὶ ὅταν ὁ Κωνσταντῖνος ἀποφάσιζε τὴν ἵδρυση τῆς νέας Ρώμης, ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἦταν ὁ φημισμένος γιὰ τὴν ἁγιότητά του ἑκατοχρονίτης Μητροφάνης, ποὺ ἀξιώθηκε πιθανότατα νὰ δεῖ καὶ τὰ γενέθλιά της.

Οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν κτίση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄρχισαν τὸ Νοέμβριο τοῦ 324 (κατ' ἄλλους 328) καὶ τελείωσαν τὸ Μάιο τοῦ 330. Ἡ καινούργια πρωτεύουσα ἔπρεπε νὰ γίνει πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ Βυζάντιον τοῦ Σεπτι-

μίου Σεβήρου. Ὁ ἴδιος ὁ Κωνσταντῖνος χάραξε τὴν περιφέρεια, ὅπου χτίστηκαν τὰ τείχη της. Καὶ μολονότι ἡ περιφέρεια αὐτὴ ἦταν πολὺ πιὸ περιορισμένη ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἔδωκε στὴν πόλη ἀργότερα ὁ Θεοδόσιος, θεωρήθηκε τότε τόσο μεγάλη, ὥστε νὰ δημιουργηθεῖ ὁ θρῦλος τοῦ ἀγγέλου, ποὺ ὁδηγοῦσε τάχα τὸ βασιλέα στὴ χάραξή της. Τὴ σχετικὴ διήγηση τοῦ Συναξαριστῆ μᾶς τὴ δίνει, παραλλαγμένη κάπως, καὶ ὁ Φιλοστόργιος: «Ὅτε ὁ Κωνσταντῖνος τὸ Βυζάντιον εἰς Κωνσταντινούπολιν πόλιν μετεσκεύασε, περιήρχετο βάδην τὸν ὁριζόμενον περίβολον κρατῶν τὸ δόρυ τῇ χειρί. Ἐπεὶ δὲ τοῖς ἑπομένοις ἐδόκει μεῖζον ἢ προσῆκε τὸ μέτρον ἐκτείνειν, προσελθεῖν δ' αὐτῷ τινα καὶ διαπυνθάνεσθαι «Ἕως ποῦ, Δέσποτα;» τὸν δ' ἀποκρινάμενον διαρρήδην φάναι «Ἕως ἂν ὁ ἔμπροσθέν μου στῇ», ἐπίδηλον ποιοῦντα ὡς δύναμις αὐτοῦ τις οὐρανία προηγοῖτο τοῦ πραττομένου διδάσκαλος».

Τὰ χερσαῖα τείχη τοῦ Κωνσταντίνου, ποὺ ἔχουν σήμερα σχεδὸν τελείως ἐξαφανισθεῖ, χτίστηκαν σὲ ἀπόσταση 4000 μέτρων δυτικὰ ἀπὸ τὸ Βοσπόριον Ἀκρωτήριον. Ἄρχιζαν ἀπὸ τὴν παραλία τοῦ Κερατίου, λίγο ψηλότερα ἀπὸ τὸ σημερινὸ Οὺν Καπάν, ἔκλειναν μέσα στὴν πόλη τοὺς τέσσερις λόφους, στὸ βορειοανατολικό της τμῆμα, καὶ μέρος τοῦ ἑβδόμου, στὸ νοτιοδυτικό, καὶ κατέληγαν στὴν παραλία τοῦ Μαρμαρᾶ, λίγο ἀνατολικώτερα ἀπὸ τὴ Μονὴ τῆς Περιβλέπτου (τουρκ. Σουλοὺ Μοναστήρ).

Ἔτσι τὰ νέα τείχη ἔπιαναν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς χερσονήσου ποὺ σχηματίζεται ἀνάμεσα στὴν Προποντίδα καὶ στὸν Κεράτιο. Ἡ παραλία κλείστηκε ἐπίσης μὲ τείχη. Μῶλοι χρειάσθηκε νὰ ριχτοῦν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ σὲ διάφορα σημεῖα, καὶ δυὸ λιμάνια, τῶν Σοφιῶν καὶ τοῦ Ἐλευθερίου, σχηματίσθηκαν στὴν Προποντίδα.

Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ συνοικίσει γρήγορα τὴν καινούργια περιοχὴ τῆς πόλης καὶ νὰ μεγαλώσει ἀναλόγως τὸν πληθυσμό της, χρειάσθηκε νὰ καταφύγει ὁ Κωνσταντῖνος σὲ εἰδικὸ Νόμο, ποὺ ὑποχρέωνε ὅλους ὅσους εἶχαν κτήματα στὸν Πόντο καὶ στὴν Ἀσία νὰ ἔχουν καὶ ἕνα τουλάχιστον σπίτι στὴν καινούργια πρωτεύουσα.

Ἔτσι ὑπολογίζεται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ξεπερνοῦσε τὶς διακόσιες χιλιάδες ἀμέσως μετὰ τὴν ἵδρυσή της. Καὶ μέσα σὲ λίγα σχετικῶς χρόνια ἡ συρροὴ ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε ὁ Θεοδόσιος Β' ὄχι μόνο κατάργησε τὸ νόμο ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ μεγαλώσει ἀκόμη περισσότερο τὴν περιφέρεια τῆς πόλης.

Σαράντα χιλιάδες Γότθους στρατιῶτες —«φαιδεράτους»— χρησιμοποίησε ὁ Κωνσταντῖνος ὡς οἰκοδόμους. Ἕνα πλῆθος μεγάλα δημόσια κτίρια, βιβλιοθῆκες, δικαστήρια, θέατρα, κρῆνες, λουτρά, σχολεῖα, μπόρεσαν ἔτσι νὰ χτιστοῦν μὲ ἀπίστευτη γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ταχύτητα, κυρίως γύρω ἀπὸ τὶς τρεῖς πελώριες πλατεῖες τῆς πόλης, ποὺ τὶς ἔζωναν πολύστηλες στοές. Τὰ δάση τῆς Θράκης ἔδωκαν τὴν ξυλεία καὶ ἡ Προκόννησος τῆς Προποντίδος τὴν πέτρα καὶ τὰ μάρμαρα. Στὴ μεσημβρινὴ πλευρὰ τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου ὑπῆρχε ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου ἕνας μικρὸς Ἱππόδρομος. Αὐτὸν ἐμεγάλωσε κ' ἐξωράϊσε ὁ Κωνσταντῖνος. Καὶ κοντά του ἔχτισε τὸ πρῶτο λαμπρὸ συγκρότημα κτιρίων, ποὺ σχημάτισαν τὴν αὐτοκρατορικὴ ἕδρα καὶ κατοικία, τὸ περιλάλητο Ἱερὸν Παλάτιον.

Πολλὲς χριστιανικὲς ἐκκλησίες σπάρθηκαν στὰ πιὸ κεντρικά, ἀλλὰ καὶ στὰ πιὸ ἀπομακρυσμένα σημεῖα τῆς πόλης. Ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀριστοτεχνήματα τῆς ἀρχαίας θρησκείας καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης κουβαλήθηκαν ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς κυρίως χῶρες τῆς αὐτοκρατορίας, γιὰ νὰ στολίσουν τὴν πόλη τοῦ Κωνσταντίνου. Ἡ Ἔφεσος, ἡ Κύζικος, ὁ Ἑλικών, ἡ Κόρινθος, ἡ Ἀντιόχεια, ἡ Δῆλος, οἱ Δελφοί, ἦταν τὰ κυριώτερα κέντρα ποὺ πρόσφεραν γιὰ τὸν καλλωπισμό της ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς καλλιτεχνικοὺς θησαυρούς των. Θάλεγε κανεὶς πὼς ὁ Κωνσταντῖνος ἤθελε, πέρα ἀπὸ τὸ ἑλληνικό της παρελθόν, νὰ ἔχει ἡ καινούργια Μητρόπολη κάτι ἀπὸ παντοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Θάλεγε κανεὶς πὼς σκοπός του συνειδητὸς ἦταν νὰ θεμελιώσει μιὰ Μητρόπολη τῶν Πανελλήνων, μιὰ Μητρόπολη ποὺ νὰ δένει ἐπάνω της τοὺς αἰῶνες ποὺ εἶχαν περάσει, τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητας μὲ τοὺς αἰῶνες ποὺ ἦταν νάρθουν, τοῦ ἑλληνικοῦ μεσαίωνα.

Ἀνάλογα μὲ τὴ λαμπρότητα τῆς Νέας Ρώμης γιορτάστηκαν καὶ τὰ ἐγκαίνιά της στὶς 11 Μαΐου τοῦ ἔτους 330 (5838 ἀπὸ κτίσεως κόσμου), τὴν ἴδια δηλαδὴ ἡμέρα ποὺ γιορτάζονταν, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση, καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ρώμης τῆς ἀρχαίας.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἤθελε νὰ δόσει στὴν πόλη του ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκείνης. Μετέφερε σ' αὐτὴν τὴ Σύγκλητο καὶ τοὺς ἄλλους πολιτικοὺς της θεσμοὺς καὶ τὴ χώρισε, ὅπως ἦταν χωρισμένη κ' ἐκείνη, σὲ δεκατέσσερις διοικητικὲς περιφέρειες, ποὺ τὶς ἔλεγαν Ρεγεῶνας (Regiones) ἢ τμήματα ἢ κλίματα ἢ τόρμας ἢ δήμους, καὶ ποὺ τὴν καθεμιὰ τὴ διοικοῦσε ἕνας Κουράτωρ ἢ Ρεγεωνάρχης.

Καὶ τ' ὄνομα τῆς πόλης του τὸ ἤθελε ὁ Κωνσταντῖνος ρωμαϊκό. Τὴν εἶπε Florens (Ἀνθοῦσα) καὶ ἀκόμη Νέαν καὶ Δευτέραν καὶ Ἄλμα (ἔνδοξη) Ρώμην. Ὅμως τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν θέλησε ἡ ἴδια νὰ κρατήσει. Καὶ τ' ὄνομα ποὺ τελικὰ καθιερώθηκε ἦταν τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα ποὺ ὁ ἴδιος ὁ πληθυσμός της τῆς ἔδωκε ἀπὸ τὴν ἡμέρα κιόλα τῶν ἐγκαινίων της: ἡ Κωνσταντίνου, ἡ Κωνσταντίνου πόλις, ἡ Κωνσταντινούπολις.

Αἰῶνες κ' αἰῶνες πέρασαν ἀπὸ τότε, κι' ὁ Ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος δὲν ἔπαψε νὰ θυμᾶται καὶ νὰ τραγουδᾶ τὴ γένεσή της μὲ στίχους γεμάτους ἀπὸ τὴ μνήμη τῶν παραδόσεων, σὰν αὐτοὺς ἐδῶ, ποὺ τραγουδιοῦνται στὴ δυτικὴ Κρήτη:

«Ὄντεν ἐπρωτοχτίσανε οἱ γιάγγελοι τὴν Πόλη,
'ποὺ τ' ἄιν Ὄρος τὸ νερὸ κι' ἀπὸ τὴ Χιὸ τὸ χῶμα
κι' ἀπ' τὴν Ἀντριανόπολη πῆραν τὰ κεραμίδια.
Καὶ σὰν τὴν ἐποχτίσανε οἱ γιάγγελοι τὴν Πόλη,
στέκουν καὶ σωντηροῦν τηνε καὶ 'ποθαμάζουνταί τη.
—Καὶ πῶς νὰν τηνε βγάλωμε καὶ πῶς νὰν τηνε λέμε;
—Πόλη, Κωνσταντινόπολη, τοῦ Κωνσταντίνου πόλη».

Ἔτσι ἀπὸ τὴν ἡμέρα κιόλα τῶν ἐγκαινίων της ἔγινε φανερό, πὼς ἡ καινούργια μητρόπολη τῆς Οἰκουμένης θὰ ἔμενε καὶ στὸ μέλλον μιὰ πόλη τόσο ἑλληνικὴ ὅσο ἦταν ὡς τότε καὶ τὸ Βυζάντιον. Οἱ θρησκευτικὲς τελετὲς τῶν ἐγκαινίων ἔγιναν σὲ γλῶσσα ἑλληνικὴ ἀπὸ τοὺς ἕλληνες κληρικοὺς τοῦ Βυζαντίου μ' ἐπικεφαλῆς τὸν γέροντα ἐπίσκοπο Μητροφάνη, ἢ κατ' ἄλλους τὸ διάδοχό του Ἀλέξανδρον. Τὰ λαϊκὰ πανηγύρια καὶ οἱ ἀγῶνες στὸν ἱππόδρομο κράτησαν σαράντα ὁλόκληρες μέρες. Καὶ ἡ γιορτὴ καθιερώθηκε ἀπὸ τότε νὰ γιορτάζεται κάθε χρόνο σὰν γιορτὴ λαϊκὴ καὶ θρησκευτικὴ συγχρόνως. Καὶ ἀπὸ τότε —πάνε δεκάξη τώρα αἰῶνες— δὲν ἔπαψαν ὡς σήμερα ν' ἀκούγονται κάθε ἕνδεκα Μαΐου στὶς ὀρθόδοξες ἑλληνικὲς ἐκκλησίες οἱ δοξαστικοὶ ὕμνοι τῆς κοσμοϊστορικῆς ἡμέρας:

«Ἡ τῶν Πόλεων ἄνασσα, ἡ Πόλις, ἡ βασιλὶς τῶν Πόλεων, τῆς Θεοτόκου ἡ Πόλις, τῇ Θεοτόκῳ προσφόρως τὴν ἑαυτῆς ἀνατίθεται σύστασιν. Ἐν γὰρ αὐτῇ κρατύνεται, καὶ φῦλα πολέμια ὑψαύχενα τοῖς ποσὶν ὑποτίθησι τῶν πιστῶν αὐτῆς Βασιλέων...».

Ἡ καινούργια πρωτεύουσα ἀφιερώθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα στὴ Θεοτόκο, καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἱστορία της δὲν ἔπαψε ὡς σήμερα ἀκόμη νὰ εἶναι μ' αὐτὸν ἢ μ' ἐκεῖνο τὸν τρόπο δεμένη μὲ τὴ λατρεία τῆς Παναγίας.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἤθελε βέβαια τὴν πόλη του προπάντων χριστιανική. Ὅμως οἱ ἀρχαῖοι Δαίμονες, ἀποτραβηγμένοι στὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, δὲν τὸν ἄφησαν νὰ σβήσει ὁλότελα τὸ εἰδωλολατρικὸ της παρελθόν. Καὶ κοντὰ στὴν Παναγία, τῆς ἔδωκε μίαν ἀκόμη πολιοῦχο, τὴ Θεὰ Τύχη, τὴ μυστικὴ Δύναμη ὅπου κυβερνᾶ τ' ἄγνωστα πεπρωμένα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Στὰ Κωνσταντινάτα, τὰ νομίσματα ποὺ ἔκοψε τότε ὁ Κωνσταντῖνος, εἶναι ἀπὸ τὴ μιά τους ὄψη χαραγμένη ἡ προτομή του μὲ τὴν ἐπιγραφὴ Κωνσταντινόπολις, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡ ἐπιγραφὴ Victoria Aug. μὲ τὴν πυργοφόρα πτε-

ρωτὴ μορφὴ τῆς Θεᾶς, καθισμένης σὲ πρώρα πλοίου, νὰ κρατάει ἕνα στάχυ στὸ δεξί της χέρι καὶ τὸ Κέρας τῆς Ἀμαλθείας στὸ ἀριστερό.

Τὸ κέρας καθιερωνόταν ἔτσι πάλι σὰν ἔμβλημα τοῦ Βυζαντίου στὰ μεσαιωνικὰ χρόνια, ὅπως ἦταν ἡ «Κερόεσσα» σελήνη στὴν ἀρχαία ἐποχή.

Μισὸν αἰῶνα ἀργότερα ὁ Θεοδόσιος Α´ ὁ Μέγας (378-395) πρόσταξε νὰ κατεδαφισθοῦν ὅλοι οἱ ναοὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὅσοι εἶχαν ἀπομείνει στὴν αὐτοκρατορία, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἔπαιρνε ἔτσι τὸν καθαρὸ χριστιανικό της χαρακτῆρα, ποὺ διατηρήθηκε ἀμόλυντος ἕνδεκα ὁλοκλήρους αἰῶνες.

Μὲ τὸ θάνατο τοῦ Θεοδοσίου Α´, ὅταν ἡ αὐτοκρατορία χωρίστηκε σὲ δυτικὴ καὶ σὲ ἀνατολική, ἡ Κωνσταντινούπολις, σὰν ἕδρα τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος, γινόταν στὴν πραγματικότητα ἡ Μητρόπολη τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς. Ὁ πληθυσμός της ξεπερνοῦσε τώρα τὸν πληθυσμὸ τῆς Ρώμης, ποὺ ἔπεσε ἄλλωστε πολὺ γρήγορα στὰ χέρια τῶν Βαρβάρων. Καὶ λίγο ἀργότερα ὁ Θεοδόσιος Β´ (408-450), θέλοντας νὰ προστατέψει τὶς συνοικίες, ποὺ εἶχαν στὸ μεταξὺ ξεφυτρώσει ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Κωνσταντίνου, ἔχτιζε πολὺ δυτικώτερα ἀπ' ἐκεῖνα, σὲ ἀπόσταση 5200 μέτρων ἀπὸ τὸ Βοσπόριον Ἀκρωτήριον, καινούργια μεγάλα τείχη, αὐτὰ ποὺ σώζονται ὣς τὶς ἡμέρες μας.

Ἔτσι ἡ Κωνσταντινούπολις, μέσα σὲ μιὰ περιφέρεια εἴκοσι χιλιομέτρων, ἁπλωνόταν τώρα στοὺς ἕξη λόφους, ποὺ ὑψώνονται κατὰ μῆκος τῆς νοτιοδυτικῆς παραλίας τοῦ Κερατίου κόλπου, καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸ μεγάλο ἕβδομο λόφο, τὸν Ξηρόλοφο, ποὺ χωρίζεται ἀπ' αὐτοὺς μὲ τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Λύκου (τουρκ. Μπαϊρὰμ Πασᾶ Ντερεσί) καὶ καταλήγει στὴν παραλία τῆς Προποντίδος. Ἦταν τώρα, ὅπως καὶ ἡ ἀρχαία Ρώμη, σωστὴ ἑπτάλοφος.

«Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη», λέει ὁ Ἑλβετὸς βυζαντινολόγος Ern. Mamboury, «ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία εἶχε κιόλα γίνει Αὐτοκρατορία Βυζαντινή. Ἄδικα οἱ αὐτοκράτορες ὀνομάζονταν ἀκόμα αὐτοκράτορες Ρωμαίων καὶ ἄδικα προσπαθοῦσαν νὰ ἐπιβάλουν τὰ λατινικὰ σὰν γλώσσα τοῦ Κράτους. Τὸ ἑλληνικὸ βάθος τοῦ πληθυσμοῦ ἀντιδροῦσε στὶς προσπάθειες αὐτές. Οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες κυβερνοῦσαν Ἕλληνες πολίτες ποὺ ἤθελαν νὰ μείνουν Ἕλληνες, γιατὶ εἶχαν πολιτισμό, παραδόσεις καὶ γλῶσσα ἑλληνικά· ὁ λαὸς στὸ τέλος νίκησε τὸ Παλάτι. Οἱ αὐτοκράτορες ἔγιναν κι' αὐτοὶ Ἕλληνες, κ' ἔτσι ἡ γένεση τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὁλοκληρώθηκε».

ΚΕΡΚΥΡΑ: Ποντικονήσι.

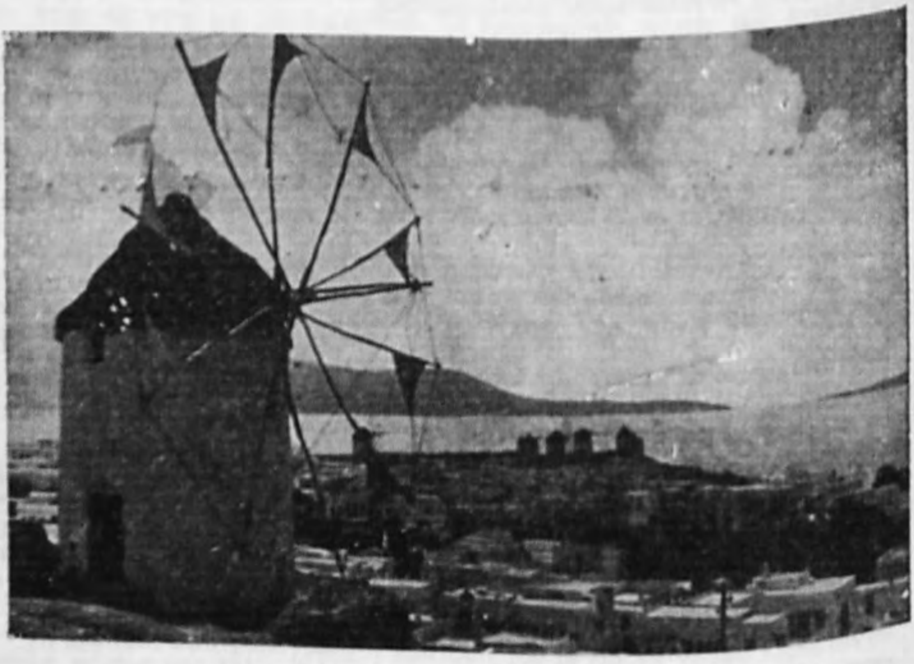

ΜΥΚΟΝΟΣ

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΩΡΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ (ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ)

Τοῦ κ. ΣΠΥΡ. Ν. ΛΙΖΑΡΔΟΥ

Αἱ βιογραφίαι καταλαμβάνουν ἕνα ἰδιαίτερον καὶ μεγάλης σημασίας χῶρον εἰς τὸν τομέα τῆς Ἱστορικῆς ἐρεύνης.

Ἀποτελοῦν σημαντικὴν προσπάθειαν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῶν σκοπῶν τῆς Ἱστορικῆς ἐπιστήμης, διὰ τῆς ὁποίας ὑπηρετεῖται ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῆς συγχρόνου καὶ τῆς παρελθούσης ζωῆς τοῦ παρόντος καὶ τοῦ παρελθόντος, ὥστε διὰ τοῦ καταλλήλου ἐπὶ τούτων διαφωτισμοῦ νὰ προπαρασκευάζεται τὸ καλλίτερον καὶ ἀσφαλέστερον μέλλον. Τὰ ἐκ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος διδάγματα συγκομίζονται πάντοτε διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἱστορικῆς γνώσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἄτομα καὶ σύνολα ἐξοπλίζονται ἐπαρκῶς εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν συνθηκῶν της, εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτοκριτικὴν καὶ διὰ τῆς καταλλήλου ὀργανώσεως τοῦ παρόντος εἰς τὴν προετοιμασίαν μιᾶς ἀξίας τούτου καὶ πρὸς τὰ ἄνω διαδοχῆς. Ἡ ἀκριβὴς ὅμως γνῶσις τῆς ζωῆς ἀπαιτεῖ τὴν βαθεῖαν κατανόησιν ὅλων τῶν πολυκυμάντων πλευρῶν της, τῶν πάσης φύσεως ἐκδηλώσεων αὐτῆς, διὰ τῶν ὁποίων κινεῖται καὶ ὁλοκληροῦται ὁ ἱστορικὸς βίος. Ἀπαιτεῖ ἀκόμη βαθεῖαν μελέτην καὶ ἐπαρκῆ δι' αὐτῆς γνῶσιν ὅλων τῶν παραγόντων καὶ τῶν συντελεστῶν αὐτοῦ, διὰ τῶν ὁποίων καὶ προσδιορίζεται, ἀλλὰ καὶ ἐν ταυτῷ ἐκφράζεται ἡ ζωή, ὡς ἑνότης παρελθόντος, παρόντος καὶ ὀργανικῆς παρασκευῆς τοῦ μέλλοντος. Πλάνη παλαιὰ ὑπῆρξε, ὑπερπερασθεῖσα πλέον ὑπὸ τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος καὶ τῆς ὀρθῆς τοποθετήσεως τῶν μεθοδολογικῶν προβλημάτων τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς, ἡ ἔξαρσις ὡρισμένων μόνον συντελεστῶν καὶ παραγόντων τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς, ὡς ἀποκλειστικῶν καὶ βασικῶν δημιουργῶν καὶ φορέων αὐτῆς. Ἡ πλάνη αὕτη, ἐσκεμμένη ἢ καὶ καλόπιστος πολλάκις, σκοπὸν εἶχε πάντοτε τὴν ἱστορικὴν δικαιολόγησιν ὡρισμένης κοσμοθεωρίας, ἵνα δι' αὐτῆς θεμελιωθῇ ἐπιστημονικῶς ὡρισμένη πολιτικὴ κίνησις, δι' ἧς προβάλλονται αἰτήματα κοινωνικῆς ὀργανώσεως μὲ ἀξίωσιν παγκοσμίου ἐπιβολῆς. Ὑπὸ τὸ Κράτος τοιαύτης πλάνης ἠρευνήθη καὶ ἐσφαλμένως καὶ πλημμελῶς πολλάκις ὁ ἱστορικὸς χῶρος, μὲ τὴν βασικῶς ἐσφαλμένην μέθοδον τῆς ἐκ τῶν προτέρων παραδοχῆς γενικῶν ἀρχῶν πίστεως ἢ «ὡς ἀφ' ἑαυτῶν φανερῶν καὶ αὐταποδείκτων» τεθέντων δίκην μαθηματικῶν ἀξιωμάτων, ἢ διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν ἰδεολογικῶν προκαταλήψεων. Οὕτως ἀντί, ὡς ἐπιβάλλει ἡ ἀντικειμενικὴ ἱστορικὴ ἔρευνα, νὰ σύρεται ἡ μέθοδος πρὸς τὴν ζωὴν δοκιμαστικῶς διὰ νὰ διακριβωθῇ καὶ βαθμολογηθῇ ἡ ἀλήθειά της, ἡ ἀξία της δηλαδὴ ἐν σχέσει μὲ αὐτὴν καὶ τὰ γεγονότα της, σύρεται ἀντιθέτως ἡ ζωὴ πρὸς τὴν μέθοδον, διὰ νὰ τὴν δικαιολογήσῃ ἀναγκαστικῶς καὶ νὰ ἐπιβάλῃ τοὺς πολιτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς σκοπούς της. Οὕτω μὲ περιορισμοὺς σκέψεως καὶ ἀφαιρέ-

σεις, μὲ ἀντιεπιστημονικὰς ἀπομονώσεις γεγονότων καὶ ἐκδηλώσεων, «ἐκόπη» πολλάκις τὸ ἀντικείμενον τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης, τὸ ἐρευνώμενον δηλ. τμῆμα τῆς ζωῆς, ὁ ὑπὸ ἔλεγχον χῶρος αὐτῆς, κατὰ τὰ μέτρα ἀκριβῶς τῆς ὡρισμένης κοσμοθεωρίας, ἥτις συμφέρον εἶχε νὰ ἐξογκώσῃ συντριπτικῶς εἰς βάρος τῶν ἄλλων τὸν ἕνα καὶ ἀποκλειστικὸν παράγοντα τῆς προτιμήσεώς της, ἵνα διὰ τούτου ἱστορικῶς δικαιοῦται ὁ ὡρισμένος ἰδεολογικὸς καὶ πολιτικὸς προγραμματισμός.

Τοιαύτη ὅμως μέθοδος συλλήψεως τῆς ἱστορικῆς ὕλης καὶ πρὸ παντὸς κριτικῆς αὐτῆς ἐπεξεργασίας καὶ ἑρμηνείας, διὰ τὴν συναγωγὴν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων, ἀκόμη καὶ ἱστορικῶν κανόνων καὶ νόμων, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνθέξῃ ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἔμφυτον λογικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, νὰ ὑπερνικᾷ τὰς ἀντινομίας διὰ τῶν ὁποίων ὑπηρετοῦνται ψευδεῖς «κατασκευαὶ» καὶ νὰ ἀποκαθιστᾷ πάντοτε μὲ τοὺς αἰωνίους νόμους τῆς Λογικῆς καὶ τῆς 'Αληθείας τὴν ἰσορροπίαν.

Εἶναι ἐπιβεβλημένη πλέον ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ 'Ιστορία εἶναι ἀποτέλεσμα πολλῶν καὶ ποικίλων παραγόντων, ἔργον δὲ τοῦ ἐρευνητοῦ, σκοπὸς καὶ τάξις τῆς μεθόδου τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ εἶναι νὰ συλλάβῃ καὶ προσδιορίσῃ εἰς ἑκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν τὸν ἀκριβῆ βαθμὸν τῆς συμβολῆς ἑνὸς ἑκάστου τούτων.

'Υπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην - εἶναι δυνατὸν βεβαίως τμήματα τῆς 'Ιστορίας, περιοχαὶ καὶ ἐποχαὶ γεγονότων, νὰ χαρακτηρίζωνται ἀπὸ τὴν σταθερὰν καὶ ὑπερέχουσαν παρουσίαν τοῦ οἰκονομικοῦ ἢ τοῦ γεωγραφικοῦ ἢ τοῦ θρησκευτικοῦ παράγοντος ἢ τοῦ φυλετικοῦ τοιούτου, ὡς κυριωτέρων κινήτρων ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς ἢ καὶ ἀποφασιστικῶν μεταβολῶν εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν συνθηκῶν της καὶ τὴν ἐν γένει ἱστορικὴν κίνησιν. 'Η ἀποκατάστασις καὶ ἐπιβολὴ τοιούτου ἀντικειμενικοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν ὡδήγησε καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν τοῦ προβλήματος τῆς προσωπικότητος εἰς τὴν 'Ιστορίαν, τῆς σχέσεως δηλ. τῶν ἀτόμων πρὸς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ συνόλου καὶ τὴν ἐποχήν των καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιδράσεως τούτων ἐπ' ἐκείνης.

'Η ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἐσφαλμένην δοξασίαν ὅτι τὰ ἄτομα ἐκφράζουν ἁπλῶς τὰς συνθήκας τῆς ἐποχῆς των, ὡς μηχανικὴ τρόπον τινὰ ἀντανάκλασι τούτων καὶ ἀποκλειστικὰ δημιουργήματα ἐκείνης, ὡδήγησεν ἐπίσης εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀλληλεπιδράσεως ἀτόμων καὶ ἐποχῶν, προσωπικότητος καὶ συνόλου, ὥστε εἰς πᾶσαν περίπτωσιν νὰ ἐκτιμᾶται κατ' ἀξίαν καὶ ἐπαρκῶς νὰ προσδιορίζεται ὁ βαθμὸς καθ' ὃν τὸ ἄτομον ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ συνόλου ἢ ἀντιστρόφως ἐδέχθη τὴν ἐπίδρασιν ἐκείνου, ἀποκλειστικῶς ἢ καὶ εἰς σχέσιν ἀμοιβαιότητος. Παλαιὸν βεβαίως εἶναι τὸ πρόβλημα εἰς τὴν θεώρησιν τῆς σχέσεως ταύτης, ἐκ τοῦ ὁποίου τόσα ἄλλα μεθοδολογικὰ προβλήματα ἐπεγεννήθησαν καὶ χαρακτηριστικῶς ἐπιγραμματίζονται εἰς τὸ ἀναπάντητον πολλάκις ἐρώτημα, «ἐὰν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγέννησε τὰς 'Αθήνας ἢ αἱ 'Αθῆναι τὸν Θεμιστοκλέα».

'Η ἀνάπτυξις ἐν τούτοις τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης κατέδειξε τὸ κῦρος τῆς ἀληθείας ὅτι τὰ ἄτομα δὲν εἶναι πάντοτε δημιουργήματα, ἀλλὰ καὶ ἀληθεῖς δημιουργοί, διὰ τῶν ὁποίων καὶ καταστάσεις συντίθενται καὶ ρεύματα μεγάλα 'Ιδεῶν, σφυρηλατοῦν ἐποχὰς καὶ γεγονότα, προετοιμάζουν καὶ ἐπιβάλλουν πραγματικότητας, αἵτινες φέρουν τὴν σφραγῖδα τῆς ἰδικῆς των προσωπικότητος καὶ ἐπιβολῆς. 'Εὰν ἡ ὑπερβολὴ τῶν« 'Ηρώων» τοῦ Καρλάϋλ, ἀφίσταται ἐν πολλοῖς τῆς

ἱστορικῆς ἀληθείας, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν τὴν καλύπτει ἐπίσης ὁλόκληρον καὶ ἡ ἀντίθετος αὐτῆς, ἡ ὑποβιβάζουσα τὸν ρόλον τῆς προσωπικότητος εἰς τὴν σχέσιν τῆς ἁπλῆς ἀποδοχῆς τῶν «ἡτοιμασμένων συνθηκῶν», τῶν ὁποίων ἁπλῶς τὸ ἄτομον ὑποδύεται τὸν ρόλον τῆς ἰδιοφυοῦς συλλήψεως καὶ ἐκφράσεως κατὰ ἕνα τρόπον ἐντόνως καὶ χαρακτηριστικῶς προσωπικόν. Πέραν τούτων, ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης κατέδειξε πόσον ἀπολύτως καὶ δημιουργικῶς πολλάκις τὸ ἄτομον ἀφ' ἑαυτοῦ ὑψοῦται τὸ ἴδιον εἰς συντελεστὴν πρωταρχικὸν καὶ γεννήτορα μορφῶν ζωῆς καὶ πολιτισμοῦ, δικαιολογουμένων πολλάκις καὶ μόνον ἐκ τῆς ἰδικῆς του παρουσίας εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ὡρισμένης ἱστορικῆς καὶ φυλετικῆς περιοχῆς.

Οὕτως ἢ ἄλλως ἡ ἀποθέωσις τῆς προσωπικότητος εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν ἑνὸς λαοῦ δικαιολογεῖται ἐκ τῶν ζωντανῶν μορφῶν τοῦ Πολιτισμοῦ της, εἰς τὰς ὁποίας εἴτε ἐκφραστικῶς, εἴτε δημιουργικῶς παρίσταται καὶ ἀναπτύσσει τὸν ρόλον της. Δὲν ὑπάρχει δὲ τομεὺς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος καὶ ἐκδηλώσεως εἰς τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι πάντοτε χαρακτηριστικὴ ἡ παρουσία της. Καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν πολιτισμόν, εἰς τὸν Κόσμον τῶν Ἰδεῶν καὶ τῶν Νοημάτων καὶ εἰς τοὺς χώρους τῶν αἰσθητικῶν ἀνατάσεων καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀκαμάτου προσπαθείας τοῦ ἀνθρώπου νὰ ὀργανώνῃ καὶ συνεχῶς ἀναπτύσσῃ καὶ βελτιώνῃ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων ἀντιμετωπίζει τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς του, δι' ἧς προσπαθείας σφυρηλατεῖται ὁ οἰκονομικὸς καὶ τεχνικὸς πολιτισμὸς τῶν ἀνθρωπίνων Κοινωνιῶν.

Εἶναι ἀδύνατον διὰ τοῦτο ν' ἀντιληφθῶμεν καλῶς καὶ νὰ συλλάβωμεν τὰς ροπὰς καὶ τὸ νόημα τῶν ἐποχῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἱστορίας, νὰ μετρήσωμεν τὰς συνθήκας των, νὰ συγκομίσωμεν τὰ ἀναγκαῖα καθοδηγητικὰ συμπεράσματα, νὰ πλάσωμεν μορφὰς νέας, ἐὰν δὲν ἱστορήσωμεν ἀξίως, συνεπῶς ἐὰν δὲν γνωρίσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κατὰ ἕνα ἐξέχοντα καὶ ἰδιάζοντα τρόπον, ἀναλόγως τῆς ἰδιοφυοῦς ἢ καὶ μεγαλοφυοῦς προσωπικότητός των, ἐδημιούργησαν τὴν ἐποχήν των, τὴν ὑπηρέτησαν, τὴν ἐξέφρασαν ἢ καὶ μεγαλειωδῶς τὴν ἐλάμπρυναν, ὡς ἀριστεῖς τῶν ἀνησυχιῶν καὶ τῶν ἀναγκῶν της, δημιουργοὶ καὶ οἰκοδόμοι, ταγοὶ καὶ προφῆται.

Καὶ εἶναι ὁ βίος τῶν ἐξεχόντων καὶ τῶν ἀριστέων αὐτὴ ἡ προσωπικότης τοῦ Ἔθνους, εἰς τὴν λαμπροτέραν ἔκφρασιν τοῦ Ἱστορικοῦ του Ἐγώ. Εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, εἰς ὅλους τοὺς χώρους διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται ἡ παρουσία του εἰς τὴν ζωήν. Καὶ ἡ γνῶσις τούτων ὑπηρετοῦσα πλὴν τῶν ἄλλων καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀξίας μιμήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς τονώσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς φυλετικῆς ὑπερηφανείας καὶ ὑπεροχῆς ἔχει ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὴν ὑψίστην σημασίαν μεγάλης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ συνόλου διαπαιδαγωγικῆς δυνάμεως. Καὶ διὰ τὸ παρόν. Καὶ διὰ τὰς ἐπερχομένας Γενεὰς τοῦ μέλλοντος. Πρέπει διὰ τοῦτο νὰ εἶναι γνῶσις καθολική. Καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρῆται τις ἄξιον μέλος μιᾶς Κοινότητος, ἐὰν ἐπαρκῶς δὲν γνωρίζῃ ποῖοι καὶ πῶς ἀνῆλθον ἀξίως εἰς τὸ ὕψος τῶν Σκοπῶν της.

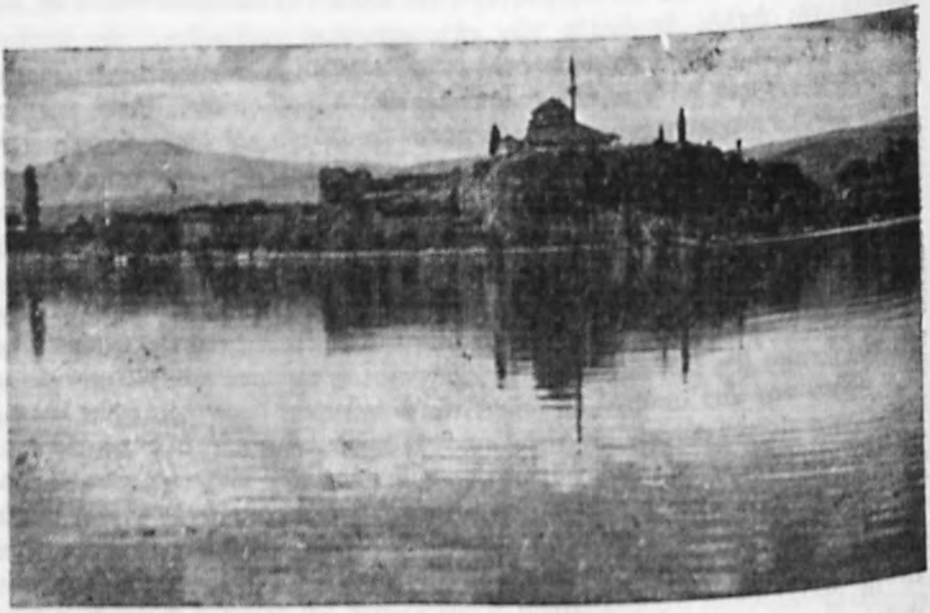

'Η νησὶς τῆς λίμνης τῶν 'Ιωαννίνων, μὲ τὸ ἐπ' αὐτῆς τζαμί.

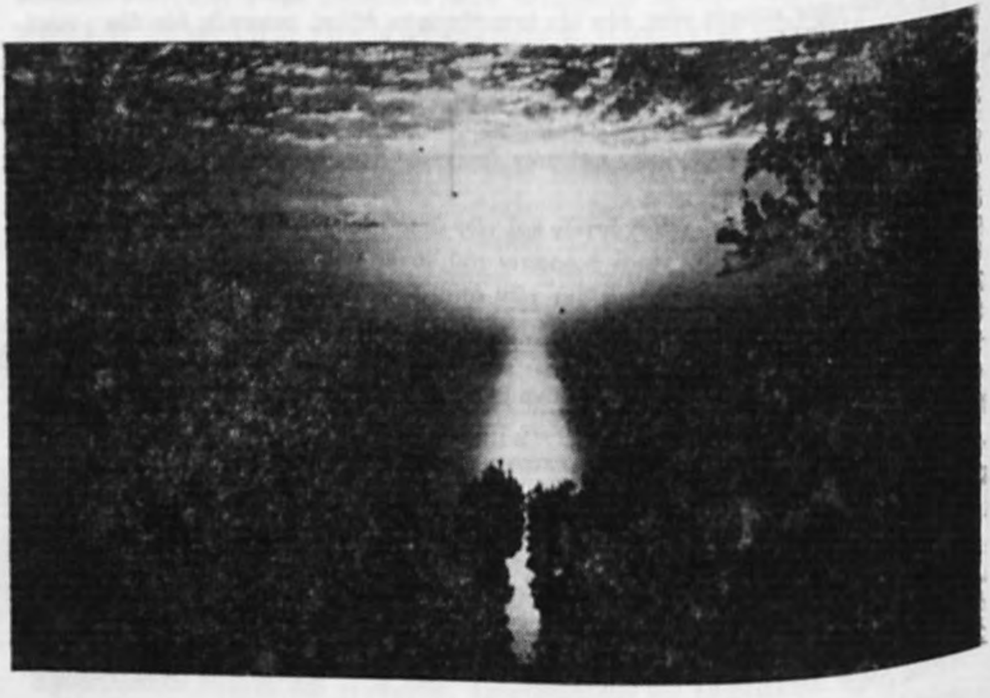

Τ' ὄμορφο Πήλιο: 'Ανατολὴ στὸ Αἰγαῖο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ (1804 - 1890)

Τοῦ κ. Φ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος γεννήθηκε τὸ 1804 στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἀνῆκε σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπισημότερες οἰκογένειες τῶν Φαναριωτῶν, τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, πού χρημάτισε ἡγεμόνας τῆς Μολδαυίας τὸ 1799 καὶ κατόπιν τῆς Βλαχίας, τὸ 1818. Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς φανατικώτερους ὀπαδοὺς τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς. Πέθανε τὸ 1820, καθὼς λέγεται ἀπὸ ὀξύτατο ἐρυσίπελας. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν πὼς δολοφονήθηκε ἀπὸ τοὺς Φιλικούς, γιατὶ δὲν ἀσπαζόταν τὶς ἰδέες τους γιὰ τὴν ἐπανάσταση. Τοῦτο δὲν ἀπεδείχθη μέχρι σήμερον. Ὁ Ἰωάννης σπούδασε σὰν ἀριστοκράτης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, στὸ σπίτι του, στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἔμαθε τὴν Ἑλληνικὴν θαυμάσια, ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ ξένες γλῶσσες, πού τόσον κατόπιν τοῦ χρησίμευσαν. Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάσταση ξέφυγεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ πῆγε στὴν Εὐρώπη, ἀπ' ὅπου παρακολούθησε τὶς δραματικὲς περιπέτειες τῶν ἀγώνων στὴν Πελοπόννησο καὶ στὴν Ρούμελη. Τὸ 1829 κατέφυγε στὴν Γενεύη τῆς Ἑλβετίας γιὰ νὰ παρακολουθήση ἀνώτερα μαθήματα Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Ἦταν 25 χρόνων. Πῆγε στὴ Γενεύη ὄχι τυχαῖα,ἀλλὰ γιατὶ δίδασκεν ἐκεῖ ὁ κορυφαῖος τῶν τότε ἐπιστημόνων, ὁ οἰκονομολόγος, συνταγματολόγος καὶ τοῦ ποινικοῦ δικαίου κράτιστος μύστης, ἀληθινὴ μεγαλοφυΐα καὶ περίφημος συγγραφεύς, ὁ Ρόσσι, ἰταλικῆς καταγωγῆς. Τούτου ὁ Σοῦτσος ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ ἀπὸ τοῦτον μυήθηκε στὶς οἰκονομικὲς ἐπιστῆμες. Ἔμεινε καὶ παρηκολούθησε μαθήματα στὴ Γενεύη ἐπὶ τρία χρόνια. Ἐκεῖθεν πῆγε στὸ Παρίσι,ὅπου καὶ παντρεύτηκε τὴν κόρη τοῦ Μιχαὴλ Σούτσου, τελευταίου ἡγεμόνα τῆς Μολδοβλαχίας, τὴν ὡραιοτάτη Ἑλένη, πού συνδύαζε μαζὶ μὲ τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ὀμορφιὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρα. Ὕστερα ἀπὸ τὴν παντριά του ἀποφάσισε νὰ κατεβῆ στὴν Ἑλλάδα, πού μόλις εἶχε λευτερωθῆ. Εἶχεν ὅλους τοὺς ἐνθουσιασμούς, ὅλη τὴν φωτιὰ τῆς νειότης γιὰ νὰ συντελέση κι' αὐτός, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, στὴν δημιουργία τοῦ νέου ἑλληνικοῦ Κράτους, πού τότε ἔβαζε τὶς βάσεις του. Ἡ παιδεία του, ἡ φωτεινή του σκέψη, ἡ θέρμη τῆς ὁμιλίας του τὸν προδιέθεταν γιὰ τὴν ἡρωικὴ αὐτὴ χειρονομία.

Καὶ στὴν ἀρχὴ διορίστηκεν εἰσηγητὴς στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, πού νομοθέτησε τὸ 1836 ὁ βασιλιὰς Ὄθων. Συγχρόνως ἐκλέγεται τὸ 1837 καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας. Δὲν ὑπῆρχαν τότε ὑφηγητές. Διορίζεται στὴν Ἀθήνα. Ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας τὸ πρόγραμμα τοῦ Πανεπιστημίου πού τυπώθηκε τότε κ' ἔχει ὅλους τοὺς καθηγητὲς τῆς νομικῆς Σχολῆς. Ἀπὸ τὸ σπανιώτατον αὐτὸ ἔντυπο ἀποσποῦμε τὰ σχετικά:

«Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων» τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνουν νὰ παραδώσουν οἱ κ.κ. Καθηγηταὶ τῆς δικαστικῆς Σχολῆς.

Ὁ κ.κ. Προβελέγγιος, Ρωμαϊκὸν Δίκαιον,

Ὁ κ.κ. Λ. Μελᾶς, Ποινικὸν Δίκαιον,

'Ο κ.κ. Δ. Φέδερ, Πολιτικήν Δικονομίαν,
'Ο κ.κ. 'Ιωάννης Σοῦτσος, Δημοσίαν Οἰκονομίαν,
'Ο κ.κ. Περικλῆς 'Αργυρόπουλος, Διοικητικὸν δίκαιον,
'Ο κ.κ. Γ. Μαυροκορδάτος (δὲν ἔφθασεν εἰσέτι εἰς 'Αθήνας),
'Ο κ.κ. Γ.Κ. Ράλλης, 'Εμπορικὸν Δίκαιον.

'Εν 'Αθήναις τῇ 28 'Απριλίου 1837
'Ο Καθηγητής
Γ.Κ. Ράλλης

'Ο 'Ιωάννης Σοῦτσος τὴν 9 Νοεμβρίου 1860 ψηφίζεται καθηγητὴς ἐπίσημα, ὁπότε κλήθηκε τὸν ἴδιο χρόνο στὴ διεύθυνση τοῦ 'Υπουργείου τῶν 'Εσωτερικῶν, ὡς προϊστάμενος τῆς Δημοσίας Οἰκονομικῆς· τότε εἰσηγήθηκε τὴν κατάργηση τῆς κλίμακας τῶν σιτηρῶν, ἔχοντας σύμφωνο καὶ τὸν 'Αλέξανδρο Κουμουνδοῦρο. Προστατευόνταν μ' αὐτὴ ἡ ἐγχώρια παραγωγὴ τοῦ σίτου, ἂν κ' ὑπέρμαχος τῆς ἐλεύθερης συναλλαγῆς (Laisser faire, laisser passer). Φιλελεύθερος καὶ ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς φορολογίας μας, ὅπως δείχνει τὸ ἔργο του, ἦταν συντηρητικώτατος στὶς νέες ἰδέες καὶ κυρίως στὶς νέες κοινωνιστικὲς κατευθύνσεις. Ἦταν συντηρητικός, βλέποντας τὴν κατάσταση τῆς 'Ελλάδας ἀπὸ ἄποψη κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. 'Η 'Ελλάδα τὴν ἐποχή του ἦταν πολὺ καθυστερημένη καὶ τῆς χρειάζονταν ἀρχὲς ὀρθόδοξες κι' ὄχι ἐπαναστατικές. Τὸ 1866 καλεῖται ὡς Σύμβουλος τῆς 'Επικρατείας, ἀλλὰ τὸ Συμβούλιο διαλύθηκε μετὰ ἕνα χρόνο, ὁπότε ὁ Σοῦτσος ξανάρχεται στὸ Πανεπιστήμιο ὡς καθηγητὴς τακτικὸς τὸ 1867. 'Η Πλουτολογία του στὴν γ' ἔκδοση τοῦ 1882 εἶναι συντηρητική. Μιλάει γιὰ τὶς κοινωνιστικὲς προσπάθειες ποὔγιναν στὴ νομοθεσία τῆς 'Αγγλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας ὡς κι' αὐτῆς τῆς Ρωσσίας γιὰ τοὺς ἐργάτες. Δὲν ἐννοεῖ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν 'Ορθοδοξία τῆς Οἰκονομικῆς 'Επιστήμης.

'Απὸ τότε ἀρχίζει συστηματικώτερα τὴν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας του, στὴν ὁποίαν ἀποδείχτηκε ὁ κύριος εἰσηγητὴς τῶν δημοσιονομικῶν ὅρων καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ἐποπτείας στὴν πατρίδα μας. 'Η ὁρολογία τῆς ἐπιστήμης σ' αὐτὸν ὀφείλεται, ποὺ πρὶν ἀπ' αὐτὸν δὲν ἦταν τίποτε. 'Αλλ' ἀφ' ὅτου ὁ Σοῦτσος ἐπιχείρησε νὰ διδάξῃ, βλέπουμε μιὰ τάξη στὴν κατάταξη τῆς ὕλης, μιὰν ἀντικειμενικότητα στὴν ἐξέταση τῶν γεγονότων, μιὰ πειθάρχηση στὸ ὑλικό, μιὰ ἀκρίβεια. 'Ο Σοῦτσος ἔβαζε τὶς βάσεις μιᾶς ἐπιστήμης καὶ στάθηκε δημιουργὸς στὰ πρῶτα της βήματα. Εἶναι ζήτημα ἂν ἄλλος θὰ κατώρθωνεν αὐτὸν τὸν ἄθλο, ποὺ πέτυχε. Ἔκανε τὸ μάθημα τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας μάθημα εὐκολονόητο, κοινό, ἐκλαϊκευτικό. 'Η σαφήνεια τῆς διατυπώσεως κ' ἡ γλαφυρότητα κ' ἡ χάρις τοῦ ὕφους ποικίλλονται μὲ εἰκόνες κι' ἄλλα ἐκφραστικὰ μέσα· νομίζει κανεὶς πὼς δὲν διαβάζει βιβλίο νέο κι' ἐπιστημονικό: «Ἤκουσα σπουδαστὰς λέγοντας, ἀναφέρει κάποιος ἀπὸ κείνους ποὺ τὸν νεκρολόγησαν, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Πλουτολογίας ἠπόρησαν αὐτοὶ οὗτοι πῶς οἱονεὶ παίζοντες ἐκτήσαντο τοσαύτας καὶ ποικίλας γνώσεις» (Μελετοπούλου, 'Ιωάννης Σοῦτσος, 'Εστία, 1890, σελ. 107 - 109). Κρίσεις ἐπιστημονικὲς ἔχει ἐκφέρει γιὰ τὸ ἔργο του κι' ὁ 'Ιωάννης Ζωγράφος, Δημοσιονομική, 1882, σελ. 155 - 156 κι' ὁ 'Αλέξανδρος Διομήδης. 'Ο προϋπολογισμός, 1905, σελ. 3, 5 κι' ἄλλοι πολλοὶ ὡς ὁ 'Ανδρεάδης. Πέθανεν ὑπέργηρος τὸ 1890 στὶς 16 Μαρτίου.

ΕΡΓΑ

1) Πραγματεία περί Παραγωγῆς καί Διανομῆς τοῦ πλούτου, συνταχθεῖσα ὑπό Ι.Α. Σούτσου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀνδρέου Κορομηλᾶ κατά τήν ὁδόν Ἑρμοῦ ἀριθ. 215, 1851, σελ. 480, 488 Πίνακας ἀναλυτικός τῶν περιεχομένων 1 - 216.

Β' ἔκδοσις στά 1860, δίτομος καί μέ πλουσιώτατο ὑλικό.

Γ' ἔκδοσις στά 1882, δίτομος ὀγκωδέστερη τῆς δεύτερης.

2) Δοκίμιον περί Οἰκονομικῶν Μεταρρυθμίσεων ὑπό Ι. Α. Σούτσου, καθηγητοῦ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐν Ἀθήναις, τύποις Ν. Γ. Πάσσαρη καί Α. Γ. Καναβαριώτη (ὁδός Νικίου ἀριθ. 15), 1863, σελ. α - αστ' καί 1 - 182.

3) Ἐγχειρίδιον Δημοσιολογίας ἤ θεωρία τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπό Ι. Α. Σούτσου, καθηγητοῦ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐν Ἀθήναις, τύποις Ν. Γ. Πάσσαρη καί Α.Γ. Καναβαριώτη (ὁδός Νικίου ἀριθ. 15), 1864, σελ. α - αβ' καί 1 - 216.

4) Γ. Α. Σούτσου, Πλουτολογικαί Μελέται, ἐν Ἀθήναις, τύποις Πάσσαρη 1875.

5) Τό οἰκονομικόν ζήτημα ὑπό Ι. Α. Σούτσου, καθηγητοῦ ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Γ. Πάσσαρη (ὁδός Εὐριπίδου 51), 1879 (Λόγοι βουλευτικοί).

6) Ἔκθεσις αἰτιολογική τῆς περί ἐγγείου φορολογίας προτεινομένης μεταρρυθμίσεως καί τό οἰκεῖον σχέδιον νόμου, ὑπό Σ. Σωτηροπούλου, Ι.Α. Σούτσου, Π.Ι. Χαλικιοπούλου, Ι. Σ. Ζωγράφου, Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τοῦ Αἰῶνος, σελ. 1 - 32.

Εἶναι ἀφιερωμένη ἡ μελέτη γιά τόν πλοῦτο στόν πεθερό του Μιχαήλ Σοῦτσο, πρώην ἡγεμόνα τῆς Μολδοβλαχίας: «τῷ κλεινῷ συνεταίρῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου ταύτην τήν οἰκονομικήν πραγματείαν ἀνατίθεμεν ὡς τεκμήριον φιλοστόργου καί εὐλαβοῦς εὐγνωμοσύνης, ὁ συγγραφεύς».

1) Ι. Α. Σούτσου, Ἡ Βιομηχανία (Δελτίον τῆς ἐπί τῆς ἐμψυχώσεως ἐθνικῆς Βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς φύλλ. Α. Σεπτέμβριος 1877, σελ. 1 - 10).

2) Ι. Α. Σούτσου, Καταστατικαί πληροφορίαι περί Ρωσίας καί Τουρκίας (Δελτίον τῆς ἐπί τῆς ἐμψυχώσεως ἐθνικῆς Βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς, φύλλ. Ε'. 1878, σελ. 205 - 206).

3) Ι. Α. Σούτσου, Οἱ καθ' Ὅμηρον Θεοί καί θνητοί (Ποικίλη Στοά, ἔτος Α'. 1881, σελ. 202 - 206).

3) Ι. Α. Σούτσου, Τά Δάση, Ποικίλη Στοά, ἔτος Δ' (1884), σελ. 314 - 322.

Τό 1887 ἑορτάστηκεν ἡ Πεντηκονταετηρίς τῆς καθηγεσίας τοῦ Σούτσου. Ἐκδόθηκε τότε καί πανηγυρικόν τεῦχος μέ τόν τίτλο «ΙΩΑΝΝΗ ΣΟΥΤΣΩ» καθηγητῇ τῆς τῶν πολιτικῶν Σχολῆς συγχαρητήριον προσφώνημα ἐπί τῇ αἰσίᾳ συμπληρώσει τῆς ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. Ἐν ὀνόματι τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου ὁ «Βύρων», ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ γραφείου τῶν καταστημάτων Ἀνίστη Κωνσταντινίδη 1887 (Σέ σχῆμα μέγα) στό πίσω μέρος ἔχει: 1837-1887.

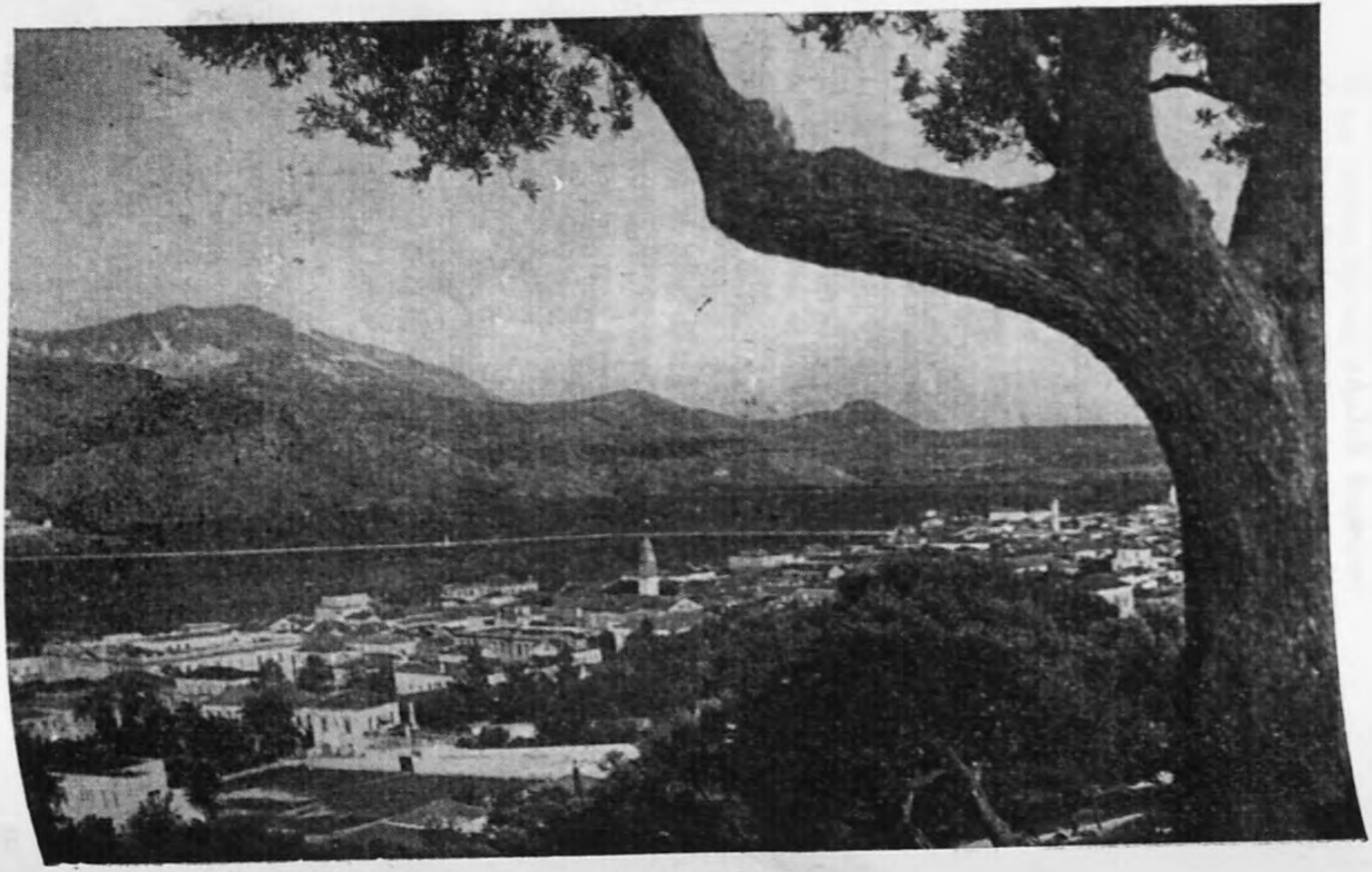

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ κ. Κ. ΜΟΥΣΤΑΚΑ

Ἀντίθετα μὲ τὴν a priori φιλοσοφικὴ ἀντίληψη ποὺ θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπο σύνθεση τῶν πνευματικῶν του λειτουργιῶν, ἀντίθετα μὲ τὴ θεωρία τῶν ἐνστίκτων ποὺ δίνει ἔμφαση στὴ βιολογικὴ ὑπόσταση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ σύγχρονη ψυχολογικὴ κατεύθυνση βλέπει τὸν ἄνθρωπο ὡς κοινωνικὸ ὄν. Ἀπὸ τὴ γέννηση ὥς τὸ θάνατό του ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέλος μιᾶς ὁμάδας: τῆς οἰκογενείας, τῆς γειτονιᾶς, τοῦ σχολείου, τῆς ὀργάνωσης, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς κοινότητας. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀντίληψη αὐτὴ δύο εἶναι οἱ βασικὲς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου: Ἡ ἀνάγκη «τοῦ ἀνήκειν», τὸ νὰ παίρνει δηλαδὴ καὶ νὰ δίνει ἐνδιαφέρον, στοργή, ἀγάπη, καὶ ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀναγνώριση καὶ παραδοχή. Ἀπὸ τὴν ἱκανοποίηση τῶν δύο αὐτῶν βασικῶν ἀναγκῶν πηγάζει τὸ συναίσθημα τῆς ἀσφαλείας, ποὺ ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἡ ψυχικὴ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία κανονίζει τὴ συμπεριφορὰ καὶ τὶς σχέσεις του μὲ τὰ ἄλλα ἄτομα.

Ἡ Μικροκοινωνιολογία εἶναι κι αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ ἔχει ἀντικείμενο ὄχι τὸν μακρόκοσμο τῶν μεγάλων κοινωνικῶν μαζῶν, ὅπως ἡ κοινωνιολογία, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπο στὴ μικρή του ὁμάδα μὲ τὰ συναισθήματα καὶ τὶς ἀνάγκες του, ποὺ ἐρευνῶνται καὶ ἱκανοποιοῦνται μὲ κοινωνιομετρικὲς μεθόδους. Πρῶτος ὁ J. L. Moreno, ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη παρατήρηση καὶ πειραματισμό, ἐκθέτει μεθόδους καὶ δεδομένα κοινωνιομετρικῆς ἔρευνας. Τὸ 1934 δημοσιεύει τὸ κλασικὸ γιὰ τὴν κοινωνιομετρία βιβλίο «Who shall survive?», ὅπου περιγράφει τὶς κοινωνιομετρικὲς ἔρευνες ποὺ εἶχε κάμει ὡς τότε. Ἀπὸ τὸ 1934 ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Moreno καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀσχολήθηκαν μὲ κοινωνιομετρικὲς ἔρευνες καὶ ἐφαρμογές, ὥστε ἡ βιβλιογραφία τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ ἀριθμεῖ ἑκατοντάδες μελετῶν [1].

Ἡ κοινωνιομετρία σήμερα εἶναι Κοινωνικοψυχολογικὴ Σχολή, ποὺ μελετᾶ τὸ δυναμισμὸ τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, στὸν ὁποῖο στηρίζεται ἡ Κοινωνικὴ ὑπόσταση (status) τῶν ἀτόμων καὶ ἡ Κοινωνικὴ δομὴ (social structure) τῶν ὁμάδων. Ἀνάμεσα στὰ μέλη κάθε ὁμάδας ἀναφύονται συναισθήματα συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας ποὺ προβάλλονται στὸ κενὸ καὶ μεταφέρονται ἀπὸ τὸ ἕνα ἄτομο στὸ ἄλλο μὲ τὸν παράγοντα Τηλε-(τηλέφωνο-τηλεπάθεια). Ὁ παράγοντας αὐτὸς συνδέει τὰ ἄτομα θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ καὶ εἶναι προϊὸν τουλάχιστον δύο ἀτόμων, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο δὲν τὸν συνειδητοποιεῖ. Ἡ ὕπαρξη τοῦ Τηλε- ἐμφανίζεται στὴν προτίμηση ἢ ἀπόκρουση τοῦ ἑνὸς ἀτόμου ἀπὸ τὸ ἄλλο ἢ τῆς μιᾶς ὁμάδας ἀπὸ τὴν ἄλλη, γιὰ κοινὴ ἐργασία, ψυχαγωγία, συμβίωση. Ἡ ἔρευνα ἀποδεικνύει ὅτι ὅταν ὁ Τηλε- εἶναι θετικός, δηλαδὴ ὅταν ὑπάρχει

1. *Στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 1955 ἔχει ἀρχίσει μιὰ συστηματικὴ κοινωνιομετρικὴ μελέτη, ποὺ ἐλπίζεται σύντομα νὰ δημοσιευθῆ.*

ἀμοιβαία συμπάθεια καὶ ἕλξη ἀνάμεσα στὰ ἄτομα μιᾶς ὁμάδας ἢ καὶ ἀνάμεσα στὶς ὁμάδες ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπὸ κοινὲς συνθῆκες ἐργασίας, ψυχαγωγίας, συμβίωσης, τότε καὶ ἡ μάθηση καὶ ἐργασία γίνονται ταχύτερα καὶ καλύτερης ποιότητας καὶ τὰ ἄτομα χαίρονται τὸ συναίσθημα ἀσφαλείας, ποὺ εἶναι βάση τῆς ψυχικῆς ὑγείας.

Ὄργανο τῆς κοινωνιομετρίας εἶναι τὸ κοινωνιομετρικὸ test, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ γραπτὲς ἐρωτήσεις σχετικὲς μὲ τὶς προτιμήσεις τοῦ ἀτόμου γιὰ τὰ ἄλλα ἄτομα πάνω σὲ ὡρισμένα κριτήρια. Ἀρχὲς ποὺ πρέπει νὰ τηροῦνται στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ κοινωνιομετρικοῦ test, ποὺ μπορεῖ νὰ δοθῆ σὲ ὅλες τὶς ἡλικίες, εἶναι οἱ ἀκόλουθες: 1) Τὰ κριτήρια πρέπει νὰ ἔχουν σημασία γιὰ τοὺς ἐξεταζομένους. 2) Νὰ ξέρουν οἱ ἐξεταζόμενοι ὅτι οἱ ἀπαντήσεις τους θὰ κρατηθοῦν ἀπόλυτα μυστικές. 3) Νὰ ἱκανοποιοῦνται οἱ ἐπιθυμίες τῶν ἐξεταζομένων, ὅσο εἶναι δυνατὸν καὶ 4) Οἱ ἀπαντήσεις πρέπει νὰ ἑρμηνεύονται πάντοτε μὲ τὸ πρίσμα κάθε κριτηρίου καὶ ὄχι νὰ γενικεύονται.

Ἡ ἀνάλυση τῶν δεδομένων, ποὺ γίνεται μὲ τὴ βοήθεια τῆς στατιστικῆς καὶ τοῦ κοινωνιογραφήματος παρουσιάζει τὶς ἀκόλουθες κατηγορίες σχέσεων:

— Ζεύγη: ἀμοιβαία πρώτη ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν ἀτόμων.
— Τρίγωνα: ἀμοιβαῖες ἐκλογὲς ἀνάμεσα σὲ τρία ἄτομα.
— Τετράγωνα, πεντάγωνα, κλπ.: ἀμοιβαῖες ἐκλογὲς ἀνάμεσα σὲ περισσότερα ἀπὸ τρία ἄτομα.
— ἁλυσίδες: ὁ Α. ζητᾶ τὸν Β., ὁ Β. τὸν Γ. κ.ο.κ.
— ἀστέρια: ὡρισμένο ἄτομο ἀποτελεῖ κέντρο τῶν προτιμήσεων τῶν ἄλλων.
— μονήρη ἄτομα, ποὺ ζητοῦν νὰ μείνουν μόνα τους.
— ἐγκαταλελειμμένα ἄτομα, ποὺ κανεὶς δὲν τὰ προτιμᾶ.

Ἀπὸ τὴν συχνότητα τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης κατηγορίας σχέσεων βγαίνουν συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὴν κοινωνικὴ ὑπόσταση (status) κάθε μέλους καὶ τὴν κοινωνικὴ δομὴ (structure) τῆς ὁμάδας. Ἡ σταθερότητα τῶν δύο αὐτῶν χαρακτηριστικῶν ἐλέγχεται μὲ τὴν ἐπανάληψη τοῦ κοινωνιομετρικοῦ test μὲ ἀνάλογα κριτήρια κατὰ ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα. Ἡ κοινωνικὴ ὑπόσταση κάθε μέλους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν συναισθηματική του ἔκταση, ἀπὸ τὴ θέση δηλαδὴ ποὺ κατέχει ἀνάμεσα στοὺς συντρόφους του, ἀπὸ τὸ ἂν ἀποτελεῖ κέντρο τῶν προτιμήσεών τους ἢ ἂν εἶναι ἀπομονωμένο. Ἐξαρτᾶται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν συναισθηματικὴ ἔνταση κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία βρίσκεται, ἀπὸ τὸ ἂν δηλαδὴ ἔχει ἀμοιβαῖο σύνδεσμο μὲ τὰ ἄλλα ἄτομα ἢ ἀδιαφορεῖ γι' αὐτοὺς ποὺ τὸ προτιμοῦνε, ἐνῶ ἐνδιαφέρεται γιὰ ἄλλους.

Ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ δομὴ τῆς ὁμάδας φανερώνεται τὸ «ἠθικό» της ποὺ ἐξαρτᾶται: α) ἀπὸ τὰ ὅρια τῶν συναισθηματικῶν δεσμῶν τῶν μελῶν της, ἂν δηλαδὴ οἱ φιλίες βρίσκονται ἀνάμεσα στὰ μέλη της ἢ ἂν τὰ μέλη της ἔχουν τὶς προτιμήσεις τους σὲ ἄλλες ὁμάδες. β) Ἀπὸ τὸν βαθμὸ συνοχῆς τῶν μελῶν, ἀπὸ τὸ ἂν ἀποτελοῦν σύνολο ἢ εἶναι χωρισμένα σὲ μικρὲς ἀπομονωμένες κλίκες. γ) Ἀπὸ τὸ ἂν τὰ ἄτομα ἐκλέγουν μὲ βάση τὸ κριτήριο τοῦ test καὶ ὄχι τὰ συναισθήματά τους, ὅπως συμβαίνει ὅταν ἡ ὁμάδα εἶναι χωρισμένη σὲ κλίκες. Στὴν κοινωνικὰ ὑγιῆ ὁμάδα οἱ προτιμήσεις, ἑπομένως καὶ ἡ κοινωνικὴ ὑπόσταση τῶν ἀτόμων καὶ ἡ κοινωνικὴ δομὴ τῆς ὁμάδας διαφέρουν ἀπὸ κριτήριο σὲ κριτήριο, π.χ. ὁ θεωρητικὸς γίνεται ἀστέρι ὅταν τὸ κριτήριο εἶναι θεωρητικὴ πνευματικὴ ἐργασία, ὁ τεχνικός, ὅταν τὸ κριτήριο εἶναι τεχνικό, κ.ο.κ. Ἀπ' αὐτὸ ἐπιβεβαιώ-

νεται ἡ κοινωνιολογικὴ ὑπόθεση ὅτι τὸ αὐθόρμητο διοικητικὸ σύστημα δὲν εἶναι ποτὲ δικτατορικὸ (ἕνας ἀρχηγὸς γιὰ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις), ἀλλὰ δημοκρατικό, ὅπου κάθε μέλος παίρνει θέση ἀνάλογα μὲ τὶς ἱκανότητές του.

Ὅταν ἐξετάζονται μεγαλύτερα κοινωνικὰ σύνολα, π.χ. ὅλο τὸ προσωπικὸ μιᾶς ἐπιχειρήσεως, τράπεζας, νοσοκομείου, ἱδρύματος κ.τ.ὅ., ἢ ἀκόμη ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς μιᾶς κοινότητας παρουσιάζονται γενικώτερα «δίκτυα σχέσεων» ἀνάμεσα στὶς μικρὲς ὁμάδες, ποὺ φανερώνουν δύο δυναμικὲς τάσεις· τὴ μία ποὺ ἑνώνει καὶ τὴν ἄλλη ποὺ χωρίζει. Ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ ρυθμοῦ τῶν δύο αὐτῶν δυναμικῶν τάσεων λέγεται νόμος τῆς κοινωνικῆς βαρύτητας.

Τὰ δεδομένα τῆς κοινωνιομετρικῆς ἐρεύνης συγκρίνονται στατιστικὰ μὲ τὰ εὑρήματα ἄλλων διαγνωστικῶν μεθόδων (test νοημοσύνης, test διαθέσεων, συνεντεύξεις, παρατήρηση) γιὰ νὰ σχηματισθῇ τὸ προφὶλ τῆς προσωπικότητας τῶν ἀτόμων, νὰ ξεχωρισθοῦν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὰ ἄτομα μὲ ἡγετικὲς ἱκανότητες καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν σὲ ἀναλόγους τομεῖς, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ἐγκαταλελειμμένα ἄτομα καὶ οἱ ἀπομονωμένες κλίκες, γιὰ νὰ βοηθηθοῦν νὰ δημιουργήσουν καλύτερη κοινωνικὴ προσαρμογή. Ἡ μέθοδος ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ Moreno καὶ ἄλλοι κοινωνιομέτρες γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸ εἶναι τὸ Κοινωνιόδραμα, ποὺ ἐκπαιδεύει σὲ αὐθορμησία, ἀναπτύσσει τὴν αὐτογνωσία καὶ τὴν ἱκανότητα κατανοήσεως τῶν ἄλλων. Ὡς κοινωνιολογικὴ βάση ἔχει τὴν ἀντίληψη ὅτι στὴ σύγχρονη διαφοροποιημένη κοινωνία οἱ ἄνθρωποι εἰδικεύονται σὲ ὡρισμένους ρόλους καὶ χάνουν τὴν συναισθηματική τους ἐλαστικότητα. Τὸ Κοινωνιόδραμα τοὺς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ζήσουν γιὰ λίγο τὸ ρόλο τοῦ ἄλλου, νὰ καταλάβουν τὰ συναισθήματά του καὶ παίζοντας νὰ ἀπαλλαγοῦν, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς παρακολουθοῦν, ἀπὸ φοβίες, συναισθήματα μειονεξίας, ἐγκατάλειψης, κ.τ.ὅ.

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν πολὺ σύντομη αὐτὴ ἀνάπτυξη ἡ συμβολὴ τῆς Κοινωνιομετρίας στὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας εἶναι μεγάλη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος συντελεῖ στὴν ἐπιτυχία διοικητικῶν σκοπῶν, εἴτε μορφωτικοὶ εἶναι, εἴτε ἐπαγγελματικοί, εἴτε κοινωνικοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο βοηθεῖ στὴν καλύτερη προσαρμογὴ καὶ ἑπομένως ἐξέλιξη καὶ ψυχικὴ ὑγεία τῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας. Μὲ τὴν πληρέστερη γνώση τοῦ δυναμισμοῦ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν μελῶν τῶν ὁμάδων, ποὺ παρέχει ἡ κοινωνιομετρικὴ ἔρευνα, θὰ γίνει ἴσως τέλεια νοητὴ ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ θὰ ἐξαλειφθοῦν οἱ φραγμοὶ ποὺ ἐμποδίζουν τὸ προσωπικὸ καὶ κοινωνικό του ὡρίμασμα.

ΚΕΡΚΥΡΑ: Ἡ τάφρος τοῦ Κάστρου.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ Η. ΜΠΙΡΗ

Μία πολύπλευρη σὲ ἀξίες προσωπικότης ἐστόλισε τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, ἡ προσωπικότης τοῦ Σταματίου Κλεάνθους. Ἡ μετριοφροσύνη ὅμως ποὺ τὸν ἐχαρακτήριζε ὡς ἄνθρωπο στὴν ζωή, ἐσκέπασε καὶ τὴν φήμη του μετὰ τὸν θάνατό του.

Εἶναι γνωστὸς κυρίως στοὺς μεταγενεστέρους ἀπὸ ὅ,τι ἐμπράγματο ἄφησε στὴν δημιουργία τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τὶς γραμμὲς ποὺ ἐχάραξε στὸ σχέδιο αὐτῆς τῆς πόλεως —σ' αὐτὸν ὀφείλεται τὸ σύστημα τῶν ὁδῶν Σταδίου, Ἀθηνᾶς, Πειραιῶς, Ἑρμοῦ, Πανεπιστημίου κλπ.— καὶ ἀπὸ μερικὰ ὡραῖα μνημειακὰ κτίρια ποὺ ἐδημιούργησε, ὅπως ἡ Ἀγγλικὴ ἐκκλησία, τὰ παλάτια τῆς δουκίσσης τῆς Πλακεντίας καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Ἀμβροσίου Ράλλη, ποὺ ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ μιὰν εἰκοσαετία στὴν πλατεῖα Κλαυθμῶνος

Ὡς ἄνθρωπος, ἐλάχιστα μᾶς ἦταν γνωστός, τόσο ὥστε χρειάστηκε μακρὰ ἔρευνα γιὰ νὰ ἀποκαλύψω πολλὰ στοιχεῖα τῆς δράσεώς του καὶ ἄγνωστα ἔργα του ἀκόμα, ποὺ ἀπαρτίζουν σήμερα μιὰν ἀρκετὰ ἐκτενῆ μονογραφία, μὲ τὸν τίτλον «Ὁ Κλεάνθης καὶ τὸ ἔργον του», ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ προσπαθήσω ἐδῶ νὰ δώσω ἕνα σύντομο σημείωμα.

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ ΤΟΥ

Γεννήθηκε τὸ 1797 στὴν Βελβενδὸ τῆς Μακεδονίας, κοντὰ στὰ Σέρβια. Ἐκεῖ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ συνέχισε ὕστερα τὴν ἐκπαίδευσί του στὸ Βουκουρέστι, στὴν μεγάλη Σχολὴ τοῦ Νεοφύτου Δούκα.

Ὅταν τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἐσήκωσε στὴν Μολδοβλαχία τὴν σημαία τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Κλεάνθης ἄφησε τὸ σχολεῖο καὶ κατετάχθη στὸν Ἱερὸ Λόχο. Κατὰ τὴν πανωλεθρία ποὺ ἔπαθαν οἱ ἱερολοχῖτες στὸ Δραγατσάνι, ἐπιάστηκε αἰχμάλωτος. Δὲν ἦταν ἄνθρωπος ὅμως ποὺ ἔχανε τὸ θάρρος καὶ τὴν πρωτοβουλία του στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς. Κατορθώνει νὰ δραπετεύσῃ καὶ καταφεύγει πρῶτα στὴν Βιέννη καὶ λίγο ἀργότερα στὸ Βερολῖνο.

Ἐκεῖ τὸ καλλιτεχνικό του τάλαντο τὸν σπρώχνει νὰ σπουδάσῃ Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ γίνεται στὴν Ἀκαδημία τῶν Καλῶν Τεχνῶν μαθητὴς τοῦ μεγαλύτερου ἀρχιτέκτονος τότε τῆς Πρωσσίας Φρειδερίκου Σίνκελ. Ἐπειδὴ ἦταν ἐντελῶς ξένος στὴν Γερμανία καὶ ἐντελῶς ἄπορος, ἀναγκάζεται, γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ ἔξοδα τῆς ζωῆς του καὶ τῶν σπουδῶν του, νὰ ἐργάζεται ὡς ἐμπορικὸς μεσίτης καὶ ὡς διερμηνεὺς στὶς ἐμποροπανηγύρεις τῆς Λειψίας.

Ὅταν ἐπροχώρησε στὶς σπουδές του, οἱ φίλοι του καὶ οἱ καθηγηταί του τὸν ἐθαύμαζαν γιὰ τὸν διπλὸν ἀγῶνα ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ κάνῃ

καὶ αὐτοὶ τὸν ὠνόμασαν Κλεάνθη, παρομοιάζοντάς τον μὲ τὸν ἀρχαῖο Κλεάνθη τὸν Φρεάντλη. Γιατὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἕως τότε ἐμφανιζόταν μὲ τὸ ὄνομα Σταμάτης Σταματίου.

Τὸ τάλαντο καὶ ἡ φιλομάθεια τοῦ Κλεάνθη ἦσαν τέτοια, ὥστε ἐθριάμβευσε στὴν Ἀκαδημία τοῦ Βερολίνου. Ὁ ἴδιος ὁ βασιλιᾶς τῆς Πρωσσίας τὸν συνεχάρη καὶ τὸν ἐβράβευσε, δίδοντάς του τὸ δίπλωμα τοῦ ἀρχιτέκτονος.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΠΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ἐνῶ ὅμως μὲ τὴν φήμη ποὺ ἄρχισε νὰ τὸν περιβάλλη μποροῦσε νὰ μείνη καὶ νὰ σταδιοδρομήση λαμπρὰ στὴν Γερμανία, μόλις ἐτελείωσε τὶς σπουδές του, τὴν ἄνοιξι τοῦ 1830 ἦλθε στὴν Ἑλλάδα, παίρνοντας μαζί του καὶ ἕνα φίλο συνάδελφό του, τὸν Ἐδουάρδο Σάουμπερτ, μὲ τὸν πόθο νὰ προσφέρη χωρὶς μισθὸ τὶς ὑπηρεσίες του στὴν Πατρίδα, ποὺ ἔβγαινε τότε πάμπτωχη καὶ κατεστραμμένη ἀπὸ τὸν ἐπαναστατικὸ πόλεμο. Ὁ Καποδίστριας, στὸν ὁποῖον παρουσιάσθηκαν, μὲ συγκίνησι ἄκουσε τὴν προσφορά τους. Ξέροντας ὅμως ὁ Κυβερνήτης ὅτι δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ζήσουν ἀπὸ ἰδιωτικὲς δουλειὲς ποὺ ἦσαν ἀνύπαρκτες μέσα στὴν γενικὴ φτώχεια, τοὺς διώρισε, μὲ ἕνα μικρὸ μισθό, ἀρχιτέκτονας τοῦ Δημοσίου στὴν Αἴγινα. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητά τους αὐτὴν θὰ εἶχαν καὶ τὴν φροντίδα νὰ συγκεντρώσουν σ' ἕνα μουσεῖο ἀρχαιότητες ποὺ ἦσαν σπαρμένες σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καί, ἐπὶ πλέον, θὰ ἐδίδασκαν τεχνικὰ μαθήματα στὸ ὀρφανοτροφεῖο τῆς Αἰγίνης. Ἐγνώρισε, κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη, ὁ Κλεάνθης ἕνα πλουσιώτατον Φαναριώτη, τὸν Ἀντωνάκη Ραμαντάνη, τοῦ ὁποίου ἔκτισε σπίτια στὸ Ναύπλιο. Ἐπαντρεύθηκε δὲ τὴν ἀνηψιά του Εὐφροσύνη Καρατζᾶ, κόρη τοῦ «πρίγκιπος» Ἰωάννου Καρατζᾶ.

Μετὰ τὴν δολοφονία τοῦ Καποδίστρια, οἱ δύο φίλοι παραιτοῦνται ἀπὸ τὴν δημοσία ὑπηρεσία καὶ ἔρχονται τὸν Νοέμβριο τοῦ 1831 στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ προσφέρουν στὴν πόλι τῶν φώτων τοῦ πολιτισμοῦ τὶς ὑπηρεσίες τοῦ ταλάντου καὶ τῶν γνώσεών τους. Μὲ τὴν οἰκονομικὴ εὐχέρεια ποὺ εἶχε ἀποκτήσει ὁ Κλεάνθης ἀπὸ τὶς ἐργασίες του στὸ Ναύπλιο καὶ ἀπὸ τὸν γάμο του, ἀγόρασε ἀπὸ τοὺς Τούρκους ποὺ ἔφευγαν πολλὰ μεγάλα γήπεδα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ κυριώτερα ἦσαν ὁλόκληρος ὁ λόφος τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἕνα στὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου, ἡ μεσημβρινὴ πλευρὰ τῆς πλατείας Ὁμονοίας καὶ τὸ πασίγνωστο στὴν ὁδὸν Θόλου, κάτω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολι, ὅπου καὶ ἔκτισε τὸ σπίτι του. Τὸ κτίριο αὐτό, ποὺ σώζεται ἀκόμα, ὑπῆρξε τὸ ἐνδιαίτημα τῶν ξένων ἀρχιτεκτόνων καὶ ἀρχαιολόγων ποὺ παρεπιδημοῦσαν τότε στὴν Ἀθήνα, ὅπως τῶν ἀρχιτεκτόνων Λύντερς καὶ Χριστιανοῦ Χάνσεν, τοῦ ἀρχαιολόγου Λουδοβίκου Ρὼς καὶ ἄλλων. Ἐχρησιμοποιήθηκε δὲ ὅπως εἶναι γνωστὸν καὶ γιὰ τὴν στέγασι τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τὸ 1837 ἕως τὸ 1842.

Οἱ δύο φίλοι, ὁ Κλεάνθης καὶ ὁ Σάουμπερτ, ἀφωσιώθηκαν μὲ ζῆλο σὲ τοπογράφησι καὶ σχεδίασι τῆς πόλεως, γιὰ νὰ δώσουν, ὅπως ἔγραψαν οἱ ἴδιοι, ἕνα χάρτη γιὰ ἱστορικὲς καὶ ἀρχαιολογικὲς μελέτες, στὸν ὁποῖο καὶ σχεδίασαν κατόπιν ἕνα λαμπρὸ ρυμοτομικὸ σχέδιο, μὲ εὐρύχωρες καὶ πολλὲς πλατεῖες, μὲ πλατειὲς λεωφόρους καὶ μὲ χώρους γιὰ τὴν ἀνέγερσι δημοσίων κτιρίων.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΟΠΩΣ ΤΟ ΕΣΧΕΔΙΑΣΑΝ Ο ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΚΑΙ Ο ΣΑΟΥΜΠΕΡΤ

Α, 'Ανάκτορα.—Β, Στρατῶνες καὶ Πολεμαρχεῖον.—Γ, 'Οπλοθήκη.—Δ, Νομισματοκοπεῖον,—Ε,Ε, 'Αγοραί.—Ζ, 'Ακαδημία.—Η, Βιβλιοθήκη.—Θ, 'Επισκοπὴ καὶ Μητρόπολις.—Ι, Θέατρον.—Κ.Κ. "Ανω Βουλευτήριον καὶ κάτω Βουλευτήριον.—Λ,Λ,... Μινιστέρια ("Υπουργεῖα).—Μ,Μ. "Αγνωστα κτίρια.—Ν.Ν, 'Εμπορικὴ ἀγορά.—Ξ, Βόρσα (Χρηματιστήριον).—Ο, Ταχυδρομεῖον.—Π, 'Αστυνομία.— Ρ, Τελωνεῖον.— Σ, Ναός.—Τ, Δικαστήρια.—Υ,Υ, Λουτρά.—Φ, Βοτανικὸς κῆπος.—Χ,Χ, Στρατῶνες.—Ψ,Ψ, 'Ελαιόμυλοι.—Ω,Ω, Μακελεῖον (Σφαγεῖα).

Δυστυχῶς ὅμως, παρεσύρθηκαν ἀπὸ τὸν πόθο τῶν 'Αθηναίων ἰδιοκτητῶν καὶ ἔπεσαν στὸ φρικτὸ λάθος νὰ ρίξουν τὴν νέα πόλι ἐπάνω στὴν ἀρχαία, ἐνῶ μποροῦσαν νὰ τὴν χαράξουν πιὸ πέρα, στὴν πεδιάδα.

Δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Κλεάνθης εἶχε μαζί τους κοινὸ συμφέρον, ἀφοῦ εἶχε γίνει καὶ αὐτὸς ἰδιοκτήτης· γιατί, μὲ τὸ σχέδιο του, βλέπομε ὅτι ὄχι μόνο δὲν εὐνοεῖ κανένα ἀπὸ τὰ οἰκόπεδά του, ἀλλὰ τὰ θυσιάζει ὅλα στὸ κοινὸν συμφέρον. "Αλλα τὰ ἀφήνει ἔξω ἀπὸ τὸ σχέδιο, ἄλλα τὰ κάνει πλατεῖες, δρόμους καὶ τὸ σπίτι του τὸ ἐξαφανίζει μὲ τὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο.

Οὔτε ὅμως οἱ 'Αθηναῖοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου μποροῦσαν νὰ διανοηθοῦν καὶ νὰ πιστέψουν τὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς νέας εὐρωπαϊκῆς πρωτευούσης, ποὺ θὰ ἦταν πιὰ ἡ 'Αθήνα, οὔτε τὸ δημόσιο εἶχε χρήματα γιὰ νὰ πληρώση ἀποζημιώσεις γιὰ τὰ σπιτάκια, τὰ οἰκόπεδα καὶ τὰ χωράφια ποὺ ἔκοβαν οἱ

γραμμές τοῦ σχεδίου. Ὅταν λοιπὸν ἄρχισε ἡ ἐφαρμογή του, ἐπόμενο ἦταν νὰ ξεσηκωθῆ τέτοια θύελλα ἀπὸ διαμαρτυρίες, ὥστε ἀναγκάσθηκε ἡ Ἀντιβασιλεία τοῦ Ὄθωνος, ὕστερα ἀπὸ μερικοὺς μῆνες, νὰ διακόψη τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου καί, μὲ ἄλλον ἀρχιτέκτονα, τὸν Λέοντα Κλέντσε, ποὺ ἔστειλε ὁ πατέρας τοῦ Ὄθωνος Λουδοβῖκος Α' ἀπὸ τὸ Μόναχο, νὰ χαλάση τὴν ρυμοτομία, στενεύοντας δρόμους καὶ πλατεῖες καὶ καταργῶντας τοὺς δημόσιους κήπους.

Στὴν ἀναταραχὴ ἐκείνην ὁ Κλεάνθης ἔγινε ὁ στόχος τῆς ἔχθρας τῶν Ἀθηναίων. Τὸν ἔβρισαν καὶ ἔρριξαν ἐναντίον του ταπεινὲς συκοφαντίες. Μὰ ἐκείνη ἀκριβῶς ἡ ἀδικία ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ σημειωθῆ στὴν ἱστορία ποιὸς ἦταν ὁ Κλεάνθης. Γιατὶ βρέθηκαν ἄνθρωποι καὶ ἐφημερίδες πού, γιὰ νὰ ἀνασκευάσουν τὶς κατηγορίες, ἐξέθεσαν ὁλόκληρη τὴν ἕως τότε σταδιοδρομία του, ἡ ὁποία ἐμαρτυροῦσε τὸ ποιόν του.

Ο ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΩΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ

Ἀφοῦ ὁ Κλέντσε ἱκανοποίησε τὶς ἀπαιτήσεις τῶν Ἀθηναίων ἰδιοκτητῶν, ἄρχισε πιὰ ἐντατικὰ ἡ οἰκοδόμησις τῆς Ἀθήνας, στὴν ὁποία ὁ Κλεάνθης προσφέρει ὡς ἔργο τῆς τέχνης του τὸ μέγαρον τοῦ Ἀμβροσίου Ράλλη, τὸ ὁποῖο γνωρίσαμε ὡς ἀγγλικὴ πρεσβεία, στὴν πλατεία Κλαυθμῶνος, τὸ σπίτι τῆς κοντέσσας Ζάντ Θεοτόκη στὴν ὁδὸν Σωκράτους ἀριθ. 67, τὸ σπίτι τοῦ Βερτχάϊμ, στὴν γωνία τῶν ὁδῶν Πανεπιστημίου καὶ Χαρ. Τρικούπη, τὰ δύο παλάτια τῆς δουκίσσης τῆς Πλακεντίας καὶ τὰ ἄλλα κτίριά της στὴν Πεντέλη. Τὸ 1836 ἡ Ἀγγλικὴ παροικία τῆς Ἀθήνας ἐγκρίνει τὸ σχέδιό του γιὰ τὴν ἀνέγερσι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Παύλου στὴν ὁδὸν Φιλελλήνων σὲ ἀρχιτεκτονικὸ διαγωνισμό, στὸν ὁποῖον ἐπίσης εἶχαν λάβει μέρος ἕνας Βαυαρός, ἕνας Ἄγγλος καὶ ἕνας Δανὸς ἀρχιτέκτων, ποὺ πιθανώτατα ἦταν ὁ Χριστιανὸς Χάνσεν.

Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κτισθῆ τὸ Πανεπιστήμιο ὁ Σάουμπερτ, ποὺ εἶχε γίνει πανίσχυρος ὡς διευθυντὴς τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἠγνόησε τὸν ἄλλοτε φίλο του καὶ ἐφρόντισε νὰ ἀνατεθῆ τὸ ἔργο στὸν Χριστιανὸ Χάνσεν. Ὁ Κλεάνθης ἠξίωσε νὰ γίνη διαγωνισμὸς καὶ νὰ ὑποβάλη καὶ αὐτὸς ἕνα σχέδιο. Ἦταν ὅμως τόσο γνωστὴ στοὺς ἀντιπάλους του ἡ δύναμί του ὡς ἀρχιτέκτονος καὶ ἦταν τόσο εὔγλωττα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ τὴν ἀγγλικὴ ἐκκλησία, ὥστε, ἐπειδὴ δὲν τοὺς συνέφερε καθόλου νὰ γίνη καὶ γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο διαγωνισμός, ἀδιαφόρησαν γιὰ τὴν πρότασί του. Κάνει τότε αὐτόκλητος ἕνα σχέδιο καὶ τὸ ὑποβάλλει στὴν ἐπιτροπὴ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου, στὴν ὁποία μετεῖχε καὶ ὁ Σάουμπερτ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν τὸ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν της, τὸ ὑποβάλλει κατ' εὐθεῖαν στὸν Ὄθωνα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνέργειά του ἐκείνη δὲν ἔφερε ἀποτέλεσμα.

Ἀνάλογη ἱστορία ἐδημιουργήθη καὶ μὲ τὴν οἰκοδόμησι τοῦ Ἀρσακείου. Ὁ Κλεάνθης, ὄντας μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ θὰ διηύθυνε τὴν οἰκοδόμησι, ἔκανε ὁ ἴδιος τὸ σχέδιο τοῦ κτιρίου καὶ τὸ προσέφερε χωρὶς ἀμοιβή. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως φθάνει στὴν Ἀθήνα ἄλλος ἀρχιτέκτων, ὁ Λύσανδρος Καυταντζόγλου, φορτωμένος μὲ ἕνα πλῆθος ἀπὸ τίτλους καὶ προικισμένος

μὲ πολιτικὲς ἱκανότητες ποὺ τοῦ ἐξασφάλιζαν πλούσιο ἐπαγγελματικὸ στά-
διον. Ἐπλεύρισε ἀμέσως τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑται-
ρίας καί, χωρὶς μεγάλη δυσκολία, τοὺς ἔπεισε νὰ δώσουν ἐντολὴ στὸν Κλεάνθη
νὰ τοῦ πάη ὁ ἴδιος σὲ ὡρισμένη ὥρα τὰ σχεδιά του νὰ τὰ ἐλέγξη. Τὸ θρασὺ
τέχνασμα τοῦ νεαροῦ καὶ νεοφερμένου συναδέλφου ἐπλήγωσε βαθειὰ τὴν φι-
λοτιμία τοῦ ἥρωά μας. Ὡστόσο ἐσεβάσθηκε τὴν ἀπόφασι τοῦ συμβουλίου
καὶ ἔδειξε τὸ σχέδιό του στὸν νεαρὸ συνάδελφο. Ὕστερα ἀπ' αὐτὸ ὅμως, τὸ
ἀποτέλεσμα ἦταν, τὸ συμβούλιο νὰ ἀφήση κατὰ μέρος τὸ σχέδιο τοῦ Κλεάνθη
και νὰ ἀναθέση τὴν σύνταξι ἄλλου στὸν Καυταντζόγλου.

Ἐπικράθηκε πολὺ μ' αὐτὸ ὁ Κλεάνθης, ἀλλὰ δὲν ἔδειξε παρὰ μόνον σε-
βασμὸ πρὸς τὴν ἀπόφασι τοῦ συμβουλίου. Καί, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μπο-
ροῦσε τὸ ζήτημα νὰ στραφῆ πρὸς ἕνα διαγωνισμό, ἐπρότεινε νὰ γίνη δε-
κτὸ καὶ τὸ σχέδιο ἄλλου νεαροῦ ἀρχιτέκτονος, τοῦ Δημητρίου Ζέζου, καὶ νὰ
κριθοῦν καὶ τὰ τρία ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἀντιπάλους. Ἡ πρότασίς του
ὅμως δὲν ἐκίνησε κανενὸς τὴν εὐαισθησία. Ἀποφασισμένος πιὰ ὁ Κλεάνθης
νὰ διεκδικήση ὥς τὸ τέλος τὴν νίκη, γράφει μιὰν ἔκθεσι, στὴν ὁποία ἐξιστο-
ρεῖ τὴν ὑπόθεσι καὶ ξετινάζει τὸ σχέδιο τοῦ ἀντιπάλου του μὲ μιὰν ἐξαντλη-
τικὴ καὶ ὡραία κριτική, στὴν ὁποίαν συγχρόνως ἀναλύει καὶ ἀποδεικνύει τὰ
ἀντίστοιχα προτερήματα τοῦ δικοῦ του. Ἦταν τέτοιο τὸ περιεχόμενό της,
ὥστε ὁ Καυταντζόγλου αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀπολογηθῆ ὁπωσδήποτε,
γιὰ νὰ μειώση τὴν ἐντύπωσι ποὺ ἔκανε τὸ πρᾶγμα στοὺς Ἀθηναίους.
Ἔγραψε καὶ ἐκεῖνος καὶ ἐτύπωσε ἕνα φυλλάδιο γεμᾶτο φορτικὴ μικρολογία
γιὰ νὰ ξεσπάση στὸν ἐπίλογο σὲ ἐγκαύχησι γιὰ τοὺς τίτλους ποὺ ἔφερε ἀπὸ
τὶς Ἰταλικὲς Ἀκαδημίες καὶ σὲ ἐμπαθῆ προσωπικὴν ἐπίθεσι κατὰ τοῦ Κλεάνθη.
Ἄλλοι ἀπήντησαν στὰ γραφόμενά του. Ὁ Κλεάνθης ὄχι. Μιὰ ποὺ ἡ ἴδιο-
τέλεια εἶχε κρίνει τὸ ὑλικὸ μέρος τοῦ ἀγῶνος, ἐκεῖνος, μὲ τὸ λεπτότατο
αἴσθημα τῆς ἀξιοπρεπείας ποὺ τὸν διέκρινε, ἤξερε νὰ σταματήση στὸ κορύ-
φωμα τῆς ἠθικῆς νίκης.

ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΕΑΝΘΗ

Ὁπωσδήποτε ὁ Κλεάνθης δὲν ἦταν πλασμένος γιὰ νὰ ζήση ὡς ἐπαγ-
γελματίας καὶ μάλιστα μέσα σὲ τέτοιες συνθῆκες ἐπαγγελματικοῦ ἀνταγω-
νισμοῦ. Οἱ βλέψεις του ἁπλώνονταν σὲ πολὺ πλατύτερους ὁρίζοντες καὶ ὁ
δυναμισμός του τὸν ἔσπρωχνε σὲ πολὺ δημιουργικώτερους ἀγῶνες. Ὅπως
εἶχε φανῆ προφητικὸς στὶς προβλέψεις του, ὅταν ἐχάραζε πλατύτατες λεω-
φόρους, κήπους καὶ πλατεῖες στὸ σχέδιο τῶν Ἀθηνῶν, ἔτσι εἶδε πρῶτος ὅτι
πολὺ γρήγορα ἡ πόλις ἐκείνη τῶν τριάντα χιλιάδων κατοίκων δὲν θὰ εἶχε
νερὸ γιὰ τὶς ἀνάγκες ἑκατοντάδων χιλιάδων κατοίκων, οὔτε ὁ Δῆμος θὰ
εἶχε ποτὲ τὶς δυνάμεις νὰ ἀντιμετωπίση ἕναν τέτοιο κίνδυνο. Παίρνει λοιπὸν
τὴν ἀπόφασι νὰ πρωτοστατήση αὐτὸς στὴν ὕδρευσι τῆς πόλεως. Πείθει καὶ
μερικοὺς φίλους του κεφαλαιούχους καὶ μαζί τους κάνει τὴν πρώτη «Ἑλλη-
νικὴ Ἑταιρεία Ὑδάτων». Ὑποβάλλουν στὴν Κυβέρνησι προτάσεις νὰ ἀνα-
λάβουν τὸν πλουτισμὸ τῶν πηγῶν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐγκατάστασι δικτύου
διανομῆς στὰ σπίτια. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους δὲν ἐπίστευε τότε
ὅτι ἡ πόλις του, ποὺ τὴν ἔφθανε τὸ λιγοστὸ νεράκι ποὺ ἔτρεχε ἀπὸ τὶς

δημόσιες βρύσες, πολὺ σύντομα θὰ γνώριζε τὴν θανάσιμη ἀγωνία τῆς λειψυδρίας καὶ κανεὶς δὲν δεχόταν νὰ πληρώση τὸ νεράκι τοῦ Θεοῦ, σὲ ἰδιῶτες μάλιστα. Καὶ ἔτσι, οἱ ἐκπρόσωποί τους στὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο ὄχι μόνον ἀπέρριψαν τὶς προτάσεις τοῦ Κλεάνθη καὶ τῶν συντρόφων του, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔψαλλαν τὸν ἀναβαλλόμενο.

Κάθε ἀποτυχία ὅμως, ἀντὶ ν' ἀπελπίζη τὸν Κλεάνθη, τὸν ἔρριχνε σὲ νέους ἀγῶνες γιὰ εὐρύτερες κατακτήσεις. Βλέπει ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς δὲν θὰ μπορέση ποτὲ νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν φτώχεια, ἂν δὲν ἐξασφάλιζε μεγάλον κάποιον πόρο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, μὲ τὴν ἐκμετάλλευσι ἑνὸς ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ του πλούτου.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ μάρμαρο ἦταν πολὺ χρήσιμο στὴν ἀρχιτεκτονική. Καὶ τὰ λατομεῖα τῆς Καρράρας, στὴν Ἰταλία, ἀπέραντα σὲ ἔκτασι καὶ ὠργανωμένα μὲ τελειότατες ἐγκαταστάσεις, εἶχαν τὸ μονοπώλιο τοῦ εἴδους. Ἡ Ἑλλὰς ὅμως εἶχε στὰ ἔγκατά της τὸ λαμπρότερο μάρμαρο τοῦ κόσμου, τὸ μάρμαρο τῆς Πάρου, ποὺ τὸ ἐδόξασε ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιότης μὲ τὰ ἀριστουργήματα τῆς γλυπτικῆς της. Μὲ τὴν ὑπεροχὴ λοιπὸν τῆς ποιότητος καὶ μὲ τὴν φήμη τοῦ Παριανοῦ μαρμάρου, ἔβλεπε ὁ Κλεάνθης πῶς μποροῦσε νὰ ἀνταγωνισθῆ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ νὰ χαρίση στὴν Ἑλλάδα τὸ διεθνὲς ἐμπόριο τοῦ μαρμάρου.

Συνεταιρίζεται λοιπὸν μὲ τοὺς τραπεζίτες Θεόδωρο Ράλλη καὶ Ἰούλιο Ἔσλιν καὶ νοικιάζει τὰ ἀρχαῖα λατομεῖα τῆς Πάρου. Μὲ τὶς πρῶτες ὅμως δυσχέρειες, τὸν ἐγκαταλείπουν οἱ φίλοι του. Ἐκεῖνος μένει πιστὸς στὸν μεγάλο του σκοπὸ καὶ μόνος του συνεχίζει τὴν τολμηρὴ ἐπιχείρησι, πουλῶντας στὴν Ἀθήνα μερικὰ ἀπὸ τὰ οἰκόπεδά του. Ἀνοίγει ἄλλα λατομεῖα στὶς Πριντὲς τῆς Πάρου, κοντὰ στὸ χωριὸ Κώστος, βγάζει μάρμαρα «λευκότατα καὶ ἀδαμαντολαμπῆ» καὶ στέλνει δείγματα στοὺς μεγαλύτερους γλύπτες καὶ ἀρχιτέκτονες τοῦ κόσμου. Ἀπὸ παντοῦ δέχεται γράμματα γεμᾶτα ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ Παριανοῦ μαρμάρου, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ξαναδοθῆ στὴν ὑπηρεσία τῆς Τέχνης. Ταξιδεύει ὁ ἴδιος στὴν Ρώμη, στὴν Μασσαλία, στὸ Παρίσι, στὴν Σεβαστούπολι, δείχνει παντοῦ τὸ μάρμαρό του καὶ λαβαίνει μέρος σὲ μεγάλες δημοπρασίες, προσφέροντας ὑλικὸ ἀνωτέρας ποιότητος, σὲ χαμηλότερη τιμὴ ἀπὸ τὰ μάρμαρα τῆς Καρράρας.

Οἱ Ἰταλοὶ τοῦ στήνουν ἄγριον πόλεμο καὶ κατορθώνουν πάντα, μὲ ραδιουργίες καὶ μὲ ἐπεμβάσεις τῶν πρεσβευτῶν τους, νὰ τὸν ἐκτοπίζουν. Στὴν Ρώμη μάλιστα, ὅπου εἶχε τὸ θάρρος νὰ πάη ὁ Κλεάνθης, οἱ ἄνθρωποι τῆς Καρράρας ἐπιχειροῦν καὶ νὰ τὸν δολοφονήσουν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ξεκάνοντας ἕνα ἀπὸ τὰ οἰκόπεδά του, προχωρεῖ στὴν ὀργάνωσι τῶν λατομείων του. Προμηθεύεται μηχανήματα ἀπὸ τὴν Μασσαλία, εἰδικευμένους λατόμους ἀπὸ τὸ Μαυροβούνι, φτιάχνει γιὰ τὴν μεταφορὰ τῶν μαρμάρων δρόμους καὶ λιμάνι στὴν Πάρο καὶ εἰδικὰ μεταγωγικὰ καράβια γιὰ τὴν ἀποστολή τους. Ἐπὶ τέλους κατορθώνει νὰ πάρη δυὸ μεγάλες παραγγελίες ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι: Νὰ προμηθεύση τὰ μάρμαρα γιὰ τὸ παλάτι τοῦ Σουλτάνου καὶ γιὰ τὸ παλάτι τοῦ μεγάλου βεζύρη.

Τὸν κυνηγοῦν καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰταλοὶ καί, μὲ ραδιουργίες, κατορθώνουν νὰ τοῦ χαλάσουν τὶς δουλειὲς αὐτὲς καὶ νὰ τὸν ζημιώσουν σημαντικά. Οἱ σατανικὲς

τους ἐνέργειες φθάνουν ἀκόμα καὶ στὴν Πάρο. Κατορθώνουν νὰ ἐξαγοράσουν τὸν δήμαρχο καὶ τὸν βάζουν νὰ διώξη τοὺς λατόμους τοῦ Κλεάνθη καὶ νὰ τραβήξη τὸν ἴδιο στὰ δικαστήρια, γιατὶ ἔφτιαξε τόσα ἔργα στὸ νησί, δρόμους, γεφύρια, προκυμαῖες, μώλους, χωρὶς τὴν ἄδειά του. Τὰ δικαστήρια δικαιώνουν τὸν ἰδεολόγο ἐπιχειρηματία, ἀλλὰ οἱ ἀντιδράσεις ἐκεῖνες, ποὺ τόσο τὸν εἶχαν ζημιώσει, τὸν εἶχαν φέρει σὲ πολὺ δύσκολη θέσι. Ἀκλόνητος ὡστόσο στὸν σκοπό του, ζητάει μόνο τὴν λύσι: Πῶς νὰ τὶς παρακάμψη γιὰ νὰ προχωρήση. Ἂν καὶ δὲν ἦταν ὁ ἴδιος παλατιανός, καταφεύγει μὲ μιὰν ἀναφορά του στὴν βασίλισσα Ἀμαλία. Τῆς ἐξηγεῖ τὴν μεγάλη καὶ παντοτεινὴ ὠφέλεια ποὺ θὰ εἶχε ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τὴν διάδοσι στὸ ἐξωτερικὸ τοῦ περίφημου Παριανοῦ μαρμάρου καὶ τῆς περιγράφει πῶς ἔχει ἡ ἐπιχείρησις τῆς ἐκμεταλλεύσεώς του, πόσο πολὺ τὴν ἔχει προχωρήσει καὶ τί φοβερὲς ἀντιδράσεις βρῆκε ἀπὸ μέρους τῶν ἀντιπάλων του. Καὶ τῆς ζητεῖ πολὺ λίγα πράγματα: Ἕνα δάνειο τριάντα χιλιάδων δραχμῶν ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον, μὲ ὑποθήκη τὸ σπίτι του, καὶ τὴν προστασία ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Κράτος ἀπέναντι στὶς ἀντιδράσεις τῶν Ἰταλῶν.

Κανεὶς ὅμως δὲν συγκινεῖται· καὶ ἡ ἀναφορά του μένει χωρὶς ἀπάντησιν. Μὰ καὶ πάλι, ὄχι μόνον δὲν ἀπελπίζεται, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ βελτιώση τὴν ἐπιχείρησί του. Συνεχίζοντας τὶς ἔρευνές του, βρίσκει στὸν Ἅγιο Μηνᾶ τῆς Πάρου νέα φλέβα μαρμάρου, ποὺ ξεπερνοῦσε σὲ ποιότητα καὶ αὐτὸ τὸ μάρμαρο τῶν ἀρχαίων λατομείων. Τώρα ὅμως τοῦ χρειάζονται ἀκόμα περισσότερο τὰ μέσα, γιὰ νὰ στείλη νέα δείγματα στὸ ἐξωτερικὸ καὶ γιὰ νὰ ὀργανώση τὰ νέα λατομεῖα. Πιστεύει ὅμως ὅτι τὸ Κράτος θὰ μπορέση πιὰ νὰ καταλάβη τὸ ἐθνικὸ συμφέρον ποὺ ἔκλεινε μέσα της ἡ ὑπόθεσις καὶ θὰ τοῦ δώση τὴν ὑποστήριξι ποὺ χρειαζόταν. Γράφει λοιπὸν νέον ὑπόμνημα, πρὸς τὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο αὐτὴν τὴν φορά, καὶ προτείνει νὰ ἀγοράση τὸ δημόσιο 300 κυβικὰ μέτρα μαρμάρου γιὰ νὰ τὸν εὐκολύνη ταμειακῶς, καὶ νὰ στείλη ἡ Κυβέρνησις δείγματα στὰ κυριώτερα ἑλληνικὰ προξενεῖα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Πραγματικά, φαίνεται ὅτι αὐτὴν τὴν φορὰ κάποιο ἐνδιαφέρον ἔδειξε ἡ Κυβέρνησις. Ἐντείνει καὶ ὁ ἴδιος τὶς προσπάθειές του γιὰ νὰ βρῆ ἕνα ἰδιωτικὸ δάνειο, τὶς ὁποῖες ὑποστηρίζουν οἱ ἐφημερίδες μὲ συγκινητικὲς ἐκκλήσεις. Καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρό, παρουσιάζονται τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα. Ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐπρόκειτο νὰ κάνη μεγάλες μεταρρυθμίσεις καὶ προσθῆκες στὸ Λοῦβρο καὶ εἶχε ἀνάγκη μαρμάρου ἀνωτέρας ποιότητος γιὰ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τῶν ἔργων. Εἶχε ὑπ' ὄψιν της τὰ δείγματα τοῦ Κλεάνθη, καὶ στέλνει ἐντολὴ πρὸς τὸν ναύαρχο τῆς γαλλικῆς μοίρας ποὺ ἦταν στὸν Πειραιᾶ, Βιγιομέζ, νὰ ἐξετάση ἐπὶ τόπου τὸ ὑλικό, τὰ μεγέθη στὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ ἐξορυχθῆ καὶ τὴν κατάστασι τῶν λατομείων. Ὁ Βιγιομὲζ στέλνει στὴν Πάρο τὸν πλοίαρχο Μπαστάρ, δύο ἄλλους ἀξιωματικοὺς καὶ τὸν γλύπτη Κόσσο. Γράφουν χωριστὴ ἔκθεσι οἱ Γάλλοι ναυτικοὶ καὶ χωριστὴ ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης. Ἀλλὰ καὶ τὰ δύο μέρη ἐκθειάζουν τὴν ποιότητα τοῦ μαρμάρου τῶν νέων λατομείων καὶ τὸ χαρακτηρίζουν ἀνώτερο ἀπὸ τὸ μάρμαρο τῶν ἀρχαίων. Εἶναι τόσο κατηγορηματικὲς καὶ πειστικὲς οἱ ἐκθέσεις ποὺ παίρνει ὁ ναύαρχος, ὥστε δὲν διστάζει νὰ συστήση στὴν γαλλικὴ Κυβέρνησι νὰ προκατα-

βάλη στὸν Κλεάνθη 50.000 φράγκα γιὰ τὰ προκαταρκτικὰ ἔξοδα τῆς ἐξορύξεως καὶ γιὰ ἐγκαταστάσεις φορτώσεως.

Ὁ Κλεάνθης ἦταν εὐτυχισμένος. Ἔφθασε πιὰ στὴν δικαίωσι τῶν πόθων του, στὴν τελικὴ ἐπικράτησι τῆς προσπάθειάς του. Παίρνοντας τὴν παραγγελία τοῦ Λούβρου, εἶχε πιὰ κατακτήσει τὴν ἀγορὰ τοῦ Παρισιοῦ καὶ δὲν τοῦ ἔμενε παρὰ ἡ Ρώμη, τὸ ἄλλο καλλιτεχνικὸ κέντρο τοῦ κόσμου τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Τοῦ χρειάζονται δεκαπέντε χιλιάδες δραχμὲς γιὰ νὰ στείλη ἐκεῖ ἕνα φορτίο. Ἡ ἐπιτυχία του, ποὺ εἶχε ἀποδειχθῆ μὲ τὴν περίπτωσι τοῦ Λούβρου, εἶχε κάνει τόσην ἐντύπωσι, ὥστε ὄχι μόνο δάνειο μποροῦσε νὰ βρῆ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἱδρύση, ὅπως ἐσκέφθηκε, μιὰ μετοχικὴ ἑταιρία γιὰ τὸ ἐμπορικὸ μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως. Οἱ ἐφημερίδες τὸν ὑποστηρίζουν πάλι σ' αὐτὴν τὴν περίστασι. Τὴν στιγμὴ ὅμως ἐκείνη, δημοσιεύεται ἕνα μακροσκελέστατο ἀνώνυμο ἄρθρον —γραμμένο ἀπὸ ἄνθρωπο πολὺ μορφωμένο, ποὺ ἤξερε καλὰ τὴν Ἱστορία τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, καθὼς καὶ τὴν εἰδικότητα τῶν μαρμάρων— ποὺ ἐπιτίθεται δριμύτατα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, γιατί ἄφησε δῆθεν τὸν Κλεάνθη ἐλεύθερο ν' ἀνοίξη λατομεῖα στὴν Πάρο χωρὶς κανέναν ἔλεγχο, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κινδυνεύη νὰ χαθῆ τὸ πολύτιμο νησὶ ἀπὸ τὴν σπατάλη μαρμάρου ποὺ γίνεται στὴν ἐξόρυξι. Ἦταν τόσο μικρὴ τότε ἡ Ἀθήνα καὶ τόσο γνωστοὶ οἱ γράφοντες, ὥστε χωρὶς πολὺν κόπο καὶ χωρὶς καμιὰν ἀμφιβολία μπορεῖ κανεὶς νὰ διαβάση ἀνάμεσα στὶς γραμμὲς τοῦ κακόβουλου δημοσιεύματος τὸ ὄνομα ἐκείνου ποὺ τὸ ἔγραψε. Οἱ φραστικοὶ τύποι, οἱ ὅροι ποὺ μεταχειρίζεται, ὁ κύκλος τῶν γνώσεων ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀντλεῖ ἐπιχειρήματα, τὸ ὕφος ποὺ μεταχειρίζεται εἶναι αὐτὰ ἀκριβῶς ποὺ βλέπει κανεὶς στὰ πάμπολλα δημοσιεύματα τοῦ Καυταντζόγλου. Ἐχθρὸς τοῦ Κλεάνθη ἀδυσώπητος καὶ φίλος τῶν Ἰταλῶν ἐγκάρδιος, εἶχε πάντα καὶ ἐπρόβαλλε ὡς καύχημά του τὶς σπουδὲς ποὺ εἶχε κάνει στὴν Ἰταλία καὶ τὰ παράσημα καὶ τοὺς τίτλους μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἐτίμησαν οἱ Ἰταλοί. Τώρα γιὰ νὰ ἱκανοποιήση τὸ μῖσος του κατὰ τοῦ Κλεάνθη καὶ νὰ σώση τὸ μονοπώλιο τῶν Ἰταλῶν στὰ μάρμαρα δὲν διστάζει νὰ δυσφημήση ὄχι τὸ μάρμαρο τῆς Πάρου, ποὺ ἡ φήμη του ἦταν πασίγνωστη καὶ ἀδιάσειστη, ἀλλὰ τὴν ἐπιχείρησι τοῦ Κλεάνθη. Ὅταν, λίγο ἀργότερα, ἔγινε ἡ ἔξωσις τοῦ Ὄθωνος, παλατιανὸς αὐτός, δὲν ἐδίστασε νὰ σηκώση μιὰ πελώρια Ἰταλικὴ σημαία στὸ μπαλκόνι του, ὡς Ἱππότης Ἰταλικοῦ τάγματος καὶ προστατευόμενος μιᾶς ξένης δυνάμεως, ἐπειδὴ φοβόταν μήπως τοῦ ἐπιτεθοῦν οἱ ἐπαναστάτες.

Ἦταν τόσο ἀσύστατη ἡ θέσις ποὺ ἔπαιρνε ὁ ἀρθρογράφος, τόσο ἐξεζητημένα τὰ ἐπιχειρήματά του καὶ τόσο ἡ ἀνωνυμία του ἔκανε ἀντιπαθὲς τὸ δημοσίευμά του, ὥστε ἔφερε τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἐπεδίωκε. Ἀντὶ νὰ κλονίση τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου στὴν ἐπιχείρησι τῶν μαρμάρων τῆς Πάρου, ἀπέδειξε ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένα ἐπισφαλὲς ἢ ἐπιλήψιμο σημεῖο σ' αὐτήν. Ἡ προκήρυξις τῆς ἱδρύσεως τῆς ἑταιρίας γίνεται εὐνοϊκὰ δεκτὴ ἀπὸ τοὺς κεφαλαιούχους καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα γράφεται πρώτη γιὰ ἑκατὸ μετοχές, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ ἕνα ἕκτον τοῦ συνόλου. Ἀπερίσπαστος πιὰ καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ οἰκονομικὲς δυσχέρειες ὁ Κλεάνθης, κατεβαίνει στὴν Πάρο καὶ συνεχίζει ἐντατικὰ τὸ ἔργο του. Συμπληρώνει τὰ ἔργα καὶ τὶς ἐγκαταστάσεις τῆς ἐξορύξεως καὶ τῆς μεταφορᾶς καὶ ἀρχίζει τὴν ἀποστολὴ

μαρμάρων στὶς Εὐρωπαϊκὲς χῶρες. Μὲ τὴν ἐπιμονή του, εἶχε κατορθώσει, ἐπὶ τέλους νὰ νικήση «τὰς παντοειδεῖς ραδιουργίας τῶν Ἰταλικῶν ἑταιριῶν» καὶ νὰ ἐπιβάλη τὸ περίφημο μάρμαρο τῆς Πάρου στὶς ξένες ἀγορές. Δὲν περιορίζεται ὅμως μονάχα σ' αὐτό, ἀλλὰ νοικιάζει καὶ στὴν Τῆνο λατομεῖα πράσινων μαρμάρων καὶ μεταχειρίζεται κάθε μέσον γιὰ νὰ τὰ ἐπιβάλη καὶ αὐτὰ στὶς ξένες ἀγορές.

Ἡ μοῖρα ὅμως ποὺ τὸν κατέτρεχε ἔμεινε ἀδυσώπητη. Ἂν ὁ Κλεάνθης, θυσιάζοντας ὅλην του τὴν περιουσία καὶ ὅλες του τὶς δυνάμεις, τὴν εἶχε νικήσει, ἐκείνη μόνο τὴν ἰδεολογικὴ νίκη τὸν ἄφησε νὰ κερδίση. Δὲν τοῦ ἐπέτρεψε ὅμως νὰ χαρῆ καὶ τοὺς οὐσιαστικοὺς καρποὺς τῆς νίκης του. Καί, τὴν τελευταία στιγμὴ τῆς ἐπιτυχίας, τοῦ ἐπέβαλε νὰ δώση τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ὑστάτη θυσία. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1862 γίνεται ἕνα δυστύχημα στὰ λατομεῖα τῆς Πάρου. Ἕνα λατύπι πέφτει ἀπὸ ψηλὰ καὶ κτυπάει στὸ κεφάλι τὸν ἥρωα τῆς ἱδρύσεώς του. Τὸν ἐτραυμάτισε σοβαρὰ καὶ τοῦ ἔφερε διανοητικὴν βλάβη. Τὸν ἔφεραν στὴν Ἀθήνα γιὰ νοσηλεία. Δὲν ἄνθεξε ὅμως, καὶ στὶς 19 Ἀπριλίου ἄφησε τὴν τελευταία του πνοή.

Ὁ θάνατός του ἔφερε μεγάλην θλίψι στοὺς Ἀθηναίους. Ὁ Σπυρίδων Κόμνος, διαπρεπὴς λόγιος τῆς ἐποχῆς, φίλος καὶ θαυμαστὴς τοῦ Κλεάνθη, τοῦ κάνει τὸν ἐπικήδειο : λιτόν, ἀπέριττον, χωρὶς κούφιες ποιητικὲς ἐξάρσεις, χωρὶς στόμφο καὶ ὑπερβολή, ἀλλὰ μεστὸν ἀπὸ τὸ περιεχόμενο μιᾶς ἔντονης ἰδεολογικῆς καὶ δημιουργικῆς ζωῆς ποὺ περιγράφει. Καὶ καταλήγει σ' αὐτὰ τὰ λόγια γιὰ τὸν Σταμάτιο Κλεάνθη : «... καταλείπει μνήμην τιμίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου καὶ εὐεργέτου τῆς πατρίδος του...».

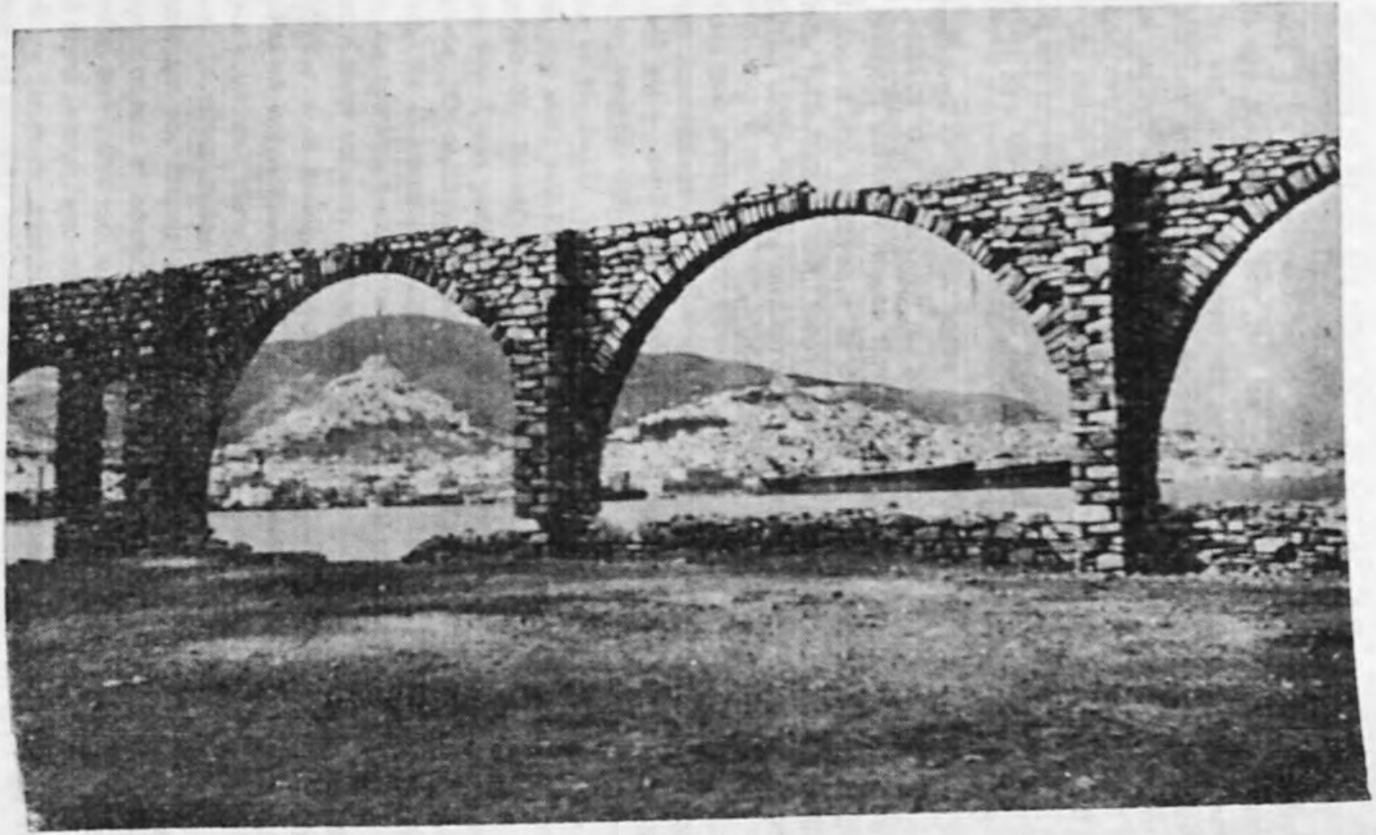

ΣΥΡΟΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Τῆς κυρίας ΜΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ-ΧΟΥΡΔΑΚΗ

'Ο 'Επαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς εἶναι ἕνας κλάδος τῆς ἐφηρμοσμένης ψυχολογίας. Χρησιμοποιεῖ τὶς μεθόδους της καὶ ἐρευνᾶ τὸν ἄνθρωπο. Σκοπός του εἶναι ἡ γνωριμία τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου, τῶν ἰδιαίτερων ἱκανοτήτων καὶ κλίσεων καὶ ἡ ὑπόδειξη τοῦ καταλλήλου, γι' αὐτό, ἐπαγγέλματος. Μιὰ διαπίστωση, βγαλμένη ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ ἐμπειρία, εἶναι πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι κατάλληλοι γιὰ κάθε εἶδους ἐργασία μὰ πὼς καθένας μπορεῖ ν' ἀποδώση καὶ ν' ἀξιοποιήση τὴν προσωπικότητά του στὸν τομέα ποὺ τοῦ ταιριάζει. Στὴ διαπίστωση αὐτή, ἐπιβεβαιωμένη ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωή, ἔρχεται ὁ 'Επαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς νὰ δώση περιεχόμενο καὶ ὀρθολογικὴ λύση.

'Απὸ τὴν ἄποψη αὐτή, ὁ Ε.Π. θεωρεῖται αἴτημα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Ὄχι γιατὶ ὁ ἄνθρωπος, στὴ μακρόχρονη πορεία τῆς ζωῆς του, δὲν ἀντιμετώπισε τὴν ἀνάγκη νὰ γνωρίση κάπως τὸν ἑαυτό του καὶ τὶς ἱκανότητές του, ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἐπάγγελμα ποὺ θὰ τοῦ ταίριαζε καλύτερα, μὰ γιατὶ ἡ ἐπιστήμη στάθηκε ἀνήμπορη νὰ ἱκανοποιήση ἐνωρίτερα τὴν ἀνάγκην του αὐτή. Πολλὲς φορὲς χρειάστηκε ὁ ἄνθρωπος νὰ καταφύγη στὴ μαγεία, στὸ παραμύθι, στὰ προγνωστικά. 'Ανάμεσα σὲ πολλὰ σχετικὰ ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ παρουσιάσομε, πιὸ χαρακτηριστικὸ νομίζομε τὸ παρακάτω, ποὺ ἀναφέρεται στὴν Κίνα τοῦ 19ου αἰῶνα (L. Patelle, Wang 1937 σ. 12): «Ἕνα χρόνο μετὰ τὴ γέννησή μου — λέει — κυττάξανε τὸ ὡροσκόπιό μου... Μὲ τοποθέτησαν ἐπάνω σ' ἕνα τραπεζομάντηλο, ἀνάμεσα σ' ἕνα σωρὸ πράγματα, τὰ πιὸ πολλὰ φτιαγμένα ἀπὸ χαρτί: τὸ γιαταγάνι ἑνὸς πολεμιστοῦ, τὰ ἐργαλεῖα τοῦ τεχνίτη, τὸ τετράδιο τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἐμπόρου, τὴ σφραγίδα τοῦ ὑπαλλήλου, τὸ μολύβι τοῦ γραμματισμένου, κ.ἄ. Παρακολουθοῦσαν τὶς κινήσεις μου, τὶς χειρονομίες μου, καὶ τὶς πιὸ μικρὲς ἀκόμη, ὅλοι περίμεναν μ' ἀνυπομονησία νὰ ἰδοῦν ποιό ἀπ' ὅλα τ' ἀντικείμενα θὰ τραβοῦσε περισσότερο τὴν προσοχή μου».

Κι' ὅμως ἡ ἐκλογὴ ἑνὸς ἐπαγγέλματος ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀφοῦ, ὅπως ἀναφέρεται στὶς στατιστικές, κάθε ἐργαζόμενος ἄνθρωπος ἀφιερώνει στὸ ἐπάγγελμά του, μὲ ἔμμεσο ἢ ἄμεσο τρόπο, τὰ 2)3 τῆς ζωῆς του. Δικαιολογημένα ὁ Pascal γράφει στὶς Pensées του: ἡ ἐκλογὴ ἑνὸς ἐπαγγέλματος εἶναι ἡ σπουδαιότερη πράξη στὴ ζωὴ τοῦ ἀτόμου. Ὅλες οἱ ἄλλες δὲν ἀποτελοῦν παρὰ ἢ προοίμιο ἢ συνέπειές της». 'Η ἐκλογὴ αὐτὴ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ὡς τὴν ἐποχή μας γινότανε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται, στὸ μεγαλύτερο ποσοστό, μ' ἕναν τρόπο πολὺ συμπτωματικό. Διάφοροι παράγοντες, ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία καὶ ξένοι πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου, προσδιορίζουν τὴν ἐκλογὴ αὐτή: ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις, οἱ γνωριμίες, τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον, τὸ

ἐπάγγελμα τοῦ πατέρα, κ.ά. Ἡ ἐξέλιξη τῆς Ψυχολογίας τοῦ ἀτόμου, στὴν προσπάθειά της νὰ βοηθήση τὸν ἄνθρωπο στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῆς προσωπικῆς του ζωῆς μὰ καὶ τῆς κοινωνικῆς προσαρμογῆς, θεώρησε ὑποχρέωσή της νὰ τὸν βοηθήση ν' ἀποφασίση μ' ἕνα ὀρθολογιστικὸ καὶ μελετημένο τρόπο γιὰ τὸ μέλλον του. Κοντὰ στὴν ἄποψη αὐτὴ καὶ μιὰ ἄλλη ἀνάγκη ὑπαγόρευσε τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Ε.Π. στὴν ἐποχή μας. Εἶναι οἱ ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης οἰκονομικῆς ζωῆς. Σήμερα οἱ ἀξιώσεις τῆς ἀγορᾶς εἶναι μεγάλες καὶ ὁ συναγωνισμός, γύρω ἀπὸ τὴν παραγωγὴ καὶ τὴν κατανάλωση τῶν ἀγαθῶν, πολὺ ἔντονος. Δὲν χρειαζόμαστε μόνο πολὺ περισσότερα εἴδη ζωῆς, μὰ τὰ χρειαζόμαστε σὲ χρόνο πολὺ πιὸ περιορισμένο καὶ σὲ ποιότητα ἀρκετὰ καλή, γιὰ ν' ἀντέξη στὸ συναγωνισμό. Ἔτσι τὸ προσωπικὸ τῆς παραγωγῆς πρέπει νὰ εἶναι εἰδικευμένο καὶ ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος νὰ βρίσκεται, πραγματικά, στὴν κατάλληλη θέση. Μόνο ἡ γνωριμία τοῦ ἀτόμου μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἐπιστήμης —τῆς Ψυχολογίας— μπορεῖ νὰ δώση λύση στὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς.

Ἡ γνωριμία τοῦ ἀτόμου καὶ οἱ ἀνάγκες τῆς σύγχρονης οἰκονομικῆς ζωῆς ἀποτελοῦν τὰ δύο στοιχεῖα πάνω στὰ ὁποῖα θεμελιώνεται ὁ Ε.Π. Μὰ ὑπάρχει καὶ ἕνα τρίτο. Εἶναι ἡ μελέτη τῶν ἐπαγγελμάτων. Κάθε ἐπάγγελμα ἔχει τὴν ἰδιομορφία του, τὶς ἰδιαίτερες ἀπαιτήσεις του, τὸν ἰδιαίτερο τρόπο ἀσκήσεως, τὶς ἰδιορρυθμίες τῆς προσαρμογῆς του. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ μελετηθοῦν τὰ ἐπαγγέλματα, σὲ εἰδικὲς ἐπαγγελματικὲς μονογραφίες, ἔτσι ποὺ νὰ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστὲς οἱ συνθῆκες μέσα στὶς ὁποῖες θὰ βρεθῆ τὸ ἄτομο καὶ νὰ ἐξακριβωθῆ ἂν εἶναι σύμφωνες μὲ τὴν προσωπικότητά του. Ἀκόμη εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθῆ τὸ πρόβλημα τοῦ κορεσμοῦ τῶν ἐπαγγελμάτων, ἡ ἔλλειψη προσφορᾶς ἢ ζητήσεως σὲ ὡρισμένους κλάδους ἐργασίας, καθὼς ἐπίσης ἡ προοπτικὴ νέων ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ πιθανὴ μελλοντικὴ ἀπορρόφηση ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἔτσι ἡ ἄσκηση τοῦ Ε.Π. παρουσιάζεται γιὰ τὴν ἐποχή μας σὰν ἕνα πρόβλημα ἀναγκαῖο μὰ καὶ ἀρκετὰ πολυσύνθετο.

Ὁ Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμός, ἑνιαῖος ὡς πρὸς τὸν σκοπὸ καὶ τὶς μεθόδους του σὲ διεθνῆ κλίμακα, παίρνει ἰδιαίτερη μορφή, ἀνάλογα μὲ τὴ χώρα στὴν ὁποία ἀσκεῖται. Βασικὴ καὶ συχνότερη εἶναι ἡ ἐφαρμογή του μὲ τὰ Κέντρα Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ. Εἶναι δὲ τὰ κέντρα αὐτὰ δημόσιες ἢ ἰδιωτικὲς ὑπηρεσίες τὶς ὁποῖες διευθύνουν ψυχολόγοι ἢ Ἐπαγγελματικοὶ Σύμβουλοι καὶ στὶς ὁποῖες συνεργάζονται, σὲ ἀριθμὸ ἀνάλογο μὲ τὶς ὑπάρχουσες ἀνάγκες, γιατροὶ καὶ κοινωνικοὶ λειτουργοί. Ἐδῶ προσέρχονται διάφορες κατηγορίες πολιτῶν καὶ ἰδιαίτερα 1) οἱ ἔφηβοι ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διαλέξουν ἕνα ἐπάγγελμα, 2) οἱ ἀνάπηροι ποὺ χρειάζεται ν' ἀλλάξουν ἐπάγγελμα καὶ 3) οἱ ἄνεργοι ποὺ θέλουν νὰ βροῦν δουλειά. Σ' ὅλους αὐτοὺς δίδεται, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ διαδικασία ἐξετάσεων, ἕνα ὑπεύθυνο πόρισμα ἐπιστημονικῆς ἐπαγγελματικῆς καθοδηγήσεως, ἀρκετὰ διαφωτιστικὸ γιὰ τὸ ἄτομο καὶ σχετικὸ μὲ τὶς προσωπικές του δυνατότητες καὶ κλίσεις. Τὸ πόρισμα εἶναι συμβουλευτικὸ καὶ ὄχι ὑποχρεωτικό.

Ὁ τρόπος ἐργασίας στὰ κέντρα Ε.Π. ποὺ γίνεται συνήθως μὲ τὰ τέστ καὶ τὶς προσωπικὲς συνεντεύξεις, περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τρία βασικὰ σημεῖα: τὴ μελέτη τῆς προσωπικότητας στὸ σύνολό της, τὴν ἔρευνα τοῦ βαθμοῦ τῆς νοημοσύνης, τὴν ἐξακρίβωση τῶν εἰδικῶν ἱκανοτήτων. Ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση, ἐμβαθύνουμε περισσότερα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σημεῖα αὐτά. Πάντως τὴ

βασικὴ τοποθέτηση μᾶς δίνει ὁ δείκτης νοημοσύνης τοῦ ὑποκειμένου. Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὰ ἐπαγγέλματα κατατάσσονται, ἀνάλογα μὲ τὴ νοημοσύνη ποὺ ἀπαιτοῦν, σὲ μιὰ εἰδικὴ κλίμακα (μηχανικὸς 118, γιατρὸς 109, καθηγητὴς 107, τηλεφωνητὴς 90, ξυλουργός, ἀρτοποιός, κομμωτὴς 88 - 85 κ.ἄ.). Ἔτσι ὁ βαθμὸς νοημοσύνης μᾶς δίνει τὴν πρώτην τοποθέτηση. Πολλοὶ ψυχολόγοι μάλιστα (Walther) μὲ τὴν ἐξακρίβωση ἑνὸς ἀνεβασμένου δείκτη νοημοσύνης τερματίζουν κάθε ἐξέταση γιὰ ἐπαγγελματικὴ καθοδήγηση, πιστεύοντας πὼς τὸ ἄτομο ποὺ διαθέτει ἰσχυρὴ νοημοσύνη εἶναι σὲ θέση νὰ προσαρμόση κάθε ἐπάγγελμα πρὸς τὴν προσωπικότητά του. Σὲ γενική, πάντως, γραμμὴ ἡ ἔρευνα ὅλων τῶν στοιχείων ποὺ ἀναφέραμε, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴ σωστὴ καὶ συνετὴ ἄσκηση τοῦ ἔργου τοῦ Ε. Προσανατολισμοῦ.

Οἱ ἐπαγγελματικοὶ προσανατολιστές, στὸ ξεκίνημά τους, ἦταν ἐκπαιδευτικοί· Σήμερα ἔχει διαμορφωθῆ ἰδιαίτερος κλάδος σὲ κάθε χώρα. Ἐκπαιδεύονται στὰ Πανεπιστήμια παίρνοντας εἰδικὸ δίπλωμα, στὰ Ἰνστιτοῦτα ψυχολογίας ἢ στὶς εἰδικὲς σχολὲς Ε.Π.

Στὴ Χώρα μας, μόλις πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, ἄρχισε νὰ γίνεται αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη ἐφαρμογῆς Ε.Π. Ἰδιαίτερη ὤθηση ἔδωσε ἡ ἀποστολὴ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς —τὸ 1953— ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Γραφεῖο Ἐργασίας, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸ γνωστὸ Ἐλβετὸ Fr. Bossart. Τότε μελετήθηκε, μ' ἕνα τρόπο συστηματικό, ὁ τρόπος τῆς βαθμιαίας ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ, καὶ προτάθηκαν συγκεκριμένες ἀπόψεις. Ἔτσι ἄρχισε ἡ διδασκαλία εἰδικοῦ μαθήματος στὸ διδασκαλεῖο Μέσης Ἐκπαιδεύσεως γιὰ τοὺς μετεκπαιδευόμενους καθηγητάς, καθὼς ἐπίσης καὶ στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες γιὰ τοὺς ὑποψηφίους δασκάλους. Στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἱδρύθηκε καὶ τὸ πρῶτο κέντρον Ε.Π.

Παράλληλα κινήθηκε καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ μὲ τρόπο περισσότερο ἀποφασιστικό. Ἵδρυσε εἰδικὴ σχολὴ γιὰ Ἐπαγγελματικοὺς Συμβούλους, μὲ διετῆ φοίτηση, κ' ἐχορήγησε 63 ἀντίστοιχα διπλώματα. Παράλληλα ὀργανώθηκε καὶ λειτουργεῖ ἰδιαίτερη ὑπηρεσία Ε.Π. στὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας, ποὺ διευθύνει καὶ καθοδηγεῖ τὰ ἐπαρχιακὰ παραρτήματα, ποὺ στεγάζονται στὰ Γραφεῖα εὑρέσεως ἐργασίας. Τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὴν πρακτικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ε.Π. ἔγιναν καὶ στὴ Χώρα μας. Ὑπολείπονται ὅμως πολλὰ καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση πρέπει νὰ τείνουν οἱ προσπάθειες ὅλων τῶν ἁρμοδίων τοῦ τόπου μας.

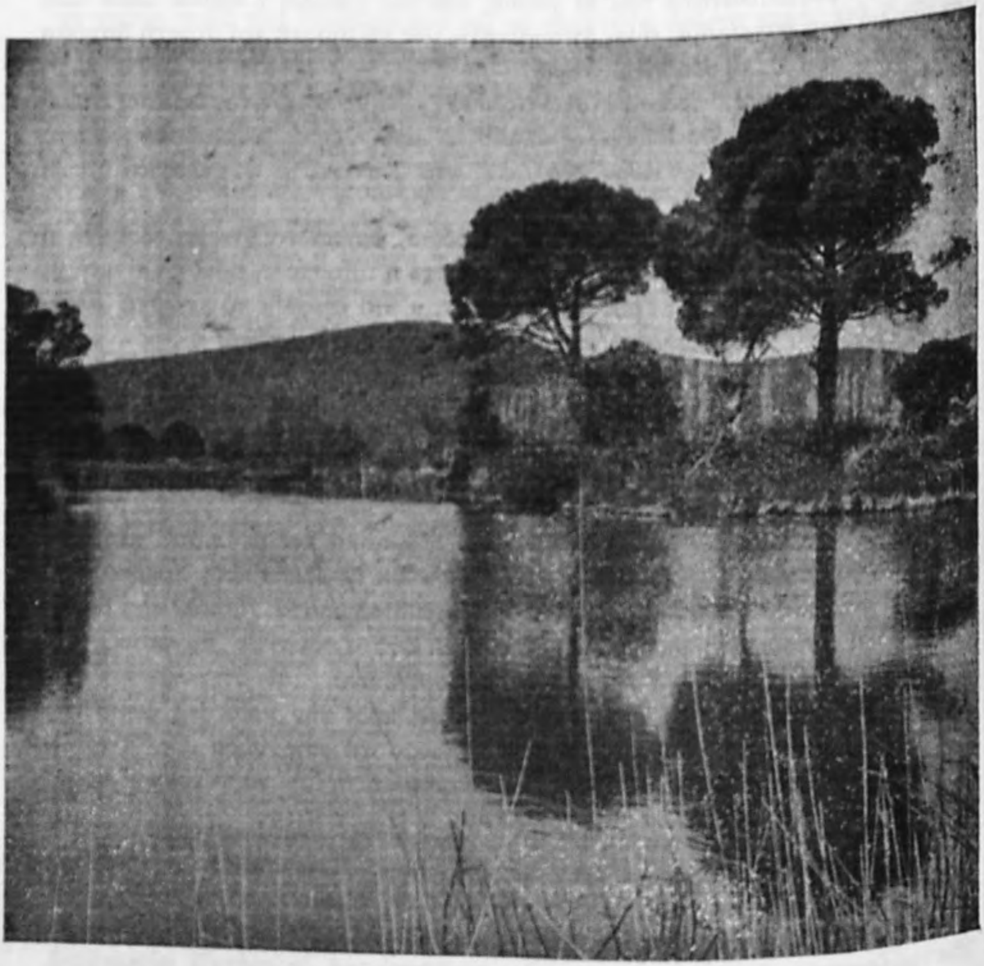

ΣΚΙΑΘΟΣ: *Λίμνη Κουκουναριές.*

****

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΥ

Τοῦ κ. ΣΠΥΡ. ΑΝ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΑΤΟΥ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον (1914 - 1919),
ὅστις τόσον βαθέως ἔπληξε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τόσα συνεσώρευσεν ἐρείπια,
τὰ ἡττηθέντα κράτη τῆς Τετραπλῆς Συμμαχίας (Γερμανία, Αὐστροουγγαρία,
Βουλγαρία καὶ Τουρκία) ὑπεχρεώθησαν ἀπὸ τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης, ἐκτὸς
ἐδαφικῶν παραχωρήσεων, νὰ καταβάλωσιν εἰς τοὺς νικητὰς πολεμικὰς ἐπανορ-
θώσεις. Εἰς τὴν διάσκεψιν μάλιστα τοῦ Σπᾶ (Ἰούλιος 1920) καθωρίσθη ἡ ἀνα-
λογία τῆς συμμετοχῆς τῶν κρατῶν τῆς νικητρίας παρατάξεως εἰς τὴν διανομὴν
τῶν ἐπανορθώσεων αὐτῶν, αἵτινες, διὰ μόνην τὴν Γερμανίαν, εἶχον ἀρχικῶς
καθορισθῆ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 225 δισεκατομμυρίων χρυσῶν μάρκων, διὰ νὰ περι-
ορισθοῦν βραδύτερον εἰς 132 δισεκατομμύρια χρυσᾶ μάρκα.
Πλὴν ἡ Γερμανία, ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ πολέμου ὁλοσχερῶς κατεστραμμένη,
μὲ τὴν βιομηχανίαν καὶ γενικῶς τὴν οἰκονομίαν της τελείως ἠρειπωμένην, ἦτο
ὅλως ἀνίκανος νὰ πληρώσῃ τὴν ἄλλως δικαίως ἐπιβληθεῖσαν αὐτῇ ἄνω πολεμικὴν
ἀποζημίωσιν, δι' ὃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προέκυψε τὸ περιλάλητον «ζήτημα τῶν ἐπανορ-
θώσεων».
Πρὸς τακτοποίησιν τοῦ πολυπλόκου αὐτοῦ ζητήματος ἐφηρμόσθησαν κατὰ
σειρὰν δύο σχέδια: πρῶτον τὸ προταθὲν ἀπὸ τὸν ἀμερικανὸν οἰκονομολόγον
Dawes (1924) καὶ βραδύτερον, τὸ 1929, τὸ τοῦ συμπατριώτου του Young,
ἀντικαταστῆσαν τὸ πρῶτον. Πλὴν ὅμως καὶ τὸ δεύτερον αὐτὸ σχέδιον, ὅπως
προηγουμένως τὸ πρῶτον, δὲν ἐπέτυχε τὸν σκοπόν του· δι' ὃ καὶ οἱ νικηταὶ
ἠναγκάσθησαν ὀλίγον βραδύτερον, τὸ 1931, νὰ παραχωρήσουν χρεωστάσιον.
Τὰ περιστατικὰ αὐτὰ ἐνέπνευσαν τὸν Αὔγουστον τοῦ 1931 εἰς τὸν καθηγητὴν
τῆς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας τῆς Βιέννης Λεοπόλδον Μπάουερ τὸ
ἀκόλουθον παιγνίδι εἰς βάρος τῆς Τραπέζης τῆς Ἀγγλίας, ὅπως τότε εἶχεν ἀνα-
γραφῆ εἰς τὸν ξένον τύπον.
Ὁ καθηγητὴς λοιπὸν Μπάουερ εἶχεν ἐμβάσει τότε εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς
Ἀγγλίας ἓν αὐστριακὸν σελλίνιον, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ κατατεθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο
ἐπ' ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, μὲ τόκον 4ο/ο ἐτησίως.
Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν, ἥτις συνώδευσε τὸ ἔμβασμα ὁ καθηγητής, Μπάουερ
ἔγραφε πρὸς τὸ Ἀγγλικὸν Πιστωτικὸν Ἵδρυμα ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ μικρᾶς
καὶ ἀσημάντου πράξεως, ἀλλὰ περὶ κολοσσιαίας συναλλαγῆς, δεδομένου ὅτι δὲν
ἐσκέπτετο νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ κατάθεσις αὐτὴ πρὸ τῆς παρελεύσεως 1.500 ἐτῶν,
ἤτοι μόνον κατὰ τὸ ἔτος 3.431. Ἔδιδε δὲ τὰς ἀκολούθους ὁδηγίας ὡς πρὸς τὴν
χρησιμοποίησιν τοῦ κεφαλαίου, ὅπερ θὰ ἐσχηματίζετο διαρκούσης ὅλης αὐτῆς
τῆς χρονικῆς περιόδου.
Ἐξουσιοδοτεῖτο ἡ Τράπεζα νὰ ἀποσύρῃ εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου κατὰ
πρῶτον ἓν ποσὸν ἐπαρκὲς ὅπως καλύψῃ τὰ ἔξοδα διὰ τὴν λογιστικὴν ἀπασχόλησιν
τῆς τηρήσεως τοῦ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ τῆς καταθέσεως, καὶ ἐπὶ πλέον ἓν δισεκα-
τομμύριον λιρῶν στερλινῶν, ποσὸν ὅπερ —ὅπως εἰρωνικῶς ἔγραφε— ἐθεώρει
ἀρκετὸν διὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας τῆς Τραπέζης.
Εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας ἐζήτει νὰ δωρηθῇ ἐκ μέρους του εἰς χρυσοῦς
κύβος, ὄγκου ἑνὸς κυβικοῦ μέτρου, καὶ διὰ τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν νὰ
ἀγορασθῇ, εἰς βάρος τῆς καταθέσεώς του, ὁλόκληρος ἡ Ἀφρικανικὴ Ἤπειρος.
Περαιτέρω ἔγραφεν ὅτι, πρὸς λύσιν τοῦ ὀξυτάτου προβλήματος τῆς ἀνεργίας
τῆς Ἀγγλίας, νὰ καταβάλλωνται εἰς κάθε Βρεττανὸν ἄνεργον 20 λίραι στερλῖναι
ἡμερησίως. Ἐπίσης νὰ χρηματοδοτηθῇ ἓν Ἵδρυμα μὲ σκοπὸν τὴν προώθησιν

νέων ἐφευρέσεων, μὲ ἓν δισεκατομμύριον λίρας, καὶ νὰ χορηγηθῇ ἓν ἐπίσης δισεκατομμύριον λιρῶν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιτύχει νὰ διασχίσῃ τὸ διάστημα καὶ νὰ φθάσῃ εἰς ἄλλον πλανήτην. Ἐφόσον δὲ ὅπως φαίνεται —προσέθετεν ὁ καθηγητὴς Μπάουερ— κατὰ τὸ ἔτος 3.431 δὲν θὰ ἔχωσιν ἀκόμη ἐξοφληθῆ τὰ πολεμικὰ χρέη, νὰ γίνῃ ἡ ἐξόφλησις αὐτὴ ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς καταθέσεώς του.

Αὐτὰ ἔγραφε εἰς τὴν ἐπιστολήν του ὁ κ. καθηγητής.

Θεωρητικῶς βέβαια, ὅπως ἔγραφαν καὶ αἱ ἐφημερίδες αἱ ἀσχοληθεῖσαι μὲ τὴν εἴδησιν, οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ κ. Μπάουερ ἦσαν ἀκριβεῖς, διότι ἓν αὐστριακὸν σελλίνιον ἀνατοκιζόμενον πρὸς 4ο/ο ἐτησίως ἐπὶ 1.500 ἔτη θὰ ἀπέφερεν ἓν τοιοῦτον ποσόν, ὅπερ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ἰσάξιον μὲ ὄγκον χρυσοῦν διαστάσεων κατὰ πολὺ μεγαλυτέρων τῆς Γῆς. Ἐνεῖχε δὲ ἡ φάρσα αὐτὴ ἐν τῇ κωμικότητί της κάτι τὸ διδακτικόν. Ἤθελε μὲ αὐτὴν ὁ καθηγητὴς Μπάουερ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸ συμπέρασμα εἰς ὃ εἶχε καταλήξει εἰς μίαν μελέτην του διὰ τὰς πολεμικὰς ἐπανορθώσεις ὅτι, ὅταν ἓν χρέος δὲν ἐξοφλεῖται ἐντὸς βραχείας προθεσμίας, ὀγκοῦται μὲ τοὺς τόκους καὶ τοὺς τόκους τῶν τόκων εἰς τόσον ὑπερμέγεθες ποσόν, ὥστε νὰ καθίσταται πλέον ἀδύνατος ἡ ἐξόφλησίς του.

Εἰδοποίησις καὶ διὰ τὸ πρόβλημα τῶν καθ' ἡμᾶς παγωμένων πιστώσεων.

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Τὴν 5ην Ἰουνίου 1955 ὁ Πάπας Πῖος ὁ 12ος, διὰ θεσπίσματος Αὐτοῦ διακηρυχθέντος εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Salerno παρουσίᾳ ἑκατοντάδων Ἰταλῶν λογιστῶν,συγκεντρωθέντων αὐτόθι εἰς πανιταλικὸν συνέδριον, ὥρισεν ὡς Οὐράνιον προστάτην τῶν Λογιστῶν τῆς Ἰταλίας καὶ μεσίτην παρὰ τῷ Θεῷ τὸν Ἅγιον Ματθαῖον.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀπεθανατίσθη εἰς ἀναμνηστικὴν μαρμαρίνην πλάκα, ἀποκαλυφθεῖσαν εἰς τὸ πρεσβυτέριον τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν ἄνω συγκέντρωσιν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ γεγονότος τούτου, τὸ ἔγκριτον ἰταλικὸν περιοδικὸν «Rivista Italiana di Ragioneria» εἶχε τότε ἀποταθῆ εἰς τὸν Monsignor Prof. Dott. Antonio de Angelis, ἀντιπρύτανιν τοῦ Διεθνοῦς Πανεπιστημίου Κοινωνικῶν Σπουδῶν «Pro - Deo», τῆς Ρώμης, διὰ νὰ πληροφορηθῇ δύο τινά:

α) τὰ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Ματθαίου, καὶ

β) διὰ ποίους λόγους ὁ Πάπας ἐξέλεξε τοῦτον ὡς προστάτην τῶν λογιστῶν τῆς Ἰταλίας.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἁγίου εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ἅγιος Ματθαῖος ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Καπερναούμ, ὠνομάζετο Λευῒς καὶ ὅταν ἠκολούθησε τὸν Χριστὸν ἔλαβε, συμφώνως πρὸς τὴν συνήθειαν τῶν Ἰουδαίων, τὸ ὄνομα Ματθαῖος, ὄνομα ἑβραϊκόν, ὅπερ σημαίνει δῶρον τοῦ Θεοῦ, Θεόδωρος.

Πρὶν ἢ τὸν καλέσῃ ὁ Κύριος εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἦτο τελώνης, ἤτοι εἰσέπραττε τοὺς φόρους διὰ λογαριασμὸν τῶν Ρωμαίων, ἐπάγγελμα μισητὸν καὶ ἀντιδημοτικόν. Ὅταν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὸν συνήντησεν ἐνῷ ἐκάθητο εἰς τὸ τελώνιον, ἤτοι εἰς τὴν τράπεζαν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ διὰ τῆς λακωνικῆς κλήσεως: Ἀ κ ο λ ο ύ θ ε ι μ ο ι: Παράτησέ τα ὅλα καὶ ἀκολούθησέ με, ὁ Ματθαῖος τὸ ἔπραξε μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ χωρὶς δισταγμόν.

Τὰ περιστατικὰ τῆς προκειμένης κλήσεώς του εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἱστοροῦνται καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον, εἰς τὸ εὐαγγέλιόν του (Κεφ. Θ' - 9), καὶ ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴν Μᾶρκον (Κεφ. Β' - 14), καὶ ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν (Κεφ. Ε' - 27).

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ματθαῖος, ὅπως ἀναφέρει ἡ παράδοσις,

ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Ἱεροσολύμοις, ἐγκατέλιπε τὴν Ἰουδαίαν καὶ μετέβη πρὸς κήρυξιν αὐτοῦ εἰς ἄλλας χώρας, τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Παρθίαν κλπ.

Ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τοῦ θανάτου του δὲν εἶναι γνωστοί.

Τιμᾶται ὑπὸ μὲν τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τὴν 16 Νοεμβρίου, ὑπὸ δὲ τῆς Δυτικῆς τὴν 21 Σεπτεμβρίου.

Εἰς τὸ δεύτερον ἐρώτημα τοῦ περιοδικοῦ, ἤτοι διὰ ποίους λόγους ὁ Πάπας ἐξέλεξε μεταξὺ τόσων Ἁγίων τὸν Ἅγιον Ματθαῖον ὡς προστάτην τῶν Λογιστῶν, ὁ Monsignor de Angelis ἀπήντησεν ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς:

«Τὸ Εὐαγγέλιον ὅπερ ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος ἀποκαλύπτει τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐθισμένον εἴς τε τὴν ἀκρίβειαν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων καὶ εἰς τὴν ἐπιμελῆ, ὀρθὴν καὶ λεπτολόγον καταχώρησιν τῶν εἰσπραττομένων ποσῶν εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία. Χρησιμοποιεῖ δὲ τεχνικοὺς ὅρους ἀπταίστους, οἵτινες εἰς οὐδένα ἄλλον τῶν τριῶν εὐαγγελιστῶν συναντῶνται, ὥστε ἡ πεῖρα του ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ λογιστικῇ των καταγραφῇ ἀνακύπτει εἰς πᾶσαν σελίδα τοῦ κειμένου του».

Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ Monsignor de Angelis πρὸς τὸ ἰταλικὸν περιοδικόν, τὸ ὁποῖον, ἐν τῇ δημοσιεύσει τῶν ἄνω εἰς περίοπτον θέσιν, προέταξεν ὡραιοτάτην εἰκόνα τοῦ προστάτου Ἁγίου, ἀντίγραφον πίνακος τοῦ μεγάλου ζωγράφου Guido Reni, εὑρισκομένου εἰς τὴν Πινακοθήκην τοῦ Βατικανοῦ.

Θὰ ἦτο καθ' ἡμᾶς λίαν ἐνδιαφέρον νὰ μελετηθῇ μετὰ προσοχῆς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, πρὸς ἀναζήτησιν τῶν τεχνικῶν ἐκείνων ὅρων ἐπὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, τῶν ὑπαινισσομένων εἰς τὴν ὡς ἄνω ἀπάντησιν τοῦ καθηγητοῦ Monsignor de Angelis.

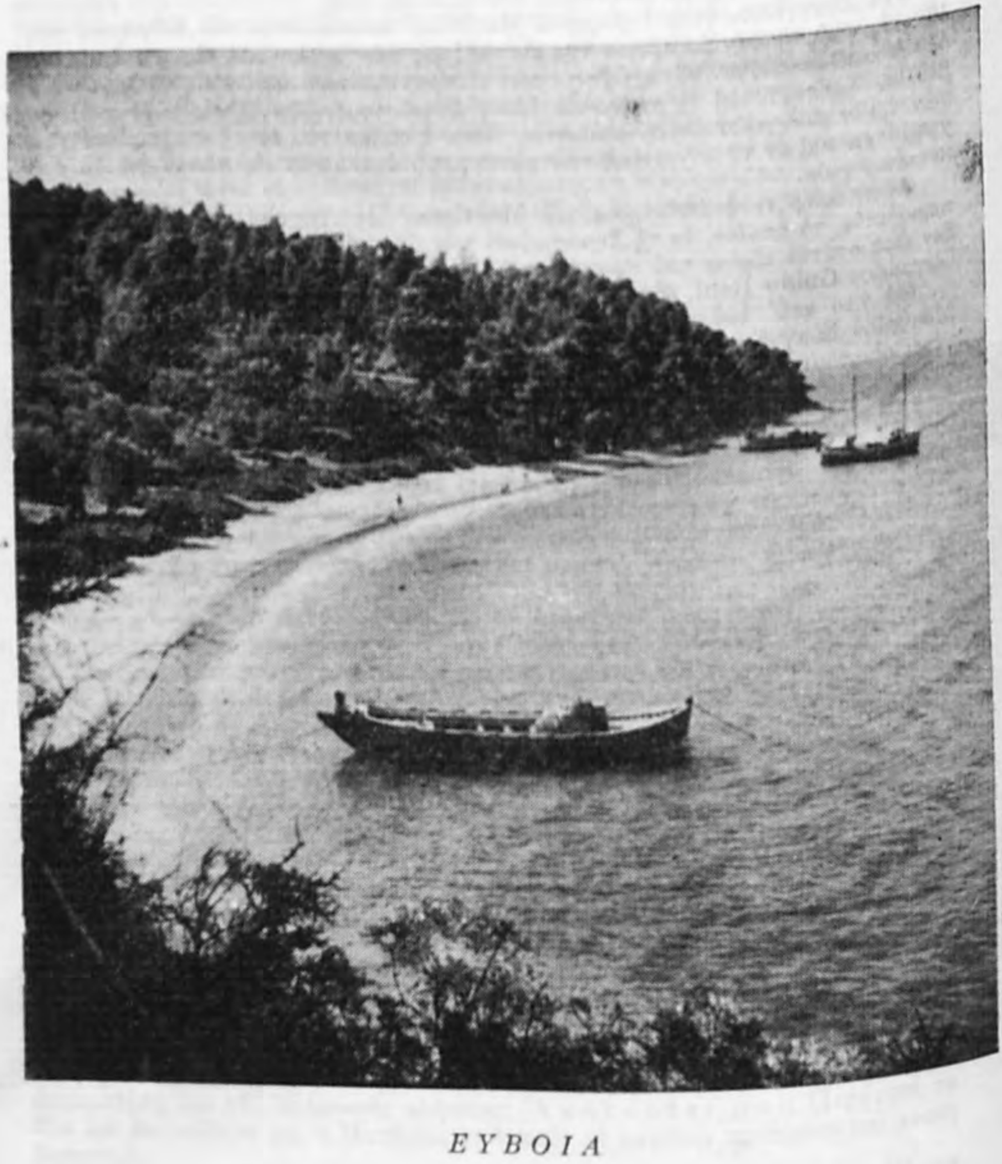

EYBOIA

ΤΡΙΠΤΥΧΟΝ

Τῆς κυρίας ***ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ***

ΕΛΕΝΗ ΟΘ. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Κόρη τοῦ Χριστοδούλου Ναοὺμ ἀπὸ τὴν Καστοριὰ καὶ τῆς Πολυξένης Βουλγαρίδη ἀπὸ τὴν Καλλίπολη, γεννήθηκε στὴ Λειψία τῆς Γερμανίας τὸ 1870. Ὁ πατέρας της ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐμποροβιοτέχνες τῆς Καστοριᾶς, ποὺ σπαρμένοι σὲ διάφορες πόλεις τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης ἀνέπτυξαν τὸ διεθνὲς ἐμπόριο τῶν γουναρικῶν. Τὸ σπίτι τῶν Ναοὺμ τῆς Λειψίας ἦταν ἕνα κάστρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ δέχονταν ὅλους τοὺς Ἕλληνες,περαστικοὺς ἢ μονιμώτερους, ὅπως οἱ φοιτηταί. Τὸ περιγράφει ὁ Δροσίνης, ποὺ καὶ αὐτὸς ἐσύχναζε ἐκεῖ, στὰ «Σκόρπια Φύλλα» του.

Ἐκεῖ διδάχθηκε ἡ Ἑλένη τὰ ἑλληνικά, καὶ ἀπὸ πολὺ μικρὴ ἔπρεπε νὰ διαβάζῃ κάθε βράδυ τὴν «Νέα Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης στὸν πατέρα της. Ἦταν γραμμένη στὴν ἄκρα καθαρεύουσα καὶ δὲν τὴν καταλάβαινε.

Συγχρόνως ἔμαθε καὶ ξένες γλῶσσες καὶ πῆρε καὶ μιὰν ἄρτια μουσικὴ μόρφωση. Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας της ἦλθε σὲ ἡλικία δεκαοκτὼ χρονῶν στὴν Ἑλλάδα μαζὶ μὲ τὴ μητέρα καὶ τὶς δύο ἀδελφές της. Ἐδῶ ἀνέπτυξε τὴν πλούσια δραστηριότητά της, ποὺ ἐξακολούθησε σ' ὅλη της τὴν μακρυὰ ζωή.

Ὕστερ' ἀπὸ ἕναν συντόμου διαρκείας γάμο μὲ τὸν Ἰωάννη Γεράκη, παντρεύτηκε τὸν Ὄθωνα Ρουσόπουλο, τὸν ἱδρυτὴ καὶ διευθυντὴ τῆς Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἀκαδημίας, τὸν ἀπόστολο τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως στὴν Ἑλλάδα.

Ἐπὶ εἴκοσι πέντε χρόνια ἡ Ἑλένη Ρουσοπούλου ἦταν ἡ συνεργάτρια τοῦ συζύγου της στὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἀκαδημίας», μιᾶς ἀπὸ τὶς σοβαρότερες σχολὲς τοῦ καιροῦ της,ὅπου φοιτοῦσαν νέοι ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ τὶς κοινότητες τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ.

Συγχρόνως ἦταν διευθύντρια τοῦ Δελτίου τῆς Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἀκαδημίας, ἑνὸς περιοδικοῦ ποὺ εἶχε σκοπὸ τὴν διάδοση τῶν τεχνικῶν γνώσεων καὶ τὴν πρόοδο τῶν ἐπιστημῶν. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ εἶχε τεραστία, γιὰ τὴν ἐποχή του, κυκλοφορία γιατὶ τυπωνόταν σὲ 12.500 ἀντίτυπα καὶ ἐστελνόταν παντοῦ ὅπου ὑπῆρχαν ἑλληνικὲς κοινότητες. Ἡ τακτικὴ στήλη τῆς ἀλληλογραφίας δείχνει πόσο βαθειὰ ἀπήχηση εἶχε τὸ «Δελτίο» παντοῦ ὅπου ἐπήγαινε. Μεταξὺ τῶν συνεργατῶν του ἦταν τὰ γνωστότερα ὀνόματα τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ὄχι μόνο στοὺς κλάδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀλλὰ ἀκόμη καὶ στὴν ποίηση καὶ τὴν λογοτεχνία.

Ἡ Ἑλένη Ρουσοπούλου ἦταν ἡ ψυχὴ τοῦ «Δελτίου» αὐτοῦ. Τὸ ὄνομά της παρουσιάσθηκε ἐπίσημα στὸ ἐξώφυλλο τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ τὸ 1904. Μὲ τὴ γλωσσομάθειά της καὶ τὴν πλατειὰ ἐγκυκλοπαιδική της μόρφωση μποροῦσε νὰ παρακολουθῇ ξένα περιοδικά, νὰ μεταφράζῃ, νὰ συνεννοῆται μὲ συνεργάτες, νὰ διορθώνῃ δοκίμια, νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ διευθύνῃ τὴν ἔκδοσή του.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ συνεργάσθηκε μὲ μεταφράσεις ἐκλεκτῶν ξένων συγγραφέων στὴν Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ καὶ τὴν Βιβλιοθήκη Φέξη.

Στὸ σπίτι της, τῆς πλατείας Ἐλευθερίας, ἐγίνονταν τακτικὰ μουσικο-φιλολογικὲς συγκεντρώσεις, ὅπου τὴν μουσικὴ καὶ τὴν ἀπαγγελία διαδέχονταν συζητήσεις γιὰ τὰ θέματα τῆς ἐποχῆς καὶ κυρίως γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Ὁ Ὄθων Ρουσόπουλος καὶ ὁ Σταματιάδης, ὁ γνωστὸς κατόπιν ὡς Ἐλισσαῖος Γιαννίδης,

ἦταν δημοτικιστές, ἐνῶ ὁ Σταμάτιος Βάλβης ἦταν ὁ φανατικώτερος καθαρευουσιάνος τῆς ἐποχῆς του.

Τὸ 1908 ἡ Ἑλένη Ρουσοπούλου ἵδρυσε μαζὶ μὲ τὴν Καλιρρόη Παρρὲν τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων. Ἔκτοτε ἀνέπτυξε μιὰ πλούσια δράση στὶς γυναικεῖες ὀργανώσεις, τῶν ὁποίων ἐθεωρεῖτο ἓν ἀπὸ τὰ πιὸ προοδευτικὰ στοιχεῖα.

Τὸ 1921 βοήθησε νὰ ὀργανωθῆ τὸ Α' Πανελλήνιο Γυναικεῖο Συνέδριο, ὅπου ἡ ἴδια ἐμίλησε γιὰ τὴν γυναικεία ψῆφο.

Τὸ 1922 πέθανε ὁ Ὄθων Ρουσόπουλος. Ἡ «Ἀκαδημία» δὲν μπόρεσε νὰ ἐπιζήση ὕστερ' ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ ἱδρυτοῦ της Ὄθωνος Ρουσοπούλου καὶ μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν Καταστροφὴν ἀναγκάσθηκε νὰ κλείση. Ἔτσι μετὰ τὸν θάνατο τοῦ συζύγου της, ἡ Ἑλένη Ρουσοπούλου ἔφυγε, γιὰ μερικὰ χρόνια, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Λειψία, τὴν πόλη ὅπου εἶχε γεννηθῆ.

Ἐκεῖ ἐσπούδαζαν οἱ κόρες της. Ὅταν ἐπανῆλθε στὴν Ἑλλάδα ἀφιερώθηκε πιὰ ἀποκλειστικὰ στὴν γυναικεία κίνηση. Ἐξελέγη ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων καὶ ἀπὸ τὸ 1933 μέχρι 1940 διηύθυνε μὲ ὅλη της τὴν καρδιὰ τὸ περιοδικὸ «Ἑλληνίς», τὸ μοναδικὸ γυναικεῖο περιοδικὸ τοῦ τόπου μας, ποὺ τὸ ἔφθασε εἰς ἀξιόλογο ἐπίπεδο κυκλοφορίας καὶ ὕλης.

Στὸ μεταξὺ δὲν ἐσταμάτησε τὶς μεταφραστικές της ἐργασίες καὶ τὸ 1936 δημοσίευσε ἐνυπογράφως στὴν «Νέα Ἑστία» τὴν μετάφραση τῆς «Μαίρης Μπαίκερ-Ἔντυ» τοῦ Στέφαν Τσβάιχ.

Τὸ 1940 - 1941 πῆρε μέρος μὲ ἀσυνήθη δραστηριότητα στὴν κίνηση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς γιὰ τὴν προστασία τῶν οἰκογενειῶν τῶν μαχομένων καὶ ὀργάνωσε στὸ σπίτι της συνεργεία γιὰ τὴν διανομὴ μαλλιοῦ γιὰ πλέξιμο ὡς παροχὴ ἐργασίας μὲ ἀμοιβή.

Ἡ Ἑλένη Ρουσοπούλου δουλεύοντας συνεχῶς, χωρὶς θόρυβο, χωρὶς ρεκλάμα καὶ μὲ παντελῆ ἔλλειψη προκαταλήψεως, σὰν ἀφανὴς στρατιώτης, τοποθετεῖται ἀνάμεσα στὶς γυναικεῖες ξεχωριστὲς φυσιογνωμίες τοῦ τόπου μας καὶ κατέχει ἐξέχουσα θέση σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ προοδευτικὰ στοιχεῖα τῆς ἐποχῆς της.

Τὰ τελευταῖα ἕξη χρόνια τῆς ζωῆς της ἀναγκάσθηκε νὰ ἀποτραβηχτῆ ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ δράση λόγῳ βαρειᾶς ἀσθενείας.

Πέθανε τὸ 1950 σὲ ἡλικία 80 ἐτῶν, ἀφήνοντας πίσω της τὴν παράδοση τῶν πρωτοπόρων γυναικῶν τοῦ τόπου μας.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ

Τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ παιδικὸ βιβλίο ἦταν σχεδὸν ἀνύπαρκτο στὴν Ἑλλάδα —καὶ ὅπου ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων» ἦταν ἡ μόνη πνευματικὴ τροφὴ γιὰ τὰ παιδιὰ μὲ τὴν καθαρεύουσά της, μὲ τὸν συντηρητισμό της, μὲ τὶς μεταφράσεις τοῦ Ἰουλίου Βὲρν— στὶς ἀρχὲς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ἐμφανίστηκε στὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα ἡ Π η ν ε λ ό π η Δ έ λ τ α.

Κόρη μιᾶς ἀπὸ τὶς πιὸ πλούσιες οἰκογένειες τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Ἐμμανουὴλ Μπενάκη, γεννήθηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια στὰ 1875. Σὲ νεαρὴ ἡλικία παντρεύτηκε τὸν Στέφανο Δέλτα. Ἔζησε τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ γάμου της στὴν Αἴγυπτο καὶ ὅταν μεγάλωσαν οἱ τρεῖς κόρες της ἐπέρασε μαζί τους ἀρκετὸν καιρὸ στὴν Γερμανία καὶ στὴν Ἑλβετία. Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς της τὰ ἔζησε στὴν Κηφισιὰ στὴν γνωστὴ ἔπαυλη Δέλτα, ὅπου καὶ ἀπέθανε τὸ Μάϊο τοῦ 1941 τὴν ἡμέρα τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν στὴν Ἀθήνα.

Ὅπως οἱ περισσότεροι Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἔτσι καὶ ἡ Πηνελόπη Δέλτα ἐτάχθηκε ὁλόψυχα στὴν ἀρχὴ μὲ τὸ κίνημα τοῦ Ψυχάρη καὶ κατόπιν μὲ τὸ κίνημα τοῦ Βενιζέλου. Ἔγινε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ βασικὰ στελέχη ὄχι μόνο τοῦ δημοτικισμοῦ, ποὺ τὸν ἐνίσχυσε ἔμπρακτα μὲ τὰ βιβλία της, ἀλλὰ καὶ τοῦ Βενιζελισμοῦ, ποὺ τὸν ὑποστήριζε μὲ ὅσες δυνάμεις διέθετε.

Στὸν Δημοτικισμὸ ἡ Πηνελόπη Δέλτα εἶδε ἕνα ἀναμορφωτικὸ κίνημα, ποὺ θὰ μποροῦσε μὲ τὸ προοδευτικὸ ρεῦμα του νὰ διορθώση ὅλα τὰ κακῶς ἔχοντα στὴν Ἑλλάδα.

Στὴν ἀλληλογραφία της (ποὺ δημοσιεύθηκε τὸ 1956 σ' ἕναν ὀγκώδη τόμο) βρίσκει κανεὶς ἐπιστολὲς ὅλων τῶν πρωτεργατῶν τοῦ Δημοτικισμοῦ: Ψυχάρης,

Φωτιάδης, Δελμοῦζος, Τριανταφυλλίδης, Βλαστός, Ταγγόπουλος, Γληνός, Ἐφταλιώτης καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλες προσωπικότητες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γράφουν στὴν Πηνελόπη Δέλτα, στὴ δεκαετία 1906 - 1916 καὶ τὸ περιεχόμενο τῶν γραμμάτων τους εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ἀφιερωμένα στὸ Γλωσσικὸ ζήτημα.

Ἡ Πηνελόπη Δέλτα ἀποφασίζει νὰ γράψη στὴ Δημοτική. Καὶ ἐπειδὴ τὸ Ψυχαρικὸ κίνημα εἶναι καὶ ἐθνικὸ ἀποφασίζει τὰ βιβλία της νὰ ἔχουν θέματα παρμένα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία.

Ὕστερα ἀπὸ τὰ πρῶτα παιδικὰ παραμύθια της: Ἡ καρδιὰ τῆς Βασιλοπούλας καὶ Τὸ παραμύθι χωρὶς ὄνομα ἡ Πηνελόπη Δέλτα γράφει τὰ μυθιστορήματα γιὰ παιδιά: Γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ Στὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου. Τὰ θέματα εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴ Ἐποποιία τοῦ Σλουμπερζὲ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα συγγράμματα Βυζαντινολόγων. Τὰ βιβλία αὐτὰ τὰ διάβασαν καὶ τὰ ἀγάπησαν γενεὲς ὁλόκληρες ἀπὸ Ἑλληνόπουλα καὶ πόσα μάτια παιδιῶν δὲν ἔκλαψαν γιὰ τὴν αὐτοθυσία καὶ γιὰ τὴν φιλοπατρία ποὺ μεταδίδουν σχεδὸν σὲ κάθε σελίδα τους.

Μέσα στὸν κύκλο τῶν πατριωτικῶν βιβλίων πρέπει νὰ ἀναφέρουμε καὶ Τὰ μυστικὰ τοῦ Βάλτου, τὸ δίτομο ἔργο ποὺ περιγράφει τόσο ζωηρὰ τοὺς Μακεδονικοὺς Ἀγῶνες στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας, τὸ θάνατο τοῦ Παύλου Μελᾶ καὶ τὴν σκληρὴ ζωὴ τῶν ἀνταρτῶν στὰ Μακεδονικὰ βουνά.

Ἕνας ἄλλος κύκλος βιβλίων τῆς Δέλτα ἔχει ὡς θέμα τὶς δικές της παιδικὲς ἀναμνήσεις. Ὁ Μάγκας, ποὺ ἔχει ἥρωα ἕνα σκυλί, καὶ ὁ Τρελλαντώνης, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν ἀδελφό της Ἀντώνη Μπενάκη, εἶναι τὰ κυριώτερα καὶ τὰ πιὸ χαριτωμένα τῆς σειρᾶς αὐτῆς.

Κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ ἀθάνατα ἔργα της ἡ Πηνελόπη Δέλτα ἔγραψε καὶ βιβλία μὲ παιδαγωγικὸ περιεχόμενο, ὅπως «Στοχασμοὶ γιὰ τὴν Ἀνατροφὴ τῶν Παιδιῶν μας», τὰ «Ἀνεύθυνα», «Ψυχὲς παιδιῶν», βιβλία ποὺ ἀπευθύνονται σὲ γονεῖς καὶ δασκάλους.

Τελικὰ καταπιάνεται καὶ μὲ τὴ Ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἕνα βιβλίο στὴ δημοτικὴ ποὺ δὲν παρεκκλίνει ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση τῶν Εὐαγγελίων.

Ὅλη ἡ συγγραφική της ἐργασία δὲν τὴν ἐμποδίζει νὰ ἀλληλογραφῇ μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν ὅλοι σχεδὸν ἐξαιρετικὴ θέση στὴ σύγχρονη ἱστορία μας. Οἱ ἐπιστολὲς αὐτὲς ἐσώθηκαν καὶ δημοσιεύθηκαν στὴν «Ἀλληλογραφία τῆς Π.Σ. Δέλτα».

Στὸ μεταξὺ οἱ κόρες της παντρεύτηκαν μὲ Ἕλληνες πολιτευομένους. Τὸ σπίτι τῶν Δέλτα στὴν Κηφισιὰ ἔγινε κέντρο πολιτικῶν καὶ διανοουμένων τοῦ Βενιζελισμοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Βενιζέλος ἦταν ταχτικὸς ἐπισκέπτης. Ἀπὸ ἐκεῖ γυρνοῦσε τὸ βράδυ ἐκεῖνο τοῦ Ἰουνίου 1935 ὅταν ὀργανώθηκε στὴ λεωφόρο Κηφισιᾶς ἡ ἀπόπειρα δολοφονίας ἐναντίον του.

Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς της ἡ Πηνελόπη Δέλτα τὰ πέρασε στὸ κρεββάτι ἢ στὴν καρέκλα μὲ ρόδες. Ὁ ἀσυγκράτητος ἐθνισμός, οἱ ἐνθουσιασμοὶ τῶν νικῶν στὴν Ἀλβανία καὶ οἱ ἀπογοητεύσεις τοῦ 1941 ἔκαναν ὥστε ἡ Πηνελόπη Δέλτα νὰ μὴν μπορέσῃ νὰ ἀνθέξῃ στὴν ἰδέα ὅτι ἡ Ἑλλάδα θὰ πέσῃ στὰ χέρια τοῦ Γερμανοῦ κατακτητῆ. Τὴν ὥρα ποὺ τὸ ραδιόφωνο ἀνάγγειλε ὅτι ἡ σημαία μὲ τὸν ἀγκυλωτὸ σταυρὸ ὑψώθηκε στὴν Ἀκρόπολι, πῆρε μιὰ μεγαλύτερη δόση ἀπὸ τὰ ὑπνωτικὰ ποὺ εἶχε δίπλα στὸ κρεββάτι της καὶ ἔδωσε τέλος στὴ ζωή της.

ΣΟΦΙΑ ΣΠΑΝΟΥΔΗ

Τὸ ὄνομά της εἶναι στενὰ δεμένο μὲ τὴ μουσικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πρώτους Ἕλληνες μουσικοκριτικοὺς καὶ ἡ φήμη της εἶχε ξεπεράσει τὰ στενὰ ὅρια τῆς πατρίδος μας.

Γεννημένη στὴν Πόλη τὸ 1880 ἀπὸ ἀστικὴ οἰκογένεια —ὁ πατέρας της Σταῦρος Ἰωαννίδης ἦταν Καποῦ Κεχαγιᾶς (ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους) στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο— πῆρε μόρφωση καλλίτερη καὶ ἀρτιώτερη ἀπ' ὅτι ἔπαιρναν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ κορίτσια στὴν Παλαιὰ Ἑλλάδα.

Δὲν ἔμαθε δηλ. μόνο «γαλλικὰ καὶ πιάνο» μὲ δασκάλες στὸ σπίτι, παρὰ ἐφοίτησε συστηματικὰ σὲ Ἑλληνικὰ καὶ Γαλλικὰ Σχολεῖα στὴν Πόλη καὶ ἐσπούδασε μουσικὴ στὰ Ὠδεῖα τῆς Δρέσδης καὶ τοῦ Παρισιοῦ.

Ὅταν γύρισε στὰ 1902 στὴν Πόλη ἀφιερώθηκε ἀποκλειστικὰ στὴ μουσικὴ δράση, ἔδωσε ρεσιτὰλ στὴν Ὀδησσὸ καὶ σὲ ἄλλες πόλεις μὲ μεγάλες Ἑλληνικὲς παροικίες καὶ παρέδιδε μαθήματα πιάνου.

Τὸ 1910 παντρεύτηκε τὸν Κ.Π. Σπανούδη, δημοσιογράφο ποὺ ἐξέδιδε τὴν «Πρόοδο» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μιὰν ἐφημερίδα ποὺ ἀπὸ τὸ 1904 ἔβγαινε σὰν ὄργανο τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Νεοτούρκων. Ὁ Σπανούδης ἀπηλάθη δύο φορὲς ἀπὸ τοὺς Τούρκους γιὰ τὴν μαχητικὴ ἀρθρογραφία του.

Ἡ Σοφία Σπανούδη ἄρχισε νὰ γράφη καὶ αὐτὴ στὴν ἐφημερίδα καὶ γρήγορα φάνηκε ὅτι χειρίζεται τὴν πέννα μὲ μαεστρία.

Τὰ ἄρθρα της σὲ μουσικὰ καὶ φιλολογικὰ θέματα διαβάζονταν ὄχι μονάχα στὴν Πόλη μὰ καὶ στὴν Ἀθήνα, τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ὅπου ὑπῆρχαν διανοούμενοι Ἕλληνες.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου τους τὸ ζεῦγος Σπανούδη ἐτάχθηκε ὁλόθερμα μὲ τὸν Βενιζελισμό. Ἡ «Πρόοδος» ἦταν στὸν καιρὸ τοῦ διχασμοῦ (1915 - 19) τὸ ὄργανον τῶν Βενιζελικῶν στὴν Πόλη.

Ὅταν τὸ 1919 ὁ Βενιζέλος πῆγε στὸ Παρίσι γιὰ τὶς συζητήσεις πάνω στὶς συνθῆκες τῆς εἰρήνης ποὺ θὰ ἔκλειναν τὸν Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο πῆρε, μεταξὺ ἄλλων, στὴν Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία τὸ ζεῦγος Σπανούδη. Ἡ γαλλικὴ κοινὴ γνώμη ἦταν τότε φιλοτουρκική, ἐπηρεασμένη κυρίως ἀπὸ τὰ ρομαντικὰ μυθιστορήματα τοῦ Πιὲρ Λοτί.

Ἡ Σοφία Σπανούδη ἔγραψε τότε ἕνα πολύκροτο ἄρθρο, ὅπου ἐξηγοῦσε τὴν φιλοτουρκικὴ στάση τοῦ Λοτί, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸν Παρισινὸ «Φιγκαρὼ» ἀκριβῶς τὶς ἡμέρες ποὺ οἱ Μεγάλοι συζητοῦσαν τὸ Ἑλληνικὸ ζήτημα. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἦταν τόσο διαφωτιστικὸ ὥστε ἐβοήθησε πολὺ τὸν Βενιζέλο στὶς διαπραγματεύσεις του. Λέγεται μάλιστα ὅτι ὁ «Φιγκαρὼ» ἐπληρώθηκε 50.000 γαλλικὰ φράγκα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γιὰ τὴν δημοσίευση αὐτή.

Τὸ 1922 μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ οἱ Σπανούδη ἦρθαν πρόσφυγες στὴν Ἀθήνα καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὸ ξενοδοχεῖο «Μινέρβα» στὴν ὁδὸν Σταδίου. Ἐκεῖ ἔμειναν ἀρκετὰ χρόνια καὶ ζοῦσαν προσφυγικὰ καὶ μὲ οἰκονομικὲς στενοχώριες. Ἡ Σοφία Σπανούδη διορίστηκε καθηγήτρια τῆς Ὠδικῆς σ' ἕνα Γυμνάσιο, ἀλλὰ ἡ διδασκαλία μέσα στὴν τάξη δὲν ἦταν κάτι ποὺ νὰ τῆς πηγαίνει. Οἱ μαθήτριες ἦταν ἄτακτες καὶ ἐκορόϊδευαν τὴν ἔρρινη φωνή της. Ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια τῆς ἀνετέθη ἡ στήλη τῆς μουσικῆς κριτικῆς στὴν «Πρωία» καὶ κατόπιν σὲ ἄλλες ἐφημερίδες καὶ περιοδικά.

Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς της ἦταν πιὰ γενικὰ ἀναγνωρισμένη μουσικοκριτικός, γνωστὴ ὄχι μόνο στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικό. Ἦταν πασίγνωστη ὡς τύπος τῶν συναυλιῶν μὲ τὸ πλατύγυρο καπέλλο της, τὰ μακρυὰ φουστάνια της, παχειὰ καὶ ἐπιβλητική. Ἦταν πνευματώδης στὴν κουβέντα της καὶ ἀθυρόστομη. Τὰ ἔξυπνα ἀστεῖα της κυκλοφοροῦσαν στὴν Ἀθήνα στοὺς μουσικοὺς καὶ τοὺς δημοσιογραφικοὺς κύκλους. Κάθε νέος μουσικὸς ποὺ ἤθελε νὰ ἐμφανισθῆ γιὰ πρώτη φορὰ στὸ κοινὸ ἔτρεμε νὰ δῆ «τί θὰ γράψη ἡ Σπανούδη», γιατὶ ἡ γνώμη της ἦταν σεβαστὴ σὲ ὅλους.

Πολλὲς φορὲς ἐλανσάρισε ἔτσι ἀγνώστους, ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα, καλλιτέχνες. Μεταξὺ τῶν πρώτων ποὺ ἐπρόσεξαν τὸ νέο δημοτικὸ τραγούδι, τὸ ρεμπέτικο, ἦταν ἡ Σοφία Σπανούδη. Σὲ εἰδικὸ χρονογράφημά της γιὰ τὸν Τζιτζάνη, τὸν πιὸ ἀντιπροσωπευτικὸ συνθέτη τῶν τραγουδιῶν αὐτῶν, ἐτοποθέτησε τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς μουσικῆς μέσα στὰ πλαίσια τοῦ νεοελληνικοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ.

Κοντὰ στὶς μουσικοκριτικὲς ἡ Σοφία Σπανούδη ἔγραφε καὶ ἀναλύσεις μουσικῶν ἔργων σὲ προγράμματα συναυλιῶν καὶ δοκίμια γιὰ μουσικὰ θέματα σὲ λογοτεχνικὰ καὶ ἄλλα περιοδικά. Κάποτε ἔγραφε καὶ γιὰ θέματα ξένα μὲ τὴ μουσική. Ἐξέδωσε τὰ ἑξῆς βιβλία: *Ἡ μουσικὴ ψυχογραφία τῶν λαῶν*, *Τὰ 100 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς*, *Ὁ ρομαντισμὸς τῆς μουσικῆς*.

Ἡ Σοφία Σπανούδη πέθανε στὴν Ἀθήνα τὸ 1952. Τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου καὶ τῆς κηδείας της οἱ μουσικοὶ καὶ τὸ κοινὸ στὶς συναυλίες ἐκράτησαν ἑνὸς λεπτοῦ σιγὴ εἰς μνήμην της.

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Τοῦ κ. Π. ΣΟΛΟΜΟΥ

Οἱ ἀντιλήψεις πού ἐπικρατοῦν γιά τή διαφήμιση εἶναι διαφορετικές στά διάφορα μέρη τοῦ κόσμου. Διαφέρουν ἀνάλογα μέ τή φιλοσοφία πού ἐπικρατεῖ ἀνάμεσα στά ἡγετικά στελέχη τῶν οἰκονομικῶν μονάδων. Στήν 'Αμερική, ὅπου ἡ διαφήμιση ἔχει συντελέσει ὅσο λίγα ἄλλα μέσα στήν ἄνοδο τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς εὐημερίας, διαφημίζονται οἱ ἐκκλησίες κοντά σέ ὅλα τά ἐπαγγέλματα: τό ἰατρικό, τό δικηγορικό καί πολλά ἄλλα ἐπαγγέλματα, πού σέ ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης θά κρίνονταν ὅτι ἐνεργοῦν ἀναξιοπρεπῶς ἄν διαφημιστοῦν, Διαφημίζονται ἐπίσης οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Δημοσίου, τῶν Δήμων, τῶν Κοινοτήτων, ἀκόμη καί οἱ φόροι. Καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ διαφήμιση π.χ. τῆς 'Εκκλησίας συμβάλλει στό νά προσέρχωνται περισσότεροι πιστοί ἤ ἄπιστοι γιά νά βοηθηθοῦν ἀπό τήν ἠθικοπλαστική της διδασκαλία. Καί ἡ διαφήμιση τῶν φόρων, πού ἐξηγεῖ τή χρησιμότητά τους, περιορίζει τή φοροδιαφυγή.

'Η διαφήμιση, ἐξ ἄλλου, κολοσσῶν, ὅπως εἶναι ἡ 'Εταιρία Τηλεφώνων, τά Ταχυδρομεῖα, τά Τηλεγραφεῖα, βοηθεῖ τούς ἐνδιαφερομένους νά ἀπολαμβάνουν ὑπηρεσίες πού δέν θά μποροῦσαν ν' ἀπολαύσουν ἄν δέν γινόταν ἡ διαφήμιση. Εἶναι τόσα πολλά τά ἀγαθά καί οἱ ὑπηρεσίες πού συντελοῦν στή βελτίωση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, πού δέν εἶναι δυνατόν στόν καθένα νά τίς γνωρίζη ἤ καί ἄν τίς γνωρίζη νά τίς θυμᾶται. 'Ακόμα λιγώτερο εἶναι κανείς σέ θέση νά κάνη τή σύγκριση ποιό ἀγαθό ἤ ποιά ὑπηρεσία τοῦ εἶναι περισσότερο χρήσιμη. Σ' αὐτό βοηθάει ἡ διαφήμιση.

Οἱ μέθοδοι πού ἀκολουθοῦνται στήν 'Αμερική ἀλλά καί σέ πολλές ἄλλες χῶρες, βιομηχανικά προηγμένες, γιά τή διαφήμιση φτάνουν μέχρι τοῦ σημείου νά ἀπασχολοῦν πρώτης γραμμῆς λογοτέχνες, καλλιτέχνες, μαθηματικούς, νομομαθεῖς, ψυχολόγους, γιά νά ἑρμηνεύσουν τήν ὠφέλεια πού ἀποκομίζει ἐκεῖνος πού χρησιμοποιεῖ κάποιο εἶδος ἤ ὑπηρεσία. Εἶναι τόσο ἐξελιγμένη ἡ γλῶσσα, τό ὕφος, τό περιεχόμενο, ὥστε πολλά περιοδικά πού δημοσιεύουν διαφημίσεις μέ μορφή ἄρθρων γράφουν τή λέξη «διαφήμιση» ὥστε νά μήν παρεξηγηθῆ ὅτι εἶναι ἄρθρο τοῦ περιοδικοῦ.

'Από τήν ἄλλη μεριά ὑπάρχουν ἀγαθά ἤ ὑπηρεσίες πού δέν διαφημίζονται. Αὐτό συμβαίνει μέ κείνους πού ἔχουν τόν ἐγωκεντρισμό νά πιστεύουν ὅτι, ἐφόσον τό προϊόν τους εἶναι καλό, θά προτιμηθῆ ἀπό τό προϊόν τοῦ συναγωνιστοῦ, πού, κατά τή γνώμη τους, δέν εἶναι τόσο καλό. 'Ακόμη ὅμως κι ἄν αὐτό ἦταν σωστό, θά ἔπρεπε νά φροντίζουν πῶς θά πουλήσουν τουλάχιστον δέκα τοῖς ἑκατόν περισσότερα ἀπό ὅ,τι πούλησαν τόν προηγούμενο χρόνο σέ μιά ἀγορά πού φαίνεται κορεσμένη. Καί νά σκέπτωνται ὅτι ἕνα εἶδος δέν εἶναι δυνατόν νά τό ξέρει ὅλος ὁ κόσμος καί ὅτι ὑπάρχουν ἐν-

διαφερόμενοι πού, μιά καί δέν γνωρίζουν τήν ὕπαρξη τοῦ εἴδους αὐτοῦ καί τά πλεονεκτήματα πού παρουσιάζει, ἀγοράζουν τό λιγώτερο καλό τοῦ συναγωνιστοῦ. Καί ὅτι πολλοί εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού μποροῦν νά ὠφεληθοῦν ἀπό ἕνα ἀγαθό ἤ ὑπηρεσία, ἀλλά δέν τό ξέρουν.

Πράγματι, ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ξέρουν τί χρειάζεται γιά νά ζήση κανείς καλύτερα, οἰκονομικώτερα καί πιό πολιτισμένα. Πόσοι ἄνθρωποι ἔχουν καλά βαλμένο τό σπίτι τους; Παρ' ὅλο ὅτι μπορεῖ νά ἔχουν ξοδέψει πολλά χρήματα, ἐν τούτοις βλέπουμε ὅτι τό σπίτι τους εἶναι πολύ χειρότερα βαλμένο ἀπό ἕνα ἄλλο, γιά τό ὁποῖο ἔχουν ξοδευτῆ λιγότερα χρήματα. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὑπάρχει ἄγνοια ὡς πρός τό τί εἶναι καλύτερο καί ἐξυπηρετικώτερο. Αὐτή τήν ἄγνοια ἐξουδετερώνει ἡ διαφήμιση.

Εἶναι γνωστό ὅτι πολλές ξυπόλυτες φυλές τῆς ζούγκλας φοροῦν ψηλά καπέλλα, γιατί νομίζουν ὅτι αὐτό ἀποτελεῖ τό ἄπαντο τοῦ πολιτισμοῦ. Τί συμβαίνει μέ τούς ἀνθρώπους αὐτούς; Βλέπουν τίς εἰκόνες τῶν ἐπισήμων, πού φοροῦν ψηλά καπέλλα, ἐνῶ, ὡς ἐπί τό πλεῖστον, δέν παρατηροῦν τά πόδια τους ἤ καί ἄν τά παρατηροῦν δέν τούς κάνουν τήν ἐντύπωση πού τούς κάνουν τά ψηλά καπέλλα. Ἔχει, δηλαδή, διδαχθῆ ἐσφαλμένα ὁ ἄγριος τί εἶναι χρήσιμο. Ἄν φωτογραφίζονταν τά πόδια τῶν ἐπισήμων μᾶλλον παρά τό κεφάλι τους, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί θά μάθαιναν ὅτι πρῶτα χρειάζονται τά παπούτσια καί ἔπειτα τό καπέλλο.

Ἡ διαφήμιση, λοιπόν, πού βοηθάει τόν πολιτισμένο ἄνθρωπο νά κάνη τήν κατάλληλη ἐκλογή εἶναι ἕνα διδακτικό μέσο ἀνυπολόγιστης ἀξίας γιά τήν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

Δέν ὑπάρχει εἶδος ἤ ὑπηρεσία, ὁσοδήποτε καλή, πού νά μήν ὠφελῆται ἀπό τήν κατάλληλη διαφήμιση καί πού νά μήν ὠφελῆ τήν οἰκονομία χάρη στή διάδοσή της. Παράδειγμα ἡ διαφήμιση τῶν Τηλεφωνικῶν Ἑταιριῶν. Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ὅσο περισσότερα τηλέφωνα ὑπάρχουν σέ μιά κοινωνία, τόσο γρηγορώτερα διεκπεραιώνονται οἱ ἐργασίες, πρᾶγμα πού συντελεῖ στήν αὔξηση τῆς εὐημερίας καί προάγει τόν πολιτισμό. Ἡ Ἠλεκτρική Ἑταιρία, ἐπίσης, ὅταν διαφημίζει τίς ὑπηρεσίες της, διδάσκει τήν κοινωνία νά χρησιμοποιῆ τόν ἠλεκτρισμό σ' ἕνα πλῆθος ἐφαρμογῶν, πού ἀλλοιῶς δέν θά τόν χρησιμοποιοῦσε. Διαφημίζει λ.χ. τήν ἄντληση, τή μεταφορά, τήν κίνηση, ὥστε νά προκαλέση τό ἐνδιαφέρον ἐκείνων πού χρειάζονται αὐτές τίς ὑπηρεσίες.

Οἱ Ἑταιρίες Μεταφορῶν πού διαφημίζουν τά μεταφορικά τους μέσα προάγουν ἐπίσης τήν εὐημερία, γιατί βοηθοῦν τούς παραγωγούς στήν καλύτερη μεταφορά τῶν προϊόντων τους ἀπό τόπο σέ τόπο, πού ἔχει μέ τή σειρά της ἀντίκτυπο στήν καλύτερη διαβίωση τῆς κοινωνίας.

Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τίς οἰκοδομικές ἑταιρίες, γιά τίς βιομηχανίες ὅλων τῶν τύπων, γιά τό ἐμπόριο ἐν γένει. Ἡ διαφήμιση μεταφέρει καί στά ἀκρότατα σημεῖα κάθε χώρας τό μήνυμα τῆς καλύτερης διαβιώσεως καί προσθέτει χρῶμα στή ζωή, πού πολλές φορές μπορεῖ νά εἶναι τόσο μονότονη. Ἐνθαρρύνει δέ τόν παραγωγό καί τόν παρακινεῖ νά κάνη τή δουλειά του μέ περισσότερο ζῆλο καί νά ἐπεκτείνη τή δραστηριότητά του μέ τή σκέψη ὅτι ἄν παραγάγη περισσότερα, εὐκολώτερα θά μπορέση νά ἀποκτήση τά δια-

φημιζόμενα χρήσιμα πράγματα, πού θά τοῦ βελτιώσουν τόν τρόπο τῆς ζωῆς του.

Ἡ διαφήμιση ἔχει παρεξηγηθῆ, ἐπειδή θεωρεῖται ὅτι ἡ προβολή τῶν ἰδιοτήτων καί τῶν πλεονεκτημάτων ἑνός εἴδους ἤ μιᾶς ὑπηρεσίας ἀποτελεῖ, κατά κάποιο τρόπο, μιά ὄχι πραγματική ἀπεικόνιση τοῦ διαφημιζομένου, ἀλλά μιά ὑπερβολική ἔξαρση τῶν γνωρισμάτων καί τῶν ἰδιοτήτων του.

Ἡ ἄποψη αὐτή ἐξακολουθεῖ νά δικαιολογῆται ἐπειδή πολλοί διαφημιζόμενοι, ἀγνοώντας τό ρόλο πού ἔχει νά παίξη ἡ διαφήμιση, ἔχουν τήν τάση νά ὑπερβάλλουν καί δέν περιορίζονται νά ἐξάρουν τά γνωρίσματα τῶν εἰδῶν καί ὑπηρεσιῶν πού προσφέρουν, ἀλλά καταφεύγουν σέ ὑπερθετικά, πού εἶναι συχνά παραπειστικά.

Ἡ παραπειστική διαφήμιση εἶναι ἐπιβλαβής καί δέν προάγει τό γενικό καλό ἐπειδή ἔχει κακό ἀντίκτυπο καί σέ κείνους πού διαφημίζουν καλόπιστα. Καί γίνεται ἀφορμή νά θεωρῆται ἡ διαφήμιση ὀλίγον τι τσαρλατανισμός. Ἐνῶ, ἀπεναντίας, ἡ διαφήμιση, ὅταν ἐπιτελῆται σάν κοινωνικό λειτούργημα, μέ ἀντικειμενικό σκοπό τήν ἄνοδο τῆς οἰκονομίας καί τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, εἶναι μιά ἀπό τίς σπουδαιότερες λειτουργίες γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς καί τήν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

Ἡ διαφήμιση ἔχει ἐκπαιδευτικό σκοπό γιατί διδάσκει ποιές ὑπηρεσίες προσφέρονται ἤ ποιά ἀγαθά, ἀπ' αὐτά πού κάθε ἄνθρωπος χρειάζεται γιά νά ζήση μέ τίς σημερινές συνθῆκες τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἐπιτρέπει ἐπίσης στούς ἐνδιαφερομένους νά κάνουν συγκρίσεις ἀνάμεσα σέ ὅμοια καί ἀνόμοια ἀγαθά ἤ ὑπηρεσίες καί νά διαλέγουν ὅποιο θεωροῦν καλύτερο ἤ χρησιμότερο.

Δέν θά ἦταν ὑπερβολή ἄν ἔλεγε κανείς ὅτι κάθε μέλος τῆς κοινωνίας πού εἶναι σέ θέση νά προσφέρη ὑπηρεσίες, ὠφέλιμες στά ὑπόλοιπα μέλη της, ἔχει ὑ π ο χ ρ έ ω σ η νά διαφημίζη τίς ὑπηρεσίες αὐτές γιά νά τίς κάνη γνωστές στό σύνολο.

Πρέπει ὅμως ὅσοι κάνουν διαφήμιση νά μή ξεχνοῦν ὅτι ἡ ἀποτελεσματική διαφήμιση εἶναι ἡ εἰλικρινής, ἡ ἐπεξηγηματική, πού δέν περιέχει ὑπερβολές, κοινοτοπίες καί ἀνακρίβειες. Καμμιά φορά εἶναι δυνατόν νά παρασύρουν οἱ ἀνακρίβειες μερικούς ἀφελεῖς ὥστε νά ἀποκτήσουν ἄχρηστα ἀγαθά ἤ ἀμφίβολες ὑπηρεσίες, ἀλλά τίς περισσότερες φορές τό τελικό ἀποτέλεσμα εἶναι ναυάγιο τῆς ἐργασίας πού χρησιμοποιεῖ τή διαφήμιση γιά νά παραπλανήση τούς ἀφελεῖς.

Ἐνῶ ἡ λεπτολόγος καί ἐπεξηγηματική διαφήμιση γίνεται πιστευτή, ἱκανοποιεῖ ἐκεῖνον πού τήν παρατηρεῖ καί τόν μετατρέπει σέ ἐνθουσιώδη πελάτη, γιατί πραγματικά ἐξυπηρετεῖται ἀπό τήν ὑπηρεσία ἤ τό ἀγαθό πού προμηθεύτηκε βάσει τῆς διαφημίσεως.

Ἡ κοινωνία πρέπει, ἑπομένως, νά βλέπη μέ εὐγνωμοσύνη τήν ὑγιᾶ διαφήμιση καί νά τήν ὑποστηρίζη γιατί εἶναι φορεύς πολιτισμοῦ καί εὐημερίας.

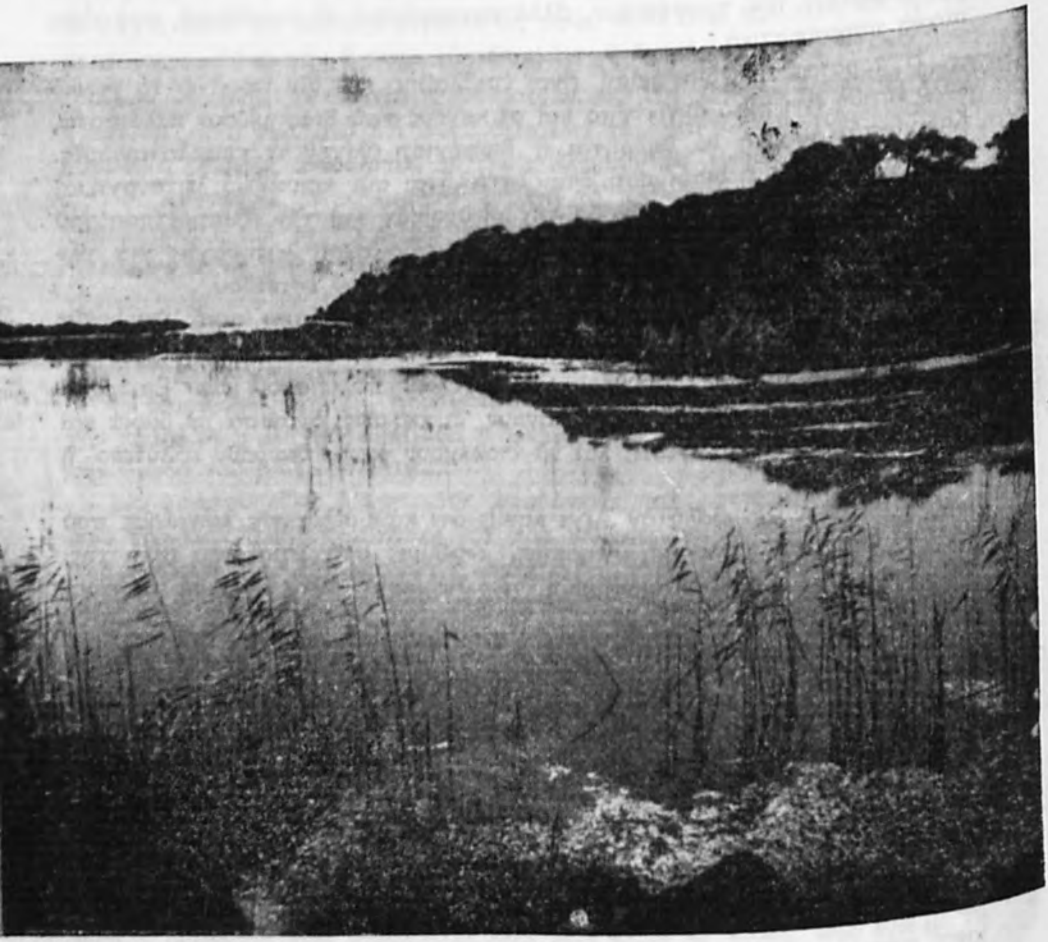

ΚΡΗΤΗ: Ἡ λίμνη τοῦ Ἁλμυροῦ.

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1957

Τοῦ κ. Ι. Λ. ΦΡΑΓΚΟΥ

Τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζει καὶ κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1957 ἔλλειμμα τῆς τάξεως τοῦ 1956. Ἡ ἀξία τσὶφ τῶν εἰσαγωγῶν ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς 15.748.157.570 δραχμάς, ἡ δὲ ἀξία φὸμπ τῶν ἐξαγωγῶν εἰς δραχμὰς 6.588.043.655. Οὕτω ἡ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ τὰ ἔτη 1956 καὶ 1957 ἐκάλυψε τὸ 41 % καὶ τὸ 41,8 % τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἐτῶν τούτων.

1956	ἀξία εἰσαγωγῶν	13.911.694.000	ἐξαγωγῶν	5.698.344.000	41 %
1957	» »	15.748.157.570	»	6.588.043.655	41,8%

Τὰ στοιχεῖα τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος τὰ ἀφορῶντα τὰς εἰσαγωγὰς καθ' ὁμάδας τυποποιημένης ταξινομήσεως τοῦ Διεθνοῦς Ἐμπορίου (Μηνιαῖον δελτίον Στατιστικῆς ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου— Ἰανουάριος 1958, πίναξ 4, σελὶς 19) παρουσιάζουν τάσιν κάμψεως τῆς ἀναλογίας τῶν ὁμάδων 0, 1, 2 καὶ 3 (τρόφιμα, ποτὰ καὶ καπνός, πρῶται ὕλαι μὴ ἐδώδιμοι, λιπαντικὰ καὶ συναφῆ). Ἡ ἀναλογία αὕτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ σύνολον τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν ἔχει ὡς ἑξῆς κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη:

1954	44,8 %
1955	46,3 %
1956	43,6 %
1957	43,4 %

Ἡ ὁμὰς 0 (τρόφιμα) παρουσιάζει αἰσθητὴν κάμψιν:

1955	20,6 %
1956	20,9 %
1957	18,1 %

ἐνῷ αἱ 2 ὁμάδες 2 καὶ 3 παρουσιάζουν αὔξησιν (πρῶται ὕλαι καὶ ὀρυκτὰ καύσιμα).

Ἡ ὁμὰς 7 (μηχανήματα καὶ μεταφορικὰ μέσα) παρουσιάζουσα αὔξησιν ἐξειλίχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς ἑξῆς:

1954	19 %
1955	18,9 %
1956	23,40 %
1957	24 %

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀξίαν τῶν ἐξαγωγῶν ἡ ἀναλογία τῶν αὐτῶν ὁμάδων (0, 1, 2 καὶ 3) ἐν σχέσει πρὸς τὴν συλλογικὴν ἀξίαν τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζεται ὡς ἑξῆς:

1954	83,4 %
1955	89,4 %
1956	88,7 %
1957	89,2 %

Ἡ αὔξησις τῆς ἀναλογίας τῶν ὁμάδων τούτων ὀφείλεται εἰς μείωσιν τῶν ἐξαγωγῶν τῶν χημικῶν καὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

Ἀξία εἰσαγωγῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τσὶφ τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους 1957 παρατηροῦμεν ὅτι τὸ 92.50 % ταύτης ἀναλογεῖ εἰς τὰς ἑξῆς 24 Συμβατικὰς Χώρας καὶ 2 μὴ Συμβατικὰς (Ἀργεντινὴ καὶ Σαουδικὴ Ἀραβία).

Κράτη	%	Κράτη	%
Γερμανία Δυτική	18,7	Ἑλβετία	1,20
Ἀμερική	15,8	Φινλανδία	1,19
Ἀγγλία	11	Ἀργεντινή	1,12
Ἰταλία	9,8	Βραζιλία	1,03
Γαλλία	5,95	Ρουμανία	0,94
Σουηδία	3,54	Κούβα	0,85
Αὐστρία	3,29	Αἴγυπτος	0,83
Βέλγιον—Λουξεμβοῦργον	3,1	Ἄδεν	0,76
Ὀλλανδία	2,96	Καναδᾶς	0,65
Γιουγκοσλαυΐα	2,59	Βουλγαρία	0,64
Ρωσία	2,02	Σαουδικὴ Ἀραβία	0,62
Τσεχοσλοβακία	1,52	Δανία	0,56
Ἰαπωνία	1,30	Νορβηγία	0,54

Τὸ ὑπόλοιπον 7,50 ἀντιστοιχεῖ κατὰ 5,88 % εἰς 22 ἀνεξαρτήτους ἢ μὴ χώρας (19 συμβατικὰς καὶ 3 μὴ συμβατικὰς) μὲ εἰσαγωγὴν ἐξ ἑκάστης ἀπὸ 0,44 % μέχρι καὶ 0,10 % καὶ κατὰ 1,62 % εἰς 54 ἄλλας συμβατικὰς ἢ μή, ἀνεξαρτήτους ἢ μή, μὲ εἰσαγωγὴν ἐξ ἑκάστης κάτω τοῦ 0,10 %.

Αἱ μὴ συμβατικαὶ χῶραι μετὰ τῶν ὁποίων ὑφίστανται ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ ἀνέρχονται εἰς 20, ἡ ἀναλογία δὲ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν Χωρῶν τούτων (380 ἑκατ. δρχ. περίπου) ἀνέρχεται εἰς τὸ 2.44 % τοῦ συνόλου τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1957. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων 57 συμβατικῶν χωρῶν αἱ 32 ἀποτελοῦν χώρας οὐχὶ ἀνεξαρτήτους (19 Ἀγγλίας, 8 Γαλλίας, 2 Ὀλλανδίας, 1 Δανίας, 1 Πορτογαλίας καὶ 1 Βελγίου)

Ἀξία ἐξαγωγῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν φὸμπ τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους 1957 παρατηροῦμεν ὅτι 89,57 % ταύτης ἀναλογοῦν εἰς τὰς ἑξῆς 18 συμβατικὰς χώρας.

Κράτη	%	Κράτη	%
1. Δυτικὴ Γερμανία	25	10. Τσεχοσλοβακία	2,3
2. Ἡν. Πολιτεῖαι	13,7	11. Ὀλλανδία	2,1
3. Ἀγγλία	8,9	12. Φινλανδία	1,42
4. Ἰταλία	8,2	13. Γερμανία Ἀνατ.	1,32
5. Γαλλία	6,7	14. Βέλγιον—Λουξεμβοῦργον	1,2
6. Ρωσία	4,1	15. Ρουμανία	1,16
7. Γιουγκοσλαυΐα	4	16. Ἑλβετία	1,13
8. Αἴγυπτος	3,4	17. Σουηδία	1,10
9. Αὐστρία	2,8	18. Βουλγαρία	1,04

'Ωσαύτως τὸ 8,27 % ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς ἑξῆς 17 συμβατικὰς καὶ 4 μὴ συμβατικὰς χώρας (Σαουδικὴ 'Αραβία, Λίβανος, 'Ιρὰκ καὶ Λιβύη).

Κράτη	%	Κράτη	%
'Ισπανία	0,97	'Ιρὰκ	0,29
'Ιαπωνία	0,95	Τουρκία	0,28
Κύπρος	0,79	Καναδᾶς	0,18
Νορβηγία	0,67	Σουδὰν	0,16
'Ισραὴλ	0,59	Δανία	0,147
Σαουδικὴ 'Αραβία	0,58	Πορτογαλία	0,138
Οὐγγαρία	0,54	Οὐρουγουάη	0,129
Βραζιλία	0,41	Συρία	0,115
Πολωνία	0,39	Λιβύη	0,111
'Ιρλανδία	0,39	Αὐστραλία	0,103
Λίβανος	0.34		

Τὸ ὑπόλοιπον 2,06 % ἀντιστοιχεῖ εἰς 29 χώρας ἀνεξαρτήτους ἢ μὴ (κτήσεις, ἀποικίας, κλπ.), συμβατικὰς ἢ μή, μὲ ἐξαγωγὴν εἰς ἑκάστην κάτω τοῦ 0,10 %. Αἱ χῶραι ἐξαγωγῆς μὲ ποσοστὸν κάτω τοῦ 0,01 %, δηλαδὴ μὲ ἀξίαν κάτω τῶν 600.000 δραχμῶν, ἀνέρχονται εἰς 38.

Αἱ μὴ συμβατικαὶ χῶραι πρὸς τὰς ὁποίας ἐγένοντο ἐξαγωγαὶ ἀνέρχονται εἰς 16, ἡ ἀναλογία δὲ τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς χώρας ταύτας (100 ἑκατ. περίπου δραχμῶν) ἀνέρχεται εἰς τὸ 1,5 % τοῦ συνόλου τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ ἔτους 1957.

'Εκ τῶν 84 συμβατικῶν χωρῶν πρὸς τὰς ὁποίας ἐγένοντο ἐξαγωγαί, αἱ 37 ἀποτελοῦν χώρας οὐχὶ ἀνεξαρτήτους (20 'Αγγλίας, 7 Γαλλίας, 2 'Ολλανδίας, 1 Πορτογαλίας καὶ 1 Βελγίου).

'Η 'Εθνικὴ Στατιστικὴ 'Υπηρεσία τῆς 'Ελλάδος παρέχει διὰ τῶν μηνιαίων καὶ ἐτησίων δημοσιευμάτων της στοιχεῖα ἐπὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς 'Ελλάδος, ἀπὸ ἀπόψεως ὄγκου καὶ ἀξίας ταύτης καὶ κατὰ κατηγορίας τοῦ Δασμολογίου καὶ καθ' ὁμάδας τῆς Στατιστικῆς ὀνοματολογίας τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν.

Συμφώνως πρὸς τὰ ἐν λόγῳ στοιχεῖα ἡ ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1957 ηὐξήθη κατὰ 13,2 % ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1956, ἐνῷ ἡ τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ 1957 ηὐξήθη κατὰ 15,6 % ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1956.

Οὕτω ἔχομεν τὰς ἑξῆς, εἰς %, ἀναλογίας αὐξήσεως ἀξίας ἐν σχέσει μὲ τὰ προηγούμενα ἔτη.

1956	εἰσαγωγαὶ	21,3	ἐξαγωγαὶ	3,9
1957	»	13,2	»	15,6

'Η μέση ἐξ ἄλλου ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1957, ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1956, ηὐξήθη κατὰ 2 %, ἐνῷ ἡ μέση ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ 1957 ἠλαττώθη κατὰ 2,5 %.

'Ο ὄγκος ἀφ' ἑτέρου τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1957 ἐν σχέσει μὲ τὸ 1956 ηὐξήθη κατὰ 10,9 %, ἐνῷ ὁ ὄγκος τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζει αὔξησιν κατὰ 18,5 %.

'Η αὔξησις τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1957 κατὰ 13,2 %, ἐν σχέ-

σει πρὸς τὸ 1956, ὀφείλεται εἰς αὔξησιν τῆς μέσης ἀξίας κατὰ 2,0 % καὶ εἰς αὔξησιν τοῦ ὄγκου κατὰ 10,9.

Ἡ αὔξησις ἐξ ἄλλου τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ 1957 κατὰ 15,6 %, ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1956, ὀφείλεται εἰς μείωσιν τῆς μέσης ἀξίας κατὰ 2,5 % καὶ αὔξησιν τοῦ ὄγκου κατὰ 18,5 % (Μηνιαῖον στατιστικὸν Δελτίον, μὴν Μάρτιος 1958, πίναξ XI, σελ. 49).

Ἔσοδα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον ἐτροφοδότησε κατὰ τὸ 1957 τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους μὲ 4.135.214.800 δραχμὰς ἐκ τῶν κατωτέρω ἐσόδων, ἐπὶ συνόλου τακτικῶν ἐσόδων τοῦ ἔτους 1957 ἐκ δραχμῶν 12.119.006.800.

1. Δασμοὶ εἰσαγωγῆς	1.909.028.900
2. Τέλη Στατιστικῆς	1.865.500
3. Δασμοὶ ἐξαγωγῆς	4.573.700
4. Εἰσφοραὶ διάφοροι	35.810.200
5. Φόρος σακχάρεως	639.824.300
6. » βενζίνης	359.117.400
7. » μοτορίνης	242.792.000
8. » μαζούτ	101.464.600
9. » κύκλου ἐργασιῶν	606.648.700
10. » εἰδικὸς ἐπὶ εἰσαγομένων	151.223.100
11. » πολυτελείας	82.866.400
Σύνολον	4.135.214.800

Εἰς τὰ ἔσοδα ταῦτα δέον νὰ προστεθῇ καὶ τὸ ἔσοδον ἐκ τελῶν χαρτοσήμου εἰσπραττόμενον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐκ 0,5 % ἐπὶ τοῦ ἀθροίσματος τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῶν δασμῶν καὶ φόρων. Τὸ ἔσοδον τοῦτο ὑπολογίζεται διὰ τὸ ἔτος 1957 εἰς 80 ἑκ. δραχμὰς περίπου.

Ὡσαύτως τὰ Τελωνεῖα εἰσέπραξαν κατὰ τὸ 1957 περὶ τὰ 220 ἑκατομ. δραχμῶν ὡς ἔσοδα προϋπολογισμῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ διαφόρων νομικῶν προσώπων.

Εἰδικώτερον ἡ εἰσαγωγικὴ κίνησις κατὰ τὸ 1957 παρουσιάζεται ὡς ἑξῆς:

Δασμολογηθέντα	τόννοι	2.305.516	ἀξίας	δραχ.	11.063.395.000
Εἰσαχθέντα ἀτελῶς	»	1.497.986	»	»	4.684.792.000
	Σύνολον	3.803.502			15.748.157.000

Τὰ δασμολογηθέντα εἴδη ἀναλύονται ὡς ἑξῆς:

Σάκχαρις καὶ πετρελαιοειδῆ	τόννοι	1.008.134	ἀξίας	δρχ.	1.426.732.000
Λοιπὰ εἴδη	»	1.297.382	»	»	9.636.663.000
Σύνολον δασμολ. εἰδῶν	»	2.305.516	»	»	11.063.395.000

Ἑπομένως οἱ εἰσπραχθέντες δασμοὶ ἐπὶ τῶν «δασμολογηθέντων λοιπῶν εἰδῶν» ἀποτελοῦν τὸ 20,6 % περίπου τῆς ἀξίας τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν. (Ὅρα λεπτομερῆ ἀνάλυσιν στοιχείων ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου δασμῶν καὶ φόρων ἐκ Δελτίου Διευθύνσεως Τελωνείων ὑπ' ἀριθ. 36).

ΛΙΓΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

Τῆς κυρίας ΑΓΓ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ

Τὸ ἀνεξάντλητο ὑλικὸ τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης, στηριγμένο πάνω σὲ μιὰ αὐτοτελῆ πνευματικὴ βάση, πηγάζει ἀπὸ τὴν ὁμαδικὴ θέληση καὶ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ μιᾶς ὁμάδας, ἑνὸς χωριοῦ, ἢ πόλης. Συνυφαίνεται μὲ τὴ συνέχεια μιᾶς συνήθειας, ἑνὸς θεσμοῦ ἢ μιᾶς παράδοσης, τὴν ἰδιόχειρη κατασκευὴ καὶ διατηρεῖ τύπους ποὺ σταθεροποιήθηκαν ἀνάμεσα στὴ διαδοχικὴ ἐναλλαγὴ τῆς ζωῆς, τύπους δημιουργημένους ἀπὸ τὴν τεχνικὴ αἰσθητικὴ παράδοση, τὴν κοινωνικὴ δέσμευση, τὴν κοινωνικὴ ἑνότητα, τὴν κοινὴ πίστη, τὸ ὁμαδικὸ αἴσθημα τῆς κοινότητας, μέσα στὴν ὁποία τὸ ἄτομο δὲν ἀποτελεῖ μία ἰδιαίτερη ξεχωριστὴ ὕπαρξη ἀλλὰ εἶναι μέλος ἑνὸς ἑνιαίου συνόλου.

Ἡ ἐξάρτηση ὅλων ἀπὸ τὰ ἴδια γιὰ ὅλους φυσικὰ καὶ κοινωνικὰ φαινόμενα δίνει στὴ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἕνα ὅμοιο ρυθμό, μιὰ ἀδιάσπαστη τάξη καὶ ἀναπτύσσει σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς ὁμάδας μιὰ ἑνιαία ψυχικὴ κατάσταση καὶ μιὰ κοινὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωή. Τὰ ἔθιμα καὶ οἱ παραδόσεις θεωροῦνται σὰν ἀπαρασάλευτοι νόμοι κι ἂς εἶναι ἄγραφοι. Αὐτὰ ἀποτελοῦν τὶς δημιουργικὲς πηγὲς καὶ σταθεροποιοῦν τὰ ἔργα τῆς λαϊκῆς τέχνης. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ τέχνη ἡ χωρικὴ δὲν εἶναι τέχνη προσωπικὴ ἀλλὰ δημιούργημα τῆς ὁμάδας. Καὶ καθὼς ἡ θέληση τῆς ὁμάδας εἶναι κατ' ἐξοχὴν συντηρητικὴ θέλει καὶ ἡ τέχνη της νὰ συνεχίζει τὴν κληρονομημένη αἰσθητικὴ καὶ τεχνικὴ παράδοση. Αὐτὴ ἡ συντηρητικότητα στάθηκε ἀσφαλῶς καὶ τὸ κύριο ὅπλο τῆς λαϊκῆς τέχνης ἐνάντια στὶς ξένες ἐπιρροὲς καὶ γι' αὐτὸ ποτὲ δὲν ἔχασε ἡ τέχνη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴ σφραγίδα τῆς ἱστορικῆς της καταγωγῆς καὶ δὲν ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸν χαρακτήρα τῆς συλλογικῆς της ἔκφρασης.

Ὁ ὁρισμὸς λοιπὸν γιὰ τὴ λαϊκὴ τέχνη ποὺ τῆς ἀρνεῖται αὐτοτελῆ πνευματικὴ βάση καὶ δέχεται πὼς εἶναι μόνο μίμηση ἀστικοῦ πολιτισμοῦ διαφόρων ἐποχῶν πέφτει ἀπὸ μόνος του. Ὑποστηρίχτηκε ἀπὸ μερικοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅταν ἐντελῶς παραγνωρισμένη ἡ λαϊκὴ τέχνη ἄρχισε νὰ μελετᾶται μ' ἕνα τρόπο, μποροῦμε νὰ ποῦμε, πρόχειρο καὶ ἀντιεπιστημονικό. Ἔτσι ὁ ὁρισμός της τοῦτος στάθηκε κάπως καὶ συζητήθηκε ὁπωσδήποτε, γιατὶ πρωτοειπώθηκε σὲ χρόνους ποὺ μιὰ διαφορετικὴ μόρφωση εἶχε δημιουργήσει διάφορες τάξεις ποὺ ξεχώριζαν αὐστηρὰ τὸν κύκλο τῆς καλλιτεχνικῆς δράσης καὶ ἀναγνώριζαν μονάχα τὴν ὑψηλὴ προσωπικὴ τέχνη. Περιφρονήθηκε ἡ λαϊκὴ τέχνη σὰν εὐτελὲς δημιούργημα τοῦ λαοῦ καὶ νικήθηκε ἀνεπανόρθωτα ἡ χειροτεχνία ἀγωνιζόμενη ἐνάντια στὴν τεχνικὴ τῶν μηχανῶν, ποὺ ἔχουν τὸν τρόπο καὶ τὴν ὁρμὴ νὰ εἰσχωροῦν στὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπινου βίου.

Μὰ ὁ ἥλιος, τὸ φεγγάρι, τ' ἀστέρια, τὸ χρῶμα τῶν λουλουδιῶν, τῆς

θάλασσας, τὸ βουνό, τὸ χωράφι, οἱ ἄνθρωποι, ἡ ἀνατροφὴ τῶν ζώων, ἡ ψυχὴ γενικὰ τῆς φύσης, στενοδεμένη μὲ τὶς συνήθειες καὶ τὴν πίστη, ἡ δημιουργικὴ δηλ. ψυχὴ τῆς λαϊκῆς τέχνης δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὴ λογικὴ τῆς ἀστικῆς τέχνης καὶ τὶς διεθνεῖς της ἀξίες. Τὰ διακοσμητικά της θέματα δὲν εἶναι ἁπλὰ στολίδια βαλμένα σύμφωνα μ' ἕνα ὡρισμένο γοῦστο καὶ μιὰ καλαισθησία, ὅπως τὰ βλέπομε στὴν ἀστικὴ τέχνη, ἀλλὰ πραγματοποιήσεις καὶ μορφοποιήσεις τῶν σχέσεων τῆς ψυχῆς τοῦ χωρικοῦ πρὸς τὶς δυνάμεις τῆς φύσης, ποὺ εἶναι δύσκολο νὰ συλλάβει ἡ ἀστικὴ ἀντίληψη. Ἡ ὁρμὴ νὰ στολίσουν οἱ χωρικοὶ τ' ἀντικείμενα ποὺ χρησιμεύουν στὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς τους καὶ στὶς ἁπλούστερες βγαίνει ἀπὸ τὴ θέληση τὴν ἀποκλειστικὴ νὰ τὰ βάλουν μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἔχει τὸ δικό τους ἐσωτερικὸ κόσμο, τὸν ἰδιαίτερό τους παλμό, τὴ δική τους ξεχωριστὴ καλαισθησία. Καὶ αὐτὸ γίνεται πάντα μ' ἕνα ἀφελῆ τρόπο, σύμφωνα πρὸς τὴν ψυχολογία κάθε ὁμάδας καὶ γενικώτερα τοῦ κάθε λαοῦ.

Ἡ λαϊκὴ τέχνη δὲν γνωρίζει τὴ συνηθισμένη γιὰ μᾶς λογική, ἀλλὰ προχωρεῖ αὐθαίρετα, φτάνοντας ὅμως πάντοτε σὲ μιὰ ἑνιαία ἔκφραση. Ὅταν λοιπὸν μιλᾶμε γι' αὐτὴν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε τὶς συνθῆκες τῶν πόλεων καὶ νὰ μεταφερόμεθα στὴν ὕπαιθρο, γιατὶ ἡ τέχνη τοῦ λαοῦ εἶναι κατ' ἐξοχὴν τέχνη χωρικὴ καὶ πνευματική της προϋπόθεση ἔχει τὴν αἰώνια ὁμοιομορφία τῆς ζωῆς, τὴν ἐξάρτησή της ἀπὸ τὸν καιρό, τὸν χρόνο, ἀπὸ τὸ κάθε τι ποὺ παίρνει κανεὶς μὲ ἱδρώτα, μὲ κόπο: ἀπὸ τὴ γῆ, τὴ θάλασσα, τὴν εὐλογία τοῦ χωραφιοῦ, τοῦ δάσους. Ἡ φροντίδα νὰ ἐξευμενίζουν καὶ νὰ τιμοῦν τὰ ἀγαθὰ πνεύματα ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπομακρύνουν τὰ κακὰ καὶ τὰ δαιμόνια, γιὰ νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων, ἡ βλάστηση, οἱ σοδειές, εἶναι οἱ βασικές της ἀφετηρίες. Ἔτσι δημιουργοῦνται τὰ συμβολικὰ θέματα ποὺ ἀπ' αὐτὰ ξεκινοῦν τὰ περισσότερα στολίδια τῶν ἔργων τῆς λαϊκῆς τέχνης.

Τοῦ χωρικοῦ γενικὰ ἡ θεωρία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ δουλειά του καὶ τὴ ζωή του τὴν πραχτική. Δὲν ἔχει ἀντίληψη ἱστορικὴ ἀλλὰ μονάχα οἰκονομικὴ καὶ θρησκευτική. Χτίζει τὸ σπίτι του, φτιάνει τὰ ἔπιπλα, τὰ σκεύη του, τὸ ρουχισμό του, τα σκεπάσματά του, τὰ στολίδια του, μὲ σκοπὸ νὰ ἐξυπηρετήσει τὴ θεωρία του καὶ νὰ συνεχίσει τὴν παράδοση ποὺ σιγὰ σιγὰ δημιούργησε. Ἡ δημιουργικὴ λοιπὸν ἐργασία τοῦ ἀνθρώπινου χεριοῦ ποὺ ἀπ' αὐτὴ γεννήθηκε ὅλος ὁ θησαυρὸς τῆς λαϊκῆς τέχνης σὲ ὅλες τὶς ἐποχὲς ἀποτελεῖ τὴ σύνθεση τοῦ ὑλικοῦ μὲ τὴν Ἰδέα καὶ εἶναι πάντοτε δημώδης, γιατὶ τὸ ἀποτέλεσμά της ἄμεσα συνδέεται μὲ τὰ ὑλικὰ ποὺ προμηθεύει τὸ πατρικὸ χῶμα.

Ὅ,τι ἔρχεται ἀπ' ἔξω ξαναδημιουργιέται στὸ χωριό, μεταβάλλεται καὶ ἁπλοποιεῖται ἀπὸ τὸ χτίστη, τὸν ξυλουργό, τὸ μαρμαρά, τὸ ζωγράφο, τὸν ἀσημουργό, τὸν ἀγγειοπλάστη, τὴν ὑφάντρα, τὴν κεντίστρα. Προσαρμόζεται στὸ συνολικὸ χαρακτήρα τῆς ἔμπνευσης καὶ τῆς ἑνότητας τοῦ χωρικοῦ, πρᾶγμα ποὺ ἔρχεται σὲ ἀρκετὴ ἀντίθεση πρὸς τὴν ἀστικὴ ἀντίληψη. Ὁ τροχὸς τοῦ χρόνου κινεῖται ἰσόμετρα καὶ ἀνάμεσα στὴ γέννηση καὶ στὸ θάνατο ὑπάρχουν διάφοροι σταθμοὶ τῆς αἰώνιας ἰσόμετρης ζωῆς. Οἱ ἐργάσιμες μέρες δημιουργοῦν ἀντικείμενα ἀναγκαῖα στὴ ζωὴ ποὺ φέρνουν τὴ σφρα-

γίδα μὲ μορφολογικὴ σκοπιμότητα. Καὶ οἱ γιορτές, οἱ γάμοι, οἱ γέννες, τὰ βαφτίσια, μὲ τοὺς θεσμοὺς καὶ τὰ ἔθιμά τους, συνεργάζονται στενὰ γιὰ νὰ αἰσθητοποιοῦνται οἱ δεισιδαίμονες ἀντιλήψεις ποὺ σ' αὐτὲς πιστεύει σταθερὰ ὁ χωρικὸς κ' ἔχουν γι' αὐτὸν ἀπαρασάλευτο κῦρος.

Κεῖνο ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ μορφὴ τῆς ἀστικῆς οἰκονομίας μὲ τὸν καταμερισμὸ τῆς δουλειᾶς, τοὺς εἰδικευμένους τεχνίτες καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου εἶναι κάτι ποὺ ξεπερνᾶ τὴν ἀτομικὴ ἀνάγκη καὶ τὶς προϋποθέσεις τῆς χωρικῆς τέχνης. Ἔτσι ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς λαϊκῆς τέχνης—ἀρχιτεκτονική, ζωγραφική, μαρμαρογλυπτική, ξυλοτεχνία, ἀγγειοπλαστική, μεταλλουργία, ὑφαντουργία, κεντητική, πλέξιμο καὶ ὅποια ἄλλη τέχνη ἐπιτηδεύεται ὁ χωρικὸς—διατήρησαν τὸ γνώρισμα τῶν δημιουργῶν τους. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον καταφαίνεται ἡ σημασία τοῦ ἐγχώριου ὑλικοῦ ἀλλὰ καὶ τονίζεται ἡ σημασία τῆς ἐργασίας τοῦ χεριοῦ, ποὺ ὁ κύκλος της ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν ἁπλὴ οἰκιακὴ τέχνη περνᾶ στὴν ἐπαγγελματικὴ ποὺ γίνεται μέσα στὸ σπίτι, καὶ φθάνοντας στὴν εἰδίκευση προχωρεῖ στὴν καθαρὴ ἐργαστηριακὴ τέχνη καὶ στὴ βιοτεχνία.

Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ χειροτέχνη ποὺ ἐργάζεται στὶς πόλεις καὶ τὰ κέντρα γιὰ τοὺς καταναλωτὲς ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἀπὸ τὸ μεροκαματιάρη ἴσαμε τὸν ἄρχοντα, τὸν προύχοντα, τὸν κοτσάμπαση, τὸ μπέη, τὸν πασσᾶ, ἀνοίγεται κατὰ τὴν τουρκοκρατία ὁ δρόμος σ' ἕνα πλατὺ καταμερισμὸ τῆς ἐργασίας. Ἔτσι καλλιεργοῦνται οἱ συντεχνίες, τὰ ἰσνάφια ἢ τὰ ρουφέτια, ποὺ βλέπομε ν' ἀκμάζουν ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ καὶ ποὺ καθορίζουν ἕνα ἐπαγγελματικὸ σύστημα ποὺ χωρίζει αὐστηρὰ τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὶς εἰδικότητες τῆς χειροτεχνίας, τακτοποιεῖ τὴν ἀμοιβή, τὶς τιμὲς τῶν προϊόντων καὶ ἀποκτᾶ τὴν πιὸ μεγάλη δύναμη, ἴσαμε τὸ σημεῖο ποὺ τὰ ἰσνάφια νὰ διευθύνουν καὶ κατευθύνουν τὰ κοινά, νὰ πρωτοστατοῦν σὲ κάθε πατριωτικό, ἐθνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ σκοπὸ καὶ οἱ πρωτομάστοροί τους νὰ παίζουν σημαντικὸ ρόλο στὴν ἐκλογὴ τῆς δημογεροντίας, καὶ αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχη.

Τὸ θέμα τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης εἶναι πλατύτατο καὶ ἀπεριόριστο καθὼς ἀντιπροσωπεύει τὸ πλουσιώτατο παρελθὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παρὸν τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ ζωῆς. Ἕνας λαβύρινθος, ποὺ δὲν ἔχει ἄκρη καὶ ποὺ ὅσο χώνεται βαθύτερα ὁ μελετητὴς τόσο μεγαλύτερη γίνεται ἡ παραζάλη καὶ τὸ δέος μπροστὰ στὸ ὑλικὸ καὶ τὰ προβλήματα ποὺ προκύπτουν. Περιπλέκεται καὶ μένει ἀνικανοποίητος νιώθοντας πόσο θλιβερὰ ἐλάχιστο εἶναι τὸ διάστημα τῆς ζωῆς. Γιατὶ ὁ μελετητὴς τῆς λαϊκῆς τέχνης μιᾶς ὁμάδας, ἑνὸς χωριοῦ ὀφείλει νὰ ἀναζητήσει στὴν ἔρευνα του τὰ γενετικὰ αἴτια τῶν μορφῶν τῆς τέχνης τοῦ χωριοῦ, τὴ φύση της, τὰ γνωρίσματά της, πῶς ξεκινοῦν ἀπὸ τὶς σχέσεις της μὲ τὰ λαϊκὰ ἔθιμα, τὶς πίστεις, τὶς λατρεῖες, τὶς δοξασίες, τὶς δεισιδαιμονίες, τὴ δέσμευσή της ἀπὸ τὴ φύση, τὸ περιβάλλον, τὸ σύνδεσμό της μὲ τὶς ἡμερομηνίες τοῦ χρόνου, τὶς γιορτές, τὶς ἡλικίες τῶν ἀνθρώπων, τὰ φυτά, τὰ ζῶα, τ' ἄστρα, τὴ σελήνη, τὸν ἥλιο. Ἡ ἐξάρτησή της ἀπὸ τὴ δουλειὰ τοῦ χεριοῦ, ὁ ἀφάνταστος πλοῦτος διακόσμου της, ἡ μορφολογία της. ἡ γεωμετρική της διαμόρφωση, οἱ σχηματοποιήσεις της, οἱ ἀφηρημένες ἐκφράσεις της, οἱ συμβολικὲς ἀπεικονίσεις της, οἱ συν-

δεδεμένες μὲ τὴν ἀπαραίτητη μαγεία καὶ μορφοποιημένες μὲ προσοχὴ καὶ ἐμπειρία, καθὼς ἐπίσης ἡ ἱστορική της κατάταξη κ' οἱ ἐξελιχτικές της βαθμίδες εἶναι θέματα ποὺ ὁδηγοῦν συχνὰ σὲ ἀδιέξοδο.

Γι' αὐτὸ ἀμφίβολο εἶναι πῶς θὰ τὸ κατωρθώσομε ποτὲ νὰ συλλέξουμε τὸ πλουσιώτατο καὶ τεράστιο ὑλικό της καὶ νὰ τὸ μελετήσομε πάνω στὴ γραμμὴ ποὺ μᾶς δείχνει ἡ νεώτερη ἐπιστήμη, γιὰ νὰ ἐμβαθύνομε στοὺς βιογενετικούς του νόμους, καθὼς καὶ γιὰ νὰ τὸ συσχετίσουμε μὲ τὰ προϊστορικά, ἀρχαιοελληνικὰ καὶ βυζαντινὰ πρότυπα. Χρειάζεται ἀκόμη νὰ τὸ συγκρίνομε μὲ τὰ δημιουργήματα τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ μὲ τὴν τέχνη τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, χωρὶς βέβαια νὰ ξεχάσουμε καὶ τὴ δυτικὴ ἐπιρροή.

Ἡ λαϊκή μας τέχνη ἐξακολουθεῖ νὰ χάνει κάθε μέρα ἔδαφος γιατὶ οἱ παράγοντές της ἔχουν ἐξαφανιστεῖ ἀπὸ τὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἢ παύσανε νὰ εἶναι δυναμικοὶ κ' ἔχουν καταντήσει στάσιμοι ἢ καὶ στεῖροι. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ πεῖ πὼς πρέπει νὰ παραμελήσουμε τὴν τέχνη τοῦ λαοῦ καὶ νὰ τὴν ἀφήσομε νὰ χαθεῖ μέσα στὴ γενικὴ ὁμοιομορφία τοῦ βιομηχανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἔχουν γίνει βέβαια ὡς σήμερα ἀξιόλογες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀναβίωση καὶ ἐπιβίωσή της, ἀλλὰ κυρίως στὶς πόλεις καὶ κατ' ἐξοχὴν στὴν Ἀθήνα. Μὰ καὶ οἱ προσπάθειες αὐτὲς δυστυχῶς δὲν ἔχουν στηριχθεῖ πάνω στὴν πραγματικὴ πνευματικὴ βάση τῆς λαϊκῆς τέχνης, στὴ ζωντανή της θέληση γιὰ τὴν ἀναδημιουργία τῆς μορφῆς, στὴν αἴσθηση τῆς τεχνικῆς καὶ αὐστηρῆς σκοπιμότητας. Γι' αὐτὸ μοιραῖα ὁδηγοῦν σὲ μιὰ ὑποταγή της στὴν ἀστικὴ τέχνη, ποὺ ὄχι μονάχα ἐξαφανίζει τὸ γνήσιο χαρακτῆρα τῆς ἑλληνικῆς χειροτεχνίας, ἀλλὰ καὶ συχνὰ δημιουργεῖ κακόγουστα καὶ εὐτελῆ κατασκευάσματα.

Λησμονήθηκε ὅτι τὰ προϊόντα τῆς λαϊκῆς τέχνης εἶναι γέννημα-θρέμμα τοῦ χωριοῦ καὶ πὼς δημιουργοί τους εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἕνα ἰδιαίτερο δικό τους πνευματικὸ κόσμο. Τὰ ἔργα τους ἔχουν τὴν δική τους ἱστορία, τὰ παραδεδεγμένα σχήματα καὶ τὶς διάφορες παραλλαγές τους, ποὺ μονάχα ἡ ἐλεύθερη ζωὴ τοῦ χωρικοῦ καὶ ἡ ἀξιολογική του συνείδηση μπορεῖ νὰ συγκρατήσει καὶ νὰ ξαναγεννήσει γόνιμα, πάνω στὸν ἴδιο χαραχτῆρα, τὸν ἑλληνικό. Γιατὶ ὅσο κι ἂν ξαπλωθοῦν στὴν Ἑλλάδα οἱ μέθοδοι τῆς μεγάλης παραγωγῆς, τὸ χωριὸ τὸ σπαρμένο καὶ στὸ πιὸ ψηλὸ καὶ ἀπόμακρο βραχοτόπι τῆς ἑλληνικῆς γῆς σὰν γνήσιο βλαστάρι τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς θὰ μένει πάντα ἕνα φαινόμενο μὲ τὰ δικά του βιοτικά, οἰκονομικά, ἐπαγγελματικὰ προβλήματα, τὴ δική του φυσιογνωμία, τὴ δική του αἰσθητικὴ ζωή, ποὺ πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴ τὴν ἀστική.

Στὸν ἰδιαίτερο κόσμο τοῦ χωριοῦ, στὴν ἄμεση τεχνικὴ ψυχικὴ σχέση πρὸς τὸ φρόνημα τοῦ κατασκευαστῆ, στηρίζεται ἀποκλειστικὰ ἡ ἰδιορρυθμία τῆς καλλιτεχνικῆς ἐπενέργειας τῆς λαϊκῆς τέχνης, ἐντελῶς ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν ἀστικὴ τέχνη, ποὺ καὶ νεώτερη ἀπὸ τὴ χωρικὴ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ποὺ τῆς λείπει ἡ ἐσωτερικὴ σύνδεση καὶ ἡ ἐσωτερικὴ σχέση ποὺ ὑποτάσσουν τὸν χωρικὸ στὸ δικό του παραστατικὸ κόσμο.

Ἔτσι τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς τεράστιας ἐθνικῆς μας κληρονομιᾶς, ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς τέχνης τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ ποὺ μᾶς γυρίζει πίσω στὰ βάθη τοῦ χρόνου, περνάει μέσα ἀπὸ τὶς πιὸ βαθειὲς ἱστορικὲς μεταβολές,

συναδελφώνοντας τὴν ἀρχαία μὲ τὴ χριστιανικὴ ἀντίληψη, ἀποδείχνει τὴν τρομαχτικὴ ἀντοχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὶς μακρόσυρτες ρίζες τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς ψυχῆς. Ὁ ἀδιάσπαστος ἐσωτερικὸς κόσμος τῆς ὁμαδικῆς του θέλησης διατηρεῖ ἀναλλοίωτες τὶς διαθέσεις του, ἀδιάφορον ἂν πολλὲς φορὲς ἀλλάζουν μὲ τὰ περάσματα τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἐξέλιξη οἱ τρόποι ποὺ ἐξωτερικεύονται οἱ κλίσεις του.

Ἂς ἀξιοποιηθοῦν λοιπόν, ὅσο τοὺς ταιριάζει, πάνω στὴν πραγματική τους βάση καὶ στὶς ὀρθὲς προϋποθέσεις καὶ κατευθύνσεις, οἱ θησαυροὶ τῆς λαϊκῆς μας τέχνης, ἴσαμε κεῖ ποὺ ἀποτελεσματικὰ θὰ βοηθήσουν μὲ τὰ ποιοτικά τους συμπεράσματα τὴ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ἴσαμε κεῖ ποὺ μοιραῖα θὰ ὁδηγήσουν στὴν πραγματικὴ ἀναδημιουργία καὶ βελτίωση τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴν ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Ξενοδοχεῖον Πάρνηθος.

****

ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

Τοῦ κ. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ

Ἡ ἐμπορικὴ ἀντιπροσώπευσις, ὑφ' ἣν νοεῖται ἔννοιαν αὕτη σήμερον, εἶναι δημιούργημα τῶν νεωτέρων χρόνων.

Εἰς θεσμὸν καὶ εἰδικὸν ἐπάγγελμα διεμορφώθη μόλις περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀπέκτησε δὲ ἐντὸς τῶν ἑπομένων δεκαετηρίδων τὰ κύρια γνωρίσματά του, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐμπορικὴν καὶ νομικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν τῶν ἡμερῶν μας.

Ἡ τελευταία αὕτη ἀποκατάστασις τοῦ θεσμοῦ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐν Εὐρώπῃ, ἰδίως μετὰ τὸν Γαλλο-Γερμανικὸν Πόλεμον τοῦ 1870, ἀναμφισβητήτως ὅμως εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν συναλλαγῶν μέχρι τῶν ὑπερποντίων χωρῶν τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Αὐστραλίας καὶ τὴν τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου μετὰ τῆς ἀποικιστικῆς κινήσεως περὶ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος. Αὗται δὲ πάλιν αἱ κινήσεις χρεωστοῦσι τὴν ἔντασίν των εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἀτμοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ἐδημιουργήθη ἡ ἀτμήλατος ναυτιλία καὶ οἱ σιδηρόδρομοι, εἰς τὴν διάνοιξιν μεγάλων θαλασσίων καὶ ποταμίων διωρύγων, διὰ τῶν ὁποίων διηυκολύνθη ἡ συγκοινωνία καὶ τέλος εἰς τὸν τότε περίπου ἐγκαινιασθέντα τηλέγραφον καὶ τηλέφωνον, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεταχύνθη ὑπερβολικὰ ἡ συνεννόησις, γενικώτερον δὲ καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῆς τεχνικῆς καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Τοιουτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ ἀτμόσφαιρα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐξεκολάφθη ἀνὰ τὸν κόσμον ἡ ὑπόστασις τοῦ σημερινοῦ ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου καὶ ἀπεκρυσταλλώθη ἡ νεωτέρα ἐπαγγελματικὴ αὐτοῦ μορφή. Διὰ νὰ καθορίσωμεν, ἐν τούτοις, καλλίτερον τὰς πηγὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας προῆλθεν ὁ θεσμὸς καὶ τὰ πρόσωπα ἐξ ὧν διεμορφώθη, διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὴν γενεσιουργὸν αἰτίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀποκαταστάσεώς του εἰς συγκεκριμένον ἐπάγγελμα, νὰ πιστοποιήσωμεν δὲ καὶ τὴν καθόλου τούτου χρησιμότητα καὶ συμβολὴν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν καὶ δημοσίαν οἰκονομίαν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐμπορίου εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων. Νὰ ἀνασκοπήσωμεν δηλαδὴ τοῦτο ἀπὸ ὡρισμένης πλευρᾶς, ἐξυπηρετούσης εἰδικώτερον τὴν ἐπιδίωξίν μας. Ἐκείνης τουτέστι τῆς πλευρᾶς ἥτις ἐντὸς τῶν θεμελιωδῶν πράξεων τοῦ ἐμπορίου, δηλαδὴ τῆς ἀγοραπωλησίας καὶ τῆς μεταφορᾶς, ἔτι δὲ καὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ὕλης, φανερώνει τὴν παντὸς εἴδους ἐμπορικὴν μεσολάβησιν τρίτου παράγοντος μεταξὺ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ. Διότι ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν πράξεων τούτων τῆς ἀπαραιτήτου συναλλαγῆς, ἔνθα κινεῖται ἀναγκαστικῶς τὸ καλούμενον διεθνὲς ἐμπόριον, λαμβάνει αὐτομάτως, ἀλλὰ καὶ δικαιωματικῶς μέρος καὶ θέσιν ὁ ἀπαραίτητος παράγων τῆς μεσολαβήσεως. Ἡ δὲ μεσολάβησις αὕτη, εἴτε ὁ ἀρχικὸς δημιουργὸς τῆς στοιχειώδους πρωταρχικῆς συναλλαγῆς εἶναι, εἴτε ἡ συνέπεια ταύτης, πάντως εἶναι ὁ μοχλὸς τῆς περαιτέρω προωθήσεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου, ἀναμφισβητήτως δὲ τὸ αἴτιον καὶ ἡ ἀφορμὴ ἐξ ἧς προέρχεται ὁ ἐμπορικὸς ἀντιπρόσωπος.

Κατὰ φυσικὴν ἀκολουθίαν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς πατέρα καὶ πρόδρομον τοῦ σημερινοῦ ἀντιπροσώπου τὸν παλαιότερον, μόνιμον ἢ καὶ περιοδεύοντα παραγγελιοδόχον. Τούτου δὲ πάλιν πατέρα τὸν μεσίτην καὶ ἀπώτερον πάλιν πρόγονον τοῦ τελευταίου τὸν πανδοχέα ἢ κάπηλον μετὰ τῶν συνεργατῶν του, ἤτοι τοῦ ἐκφωνητοῦ (τελάλη) καὶ τοῦ διερμηνέως.

Τὰ τρία τελευταῖα ταῦτα ἐπαγγέλματα ἀνάγονται εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἔχουσι δὲ χαρακτῆρα φύσει μεσολαβητικόν, διότι εἶναι συνυφασμένα μὲ

τὰς πρώτας συναντήσεις ἑτεροκλήτων ἀνθρώπων κατὰ τὰς προϊστορικὰς ἐποχὰς τῶν ἑκουσίων ἢ ἀκουσίων μεταναστεύσεων τῶν λαῶν καὶ μετακινήσεων τῶν ἀτόμων. Ἐξυπηρέτουν δὲ ἀνέκαθεν συστηματικῶς ἢ καὶ συμπτωματικῶς τὴν δοσοληψίαν, ἐπιτόπιον ἢ μεταβατικήν, ὡς καὶ παντοειδεῖς σχέσεις μεμονωμένων προσώπων ἢ καὶ ὁμάδων.

Καὶ ἄλλοτε μὲν ἦσαν αἱ ἰδιότητες καὶ ἐπαγγελματικαὶ ἐνέργειαι συνηνωμέναι εἰς ἕνα πρόσωπον, ἄλλοτε δὲ χωρισμέναι εἰς δύο ἢ τρία, ἐπαγγελλόμενα κατ' εἰδικότητα ταύτας, πλὴν στενῶς συνδεδεμένα μεταξύ των καὶ φιλικῶς συνεργαζόμενα, ὡς ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ ἐπιδιωκομένου συμφεροντολογικοῦ σκοποῦ. Πανδοχεὺς πολύγλωσσος, γνώστης ἠθῶν, ἐθίμων καὶ γλώσσης τῶν ξενιζομένων του ἦτο πολλάκις καὶ διερμηνεὺς ἢ καὶ ἐκφωνητής. Ἀντιστρόφως δέ, ἑκάτερος τῶν τελευταίων ἐτύγχανε νὰ συντηρῇ ἐν παρέργῳ καὶ πανδοχεῖον, συνενῶν καὶ τὰς ἄλλας ἰδιότητας. Ἄλλοτε πάλιν αἱ ἐνέργειαι ἐχωρίζοντο, τοῦ πολυγλώσσου διερμηνέως ἀσκοῦντος μόνον τὴν συνεννόησιν μεταξὺ τῶν ἑτεροκλήτων στοιχείων ἅτινα κατέλυον εἰς τὸ πανδοχεῖον τοῦ φίλου, ἐνδεχομένως δὲ καὶ συνεταίρου, καπήλου.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἦτο φυσικὸν ἡ δρᾶσις τῶν τριῶν τούτων παραγόντων νὰ ἐκτραπῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μὲ τὴν καθημερινὴν τριβήν, ἀπὸ τὸν αὐστηρῶς κατ' ἀρχὰς περιωρισμένον κύκλον τῆς ἑρμηνείας καὶ τῆς ξενοδοχείας καὶ νὰ περιπέσῃ αὐτομάτως εἰς τὴν συναλλαγὴν τῶν τρίτων προσώπων, τῶν ὁποίων τὴν ἐξυπηρέτησιν εἶχεν ἀρχικῶς ἀναλάβει ἐντελῶς ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς. Δεδομένου δὲ ὅτι ὁ ταξιδεύων καὶ φιλευόμενος ξένος ἦτο ἄλλοτε μὲν κομιστὴς ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων ἐπεδίωκε τὴν ἀνταλλαγὴν ἢ τὴν ἐκποίησιν, ἄλλοτε δὲ πάλιν ζητητὴς τοιούτων, ἐπιθυμῶν τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν ἐπὶ καταβολῇ συμβατικῆς ἀξίας ἢ ἄλλης πολυτίμου ὕλης, κατέφευγε, κατὰ φυσικὸν λόγον, πρῶτον εἰς τὸν ξενίζοντα αὐτὸν πανδοχέα, μετὰ τοῦ ὁποίου πολλάκις καὶ προφορικῶς ἠδύνατο νὰ ἐπικοινωνήσῃ ἵνα κοινοποιήσῃ τὰς προθέσεις του καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν καὶ μεσολάβησίν του, διὰ νὰ τὸν φέρῃ οὗτος εἰς ἐπαφὴν μὲ τυχὸν ἀντιστοίχως ἐνδιαφερομένους πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξιδίου του.

Τοιουτοτρόπως τὰς ἑκατέρωθεν προθέσεις καὶ διαθέσεις καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν συμφερόντων τῶν ξένων ἐμπορευομένων καὶ τῶν συμπατριωτῶν του πρῶτος ἀντελαμβάνετο ὁ κάπηλος καὶ ὁ πλησίον του πάντοτε τριγυρίζων διερμηνεὺς καὶ τελάλης. Μὲ τὴν ἀτμόσφαιραν δὲ ἥτις γεννᾶται συνήθως μεταξὺ ξένου, ὅστις ἐπαφίεται εἰς τὴν φιλόφρονα καὶ τιμίαν ἐξυπηρέτησιν του ὑπὸ τοῦ ἐγχωρίου ἐντὸς τοῦ πανδοχείου, καὶ μὲ τὴν φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην ποὺ δημιουργεῖ ὁ συχνὸς καὶ ἐπανειλημμένος συγχρωτισμός, ἡ καθόλου σχέσις ἐνεδύετο τὸν μανδύαν τῆς ἐμπιστοσύνης, ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ἡ ἐντολὴ καὶ ἡ ἀνάθεσις τῆς προστασίας τῶν συμφερόντων, ὡς καὶ ἡ ἐντεῦθεν στενωτέρα πλέον συνεργασία, ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πανδοχείας καὶ ἑρμηνείας καὶ μέσα εἰς τὸν κύκλον τῆς καθαρῶς συναλλακτικῆς δράσεως.

Ἐὰν δὲ μάλιστα ἐτύγχανε νὰ εἶναι ἐγκατεστημένον τὸ πανδοχεῖον εἰς ἐπίκαιρον γεωγραφικὸν σημεῖον, ὅπου ὁ ἔμφυτος τοῦ ἀνθρώπου τυχοδιωκτισμὸς καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς μετακινήσεως ἐδημιούργουν τακτικὰς συναντήσεις ἀτόμων καὶ ὁμάδων, τότε αἱ συχναὶ αὐτῶν συνεννοήσεις μετὰ τῶν ξένων καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἐργασίας ἔφερον τὸν εἰδικευμένον πανδοχέα νὰ διολισθαίνῃ ἀπὸ τῆς περιποιήσεως τῶν ξένων εἰς τὴν περιποίησιν τῶν ἐργασιῶν καὶ συμφερόντων των καὶ εἰς τὴν κατ' ἐπάγγελμα πλέον εἰδίκευσιν τῆς μεσολαβήσεως, ὡς μᾶλλον συμφερούσης καὶ πλέον κερδοφόρου τῆς ἁπλῶς ξενοδοχειακῆς.

Οὕτω προέκυψεν ἐξελικτικῶς καὶ βαθμιαίως ὁ ἀπαραίτητος συντελεστὴς τῆς συναλλαγῆς, ὁ ἀποκλειστικὸς εἰδικευμένος πλέον μεσολαβητής, ὁ πρωτόγονος μεσίτης.

Ἡ ἄνω ἐξέλιξις γίνεται κατανοητοτέρα ἐὰν λεπτομερέστερον ἐξετασθῇ ἡ θέσις τὴν ὁποίαν κατεῖχε καὶ ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον διεδραμάτισεν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας τὸ π α ν δ ο χ ε ῖ ο ν καὶ οἱ ἔμψυχοι τούτου λειτουργοί, ἰδίως ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν ἐθνῶν τῶν Ἀνατολικῶν Χωρῶν.

Τοῦτο, ἀπὸ τῆς στοιχειώδους καὶ πρωτογενοῦς αὐτοῦ μορφῆς καὶ τῆς

προϊστορικῆς ἀκόμη ἐποχῆς μέχρι τῆς ἄκρως ἐξελιγμένης ξενοδοχειακῆς τοιαύτης τῶν ἡμερῶν μας, διετήρησεν, ὅπως πλεῖστα δημιουργήματα θεμελιωδῶν ἀναγκῶν καὶ συνηθειῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀμετάβλητον τὸν βασικόν του χαρακτῆρα, καὶ ἐὰν μὲ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων μετέβαλε μορφὴν ἐξωτερικήν τε καὶ ἐσωτερικὴν καὶ ἐκ ταπεινοῦ καταφυγίου τῶν ὁδοιπορούντων κατέστη οἶκος μεγαλοπρεπὴς ταξιδευόντων καὶ περιηγητῶν, ὁ προορισμὸς καὶ ἡ χρησιμοποίησίς του δὲν παύει νὰ ὑφίσταται κατὰ βάσιν, ἡ δὲ ἐν αὐτῷ συνάντησις, δημιουργία σχέσεων, συνάψεις ἐμπορικῶν, πολιτικῶν καὶ εὐρυτέρων συναλλαγῶν ποικίλης φύσεως δὲν παύει νὰ εὑρίσκῃ ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ στέγῃ τόπον ἐκκολάψεως ποικίλων ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ δικαιοπραξιῶν.

Τὸ πανδοχεῖον ἐχρησίμευε κατὰ τὴν γένεσίν του ὡς κοινόχρηστον καὶ δημόσιον οἴκημα καταλύσεως, ὡς κτίσμα ἐξυπηρετήσεως σωματικῶν καὶ ψυχικῶν, ἐπαγγελματικῶν καὶ ἄλλων ἀπαιτήσεων τῶν δι' οἰκονομικοὺς κυρίως λόγους μετατοπιζομένων ἀνθρώπων, συγχρόνως δὲ καὶ ὡς τόπος συναντήσεως καὶ ἐπικοινωνίας ἀτόμων πολλοὺς καὶ διαφόρους σκοποὺς ἐπιδιωκόντων, εἴτε εἰς τὰ μεταίχμια χωρικῶν συνόρων, εἴτε εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα ξηρᾶς ἢ θαλάσσης κείμενα, ἄλλοτε πάλιν ἐν μέσῳ μακρᾶς, ἐρημικῆς ὁδοῦ ἢ χαράδρας συνδετικῆς τῶν ἑκατέρωθεν ἐπαρχιῶν ἐγκαθιδρυμένα, τὰ πανδοχεῖα ἐδημιούργουν μέσα εἰς τὸ στενώτερον αὐτῶν περιβάλλον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐρυτέραν περιοχήν, ἀτμόσφαιραν εὐνοοῦσαν τὴν ἀλληλογνωριμίαν τῶν λαῶν, τὰς σχέσεις καὶ τὴν συναλλαγὴν αὐτῶν.

Ὡς τέρμα ἀλλὰ καὶ ἀφετηρία μακροῦ ταξιδίου, εἴτε λήγοντος πρὸ τῶν θυρῶν των, εἴτε ἀρχομένου ἀπὸ τὸν περίβολόν των, τὰ πανδοχεῖα ἐφιλοξένουν ἑτεροκλήτους ὑπάρξεις ἀλλοδόξων κοσμοθεωριῶν, ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἀπετέλουν δὲ ἐν τῇ συνισταμένῃ τῆς φύσεως καὶ ἐννοίας των χαλκουργεῖον ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ τῆς ἐξωτερικεύσεως ἐπιδιώξεων καὶ συμφερόντων ἐσφυρηλατεῖτο ἡ συνεννόησις καὶ ἡ ἐπικοινωνία καὶ διὰ τούτων τὸ διεθνὲς ἐμπόριον.

Εὐνόητος λοιπὸν ἡ σημασία τῆς κυριαρχούσης ἐν αὐτῷ προσωπικότητος τοῦ κατευθυντοῦ τῆς ὅλης ταύτης κινήσεως π α ν δ ο χ έ ω ς καὶ δ ι ε ρ μ η ν έ ω ς ἐπέχοντος συνεκδοχικῶς καὶ θέσιν ἐξομολογητοῦ, μυστικοσυμβούλου, ἐμπειρογνώμονος καὶ ἐμπίστου μεσολαβητοῦ εἰς ἐμπορικὰς πράξεις.

Οὕτω βλέπομεν ἐκ τῆς μελέτης τῆς προϊστορίας νὰ χρησιμεύωσιν ὡς σταθμοὶ πρωτοβαθμίων ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ πρωτογενῶν μεταφορῶν τὰ ὑποτυπώδη πανδοχεῖα τῶν ἀσσυριακῶν καὶ βαβυλωνιακῶν χερσαίων καὶ ὑδατίνων ὁδικῶν ἀρτηριῶν, δεχόμενα τὰ καραβάνια μακρυνῶν ἀνατολικωτέρων χωρῶν τῆς Κεντρώας Ἀσίας καὶ Ἄπω Ἀνατολῆς καὶ ἐξαποστέλλοντα νέα τοιαῦτα πρὸς τὰς Ἀραβικὰς χώρας, τὴν Αἴγυπτον καὶ πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Συρίας. Αὐταὶ δὲ καθ' ἑαυταὶ αἱ ἐγγύτεραι πρὸς τὴν Μεσόγειον χῶραι ἔβριθον τοιούτων πανδοχειακῶν ἐγκαταστάσεων, αἵτινες ἐξελίσσοντο ἀνὰ τοὺς αἰῶνας εἰς σπουδαῖα ἐμπορικὰ κέντρα.

Ἀπὸ τὰς ὄχθας τῶν διδύμων ποταμῶν Εὐφράτου καὶ Τίγρεως μέχρι τοῦ Νείλου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Φοινίκης ἀφ' ἑτέρου, οἱ κόμβοι τοῦ δικτύου τῶν πανδοχείων τῆς 3ης καὶ 2ας π.Χ. χιλιετηρίδος ἀπετέλουν τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους τοῦ θαυμαστοῦ συγκροτήματος τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβλάστησεν εἰς τοὺς κατόπιν αἰῶνας ὁ ἐμπορικὸς πολιτισμὸς τῶν Φαραωνικῶν χρόνων καὶ ἡ θαλασσοκρατία καὶ ὁ ἀποικισμὸς τῶν Φοινίκων. Αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ εἰδικαὶ μελέται τῆς κτιριολογικῆς ἀρχαιολογίας ἀπεκάλυψαν ἀλλοῦ μὲν τὰ θεμέλια, ἀλλοῦ δὲ τὰ ἐρείπια προϊστορικῶν καὶ μεταγενεστέρων πανδοχειακῶν κτιρίων, τόσον ἐν Μεσοποταμίᾳ, Αἰγύπτῳ καὶ Κρήτῃ τῆς Μινωικῆς ἐποχῆς, ὅσον καὶ τῶν κατόπιν αἰώνων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, ἔνθα ἤκμαζε μέχρι τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων τὸ σύστημα τῶν κατὰ διαστήματα ἐπὶ μεγάλων ἀρτηριῶν ἐγκαθιδρυμένων Ἡ σ υ χ α σ τ η ρ ί ω ν (κ α τ α λ υ τ η ρ ί ω ν) καὶ ξενοδοχείων διαμονῆς καὶ ἐφοδιασμοῦ.

Ἀναφέρει δὲ μάλιστα καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἀπὸ Σούσων καὶ Σάρδεων μέχρις Ἐφέσου διηκούσης μεγάλης βασιλικῆς ὁδοῦ τὴν ὕπαρξιν ὡραιοτάτων τοιούτων οἰκοδομημάτων καθ' ὅλον τὸ μῆκος ταύτης, εἰς ἀπόστασιν 3 μέχρι 4 χιλιομέτρων ἀπ' ἀλλήλων.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα ἐπέτυχεν ἀκόμη καὶ ἀκριβεῖς ἀναπαραστάσεις παλαιοτάτων τύπων τοιούτων πανδοχείων, ἐξ ὧν μετὰ χιλιετηρίδας, τοῦ σκοποῦ ὃν ἐξεπλήρουν παραμείναντος ὡς ἐκ τοῦ φυσικοῦ τῆς ἀνάγκης ἀναλλοιώτου ἐν εἴδει ἀγράφου θεσμοῦ, ἐξεκολάφθη ὁ τύπος τῶν «Ξενοδοχείων» Ἑλληνικῆς ἐποχῆς, τῶν «Ρωμαϊκῶν Πανδοχείων ἐν Ἀνατολῇ», τῶν καλουμένων Μ α ν σ ι ό ν ε ς Β ε ρ α δ α ρ ι ό ρ ο υ μ, ὡς καὶ τῶν «Βυζαντινῶν ξενοδοχείων» καὶ τῶν Σελτσουκικῶν περιφήμων «Καραβὰν-Σεράϊ» καὶ «Χανίων».

Τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἀνέκαθεν κυριαρχούσης εἰς τὰ ἐμπορικὰ ταῦτα ἱδρύματα μεγαλοπρεπείας καὶ πολυτελείας, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεπτύσσετο καὶ ἐλειτουργεῖτο ἀνὰ τὰς χιλιετηρίδας ἡ μεσολάβησις καὶ ὁ θεσμὸς τῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας εἶναι, μεταξὺ ἄλλων, καὶ αἱ ἰδιαιτέρως ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἐνδιαφέρουσαι ἀνασκαφαὶ τῆς Μινωικῆς Κρήτης ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἄγγλου ἀρχαιολόγου Ἔβανς. Οὗτος ἀπεκάλυψεν οὐχὶ μακρὰν τῆς Κνωσοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς εὐλίμενον σημεῖον τῶν νοτίων παραλίων τῆς Κρήτης ἐρείπια, τῶν ὁποίων τὰ οἰκοδομικὰ στοιχεῖα καὶ τὰ διασωθέντα θαυμαστὰ ὑπόλοιπα ἐσωτερικῆς ζωγραφικῆς διακοσμήσεως ἐπέτρεψαν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν νὰ κατανοήσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ κτιρίου καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸν οἰκοδομικόν του τύπον. Εἶναι δὲ ἀξιοπερίεργον ὅτι κατὰ τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἐκείνην ἐποχὴν μετὰ 2ας καὶ 3ης χιλιετηρίδος π.Χ., οἱ ταξιδεύοντες ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησον πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις καὶ ἰδίως, ὡς φαίνεται, πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἠδύναντο νὰ καταλύωσιν εἰς οἰκήματα ἐξυπηρετοῦντα ὄχι μόνον τὰς στοιχειωδεστάτας αὐτῶν ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ παρέχοντα εἰς αὐτοὺς ψυχικὴν ἱκανοποίησιν εὐμαρείας μὲ τὰς διακόσμους αἰθούσας των, αἵτινες παρουσίαζον καλλιτεχνικὰς τοιχογραφίας τοῦ ζωικοῦ καὶ φυτικοῦ βασιλείου ἐξωτικῆς μᾶλλον χλωρίδος καὶ πανίδος, ὡς π.χ. λωτούς, φοίνικας, λέοντας, πιθήκους κτλ. καὶ ἄλλας σπανίας διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς παραστάσεις.

Τὸ τοιοῦτον μαρτυρεῖ οἰκονομικὴν εὐημερίαν τῆς ἐποχῆς καὶ προϋποθέτει ἀδιάλειπτον ἐμπορικὴν κίνησιν καὶ ζωὴν μέσα εἰς τὰ εἰδικὰ ταῦτα κτίρια, ἥτις πάλιν ὀφείλεται ἀδιαφιλονικήτως, ὡς θὰ εἴδομεν ἀλλαχοῦ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν σχέσεων Κρήτης καὶ Αἰγύπτου, ὀφείλεται, λέγομεν, εἰς τὴν εὐεργετικὴν δρᾶσιν τῆς Ἐμπορικῆς Μεσολαβήσεως.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΕΜΨΥΧΩΣΙΝ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

25 Ἰανουαρίου 1837

«Ὄθων
Ἐλέῳ Θεοῦ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος.

»Ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ ἡμέτερον Βασίλειον τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν τελειοποίησιν καὶ ποικιλίαν τῶν ἐντοπίων προϊόντων, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου τῆς Ἑλλάδος. Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας ἀποφασίζομεν ὡς ἐφεξῆς:

»1) Συνιστᾶται ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ δώδεκα μέλη ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἐμψυχώσεως τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας.

»2) Τὰ μέλη αὐτὰ θέλουν διορισθῆ παρ' Ἡμῶν δι' ἰδιαιτέρου διατάγματος καὶ ληφθῆ ἀπὸ ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τὰ μέλη τῆς φυσικοϊστορικῆς ἑταιρείας καὶ ἀπὸ ἰδιώτας ἔχοντας τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον γνώσεις, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν ἐν Ἑλλάδι κατοικούντων ἀλλοδαπῶν.

»3) Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἠμπορεῖ ἀκολούθως καὶ νὰ αὐξήσῃ, ἀλλὰ τοῦτο θέλει γίνεσθαι ἀφοῦ πρῶτον τὰ πρωτοδιορισθέντα μέλη ἐγκρίνουν ἄξια τὰ προστεθησόμενα καὶ προτείνουν εἰς Ἡμᾶς τὴν ἀποδοχήν των, ἥτις χρήζει πάντοτε τῆς ἐγκρίσεως μας.

»4) Ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει ἔχει ἕνα πρόεδρον, ἕνα ἀντιπρόεδρον, ἕνα γραμματέα καὶ ἕνα ταμίαν, διοριζομένους κατ' ἔτος παρ' Ἡμῶν καὶ λαμβανομένους ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει προτείνει εἰς Ἡμᾶς ὑποψηφίους.

» Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφίαν. Ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου ὑπερισχύει, διχοψηφίας οὔσης.

»5) Αἱ θέσεις αὗται εἶναι τιμητικαί, καὶ οὐδὲν τῶν μελῶν λαμβάνει μισθόν.

»6) Ἡ Ἐπιτροπή, συνερχομένη ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος εἰς ρητὴν ἡμέραν, συσκέπτεται περὶ τῶν ἁρμοδίων μέσων διὰ τῶν ὁποίων δύναται ν' ἀναπτυχθῇ ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ πολλαπλασιασθοῦν κατὰ τὰ εἴδη, αὐξήσουν καὶ βελτιωθοῦν ὅλα ἐν γένει τὰ προϊόντα τοῦ τόπου.

»Καὶ περὶ τῶν εἰσαχθησομένων εἰς τὰς δημοσίας φυλακὰς κλάδων τῆς βιομηχανίας γνωμοδοτεῖ ὁσάκις προσκληθῇ.

»7) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει προσδιορίσει ἐν ὀνόματί μας βραβεῖα εἰς τοὺς διαπρέποντας κατὰ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς βιομηχανίας, τοὺς κατορθώσαντας τὴν βελτίωσιν τῶν ἐπιτοπίων προϊόντων καὶ ἀνευρίσκοντας νέας πηγὰς τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξοδεύσεως αὐτῶν, τοὺς εἰσάγοντας νέα ἐργαλεῖα, φυτὰ καὶ ζῶα χρήσιμα εἰς τὸν τόπον, τοὺς ἐπιχειριζομένους τὴν σύστασιν νέων κλάδων βιομηχανίας, βάλλοντας εἰς ἐνέργειαν ἀξιολόγους μηχανάς, συσταίνοντας ὠφέλιμα ἐργοστάσια καὶ χειροτεχνεῖα, ἀποξηραίνοντας τέλματα, κατασκευάζοντας νέας γειτονικὰς ὁδούς, μὲ ἰδιωτικὰ ἔξοδα κ.τ.λ.

»8) Τὰ βραβεῖα θέλουν συνίστασθαι:

»α) Εἰς ἀμοιβὰς χρηματικὰς ἀπὸ 50 ἕως 500 δραχμάς.

»β) Εἰς νομισματόσημα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως ὁμοῦ μὲ δίπλωμα βραβείου, ἐκδιδόμενον παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

»θ) Τὰ νομισματόσημα ὅλων τῶν κλάσεων, ἀργυρᾶ ἢ χρυσᾶ, φέρουν ἐξ ἑνὸς μέρους τὴν βασιλικὴν εἰκόνα καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν ἐπιγραφὴν «τοῖς διαπρέπουσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν».

»10) Τὰ χρυσᾶ νομισματόσημα πρώτης κλάσεως θέλουν ἔχει ἀξίαν 100 δραχμῶν, τὰ δὲ τῆς δευτέρας κλάσεως 50 δρχ. Τὰ ἀργυρᾶ νομισματόσημα πρώτης

κλάσεως θέλουν έκτυπωθῆ ἀξίας 10 δραχμῶν, τὰ δὲ τῆς δευτέρας κλάσεως 5 δρχ. ἀξίας.

»Ἐκτὸς τῶν ἄνω εἰρημένων βραβείων ἡ ἐπιτροπὴ δύναται εἴς τινας περιστάσεις, καθ' ἃς εἶναι ὠφέλιμον, νὰ προσδιορίσῃ ὡς βραβεῖα ζῶα ἐκλεκτὰ διὰ κτηνοτροφίαν, μηχανὰς καὶ ἐργαλεῖα, προσέτι σπόρους διαφόρους, οἱ ὁποῖοι θέλουν εὑρίσκεσθαι ἀποταμιευμένοι εἰς τὴν συλλογὴν τῶν νομισμάτων καὶ εἰς τὸν βοτανικὸν κῆπον κτλ.

»11) Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ προγραμμάτων διανεμομένων ἰδιαιτέρως ἢ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῶν ἀγγελιῶν, καὶ δι' ἄλλου ἰδιαιτέρου περιοδικοῦ συγγράμματος θέλει προσδιορίζει δι' ἕκαστον ἀντικείμενον τὰς ἐκπληρωθησομένας συμφωνίας καὶ τὸ ἁρμόδιον βραβεῖον τὸ ὁποῖον λαμβάνει ὁ πληρώσας αὐτάς.

»12) Αἱ περὶ βραβείων προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς καθυποβάλλονται εἰς τὴν ἔγκρισίν μας πρὶν δημοσιευθοῦν.

»13) Πρὸς ἐμψύχωσιν προσέτι τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας ἠμπορεῖ νὰ μετριασθῇ ἢ καὶ νὰ χαρισθῇ ὁ τελωνειακὸς φόρος τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς εἴς τινας τῶν ἐργολάβων, οἱ ὁποῖοι ἤθελον διακριθῆ εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις των. Ἡ ἐπιτροπὴ τότε θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν γραμματείας.

»Παρομοίαν ἁρμοδιότητα ἔχει καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου ἰδιαιτέρας βοηθείας εἴς τινας διακεκριμένους ἐργολάβους ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας.

14) Τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προσελκύσουν τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

»α) Ἡ βελτίωσις ἐν γένει τῆς γεωργικῆς, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ χρῆσις ἐντελεστέρων ἐργαλείων, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καλῶς ἐννοουμένων ἐπιταυτοσπορειῶν, ἡ σύστασις τεχνητῶν λειβαδίων, ἡ εἴσαξις νέων φυτῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν τροφὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων ἢ χρησίμων εἰς τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰς τέχνας, ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἡ καλλιέργεια τῆς καννάβεως καὶ τοῦ λιναρίου διὰ κατασκευὴν σχοινίων καὶ πανίων, τόσων ἀναγκαίων εἰς τὸ ναυτικόν μας, ἡ διατήρησις τῶν ζώων εἰς κτηνοστάσια διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ χρῆσιν τῆς κοπριᾶς, χρῆσιν τόσον πολύτιμον καὶ τόσον σπανίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ κατασκευὴ ἀναβρυτικῶν φρεάτων, ἡ ἀποξήρανσις καὶ καλλιέργεια ἑλωδῶν καὶ χέρσων γαιῶν, ἡ βελτίωσις τῶν κηπουρικῶν προϊόντων, προσέτι δὲ ἡ κατασκευὴ καὶ βελτίωσις γειτονικῶν ὁδῶν ἀπὸ ἰδιώτας καὶ δήμους.

»β) Ἡ πολλαπλασίασις τῶν δένδρων ἐν γένει, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ φύτευσις νέων ἐλαιώνων, μωρεῶν καὶ διαφόρων καρπίμων δένδρων, ἡ σύστασις ἰδιωτικῶν φυτοκομείων καὶ προτύπων ἀγροκηπίων, ἡ εἴσαξις ξένων δένδρων ὠφελίμων καὶ συνηθιζομένων εὐκόλως εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς ἡ ἀκακία, ἡ φιλύρα, ἡ καστανέα κτλ., ἡ ἐγκέντρισις τῶν καρπίμων δένδρων μὲ ἐκλεκτότερα εἴδη ὀπωρῶν.

»γ) Ἡ κτηνοτροφία ἐν γένει καὶ ἰδιαιτέρως ἡ βελτίωσις τῶν ἐντοπίων προβάτων, βοῶν καὶ ἵππων, ἡ εἴσαξις ἰσπανικῶν προβάτων καὶ ἡ μῖξις αὐτῶν μετὰ τῶν ἐντοπίων, ἡ διάδοσις τῆς κτηνιατρίας, τὸ πάχευμα τῶν κερασφόρων καὶ ἐριοφόρων ζώων.

»δ) Ἡ βελτίωσις τῶν τυρίων ἐν γένει καὶ ἰδιαιτέρως ἡ σύστασις τυροκομείων, εἰς τὰ ὁποῖα νὰ ἀνατρέφωνται καὶ νὰ ἀμέλγωνται ἐπὶ τούτῳ ἀγελάδες, τῶν ὁποίων τὸ γάλα τόσον ὀλίγον χρησιμεύει σήμερον.

»ε) Ἡ βελτίωσις τῶν οἴνων.

»στ) Ὁμοίως τοῦ ἐλαίου.

»ζ) » τῶν μεταξίων.

»η) » τῶν μαλλίων.

»θ) » τῆς βυρσοδεψίας.

»ι) » τῆς κεραμοποιίας.

»κ) Ἡ σαπωνοποιία.

»λ) Ἡ σχοινοπλοκία.

»μ) Ἡ σύστασις σχιστηρίων διὰ σανίδια.

»ν) Ἡ σύστασις ὑαλουργείων.

»ξ) Ἡ χαρτοποιία.
»ο) Ἡ σύστασις χειροτεχνιῶν διὰ κατασκευὴν ζακχάρεως μὲ κοκκινογούλια.
»π) Ἡ σύστασις χειροτεχνιῶν διὰ κλώσιμον βαμβακίων, μεταξίων, μαλλίων καὶ λιναρίων.
»ρ) Ἡ σύστασις χειροτεχνιῶν διὰ κατασκευὴν σιδηρῶν, χαλκίνων καὶ ἄλλων μεταλλικῶν ἔργων.
»σ) Ἡ εἰσαγωγὴ ἢ ἡ κατασκευὴ τελειοποιημένων γεωργικῶν ἐργαλείων ἢ καὶ μηχανῶν ἀναγκαίων εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς βιομηχανίας.
»τ) Ἡ ἀνεύρεσις τῶν μέσων διὰ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ἐξοδευθῶσιν ἐκτὸς τοῦ Κράτους τὰ ἐντόπια προϊόντα τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας.
»15) Ἡ ἐπιτροπὴ πρέπει πάντοτε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της ὅτι μετὰ τὰς πρώτας δοκιμάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι πάντοτε πολυδάπανοι καὶ προοδευούσης μάλιστα τῆς βιομηχανίας, τὰ νέα δὲν πρέπει νὰ γίνωνται δαπανηρότερα ἀπὸ τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα τῆς αὐτῆς ποιότητος μὲ τὰ ἐντόπια, διότι αὐτὰ τότε δὲν ἠμποροῦν ἐπικερδῶς νὰ πωληθῶσι καὶ ὁ προκείμενος σκοπός μας ἀποτυγχάνει.
»16) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει φροντίσει νὰ διανεμηθῇ καταλλήλως εἰς τὸ Κράτος προσδιωρισμένος ἀριθμὸς ἀντιτύπων τοῦ περὶ Γεωργίας συγγράμματος τοῦ κ. Γρηγορίου Παλαιολόγου, ἀντίτυπα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατὰ τὰς συμφωνίας της μὲ τὸν συγγραφέα. Θέλει ὁμοίως συντάξει ἢ φροντίσει νὰ γραφῶσι, νὰ τυπωθῶσι καὶ διαδοθῶσιν εἰς τὸ Κράτος συνοπτικὰ ἐγχειρίδια πραγματευόμενα διαφόρους κλάδους τῆς βιομηχανίας καὶ γραμμένα μεθοδικῶς εἰς ὕφος ἁπλοῦν καὶ εὔληπτον, ἁρμόδιον δηλαδὴ εἰς τὴν τάξιν τῶν βιομηχάνων, θέλει δὲ προσπαθήσει ὥστε νὰ ἐκδίδεται ἓν ἰδιαίτερον περιοδικὸν σύγγραμμα περὶ γεωργίας καὶ βιομηχανίας διὰ τὴν Ἑλλάδα, γραφόμενον εἰς τὴν ἁπλοελληνικὴν γλῶσσαν.
»17) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει πασχίσει νὰ συνδέσῃ σχέσεις καὶ ἄμεσον ἀλληλογραφίαν μὲ ἄλλας ὁμοειδεῖς εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εὑρισκομένας ἑταιρείας, διὰ νὰ ὠφελῆται ἀπὸ τὰς ἀνακαλύψεις των καὶ νὰ κοινοποιῇ εἰς αὐτὰς τὰς ἑλληνικὰς βελτιώσεις.
»18) Ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρει ἀμέσως εἰς τὴν Ἡμετέραν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματείαν, καὶ δι' αὐτῆς λαμβάνει τὰς καταλλήλους ἀποφάσεις καὶ διαταγάς μας.
»19) Αἱ πρὸς Ἡμᾶς ἀναφοραί, τὰ προγράμματα καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ἔγγραφα τῆς ἐπιτροπῆς ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν πρόεδρον αὐτῆς· ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἀντιπρόεδρον καὶ ἀπὸ τὸν γραμματέα.
»20) Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ἰδιαιτέραν σφραγῖδα φέρουσαν τὰ παράσημα τοῦ Κράτους ὡς εἶναι ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων, καὶ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον 1 σημειωθεῖσαν ἐπιγραφὴν ὡς ἐπίκλησιν.
»21) Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ἐπίσημον ἀλληλογραφίαν μὲ τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους, αἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δημοσιεύουν τὰ προγράμματα αὐτῆς καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτὴν ὅσας πληροφορίας ζητεῖ περὶ γεωργίας καὶ βιομηχανίας.
»22) Ὅλα τὰ γράμματα τῆς ἐπιτροπῆς φέροντα ἐπὶ τῶν φακέλλων τὴν σφραγῖδα αὐτῆς καθὼς καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν στελλόμενα εἶναι ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν δικαιωμάτων.
»23) Διὰ τὰς ἀμοιβὰς εἰς χρήματα, ἐκλεκτὰ ζῶα, μηχανάς, ἐργαλεῖα καὶ σπόρους, διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν νομισματοσήμων, διὰ τὴν τύπωσιν βιβλίων καὶ προγραμμάτων κλπ. θέλει ἐγκριθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἡ ἀναγκαία πίστωσις ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους καὶ θέλει τεθῇ εἰς τὴν διάθεσίν της διὰ τῆς γραμματείας τῶν ἐσωτερικῶν.
»24) Διὰ τὸ παρὸν ἔτος τίθενται εἰς διάθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς πέντε χιλιάδες δραχμαὶ ἐξοδευθησόμεναι κατὰ τὰς ἀνάγκας, ἐπιφυλαττομένης τῆς ἀποδείξεως καὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν λογαριασμῶν.
»25) Τὰς πιστώσεις, τὰς ὁποίας κατ' ἔγγραφον αἴτησιν τῆς ἐπιτροπῆς θέλει ἐκδίδει πάντοτε καὶ ὁσάκις εἶναι ἀναγκαῖον ἐντὸς τοῦ ἐγκριθέντος προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἡ γραμματεία τῶν ἐσωτερικῶν, χωρὶς ἄρνησιν, εἰς ἐντάλματα πρὸς τὸ γενικὸν ταμεῖον, θέλει τὰ περιλαμβάνει ὁ ταμίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἑκάστοτε ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς, προσυπογεγραμμένῃ ἀπὸ τὸν πρόε-

δρον τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ θέλει τὰ ἐξοδεύει καὶ τὰ σημειώνει εἰς λογαριασμὸν κατὰ τὸ δέον.

»26) Ἑκάστοτε δαπάνη πρέπει προηγουμένως νὰ ψηφοφορῆται τουλάχιστον ἀπὸ τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅλα τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν ἐξόδων θέλουν ἐπιθεωρεῖσθαι πρὸ τῆς ἐξοφλήσεώς των ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ τὸν γραμματέα.

»27) Καθ' ἑκάστην τριμηνίαν ὁ ταμίας τῆς ἐπιτροπῆς δίδει λόγον εἰς αὐτὴν περὶ τῶν γενομένων δαπανῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἐγκριθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ὑπογραφῶσιν ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ τὰ παρόντα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὀνομαστικῶς δὲ πρέπει νὰ ὑπογραφῇ τὸ πρωτόκολλον τῆς συνεδριάσεως περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως αὐτῶν.

»28) Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ὁ ταμίας διευθύνει τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐπιτροπῆς, ὁμοῦ καὶ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα καὶ πρωτόκολλα τῶν συνεδριάσεων τὰ ἀφορῶντα τὴν διαχείρισιν καὶ ἔγκρισιν ἑκάστης δαπάνης, εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον διὰ νὰ ἐξετασθῶσιν.

»29) Ὁ ταμίας εἶναι καὶ ὑπεύθυνος φύλαξ καὶ καταλογιστὴς τῶν κεφαλαίων κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας γενικοὺς κανονισμοὺς τοῦ λογιστικοῦ· αὐτὸς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν φύλαξιν τῶν νομισματοσήμων, τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων τῶν στελλομένων ὡς δείγματα εἰς τὴν ἐπιτροπήν, τῶν μηχανῶν καὶ ἐργαλείων, καθ' ὅσον ταῦτα δὲν φυλάττονται εἰς τὴν πολυτεχνικὴν συλλογήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μολοντοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ὠφελῆται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ της, τῶν βιβλίων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἐμπιστευθέντων ἢ παραδοθέντων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἢ ἀγορασθέντων ἀπ' αὐτήν.

»30) Ὁ γραμματεὺς εἶναι εἰδικῶς ὑπεύθυνος φύλαξ τῶν ἐγγράφων τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ πρωτοκόλλου.

31) Ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους τῆς συστάσεώς της ὀφείλει νὰ καθυποβάλλῃ εἰς Ἡμᾶς λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τῶν ἐργασιῶν της, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔπειτα, περὶ προόδου τῆς ἐθνικῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας αἱ ὁποῖαι θέλουν δημοσιεύεσθαι διὰ τοῦ τύπου.

»32) Τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Μαΐου ἑκάστου ἔτους (ἔτους παλαιοῦ) θέλει γενέσθαι ἔκτακτος δημόσιος συνεδρίασις τῆς ἐπιτροπῆς. Εἰς τὴν συνεδρίασιν τούτων ἐκφωνεῖ ὁ Πρόεδρος λόγον ἀνάλογον μὲ τὴν περίστασιν, ἀναγνώσκει ὁ γραμματεὺς τὰ πρακτικὰ τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ἀναφέρων τὰ ὀνόματα τῶν ὅσων διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας ἀπέκτησαν δικαίωμα εἰς βραβεῖα, τὰ ὁποῖα καὶ λαμβάνουν.

»33) Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς πανδήμου ταύτης συνεδριάσεως ἡ ὁμήγυρις ἀπέρχεται εἰς ἐπὶ τούτῳ διορισθησόμενον πλησίον τῶν Ἀθηνῶν μέρος, κεκοσμημένον μὲ ἐθνικὰς σημαίας, ὅπου θέλει γίνει ἔκθεσις καὶ δοκιμασία νέων γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ ἄλλων μηχανῶν χρησίμων εἰς τὰς διαφόρους τέχνας, ἔκθεσις τῶν τελειοποιηθέντων ἑλληνικῶν, ἢ τῶν κατὰ πρῶτον νεοεισαχθέντων ξένων ζῴων καὶ ἐπίσημος διανομὴ τῶν βραβείων, ἐπὶ παρουσίᾳ ἁπασῶν τῶν διοικητικῶν καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν τῆς Ἡμετέρας καθέδρας.

»Ἡ ἐπιτροπὴ χρεωστεῖ ἑκάστοτε νὰ λαμβάνῃ παρ' Ἡμῶν ἀπ' εὐθείας τὰς Ἡμετέρας διαταγὰς περὶ τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ τόπου τῆς διανομῆς τῶν βραβείων, καὶ πρέπει νὰ ἐξαιτηθῇ ἡ ἔκφρασις τῆς Ἡμετέρας θελήσεως περί τε τῆς Ἡμετέρας καὶ τῆς Βασιλικῆς Ἡμῶν συζύγου ἐμφανίσεως εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην.

»34) Διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην χαρακτῆρα πανηγυρικὸν καὶ ἐθνικώτερον, διατάττομεν τὴν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματεῖαν νὰ λαμβάνῃ, συνεννοουμένη μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς, τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε εἰς τὰς ἐφεξῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ μάλιστα μετὰ τὸ τέλος τῆς ἄνω εἰρημένης ἐκθέσεως καὶ δοκιμασίας νὰ λαμβάνουν χώραν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διάφοροι δημόσιοι ἀγῶνες, ὀνομαστὶ δὲ ἡ Ἱπποδρομία, ἡ πάλη, ὁ δρόμος, ὁ δίσκος, ποδήλατα, ἀκοντίσματα ἐθνικοὶ χοροὶ καὶ ἄλλα δημόσια γυμνάσια, τὰ ὁποῖα θέλουν ἐκτελεῖσθαι κατὰ τάξιν, τῆς μουσικῆς ἠχούσης καὶ μὲ συμφωνίαν ἐθνικῶν ᾀσμάτων. Οἱ δὲ πρωταγωνισταὶ θέλουν λαμβάνει τὰ ἀπὸ ἐπίτηδες διορισθησομένην ἐπιτροπὴν εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς πανηγύρεως προσδιορισθέντα βραβεῖα, στεφανούμενοι καὶ μὲ στέφανον δάφνης.

»35) Ὅταν ἑταιρεία ἰδιωτικὴ σχηματισθῇ ἀκολούθως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας, καθὼς καὶ τῶν τεχνῶν, καὶ δοθῇ ἀποχρῶσα ἐγγύησις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ παρόντος διατάγματος θέλουν μεταβῇ εἰς αὐτὴν αἱ ἐνταῦθα σημειωθεῖσαι ἐργασίαι καὶ τὰ χρέη, ἡ δὲ συσταθεῖσα διὰ τοῦ παρόντος ἐπιτροπὴ διαλύεται ἐπομένως πάλιν.

»Αὕτη λοιπὸν θέλει τείνει ἀκαταπαύστως μὲ τὴν σύμπραξίν της εἰς τὴν σύστασιν ἐκείνης, καὶ ταυτοχρόνως θέλει πασχίζει νὰ αὐξήσῃ διὰ τῶν αὐτοπροαιρέτων συνδρομῶν τῶν μελῶν της κ.ἄ. τὰ μέσα διὰ τὴν προκειμένην ἀμοιβὴν καὶ ἐμψύχωσιν.

»Ἐπιφυλαττόμεθα δὲ εἰς τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, δοθείσης ἰδιαιτέρας ἀφορμῆς, νὰ ἀπονείμωμεν ἢ νὰ ἐγκρίνωμεν τὴν ἀπονομὴν ἀμοιβῶν διὰ πραγματικὰς ἀρετὰς πολιτῶν καὶ μάλιστα ὅταν τινὲς σώζωσι ζωὴν ἀνθρώπου ἢ διὰ τόλμης ἀποσοβήσωσι κίνδυνον ὕδατος καὶ πυρός.

»36) Ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματεὺς παραγγέλλεται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ παρὸν διάταγμα.

»Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου)6 Φεβρ.) 1837

»Ἐπὶ ὀνόματι καὶ κατ' ἰδιαιτέραν διαταγὴν τῆς Α.Μ. Βασιλέως.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

»Ἄρμανσπεργ, Ι. Ρίζος, Σμάλτς, Δρ. Μανσόλας, Α.Γ. Κριεζῆς, Γ. Λασάνης.

Ὡς δὲ ἀναφέραμεν παρὰ τὴν καλὴν ὀργάνωσιν τῆς δωδεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς ὁ σκοπὸς δὲν ἐξετελεῖτο καὶ παρέμενε τὸ διάταγμα ἄνευ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς. Ὁ Λ. Δόδιος λέγειν ὅτι ἐχορηγοῦντο εἰς αὐτὴν μόνον 2400 δραχμὰς ἐτησίως χρησιμεύουσαι δι' ἀντιμισθίαν γραμματέως.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 1959, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ, ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΣΧΟΛΗΣ

	Σελ.
Εὐχαὶ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, Στρ. Παπαϊωάννου	35
Παρῆλθον ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον	37
Ἄλλαι ἐνδιαφέρουσαι χρονολογίαι ἀπὸ 1850 - 1900	38
Ἐκλείψεις κατὰ τὸ ἔτος 1959	39
Φάσεις τῆς σελήνης διὰ τὸ ἔτος 1959	40
Ἡλικία τῆς σελήνης διὰ τὸ ἔτος 1959	41
Συνοπτικὸν ἡμερολόγιον τοῦ 1959	42
Ἐξήγησις διὰ τὰ βιογραφικὰ σημειώματα	43
Αἱ κυριώτεραι ἑορταὶ ἀλφαβητικῶς	46
Ἰανουάριος	49
Φεβρουάριος	65
Μάρτιος	81
Ἀπρίλιος	97
Μάϊος	111
Ἰούνιος	127
Ἰούλιος	141
Αὔγουστος	153
Σεπτέμβριος	167
Ὀκτώβριος	179
Νοέμβριος	195
Δεκέμβριος	209
Ἀνασκόπησις τοῦ ἔτους	223

ΔΙΑΦΟΡΑ

Στ. Κωστοπούλου : Τρίτον ἔτος ἐκδόσεως	7
Δ. Κονιδάρη : Τί εἶναι τὸ ἡμερολόγιον	9
» Τὸ σύστημα τῶν ὡριαίων ἀτράκτων	12
» Αἱ ὧραι τοῦ ἔτους	13

Σελὶς

Μ. Α. Π. : Οἱ «Τέσσαρες ἐποχὲς» τοῦ 'Αντώνιο Βιβάλντι . 14
Κ. Ρωμαίου : Λαογραφικὰ λατρευτικὰ τῶν 4 ἐποχῶν τοῦ ἔτους 24
'Α. Κλάδου : Πρόλογος τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ ἀλμανὰκ . . 30
Σίας Κ. Παναγιωτοπούλου : Οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχαι . . . 60
Μ. 'Αμαριώτου : Μάνα 74
Εἰρηναίου Σάμου - 'Ικαρίας : 'Η ἀναγκαιότης τῆς προσευχῆς . 89
'Αθάνατα λόγια τοῦ Μαϊμονίδου 104
Σ. Π. : 'Ημέρα τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ 121
'Ελευθ. Συνοδινοῦ : 28η 'Οκτωβρίου 190

ΕΚΛΕΚΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Δ. Σολωμοῦ : Οἱ 'Ελεύθεροι Πολιορκημένοι . . . 51
» Στὴ Σημαία 313
» 'Η ψυχούλα 52
» 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς 52
» Ὕμνος εἰς τὴν 'Ελευθερίαν . . . 307
Α. Κάλβου : 'Ο φιλόπατρις 67
Salvatore Quasimodo : Γράμμα στὴ μητέρα . . . 72
Γ. Ζαλοκώστα : 'Ο βοριᾶς ποὺ τ' ἀρνάκια παγώνει . . 83
Α. Παράσχου : Τὸ ὀρφανὸ 99
'Αρ. Βαλαωρίτη : 'Η ἀγράμπελη 100
Α. Προβελεγγίου : 'Εσπερινὸς 113
'Ι. Γρυπάρη : 'Ο πραματευτὴς 113
Γ. Δροσίνη : 'Η ἀμυγδαλιὰ 129
Κ. Κρυστάλλη : Ἤθελα νάμουν τσέλιγγας . . . 129
Λ. Μαβίλη : Μούχρωμα 130
» Πατρίδα 313
Μ. Μαλακάση : Τὸ δάσος 143
Π. Νιρβάνα : Λησμονημένο παραμύθι 144
'Αγγ. Σικελιανοῦ : Θαλερὸ 155
» Τὸ πανανθρώπινο ἐμβατήριο τῆς 'Ελλάδας . 322
» Δεκαπενταύγουστο τοῦ 1940 . . . 322
» 25 Μαρτίου 1821 - 25 Μαρτίου 1946 . 322
» Διθύραμβος 323
Μ. Πολυδούρη : Σ' ἕνα φίλο 169
Κ. Καρυωτάκη : 'Αθήνα 169

Σελὶς

Κ. Οὐράνη: Προσευχὴ στὸ Θεὸ 170
Ζ. Παπαντωνίου: Προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ . . . 181
Ν. Λαπαθιώτη: Τὸ παλιό μας τραγούδι 181
Λ. Πορφύρα: Ἀπόψε 182
Κ. Παλαμᾶ: Ἀπὸ τὴ «Φλογέρα τοῦ βασιλιᾶ» . . . 197
» Ἀγάπη 197
» Ἀπὸ τὴν «Πολιτεία καὶ Μοναξιά» . . 198
» Ἀπὸ τοὺς «Βωμούς» 198
» Ἑλλάδα 318
» Κύπρος 319
Κ. Καβάφη: Κεριὰ 211
» Τείχη 211
» Ἰθάκη 212

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΛΑΣ 1957

I. Γεωγραφία καὶ κλιματολογικὰ χαρακτηριστικὰ . . 233
II. Πληθυσμὸς 236
III. Ἀπασχόλησις — Ἀνεργία — Κοινωνικὴ Ἀσφάλισις . 237
IV. Ἐθνικὸν εἰσόδημα — Παραγωγὴ 237
V. Μεταφοραὶ — Ἐπικοινωνίαι 247
VI Τιμαὶ 249
VII. Νόμισμα — Τράπεζαι — Πίστις 251
VIII. Δημόσια Οἰκονομικὰ 258
IX. Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν 261
X. Οἰκονομικὴ Ἐκπαίδευσις 267

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ

1. Θρησκευτικὴ ἀγωγὴ 275
Προσευχαί: Πιστεύω 277
Κυριακὴ προσευχὴ 278
Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία 279
Ἐπιστολαὶ Παύλου καὶ Ἰωάννου 284
Γ. Βασιλειάδου: Ρητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς . . . 285
» Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία . . . 291

Σελίς

'Ιεραὶ Μητροπόλεις 299
Συνοδικοὶ διὰ τὸ 1959 300

2. 'Εθνικὴ 'Αγωγὴ 301
Σ. Σ.: 'Ο Ρήγας 302
Πολιτικαὶ γνῶμαι καὶ ὑποθῆκαι τοῦ Ρήγα . . . 304
Μεγάλοι τοῦ Ἔθνους Διδάσκαλοι 314
'Αδαμαντίου Κοραῆ: Πρὸς τοὺς νέους . . . 316
Στρ. Παπαϊωάννου: Τὸ νόημα τῆς μεγάλης ἡμέρας . . 325
Σ. Πήλιου: 'Η μεγάλη ἡμέρα 331

3. 'Αγωγὴ τοῦ Πολίτου 335
Σύνταγμα τῆς 'Ελλάδος 336
'Αγνῆς Ρουσοπούλου: Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ πολίτου 361
Στοιχεῖα τινὰ περὶ 'Ελλάδος 365
'Η ἔκτασις τῆς 'Ελλάδος 366
'Η ὀργάνωσις τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους . . . 371

4. Διεθνικὴ 'Αγωγὴ 378
'Ο λόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου εἰς τὴν 8ην Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Ο.Η.Ε. 382
Κείμενον Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων 387
'Ο Διεθνὴς 'Οργανισμὸς τῆς 'Εργασίας . . . 394
Κ. Λεοντίδη: Αἱ διεθνεῖς ὀργανώσεις . . . 402
Κ. Παπαπάνου: Τί εἶναι Οὐνέσκο 405

5. Εὐρωπαϊκὴ 'Αγωγὴ 409
'Η Εὐρωπαϊκὴ ἑνότης 410
'Αντρὲ Φιλίπ: 'Η Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ 'Αγορὰ . . . 414
Γεωργ. Πεσμαζόγλου: 'Η ἕνωσις τῆς Εὐρώπης . . 416
'Η προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου . . 418
Στρ. Παπαϊωάννου: 'Εθνισμὸς - Εὐρωπαϊσμὸς - Διεθνισμὸς . 429
Κ. Λεοντίδη: Εὐρωπαϊκαὶ ὀργανώσεις . . . 431

6. Σχολικὴ ἀγωγὴ 435
'Η 'Ανωτάτη Βιομηχανικὴ Σχολὴ 437
Γενικαὶ γραμμαὶ προγράμματος διδασκαλίας . . . 439

Σελὶς

Μέθοδος διδασκαλίας 442
Κατάρτισις προγράμματος 443
Στρ. Παπαϊωάννου : Πρὸς τοὺς νέους 445
Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ὑποψηφίους τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων 450
Οἱ διδάξαντες εἰς τὴν Σχολὴν 456
Ὑποθῆκαι πρὸς τοὺς σπουδαστὰς 460
Παραινέσεις 466
Τὰ ἱδρύματα τῆς Σχολῆς 471
Τὸ Γραφεῖον Ἐρευνῶν τῆς Σχολῆς 473
Τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως . . . 474
» Κοινωνικῶν Σπουδῶν 477
» Τουριστικῶν Μελετῶν 481
» Τουριστικῆς Ἐκπαιδεύσεως . . . 482
» Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως . . . 485
Σεμινάριον Λογιστικῆς Ὀργανώσεως . . . 489
Κέντρον Ναυτιλιακῆς Ἐκπαιδεύσεως 490
Αἱ ἐκδόσεις τῆς Σχολῆς 493
Ἡ φιλοδοξία τῆς Σχολῆς 494

ΜΕΛΕΤΑΙ

Σωτ. Ἀγαπητίδη : Ἡ ἀπελευθερωθεῖσα Δωδεκάνησος . . 499
Louis Baudin : Αἱ οἰκονομικαὶ μονάδες 511
Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἰσορροπίαν τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν . . 522
Σοφία Γεδεών : Ἐφαρμοσμένη ψυχολογία καὶ οἰκονομία . . 527
Κ. Δ. Γεωργούλη : Οἰκονομολογικὰ 531
Ἠπειρώτη : Βόρειος Ἤπειρος 536
Πάνου Γραικοῦ : Μία περίοδος εὐημερίας τοῦ Πηλίου . . 539
G. H. Gallet : Ἡ Ἐπανάστασις τῆς Αὐτοματοποιήσεως. . 550
Ἡ ὀργάνωσις σ' ἕνα Πανόραμα 553
Γεωρ. Κανᾶ : Τὰ δημόσια οἰκονομικὰ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1957 575
Περ. Ἐμ. Κομνηνοῦ : Κωνσταντινουπόλεως κτίσις . . 580
Σπυρ. Λιζάρδου : Ἡ θέσις τῆς βιογραφίας εἰς τὸν χῶρον τῆς ὀρθῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης (Μέθοδος καὶ σκοπὸς) . . 587
Φ. Μιχαλοπούλου : Ἰωάννης Σοῦτσος 591
Κ. Μουστάκα : Κοινωνιομετρία καὶ Μικροκοινωνιολογία . . 595
Κώστα Μπίρη : Σταμάτιος Κλεάνθης 599

Σελὶς

Μαρίας Παπαδάκη-Χουρδάκη : Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς 609
Σπ. Παπαναστασίου : Τὰ θαύματα τοῦ ἀνατοκισμοῦ . . 613
Ἀγνῆς Ρουσοπούλου : Τρίπτυχον 617
Π. Σολομοῦ : Ἡ διαφήμισις παράγων εὐημερίας . . . 621
Ι. Φράγκου : Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1957 625
Ἀγγ. Χατζημιχάλη : Λίγα γύρω ἀπὸ τὴν Ἑλλην. Λαϊκὴ Τέχνη 629
Πλ. Χατζημιχάλη : Γένεσις τῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας . 635
Διάταγμα περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐμψύχωσιν τῆς βιομηχανίας 639

'Εξεδόθη

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΝΕΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΑΝΙΚΑ

ΣΤΡΑΤΟΥ Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ 1958

Ἐξεδόθη

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αἱ ἀπόψεις τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς
ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῶν σχετικῶν
μὲ τὴν Ἀνωτάτην Ἐκπαίδευσιν

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΝΝΟΥ

Ἐξεδόθη

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ι. Λ. ΧΡΥΣΟΧΟΥ

ΤΟ «ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ» (ΑΛΜΑΝΑΚ 1959) ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ, ΕΤΥΠΩΘΗ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1958 ΕΙΣ ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ «ΠΙΓΚΟΥ·Ι·ΝΟΣ» ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΗΣΤ. ΜΠΙΖΟΥΜΗ ΟΔΟΣ ΦΑΛΗΡΟΥ 6 — ΑΘΗΝΑΙ